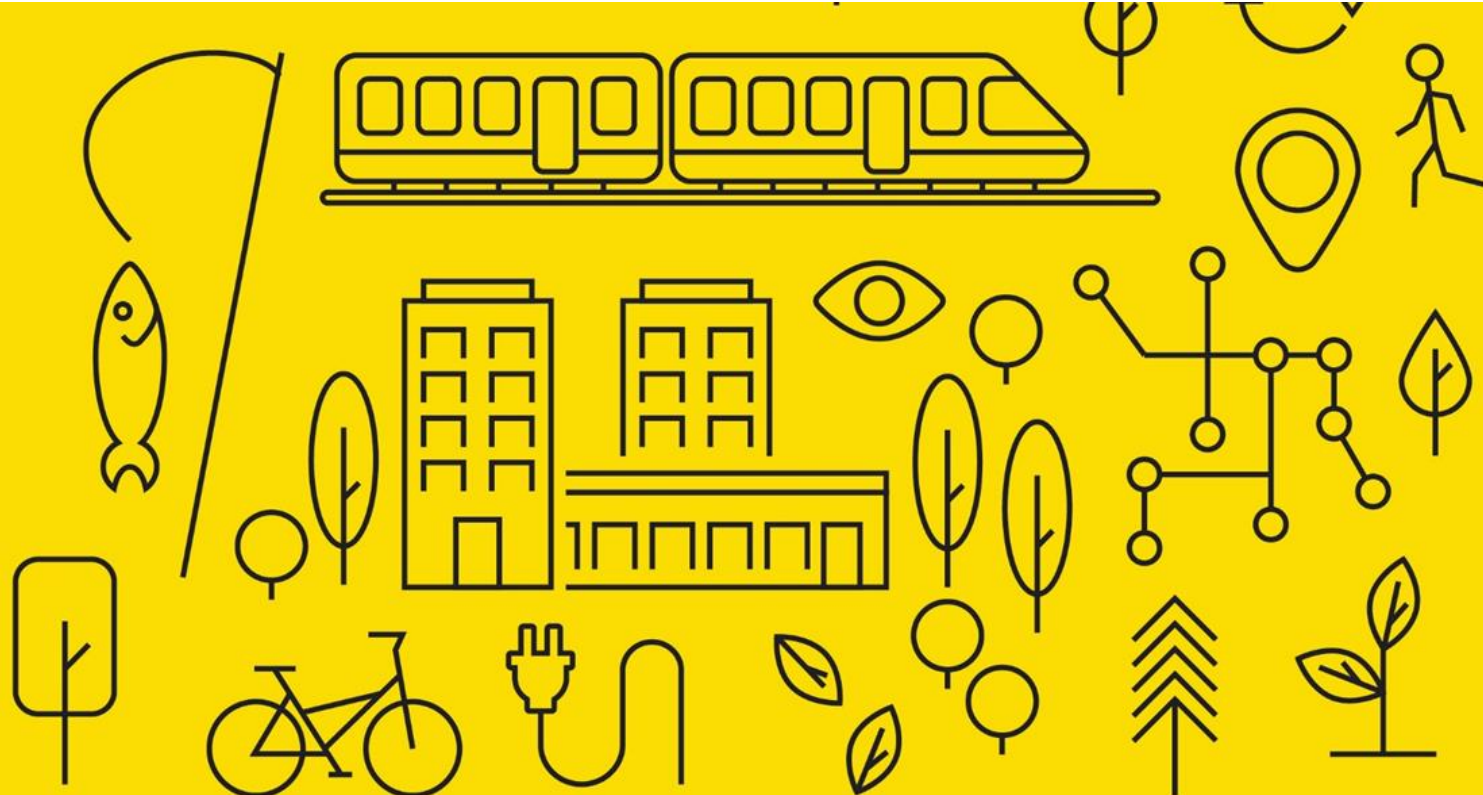

Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe

Luonnosvaihtoehdot nähtävillä 11.1. – 14.3.2022, saatu palaute ja laaditut
vastineet, MKH 23.5.2022, § 100

Pohjois-Savon liitto

16.5.2022

Sisälllys

1. JOHDANTO.....	6
1.1 Vastine maakuntakaavaluonnosten esitystapaa ja yleispiirteisyyttä koskevaan palautteeseen.....	6
1.2 Vastine viherverkostoa koskevaan palautteeseen.....	6
1.3 Vastine luonnonsuojelua koskevaan palautteeseen.....	8
1.4 Vastine tuulivoimaa koskevaan palautteeseen.....	8
1.5 Vastine kulttuuriympäristöä koskevaan palautteeseen.....	9
1.6 Vastine liikennejärjestelmää koskevaan palautteeseen.....	9
1.7 Vastine turvetuotantoa koskevaan palautteeseen.....	10
1.8 Vastine huolto- ja toimintavarmuutta koskevaan palautteeseen.....	10
1.9 Vastine mineraalipotentialimerkintöjä koskevaan palautteeseen.....	11
1.10 Vastine MRL:n/KRL:n koskevaan palautteeseen/huomioon ottamiseen.....	11
2. POHJOIS-SAVON KUNNAT	12
Iisalmi.....	12
Joroinen.....	17
Keitele.....	20
Kiuruvesi.....	21
Kuopio.....	23
Lapinlahti.....	35
Leppävirta.....	37
Pielavesi.....	40
Rautalampi.....	42
Siilinjärvi.....	46
Sonkajärvi.....	55
Suonenjoki.....	62
Tervo.....	65
Tuusniemi.....	69
Varkaus.....	70
Vesanto.....	74
Vieremä.....	78

16.5.2022

3. NAAPURIMAAKUNNAT JA KUNNAT.....	79
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	79
Savonlinna	79
Etelä-Savon maakuntaliitto	82
Pohjois-Pohjanmaan liitto	83
4. VIRANOMAISET JA ALUEHALLINTO.....	86
Etelä-Savon ELY-keskus	86
Finavia Oyj	87
Fingrid Oyj.....	88
Kuopion alueen kauppakamari.....	89
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo	91
Museovirasto	95
MTK -Pohjois-Savo ry., MTK ry. Metsänomistajat -linja ja alueen metsänhoitoyhdistykset.....	100
MTK Joroinen ry., lausunto saapui 16.5.2022	103
Pohjois-Savon ELY-keskus.....	104
Pohjois-Savon Pelastuslaitos	118
Suomen metsäkeskus	118
Suomen Erillisverkot Oy	125
Savon Voima Verkko.....	126
Tornator.....	126
Traficom, liikenne- ja viestintävirasto	128
Väylävirasto	136
UPM Metsä, Maankäyttö	138
Metsähallitus, Kiinteistökehitys	140
Neova-Group	144
Puolustusvoimat, Pääesikunta, operatiivinen osasto (saap. 10.5.2022).....	149
5. MUUT YHTEISTYÖKUMPPANIT, YRITYKSET, YHDISTYKSET YMS.	149
Iisalmen Teollisuuskylä Oy, hallitus, Terho Savolainen	149
Iiden ry., Iisalmen Yrittäjät ry. ja Iisalmen seudun Yrittäjänaiset ry.	151
Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri	153

16.5.2022

Sisä-Savon luonnonystävät ry., pj. Osma Naukkarinen	163
Sibelco Nordic Oy Ab	165
Yara Suomi Oy, Siilinjärvi	167
 6. YKSITYISHENKILÖT (saapumisjärjestyksessä)	168
A yksityishenkilö, Iisalmi	168
B yksityishenkilö, Iisalmi (2. palaute).....	169
C yksityishenkilö, Lapinlahti.....	177
D yksityishenkilö, Sonkajärvi	178
E yksityishenkilö, Sonkajärvi	178
F yksityishenkilö, Iisalmi/Lapinlahti	179
G yksityishenkilöt, Tervo.....	179
H yksityishenkilö, Kuopio.....	180
I yksityishenkilö, Iisalmi	180
J yksityishenkiöt, Hirvijärvi, Sukeva asukkaat ja mökkiläiset, Sonkajärvi	182
K yksityishenkilö, Leppävirta	185
L yksityishenkilö, Leppävirta (2. palaute)	186
M yksityishenkilö, Kuopio.....	186
N yksityishenkilö, Tervo	187
O yksityishenkilö, Leppävirta	188
P yksityishenkilö, Lapinlahti.....	188
Q yksityishenkilö, Sonkajärvi	189
R yksityishenkilö, Leppävirta	189
S yksityishenkilöt	190
T yksityishenkilö, Tervo	190
U yksityishenkilö, Nilsä/Espoo	191
V yksityishenkilö, Tervo	192
W yksityishenkilö	193
X yksityishenkilöt	195
Y yksityishenkilö.....	196
Z yksityishenkilö.....	198
Å yksityishenkilö, Iisalmi	200

16.5.2022

Ä yksityishenkilö, Rautavaara	201
Ö yksityishenkilö, Siilinjärvi	203
AA yksityishenkilö	207
AB yksityishenkilö	209
Kuronen Olli, Niiralankulma Oy	209
AC yksityishenkilöt, Siilinjärvi	210
Kiinteistö Oy Kuopion Haapaniemenkatu 20, H-talo, Ihantola Risto ja hallituksen pj. Riitta Hallman	211
AD yksityishenkilö, Kiuruvesi	213
AE yksityishenkilö	215
AF yksityishenkilö, Leppävirta	215
AG yksityishenkilö.....	216
AH yksityishenkilö, Joroinen	217
AI yksityishenkilö, Kiuruvesi	217
AJ yksityishenkilö.....	219
AK yksityishenkilö	220
AL yksityishenkilö	221
AM yksityishenkilöt	221
AN yksityishenkilöt, Sonkajärvi.....	222
AO yksityishenkilöt	223
AP yksityishenkilö, Maaninka	224
AQ yksityishenkilö	227
AR yksityishenkilö	227
AS yksityishenkilö	228
Pohjan Voima Oy, Mäkipelto Tomi.....	228
Pohjan Voima Oy/Tomi Mäkipelto/Juho Rönni.....	229
AT yksityishenkilö	229
AU yksityishenkilö.....	230
AV yksityishenkilö palaute 2.....	231
AX yksityishenkilö	231
AY yksityishenkilö	232
AZ yksityishenkilö	232
AÅ yksityishenkilö.....	232

16.5.2022

AÄ yksityishenkilö, Kiuruvesi	233
AÖ yksityishenkilö.....	234
wpd Finland Oy	236
BA yksityishenkilö	238
BB yksityishenkilö	239
BC yksityishenkilö, Kuopio	239
BD yksityishenkilö, Kuopio/Riistavesi	240
BE yksityishenkilö, Leppävirta	240
BF yksityishenkilö, Nilsä	242
BG yksityishenkilö, Tuusniemi	243
BH yksityishenkilö, Vieremä	243
BI yksityishenkilö, Kuopio/Riistavesi	244
BJ yksityishenkilö, Joroinen	244

16.5.2022

1. JOHDANTO

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen luonnosvaihtoehdot olivat nähtävillä 11.1.-14.3.2022. Liittoon saapunut palaute oli monipuolinen ja runsas. Lausuntoja ja mielipiteitä saapui yhteensä 119. Viimeiset palautteet saapuivat toukokuun puolivälissä. Runsa palaute kertoo siitä, että kaksi luonnosvaihtoehtoa herätti selvästi keskustelua. Palautteessa toistui muutama teemakokonaisuus, joihin otettiin vilkkaasti kantaa.

Palautteeseen tutustumista helpottamaan olemme koonneet yleisvastineet sellaisista aiheista, jotka toistuvat monissa palautteissa. Kohdennetuissa vastineissa viitataan näihin kappaleiden 1.1-1.10 yleisvastineisiin. Kohdennettuihin vastineisiin on merkitty **punaisella** sellaiset kohdat, joissa mainitaan kaavaehdotukseen tehtäviä muutoksia.

Tietosuojaan vuoksi yksityishenkilöiden antamaan palautteeseen henkilöiden nimet on koodattu ja rekisteritunnukset poistettu.

1.1 Vastine maakuntakaavaluonnosten esitystapaa ja yleispiirteisyyttä koskevaan palautteeseen

Luonnosvaihtoehdoista kaavakartoilta on puuttunut kaavamerkintöjen kirjaintunnukset. Kaavamerkintöjen selitysten löytäminen ”Merkinnät ja määräykset” -asiakirjasta on myös tuottanut vaikeuksia merkintöjen erilaisten esitystapojen vuoksi. Asiakirjoissa on myös selkeitä virheitä tai ristiriitaisuuksia.

Vastauksena esitettyyn kritiikkiin toteamme pahoitellen, ettei luonnosaineiston viimeistelyyn ole ollut käytettävissä samalla tavalla resursseja kuin yhtä luonnosvaihtoehtoa työstettäessä olisi ollut. Työmäärä osoittautui niin suureksi, että luonnosvaihtoehdot jätettiin tietoisesti ”luonnosasteelle”. Kaavaehdotuksen esitystapaan, merkintöjen selkeyteen ja asiakirjojen ristiriidattomuuteen kiinnitetäänkin aikanaan erityistä huomiota.

Palautteessa on kommentoitu tavoitettamme nostaa maakuntakaavan yleispiirteisyyttä ja strategista esitystapaa. Palautteessa tuodaan esille, että emme tätä tavoitetta vielä täysin tyydyttävällä tavalla ole saavuttaneet. Riittävään yleispiirteisyyteen, maakuntakaavan joustavuuteen ja selkeään esittämistapaan kiinnitetään erityistä huomiota kaavaehdotusta laadittaessa sekä aikanaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. ja 2. vaiheen kaavayhdistelmässä.

Paikallisia suunnitteluratkaisuja karsimme edelleen ehdotusvaiheessa. Esimerkiksi voimassa olevista maakuntakaavoista ja niitä vanhemmista seutukaavoista periytyviä merkintöjä tarkastellaan uudelleen. Jos asioita on ratkaistu jo kuntakaavoissa, voi merkintöjä jättää maakuntakaavasta pois tai yleispiirteistää niitä.

1.2 Vastine viherverkostoa koskevaan palautteeseen

Viherverkostoa koskeva palaute on pääosin kriittistä. Kokonaan emme luovu sen osoittamisesta ja viherverkostoa koskevia merkintöjä ja määräyssisältöjä kehitetään palautteen perusteella kumpaakin luonnosvaihtoehtoa mukaillen. Viheryhteydet osoitetaan pääosin VE1:n mukaan ja itse verkosto enemmän VE2 mukaisena, jossa perusteena on ekologisen verkoston selvitys (v. 2010). Viherverkoston muodostaisi aiemmin Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 vaikutusten arvioinnissa (ekologinen verkosto) tunnistetut luonnonydinalueet

16.5.2022

(VE2). Corine-aineiston sijaan kaavaratkaisua peilataan luonnon monimuotoisuutta kuvaavaan zonation -aineistoon.

Viherverkoston nimi muutetaan ekologiseksi verkostoksi. Sen luonnosvaiheen määräyssisältöä tarkennetaan. Suunnittelumääräys on mahdollista jakaa ja siirtää osittain esim. maakuntakaavan yleismääräyksiin. Maa- ja metsätalouden harjoittamisen toimintaedellytykset tuodaan esille. Luonnonsuojelutavoitteet tuodaan esille, mutta korostetaan vapaaehtoisuutta.

Viherverkoston liittyvien MRL-uudistuksessa esiin nostettujen tavoitteiden ja muutosten tutkiminen on ollut Pohjois-Savon liiton näkökulmasta perusteltua tässä kaavatyössä, koska maakuntakaavoille esitettiin laki-luonnoksessa suuria mm. oikeusvaikutteisuuteen liittyviä muutoksia. Loppuvuodesta 2021 lausuntokierroksella olleessa kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksessa esitettiin maakuntakaavalle vain kolme oikeusvaikutteista teemaa, joista yksi olisi viherverkosto. Ilman viherverkostotarkastelua Pohjois-Savon maakuntakaavaan olisi jäänyt vain kaksi oikeusvaikutteista teemaa, mikä ei olisi ollut liiton tavoitteen mukaista.

Pohjois-Savon liiton näkemyksen mukaan viherverkostomerkintä ei ole ollut voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain vastainen. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joita maakuntakaavoituksessakin tulee toteuttaa, todetaan, että

Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.

VAT:en perusteluissa todetaan, että merkittävä osa luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä luonnon-arvoja samoin kuin arvokkaista yhtenäisistä luonnonalueista sijaitsee suojelualueiden ulkopuolella. Luonnon monimuotoisuuden edistämisen ja sitä koskevien kansainvälisten velvoitteiden kannalta on tärkeää, että luonnonarvot ja niiden kannalta tärkeät alueet ja ekologiset yhteydet otetaan huomioon alueidenkäytön suunnittelussa eikä niitä pirstota tarpeettomasti muulla alueidenkäytöllä. Ekologisten yhteyksien merkitys on tärkeä myös ilmastomuutokseen sopeutumisen kannalta, koska ne mahdollistavat lajiston siirtymisen uusille elinalueille ilmaston lämmetessä.

Viherverkoston maakunnallista tarkastelua on tehty eri puolilla maata muissakin maakunnissa ja maakuntakaavoissa (esim. Pirkanmaa, Satakunta, Kymenlaakso, Varsinais-Suomi). Viherverkostoa kuvaavina maakuntakaavojen merkintöinä on mm. luonnon monimuotoisuuden alueet, ekosysteemipalvelujen alueet, viheryhteydet, sini-viheryhteydet jne. Maakunnat tarkastelevat teemaa omista lähtökohdistaan. Metsävaltaiselle Pohjois-Savolle metsäluonnon ja järviluonnon monimuotoisuuden parantamisen tavoitteet nähdään luontevina. Ehdotusvaiheessa korostetaan metsien merkitystä hiilen sidonnassa.

Viherverkostosta käydään neuvotteluja osallisten kanssa. Viherverkoston termi jää pois kaavaehdotuksesta. Jatkossa käytetään termiä ekologinen verkosto, joka viittaa v. 2010 laadittuun selvitykseen. Selvitystä täydennetään ja sen perusteella maakuntakaavan ehdotukseen osoitettava viherrakenne sisältää niin ekologisten yhteyksien merkintöjä, luonnonsuojelualueiden kytkeytyvyyttä osoittavia merkintöjä kuin luonnonmonimuotoisuuden turvaamisen osoitettavia suunnittelutavoitteita. Viherrakenteen kytkeytymistä virkistykseen tai matkailuun tarkennetaan. Mm. tuulivoimarakentamisen ja viherrakenteen suhdetta tarkistetaan.

16.5.2022

Ympäristöministeriön luovuttua maankäyttöä koskevista lainsäädännön muutoksista (tiedote 22.3.2022 sekä rakentamislain kuulemistilaisuus 13.4.2022), saa maakuntakaavan laatiminenkin entisenlaisen työrauhan ilman epävarmuutta tulevasta lakimuutoksesta.

1.3 Vastine luonnonsuojelua koskevaan palautteeseen

Luonnonsuojelualueiden - sekä perustettujen luonnonsuojelualueiden että valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittujen alueiden, jotka odottavat rauhoituspäätöstä - merkitsemistapaa selkeytetään ja yhtenäistetään maakuntakaavaehdotuksessa. Lisäksi yhteistyössä Pohjois-Savon ELY-keskuksen kanssa selvitetään mahdollisuuksia osoittaa uusia luonnonsuojelualuevarauksia maakunnan luonnonsuojelualueverkoston täydentämiseksi ja monipuolistamiseksi erityisesti maakunnassa puutteellisesti suojeltujen luontotyyppien ja lajien esiintymisalueiden osalta. Suojelualuevarauksia harkittaessa otetaan huomioon erilaiset vapaaehtoisen suojelun käytännöt ja menettelyt.

1.4 Vastine tuulivoimaa koskevaan palautteeseen

Tuulivoimaa koskevia merkintöjä on palautteessa pidetty sekä liian yksityiskohtaisina että esitystavaltaan sopivina. Tuulivoimapotentialisten alueiden merkinnät perustuvat luonnosvaiheessa vielä tuulivoimaselvitysten rajauksiin. Maakuntakaavamerkintä kuvaa alueen erityisominaisuutta, tuulivoimapotentialiaa, mutta merkinnän päämaankäyttöluokka on kuitenkin muu kuin tuulivoimaenergian tuotanto, yleisimmin maa- ja metsätalous. Merkintöjä yleispiirteistetään ehdotusvaiheessa teeman muiden muutos- ja tarkennustoimenpiteiden kanssa.

Seudullisen tuulivoimarakentamisen määräksi on määritelty seitsemän (7) voimalaa. Sitä perustellaan mm. savolaisen maiseman pienipiirteisyydellä herkkyydellä (mäkisyyys, mosaiikkimainen vesistö). Perusteluja täydennetään kaavaselostukseen. Pienipiirteisessä muutoksille herkässä maisemassa ja laajoilla järvialueilla vähempikin määrä voimaloita aiheuttaa merkittäviä maisemavaikutuksia.

Selvityksessä tuulivoimapotentialiaali on paikannettu poissulkevan puskurianalyysin ja teknistaloudellisen arvioinnin tuloksina. Luontokohteisiin, maisema-alueisiin, asutukseen ja muihin toimintoihin on jätetty suunnittelussa riittävä etäisyys. Tuulivoimaloiden koko, lukumäärä ja sijoittuminen ratkaistaan maakuntakaavaa tarkemman suunnittelun yhteydessä, kunnan osayleiskaavassa.

Palautteessa on kiinnitetty huomiota tuulivoimarakentamisen sijoittumiseen viherverkostolle, virkistykseen ja matkailun vetovoima-alueille sekä kalastusjokien läheisyyteen. Myös tuulivoima-alueiden yhteisvaikutusten arviointia kaivataan lisää. Ehdotusvaiheessa maakuntarajat ylittävää yhteensovittamista varmistetaan.

Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin vaikutuksia virkistykseen ja matkailuun. Ehdotusvaiheessa esitettävien tuulivoima-alueiden vaikutusten arviointia täydennetään ja mm. näkymäanalyysi laaditaan uudelleen.

Tuulivoimapotentialiaalin toteutukseen liittyy epävarmuutta, sillä lähes puolelle maakuntakaavaluonnoksissa osoitetuista alueista, Puolustusvoimat toteaa palautteessaan vaadittavan VTT:n tutkavaikutusselvitystä. Energiaomavaraisuuden ja sähkönkulutuksen voimakkaan tulevan kasvun vuoksi pidämme tärkeänä osoittaa jäljelle jäävä tuulivoimapotentialiaali täydessä laajuudessaan silloin, kun laajoja yhteisvaikutuksia ei muodostu ja virkistykseen ja matkailuun ei kohdistu laajoja ja merkittäviä negatiivisia vaikutuksia.

16.5.2022

1.5 Vastine kulttuuriympäristöä koskevaan palautteeseen

Kulttuuriympäristöä koskevia merkintöjä selvennetään ja perusteluja täydennetään kaavaselostukseen. Merkin­nän vaikutuksia kuntakaavoitukseen tuodaan tarkemmin esille. Merkin­nän vaikutus arvioidaan kokonais­vaikutusten arvioinnissa ensi syksynä. Kaavaselostuksessa tuodaan esille myös kuntien detaljikaavoissa jo toteutunut suojelutilanne.

Tilanteissa, joissa aluemaisille kohteille on arvottamisen perusteella tunnistettu kaupunkikuvallinen merkitys (M=maisemallinen/kaupunkikuvallinen merkitys), on huomattava, että alueen kaupunkikuvallinen ilme kestää yleensä muutoksia, myös rakennusten korvaamista uusilla rakennuksilla. Silloin kysymys ei ole tarpeesta yksittäisten rakennusten säilyttämiseen vaan pikemmin kaupunkikuvallisesti eheänä kehittyvän alueen vaalimiseen ja kaupungin kehittämisen mahdollistamiseen.

Kaavaehdotukseen muutetaan harkitusti tiettyjen modernin aikakauden MA -alueiden merkintöjä. Uusi MK-merkintä osoitetaan korvaamaan joitakin keskustojen kulttuuriympäristöjä.

MK-merkintä = **Maakunnallisesti merkittävä kaupunkikuvallinen kokonaisuus**. Sen arvokriteerejä ovat mm. alueen asemakaavallinen ratkaisu, mittakaava, eheys ja kerroksellisuus. Uusi merkintä koskisi maakunnallista merkitystä omaavia kaupunkikuvallisia kokonaisuuksia Kuopiossa torin alueella, lisalmessa ja Kiuruvedellä samoin torien alueella sekä Siilinjärvellä ydinkeskustaan rajattavia alueita. Merkin­nän kuvauksessa tuodaan esille alueen arvot ja suunnittelumääräyksessä kerrotaan, kuinka alueen kaupunkikuvaa vaalitaan, vaikka rakennuskantaa voidaan uudistaa.

Kulttuuriympäristöä koskevassa palautteessa on tuotu esille epäilyjä inventoinnin keveydestä ja arvottamisratkaisujen huonoista perusteluista. Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistyöryhmän loppuraporttiin on koostettu yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Pohjois-Savon liiton tavoitteena on ollut julkaista maakunnallisesti merkittävien kohteiden laajemmat kuvaukset ei enää perinteisenä painettuna julkaisuna, vaan sähköisesti jo vuoden 2021 syksyllä. Julkaisua on viivyt­tänyt jo valitun sähköisen alustan (Mapgets) ylläpidon lakkaaminen, mihin emme ole voineet varautua. Julkaisu korvataan vuoden 2022 aikana uudella paikkatietoalustalla.

1.6 Vastine liikennejärjestelmää koskevaan palautteeseen

Lähijunaliikenne

Lähijunaliikennettä koskevat merkinnät ja määräykset täsmentyvät Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman ratkaisujen ja mahdollisesti valmistuvien uusien alueellisen lähijunaliikenteen valtakunnallisten selvitysten perusteella. Lähijunaliikenteen toteutumisen aikajänne on pitkä, eivätkä alueen kunnat ja valtio ole tehneet päätöksiä lähijunaliikenteeseen sitoutumisesta.

Maakuntakaavan, kuten myös helmikuussa 2021 hyväksytyn Pohjois-Savon liikennejärjestelmä -suunnitelman, tavoitevuosi on 2040. Liikennejärjestelmäsuunnitelmassa todetaan: *”Selvitetään edellytykset lähijunaliikenteelle välillä Suonenjoki-Kuopio-lisalmi”*. Lähijunaliikennettä koskevat kirjaukset täsmennetään maakuntakaavaehdotukseen. Savon radan kaksoisraiteistamista koskevaan maakuntakaavamääräykseen sisältyy varautuminen myös lähijunaliikenteen kehittämiseen. Maakuntakaavaratkaisu laaditaan siten, että niin

16.5.2022

erikseen päätettäessä lähijunaliikenne on mahdollista. Maakuntakaavalla mahdollistetaan lähijunaliikenne eikä maakuntakaavaehdotukseen ei sisälly varauksia, jotka estäisivät tai haittaisivat lähijunaliikenteen toteutumisen.

Tieverkko, erityisesti yhdystiet, maakuntakaavaehdotuksessa

Maakunnan koko tieverkostolla, ml. yhdystiet ja merkittävimmät yksityistiet, on paikallista ja alueellista merkitystä toimintavarmuuden ja huoltovarmuuden kannalta niin raaka-ainekuljetusten kuin ihmisten arjen liikkumisen sujuvuuden kannalta. Maakuntakaavaehdotukseen sisällytetään maakunnallisesti ja valtakunnallisesti tarkasteltuna kriittisesti tärkeät yhdystiet. Tällaisia ovat turvallisuuden, energia- ja elintarvikehuollon sekä muiden yhteiskunnan yleisten tarpeiden kannalta kriittiset yhteydet (mm. kansallispuistojen saavutettavuus).

Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen

Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sisältyy useisiin kehittämisperiaatemarkintoihin (esim. Viitoskäytävä ja Ysikäytävä) ja muihin kuin liikenteen aluevarausten kaava- ja suunnittelumääräyksiin. Maakuntakaavaehdotuksen selostuksessa kestävän liikkumisen edistäminen esitetään kootummin ja selkeämmin kuin vaihtoehtoluonnosvaiheessa.

1.7 Vastine turvetuotantoa koskevaan palautteeseen

Maakuntakaavan aikatahtäin on vuodessa 2040 ja nyt laadittava maakuntakaava tulee voimaan aikaisintaan vuonna 2024. Siihen saakka toimitaan nykyisin voimassa olevan maakuntakaavan turvevarausten ja maakuntakaavamääräysten mukaisesti. Energia- että muun turvetuotannon käsittelytapa maakuntakaavaehdotuksessa harkitaan kuitenkin uudelleen ottaen valtakunnalliset ja alueelliset huoltovarmuuskohdat huomioon.

Linjaus kaavaehdotukseen: Maakuntakaavaehdotus laaditaan siten, että turvetuotantoa ohjataan koko maakuntaa koskevilla suunnittelumääräyksillä. Maakuntakaavan laatimisaikataulu huomioon ottaen ei Pohjois-Savon liitolla ole resursseja laatia tarkempia turveselvityksiä. Suunnittelumääräyksellä turvetuotantoa ohjataan jo luvitetuille, käytössä oleville ja käyttöön valmistelluille alueille. Uusien tuotantoalueiden tulee sijoitua ei-luonnontilaisille turvemaille. Turvetuotantoalueiden suunnittelussa ja ympäristöluvituksessa on huolehdittava luonnonarvojen säilymisestä eikä toiminnasta saa aiheutua haitallisia vesistö-, pöly- tai muita ympäristöhaittoja. Tuotantoalueet on ennallistettava käyttövaiheen jälkeen. Jälkikäyttönä voi olla energiakasvien viljely, kosteikkoalueet tai esim. aurinkovoimakentät.

1.8 Vastine huolto- ja toimintavarmuutta koskevaan palautteeseen

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on nostanut kansallisen huoltovarmuuden aivan uudenlaisen huomion kohteeksi. Viimeisimpien viikkojen aikana saapuneissa palautteissa tämä on nostettu korostetusti esille.

Energiaomavaraisuudessa turpeenkäyttömahdollisuus säilyy lähivuosina, vaikka vihreän siirtymän linjaukset eivät tässä hetkessä muuttuisikaan. Tuuli- ja aurinkovoiman kehittäminen sekä esim. kiertotalouden ratkaisut biokaasutuotannossa ja jakelussa säilyvät maakuntakaavaehdotuksessa.

16.5.2022

Ruuantuotantoa ja yleisesti maatalouden toimintaedellytyksiä tarkastellaan vielä huoltovarmuuden näkökulmasta. Maakuntakaavalla ei estetä maatalouden toimintaedellytyksiä.

Kattavat ja turvalliset tietoliikenneverkostot koko maakunnan alueelle ovat osa huolto- ja toimintavarmuutta. Ehdotusvaiheessa ratkaistaan, miten ne näkyvät tai mainitaan kaavaehdotuksessa.

1.9 Vastine mineraalipotentialimerkintöjä koskevaan palautteeseen

Mineraalipotentialisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevaraus, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Sillä halutaan osoittaa maakunnan todennäköisimmän mineraalipotentialisuuden alueita. Suunnittelumääräyksessä mainitaan yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen kaivoshankkeen toteutuessa. Lisätään suunniteluohjeeseen myös maininta vapaa-ajan asumisesta.

1.10 Vastine MRL:n/KRL:n koskevaan palautteeseen/huomioon ottamiseen

Joissakin palautteissa esitettiin huolta siitä, ennakoidaanko Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaiheen luonnoksilla liiaksi valmisteilla olevaa kaavoitus- ja rakentamislakia, eikä kaavaprosessissa noudatettaisi voimassa olevaa lainsäädäntöä.

MRL-uudistuksessa esiin nostettujen tavoitteiden ja muutosten tutkiminen on ollut Pohjois-Savon liiton näkökulmasta perusteltua tämän kaavatyon luonnosvaiheessa, koska maakuntakaavoille on kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksessa esitetty suuria mm. oikeusvaikutteisuuteen liittyviä muutoksia. Loppuvuodesta 2021 lausuntokierroksella olleessa kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksessa esitettiin maakuntakaavalle vain kolme oikeusvaikutteista teemaa – aluerakenne, liikennejärjestelmä ja viherverkosto. Ilman viherverkosto-tarkastelua Pohjois-Savon maakuntakaavaan olisi mahdollista jäädä vain kaksi oikeusvaikutteista teemaa, eikä se olisi liiton tavoitteen mukaista.

Kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksen siirtymäsäännöksissä oli lisäksi esillä taannehtiva voimaantulo, jolloin Kaavoitus- ja rakennuslaki voimaantullessaan olisi muuttava (vähentävä) jo voimassa olevienkin maakuntakaavojen oikeusvaikutuksia.

22.3.2022 saapuneen Ympäristöministeriön tiedotteen mukaan alueidenkäytön osalta Maankäyttö- ja rakennuslakiuudistuksesta toteutuu vain kaavojen digitalisaatiota koskeva osa. Tämä vaikuttaa myös siihen, miten vastineisiin kirjataan MRL-viittaukset. Ympäristöministeriön luovuttua pääosasta maankäyttöä koskevista lainsäädännön muutoksista, saa maakuntakaavan laatiminenkin entisenlaisen työrauhan ilman epävarmuutta lainsäädännön tulevasta muutoksesta.

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaehdotus laaditaan luonnollisesti voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaan. Muuttuvaan maankäyttö- ja rakennuslakiin tulee uutena digitalisaatiota koskeva sääntely. Siihen liittyen olemme laatineet jo kaavaluonnosvaihtoehdot harmonisoidun maakuntakaavan esitystavan mukaisesti.

16.5.2022

Palaute	Vastine (kaavaehdotukseen muutettavat asiat osoitetaan punaisella)
2. POHJOIS-SAVON KUNNAT	
lisalmi	Vastine
Kehittämisperiaatteet Kehittämisperiaattemerkintöjen osalta lisalmea koskevat kaupunki-kehittämisen kohdealue, viitoskäytävän kehittämisvyöhyke, joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke, maaseudun kehittämisvyöhyke, kiertotalouden kehittämiskohde Peltomäki ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve. lisalmen kaupungin näkökulmasta nämä kehittämisperiaattemerkinnät ovat oikeita. Sen sijaan kehittämisperiaattemerkinnöistä ei löydy yhtään merkintää lisalmen alueelta, joilla osoitettaisiin matkailun vetovoimakohteita tai kehittämisvyöhykeitä. <u>Kaupungin näkökulmasta kehittämisperiaattemerkintöihin tulisi lisätä kohteet Koljonvirta ja Runni.</u> Aluerakenne, asuminen ja elinkeinot VE 1 eli Kyvykäs uudistuja on aluerakenteen osoittamisessa yleispiirteisempi ja jättää enemmän kuntakaavoituksen ratkaistavaksi. VE 2 eli Rohkea kasvaja osoittaa kyliä ja antaa niille suunnittelumääräyksiä. <u>lisalmen kaupungin näkökulmasta aluerakenteen ohjauksessa VE 1:den ratkaisut ovat tältä osin tavoiteltavampia ja maakuntakaavatasoon paremmin soveltuvia.</u> <u>Keskustatoimintojen aluerajaus tulee säilyttää nykyisessä laajuudessaan kuitenkin täydentäen sitä ulottumaan Kilpivirrantien osalta itään siten, että se ulottuu rataa saakka. Alueella sijaitsevat jo nyt vähittäiskaupan suuryksikkö Halpa-Halli ja Motonet.</u> Kaavakartalle on osoitettu aluevarauksina teollisuus- ja varastoalueita ja matkailupalveluiden alueita. Aluevaraukset vastaavat lisalmen kaupungin strategisia tavoitteita. Maa- ja metsätalousalueille on osoitettu elinkeinoon vaikuttavia merkintöjä. Merkinnöillä osoitetaan ulkoilun ohjaamistarvetta ohjaavia alueita ja erityisiä ympäristöarvoja omaavia alueita. <u>Onko maakuntakaavatasolla todellakin tarve osoittaa tällaisia merkintöjä? Ovatko näiden merkintöjen ohjaamistarpeet ja taso maakunnallisia?</u>	Luonnosvaihtoehdoissa Runnille ja Koljonvirralle on osoitettu matkailua osoittavat kohdemerkinnät (keltaiset symbolit). Matkailun kehittämisperiaattemerkintä lisätään. Pohditaan samalla laajemman merkinnän mahdollisuutta Ylä-Savoon. Merkintä yhdistäisi Kiuruveden, lisalmen ja Sonkajärven matkailun merkinnät. Keskustatoimintojen merkinnän rajauksia muutetaan palautteen mukaisesti. Maa- ja metsätalousalueet, joilla on ulkoilun ohjaamistarvetta ja/tai erityisiä ympäristöarvoja ovat peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Pohditaan merkintöjen tarve ja poistetaan niitä samojen periaatteiden mukaan koko maakunnan alueelta.

16.5.2022

Liikennejärjestelmä Liikennejärjestelmän osalta lisälmen osalta ovat näkyvillä tärkeimmät kehitettävät liikenneväylät ja liikkumismuodot. Raide-, tie-, vesi- ja lentoliikenne on vähintään nykyisen tasoisena huomioitu. Tärkeänä kehitettävänä kohteena on osoitettu Savon Radan kehittäminen kaksiraiteisena ja myös mahdollisuus raideliikenteen kehittämiseen tavaraliikenteen sekä henkilöliikenteen osalta. Näiden kehittämistavoitteiden osalta on hyvä, että merkinnät tukevat laajasti kehittämistavoitteita. <u>Terminaalialueiden osalta kaupunki pitää tärkeänä rautatieaseman ja Soinlahden alueiden terminaalialueiden kehittämistavoitteita tukevia merkintöjä.</u> Kaupungilla on hanke, jossa selvitetään rautatieasemalle sijoittuvan terminaalialueen siirtomahdollisuutta pohjoisemmas Parkatin alueelle. <u>Kevelin terminaali ei vastaa nykyajan vaatimuksia ja aiheuttaa liikenneturvallisuuden häiriötä ahtaalla katuverkolla. Tämän terminaalialueen kehittäminen ei ole kaupungin näkökulmasta tavoiteltavaa.</u> Viherverkosto, luonnonsuojelu ja virkistys VE1 sisältää laajoja viherverkostomerkintöjä, jotka koskettavat lisälmen kaupungin alueita kaupungin laita-alueilla. Nämä <u>verkostot ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ja ekologisina käytävinä.</u> Tavoiteltavaa kuitenkin on, että jos maa- ja metsätalousalueita kuuluu osaksi viherverkostoja, alueilla ei elinkeinotoiminnan harjoittaminen vaarannu. Luonnonvarat Kaavakartalle on osoitettu <u>maa-ainesten ottoalueet, turvetuotantoalueet, mineraalipotentialisuusalueet ja pohjavesialueet.</u> Näiden kaavamerkintöjen merkitystä maakunnallisen tason merkintöinä tulisi perustella. Turvetuotannon tulevaisuus näyttää epävarmalta. <u>Olisiko syytä poistaa turvetuotantoalueet kaavakartalta tällä perusteella ja myös sillä perusteella, että merkinnät eivät ole välttämättä maakunnallista tasoa? Ovatko maa-ainesten ottoalueet lähinnä toiminnassa olevia alueita ja onko niitä edes syytä merkitä kaavakartalle, jos uusia potentiaalisia maa-ainesten ottoalueita ei merkitä?</u>	Terminaalimerkinnöillä osoitetaan maakuntakaavaluonnoksissa rautatieaseman ja Soinlahden terminaaleja. Maakuntakaavan mittakaavan ja jouston vuoksi voidaan tulkitä rautatiealueen terminaalimerkinnän mahdollistavan toiminnan siirtymisen Parkatin alueellekin. Kevelin kohdalle ei ole osoitettu terminaalia. Ks. yleisvastine viherverkostoihin kappaleessa 1.2 Pohjois-Savon Ely-keskus on tarkistanut vedenhankintaan tärkeiden 1.- ja vedenhankintaan soveltuvien 2.-luokan pohjavesialueiden luokitukset ja rajaukset vuosina 2018-2019. Lisäksi E-luokkaan on luokiteltu sellaiset pohjavesialueet, joiden pohjavedestä luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain, tai muun lainsäädännön nojalla suojeltu ekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E, 2E tai E). Maakuntakaava tuo edellä mainitut merkinnät kartalle. Maakuntakaava edistää osaltaan maankäytön yhteensovittavaa suunnittelua pohjavesialueilla. Viranomaisten ja alan toimijoiden yhteisillä tutkimushankkeilla, esimerkkinä Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, POSKI-projekti, 2007 sekä Pohjavedenpinnan alaisten maa-ainesten tutkimus kahdeksalla harjukohteella,
--	---

16.5.2022

Kulttuuriympäristö Kulttuuriympäristön osalta merkittävä uusi asia on modernin rakennusperinnön inventoinnin ja arvotuksen valmistuminen maakuntatasoisena. Iisalmen kaupungin alueelle on arvotettu useita maakunnallisesti arvokkaita kohteita. Kohteita on osoitettu aluekohteina ja yksittäisinä kohteina. <u>Kaavaselostuksessa on syytä täsmentää miten nämä merkinnät ohjaavat kuntakaavoitusta.</u> Kaupungin elinvoiman näkökulmasta laajojen alueiden osoittaminen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiksi alueiksi maakuntakaavatasolla voi olla kohtalokasta. Keskusta-alueen merkintätapaa tulisi kehittää siten, että seutukaupungin kehittämisenäkökulma olisi paremmin toteutettavissa. Merkintä nykyisellään voi rajoittaa kehittämistä voimakkaasti. Merkintä on osoitettu kohtuullisen tarkassa mitta-kaavassa kulttuuriympäristön teemakartoille kaavamerkinnät ja määräykset -osiossa. Tämä antaa kuvan, että merkintä on vahvasti ohjaava ja tarkkarajainen. Energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto Tuulivoima nousee vahvaksi teemaksi maakuntakaavassa siten, että kyvykkäässä uudistujassa on maakuntatasolla osoitettu	PaMa -hanke, 2015 on saatu uutta tutkimustietoa alueidenkäytön eri näkökulmat huomioivan päätöksenteon pohjaksi. Kalliokiviaineiden ottoalueilla on tuotu esiin GTK:n tutkimaa potentiaalia, jonka merkitys tulee kasvamaan harjukiviaineiden vähentyessä. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu maa-aineshuollon kannalta tärkeimmät sora-, moreenin ja hiekanottoalueet. Turve; VE1:ssä turvetuotantoa ei ole osoitettu, VE2:ssa osoitetaan luvitetut ja toiminnassa olevat alueet. Turvealan epävarmojen näkymien vuoksi joidenkin luvitettujen alueiden lupia on jo purettu/peruttu. Vaikka pitkän aikavälin tavoitteena on energiaturpeesta luopuminen, on Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan saanut pohtimaan Suomen energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuuden näkökulmaa. Turpeenkäyttöä koskevat merkinnät jätetään pois, mutta yleismääräyksiin tulee niitä koskeva määräys ja suunnitteluohje. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.7. Kulttuuriympäristöä koskevia aluemaisia merkintöjä ja niiden ohjausvaikutuksia selvennetään ehdotusvaiheessa kaavaselostukseen. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.5.
--	--

16.5.2022

kunnianhimoisemmat tavoitteet tuulivoiman toteutumiselle kuin rohkeassa kasvajassa. Iisalmen osalta molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa on esitetty Vuorimäen tuulivoima-alue, jossa on jo hanke meneillään. Kaupungilla ei ole huomautettavaa tuulivoimaa koskeviin kaavamerkintöihin. Sähkönsiirtolinjojen osalta on jätetty pois myös maakunnallisesti merkittävät sähkönsiirtolinjat. Tällainen on esimerkiksi hiljattain YVA-hankkeen läpi käynyt Järvilinja (Vaala – Joroinen), jonka Fingrid toteuttaa. <u>Olisiko tämä linja syytä kuitenkin merkitä kaavakartalle?</u> Yhteenveto On tavoiteltavaa, että <u>maakuntakaavan merkintätapaa ja aluevarauksia kehitetään strategisempaan suuntaan</u>. Olennaista olisi kautta linjan tunnistaa maakunnallisen tason kehitettävät ja ohjattavat asiat. Kulttuuriympäristöä koskevien määräysten osalta näyttää kuitenkin esitystapa olevan ristiriitaisia tulkintoja aiheuttava ja osin hyvin tarkasti ohjaava. Myös tältä osin olisi syytä kehittää merkintöjä strategisempaan suuntaan. Iisalmen rooli seutukeskuksena on muilta osin hyvin tunnistettu. Strategisten tavoitteiden ja yritysvaikutusten arviointi sekä kuntien päätösten ennakkoarviointimenettely: Päätös toteuttaa strategian tavoitetta Ihana Iisalmi. Tavoitteena on, että rakennamme toimivaa, viihtyisää ja turvallista kaupunkiympäristöä eri käyttäjäryhmien tarpeet huomioiden. Tavoitteenamme on, että yhdyskuntarakenteemme on tiivis, ja toimiva palveluverkko on hyvin saavutettavissa, liikuntareitit ja puistot houkuttelevat ihmiset liikkumaan. Riittävän kehittämispotentiaalin turvaaminen kaupunkikeskustassa edesauttaa tavoitteen saavuttamista tiiviistä yhdyskuntarakenteesta ja toimivasta palveluverkosta. Tavoitteenamme on, että tarjoamme laadukkaat asuin- ja työpaikatonttialueet sekä kehittyvät kyläalueet uusille rakentajille. Maakuntakaavan aluerakenne noudattelee Iisalmen kaupunkistrategian tavoitteita. Tavoitteenamme on, että vaalimme kaupungin arvokasta historiaa ja kulttuuriympäristöämme, jonka osalta maakuntakaavalla on nykyisen MRL:n voimassa ollessa merkittävä rooli maakunnallisten arvojen turvaamiseksi. Tavoitteenamme on, että olemme toiminnassamme hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä, joka soveltuu myös maakuntakaavan ilmastotavoitteisiin.	Sähkönsiirtolinjat on käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa, jossa mm. Järvilinja on osoitettu. Ehdotusvaiheessa laadimme kaavayhdistelmän, jotta merkintöjen kokonaisuus hahmottuisi paremmin! Ehdotusta pyritään viemään yleispiirteisempään ja strategisempaan suuntaan. Myös kulttuuriympäristön laajoille aluemaisille merkinnöille etsitään toimivampaa esitystapaa ja suunnitteluohjetta esim. uusi MK-merkintä keskustojen kulttuuriympäristöä korvaamaan.
---	---

16.5.2022

Tavoitteenamme on, että huolehdimme kaupungin hyvästä saavutettavuudesta ja vahvalla edunvalvonnalla vaikuttamme eri sidosryhmiin seudun elinvoimaisuuden kehittämiseksi. Liikenneverkon kehittäminen ja lisälmen saavutettavuuden parantaminen on keskeinen ylikunnallinen tavoite ja siltä osin maakuntakaavalla on merkittävä rooli tämän turvaamisessa. Ihmeiden lisalmi Tavoitteena on, että olemme vetovoimainen ja palveluiltaan monipuolinen Ylä-Savon seutukeskus, kehitämme kaupungin elinvoimaa määrätietoisesti uusien asukkaiden ja yritysten saamiseksi alueelle yhteistyössä muiden seudun kuntien kanssa. Esitetyt kaavamerkinnot keskusta-alueella kulttuuriympäristön osalta voivat heikentää kaupunkikehittämistä ja uusia investointeja, joten niitä tulisi kehittää. Tavoitteena on myös, että meillä arki on helppoa kaikenikäisille ja elinvoimainen keskusta houkuttelee asioimaan. Maakuntakaavassa esitetyt kaavamerkinnot vaikuttavat kuntakaavoituksen mahdollisuuksiin kehittää keskustan elinvoimaisuutta. Tavoitteena on, että toimimme yritysystävällisesti ja tarjoamme kilpailukykyiset yrittämisen olosuhteet, kehittämispalvelut sekä laajan yhteistyöverkoston niin teollisille kuin palveluyrityksillekin. Maakuntakaavalla tulee turvata mahdollisuus tarjota kilpailukykyiset yrittämisen olosuhteet. Toimialajohtajan päätösehdotus Tekninen lautakunta hyväksyy lisälmen kaupungin lausunnon Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe kaavaluonnoksista ja esittää kaupunginhallitukselle lausunnon hyväksymistä. Päätös: Keskustelun kuluessa toimialajohtaja muutti päätösehdotustaan seuraavasti: Tekninen lautakunta hyväksyy lisälmen kaupungin lausunnon Pohjois-Savon Maakuntakaava 2040 2. vaihe kaavaluonnoksista ja esittää kaupunginhallitukselle lausunnon hyväksymistä. Tekninen lautakunta pitää erittäin huolestuttavana, että maakuntakaavassa esitetään suojeltaviksi kohteiksi niin monia rakennuksia, joiden suojeluperusteita on hankala täysin ymmärtää. Tällaisia rakennuksia ovat esimerkiksi Linja-autoasema, Postitalo, Vesitorni, Hakakadun rivitalot ja Lumilinnan päiväkot. Hyväksyttiin toimialajohtajan muutettu päätösehdotus. Kaupunginjohtajan päätösehdotus: Kaupunginhallitus hyväksyy lisälmen kaupungin lausunnon Pohjois-Savon Maakuntakaava 2040 2. vaihe kaavaluonnoksista ja pitää teknisen lautakunnan tavoin erittäin <u>huolestuttavana, että maakuntakaavassa esitetään suojeltaviksi kohteiksi niin monia</u>	Asiasta käydään neuvotteluja lisälmen kaupungin ja liiton kesken, kun kaavaehdotusta
---	---

16.5.2022

<u>rakennuksia, joiden suojeluperusteita on hankala täysin ymmärtää. Tällaisia rakennuksia ovat esimerkiksi Linja-autoasema, Postitalo, Vesitorni, Hakakadun rivitalot ja Lumilinnan päiväkot.</u> Päätös: Hyväksyttiin siten, että lisälmen kaupunginhallitus varaa oikeuden muokata suojeltaviksi esitettävien kohteiden listaa.	valmistellaan. Torin ympäristön aluemaista merkintää muutetaan. Ks. yleisvastine 1.5. Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistyöryhmät loppuraporttiin on koostettu yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Pohjois-Savon liiton tavoitteena on julkaista maakunnallisesti merkittävien kohteiden laajemmat kuvaukset sähköisesti. Julkaisua on viivytännyt jo valitun sähköisen alusta ylläpidon lakkaaminen, mihin emme ole voineet varautua.
Joroinen	Vastine
Joroisten kuntaa koskevat Etelä-Savon maakuntakaavojen merkinnot päivitetään yhdenmukaisiksi Pohjois-Savon maakuntakaavan kanssa niin merkinnän ulkoasun kuin määräyssisällön osalta. Lähtökohtana ovat melko uudet Etelä-Savon maakuntakaavat. Tavoitteena on Joroisten osalta tarkastella muutosta vaativat teemat ja todeta muiden teemojen osalta tarvittavat tekniset muutokset. Merkittävimmät muutokset Etelä-Savon maakuntakaavasta Pohjois-Savon maakuntakaavaan Joroisten kunnan osalta ”Kehittämisperiaatemerkinnot” ”Kunnan toivoma Joroinen-Varkaus kehittämisvyöhyke merkintä korvataan kummassakin vaihtoehdossa Viitosväylän kehittämismerkinnällä sekä Joroisten kuulumisella Varkauden kaupunkiseudun kehittämisen kohdealueeseen.” Joroisten kunta katsoo, että <u>kunnan toivoma Joroinen - Varkaus kehittämisvyöhykemerkinnot tavoitteet voidaan saavuttaa kaavaluonnoksessa esitetyllä tavalla</u>. VE1:ssä vyöhykemerkinnot näyttää hieman liian suppealta eikä se ulotu kunnolla Joroisten kirkonkylään. <u>VE2:n merkintä on laajempi ja siten parempi.</u> ”Varkauden lentokentälle Etelä-Savon maakuntakaavassa osoitettu EKK-merkinnällä elinkeinojen kehittämisen kohdamerkinnot. Merkinnällä osoitetaan lentokentän aluekokonaisuutta, jossa tavoitteena on kokonaisvaltainen elinkeinojen kehittäminen sekä maankäytön ja liikenteen yhteensovittaminen. Tämä merkintä säilytetään VE2 Rohkeassa kasvajassa. Merkinnän suunnittelumääräyksen sanamuotoa muokataan yksilöidystä yleisempään. VE1 Kyvykässä uudistujassa osoitettu viitosväylän kehittämisvyöhyke kattaa myös Varkauden lentokentän ja sen kehittämisidean.”	Varkauden kaupunkiseudun kehittämisperiaatemerkinnot laajennetaan siten, että se ulottuu paremmin Joroisten keskustaan.

16.5.2022

Joroisten kunta katsoo, <u>että Joroisten lentokentän elinkeinojen kehittäminen kohdealueen merkintä on sisällytettävä maakuntakaavaan VE2 mukaisesti.</u> Joroisten kunta hyväksyy Joroisissa vähittäiskaupan suuryksikön alarajaksi 5000 k-m2, mikä on sama kuin muissa vastaavan kokoisissa Pohjois-Savon kunnissa. Muuttuvia maakuntakaavan merkintöjä Joroisissa on mm. postintalon ja vanhainkodin suojelumerkintöjen poistaminen. Muutos on tehty kuten Joroisten kunta on toivonut. Kaavaluonnosvaihtoehtojen esittely – kysymykset ”Kehittämisperiaatteet” ”Onko luonnosvaihtoehtoisissa tunnistettu oikeita kehittämiskohteita? Puuttuuko jotain ja mitä voisi jättää pois?” VE2 Rohkea kasvaja kuvaa paremmin Joroisten tahtotilaa kehittämisperiaatteista. <u>Kotkatharjun-Kartanogolfin alue tulee merkitä selkeästi myös VE2:een.</u> ”Aluerakenne, asuminen, elinkeinot” ”Taajamia kuvaavat merkinnät poikkeavat luonnosvaihtoehtoisissa toisistaan. VE1 kuvaa taajamia pääasiassa symboleilla ja vain suurimpien taajamien rajautuminen osoitetaan tarkemmin. VE2:ssa kaikki taajamat osoitetaan tarkkarajaisina aluevarausmerkintöinä. Kumpi merkintätapa sopii maakuntakaavaan paremmin?” <u>Joroisten osalta symbolimerkintä on sopivampi.</u> ”VE1:ssä kylät osoitetaan harmaana ruudutuksena pohjakartalla. Kylille ei anneta suunnittelumääräyksiä, vaan niiden kehittäminen katsotaan kuntakohtaiseksi aiheeksi. VE2:ssa osoitetaan yleiskaavatasoista suunnittelua vaativat kylät. Kumpi merkintätapa sopii maakuntakaavaan paremmin?” <u>VE1:n merkintä on parempi Joroisten kunnan kannalta.</u> ”Liikennejärjestelmä” ”Tuleeko lähiraideliikennettä mielestäsi kehittää? Ovatko uudet pysäkit oikeissa paikoissa?” Joroisten kunnan mielestä <u>poikittaista ratayhteyttä Pieksämäki-Paikkala tulisi kehittää ennen kaikkea rakentamalla puuttuva rautatiesilta Savonlinnaan. Tämän jälkeen junaliikenteen pysäkin voisi rakentaa myös Joroisiin.</u>	Merkintä säilytetään VE2 mukaisesti. Sen suunnittelumääräyksen sanamuotoa muokataan yksilöidystä yleisempään, jotta merkinnän käyttö on mahdollista tarvittaessa muuallakin. Kartanogolfin alueen merkintää selkeytetään samalla, kun koko virkistys- ja matkailuteema käydään ehdotukseen läpi. Joroisten taajaman symbolimerkintä säilytetään yhdessä saman kokoluokan muiden taajamien (monipuoliset palvelutaajamat) kanssa. Kylämerkinnät (kohdemerkintä at) määritetään kaavaehdotukseen kylien palvelurakenteen (koulu) ja asukasmäärän mukaan. Kaikki pienkylät ja kylät osoitetaan kuitenkin pohjakarttamerkintöinä (harmaa ruudutus). Kaavaehdotuksessa esitetään uutena poikittaista kehittämisvyöhykkeenä valtatie 23 ja Pieksämäki-Varkaus-Joensuu radan muodostama 23-kehittämisvyöhyke. Rata osoitetaan merkittävästi parannettavana, mikä pitää sisällään myös radan sähköistämisen. Se puolestaan toteutuessaan parantaa henkilöliikenteen kehittämismahdollisuuksia.
--	---

16.5.2022

"Viherverkosto, luonnonsuojelu ja virkistys" "Miten viherverkostot tulisi osoittaa? Miten maakuntakaavalla vaikutetaan luonnon monimuotoisuuden parantamiseen? Tarvitaanko moottorikelkkareittejä?" <u>Viherverkoston osoittaminen on selkeämpää VE2:n tavalla.</u> Onko tärkeää merkitä lainkaan? Kunnan kanta on, ettei maakuntakaavalla tule esittää alueita tai toimintoja luonnon monimuotoisuuden parantamiseen. Tätä tarkoitusta varten on mm. metsälaki ja luonnonsuojelulaki. Kunnista toiseen (maakunnista toiseen) kulkevat moottorikelkkareitit voidaan merkitä. "Energia ja tekninen huolto" "Millaista tuulivoimarakentamisen määrää Pohjois-Savossa tulisi tavoitella? Missä tuulivoima-alueiden pitäisi sijaita?" Joroisten kunnan mielestä <u>maakuntakaavalla tulee osaltaan pyrkiä turvaamaan Suomen energiaomavaraisuutta. Siksi laajempi vaihtoehto VE1 on parempi.</u> Tuulivoimaloiden tulisi sijaita kuten tuulivoimapotentiaaliselvityksessä sekä kaavaluonnoksessa on kuvattu. Muut havainnot <u>Kotkatharjun alueella merkintä V (VIRKISTYS-, RETKEILY- JA ULKOILUALUE) näyttää ulottuvan liian laajalle peittäen jopa Golfalueen asemakaavaan merkityt loma- ja vakituksen asumisen alueet. Kaavarajaus on tarkistettava koskemaan Kotkatharjun aluetta vain Kerisalonsaaren maantien koillispuolta ja sielläkin Kotkatharju-Valvatus osayleiskaavan mukaiset RM-alueet. Toinen vaihtoehto on muuttaa kaavamerkintää siten, että siinä selkeästi sallitaan myös matkailu- ja majoitusrakentaminen.</u> Turvetuotanto <u>Turvetuotantoon potentiaalisesti soveltuvat ja olevat alueet tulee merkitä maakuntakaavaan.</u> Turve on pidettävä yhtenä Suomen energiaomavaraisuutta turvaavana erittäin tärkeänä osatekijänä. Joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke <u>Myös väli Joroinen-Varkaus tulisi merkitä sisältyväksi joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeeseen.</u> Kaavaluonnoksessa kehittämismerkintä on esitetty harmaalla katkoviivalla tarkoittaen ilmeisesti joukkoliikenteen osalta eräänlaista joukkoliikenteen kehittämisen reuna-alueita. Reuna-aluestatus ei riitä, koska kyseessä on Joroisten kunnan joukkoliikenteen yhteydestä maakuntakeskukseen. Päätösehdotus: Kunnanhallitus päättää antaa lausuntonaan edellä selostustekstin mukaisen selostuksen. Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen.	Ks. viherverkoston yleisvastine kappaleessa 1.2. Moottorikelkkareittien osalta osoitetaan ylikunnalliset ja ylimaakunnalliset reitit yhteystarvemerkinnoilla. Tuulivoimatuotannossa tavoitellaan VE1 mukaista 20 % osuutta maakunnan primäärienergian tarpeesta. Merkintää tai kaavamääräystä tarkistetaan palautteessa esitettyjen vaihtoehtojen mukaisesti tietty yleispiirteisyys säilyttäen. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.7. Turpeen käytön mahdollisuus säilyy, mutta sitä ohjataan aluevarausten sijaan yleismääräyksellä. Joroinen-Varkaus väli sisältyy Viitoskäytävän kehittämisvyöhykkeeseen, joka yhtenä tavoitteena on joukkoliikenteen kehittämisen myös ylimaakunnallisesti.
--	---

16.5.2022

Keitele	Vastine
Luonnon monimuotoisuus, viherverkosto ja matkailu Kyvykäs uudistuja ottaa kantaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen voimakkaammin kuin Rohkea kasvaja. Molemmissa vaihtoehtoisissa on kuitenkin osoitettu olevat Natura- ja luonnonsuojelualueet. VE1 eli Kyvykkäässä uudistujassa vesien tavoitetilä on erinomainen, VE2 Rohkeassa kasvajassa vähintään hyvä. Rohkeassa kasvajassa osoitetaan mineraalipotentialiselvityksen mukaiset erinomaisen potentialin omaavat alueet. Mineraalipotentialinen alue Keiteleellä sijoittuu Kangasjärven alueelle lähelle Viitasaaren rajaa. Ko. mineraalipotentialinen alue sijaitsee etäällä häiriintyvistä toiminnasta. <u>Viherverkosto on esitetty VE1 ja VE2 suunnitteluohjeistuksena, eikä - määräyksenä, mikä on tarkoituksenmukaista alueiden jatkokäytön kannalta.</u> Kummassakin luonnosvaihtoehdossa esitetään arkeologinen kulttuuriperintö sellaisena kuin se nykyisissä maakuntakaavoissa on. <u>Vesimatkailun kehittämisalueeksi on nostettu VE1:ssä Keiteleen ja Pielaveden alueelle sijoittuvan Nilakan järven alue, jossa on ehdotomasti potentialiaa kehittää maakunnan matkailua.</u> Ratkaisut energiantuotannossa ja huoltovarmuus Molemmat kaavaluonnokset mahdollistavat tuulivoimatuotannon maakunnan alueella, mutta ne tavoittelevat hyvin erilaista osuutta tuulivoimalle: VE1 20 % primäärienergian tarpeesta ja VE2 6%. <u>Keiteleen kunnan näkökanta on, että tuulivoimalle tulee varata riittävästi kehitysmahdollisuuksia myös maakunnan huoltovarmuus huomioiden. Keiteleelle osoitetut tuulivoima-alueet ovat tärkeitä alueen energiantuotannon kannalta, joten niiden kehittäminen on suositeltavaa.</u> Väestö ja palvelut Väestöennusteet ovat laskevat koko maakunnassa. <u>VE2 ottaa huomioon myös kaupunkien ulkopuolisen maakunnan ja sen elinvoimaisuuden, jota myös Keiteleellä pidetään suuressa arvossa. Keiteleellä on potentialiaa myös maakunnan työpaikkojen lisäämisen näkökulmasta.</u> Paikallisten palveluiden säilymistä tulee tukea koko maakunnan alueella samalla tukien haja-asutusalueilla asutuksen säilymistä. Asumisen tila ja luontoarvot ovat tärkeä henkinen arvo tulevillekin sukupolville, jota ei pelkän kaupungistumisen tukemisella pystytä luomaan.	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.2. Vesimatkailun kehittämisalue säilytetään kaavaehdotuksessa. Tuulivoimatuotannossa tavoitellaan VE1 mukaista 20 % osuutta maakunnan primäärienergian tarpeesta ja seudullinen tuulivoimapotentialia osoitetaan kaavaehdotuksessa niin laajasti kuin jatkoselvitykset mahdollistavat. Ks. yleisvastine 1.4. Keiteleen merkitys yhtenä Pohjois-Savon viidestä työssäkäyntialueesta on merkittävä. Sen vaikutus ylittää maakuntarajan.

16.5.2022

Infra Tieverkoston ylläpitäminen ja edelleen kehittäminen on elintärkeää maakunnan teollisuuden kehittämisen vuoksi. <u>Kantatien 77 muuttaminen valtatieksi on ehdoton edellytys alueen tieverkon toimivuuden osalta. Seututieverkostolla (tiet 551, 552 ja 545) on suuri merkitys teollisuuden kannalta. Niiden kuntoon tulee kiinnittää jatkossa erityistä huomiota. Seututiestö (tiet 551, 552, 545) tulisi osoittaa maakuntakaavaan parannettavina kohteina, kuten yhdysteidenkin osalta on ilmaistu VE1 osalta.</u> Maakunnan varautumisessa tulee ottaa huomioon koko maakunnan kattavat, <u>toimivat tietoliikenneyhteydet ja huoltovarmuus</u> mukaan lukien mm. elintarvikkeiden ja ruoantuotannon omavaraisuus. (Valm. kj. ES ja rak.tark. TK) Kunnanjohtajan esitys: Keiteleen kunnan näkemyksenä on maakunnan kehittäminen <u>teollisuuden kilpailukykyä ja maakunnallista elinvoimaisuutta painottavan, hiilineutraaliksi pyrkivän Vaihtoehto 2 (VE2) Rohkea kasvaja -mukaiseksi huomioiden erityisesti maakunnan huoltovarmuus ja omavaraisuus energiantuotannossa sekä VE1 :n vesimatkailun edistäminen.</u> Päätös: Esitys hyväksyttiin.	Kantatien 77 tieluokan muuttaminen valtatieksi on voimassa olevan maakuntakaavan tavoite, joka sisällytetään myös kaavaehdotukseen. Mainitut seututiet, kuten muutkin maakunnan seututiet ovat erittäin merkittäviä myös elinkeinoelämän kuljetusten kannalta. Seututeillä on erittäin runsaasti parantamistarpeita, joiden suunnittelun ja toteutuksen ohjelmointi tapahtuu ELY-keskuksen toimesta. Maakuntakaavassa osoitetaan merkittävästi parannettavat osuudet ja uudet tielinjaukset vain pääteiden (valta- ja kantatiet) osalta. Ks. huolto- ja toimintavarmuutta koskeva yleisvastine kappaleessa 1.8.
Kiuruvesi	Vastine
Kehittämisperiaatteet Kehittämisperiaattemerkintöjen osalta Kiuruveä koskevat merkinnot ovat oikeita. <u>Joukkoliikenteen alempi kehittämisvyöhyke tulisi merkitä myös Kiuruvesi - Vieremä välille, koska Vieremä on merkittävä työssäkäyntisuunta Kiuruvedeltä. Kiuruveden näkökulmasta vaihtoehdot eivät ole toisiaan poissulkevia. Kiuruveden osalta tarvitaan sekä joukkoliikenteen kehittämistä lisa-almen ja Vieremän suuntaan että maakuntarajan yli tehtävää kaupunkiverkkoajattelua.</u> Aluerakenne, asuminen ja elinkeinot Kiuruveden osalta <u>parempi taajaman merkintä on VE1:ssä esitetty merkintä, jolla osoitetaan monipuoliset palvelutaajamat, kun taas kylälienen osalta parempi tapa on osoittaa kylät VE2 mukaan, koska</u>	Joukkoliikenteen kaksitasoista kehittämisperiaattemerkintää tulee tulkita siten, että se ei osoita linja-autoreitistöjen sijaintia vaan vyöhykettä, jolla joukkoliikennettä ylipäätään tulee järjestää. Kaavaluonnoksissa harmaana osoitetut nuolimerkinnot Kiuruvedelle ja Vieremälle mahdollistavat myös suoran reitin toteuttamisen. Aluerakenne osoitetaan VE1 ja VE2:n esitystapoja yhdistäen. Kylämerkinnät (at -kohde-merkintä) määritetään kaavaehdotukseen

16.5.2022

toimivat kylät ovat Kiuruvedelle erityisen tärkeitä kaupungin elinvoiman kannalta. Teollisuus- ja varastoalueen kaavamerkintä Pyhäsalmentien vieressä nimeltä Kiuruveden teurastamo on nimeltään vanhentunut. Merkintä ja sen nimi johtuu aiemmin paikalle suunnitellusta teurastamosta. <u>Kaavamerkintätapaa tulee pohtia ja sen tulisi mahdollistaa teurastamon ohella esimerkiksi biokaasulaitoksen sijoittuminen alueelle.</u> <u>Maakunnallisesti merkittäväksi matkailu- ja virkistyspalvelujen kohdeksi tulisi lisätä Kiuruveden rannalla sijaitseva Hankaniemen alue, jossa tarjotaan monipuolisesti matkailu- ja ohjelmapalveluita. Alue kytkeytyy vesireitillä mm. Runniin.</u> Liikennejärjestelmä Molemmat versiot toteuttavat Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita. Joukkoliikenteen käytettävyyttä tulee edistää. Samalla on tunnustettava, että yksityisautoilu tulee muodostamaan jatkossakin merkittävän osan liikennesuoritteista. Kiuruveden kaupunki pitää tärkeänä, että lisalmi-Ylivieska -yhdysrata säilyy edelleen henkilö- ja tavaraliikenteen kannalta merkittävänä rataosuutena. <u>Kalliokyläntie (mt 7693) on tärkeä yhteys maa- ja metsätaloudelle, joten se tulee ehdottomasti osoittaa kaavakartalla. Venesatamista tulisi osoittaa ainakin Kirkonkylän vierassatama.</u> Viherverkosto, luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu <u>Viherverkostojen turvaaminen nähdään tärkeäksi, jotta luonnon monimuotoisuus sekä maisema- ja virkistysarvot saadaan turvattua. Mikäli on olemassa riski, että kaavassa osoitettu aluemerkinä osoittautuu luonteeltaan liian ohjaavaksi ja voi osaltaan vaikuttaa alueiden elinkeinotoimintaan, on VE2 kuitenkin turvallisempi vaihtoehto. Kaupunki puoltaa, että kuntarajat ylittävät moottorikelkka- ja retkeilyreitit esitetään maakuntakaavassa.</u> Luonnonvarat <u>Maakuntakaavassa tulisi esittää erinomaisen mineraalipotentialin alueet sekä säilyttää luvitetut ja toiminnassa olevat turvetuotantoalueet VE2 mukaisesti. Kiuruveden vesistöjen nykytila huomioiden on realistisempaa tavoitella VE 2 mukaista vähintään hyvä -tavoitetta.</u>	kylien palvelurakenteen (koulu) ja asukasmäärän mukaan. Kaikki pienkylät ja kylät osoitetaan kuitenkin pohjakarttamerkinä (harmaa ruudutus). T-kohdemarkintaa muutetaan siten että se mahdollistaa mm. biokaasulaitoksen sijoittumisen. Esim. T -> T/EN? Matkailun merkinnöissä pyritään säilyttämään maakunnallinen tai valtakunnallinen yleispiirteinen taso. Merkintä muutetaan osaksi matkailun kehittämisperiaatemarkintaa, joka kokoaa Kiuruveden, Runni ja Koljonvirran sekä mahdollisesti vielä laajemmän alueen Ylä-Savon matkailua. lisalmi-Ylivieska -rata osoitetaan kaavaehdotuksessa merkittävästi parannettavana ratana. Kaavaehdotuksessa osoitettavat maakunnallisesti merkittävät yhdystiet arvioidaan yhtenäisen kriteeristön perusteella. Ks. yleisvastine liikennejärjestelmästä kappaleessa 1.6. ks. yleisvastine viherverkostosta kappaleessa 1.2. Moottorikelkkareitit säilytetään yhteystarvemerkintöinä, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai ylimaakunnallista kehitystarvetta tai matkailullista kytkeä. Mineraalipotentialiset alueet osoitetaan kaavaehdotuksessa. Turvetuotannon osalta ks. yleisvastine kappaleessa 1.7.
--	---

16.5.2022

Kulttuuriympäristö Kulttuuriympäristöä koskevista merkinnöistä ei Kiuruveden kaupungilla ole huomauttamista. Puistonkulmaa lukuun ottamatta merkinnät noudattelevat kaupungin voimassaolevaa yleis- ja asemakaavatilannetta. Energiantuotanto, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto Tuulivoimapotentialien alueiden rajauseriaateista tai merkityistä kohteista ei Kiuruveden kaupungilla ole huomauttamista. <u>Kiuruveden kaupunki puoltaa tapaa, jossa tuulivoimapotentialiset alueet esitetään kaavassa tarkkarajaisenakin merkintänä.</u> Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.	Pintavesien tavoitetilaa koskeva yleismääräyksen sanamuoto muotoillaan uudelleen. Tuulivoimamerkintöjä tarkistetaan vielä kaavaehdotukseen, ks. yleisvastine 1.4.
Kuopio	Vastine
Maakuntakaavan luonnoksessa on esitetty koko kaava-alueen koskevia suunnittelumääräyksiä, erikseen kummassakin luonnosvaihtoehdossa. Määräykset poikkeavat toisistaan ja tukevat eri luonnosvaihtoehtojen teemallisia painotuksia. Molemmissa on nostettu esille maanvyörymiin liittyvä yleismääräys. <u>Maanvyöryntäkartoitus:VE2: Sään ääri-ilmiöiden lisääntymisen aiheuttamiin muutoksiin tulee varautua maankäytönsuunnittelussa.</u> Tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueet on osoitettava yleis- ja asemakaavoissa joko alueina tai rakentamisrajoituksina erityisesti Iisalmen, Kuopion, Varkauden ja Kiuruveden keskustaajamissa. Rakennuspaikkoja ei saa suunnitella sijoitettavaksi alueille, joilla on tulvan, sortuman tai vyörymän vaaraa. (VE1+: myös liikenneväylät on suunniteltava kestämään sään ääri-ilmiöitä.) <u>Kulttuuriympäristö: VE2: Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan arkeologiseen kulttuuriperintöön ja sen ennakoivaan inventointiin mm. muinaisjäännösten ja historiallisen ajan muinaisjäännöspotentialin kartoittamiseen sekä rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointien ja modernin aikakauden kohteiden inventointitarpeeseen.</u> Edellä mainitut alueidenkäyttöä ohjaavat, jatkoselvitystä vaativat ja varsinkin laajojakin kartoitus- ja inventoimistarpeita käsittävät selvitykset tulisi ohjeistaa liiton toimesta tarkemmin, jotta ne olisivat yhdenmukaiset. Seudun kuntia tulisi tukea em. selvitysten laadinnassa. Lisäksi on kirjattu: On muistettava, että osa yleismääräyksistä on voimassa Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheesta:	Kunnat päättävät selvitysten sisällöistä jatkossakin itsenäisesti. Selvityksiä valmisteltaessa voidaan sisällöistä neuvotella.

16.5.2022

Maakuntakaava 1. vaiheen päivityksen yhteydessä on jo vahvistettu seuraava määräys: <i>Potentiaaliset tuulivoima-alueet</i> <i>Yli 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista tuulivoimaloista tulee aina pyytää erillinen lausunto Pääesikunnalta koko kunnan alueella. Myös alle 50 metriä (kokonaiskorkeus maanpinnasta) korkeista pientuulivoimaloista tulee pyytää Pääesikunnan lausunto, mikäli kiinteistö mille voimala rakennetaan, rajoittuu Puolustusvoimien käytössä olevaan alueeseen.</i> <i>Tuulivoima-alueita suunniteltaessa tulee turvata puolustusvoimien toimintaedellytykset sekä ottaa erityisesti huomioon puolustusvoimien toiminnasta, kuten tutkajärjestelmistä ja radioyhteyksien turvaamisesta johtuvat rajoitteet.</i> <u>Aineiston luettavuuden parantamiseksi aiemmin hyväksytyksi tulleet määräykset olisi viittausten sijaan syytä korostaa selostuksessa esim. maininnalla tms tavalla.</u> Strategisen maankäytön, yrityspalveluiden ja ympäristösuojelupalveluiden huomiota: Aluerakenne Taajamatoimintojen rakennetta ohjaamaan on määritetty suunnittelumääräys: Aluetta suunnitellaan asumiseen, ympäristöönsä soveltuvien työpaikkatoimintojen sekä näihin liittyvien palveluiden ja toimintojen alueena. Uusi rakentaminen ja muu maankäyttö on sopeutettava suunnittelulla ympäristöönsä tavalla, joka eheyttää yhdyskuntarakennetta (VE1: ja tukeutuu kestävään liikkumiseen), vahvistaa taajaman omaleimaisuutta ja turvaa ympäristö-, virkistys-, luonto- ja kulttuuriarvot. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on turvattava päivittäisten palveluiden saatavuus, riittävät ulkoilu- ja lähivirkistysmahdollisuudet sekä kävely- ja pyöräily-yhteydet seudullisille virkistysalueille. <u>Kyvykkään uudistujan vaihtoehdossa yhdyskuntarakenteen laajenemissuunnat on esitetty maltillisina, kasvun pääpainon ollessa olevan rakenteen tiivistämisestä. Taajamarakenteen laajeneminen Sorsasalosta Paasisaloon on esitetty molemmissa vaihtoehdoissa. Olevan rakenteen voimakas tiivistäminen uhkaa viher- ja virkistysalueita, niiden pinta-alaa ja kestävyyttä.</u> Rohkeassa kasvujassa on esitetty taajamarakenteen laajenemiselle keskeiseltä kaupunkialueelta alueellisesti ja ajallisesti pidemmälle	Kaavaehdotuksen tullessa nähtäville, laaditaan 1. ja 2. vaiheen merkinnöistä ja määräyksistä kooste samoin kuin laaditaan myös kaavayhdistelmäkartta selventämään maakuntakaavoituksessa tavoiteltua 1. ja 2. vaiheen muodostamaa kokonaisuutta. Kaavaehdotuksessa tullaan osoittamaan laajenemissuuntia ja tarkistamaan viheralueiden säilymisedellytyksiä.
---	--

16.5.2022

ulottuvia ja suurempia kynnyskustannuksia edellyttäviä laajenemissuuntia (Hiltulanlahdelta/ Vanuvuorelta etelään kohti Puutossalmentietä, Ranta-Toivalassa, Neulaniemen Telaniemestä Halkosaaren kautta kohti Kaijansaarta sekä Kelloniemestä Iso-Telkon kautta Vaajasaloon). Voimassa olevaan maakuntakaavaan verrattuna yksi keskisistä muutoksista on <u>Vaajasalon kautta kulkevan uuden valtatieyhteyden jääminen pois maakuntakaavamerkinnöistä. Yhteys Vaajasaloon on esitetty kaupunkikehityskohteena, joka tarkoittaa sinne ulottuvan liikenneyhteyden toteuttamista katuna. Yhteyden toteuttamisen kustannuksia on selvitetty laajasti ELYn toimesta, sillalle hinnaksi on saatu 165 milj. €. Toteutuakseen kaupungin väestötavoitteet olisi laadittava niin, että ne tukevat Vaajasalon toteutumista ja pendelöintiä (Kuopio-Joensuu). Nykyisissä väestösuunnitteissa Vaajasaloa ei ole huomioitu. Kaupunki haluaa pitää alueen mukana tulevaisuuden mahdollisuutena. Vaajasaloon pääsee tarvittaessa myös ns. pengertien kautta Ranta-Toivalasta. Asiaa tutkitaan kaupunkirakennesuunnitelman yhteydessä.</u> Osa laajenemissuunnista on esitetty kulkevaksi kaupunkirakenteessa hiljaisiksi määritettyjen alueiden kautta (Päivärannasta hiljaiseksi määritellyn asuinalueen kautta Julkulan Reposaareen, sekä Neulaniemen kärjestä hiljaisen luontoalueen kautta Laivonsaareen). <u>Laivon mahdollisuuksia on tutkittu jo 1990-luvulla, pidemmän aikajänteen mahdollisuutena se tulee säilyttää.</u> Kuopion kaupunki on maltillisesti hankkinut maata Ranta-Toivalasta. Puolustusvoimien vyöhyke ja puolustusvoimien toiminnan asettamat rajoitteet muovaavat rakentamismahdollisuuksia alueella merkittävästi. <u>Puolustusvoimien suojavyöhyke, joka ulottuu Siilinjärveltä kaupungin ruutukaavakeskustaan asti nykyisessä kaavassa, on vahvistettu maakuntakaavan 1. vaiheen päivityksessä 19.11.2018. Maakuntakaavassa osoitettu lentomeluvarauksen vai- kuttaa rakennuspaikkojen (sekä pysyvä asuminen että lomarakentaminen) sijoittamiseen merkittävästi.</u> sv-6 <i>Sotilasilmailun tilapäisen lentopaikkojen suojavyöhyke sv-6 (säde 12 km, Vieremä, Tervo, Siilinjärvi-Kuopio Varkaus-Joroinen)</i> <i>Merkinnällä osoitetaan alueita, joiden käyttöä on lähellä sijaitsevan vaaraa tai huomattavaa häiriötä aiheuttavan toiminnan vuoksi rajoitettava.</i>	Maakuntakaavassa on mukana joitakin ylipitkän aikavälin suunnitelmia. Sellaisena myös Vaajasalo voidaan säilyttää, vaikka sen saavutettavuutta ei tavoitella seudullisen tai valtakunnallisen liikenneverkon kehittämisen kautta. Laivonsaaren suunta säilytetään. Paikalliset hiljaiset alueet täydentävät maakuntakaavaehdotuksessa osoitettavia maakunnallisia luonnonrauha-alueita. Ranta-Toivalan sijainti puolustusvoimien tutkavaikutusten sekä lentomelun ja lentomeluvarauksen alueella rajoittaa yhdyskuntarakenteen laajenemista alueelle. Tämän vuoksi yhdyskuntarakenteen Ranta-Toivalan laajenemissuuntaa osoittava merkintä onkin osoitettu vain VE2 Rohkeassa kasvajassa. Jatkoneuvottelussa käydään läpi Kuopion niin asumisen kuin työpaikka-alueiden laajenemissuuntia.
--	--

16.5.2022

<i>Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa tulee ottaa huomioon sotilasilmailun tilapäisestä lentopaikasta johtuvat maankäytön rajoitukset. Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja luvituksessa on pyydettävä puolustusvoimien lausunto sekä ilmailulain mukainen lausunto suunnitelmista, joissa alueelle sallitaan yli 30 m korkea rakennus tai rakennelma.</i> Elinkeinot ja liikenne <u>Kaupunki kokee tärkeänä, että satamaan johtava yhteysrata merkitään maakuntakaavaan.</u> Maakuntakaavan tulisi antaa Kuopion kaupungille tilaa reagoida tarvittaessa muutoksiin yleis- ja asemakaavoitusta laadittaessa. <u>Maakuntakaavan vaihtoehtoissa ei ole esitetty Kuopion alueelle työpaikkojen laajenemissuuntia, mikä on ristiriidassa kaupungin kasvustrategian kanssa.</u> Kyvykkään uudistujan vaihtoehdossa <u>Savilahden alueelle</u> esitetty alueen laajenemismerkintä nuolella kuvaa hyvin alueen kehittymistä. Kuitenkin alueen <u>työpaikka-alueen summittainen raja</u> tulisi laajentaa pohjoisemmaksi, kyseessä on kuitenkin asumisen ja työssäkäynnin hybridialue. <u>Siikaniemen alueella oleva työpaikka-alue merkintä tulisi suunnata kohti tulevaisuutta.</u> Osa alueesta on jo saatu muutettua palvelemaan matkailua ja vapaa-aikaa. Kyvykkäässä uudistujassa on esitetty <u>kiertotalouden kehittämisvyöhyke Hepomäessä: alue on erittäin potentiaalinen alue</u> maakunnallisesti, tulijoita alueelle olisi jo useampikin. <u>Itä-Suomen yhdistettyjen kuljetusten terminaal</u> on merkitty molempiin kaavavaihtoehtoihin samalla LM-merkinnällä Matkuksen alueelle. Kuopion kaupunki selvittää edelleen sopivaa sijaintia toiminnalle alueeltaan. Samassa yhteydessä tarkennetaan arviot hankkeen kustannuksista ja tutkitaan yhdistettyihin kuljetuksiin kohdistuva nykyinen kysyntä. Samalla ratkaistaan <u>tulisiko logistiikka-alue merkintä sijoittaa vaihtoehtoisesti Hiltulanlahteen, vanhan vt 5:n varrelle</u>, jonne on suunnitteilla logistiikkatoimintaa lupaprosessien kautta. Kyvykkäässä uudistujassa on nostettu <u>Kurkimäen terminaalialueelle johtava yhdystie, tie 5490 esille, mikä on kaupungin näkökulmasta erittäin tärkeää alueen elinkeinojen kannalta</u> (erityisesti maa- ja metsätalous, puuteollisuus). Kuopion alueella muut em.	Radan merkintä säilyy maakuntakaavassa. Työpaikka-alueiden laajenemissuuntia voidaan tarkastella kaavaehdotuksiin yhdessä Kuopion kanssa. Työpaikka-alueen rajausta laajennetaan pohjoisemmaksi, sairaala-alueeseen saakka. Siikaniemen työpaikka-alueen merkintää täydennetään matkailun kohdemerkinnällä. Tässäkin pyritään yleispiirteisyyteen. Yhdistettyjen kuljetusten terminaalialueen sijaintia voidaan muuttaa kaavaehdotukseen, mikäli selvitys valmistuu alkusyksyyn mennessä. Ks. yhdysteitä koskeva maininta liikennejärjestelmää käsittelevässä yleisvastineessa 1.6. Kaavaehdotuksessa osoitettavat
--	--

16.5.2022

vaihtoehdossa esitetyt <u>yhteystiet (5550 ja 5370)</u> ovat myös merkittäviä mm. matkailun kannalta. Matkailu, Tahko <u>Tahkon matkailualueen rinteet</u> on esitetty kummassakin kaavavaihtoehdossa <u>kirkkaan vihreällä aluemerkinällä</u>. Kaavamerkinän voidaan tulkita viittaavan matkailutoimintojen sijaan maa- ja metsätalousvaltaiseen alueeseen, jolla on erityisiä ympäristöarvoja. Merkintöjen selityksessä on kirjattu: <i>Merkinnällä osoitetaan ne kallio- ja harjualueet, joilla on maa-ainelain 3 §:n tarkoittamia arvoja. Suunnittelumääräykset: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on maa- ja metsätalouden ohella erityisesti otettava huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesistö tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojele.</i> Suunnittelumääräykseen olisi lisättävä <u>täydennys, jolla mahdollistetaan matkailualueen monipuolinen kehittäminen</u>. Rohkean kasvajan <u>Tahkon alueelle merkitty MU-alue</u> tulee täsmen-tää <u>sisällöltään</u>, jotta se ottaa Tahkon matkailualueen kehitystä riittävästi huomioon, mahdollisesti myös etelämmäksi, Nipasen suuntaan. Vaihtoehtoisesti <u>Nipasen merkintä</u> voisi olla <u>symbolimerkinällä</u> (Matkailun vetovoimakohde), koska alueella on mahdollisuus hyödyntää Syväri-järveä osana matkailua. Selostuksessa on kirjattu Rohkean kasvajan vaihtoehdon kohdalla, että <u>Tahkon alueelta länteen osoitetaan matkailutoimintojen laajenemissuuntaa</u>. Suunnan <u>osittava laajenemisnuoli</u> tulee muuttaa <u>maankäyttömuodon mukaisesti keltaiseksi</u>. Laajenemisnuolen suunnittelumääräys on sisällöltään hyväksyttävä. Puijo <u>Puijolle on osoitettu matkailun kohdemarkintä</u>, mikä tukee alueen kehittämistä. Matkailualueen tarkentuneen suunnittelun yhteydessä on arvioitu myös kehittämistoimien vaikutuksia. Koko Puijon alueelle on myös osoitettu viheryhteys-merkintä. Alueeseen kohdistuvan käyttöpaineen vuoksi on tiedostettu tarve alueen yleiskaavan tarkistamiselle. Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus Suunnittelumääräys: <i>Yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on osoitettava maakuntakaavaan merkittyjen ulkoilureittien</i>	maakunnallisesti merkittävät yhdystiet arvioidaan yhtenäisten kriteerien perusteella. Luonnosvaihtoehto VE:ssa Tahkon rinteitä osoittavan merkinnän selitys puuttuu merkinnät ja määräykset -asiakirjasta -> korjataan kaavaehdotukseen. Käydään Tahkon alueen merkinnät läpi neuvottelussa Kuopion kaupungin kanssa. Puijon matkailun kehittämishankkeiden vaikutusten arviointi otetaan huomioon myös maakuntakaavan kokonaisvaikutusten arvioinnissa.
---	---

16.5.2022

<i>jatkuvuus taajamatoimintojen alueella. Alueen käytön suunnittelussa on säilytettävä riittävät virkistys- ja viheryhdydet eri viheralueiden välillä.</i> Molemmissa vaihtoehdoissa on pyritty nostamaan esille maakunnallisen virkistysalueverkoston ja ekologiseen verkoston kannalta tärkeimpiä viheryhteyksiä sekä alueet, joilla viheryhteyden turvaaminen on osa toimintojen yhteensovittamista. <u>Luonnonsuojelukohteiden esittämisen logiikka tulee tarkistaa.</u> Eri-tyissuojeltavan lajin pinta-alallisesti pieni (alle 1ha) kohde keskeisellä kaupunkialueella on nostettu symbolimerkinnällä esille (Matkusjärvien välisellä alueella), kun puolestaan yksityiselle maalle perustettu, <u>isojakin maa-alueita käsittävä kokonaisuus on jäänyt merkitsemättä (Suovu-Palosen alueella, Pieni Palosen ja Lammasjärven väli, koko yli 100 ha).</u> Kyvykkään uudistujan vaihtoehdossa viherverkoston esittäminen ja luontomatkailu painottuu. Toisaalta <u>kehittämisperiaatteet tässä samaisessa vaihtoehdossa kuvaavat paremmin maakunnan osa-alueiden erilaisuutta.</u> Konsultit olivat arvioissaan löytäneet "Kyvykkästä uudistujasta" enemmän positiivisia seikkoja, tosin kaikkia konsulttien esittämiä miinuksia tai plussia ei tunnusteta aivan samoin kaavoituksessa. Vainkutukset ilmastomuutokseen oli tässä vaihtoehdossa arvioitu paljon paremmin huomioon otetuiksi. <u>Tavoite huolehtia monimuotoisuuden ja metsätalouden tasapainosta on hyvä, tosin määrittämisen välineet ja mittaristo vaativat tarkempaa suunnittelua, jotta ne saadaan toteutumaan maakuntatasolla vertailukelpoisesti.</u> Kulttuuriympäristö Kaupunki on toiminut Pohjois-Savon liiton kanssa yhteistyössä valtakunnallisten maisema-alueiden päivitystyössä, niihin ei ole kommentoitavaa. Kuopion kaupunki on halunnut osaltaan auttaa maakunnan liittoa suunnittelutyön tiedottamisessa ja siksi lähestyi kirjeitse alueellaan niitä kiinteistönomistajia / vuokralaisia, joiden kohteet on kulttuuriympäristön selvitysten yhteydessä ehdotettu maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi. Kohteiden omistajat ovat lausuneet omasta puolestaan kaavan laatijalle. Kaavaselostuksessa on mainittu kaavatyön neuvottelussa esille tulut mahdollinen <u>tarve muuttaa merkintöjä modernin rakennuskan- nan arvotetuissa kohteessa, H-talon tapauksessa.</u> Kaupungilla on	Luonnonsuojelumerkintöjen ajantasaisuus ja logiikka tarkistetaan yhdessä ELY-keskuk- sen ja Metsähallituksen kanssa. Viherverkoston osalta ks. yleisvastine kappaleessa 1.2. Asiaa tarkennetaan kaavaehdotuksessa. Metsätoimijoiden kanssa neuvotellaan keväällä. Ks. yleisvastine kulttuuriympäristöä koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.5. Kuopion torin ympäristöön osoitetaan
--	---

16.5.2022

samaan aikaan vireillä keskustan alueen asema- ja osayleiskaava. Kaupunki on käynyt monialaisia keskusteluja kohteista. Erityisesti esille on noussut tarve torin ympäristön kehittämiseen ja keskustan vetovoiman vahvistamiseen. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetty Kuopion torin länsilaidan aluerajaus sisältää useita kohteita, joista pohdinnoissa merkittävimiksi keskeisen sijaintinsa vuoksi on noussut kokonaisuus hotelli Atlaksesta Sokoksen tavarataloon. Hotelli Atlaksen vanhimmalla osalla on voimassa olevassa yleiskaavassa suojelumerkintä ja kokonaisuuden suojelun vahvistamiseksi säilyttämistavoite tulee kohdistaa Sokoksen liikekiinteistöön. Kaupunki esittääkin, että H-talon merkintä tulee poistaa. Kiinteistön kehittäminen tapahtuu ympäristön ehdoilla, jossa huomioidaan torin ympäristön muu rakennuskanta ja Kuopion ominainen rännikaiverkosto.

Rissalan lentoaseman meluvyöhykkeet

Maakuntakaavan molempiin luonnosvaihtoehtoihin sisältyy uutena lentomelun varauma-alue Rissalan lentokentän ympäristöön. Lentomelun varauma-alueella pyritään varautumaan mahdolliseen lentomelun lisääntymiseen alueella puolustusvoimien hävittäjäkalluston uusimisen seurauksena vuoden 2025 jälkeen. Varauma-alueen määrittely on tehty varsin yleisluontoisesti ja rajaus on myös suuntaa antava. Sellaisenaan se käytännössä muodostuisi kuitenkin uudeksi kaavoitusta ja rakentamista ohjaavaksi lentokentän meluvyöhykkeeksi lähtötietojen epävarmuuksista huolimatta. Kun lentoaseman lentomeluselvitys päivitetään tarkemmin vuoden 2025 jälkeen, voi lentomelualue uudelleen muuttua. Tämä voi aiheuttaa epä johdonmukaisuutta maankäytön suunnittelussa ja rakentamisen lupamenettelyissä.

Vaihtoehtoon ve2 Rohkea kasvaja sisältyy lisäksi uutena lentokoneiden laskeutumisvyöhyke Rissalan lentokentän laskeutumislinjoille. Laskeutumisvyöhykkeellä kaavaselostuksen mukaan tulisi korostetusti ottaa huomioon uudisrakennusten ääneneristävyysvaatimukset. Laskeutumisvyöhykkeen määrittely ja rajauksen perusteet kaavaluonnosaineistosta eivät käy ilmi. Laskeutumisvyöhyke olisi osin päällekkäinen em. lentomelun varauma-alueen ja nykyisen lentomelualueen kanssa. Laskeutumisvyöhykkeen suhde näihin muihin meluvyöhykkeisiin jää osin epäselväksi ja ehkä jopa ristiriitaiseksi.

Em. perusteilla Rissalan lentoaseman lentomelun huomioon ottamista maankäytön suunnittelussa on tarpeen vielä arvioida tarkemmin myös maakuntakaavatasolla.

maakunnallisesti merkittävää kaupunkikuvaa tarkoittava MK -rajaus.

H-talon kohdalla maakunnallinen merkintä poistetaan ja merkintä muutetaan torin alueella kaupunkikuvallista merkitystä korostavaksi MK-merkinnäksi. SOKOKSEN talolle voidaan osoittaa ma-kohdemerkintä joko erillisenä tai yhdessä Atlaksen talon merkin kanssa.

Lentomeluvarauman **merkintään lisätään merkinnän määräaikaaisuutta kuvaava selvennys** ("uuden meluselvityksen valmistumisen jälkeen varauma-alue ei ole enää voimassa" tai määräaika 2 v?). **Kaavaselostukseen täydennetään melutilanteen kuvaus.**

Laskeutumisvyöhykettä ei osoiteta kaavaehdotuksessa. Mikäli se kaavaehdotuksessa osoitettaisiin, selvityspäätöstä avataan Finavian tuottaman aineiston kautta.

16.5.2022

Hiljaiset alueet Kaavaluonnokseen sisältyy Kuopiossa 4 hiljaista aluetta osana viherverkostoa. Kuopion kaupunki on osana EU:n ympäristömeludirektiivin mukaista viimeisintä meluselvitystä vuosina 2016-2018 kartoittanut hiljaisia taajamaympäristöjä keskeisellä kaupunkialueella ja hiljaisia luonnonalueita maaseutumaisilla alueilla. Tällaisia <u>hiljaisia ympäristöjä Kuopiossa on tunnistettu huomattavasti laajemmin kuin maakuntakaavassa on esitetty</u>. Kaupunki pyrkii turvaamaan näiden tunnistettujen hiljaisten alueiden säilymistä maankäytön suunnittelun keinoin ja meluntorjunnan toimintasuunnitelman avulla. Kuopion kaupungin tilapalveluiden kommentteja nähtävillä oleviin maakuntakaavaluonnoksiin: Kaupungin omia kohteita on listalla kuusi kappaletta. Kohteet on katsottu läpi Tilapalveluiden johtoryhmässä, eikä niihin ollut huomautettavaa. Listalla olleesta <u>Linnanpelon koulusta</u> on käyty jo aiemmin hieman keskustelua Pohjois-Savon liiton edustajien kanssa 10.12. pidetyssä yhteispalaverissa, jossa käsiteltiin modernin rakennuskannan loppuraporttia. <u>Vielä ei ole varmistunut, mikä rakennuksen rooli tulee jatkossa olemaan kouluverkostossa, joten olisi tärkeää, että sen suhteen olisi mahdollisuutta joustoon. Kaupunkikuvallisesti merkittävimmän, kaarevan osan ja siihen liittyvän noppamaisen osan suhteen suojelutavoitteet ovat hyväksyttäviä, mutta rakennuksen osalta tulevat ratkaisut tulevat todennäköisesti edellyttämään molempien siipiosien purkamista. Toinen niistä on alkuperäinen ja sisältää kaksi päällekkäistä, pienehköä ja matalaa liikuntasalia, jotka eivät vastaa tämän päivän toiminnallisia tavoitteita. Toinen siipiosa on rakennettu myöhemmin ja siinä on todettu laajoja sisäilmaongelmia.</u> Kunnallisteknisen suunnittelun kommentteja nähtävillä oleviin maakuntakaavaluonnoksiin: Nähtävänä olevassa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnosvaihtoehdoissa on <u>pohjavesialueille, kuten Ihalankangas, Johtenisenkangas, Ryönänkangas ja on sijoitettu toimintoja vaaleanpunaisella merkinnällä, joista ei käy kunnolla selville, mitä merkinnät tarkoittavat. Mikäli merkinnät ovat maa-ainestenottoalueita, niin ne tulisi poistaa kartasta</u>. Maa-ainesten ottoalueita ei tulisi osoittaa pohjavesialueille, vaan pohjavesialueita tulee suojella ja säästää yhdyskuntien talousvedenhankintatarvetta varten.	Paikalliset hiljaiset alueet täydentävät maakuntakaavaehdotuksessa osoitettavia maakunnallisia luonnonrauha-alueita. Maakuntakaavamerkintä ei estä rakennuksen vähemmän merkittävien tai uudempien osien purkamista. Säilytetään maakunnallista arvoa osoittava merkintä. Rakennuksen säilyttämisen yksityiskohdat jäävät kunkaavaoituksessa ratkaistaviksi. Pahoittelemme kohdemarkintöjen tunnus-ten puuttumisesta johtuvaa vaikeaselkaisuutta. EO2 45.681 Ihalankangas, Tuusniemi (POSKI -projekti, maastok. 08) pv1 45.655 Ihalankangas (1.lk, 0885712, Suojelusuunnitelma valmis) EO2 32.681 Jouhtenisenkangas, Kuopio (POSKI -projekti)
---	---

16.5.2022

Selostuksessa mainittuun <u>Pyssymäen pohjavedenpinnan alainen soranottoon tulisi tehdä koepumppaukset ja tarvittavat tutkimukset sekä selvittää mahdollinen talousvedentarve yhdyskuntien vedenhankinnassa ennen, kun asiaa edes esitetään vaihtoehdossa 2, rohkea kasvaja.</u> Luonnosvaiheessa ei olla käsitelty vesihuoltoa tai sen nykytilaa. <u>Vesihuoltoa tulee tarkastella ehdotusvaiheessa kokonaisuutena, jossa on selvitetty vesihuolto, sen nykytila ja tulevaisuuden tila, pohjavesivarojen kestävä käyttö ja pinta- ja pohjavesien hyvään tilaan pääsy maakuntatasolla sekä vesihuollon toimintavarmuus. Ehdotusvaiheessa tulee esittää mm. uudet, mahdolliset päävesijohdot, jätevesiviemärit ja laitokset.</u> Nykytilan kartoituksessa kaupunki sitoutuu tarjoamaan apuaan ja toimittamaan hallussaan olevan, luottamuksellisen aineiston työn tueksi. Maaomaisuuden hallintapalveluiden johtoryhmän kommentteja nähtävillä oleviin maakuntakaavaluonnoksiin: Pohjois-Savon liitto on asettanut nähtäville kaksi toisistaan poikkeavaa kaavavaihtoehtoa: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. Kokonaisuutena arvioiden valmistelussa on tehty merkittävän suuri ja ansiokas työmäärä, kun eri näkökulmia on koostettu näihin kahteen eri vaihtoehtoon. Työssä on hyvin ja laajasti käsitelty viheralueiden ja luonnon monimuotoisuuden merkitystä maakunnalle. Yksittäisiä toimintoja ja/tai maankäyttövarauksia ajatellen kyseisiä vaihtoehtoja VE1 ja VE2 tulisi tarkastella tapauskohtaisesti periaatteella sekä/että eikä joko/tai. Molemmista esitetyistä vaihtoehdoista tulisi maakuntakaavaan ottaa parhaat elementit. Seuraavassa joitakin huomioita esitetyistä vaihtoehdoista: Tarkoituksenmukainen alue- ja yhdyskuntarakenne tukemaan maakunnan kasvua ja kehitystä <u>Pohjois-Savon maakuntakaavan tulee mahdollistaa maakunnan kasvu. Vaihtoehdossa Rohkea kasvaja VE2 kasvun mahdollisuudet on otettu paremmin huomioon mistä syystä kyseisen vaihtoehdon</u>	pv 32.655 Jouhtenisenkankaat (2.lk, 0822707, Suojelusuunnitelma valmis) EO 11.681 Ryönänkangas, Kuopio (POSKI -projekti) pv 11.665 Ryönänkangas (2.lk, 0829706 A, Suojelusuunnitelma valmis, PaMa -tutkimuskohde v. 2015) EO 11.683 Vartialanharju (POSKI -projekti) pv1 11.667 Kukonharju - Vaaralampi (2E.lk, 0829706 B, Ei suojelusuunnitelmaa, PaMa -tutkimuskohde v. 2015) Kaavaehdotusvaiheessa esitetään mm. uudet seudullisesti merkittävät päävesijohdot, jätevesiviemärit ja laitokset. Uudessa Pohjois-Savon maakuntaohjelmassa esitetyt kasvutavoitteet ovat maltillisia ja maakuntakaavoitus tulee
---	---

16.5.2022

mukaisiin esityksiin tulisi maankäytöllisesti varautua. Maakunta-kaavan tulee mahdollistaa etenkin vaihtoehtoisia polkuja elinkeinoelämän kehittymiseksi. Tässä perusteluja: – Kuopio tähtää vahvaan kasvuun ja tämä heijastuu positiivisesti koko maakunnan kasvuun. – Pohjois-Savossa on myös varauduttava hyvään kasvuun ja reiluun työpaikkakasvuun. – Tämä rohkea kasvu ei tarkoita ilmastonmuutoksen kannalta pelkästään sopeutumista, vaan myös sen hillintää tavoitteena vähintään hiilineutraalisuus. – Rohkeaan kasvuun on varauduttava maankäytöllisesti etenkin Kuopion seudulla, mutta myös maakunnan muissa kaupungeissa ja niiden ympäristössä. – Maakunnallinen rohkea tavoite ei tarkoita pelkästään lähiraideliikenteen kehittämistä, vaan vahvan kasvun tavoitteeseen voidaan päästä myös nykyistä bussiliikennettä ja tieliikenteen olosuhteita kehittämällä nykyistä paremmaksi. – Toki <u>raideliikenteen kehittämiseen tulee myös varautua tietyiltä osin</u> (pysäkkien mahdollistaminen ja ympäröivä maankäyttö). – <u>Taajamat on hyvä kuvata laajempina aluevarausmerkintöinä</u> (ei tarkat asemakaavarajat) ja <u>kylät ehkä pisteinä</u>. – <u>Kylille ei kannata antaa maakuntakaavassa suunnittelumääräyksiä</u>, vaan niiden suunnittelusta päätettäisiin kuntakaavoissa. – Maakuntakaavassa ei pidä osoittaa maankäytölle kaavavaateita, vaan tarvittava kaavoitustarve ratkaistaan kuntatasolla tapauskohtaisesti. – Kasvu tukeutuu vahvasti kaupunkeihin ja taajamiin, mutta myös vahvoja kyliä ja kyläverkostoa kehittäen. Kylät ja maaseututaajamat täydentävät kaupunkien kehitystä. – <u>Maakuntakaavataso pitäisi olla yleispiirteinen, ei liian tarkka</u>. Maakuntakaavan pitää olla mahdollistaja, eikä liian tarkkarajaisia karttoja pidä tehdä. – Maankäytön yksityiskohdat jäsentyvät ja tutkitaan kuntakaavoissa yksityiskohtaisemmin. – Maankäytön suunnittelussa tulisi olla erilaisia ja eritasoisia mahdollisuuksia ratkoa mm. asumisen edistämistä ja sijoittumista	noudattamaan niitä (ts. VE1:n väestö- ja työpaikkatavoitteita = 242 000 as ja 105 500 tp). Maakuntaohjelman valmistelussa mallisemminkin kasvutavoitteet tunnistettiin haastaviksi ns. täydellisen onnistumisen malliksi. Tilastokeskuksen ennuste on Pohjois-Savon osalta synkempi. Kasvun sijoittuminen maakunnan keskustaajamiin ja sen lähialueelle tunnistetaan. Seutukaupunkien asema pyritään turvaamaan nykyisellään. Realistisessa kasvutavoitteessa pystytään ottamaan huomioon myös taantuvan kehityksen haasteet. Ilmastotavoitteissa kaavaehdotuksessa säilytetään VE1:n kunnianhimoisempi ote. Raideliikenteen kehittäminen on mahdollista kaksoisraiteen merkinnällä. Se sisältää myös mahdolliset uudet seisakkeet. Keskeiset taajamat kuvataan yleispiirteisinä aluevarauksina. Pienemmille palvelutaajamille osoitetaan symbolimerkinnot. Kyläverkosto (palvelut) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei osoiteta suunnittelumääräyksiä. Ks. maakuntakaavan yleispiirteisyyttä koskeva yleisvastine 1.1. Maakuntakaavan virallistamis- eli tulkitsemismittakaava 1:200000. Kaavaselostus selventää ja täydentää kaavakarttaa ja siihen kuuluvia merkintöjä ja määräyksiä.
---	---

16.5.2022

houkutteleville paikoille ja lähelle jo olemassa olevia palveluja maaseudulla. Joissakin tapauksissa yleiskaavaa kevyemmät ratkaisut voisivat toimia asumisen suunnittelussa (sijoitussuunnitelmat, rakennuspaikkaselvitykset yksityiselle maalle). <u>Kulttuuriympäristömerkinnät tulisi hyväksyä erikseen.</u> Merkinnät pitäisi vielä laajasti arvioida ja käydä läpi perusteluineen. Onko tällainen prosessi käyty kunnissa sekä rakennusten osalta kiinteistön omistajien kanssa? – <u>Aineistosta on nyt vaikea saada selville, mitkä ovat muutoksia / lisäyksiä.</u> Aineiston nyky muodossa muutokset vanhoihin merkintöihin täytyy tehdä tulkiten vertailemalla vanhaa ja uutta karttaa. Sekavuutta tuottaa myös se, että osa uusista kohteista on kohdemerkinnöillä ja osa aluerajausten sisällä. Lisäyksistä ja muutoksista olisi hyvä olla <u>inventointiraportin lisäksi erillinen asiakirja/kartta, jossa ne on tuotu esille.</u> – <u>Vanhoja kulttuuriympäristömerkintöjä olisi syytä päivittää.</u> Mm. <u>Itkonniemen teollisuusalueella toistuu vanha MA-merkintä liian laajana.</u> Maakuntakaavan aluerajaus on vaikuttanut Itkonniemen osayleiskaavan suojelumerkintöihin ovitehtaan ja viereisen rakennuksen osalta. Ympäristön kehittäminen tapahtuu ovitehtaan puolella asemakaavoituksen kautta. – <u>Savilahdessa vanhojen rakennusten ympäristössä oleva, vanhaa rajauksen mukainen merkintä on aika laaja,</u> rajaus tulisi tarkistaa koskemaan asuinkorttelin rajausta. Nyt rajaus menee asuinrakennuksen päältä. Tahkon alue: – Tarvitsemme matkailukeskusten kehittämistä. – <u>Tahkon matkailualueen kehittymismahdollisuudet tulee turvata VE2 Rohkea kasvaja mukaisesti.</u> VE2 turvaa Tahkon alueen kehittämisen Pohjois-Savon tärkeimpänä matkailualueena. Vesimatkailun kehittämisalue: – Vesimatkailu on eräs Pohjois-Savon maakunnan ja Kuopion seudun vetovoimatekijä, mihin on panostettu viime vuosikymmeninä panostettu merkittävästi. <u>Vesimatkailun kehittämisalueisiin tulisi lisätä Suvasveden ja Muuruveden välinen yhteys, mikä rakennettiin 2000-luvun alussa Riistavesi – Vehmersalmi venereitinä.</u> Moottorikelkkareitistö:	Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistyöryhmät loppuraporttiin on koostettu yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Liiton tavoitteena on julkaista maakunnallisesti merkittävien kohteiden laajemmat kuvaukset sähköisesti. Julkaisua on viivytetty jo valitun sähköisen alusta ylläpidon lakkaaminen, mihin emme ole voineet varautua. Tarkistetaan, onko rajauksen muutokseen mahdollisuuksia. Selvitysaineistona voidaan käyttää kaupungin laatimia yleis- ja asema-kaavaselvityksiä. Rajaus on suoraan RKY-alueen laajuinen, eikä sen muuttamiseen ole perusteita.
---	---

16.5.2022

– Pohjois-Savossa on tällä hetkellä rekisteröityjä moottorikelkkoja yli 11500 joista Kuopiossa on yli 4 000. Rekisteröityjen moottorikelkkojen määrä lisääntyy koko ajan ja korona-aika on lisännyt kelkkojen määrää entisestään. Moottorikelkat ovat viime aikoina muuttuneet pääosin nelitahtisiksi ja muutos kohti sähkökelkkoja on käynnistynyt niin kuin muissakin ajoneuvoissa. Moottorikelkkailija ajaa normaalisti 50 – 300 km päivässä, eli suuri osa ajokerroista ylittää kuntarajat: moottorikelkkareitistö on maakunnallinen ja myös ylimaakunnallinen asia.

– Moottorikelkkareitistöä on Pohjois-Savossa suunniteltu ja rakennettu virallisiksi reiteiksi 2000-luvun alusta lähtien ja reittien virallistaminen etenee reittisuunnitelma kerrallaan. Reittien virallistaminen on tärkeää, koska sopimuksenvaraiset urat helposti ”katkeavat” tai muuttavat paikkaansa esim. maanomistusmuutosten seurauksena. Jatkuvista muutoksista johtuen sopimuksenvaraisen moottorikelkkauraston ylläpitäminen on äärimäiseen työlästä ja kallista, mihin ei kenelläkään ole voimavaroja pidemmällä aikavälillä.

–Moottorikelkkareitistö jakaa myös voimakkaasti mielipiteitä, mistä syystä on tärkeää, että maakunnallinen reitistö merkitään maakuntakaavaan. Reittisuunnittelu ja virallistamisprosessi hoidetaan yhteistyössä maanomistajien kanssa, mutta maanomistajien kanssa ei tehdä varsinaisia sopimuksia, koska virallinen moottorikelkkareitti perustetaan maanmittaustoimituksessa.

– Maakuntakaavassa moottorikelkkareitin merkitseminen karttaan voi olla ja tuleekin olla viitteellistä, koska reitintä tarkempi sijainti suunnitellaan erillisessä suunnitteluprosessissa yhteistyössä maanomistajien kanssa. Maakunnallisessa moottorikelkkareitistössä on oleellista, että reitit kulkevat suurimpien kunta- ja matkailukeskusten kautta. Lisäksi on oleellista, että maakunnallisesta reitistöstä on yhteydet naapurimaakuntien kunta- ja matkailukeskuksiin.

–Kuopion kaupungin alueelle virallistettavaa reitistöä on alustavasti tarkasteltu viikolla 6 yhdessä Pohjois-Savon liiton ja Kuopion kaupungin edustajien kesken. Pidetyssä neuvottelussa sovittiin, että reitistösuunnittelija ja maakuntakaavan valmistelija pitävät vielä tarkentavan neuvottelun virallistettavaksi suunnitellun reitistön osalta.

- Nyt nähtävillä olevissa maakuntakaavavaihtoehdoissa on luonnosteltu ulkoilu- ja moottorikelkkareitistöt niin, että ne ikään kuin sulkevat toisensa pois. Oleellisempaa olisi, että reitistöt katsottaisiin

Voimassa olevissa maakuntakaavoissa moottorikelkkailureitti -merkinnällä on osoitettu ohjeelliset olemassa olevat ja suunnitellut maakunnalliset runkoreitit. Reitintä yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa.

Kaavaehdotukseen osoitetaan sekä retkeily- että moottorikelkkareitit yhteystarvemerkinnöillä. Reiteissä painottuvat ylikunnalliset ja ylimaakunnalliset sekä matkailukeskusten kannalta tärkeät reitit.

16.5.2022

toisiaan tukevinä/täydentävinä reittivaihtoehtoina, koska molempia tarvitaan tulevaisuudessa. Retkeilyreitistö ja luontokohteet – Kuopion kaupungin osalta nykyisessä maakuntakaavassa osoitetut <u>ylikunnalliset retkeilyreitit ovat käytännössä rapistuneet vähäisen käytön vuoksi</u>. Reitit ovat osoittautuneet patikointiin liian pitkiksi nykyisessä retkeilykulttuurissa, sillä suositumpia ovat muuttaman tunnin mittaiset rengasreitit. – <u>Ulkoilu- ja retkeilyreitit tulisi kuitenkin olla maakuntakaavassa ohjeellisena</u>, sillä pidemmät ja kuntarajat ylittävät reitit voivat tulevaisuudessa ainakin osittain toimia nopeasti kasvavan <u>maastopyöräilyn</u> väylinä. – Ulkoilureitistön osalta kaupungin reittisuunnittelija pyrkii yhdessä maakuntaliiton valmistelijan kanssa hahmottamaan keskeisimmät Kuopion reittiyhteystarpeet aiempien ulkoilureittihankkeiden aineistojen pohjalta. – Maakuntakaavassa osoitettavien retkeilyreittien olisi ensisijaisesti hyödynnettävä maisema- ja luontokohteita. – Tarvitsemme luontomatkailun kehittämistä. – Virkistykseen ja retkeilyyn käytettävien alueiden riittävyys pitää turvata. – <u>Luonnon monimuotoisuus on huomioitu hyvin. Merkintöjen lisäyksissä ja muutoksissa pitää kuulla maanomistajia.</u> Vaikutusten arviointi - Esitys: Kaupunginhallitukselle esitetään, että se hyväksyy oheisen lausunnon ohjeistamaan maakuntakaavan luonnosvaihtoehtojen jatkokehittämistä. Päätös (lyhennetty alkuperäisestä): Yleiskaavapäällikkö Heli Laurinen oli kokouksessa kuultavana asiakohdassa. Hän poistui kokouksesta kuulemisen jälkeen. (...) Kaupunginhallitus hyväksyi kaupunginjohtajan tekemän päätösehdotuksen (äänestyksen jälkeen).	
Lapinlahti	Vastine
Päätösehdotus: Lapinlahden kunnanhallitus lausuu Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnosvaihtoehtoista seuraavaa:	

16.5.2022

Lausunnolla olevassa maakuntakaavassa on tärkeää varmistaa kaavan riittävä yleispiirteisyys ja joustavuus niin, ettei rajata yleis- ja asemakaavojen mahdollisuutta ottaa huomioon paikallisia olosuhteita ja erilaisia muuttuvia tekijöitä. Kaavan esitettävyyteen tulee kiinnittää huomiota esitettävien asioiden määrän suhteen ja edelleen miettiä erilliskarttojen tms. käyttöä. Molemmissa vaihtoehdoissa on, eri näkökulmista katsottuna, hyviä mahdollistavia tai ohjaavia asioita. Aluerakenteen, asumisen ja elinkeinojen kehittämisen kannalta VE2 linjaukset osuvat monilta osin siihen, mitä Pohjois-Savo on jo nyt tai, jolle on olemassa jo pohja.

Liikenteen osalta joukkoliikenteen kehittäminen on tarpeen, mutta Kuopion kantakaupunkia ja Siilinjärveä lukuun ottamatta liikennöinti perustunee vielä pitkään yksityisautoiluun.

Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuuden varmistaminen on tärkeää. Viheryhteyksien muodostuminen tulisi kuitenkin saada aikaan luonnonsuojelu- tai Natura-alueiden välille muilla keinoin kuin kaavallisilla merkinnöillä, jotka yleensä ovat jossain vaiheessa rajoittavia. VE2 on tältä osin kannatettavampi vaihtoehto.

Luonnonvarojen kestävä käytön osalta vesien tavoitetilä tulisi olla erinomainen, joka on sisällytetty VE1:een.

Kumpikin luonnosvaihtoehto edistää kulttuuriympäristön ja maisema-alueiden vaalimista ja säilymisedellytyksiä. Energiaratkaisujen osalta tuulivoimalle tulee asettaa merkittävät tavoitteet. Turpeen käytön alasajoa tulisi pitää niin maltillisena kuin mahdollista jo huoltovarmuuden takia.

Lapinlahden kunnanhallitus esittää kaavanlaadinta-aineiston tarkistamista ja uudelleen arviointia VE1 Kyvykäs uudistuja listauksessa Tervola-nimisen merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohteen osalta. Kyseinen kaavamerkintä tulee poistaa kohteen nykytilan ja koko alueen mahdollisen kehittämistarpeen näkökulmasta.

Päätös: Lapinlahden kunnanhallitus lausui Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnosvaihtoehdoista seuraavaa:

Lausunnolla olevassa maakuntakaavassa on tärkeää varmistaa kaavan riittävä yleispiirteisyys ja joustavuus niin, ettei rajata yleis- ja asemakaavojen mahdollisuutta ottaa huomioon paikallisia olosuhteita ja erilaisia muuttuvia tekijöitä. Kaavan esitettävyyteen tulee kiinnittää huomiota esitettävien asioiden määrän suhteen ja edelleen miettiä erilliskarttojen tms. käyttöä.

Riittävään yleispiirteisyyteen, joustavuuteen ja selkeään esittämistapaan kiinnitetään erityistä huomiota kaavaehdotusta laadittaessa sekä aikanaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. ja 2. vaiheen kaavayhdistelmässä.

16.5.2022

Molemmissa vaihtoehtoissa on, eri näkökulmista katsottuna, hyviä mahdollistavia tai ohjaavia asioita. Aluerakenteen, asumisen ja elinkeinojen kehittämisen kannalta VE2 linjaukset osuvat monilta osin siihen, mitä Pohjois-Savo on jo nyt tai, jolle on olemassa jo pohja. Liikenteen osalta joukkoliikenteen kehittäminen on tarpeen, mutta Kuopion kantakaupunkia ja Siilinjärveä lukuun ottamatta liikennöinti perustunee vielä pitkään yksityisautoiluun. <u>Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuuden varmistaminen on tärkeää. Viheryhteyksien muodostaminen luonnonsuojelu- tai Natura -alueiden välille tulee saada aikaiseksi vapaaehtoisin sopimuksin maanomistajien kanssa ilman merkintöjä oikeusvaikutteiseen maakuntakaavaan. VE2 on tältä osin kannatettavampi vaihtoehto. Luonnonvarojen kestävä käytön osalta vesien tavoitetilä tulisi olla erinomainen, joka on sisällytetty VE1:een.</u> Kumpikin luonnosvaihtoehto edistää kulttuuriympäristön ja maisema-alueiden vaalimista ja säilymisedellytyksiä. Energiaratkaisujen osalta <u>tuulivoimalle tulee asettaa merkittävät tavoitteet. Turpeen käytön alarajaa tulisi pitää niin maltillisena kuin mahdollista jo huoltovarmuuden takia.</u> Lapinlahden kunnanhallitus esittää kaavanlaadinta-aineiston tarkistamista ja uudelleen arviointia VE1 Kyvykäs uudistuja listauksessa <u>Tervola-nimisen merkittävä rakennettu kulttuuriympäristökohteen osalta. Kyseinen kaavamerkintä on jo poistettu voimassa olevasta Lapinlahden kunnan osayleiskaavasta ja näin ollen tulee poistaa myös nähtävillä olevasta maakuntakaavasta.</u>	Viherverkostomerkintää kehitetään palautteen perusteella kokonaisuutena. Ks. yleisvastine, joka koskee palautetta viherverkostoista kappaleesta 1.2. Ks. tuulivoimaa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.4. ja turvetuotantoa koskeva yleisvastine 1.7. Tervola on osoitettu maakuntakaavassa aiemmin osana Linnansalmen kulttuurimaisemaa. Nyt Linnansalmen maisema on rajattu uudelleen Valion tehdasalueen ulkopuolelle. Tervolan ma-merkintä jätetään pois kaavaehdotuksesta yleiskaavan perusteella.
Leppävirta 1. Leppävirran kunnan näkemyksen mukaan luonnosvaiheessa esitetyistä kahdesta vaihtoehdosta, VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja, <u>tulee laatia yksi selkeä yhdistelmä, johon on yhdistetty keskeisimmät valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät asiat.</u> Nyt nähtävillä olevat luonnosvaihtoehdot ovat visuaalisesti vaikeasti luettavissa, varsinkin kehittämisperiaatemerkintöjen osalta. <u>Maakuntakaavan tulee olla riittävän yleispiirteinen.</u> Nähtävillä olevat vaihtoehdot ovat varsin yksityiskohtaisia, sisältäen paljon kuntakaavoituksessa tutkittavia ja selvitettäviä asioita.	Vastine 1. Riittävään yleispiirteisyyteen, joustavuuteen ja selkeään esittämistapaan kiinnitetään erityistä huomiota kaavaehdotusta laadittaessa sekä aikanaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. ja 2. vaiheen kaavayhdistelmässä. Voimassa olevista maakunta-kaavoista, ja sitä vanhemmista seutukaavoista periytyviä tarkastellaan uudelleen. Ks. yleisvastine kappaleesta 1.1. 2. Merkitään tiedoksi.

16.5.2022

2. Kehittämisperiaatemarkkinöissä otetaan huomioon koko maakunta erilaisine vahvuuksineen ja kehitysnäkömyineen. Kehittämisperiaatemarkkintojen osalta Leppävirtaa koskevat viitoskäytävän kehittämisvyöhyke, joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke, maaseudun kehittämisvyöhyke, kiertotalouden kehittämisvyöhyke, matkailun vetovoima-alue, vesimatkailun kehittämisvyöhyke ja viherverkosto. Kehittämisperiaatemarkkinat on pääasiassa tunnustettu oikein. 3. <u>Kunnan näkemyksen mukaan tieliikenteen yhteystarpeiden itä-länsi kehittämisvyöhykkeistä puuttuu maakuntia yhdistävä vt 23.</u> Nyt vaihtoehdossa Rohkea kasvaja on osoitettu tieliikenteen yhteystarpeelle vain Varkauden keskustaa ohittava yhteys. Sekä Riikinnevan kiertotalousalueen, että Itä-Suomen suurimman vientiyri-tykskeskittymän Varkauden näkökulmasta itä-länsi saavutettavuudella on suuri merkitys, joka on huomioitava merkittävänä tieyh- teytenä maakuntakaavassa. 4. Kunta näkee hyvänä, että vaihtoehdossa Kyvykäs uudistuja Lep- pävirran Riikinneva on osoitettu Kiertotalouden kehittämisalueena, jota kehitetään kiertotaloustoimintojen ohella biokaasulaitoksen <u>sijoituspaikkana</u>. Lisäksi vaihtoehdossa on esitetty tieliikenteen yh- teystarvemerkinä Riikinnevan kiertotalousalueen ja vt 5 välille. 5. Kiertotalouteen liittyen Leppävirran <u>kunta esittää syväsatamalle varausmerkintää</u> syväväylän yhteyteen Unnukan rannalle kirkonky- län taajaman eteläpuolelle. 6. Kuopion- ja Suonenjoen kaupunkien sekä Siilinjärven, Leppävir- ran, Lapinlahden ja Tuusniemen kuntien MAL-sopimus tuo Kuopion seudulle lisää panostuksia kestäväan yhdyskuntarakenteeseen ja vähähiiliseen liikkumiseen. Sopimuksessa sitoudutaan toteutta- maan mm. kansallisia ilmastotavoitteita ja parantamaan kaupunki- seudun saavutettavuutta ja sisäistä liikennettä. <u>Lähipuoliikenne on yksi saavutettavuutta parantava kehittämistavoite.</u> Kunnan nä- kemyksen mukaan lähipuoliikennettä seisakkeineen ei ole tarkoi- tuksenmukaista esittää näin yksityiskohtaisesti maakuntakaavassa. 7. Raideliikenteen <u>kehittämisen aikajänne muodostuu</u> Leppävirran kunnan näkemyksen mukaan <u>pitkäksi</u>. Valtion nykyinen liikennein- frarahoituksen taso ja rahoituksen viimeaikaiset painopisteet	3. Valtatien 23 ja Pieksämäki-Varkaus-Joen- suu radan muodostamalla vyöhykkeellä on ylimaakunnallista merkitystä sekä Pohjois- Karjalan että Keski-Suomen kannalta sekä yhteyksinä Keski-Savosta maakunta-keskus- kaupunkeihin (Joensuu, Jyväskylä). Maa- kunta-kaavaehdotukseen merkitään kehit- tämisvyöhyke Leppävirran kunnan esityksen mukaisesti. 4. Maakuntakaavaehdotus laaditaan tämän teeman osalta Kyvykäs uudistuja –vaihtoeh- don mukaisesti. 5. Satamasta ei ole tarkempia selvityksiä. Mikäli niitä on ehdotusvaiheessa käytettä- vissä, osoitetaan maakuntakaavassa syväsa- tamavaraus. Mikäli selvityksiä maankäy- töstä ei ole, merkitään kaavaehdotukseen syväväylän yhteystarve. 6. Lähipuoliikennettä koskevat merkinnät ja määräykset täsmentyvät Kuopion kaupunki- seutusuunnitelman ratkaisujen ja mahdoli- sesti valmistuvien uusien alueellisen lähipu- oliikenteen valtakunnallisten selvitysten perusteella. Ks. liikennejärjestelmää kos- keva yleisvastine 1.6. 7. Lähipuoliikenteen toteutumisen aika- jänne on pitkä, kuten lausunnossa todetaan. Maakuntakaavan tavoitevuosi on 2040,
--	--

16.5.2022

huomioiden on todennäköisempää puhua vuosikymmenten kuin vuosien toteuttamisajasta. 8. <u>Viherverkoston osalta on kyseenalaista ennakoida ja testata MRL:n muutoksia, koska ei ole tietoa siitä, minkälaisena ja minkä sisältöisenä laki mahdollisesti tulee voimaan.</u> Kunnan näkemyksen mukaan viherverkoston esittämiselle tässä laajuudessa ei ole perusteita. Onko yleensä erityistä syytä erottaa erillistä viherverkkoa maakunnassa, missä järvet ja metsäalueet peittävät suurimman osan pinta-alasta. 9. <u>Maa- ja metsätalousalueille on osoitettu elinkeinoon vaikuttavia merkintöjä, liittyen erityisiin ympäristöarvoihin ja ulkoilun ohjaamistarpeisiin.</u> Ovatko näiden merkintöjen ohjaamistarpeet ja taso maakunnallisia? Kunnan näkemyksen mukaan <u>näitä ei tule esittää maakuntakaavatasolla.</u> Myös pienialaisten virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueiden osoittamista maakuntakaavatasolla kannattaa harkita. 10. Leppävirran kunnan näkemyksen mukaan <u>matkailun vetovoima on hyvin huomioitu</u> molemmissa luonnosvaihtoehdoissa. Kunta esittää, että <u>matkailun vetovoima-alueet esitetään VE2 mukaisesti.</u> Reittien osalta todetaan, että <u>melonta-/veneily-, ulkoilu- ja moottorikelkkareittejä ei tule esittää maakuntakaavatasolla.</u> 11. Aluerakenteen, taajama- ja kyläverkon osoittamisessa <u>Kyvykäs uudistuja on yleispiirteisempi ja jättää enemmän kuntakaavoituksen ratkaistavaksi.</u> VE2 Rohkea kasvaja osoittaa kyllä ja antaa niille suunnittelumääräyksiä. Kunnan näkökulmasta VE1 ratkaisut ovat tavoiteltavimpia. 12. Luonnonvarojen osalta mineraalipotentialisina alueina on osoitettu erittäin hyvän potentialisuuden metallimalmi- ja	kuten myös 2/2021 hyväksytyssä Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman, jossa todetaan: <i>“Selvitetään edellytykset lähijunaliikenteelle välillä Suonenjoki-Kuopio-lisalmi”</i>. Ks. liikennejärjestelmää koskeva yleisvastine 1.6. 8. Viherverkoston käsittelystä ei täysin luovuta, vaan kehitetään palautteen perusteella kokonaisuutena. Ks. yleisvastine kapaleessa 1.2. Maankäyttö- ja rakentamislain ennakkoinnille nähtiin aikanaan perusteet. Lakivalmistelun keskeytyminen antaa kaavatyölle suunnittelurauhan, ks. vastine 1.10. 9. Kyseiset aluevaraukset ovat peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi neuvotte- luissa ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi. 10. Matkailun vetovoima-alueiden merkin- tätapa; VE2 saa kannatusta. Ylikunnallisten tai ylimaakunnallisten reit- tien kehittäminen tulee haasteellisemmaksi, jos merkinnät poistetaan maakuntakaavasta kokonaan. Reitit säilytetään yhteystarve- merkintöinä, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista kehitystarvetta tai laajempaa matkailullista kytkentää. 11. Kaavaehdotus laaditaan VE1 pohjalta, mutta vaihtoehtoja yhdistellen. Kaavaehdo- tuksessa keskeiset, suurimmat, taajamat ku- vataan yleispiirteinä aluevarauksina. Pie- nemmille palvelutaajamille osoitetaan sym- bolimerkinnät. Kyläverkosto (kriteerinä pal- velut ja väestö) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei osoiteta suunnittelumääräyksiä. 12. Mineraalipotentialisutta osoittavat merkinnät herättivät osallisissa huolta, mikä
---	--

16.5.2022

teollisuusmineraalialueita. Alueilla on poikkeuksellisen runsaasti tunnettuja esiintymiä ja/tai ne ovat vanhojen kaivosten lähiympäristöä. Leppävirran kunta esittää harkittavaksi <u>tulisiko mineraalipotentialisten alueiden esittäminen tehdä kattavammin yleispiirteisemmällä merkinnällä/rajauksella, että alueen koko mineraalipotentiali tulisi riittävästi huomioiduksi.</u> 13. Kunnan näkemyksen mukaan maakuntaan <u>tarvitaan lisää tuulivoimaa. Potentialiset tuulivoima-alueet ovat rajauksiltaan osoitettu liian yksityiskohtaisesti,</u> rajausten perustuessa poissulkevaan puskurianalyysiin. Rajauksia esitetään yleispiirteisemmäksi, koska rajaukset tarkentuvat YVA- ja kuntakaavoituksen kautta. Tuulivoimaenergian osalta kehitys on ollut varsin nopeaa, eikä pystytä ennakoimaan vaikutuksia. Maakuntakaavalla ei pitäisi rajoittaa tuulienergian sijoittumista. Päätös: Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti päätösesityksen.	näkyi luonnosvaiheen palautteessa. Pohjois-Savon laaja mineraalipotentialisuus tuodaan esille selvemmin kaavaselostuksessa, mutta kaavakartalla säilytetään vain 1- luokan todennäköisimmät mineraalipotentialit alueet. Merkinnän kaavamääräystä tarkennetaan mm. suhteessa luonnon arvoihin. Yleispiirteisempää esitystapaa pohditaan esim. kunnan esille nostaman grafiittipotentialin vuoksi. 13. Tuulivoimapotentialien alueiden merkinnät perustuvat luonnosvaiheessa vielä tuulivoimaselvitysten rajauksiin. Merkintöjä yleispiirteistetään ehdotusvaiheessa teeman muiden muutos- ja tarkennustoimenpiteiden kanssa. Seudullisen tuulivoimarakentamisen määräksi on määritelty 7 voimalaa. Sitä perustellaan mm. savolaisen maiseman herkkyydellä. Pienipiirteisessä muutoksille herkässä maisemassa ja laajoilla järvalueilla vähempikin määrä voimaloita aiheuttaa merkittäviä maisemavaikutuksia.
Pielavesi	Vastine
Pielaveden kunnanhallitus päättää antaa seuraavan lausunnon Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 toiseen vaiheen luonnosvaihtoehdoista: Liikennejärjestelmä <u>Kantatie 77 muuttaminen valtatieksi</u> on maakunnallisesti itä-länsisuuntaisen liikenteen kehittämisen kannalta tärkeä ja kannatettava. Viherverkosto, luonnonsuojelu ja virkistys Maakuntakaavaluonnoksen Kyvykäs uudistuja on osoitettu valtaavan laajoja viherverkostoja. Kaava-asiakirjoista ei selviä, mikä on näiden viherverkostojen merkitys alueen käytölle ja onko näillä ohjaavaa/oikeusvaikutteista merkitystä. Nämä eivät saa vaikeuttaa maankäyttöä ja alueen käytön kehittämistä, esim. maa- ja metsätalouden osalta.	Tavoite säilytetään kaavaehdotuksessa.

16.5.2022

<u>Viherverkostoja ei tule osoittaa perusteettomasti ilman perusteellisia selvityksiä ja vaikutusten arviointia alueen käytölle sekä vuorovaikutusta kunnan ja muiden asianosaisten kanssa.</u> <u>Pielaveden saariston mu-merkintä. Kyseisillä alueilla on voimassa olevassa yleiskaavassa osoitettu rakentamista ja tällä merkinnällä ei saa vaikeuttaa/rajoittaa yleiskaavan toteutumista. Yleiskaavassa on huomioitu virkistysalueet ja osoitettu rakentamattomia saaria, esim. Pieni-Kaitamo.</u> <u>Venesatama, uiton toimipaikka -merkintöjä on osoitettu mm. Kohoniemeen ja Hirviniemeen. Kohoniemen uiton toimipaikka on lakautettu ja alueelle on osoitettu asemakaavalla asuinrakentamista, joten merkintä tulee poistaa.</u> <u>Hirviniemen kärki on merkittävä virkistysalue ja se on hyvä osoittaa myös maakuntakaavassa. Alueelle ei ole osoitettu yleiskaavassa rakentamista vaan se on osoitettu virkisty-, retkeily- ja ulkoilualueeksi. Alueella on poikkeuksellisen hienoja hiekkarantoja ja ne ovat aktiivisessa virkistyskäytössä. Rantoja on myös kunnostettu Helmi-hankkeen yhteydessä. Venesatama, uiton toimipaikka-merkintä tulee poistaa ja muuttaa merkintä esim. mu-merkinnäksi (maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta).</u> Luonnonvarat Kaavakartalle on osoitettu maa-ainesten ottoalueet, turvetuotantoalueet, mineraalipotentialisuusalueet ja pohjavesialueet. Mineraalipotentialinen 1-luokan alue sijaitsee Säviällä. Kulttuuriympäristö Maakuntakaavassa esitetään suojeltaviksi kohteiksi rakennuksia, joiden <u>suojeluperusteita on vaikea ymmärtää. Näitä rakennuksia ovat esim. kirjasto, lukio ja Rannankylän kivioulu.</u> Suojeltavia kohteita ei tule osoittaa perusteettomasti ilman perusteellisia selvityksiä ja vaikutusten arviointia alueen käytölle sekä ilman vuorovaikutusta kunnan ja muiden asianosaisten kanssa.	Viherverkoston osalta ks. yleisvastine kapaleessa 1.2. Asiaa tarkennetaan kaavaehdotuksessa. Metsätoimijoiden ja kunnan kanssa neuvotellaan keväällä. Merkintä voidaan poistaa samalla, kun muidenkin kuntien jo yleiskaavoissa ratkaisemia MU-, MY- ja VR-aluevarauksia uudelleenarvioidaan. Merkintä poistetaan palautteen mukaisesti. Virkistysalueiden merkitystä osana viherverkostoja täydennetään ehdotusvaiheessa. Harkitaan, onko merkinnän osoittaminen tarpeellista, jos alue on jo ratkaistu kunkaavaoituksessa. Voimassa olevassa maakuntakaavassa ko. merkintöjä on runsaasti. Niiden tarpeellisuutta tarkastellaan vielä kaavaehdotuksessa ja poistetaan tarpeettomat. Mu-merkinnän lisääminen harkitaan viherverkostoa koskevan tarkastelun yhteydessä. Kirjasto on lisätty maakuntakaavaan uutena modernin aikakauden maakunnallisesti merkittävänä kohteena. Se on inventoitu v. 2017-2021 selvityksessä, jonka sähköisessä julkaisussa on ollut valitettavia ongelmia. Siksi liiteaineistona on ollut ainoastaan arvottamistyöryhmän loppuraportti. Ehdotusvaiheessa laajempi selvitystieto pyritään julkaisemaan. Harkitaan kirjaston osoittaminen kunnan kanssa käydyin keskustelun ja
---	---

16.5.2022

Energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto Tuulivoima nousee vahvaksi teemaksi maakuntakaavassa siten, että kyvykkäässä uudistujassa on maakuntatasolla osoitettu kunnianhimoisemmat tavoitteet tuulivoiman toteutumiselle kuin rohkeassa kasvajassa. <u>Pielaveden osalta molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa on esitetty Muntterinkankaan tuulivoima-alue</u>, jonne on tehty teknisessä lautakunnassa päätös tuulivoimakaavan laadinnan käynnistämisestä. <u>Myös Vehmasvuoren alue</u> on merkitty molempiin luonnosvaihtoehtoihin potentiaalisesti tuulivoima-alueeksi. Tuulivoimapotentiaaliselvityksen valmistumisen jälkeen myös <u>Katajamäen alue</u> on lisätty molempiin luonnosvaihtoehtoihin. Päätös: Hyväksyttiin.	myöhemmin saatavan lisätiedon perusteella. Lukio ja Rannankylän koulu on huomioitu jo voimassa olevassa maakuntakaavassa ja niiden inventointi ja arvottaminen perustuvat vuoden 2011 Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvitykseen. Muntterinkangas on mukana kaavaehdotuksessa. Vehmasvuori eli maakuntakaavassa Ruokosuo voidaan osoittaa kaavaehdotuksessa, vaikka sen koko jäi tuulivoimapotentiaalisessa selvityksessä alle 7 voimalaan. Katajamäen alueella taas on toteuttamattomia rantarakennuspaikkoja, jotka voivat estää tuulivoimarakentamisen. Katajamäki jätetään pois.
Rautalampi	Vastine
Kulttuuriympäristö <u>Maakuntakaavassa esitetään suojeltaviksi kohteiksi rakennuksia, joiden suojeluperusteita on vaikea ymmärtää. Näitä rakennuksia ovat esim. Rautalammin kunnanvirasto ja ns. Virastotalo.</u> Kaavan tausta-aineistossa olevassa Maisema-aluepäivityksessä on esitetty nimen laajennusta "Juhannusmäen ja Laakkolan kulttuuri- maisema-alueelle". <u>Rautalammin kunta toivoo, että uusi nimi olisi "Juhannusmäen ja Laakkolan sekä Konnekosken, Nipurin ja Törmälän maisema-alueet", jolloin huomioitua tulisi myös kulttuurihistoriallisesti tärkeä Nipuri, jota nyt on alettu kunnostaa.</u> Aluerakenne	Kunnanvirasto ja valtion virastotalo on lisätty maakuntakaavaan uusina modernin aikakauden maakunnallisesti merkittävänä kohteina. Ne on inventoitu yleispiirteisesti v. 2017-2021 selvityksessä, jonka sähköisessä julkaisussa on ollut valitettavia ongelmia. Siksi liiteaineistona on ollut ainoastaan arvottomistyöryhmän loppuraportti. Ehdotusvaiheessa laajempi selvitystieto pyritään julkaisemaan. Pitkät nimet aiheuttavat ongelmia sähköisessä paikkatietoaineistossa, mutta palaute maisema-alueen uudelleennimeämisestä pyritään huomioimaan.

16.5.2022

Luonnos vaihtoehtoista VE1 painottaa kaupungistumista ja asutuksen keskittymistä taajamiin. Rautalammin kunnan asukkaista noin puolet asuu taajama-alueen ulkopuolella. Lisäksi kunnassa on huomattava määrä vapaa-ajan asuntoja, joiden muuttaminen vakituiseen asumisen käyttöön on ollut suosittua ja mikä on tuonut kuntaan myös uusia asukkaita. <u>Maaseutukuntien, haja-asutusalueen ja kylien sekä niiden elinkeinojen monipuolinen kehittäminen on tulevaisuudessakin tärkeää myös maakuntamme huoltovarmuuden kannalta.</u> Energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto Tuulivoima nousee vahvaksi teemaksi maakuntakaavassa siten, että kyvykkäissä uudistujassa on maakuntatasolla osoitettu isot laajenemistavoitteet tuulivoiman toteutumiselle. <u>Tuulivoima potentiaali selvityksessä Rautalammin taajamasta tunnistettiin aivan kunnan lounaisnurkan alueella oleva potentiaalinen alue, joka on kuitenkin jätetty maakuntakaavaluonnoksessa pois.</u> Nykyisessä maakuntakaavassa on Rautalammin taajamalle osoitettu Tervalamminvuoren tuulivoima-alue ja vaikka sen sen yleiskaavatyössä on ollut aikaisemmin haasteita, on aika nyt toinen. Nyt tehdyssä selvityksessä Tervalamminvuori ei ole enää mukana. <u>Rautalammin kunnan tahtotilana on kuitenkin saada maakuntakaavaan tuulivoiman toteuttamiselle osoitettuja alueita ja siksi niiden puolesta esitetään maakuntakaavaan sopivia alueita ja mukaan lukien Tervalamminvuoren tuulivoima-alue.</u> Rautalammin kunnan mielestä tuulivoimalle tulee varata riittävästi kehitysmahdollisuuksia myös maakunnan huoltovarmuus huomioiden. Lisäksi tuulivoima-alueiden kehittäminen tulee toteutua tasapuolisesti koko maakunnan alueella. VE1:ssä on esitetty tuulivoimarakentamisen rajoitusvyöhykettä kansallispuistojen lähiympäristöön. <u>Rautalammin kunta esittää, että kansallispuistoja ympäröivä suoja-alue voisi koskea myös kaivostuomintaa.</u>	Kaavaehdotuksessa keskeiset taajamat kuvataan yleispiirteisinä aluevarauksina. Pienemmillä palvelutaajamilla osoitetaan symbolimerkinä. Kyläverkosto (palvelukylät) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei anneta suunnittelumääräyksiä. Tervalamminvuoren potentiaalinen tuulivoima-alue sisältyy ympäristöministeriön 1.6.2016 vahvistamaan Pohjois-Savon kaupan maakuntakaavaan 2030. Ympäristövaikutuksia arvioitiin keuhkokuumeella 2015 valmistuneessa selvityksessä kuudella 3 MW:n voimalalla, joiden kokonaiskorkeus oli 209 metriä. Voimalateknologian kehittyessä voimailojen koko ja teho ovat kasvaneet. Suunniteltavien tuulivoimailojen yksikköteho on nykyisin 6-10 MW ja kokonaiskorkeus 300 metriä. Tuulivoimapotentialiselvityksessä (FCG 2021) etäisyytenä asuin- ja lomarakennuksiin on pidetty 1,5 kilometriä ja voimailojen väliseksi etäisyydeksi on arvioitu 800 metriä. Seudullisen tuulivoimarakentamisen määräksi on määritelty kaavaluonnoksissa seitsemän (7) voimalaa, jolloin Rautalammin kunnan ja Suonenjoen kaupungin on mahdollista tarkastella Tervalamminvuoren aluetta osayleiskaavoilla ilman maakuntakaavamerkintää (tv). Tervalamminvuoren alue tuulivoima-alueena saattaa kuitenkin nykyetäisyyksien ja -tavoitteiden sekä pienialaisuutensa (n. 135 ha) vuoksi osoittautua teknistaloudellisesti kannattamattomaksi. Tuulivoimapotentialiselvityksessä Rautalammin lounaiskulman Pienen Siimarinmäen alue sijoittuu alle 5 km päähän Etelä-Konneveden kansallispuiston vesialueesta (Konnevesi). Luonnosvaihtoehdossa VE1
--	---

16.5.2022

Virkistys- ja matkailuvyöhykkeet Merkinnällä osoitetaan virkistys- ja luontomatkailun alueita ja sellaisiksi soveltuvia vähintään maakunnallisesti merkittäviä alueita. Rautalammin kunnan yksi kehittämistavoite on Etelä-Konneveden kansallispuiston ja muun luonnon monipuolinen hyödyntäminen. Kunta on mukana myös kolmen maakunnan alueelle ulottuvan viiden kunnan (Rautalampi, Suonenjoki, Pieksämäki, Hankasalmi, Konnevesi) yhteisen retkeilyalueen kehittämisessä. Tarkoituksena on kehittää alueen luontomatkailun markkinointia sekä retkeilyalueita ja reitistöjä yhdessä. Maakuntakaavaluonnoksessa (VE2) <u>virkistys- ja matkailuvyöhyke käsittää tällä hetkellä Rautalammin-Suonenjoen alueen Konneveden rajalle asti, joten mukaan voisi sisällyttää myös Rautalammin eteläiset osat jotka rajautuvat Hankasalmeen ja Pieksämäkeen. Samalla alueeseen tulisi sisällytetyksi virkistyskalastuskohteita (Valkeinen, Mehtiönkoski), joita paikallinen osakaskunta on ollut kiinnostunut kehittämään.</u> VE1:ssa matkailun ja virkistys- ja matkailuvyöhykkeinä osoitetaan laajemmin kansallispuistojen ja Kuopion kansallisen kaupunkipuiston verkostoa, jolloin paikalliset vyöhykkeet jäävät epätarviksi. <u>VE2:n esittämistapa tuo paremmin esille alueelliset erityispiirteet ja virkistysarvot.</u> VE1:ssa on huomioitu suuntaa-antavasti <u>melonta- ja ulkoilureitit, joiden näkyminen kaavassa olisi alueen luontomatkailun kehittämistavoitteiden mukaista.</u> Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus VE1:ssa osoitetaan laaja viherverkosto, jonka lähteenä on Corine -maanpeiteluokat. VE2:n viherverkosto perustuu Natura 2000-alueiden ja luonnonsuojelualueiden muodostamiin kokonaisuuksiin ja niiden keskinäiseen kytkeytymiseen. <u>On järkevää perustaa maakuntakaavan viherverkosto olemassa olevien alueiden varaan ja huolehtia niiden keskinäisestä kytkeytyneisyydestä sekä ehdotuksen mukaisesti täydentää verkostoa tarvittaessa uusilla, uhanalaisen luontotyyppien alueilla tarkempien selvitysten perusteella. Rautalammin kunnan alueella suojelualueverkosto on jo varsin kattava.</u>	Kyvykäs uudistuja em. alue sijoittuu tuulivoimarakentamisen rajoitusvyöhykkeelle. Virkistys- ja matkailuvyöhykkeen rajausta muutetaan esitetyllä tavalla. Matkailun teemaa kehitetään VE2 pohjalta kaavaehdotukseen. Viherverkoston merkintätapaa ja sisältöä tarkennetaan kaavaehdotukseen. Ks. yleisvastine 1.2.
---	--

16.5.2022

Etelä-Konnevedelle sijoittuvan <u>luonnonrauha-aluemerkinnän (ent. hiljainen alue)</u> säilyttäminen maakuntakaavassa on perusteltua alueen luonteen vuoksi - Turvetuotantoalueet VE1 ei merkitä turvetuotantoalueita / VE2 osoitetaan luvitetut ja toiminnassa olevat turvetuotantoalueet, mikä mahdollistaa turpeen energiakäytön pidemmäksi ajaksi - Teollisuusalueet: Molemmissa kaavaluonnoksissa esitetään taajamasta erillisenä suurempana <u>teollisuusalueena Toholahdi</u>. Merkin-tätävät eroavat hieman toisistaan, mutta tarkoituksenmukaista säi-lyttää. - Maatalouden kehittämisvyöhyke: VE1:ssä on esitetty Sisä-Savon maatalouden kehittämisvyöhyke (marjatalous) joka ulottuu Suo-nenjoen-Rautalammin-Vesannon alueelle. Merkinnällä osoitetaan elinvoimaisen maatalouden/alkutuotannon ydinalueita. Ote kaava-määräyksistä: ”Suunnittelumääräys: Alueen suunnittelussa varmis-tetaan maa- ja metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toi-minta- ja kehittämisedellytykset sekä turvataan hyvien ja yhtenäis-ten metsä- ja peltoalueiden säilyminen maaseutuelinkeinojen käy-tössä. Liikennejärjestelmän kehittämisessä tulee huomioida maito-talouksiin suuntautuva raskas liikenne. Suunnitteluohje: Pitkän aikavälin tavoitteena tulee olla päästöjen vähentäminen mm. lisäämällä nurmiviljelyä, vähentämällä uusien turvemaiden ottamista viljelykäyttöön ja ennallistamalla olevia tur-vemaiden viljelyalueita. Biomassojen käyttöä biokaasuksi ediste-tään.” - Kalanviljely: Maakunnallisesti merkittävät <u>kalanviljelyalueet (Rau-talammilla Tyyrinvirta)</u> esitetään vain VE2:ssä. Merkintä tulee säi-lyttää kaavassa. - Kylät: VE1:ssä kylät osoitetaan harmaana ruudutuksena pohjakar-talla ja kylille ei anneta suunnittelumääräyksiä, vaan niiden kehittä-minen katsotaan kuntakohtaiseksi aiheeksi. VE2:ssä taas osoite-taan yleiskaavatasoista suunnittelua vaativat kylät (Rautalammilla Kerkonkoski). Väestöennusteet ovat laskevat koko maakunnassa. VE2 ottaa huo-mioon myös kaupunkien ulkopuolisen maakunnan ja sen elinvoi-maisuuden, jota myös Rautalammilla pidetään suuressa arvossa. Rautalammilla on myös maamahdollisuuksia kunnan työpaikkojen lisäämisen näkökulmasta.	
---	--

16.5.2022

<u>Paikallisten palveluiden säilymistä tulee tukea koko maakunnan alueella samalla tukien haja-asutusalueilla asutuksen säilymistä.</u> Asumisen tila ja luontoarvot ovat tärkeä henkinen arvo tulevillekin sukupolville, jota ei pelkän kaupungistumisen tukemisella pystytä luomaan. Päätös Rautalammin kunnan näkemyksenä on, että maakunnan kehittäminen, kilpailukyvyyn ja maakunnallista elinvoimaisuutta painottava, hiilineutraaliksi pyrkivän <u>Vaihtoehto 2 (VE2) Rohkea kasvaja</u> ottaa huomioon kokonaisuutena paremmin haja-asutusalueelle <u>merkittävät asiat ja huomioiden erityisesti maakunnan huoltovarmuus ja omavaraisuus.</u> Kunnanhallituksen mielestä <u>maakuntakaavassa tulee ehdottomasti näkyä myös suunnittelua vaativat kylät.</u> Päätös: Hyväksyttiin.	Palvelutaajamille osoitetaan kaavaehdotuksessa symbolimerkinnot. Kyläverkosto (palvelukylät) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei anneta suunnittelumääräyksiä.
Siilinjärvi	Vastine
Aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen Kehittämisperiaatemerkinnot VT5:n, VT9:n ja Savon radan liikennekäytävien toimivuus, Kuopion kaupunki seudun ydinalueen yhdyskuntarakenteen kasvumahdollisuudet, kaupunkiseudun joukkoliikennealueet sekä Kuopio-Siilinjärvi-Tahko matkailupalvelujen yhteys ovat maakunnan kannalta tärkeimmät kehittämisasiat maakuntakaavassa, jotka koskevat Siilinjärveä osana Kuopion kaupunkiseutua. Kehittämistä on haluttu ohjata myös mm. yhdyskunta rakenteen laajenemissuuntien, maa-seudun, vesimatkailun ja viheryhteystarpeiden osalta. Tavoitteena on ollut kehittämisperiaatteiden selkiyttäminen ja niiden vaikuttavuuden täsmentäminen, jota ”Kyvykkäässä uudistuksessa” on pyritty tutkimaan. Kehittämisperiaatemerkinnot uudistuksella ei ole oleellista eroa voimassa olevaan kaavaan. Kehittämisperiaatteiden kaavamerkintöjen ja -määräysten sekä suunnittelumääräysten tarkkuustaso vaihtelee valtakunnallisesta mittakaavasta paikalliselle tasolle. Edellä luetellut <u>maakunnan kehittämisen kannalta merkittävimmät asiat eivät erotu selkeästi kaavakartalta tai täsmenny annetuissa määräyksissä.</u> Jatkossa olisi <u>syitä pohtia, pitäisikö maakuntakaavassa antaa koko maakuntaa koskevia yleisiä suunnittelumääräyksiä ja esittää kehittämisperiaatemerkinnot vain maakunnan kehittämisen kannalta merkittävimmille asioille ja</u>	Palautteessa mainittuja esityksiä harkitaan.

16.5.2022

alueille, joihin kohdistuu tarkemmassa suunnittelussa huomioon otettavia alueiden käytön tai yhdyskuntarakenteen suunnittelun kehittämistarpeita. <u>Maakunnallisesti merkittäviä yhdyskuntarakenteen tulevaisuuden laajenemissuunnat ovat Siilinjärvellä Kirkonkylästä länteen ja pohjoiseen sekä Vuorelasta ja Toivalasta pohjoiseen. Näitä voi edelleen osoittaa laajentumisnuolimerkinnoin.</u> Taajamat ”Kyvykkään uudistujan” kohdemerkintöihin perustuva esitystapa yleispiirteistää ja korostaa maakuntakaavan seudullisuutta tavoitteiden mukaisesti. <u>Kaavaselostuksen mukaan taajama-aluevarausmerkinnät on poistettu ”Kyvykkästä uudistujasta”, mutta kaavakartalla ne kuitenkin edelleen näkyvät. Kohdemerkintöihin perustuva esitystapa on perusteltu muutos kun taajamien, kylien ja rantojen yleiskaavat on pääosin laadittu ja asemakaavat ohjaavat taajamien rakentamista. Täsmällisiä aluevarausmerkintöjä ei yhdyskuntarakenteen suunnittelun kannalta nähdä enää välttämättömiksi. Voi kuitenkin olla tarpeen korostaa kohdemerkintöjen lisäksi kehittämisperiaatemerkinnoin maakunnan tai seudun kannalta merkittävämpi tulevaisuuden taajamatoimintojen alueita, kuten asemanseutuja, uusia palveluja edellyttävät asuinalueita ja maantieliikenneyhteyksien varaan sijoittuvia työpaikka-alueita. Kunnanhallitus esittää, että taajamatoimintojen aluerajaukset poistetaan kokonaan maakuntakaavasta lukuun ottamatta keskustatoimintojen alueita.</u> Kohdemerkintöjen ja keskeisimpien kehittämisalueiden merkitseminen antaisi maakuntakaavalle tavoiteltua strategisuutta ja yleispiirteisyyttä sekä kohdistaisi huomioita maakunnan kannalta oleellisimpiin asioihin. <u>Siilinjärven Räimälle on ”Kyvykkäässä uudistujassa” esitetty uusi yli 4000 asukkaan monipuolinen palvelutaajama. Merkinnoille ei Siilinjärven kasvutavoitteiden näkökulmasta ole perusteita kaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä. Saman aikaisesti laadittavana olevassa Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman linjaratkaisuesityksessä Siilinjärvelle on asetettu alle 2000 asukkaan kasvutavoite vuoteen 2035 mennessä. Nämä Siilinjärvelle yleiskaavoissa suunnitellut uudet asuin alueet sijoittuvat taajamia täydentäen sekä Viitosen varteen vuoteen 2040 saakka nykyisiä palvelu- ja liikenneverkkoja hyödyntäen. Mikäli Räimää suunniteltaisiin uudeksi taajamaksi lähivuosikymmeninä, Kuopion kaupunkiseudulla tulisi olla selkeä yhteinen tahtotila kasvun suuntaamisesta merkittävästi nykyistä enemmän Siilinjärven alueelle sekä Siilinjärven kunnalla myös</u>	Nuolimerkinnot säilytetään. Maininta kohdemerkinnöistä viittaa pienempiin taajamiin kuin Kuopioon, Siilinjärveen, lisaalmeen ja Varkauteen. Suurimmilla taajama-alueilla katsotaan olevan yhteensovitustarpeita, minkä vuoksi aluevarauksia osoitetaan. Merkinnän esitystapaa ja sen yleispiirteistämistä pohditaan vielä ehdotusvaiheessa. Tätä harkitaan kaavaehdotusta laadittaessa. Ks. yleisvastine maakuntakaavan yleispiirteisyyttä koskien kappaleessa 1.1. Palautteessa esitettyjä hyviä ehdotuksia strategisuuden lisäämiseksi tutkitaan kaavaehdotusta laadittaessa. Maakuntakaavassa on mukana joitakin ylipitkän aikavälin tavoitteita, kuten Savon radan kaksiraiteisuus. Tällaisena on esitetty myös Räimän uutta monipuolisten palvelujen taajamaa. Merkintää kehitetään siten, että se kuvaa ylipitkän aikavälin tavoitetta (esim. katkoviiva).
--	---

16.5.2022

merkittäviä lisäresursseja isompien kasvutavoitteiden toteuttamiseen. Kunnanhallitus ei pidä Räimän merkinnän osoittamista maakuntakaavassa tässä vaiheessa tarpeellisenä. Mikäli merkintä välttämät tä maakuntakaavaan halutaan, sitä on täsmennettävä niin, että merkintä koskee kaavan tavoitevuoden jälkeistä varautumista uuteen muusta yhdyskuntarakenteesta irralliseen palvelutaajamaan. Kylät ”Kyvykkäässä uudistajassa” <u>kylät todetaan ainoastaan ruudukkoina kaavan pohjakartalla. Tämä on riittävä esitystapa kylä- ja maaseuturakentamisen osalta maakuntakaavassa. Kuten ”Kyvykkään uudistujan” perusteluissa todetaan, kylien palvelurakenteen ja maankäytön ohjaaminen kuuluu kunnille. Se tulee jatkossakin säilyttää jokaisen kunnan omassa harkinnassa kuntien ja kylien erilaisuus huomioiden. Maalla asumisen seudullinen sääntely ei ole maakunnan kasvun tai elinvoimaisuuden näkökulmasta merkityksellistä. ”Kyvykkäässä uudistajassa” Kumpuselle on osoitettu taajamatoimintojen alue, jota ei tule esittää maakuntakaavassa. Kumpunen on aktiivinen maaseutukylä, jonka rakentamista ohjataan suoraan vyöhyketarkasteluun perustuvalla kyläleiskaavalla rakentamistarojen mukaan. Muita vastaavia kyläleiskaavalla tarkemmin suunniteltavia kyliä Siilinjärvellä ovat Kuuslahti, Hamula, Kehvo ja Pöljän pohjoisosa.</u> Työpaikka-alueet ja teollisuus <u>Työpaikka- ja teollisuusalueiden osalta kohdamerkinnot olisivat myös uusia suunniteltuja alueita lukuun ottamatta riittävä merkintätapa maakuntakaavatasolla. Siilinjärvellä on merkitty kohdementä Radantauksen teollisuusalue, joka tulevaisuudessa tulee laajentumaan pohjoiseen nykyisen VT5:n vartta pitkin, joka moottoritien jatkamisen jälkeen jää rinnakkaistieksi. Vuorelan ja Toivalan lähes valmiiksi rakennetut teollisuusalueet on merkitty luonnoksissa aluevarausmerkinnällä, mutta tälläkin alueella kohdementä olisi riittävä. Joensuuntien vartta Toivalassa pyritään kehittämään edelleen työpaikka-alueena.</u> Yaran kaivostoimintojen alueet suojavaikuttavuuteen ja selvitysalue-tarvemerkinnoineen on esitetty jo voimassa olevassa 1. vaiheen maakuntakaavassa. Nyt kaavaan on siirretty myös Yaran tehdastoimintojen alue voimassa olevan Kuopion seudun maakuntakaavan mukaisena. <u>Yaran toimintojen esittäminen aluevarausmerkinnällä on edelleen perusteltua, että voidaan hahmottaa laajoja kaivos- ja tehdastoiminnan alueita ja niiden vaikutuksia tarkempaa</u>	VE1:ssä esitetty yleispiirteisyys on tavoitteena kaavaehdotuksessa, mutta palautteen perusteella aluerakenteen osalta saa kannatusta myös kylien osoittaminen. Kyläverkosto (palvelukylät/asukasmäärältään merkittävät) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei anneta suunnittelumääräyksiä. Kumpuselle osoitetaan kylää kuvaava symboli. Työpaikka- ja teollisuusalueet sisältyvät usein taajama-aluevaraukseen. Ne osoitetaan erillisinä (joko aluevarauksina tai kohdementöinä), mikäli alueilla on ympäristö- tai liikenteellisiä vaikutuksia. Tämänkin merkinnän kohdalla yleispiirteisyyttä lisätään ja kohdementöjä tai tapauksesta riippuen laajenemissuuntaa osoittavia nuolimerkintöjä käytetään kaavaehdotuksessa. Kaavaehdotuksessa Yaran kokonaisuus osoitetaan aluevarausmerkinnällä sen merkittävän muuta maankäyttöä rajoittavan
---	---

16.5.2022

<u>kaavoitusta ja yksittäistä lupa harkintaa varten.</u> Yaran toimintojen sijoittuminen tutkitaan tarkemmin jatkossa ja sovitetaan yhteen muun maankäytön kanssa kuntakaavoilla, kun tulevaisuuden hankkeista on laadittu tarkemmat selvitykset, suunnitelmat ja vaikutusten arvioinnit. Matkailupalvelut Tarinagolf on esitetty molemmissa kaavaluonnoksissa Siilinjärvenosalta ainoana matkailupalvelujen kohteena. Kunnanhallitus esittää, että <u>maakuntakaavaan merkittäisiin yksittäisen toiminnan sijaan Kasurilan laskettelukeskuksen, Tarinagolfin ja Patakukkula-Tarinaharjun ulkoilualueet eri toimintoihin yhtenä kokonaisuutena.</u> Alue ja sen toimijat liikuttavat merkittäviä ihmismääriä Kuopion seudulla. Liikennejärjestelmä Tie- ja rataverkosto Tie- ja rataverkon osalta luonnosvaihtoehdot eivät merkittävästi eroa toisistaan. Savonrata on osoitettu molemmissa vaiheittain kehitettävänä kaksiraiteisena nopean liikenteen pääratana. Kaksiraiteisuus mahdollistaisi taajamajunaliikenteen, jota nykyisellä rataverkolla ei ole voida vuoden 2021 lopussa valmistuneen alueellisen junaliikenneselvityksen mukaan toteuttaa. Päätieverkko on merkitty pitkälti nykyisen kaltaisena. ”Kyvykkäässä uudistujassa” on karsittu alempiasteista tieverkkoa, jota kuitenkin tarvitaan jatkossakin mm. maa- ja metsätalouden toimintoihin. Siilinjärveltä Alapitkälle ulottuva VT5:n uusi Siilinjärvi-Pöljä-Alapitkä linjaus on esitetty molemmissa vaihtoehdoissa samanlaisena ELY-keskuksen yleissuunnitelman päivittämisessä valitseman lähtökohdan mukaisesti. <u>Joensuuntie on Vuorelan eritasoliittymän ja Lento-kentäntien liittymän välillä merkitty merkittävästi parannettavaksi tieyhteydeksi.</u> Merkintää on syytä jatkaa Jännevirralle saakka tekeillä olevan varalaskupaikan tiesuunnitelman mukaisesti. ”Rohkeassa kasvajassa” on esitetty <u>eritasoliittymät.</u> Moottoriteillä niiden esittäminen ei ole tarpeen, mutta muilla valta- ja kantateillä ne antavat hyvän lähtökohdan tarkempaa suunnittelua varten. <u>Tie-merkintöihin olisi hyvä liittää maakuntakaavassa enemmän suunnittelumääräyksiä</u> mm. liittymien rakentamisen kriteereistä tai pitkämatkaisen-, kuljetusten- ja joukkoliikenteen liikenteen palvelutason turvaamisesta tarkempaa maankäytön suunnittelua varten.	vaikutuksen vuoksi. Tarvittaessa suojavyöhykkeitä tarkistetaan, mikäli YVA-selvitykset niin osoittavat. Yaran merkintöihin liittyy myös ylipitkän aikavälin tavoitteita. Alueen matkailun ja virkistykseen kohteille osoitetaan yhteinen merkintä palautteen mukaisesti. Siilinjärvi-Viinijärvi rata osoitetaan ehdotuksessa merkittävästi parannettavana ratayhteytenä, koska perusparantamistarpeiden lisäksi rataosuudella tarvetta tasoristeysten poistamiseen ja sähköistämiseen. Vt9 välillä Vuorelan teollisuusalue – Jännevirran silta merkitään merkittäväksi parannettavana valtatieksi. Varalaskupaikka sisältyy laadittavana olevaan tiesuunnitelmaan. Eritasoliittymiä ei osoiteta kaavakartalla, mutta kaavamääräyksessä todetaan tiemerkitöiden sisältävän eritaso- ja muut liittymä- sekä yksityistiejärjestelyt, joiden yksityiskohtainen sijoittuminen tutkitaan tiesuunnitelmassa ja kuntakaavoituksessa.
---	--

16.5.2022

Lentoliikenne Maakuntakaavassa on tarpeen pohtia, <u>pitääkö Puolustusvoimien tarpeisiin rakennettava varalaskupaikka esittää maakuntakaavassa ja arvioida mahdollisen harjoituskäytön vaikutuksia pitkämatkaiseen liikenteeseen valtakunnallisesti tärkeällä itä-länsi -suuntaisella valtatiellä 9.</u> Mahdollisen varalaskupaikan harjoituskäytön aikana on odotettavissa laajoja liikenteellisiä vaikutuksia sekä pitkämatkaiseen että paikalliseen liikenteeseen, koska suunnitellun varalaskupaikan kohdalla ei ole rinnakkaistieyhteyttä vilkkaan liikenteen tarpeisiin. Lentomelualue <u>Lentomeluvarauma on esitetty uutena merkintänä</u> informatiivisesti Finavian ja Puolustusvoimien antaman arvion mukaisesti molemmissa luonnoksissa. Tarkemmassa maankäytön suunnittelussa on hyvä tiedostaa lentomeluvaikutusten kasvaminen kaluston uudistuessa. <u>”Rohkeassa kasvajassa” on esitetty myös laskeutumisyöhyke, jonka sijainti perustuu lentoaseman kiitotien suuntaukseen. Kunnanhallitus ei näe tarkkaa rajausta tarpeelliseksi, koska koko Siilinjärven alueella esiintyy toistuvia melutilanteita vilkkaan sotilaslentoliikenteen seurauksena. Yli 55 dBA melualue määrittää riittävän alueen, joilla uutta melulle herkkää toimitusta on rajoitettava. Muualla on sotilaslentomelun osalta kyse enemmän viihtyisyyshaitasta kuin esimerkiksi ihmisten terveyteen kohdistuvista riskeistä. Maakuntakaavan määräyksissä on esitetty vuoden 2010 lentokonemeluselvityksen mukainen Lden yli 55 dBA lentomelualue, mutta se puuttuu kaavakartalta.</u> Puolustusvoimien alueet <u>Puolustusvoimien aluevarauksia (EP) on merkittävästi laajennettu 1.vaiheen maakuntakaavasta molemmissa luonnosvaihtoehdoissa. Laajentumista ei ole selitetty, perusteltu eikä kaavamääräystä annettu nähtävillä olevassa aineistossa.</u> Muuhun maankäyttöön merkittävästi vaikuttavia Puolustusvoimien toiminnan laajenemistarpeita tulee tarkastella, selittää ja arvioida tarkemmin ehdotusvaiheessa. Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus Luonnonsuojelualueet Kevättömän-Pyylammen vesialueet on merkitty luonnoksiin kokonaan luonnonsuojelualueeksi aiemman maakuntakaavan mukaisesti. <u>Kevättömälle on perustettu neljä erillistä</u>	Kaavaselostuksessa todetaan erityisesti pääväyläasetuksen mukaisista, mutta myös muista valta- ja kantateistä, että ne palvelevat nimenomaan pitkämatkaisen liikenteen sujuvuutta ja turvallisuutta, mistä saattaa aiheutua liittymä- ja maankäytön rajoituksia. Maanteille sijoittuvien varalaskupaikkojen sijoittuminen sekä niiden ympäristö- ja liikenteelliset vaikutukset selvitetään ja ratkaistaan tiesuunnittelussa, koska ne riippuvat suunnitteluratkaisuista eikä niitä ei pystytä ennakoimaan maakuntakaavassa. Lentomeluvarauman merkintään lisätään merkinnän määräaikaaisuutta kuvaava selvitys (”uuden meluselvityksen valmistumisen jälkeen varauma-alue ei ole enää voimassa” tai määräaika 2 v?). Kaavaselostukseen täydennetään melutilanteen kuvaus. Laskeutumisvyöhykettä ei osoiteta kaavaehdotuksessa. Lentomelualueen (Lden 55 dBA, 2010) merkintä lisätään kaavaehdotukseen. Luonnoksesta se puuttui epähuomiossa. Kaavaehdotuksessa asiaa avataan tarkemmin selostuksessa – myös kokonaisvaikutusten arvioinnissa.
--	---

16.5.2022

<u>luonnonsuojelualueita vain tärkeimmille linnustoalueille vuonna 2009. Linnuston kannalta merkittäviä alueita ovat myös Juurusvedelle, Jälälle ja Siilinlahdelle muodostetut FINIBA -linnustonsuojelualueet.</u> Virkistysalueet ja -reitit <u>Ulkoilu-, virkistys- ja melontareiteistä on maakuntakaavaan tarpeen merkitä toteutuneet seudulliset reitit. Tunnistettuja, mutta vielä toteutumattomia maakuntatason reittitarpeita voisi merkitä kaavaan yhteystarvemerkinnoilla. Moottorikelkkareiteistä on tarpeen osoittaa Siilinjärven läpi kulkeva maakunnallisesti merkittävä Kuopio-Tahko -reitti. Paikallisten reittien merkitsemistä maakuntakaavaan ei nähdä tarpeelliseksi.</u> Metsätalousalueet, joilla erityisiä ympäristöarvoja Patakukkula-Käärmelahti harjujakso ja Kasurilanmäen pohjoisrinne on merkitty maakuntakaavaan erityisiä ympäristöarvoja omaaviksi metsätalousalueiksi. Samalle alueelle kohdistuu myös merkittävää matkailupalvelujen ja ulkoilun ohjaamistarvetta. <u>Viherverkoston kehittämisen kannalta olisi tärkeää, että näitä merkittäviä ympäristöarvoja omaavia metsätalous- ja luonnonsuojelualueita tuettaisiin myös viheryhteystarvemerkinnoin. Viheryhteystarvemerkinnoin tulisi korostaa kohtia, jossa on maankäytöstä johtuvaa yhteensovittamista ja kehittämistarpeita, kuten leveät liikennevyöhykkeet, tiivis rakentaminen, laaja teollinen toiminta tai maa-ainesten ottaminen. Viherverkoston kehittäminen edellyttää luonnon ympäristön ja maankäyttötarpeiden yhteensovittamista tarkemmassa mitta-kaavassa, mutta maakuntakaavassa on tärkeää tunnistaa tärkeät laajemmat ekologiset käytävät ja yhteystarpeet. Kuopionniemeltä Kallaveden, Ranta-Toivalan, Suininlahden ja Jälän poikki kohti Nilsiä merkitty viheryhteystarve on ainoa ekologiseen selvitykseen perustuva viheryhteysmerkintä maakuntakaavassa Siilinjärvellä. ”Rohkean kasvajan” kaavaselostuksen teemakartalla on Jännevirran ja Kasurilanmäen välille esitetty nuolimerkintä, jota on syytä tarkastella tarkemmin ja esittää yhteystarpeena myös kaavakartalla.</u> Metsätalous ja luonnonrauha-alueet Maakuntakaavaluonnoksissa osoitetuille laajemmille metsäalueille ei kohdistu uhkaa muun maankäytön kannalta, eikä niille ole tarpeen kaavassa esittää rajoituksia luonnonsuojelualueita lukuun ottamatta. Metsälaki ohjaa metsätaloutta näillä alueilla.	Luonnonsuojelualueiden viimeisin tilanne tarkistetaan kaavaehdotukseen. Kaavaehdotukseen niin ulkoilu-, virkistys- kuin moottorikelkkareitit tullaan merkitsemään pääasiassa yhteystarpeina. Merkin-töjä karsitaan ylikunnallisiin ja ylimaakun-nallisiin sekä matkailun kannalta keskeisim-piin reitteihin. Kaavaehdotuksessa asiaa tutkitaan tarkem-min. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.2. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2.
---	--

16.5.2022

Luonnonvarat Pohjavesialueet Pohjavesialueet on esitetty voimassa olevien aluerajausten mukaisena. <u>Harjamäki-Kasurilan ja Jälän pohjavesialueilla on tehty tarkempaa rakennetutkimusta, joka valmistuu kevään 2022 aikana.</u> Pohjavesialueiden uudet rajaukset lienevät käytössä kaavaehdotukseen mennessä. Mineraalipotentialiset alueet ”Rohkeassa kasvajassa” on esitetty Siilinjärven apatiittiä, teollisuusmineraaleja ja karbonatiittiä sisältävä mineraalipotentialialue. <u>Kunnanhallitus pitää tärkeänä, että maakuntakaavatasolla on määriteltä kehittämisperiaatteet mineraalipotentialisille alueille mahdollisen kaivostoiminnan ja sen laajenemisen yhteensovittamisesta muun maankäytön kanssa ja alueen erityispiirteiden sekä toiminnan sosiaalisten ja ympäristövaikutusten huomioon ottamisesta.</u> Kaivostoimintojen alueiden uudelleen tarkastelu; Siilinjärven kaivos Maakuntakaavan luonnosvaiheessa ei ole ollut käytettävissä Yaran toimintojen osalta uutta selvitysaineistoa, jonka vuoksi kaivos- ja tehdastoimintojen alueet on päädytty esittämään luonnoksissa voimassa olevien maakuntakaavojen merkintöjen mukaisina. Maakuntakaavassa on tavoitteena käsitellä mahdolliset Yaran laajenemistarpeet ehdotusvaiheessa, jolloin käytettävissä on keväällä 2022 käynnistytävän YVA-ohjelman selvitysaineistoa. Kulttuuriympäristö Maisema-alueet Koivusaareen on molemmissa luonnosvaihtoehdoissa merkitty uusi maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu maisema-alue. Merkintä perustuu maakuntakaavaa varten laadittuun maisema-alueiden päivitysinventointiin. <u>Kunnanhallitus esittää, että myös voimassa olevan maakuntakaavan mukainen Kehvo-Väänälänranta-maise-</u>	Uusin selvitys- ja rajausaineisto otetaan ehdotuksessa huomioon. Pohjois-Savon Ely-keskus on tarkistanut vedenhankintaan tärkeiden 1.- ja vedenhankintaan soveltuvien 2.-luokan pohjavesialueiden luokitukset ja rajaukset vuosina 2018-2019. Lisäksi E-luokkaan on luokiteltu sellaiset pohjavesialueet, joiden pohjavedestä lainsäädännön nojalla suojeltu ekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E, 2E tai E). Harjamäki-Kasurilan ja Jälänniemen pohjavesialueilla tehtävät rakennetutkimukset voivat tuoda muutoksia rajauksiin, jotka tullaan päivittämään maakuntakaavaehdotukseen Mineraalipotentialisuutta osoittavan merkinnän sisältöä tarkistetaan kaavaehdotuksessa.
---	--

16.5.2022

<u>ma-alue osoitetaan maakuntakaavassa inventoinnissa esitetyn mukaisesti pienempinä alueina.</u> Rakennettu kulttuuriympäristö Siilinjärvelle on osoitettu kuntakaavojen ja maakuntakaavaa varten laaditun modernin rakennetun kulttuuriympäristöselvityksen perusteella paljon uusia kohteita maakuntakaavaluonnoksissa. Aiemman 11 merkinnän sijaan kulttuuriympäristön vaalimiseksi merkittyjä kohteita ja alueita on luonnoksissa 41 kpl. Pääosa näistä on yleis- ja asemakaavojen rakennussuojelukohteita, joiden osalta ei ole huomautettavaa. Varsinaisina rakennussuojelumerkintöinä on esitetty Tarinaharjunparantola alue- ja Siilinjärven rautatieasema kohdemerkintänä. <u>Tarinaharjun arvokkaimmat rakennukset, uusi ja vanha parantola, tulisi merkitä maakuntakaavaan kohdemerkintöinä ja niiden ympäristö kulttuurihistoriallisesti merkittävänä alueena kuten yleiskaaressa.</u> Tarinan päärakennus on tyhjillään ja uudelleenkäyttöselvitys tekeillä. Tarinan parantolan ympäristöön on tarkoitus yleiskaavan mukaisesti lisäksi täydennysrakentaa uusia kerrostaloja ympäristön arvot huomioiden. Uusille modernin kulttuuriympäristön merkittäviksi arvotetuille kohteille on annettu sama merkintä ja määräys kuin aikaisemmille voimassa olevan kaavan valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävillä kulttuuriympäristökohteilla ja -alueilla. Maakunnallisesti arvokkaaksi luokittelu maakuntakaavassa on johtanut aiemmin rakennussuojeluun kuntakaavoissa. Maakuntakaavatyön aikana käydyissä neuvottelussa luvattiin, että merkintä ei suoraan tarkoittaisi modernin kulttuuriympäristön kohteiden osalta rakennussuojelua vaan harkinta jäisi kuntakaavoitukseen. <u>Merkintää tulee kehittää niin, että säilyttämisen edellytyksiä kuntakaavoissa arvioitaessa voidaan huomioida myös alueen kehittäminen sekä rakennusten käyttötarpeet ja -mahdollisuudet, elinkaari ja rakennukset suhteessa suojelutarpeisiin.</u> Keskustan liikerakennusten aluekokonaisuus (Kuiluntien postmodernit rakennukset, Kiint. Oy Siilinjärven Pankkikeskus/Siilin Rauta Oy, Kauppapuisto Oy ja Fontanella, virkistyskylpylä) on merkittävää maakuntakaavaan modernin kulttuuriympäristöselvityksen perusteella maisemallisesti/kaupunkikuvallisesti (M), kulttuurihistoriallisesti/rakennushistoriallisesti (R) ja arkkitehtonisilta arvoiltaan (A) maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi. Kaavan suunnittelumääräyksen mukaan näiden alueiden tai kohteiden erityispiirteitä tulee vaalia ja yksityiskohtaisemmassa	Kaavaehdotuksessa palataan maisemaselvityksen mukaiseen, pienipiirteisempään rakentamiseen. Lausunnossa esitetty Tarinan sairaalaa koskeva merkintöjen muutos vaikuttaa alustavasti mahdolliselta. Merkinnän muuttamisesta käydään neuvottelu. Merkinnän sisältöä tarkastellaan kaavaehdotuksessa vielä modernin rakennuskannan kohdalta arvioiden lisämääräysten tarvetta.
--	--

16.5.2022

suunnittelussa on huomioitava inventointien ajantasaisuus ja kulttuuriympäristön näkökulmasta vanhentuneiden asema- ja yleiskäyttöjen päivittäminen. Keskustassa on lukuisia 1970-80 -luvuilla rakennettuja, teknisen käyttöikänsä loppupäässä olevia rakennuksia, joiden käyttöikä ei laajoillakaan peruskorjauksilla ja merkittävillä kustannuksilla voida enää loputtomasti jatkaa. Esimerkiksi Fontanellan kylpylälle on laadittu tutkimukset, selvitykset ja suunnitelmat täydelliseen peruskorjaukseen, jonka kustannukset muodostuvat korkeiksi. Laajalla peruskorjauksella käyttöikä rakennusteknisesti haasteelliselle kylpylä toiminnalle saataisiin vielä arviolta 20-30 vuotta. Suunniteltujen kylpylätoimintojen nykyaikaistamisen myötä rakennuksen alkuperäiset arkkitehtoniset arvot edelleen heikkenevät, joka ei myöskään puolla kulttuuriympäristöarvo ja osoittavaa merkintää vaikka Fontanella vielä korjattaisiinkin.

Rakennusten omistajilla ja ylläpidosta vastaavilla on oltava mahdollisena vaihtoehtona rakennuksen tekniseen käyttöikänsä nähden hallittu loppuun käyttäminen ja varautuminen hyvissä ajoin uudisrakentamiseen, ellei rakennusten suojelulle ole ehdottomia edellytyksiä. Kunnanhallituksen mielestä keskustan liikerakennuskokonaisuuteen kuuluvilla rakennuksilla ei ole sellaisia arvoja, jotka edellyttäisivät rakennusten suojelua. Inventoinnissa mainitut omaisuus, kuulumisen keskustan tietyn aikakauden kokonaisuuteen tai paikan identiteetin luominen eivät ole riittäviä perusteita maakunnallisesti merkittäväksi kulttuuriympäristöksi osoittamiselle saati rakennussuojelumerkinnälle tarkemmissa kaavoissa. Kunnanhallituksen näkemyksen mukaan maakuntakaavassa esitetty merkintä ja suunnittelumääräys voisi estää tärkeän keskustalueen hallitun uudistamisen ja rakennusten korjaustarpeet huomioiden turvallisen ja terveellisen käytön pidemmällä aikavälillä. Kunnanhallitus vaatii keskustalueen modernin kulttuuriympäristökohteiden MA- ja ma -merkintöjen poistamista kaavasta. Rakennusten suojelua ja vaalimista edellyttävien merkintöjen taustalla tulee olla myös rakennusten käytön ja käyttökelpoisuuden riittävä arviointi pidemmällä aikavälillä.

Energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto

Jätteenkäsittelyalueet ja kiertotalous

Kummassakin luonnosvaihtoehdossa on esitetty tärkeimmät jätteen käsittelyalueet kiertotalouden kannalta maakunnallisesti merkittävänä kehitettävänä alueina. Kiertotaloutta varten tarvitaan myös paikallisia varasto- ja käsittelyalueita lähempänä kierrätettävien materiaalien syntypaikkoja. Jatkossa on hyvä tunnistaa liiken-

Siilinjärven keskustassa sijaitsevalle palautteessa mainitulle kokonaisuudelle esitetään MK-merkintää MA-merkinnän sijaan. Ks. yleisvastine 1.5.

Ajatus paikallisista varasto- ja käsittelyalueista on kannatettava, mutta ehdotusvaiheeseen ei ole varauduttu asiaa selvittämään. Vastaavien maakunnallisten

16.5.2022

teellisesti ja ympäristövaikutusten kannalta sopivia alueita, joille voidaan osoittaa kuntakaavoissa seudullisesti riittävä määrä kiertotalouden tarpeisiin soveltuvia rakennuspaikkoja. Vaikutusten arviointi Luonnosvaiheen vaikutusten arviointi on laadittu luonnosvaihtoehtojen keskinäistä vertailua varten. Vaikutusten vertailu korostaa kokonaisvaikutuksia valittuihin tavoitteisiin nähden. Kestävän kehityksen ja ilmastonmuutoksen kannalta ”Kyvykkään uudistujan” tavoitteet ja toimenpiteet näyttävät suunnan maakunnan ja maakuntakaavan uudistukselle. ”Rohkeassa kasvajassa” on kuitenkin myös maakunnallisesti merkittäviä asioita, joita kaavassa on esittävä mahdollisista kielteisistä vaikutuksista huolimatta. <u>Ehdotusvaiheeseen on tärkeää laatia arviointia, jossa arvioidaan maakuntakaavan muutoksen todellisia vaikutuksia nykyiseen kaavaan ja maankäyttöön verrattuna.</u> Kunnanhallituksella ei ole muuta huomautettavaa maakuntakaavaluonnoksiin. Päätös: Päätösehdotus hyväksyttiin.	verkostojen selvittämisestä ei ole rohkaisevaa kokemusta, koska maakuntakaavan vaikutus jää toimijakohtaisessa verkostojen sijainnin ohjaamisessa vähäiseksi. Ehdotusvaiheen kokonaisvaikutustenarvioinnissa otetaan kantaa peilaten 1. ja 2. vaiheen maakuntakaavojen kokonaisuutta nykyiseen maakuntakaavaan.
Sonkajärvi	Vastine
Sukevan aluelautakunta on kokouksessaan 22.2.2022 § 6 antanut seuraavan lausunnon: Sukevan taajamaan ja vaikutusalueeseen kohdistuu useita alueen maankäyttöön ja toimintoihin liittyviä osa-alueita maakuntakaavan 2040 kaavaluonnoksessa ja nähtävillä olevassa valmisteluaineistossa. Niistä tärkeinä nousevat esille 1. aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen 2. liikennejärjestelmä 3. viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus 4. luonnonvarat 5. kulttuuriympäristö 6. energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto Maakuntakaavan 2040 lausuntoaineistoa on vertailtu VE 1 Kyvykäs uudistaja ja VE 2 Rohkea kasvaja maakuntaluonnosperiaatteiden mukaisesti.	

16.5.2022

Sukevan taajaman ja sen lähialueelle kohdan 1. aluerakenteen, asu- misen ja elinkeinojen kehittämisen näkökulmasta VE 2 <u>Rohkea kas- vaja</u> kaava-<u>luonnos</u> tukee Sukevan taajamarakenteen toimintoja pa- remmin. Elinkeinojen kehittymistä edistää valtatie 5:n läheisyys, li- salmi-Kajaani ratayhteyden ylläpito ja sen parantaminen sekä Vii- tostiekäytävän vaikutus Sukevan alueen palveluihin. Työpaikka-alu- eina taajamapalveluiden lisäksi on tavoitteena vahvan maa- ja met- sätalouden edellytysten turvaaminen ja huoltovarmuus elintarvike- tuotannossa. Sukevan vankilan säilyminen turvaa monipuolista työ- paikkatarjontaa Sukevalla ja se on hyvin merkittävä työnantaja Son- kajärvellä. Kohdan 2. liikennejärjestelmän osalta ei VE 1 ja VE 2 mallien osalta ole suurta eroa Sukevan alueen osalta. Valtatie 5:n ylläpidon mer- kitys on suuri Sukevan taajamalle ja siksi Sukevantien liittymä / val- tatie 5:n pohjoisen kääntymiskaista palvelee koko valtatie 5:n lii- kennettä ja liikennöitävyyttä. <u>Maatalouden alkutuotannolle on erit- täin tärkeää sorapintaisten yhdysteiden kantavuudet ja ylläpidon hyvä hoito.</u> Kohdan 3. viherverkosto ja luonnonmonimuotoisuudessa ja koh- dan 4. luonnonvaroissa <u>VE 2 Rohkea kasvaja, luonnonsuojelun ja virkistykseen teemakartan mukaan, tukee se paremmin Sukevan alu- een merkittävien järvi- ja luontoalueiden säilymistä.</u> Sukevan alu- een kannalta on erittäin merkittävää Järvenpään vedenottamon pohjavesivarantojen säilyminen ja riittävyys sekä metsätalousaluei- den kestävä kehityksen periaatteiden mukainen käyttö. VE 2:ssa maakunnallisen energiaturvetuotannon energiakäyttö vähentyy, mutta siirtymäaika on osoitettu kuivike- ja kasvuturpeen tuotan- nolle. <u>Sukeva-Sonkajärvi välinen moottorikelkkareitti tulee lisätä maa- kuntakaavakartta VE 2:een</u> (kuva 27). Sen tarve on todettu laajasti ja toteutus on lähivuosina kunnan investointisuunnitelmassa. Kohdan 6. energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto osiossa Sukevalle on osoitettu hyvin merkittävästi tuulivoimapotentiaalia. Alueelle esitetyt tuulivoimahankkeet sijoittuvat pääosin Kainuun maakunnan ja Vieremän kunnan rajojen läheisyyteen. <u>Koska tuuli- voimahankkeista suurin osa on valtatie 5:n länsipuolella toistensa läheisyydessä, niiden yhteinen ympäristön vaikutusten kokonaisar- viointi on tarkoituksenmukaista.</u> Lisäksi laajempaa harkintaa tulee tehdä erityisesti Honkamäen tuulivoimapuiston osalta. <u>Sukevan osayleiskaavan yhteydessä esitetty biokaasulaitoksen rakentamis- mahdollisuus</u> tulee säilyä myös maakuntakaavassa.	Moottorikelkkailureitteinä osoitetaan ole- massa olevat ja suunnitellut maakunnalliset moottorikelkkailun yhteystarpeet. Suke- valta on osoitettavissa mm. yhteys Kainuu- seen. Tuulivoimaa koskien ks. yleisvastine kapp- leessa 1.4. Tuulivoimarakentamisen maa- kunnallisia yhteisvaikutuksia arvioidaan eh- dotusvaiheessa laajemmalla alueella – myös naapurimaakuntien puolella samaan aikaan suunniteltavien alueiden osalta. Biokaasulaitosten verkoston osoittamista harkitaan palautteen mukaan. Jos
---	---

16.5.2022

Valmistelija on antanut seuraavan luonnoksen Sonkajärven kunnan lausunnoksi: Maakuntakaavasta on laadittu kaksi luonnosvaihtoehtoa: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. Luonnosvaihtoehdot eroavat toisistaan siten, että Kyvykkäessä uudistujassa väestötavoite 242 000 asukasta ja Rohkeassa kasvajassa 260 000 asukasta. Ilmastomuutoksen osalta Kyvykäs uudistuja on tavoitteiltaan kunnianhimoisempi tavoitellen siihen sopeutumisen lisäksi myös ilmaston muutoksen hillintää. Alerakenteen osalta Kyvykäs uudistuja tavoittelee laajempaa maakunnallista perspektiiviä, kun taas Rohkeassa kasvajassa otetaan tavoitteeksi kaupunkijä ja taajamakeskeisyyden lisäksi ohjata kyläverkkoa. Raide- ja vesiliikenteen osalta Kyvykkäällä uudistujalla on korkeammat kehittämissuhteet kuin Rohkealla kasvajalla. Yhteenvetona todettakoon, että Kyvykäs uudistuja pitäytyy maakunnallisessa ja valtakunnallisessa suunnittelutasossa, kun taas Rohkeassa kasvajassa on otettu myös seudullisia suunnittelukysymyksiä ratkaistavaksi. Kyvykäs uudistuja ennakoi Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta, kun taas Rohkea kasvaja pitäytyy nykyisen lainsäädännön ohjausvaikutuksissa. Kehittämisperiaatteet VE1 Kyvykäs uudistaja kehittämisperiaatemerkintöjen osalta Sonkajärveä koskevat viitoskäytävän kehittämisvyöhyke, joukkoliikenteen alempi kehittämisvyöhyke, maaseudun kehittämisvyöhyke, virkistys- ja matkailun kohdemerkinnällä Jyrkän, Nurmijoen ja Haapajärven alueet sekä viherverkostot. VE2 Rohkea kasvaja luontomatkailun virkistys- ja matkailuvyöhyke osoitettaisiin kuten nykyisin maakuntakaavassa. <u>Kunnan näkökulmasta VE1 Kyvykäs uudistaja nähdään parempana vaihtoehtona. Kunnan näkökulmasta on syytä harkita Volokinpolun lisäämistä virkistys- ja matkailumerkinnällä.</u> Alerakenne, asuminen ja elinkeinot VE1 Kyvykäs uudistuja on aluerakenteen osoittamisessa yleispiirteisempi ja jättää enemmän kuntakaavoituksen ratkaistavaksi. VE2 Rohkea kasvaja osoittaa kyllä ja antaa niille suunnittelumääräyksiä. Sonkajärven kunnan näkökulmasta aluerakenteen ohjauksessa VE1	yleiskaavassa asia on jo ratkaistu, ei maakuntakaavan merkintä ole välttämätön. Kaavaehdotukseen ulkoilu- ja virkistysreitit tullaan merkitsemään pääasiassa yhteystarpeina. Merkintöjä karsitaan ylikunnallisiin ja ylimaakunnallisiin sekä matkailun kannalta keskeisiin reitteihin. Kaavaehdotus laaditaan VE1 pohjalta, mutta vaihtoehtoja yhdistellen. Kaavaehdotuksessa keskeiset, suurimmat, taajamat
---	--

16.5.2022

<u>Kyvykäs uudistaja ratkaisut ovat tältä osin tavoiteltavampia ja maa-kuntatasoon paremmin soveltuvia.</u> Kaavakartalle on osoitettu taajamista erillisiä työpaikka-alueita kohdemerkinnällä ja Sonkajärven osalta merkintä on osoitettu Sukevan vankila-alueelle. Virkistyskalastus kohdemerkinnällä on osoitettu kalastusmatkailualueena Haajaistenjärvi, Nurmijoki ja Matkusjoki. <u>Matkailun kohdemerkinnällä on osoitettu Jyrkän ruukki. Kunnan näkökulmasta em. merkinnät ovat oikeansuuntaiset.</u> Maa- ja metsätalousalueelle on osoitettu elinkeinoon vaikuttavia merkintöjä. <u>Merkinnöillä osoitetaan ulkoilun ohjaamistarvetta ohjaavia alueita ja erityisiä ympäristöarvoja omaavia alueita. Voidaan-kin kysyä, onko maakuntakaavatasolla tarve osoittaa näitä merkintöjä?</u> Liikennejärjestelmä Liikennejärjestelmän osalta Sonkajärven kunnan näkökulmasta tärkeimpiä ovat kaava-aineistoissa esitetyt kehitettävät liikenneväylät ja liikkumismuodot. Raide-, tie-, vesi- ja lentoliikenne on vähintään nykyisen tasoisena huomioitu. Tärkeänä kehitettävänä kohteena on osoitettu Savon Radan kehittäminen kaksiraiteisena ja myös mahdollisuus raideliikenteen kehittämiseen tavaraliikenteen sekä henkilöliikenteen osalta. Näiden kehittämistavoitteiden osalta <u>on hyvä, että merkinnät tukevat laajasti kehittämistavoitteita.</u> VE1 Kyvykäs uudistajassa Sonkajärven osalta on osoitettu yhdysteiksi huoltovarmuuden kannalta merkitykselliset tiet: nro 16296 (Raudanjoki) sekä nro 16299 (Sukeva-Halla-aho). Matkailukohteiden merkittävän saatavuuden kannalta on osoitettu yhdystieksi nro 5862 (Poromäki-Laakajärvi). Kyseiset <u>merkinnät ovat kunnan näkökulmasta perusteltuja.</u> Terminaalialuevaraukset ovat yleispiirteisiä. Sonkajärven kunnan alueelta Sukevalla on merkintä tavaraliikenteen terminaali-alue sekä Kauppilanmäessä rautatien kuormauspaikka, joiden merkinnät ovat perusteltu. Vesiväylä yhteyksiä ei Sonkajärvelle ole osoitettu, mutta vastaavasti melontareitit ovat. Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus VE1 Kyvykäs uudistaja sisältää viherverkostomerkintöjä, jotka koskettavat Sonkajärven kunnan laajoja alueita. Nämä <u>verkostot ovat tärkeitä luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta ja ekologisina käytävinä. Huomioitava kuitenkin on, että jos maa- ja metsätalous-alueita kuuluu osaksi viherverkosto ja alueella ei</u>	kuvataan yleispiirteisinä aluevarauksina. Pienemmille palvelutaajamille osoitetaan symbolimerkinnät. Kyläverkosto (kriteerinä palvelut ja väestö) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei osoiteta suunnittelumääräyksiä. Kyseiset aluevaraukset ovat peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset, paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi. Ks. yleisvastine koskien viherverkostoja kapaleessa 1.2.
--	--

16.5.2022

<u>elinkeinotoiminnan harjoittaminen vaarannu. Sonkajärven kunta näkisi hyvänä, että <u>kuntarajat ylittävät moottorikelkka- ja retkeily-reitistöt esitettäisiin maakuntakaavassa.</u></u> Nykyisessä maakuntakaavassa on osoitettu hiljaiseksi alueeksi <u>Nurmijoen varteen sijoittuva alue, jonka nimikettä ollaan muuttamassa luonnonrauha-alueeksi. Aluerajausta on vielä käytävä tarkemmin läpi ja selvitettävä hiljaisuuden kriteerit.</u> Luonnonvarat Kaavakartalle on osoitettu <u>maa-ainestenottoalueet, turvetuotanto-alueet, mineraalipotentialisuusalueet ja pohjavesialueet. Näiden kaavamerkintöjen merkitystä maakunnallisen tason merkintöinä tulisi perustella. Turpeen käytön alasajoa tulisi vielä miettiä jo huoltovarmuuden turvaamiseksi.</u>	Kaavaehdotukseen niin ulkoilu-, virkistys- kuin moottorikelkkareitit tullaan merkitsemään pääasiassa yhteystarpeina. Merkitöjä karsitaan ylikunnallisiin ja ylimaakunnallisiin sekä matkailun kannalta keskeisimpiin reitteihin. Luonnonrauha-alueiden määrittely ja merkinnät käydään ehdotusvaiheessa läpi. Maakuntakaava edistää osaltaan maankäytön yhteensovittavaa suunnittelua mm. pohjavesialueilla. Viranomaisten ja alan toimijoiden yhteisillä tutkimushankkeilla, esimerkkinä Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen, POSKI-projekti, 2007 sekä Pohjavedenpinnan alaisten maa-ainesten tutkimus kahdeksalla harjukohteella, PaMa -hanke, 2015 on saatu uutta tutkimustietoa alueidenkäytön eri näkökulmat huomioivan päätöksenteon pohjaksi. Kalliokiviaineksen ottoalueilla on tuotu esiin GTK:n tutkimaa potentiaalia, jonka merkitys tulee kasvamaan harjukiviaineksen vähentyessä. Lisäksi maakuntakaavassa on osoitettu maa-aineshuollon kannalta tärkeimmät soran, moreenin ja hiekanottoalueet. Pohjois-Savon Ely-keskus on tarkistanut vedenhankintaan tärkeiden 1.- ja vedenhankintaan soveltuvien 2.-luokan pohjavesialueiden luokitukset ja rajaukset vuosina 2018-2019. Lisäksi E-luokkaan on luokiteltu sellaiset pohjavesialueet, joiden pohjavedestä luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain, tai muun lainsäädännön nojalla suojeltu ekosysteemi on suoraan riippuvainen (1E, 2E tai E). Maakuntakaava tuo edellä mainitut merkinnät kartalle.
---	--

16.5.2022

Pintavesien kuntoa koskien maakuntakaavaluonnoksissa annetaan yleisiä suunnittelumääräyksiä. <u>Tavoitetilaksi tulee asettaa VE 2 Rohkea kasvaja mukaisesti vähintään hyvä.</u> Kulttuuriympäristö Kulttuuriympäristön osalta merkittävä uusi asia on modernin rakennusperinnön inventoinnin ja arvotuksen valmistuminen maakuntatasoisena. Sonkajärven kunnan alueelle on arvotettu maakunnallisesti arvokkaiksi kohteiksi Sonkajärven kirkonkylän koulu ja Sonkajärven kunnan nykyinen pääkirjasto. <u>Sonkajärven kunta esittää kirkonkylän koulun poistamista nähtävillä olevasta kaavaluonnoksesta.</u> Muutoin kulttuuriympäristöä koskevista merkinnöistä ei kunnalla ole lausuttavaa.	Turve; VE1:ssä turvetuotantoa ei ole osoitettu, VE2:ssa osoitetaan luvitetut ja toiminnassa olevat alueet. Turvealan epävarmojen näkymien vuoksi joidenkin luvitettujen alueiden lupia on jo purettu/peruttu. Vaikka pitkän aikavälin tavoitteena on energiaturpeesta luopuminen, on Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan saanut pohtimaan Suomen energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuuden näkökulmaa. Turpeenkäyttöä koskevat merkinnät jätetään pois, mutta yleismääräyksiin tulee niitä koskeva määräys ja suunnitteluohje. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.7. Pintavesien tavoitetilaksi otetaan säilyminen erinomaisena ja parantuminen vähintään hyväksi. Sonkajärven kirkonkylän koulu (1967) on valittu mukaan edustamaan koko maakunnan kyseisen aikakauden kouluja. Sen eriaikoina toteutuneet laajennukset muodostavat ehjän kokonaisuuden. Inventoinnissa todetaan: "Kohde on edustava luokkahuonejakoa noudattava rationaalinen koulurakennus, joka materiaalivalinnoiltaan ja tyylliratkaisuiltaan heijastelee ajan koulurakentamisen tyyliä ja henkeä. Liikuntasalisiipi massoitteluineen ja aukotuksineen on erityisen harkittu, linjakas ja tyylikäs kokonaisuus, joka tuo mieleen lähinnä Frank Lloyd Wrightin modernit varhaiset esikuvat. Luokkaosan siipi on tavanomaisempi, mutta huolellisesti jäsennöity. Rakennukseen myöhemmin tehdyt lisäykset tuovat siihen lisää kerroksellisuutta, mutta eivät heikennä rakennuksen modernia arvoa." MA-/ma- merkinnän sisältöä tarkastellaan kaavaehdotuksessa vielä modernin rakennuskannan kohdalta arvioiden lisämääräysten tarvetta.
---	---

16.5.2022

Energia, yhdyskuntatekniikka ja tekninen huolto Tuulivoima nousee vahvaksi teemaksi maakuntakaavassa siten, että VE1 Kyvykkäässä uudistujassa on maakuntatasolla osoitettu kunnianhimoisemmat tavoitteet tuulivoiman toteutumiselle kuin VE2 Rohkeassa kasvajassa. Sonkajärven osalta molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa on esitetty Sonkajärven sekä Vieremän alueelle sijoittuva Kurvilankankaan tuulivoima-alue, jossa hanke on jo meneillään. Samoin molemmissa vaihto ehdoissa on uusina potentiaalisina tuulivoima-alueina nostettu Honkamäen sekä Palomäen alueet. Alun perin Sonkajärven kunnan alueella oli jatkotarkastelussa huomattavasti enemmän potentiaalisia alueita, joista kuitenkin edellä mainitut on nostettu kaavaluonnosaineistoon. Kainuun puolelle ollaan laatimassa tuulivoimamaakuntakaavaa, jossa on esitetty potentiaalisia tuulivoima-alueita useita mm. välittömästi Sonkajärven ja Kainuun rajamaille. <u>Kyseisten alueiden osalta tulee selvittää tarkemmin tulevilla ympäristövaikutusten arvioinneissa mm. Sukevan taajaman sekä vankilan alueen mahdolliset ympäristövaikutukset sekä huomioida tarvittaessa Pohjois-Savon maakuntakaavassa.</u> Sähkönsiirtolinjojen osalta on jätetty pois myös maakunnallisesti merkittävät sähkönsiirtolinjat mm. järvilinja (Vaala-Joroinen). <u>Maakunnallisesti merkittävät sähkönsiirtolinjat tulee merkitä kaava-aineistoon.</u> Muuta Sonkajärven <u>kunta pyytää, että tulevat nähtävillä olevat kaava-aineistot toimitetaan Sonkajärven kunnantalon lisäksi myös Sonkajärven toisessa taajamassa sijaitsevaan Sukevan asiointipisteeseen. Toivottavaa on myös, että jatkossa voidaan järjestää useampia yleisö- ja informaatiotilaisuuksia. Omalta osaltaan Sonkajärven kunta edellyttää jatkossa, että Pohjois-Savon liitto pyytää viranomaislausuntoa myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä, joka on neljän kunnan yhteinen ympäristöterveydenhuollon sekä ympäristönsuojelun viranomainen.</u> Päätösesitys Kunnanjohtaja: Kunnanhallitus hyväksyy edellä olevat Sukevan aluelautakunnan lausunnon ja valmistelijan lausuntoluonnoksen Sonkajärven	Tuulivoiman vaikutuksia valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai maisemaan sekä tv-alueiden yhteisvaikutuksia tarkastellaan kaavaehdotusta valmisteltaessa. Katso tuulivoimaa koskevat yleisvastineet kappaleesta 1.4. Sähkönsiirtolinjat on käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa, jossa mm. Järvilinja on osoitettu. Ehdotusvaiheessa laadimme kaavayhdistelmän, jotta merkintöjen kokonaisuus hahmottuisi paremmin! Kuulemiseen liittyvät pyynnöt otetaan huomioon: yleisötilaisuudet järjestetään lähitilaisuuksina, lausuntoja pyydetään myös Ylä-Savon SOTE kuntayhtymältä.
---	---

16.5.2022

kunnan lausunnoksi Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaiheen kaavaluonnoksista ja valmisteluaineistosta. Asian käsittely: Rakennustarkastaja esitteli asiaa kunnanhallitukselle. Päätös kunnanhallitus: Kunnanhallitus yksimielisesti hyväksyi päätösesityksen. <u>Kunnanhallitus yksimielisesti päätti lisätä lausuntoon seuraavan: Kangaslammin koulu poistetaan maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristön kohteiden listalta.</u>	Kangaslammin koulu on osoitettu maakunnallisesti merkittävänä jo nykyisin voimassa olevassa maakuntakaavassa. Inventoinnissa sitä kuvataan seuraavasti: <i>Sonkakoskelle johtavan tien varressa sijaitseva Kangaslammin koulu valmistui v. 1939. Rapattu, tiilirunkoinen yksikerroksinen rakennus edustaa kansakoulurakennuksissa vielä tuolloin yleisesti käytettyä hyvin niukkaeleistä klassismia; julkisivut ovat tiukan symmetriset, ainoina elementteinä ovat ikkunat, ovet ja tuuletusluukut. Ikkunoiden pielet ovat tasaiset ilmat mitään smyygirappauksia tai koristeita. Vanhat ikkunat on säilytetty. Näiden puitejakona on 1930-luvulla muotiin tullut malli.</i> <i>Koulu lakkautettiin v. 1963, minkä jälkeen koulu oli seurakunnan omistuksessa ja myöhemmin hiihtokeskuksen käytössä. Rakennuksen ulkoasu on säilynyt hyvin, sisätilat sen sijaan on muutettu melkoisesti 1980-luvun lopussa. Lammen rannalla säilynyt, koulurakennuksen kanssa samoihin aikoihin opettajan käyttöön rakennettu tiilirunkoinen sauna, on maakunnassa yksi harvoista säilyneistä tiilirunkoisista koulujen saunarakennuksista.</i>
Suonenjoki	Vastine
Yleisesti Kaavaluonnoksen pohjaksi on laadittu kaksi eri vaihtoehtoa, jotka eroavat toisistaan teemojen painotusten suhteen. Esitettäviä teemoja on edelleen paljon ja syytä on tarkastella teemojen tarpeellisuutta kaavan strategisuus ja yleispiirteisyys silmällä pitäen. Kehittämiskohteiden tunnistaminen	

16.5.2022

Viitoskäytävän ja ysikäytävän kehittämisvyöhykkeet <u>Viitoskäytävän ja ysikäytävän kehittämisvyöhykkeet ovat maakuntakaavan keskeinen kehittämiskohde. VE1:n merkintätapa on selkeämpi, se rajaa riittävän hyvin tie- ja raideverkon läheisen vaikutusalueen.</u> Joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke <u>Joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke tulee ulottua ydinkaupunkialueen Kuopio-Siilinjärvi lisäksi VT5:n ja VT9:n varrella oleviin kunta- ja kaupunkikeskuksiin kuten VE1:ssä on esitetty.</u> Kaupunkikehittämisen kohdealue Kaupunkikehittämisen kohdealue VE1:ssä käsittää ainakin Kuopion ympäristössä varsin laajan alueen. Aluerajaukseen sisältyy paljon alueita, joilla ei nyt eikä tulevaisuudessa tule olemaan sellaisia alueita ja yhdyskuntarakenteen yksityiskohtaisemman suunnittelun tarpeita, jotka suunnittelumääräyksessä on kuvattu. Merkinnällä halutaan osoittaa Kuopion, Varkauden ja Iisalmen kohdealueet lähikuntineen. <u>Mikäli Suonenjoki luetaan ko. lähikuntiin, ei merkintä kartalla kuitenkaan yllä Suonenjoen taajamaan. Sinällään suunnittelumääräys palvelee hyvin yksityiskohtaisempaa suunnittelua, merkintä siis uudelleen mietintään vai voiko sisältyä johonkin muuhun merkintään.</u> Matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhyke Vyöhyke on merkitty VE1:ssä nuolimerkinnällä Tiilikjärven kansallispuiston, Kuopion kansallisen kaupunkipuiston ja Etelä-Konneveden kansallispuiston välille. <u>Merkintä on vaikea tulkita ja erittäin yleispiirteinen. Virkistys- ja matkailuvyöhyke –merkintä on VE2:ssa paremmin kohdistettu ja suunnittelumääräys riittävä.</u> Matkailun vetovoimakohde / -alue <u>Alueen merkittävät matkailukohteet on tunnistettu, kohdemerkintätapa VE1:ssä on aluemarkintää parempi.</u> Vesimatkailun kehittämisvyöhyke Vyöhyke on hyvä tunnistaa ja se kuuluu maakuntakaavaan. <u>VE1:n merkintä osoittaa paremmin myös Suonenjoelta pohjoiseen Tervon suuntaan jatkuvan vesiväylän.</u> Maaseudun kehittämisvyöhyke <u>Vyöhyke on tarpeen merkitä VE1:n mukaisesti.</u>	Ehdotusvaiheessa harkitaan merkinnän laajennuksen tai suunnittelumääräyksen siirtämisen välillä. Osana Kuopion seudun MAL-sopimuksen kuntia, Suonenjoella on paikansa kaupunkikehittämisen alueella. Nuolimerkintä jää pois kaavaehdotuksesta ja matkailun kehittämismarkintoina osoitetaan vyöhykemäisiä alueita. Merkinnät säilytetään kuten VE1:ssä. Vesimatkailun kehittämisvyöhykkeenä osoitetaan kaavaehdotuksessa VE1:n laajempi merkintä.
---	---

16.5.2022

Viheryhteystarve <u>Nuolimerkintä VE1:ssä Suonenjoen kohdalla on vähintäänkin epä-määräinen.</u> Merkintä ulottuu Suonenjoen kohdalla kahden laajan luontoalueen välille. Alueiden väliin sijoittuu teitä, joki ja Suonenjoen taajama. Suunnittelumääräyksen mukaan tulee huolehtia siitä, että osoitettu viheryhteys säilyy. <u>Merkintä ja määräys eivät ole tarpeellisia.</u> Viherverkosto Viherverkosto –merkintä, joka jakautuu laajoihin yhtenäisiin luontoalueisiin ja luonnon ydinalueisiin VE1:ssä, on kaavakarttaa hallitseva kokonaisuus ja sitä on liian paljon. <u>Viherverkosto -merkintä VE2:ssa on paremmin kohdistettu ja pitää sisällään viherverkostoon sisältyvät ydinalueet.</u> Aluerakenne, asuminen, elinkeinot Taajamien ja kylien kuvaus <u>Taajamien kuvaukseen selkeämpi merkintä on VE2:n mukainen aluevarausmerkintä. Kyläalueet voidaan kuvata VE1:n mukaisesti ruudutuksella ja suunnittelumääräyksiä ei tarvita, niistä päätetään kunnissa.</u> Työpaikka-alueet, samoin kuin teollisuusalueet sijaitsevat yleensä taajamissa ja niiden esittäminen maakuntakaavassa on arvioitava uudelleen. Kummankaan merkinnän suunnittelumääräykset eivät anna mitään sellaista ohjausta, mitä ei kunnan yleis- tai asemakaavoituksessa otettaisi huomioon. <u>Taajamasta selvästi erillään oleva maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävä työpaikka- tai teollisuusalue tai näiden kehittämisalue, voidaan merkitä kaavaan.</u> Liikennejärjestelmä <u>VE1:n liikenneväylien kuvaus on hyvä. Savonradan kehittäminen kaksiraiteisena pitää olla maakuntakaavan tavoite ja myös lähijunaliikenteen kehittäminen täytyy tulla esille kaavamääräyksessä. Uusien lähijunapysäkkien osoittaminen kaavakartalla perustuu selvityksen tuloksiin ja ne on hyvä tunnistaa myös maakuntakaavassa.</u> Viherverkosto, luonnonsuojelu, virkistys	Maaseudun kehittämisvyöhykemerkinnot säilytetään kuten VE1:ssä. Viheryhteyksiä osoitetaan kaavaehdotuksessa. Niitä perustellaan selkeämmin kaava-selostuksessa ja tueksi tuodaan v. 2010 Siton selvitys täydennettynä uudemalla aineistolla. Maakunnallisesti merkittävimpien viheryhteyksien kokonaisuutta harkitaan vielä ehdotusvaiheessa tarkemmin. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Vain suurimmilla taajama-alueilla katsotaan olevan sellaisia yhteensovitusarpeita, että ne osoitetaan aluevarauksina. Kaavaehdotuksessa tavoitellaan edelleen yleispiirteisyyttä ja palvelutaajamille, pientaajamille ja kylille valitaan symbolimainen/kohdemerkintä esitystapa. Työpaikka- ja teollisuusalueet sisältyvät usein taajamamerkintään. Ne osoitetaan erillisinä, mikäli alueilla on ympäristö- tai liikenteellisiä vaikutuksia. Tämänkin merkinnän kohdalla yleispiirteisyyttä lisätään ja kohdemerkintöjä tai tapauksesta riippuen laajenemissuuntaa osoittavia nuolimerkin-töjä käytetään kaavaehdotuksessa. Ks. liikennejärjestelmää koskeva yleisvas-tine kappaleessa 1.6.
--	--

16.5.2022

Viherverkoston osalta asia on kerrottu jo edellä. <u>Reittien osalta maakuntakaavassa on syytä näkyä seudulliset reitit. Suonenjoen osalta Sisä-Savon moottorikelkkareitti ja Sisä-Savon retkeilyreitti, kuten tähänkin asti.</u> Suonenjoki on mukana viiden kunnan ja kolmen maakunnan yhteisessä seutureitistöhankeessa, jossa on tarkoitus kehittää yhteinen reittikokonaisuus siihen liittyvine palveluineen. Suonenjoen osalta reitistöön kuuluu jo oleva Sisä-Savon retkeilyreitti ja uutena reittinä on tavoitteena tehdä <u>maastopyöräreitti Suonenjoen ja Pieksämän Vesistönjakaja –reitit välille.</u> <u>Ulkoilunohjaamistarvetta ja erityisiä ympäristöarvoja</u> omaavia alueita osoittavat merkinnät maa- ja metsätalousalueilla ovat lähempänä kuntakaavoitusta kuin maakuntakaavoitusta. Merkinnät <u>eivät ole välttämättömiä maakuntakaavassa.</u> Luonnonvarat <u>Turvetuotantoalueiden alasajo on käynnissä ja näin ollen niiden esittäminen maakuntakaavassa ei ole enää tarpeellista. Pohjavesi-alueiden merkintä on hyvä säilyttää esitetyssä laajuudessa.</u> VE2:ssa osoitetuilla <u>mineraalipotentialisilla alueilla</u> osoitetaan erittäin hyvän potentiaalisuuden metallimalmi- ja teollisuusmineraalialueita. Näillä alueilla on toteutuessaan vähintään seudullinen merkitys ja ne on siksi hyvä olla maakuntakaavassa. Yhteenveto Maakuntakaavan tavoite kaavan merkintätavan ja aluevarauksien muuttamisesta strategisempaan suuntaan on hyvä. Tehtävä ei ole helppo, koska asiakokonaisuuksia on edelleen paljon. <u>Luonnoksessa on esitetty vaihtoehtojen vertailut keskenään, mutta vertailua nykyiseen kaavaan ei ole esitetty.</u>	Kaavaehdotukseen ulkoilu- ja virkistysreitit tullaan merkitsemään pääasiassa yhteystarpeina. Merkintöjä karsitaan ylikunnallisiin ja ylimaakunnallisiin sekä matkailun kannalta keskeisimpiin reitteihin. Suonenjoen palautteessa mainitut reitit otetaan huomioon. Kyseiset aluevaraukset ovat peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi. Ks. turvetuotantoa koskeva yleisvastine kapaleessa 1.7. Ehdotusvaiheen kokonaisvaikutustenarvioinnissa peilataan 1:n ja 2:n, vaiheen maakuntakaavojen kokonaisuutta nykyiseen maakuntakaavaan.
Tervo	Vastine
Tervon kunta on tarkastellut Pohjois-Savon liiton valmistelemaa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040: 2. vaiheen kaavaluonnoksia ja valmisteluaineistoa ja esittää lausuntonaan seuraavaa: Yleisesti kunnanhallitus toteaa, että vaihtoehto 1; Kyvykäs uudistuja on radikaalimpi. Siinä tavoitellaan mm. hiilinegatiivisuutta ja tiiviimpää asuntorakentamista eli ehdotus on kaupungistumista suosiva. Samalla vaihtoehto 1 unohtaa laajat maaseutualueet ja maaseututaajamat. <u>Kyvykkään uudistujan kaavamerkinnät</u>	

16.5.2022

<u>(erityisesti viherverkosto) saattavat rajoittaa suoraan tai välillisesti maaseudun tulevaisuuden elinkeinoja, eikä Tervon kunta pidä tämänkaltaisia rajoittavia merkintöjä tarkoituksenmukaisina.</u> <u>Maaseudun kehittämisvyöhykemerkin</u><u>nän pitäisi kattaa koko maakunnan maaseutualueet.</u> Sen vuoksi em. merkintöjen osoittaminen vain osalle maaseutualueista ei ole perusteltua. Vaihtoehto 2; Rohkea kasvaja on maltillisempi. Siinä tavoitellaan hiilineutraalisuutta, ja se on kokonaisuutena edellistä perustelumpi ja tarkoituksenmukaisempi. Vaihtoehto 2 tukee koko maakunnan pysymistä asuttuna ja mahdollistaa enemmän maaseudulle ominaista omavaraisuutta ja hiiltä sitovaa puurakentamista. Siksi <u>vaihtoehto 2 soveltuu paremmin tukemaan Tervon kaltaisen maaseutukunnan, pienen kirkonkylän ja matkailualueiden kehittämistä.</u> Tässä lausunnossa nostetaan esille seikkoja, jotka tulisi huomioida lopullisessa maakuntakaavassa. Vaihtoehtoon 1 Kyvykkään uudistujan koko maakuntakaava-aluetta koskevista suunnittelumääräyksistä Tervon kunta toteaa seuraavaa: <u>Ilmastonmuutoksen hillintään ja sopeutumiseen kirjatut linjaukset ovat tarpeettoman voimakkaita</u> lukuun ottamatta tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueainintoja. Linjaukset rajoittavat alueiden käyttöön, liikenteeseen, hajautettuun energiatuotantoon, yritystoimintaan ja maa- ja metsätalouteen liittyviä toimintoja. Pintavesien ekologiseen tilaan viittaava kirjaus ”<u>Kaikissa vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimitissa on parannettava pintavesien ekologista tilaa</u>” on perusteettoman ehdoton erityisesti jo nykyisin luokitukseltaan hyvien tai erinomaisien vesistöjen alueilla. Myöskään <u>kirjaus taajamien hulevesien käsittelystä ja haltuunotosta ei ole koko maakunnan taajamien osalta perusteltu.</u>	Ks. yleisvastine viherverkostoja koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.2. Elinkeinojen rajoittaminen ei ole tavoitteena. Merkintöjen sisältöjä kehitetään mm. metsätoimijoiden kanssa kaavaehdotukseen. Maaseudun kehittämisvyöhykkeeseen (karjatalous) on tunnistettu alueet maatalouden rakennuslupien paikkatietojen perusteella. Marjatalousalue taas on tunnistettu marjatalouden biomassoja kuvaavan paikkatiedon kautta. Vyöhykkeinä osoitetaan alueet, joilla rakennusluvitettujen tilojen tiheys ja mm. biomassojen volyymi on suurinta. Merkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja tunnistaa Pohjois-Savon alueiden erilaisuutta. Ilmastonmuutos on läpileikkaava teema, siksi se halutaan ottaa huomioon kaikissa maakuntakaavan teemoissa. Sanamuodot tarkistetaan ehdotusvaiheeseen mennessä. Pintavesien tavoitetilaa koskeva yleismääräyksen sanamuoto muotoillaan uudelleen. Tavoitteena on vähintään hyvä ekologinen tila ja erinomaisen tilan säilyttäminen. Hulevedet ja pintavesien tila liittyvät toisiinsa. Pienissäkin maaseututaajamissa voi olla laajoja asfaltoituja alueita, joilla hulevedet eivät pääse imeytymään.
--	---

16.5.2022

Tuulivoimaan liittyvät kirjaukset, samoin kuin maakunnan työssäkäyntialueiden kirjaukset, ovat perusteltuja ja tarpeellisia. Kyvykkään uudistujan sisältämä <u>matkailun vetovoimakohteiden suunnittelumääräys on perusteltu</u>, ja vastaava suunnittelumääräys tulee lisätä lopulliseen maakuntakaavaan. <u>Matkailukohteiden saavutettavuuden kannalta merkittävät yhdystiet (tiet 5517 ja 5541) on otettava huomioon</u> maakuntakaavassa siten kuin VE1 Kyvykäs uudistuja -mallissa on ilmaistu. Kyvykkäässä uudistujassa huomioidaan <u>vesistömatkailun kehittämisalumerkintä Suonenjoen lisvedeltä Pielavedelle saakka</u>. On tärkeää, että luontomatkailu- ja vesistöreitti ulottuu Etelä-Konneveden kansallispuiston alueelta Nilakan runsaille ja hienoille hiekkarannoille. Vesistömatkailu on merkittävästi kasvava matkailuelinkeinon osa-alue, ja tämän vuoksi alueella on huolehdittava riittävästä matkailijoita palvelevasta infrasta. <u>Tervon keskustan käyntisataman lähelle on mahdollistettava veneiden tankkausaseman sijoittaminen</u>. Vesistömatkailun kehittämisalueen laajentaminen ”lisveden ja Rasvangan kautta Nilakalle ja Pielavesi-järven eteläosiin siten, että vyöhykkeeseen liittyvät myös Tervon, Keiteleen ja Pielaveden kuntakeskukset” on tärkeä ja perusteltu lisäys. Samoin on tärkeää mahdollistaa erilaiset taajamia ja matkailukohteita yhdistävät, matkailua tukevat reitistöt (mm. moottorikelkka-reitti, ulkoilureitti). Kyvykkäässä uudistujassa esitetyt ulkoilureitit tulee sisällyttää lopulliseen kaavaan. Kyvykkäässä uudistujassa huomioidaan Äyskosken seutu matkailun vetovoimakohteena. On tärkeää, että kaava sallii rinnakkain sijoittuvan matkailuelinkeinon, loma-asumisen ja vakituisen asumisen. Asumisen jakaminen eri kategorioihin ei ole enää tarkoituksenmukaista, sillä loma-asuminen on jo muuttunut kausiasumiseksi ja monipaikkaisuus on ihmisten normaalia arkea. Kyvykkäässä uudistujassa on huomioitu Huuhtajankosken kalanviljelylaitoksen alue, eikä kaava saa rajoittaa sen toimintaedellytyksiä myöskään jatkossa. <u>Viherverkosto -merkintä nähdään ristiriitaisena ja tarpeettomana</u>. Tämän kaltaisia merkintöjä ei tule sisällyttää maakuntakaavatasoihin maankäytön suunnitelmiin. Alueen monimuotoisuus voidaan	Matkailun teemaa tarkistetaan vielä kaavaehdotukseen, mutta ko. suunnittelumääräys säilytetään. Kunta ratkaisee veneiden tankkausaseman sijainnin omassa kaavoituksessa. Maakuntakaava ei estä sen sijoittumista. Ko. merkintä säilyy kaavaehdotuksessa. Reitit säilytetään, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai ylimaakunnallista kehitystarvetta tai laajempaa matkailullista kytkentää. Luonnon monimuotoisuuden parantamisessa halutaan nähdä laajempia kokonaisuuksia kuin mitä paikallisesti voidaan suunnittelun keinoilla turvata. Luonnon
---	--

16.5.2022

varmistaa kevyemmillä toimenpiteillä kuten paikallisilla rakentamismääräyksillä. Maaseudun kehittämisvyöhyke -merkintä ulottuu Tervosta Leppävirralle, mutta ei sisällä Talluskylää ja Kiukooahoa, missä on laajoja peltoalueita. Tällaisten merkintöjen merkitys jää epäselväksi. Kehittämisvyöhyke-merkinnät eivät saa rajoittaa niiden ulkopuolelle jäävien alueiden rakentamista, maatalous- ja biotalouselinkeinoja, muuta yritystoimintaa tai reitistöjen tekoa. <u>Koko Pohjois-Savon maaseutu on nähtävä maaseudun kehittämisvyöhykkeenä</u>, niin että sen alueella voidaan tuottaa mm. puhtaita raaka-aineita elintarvike-, metsä- ja muulle biotuoteteollisuudelle. Siirryttäessä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta luonnonvarojen arvo sekä kestävä, tuotannollinen merkitys tulee kasvamaan suuresti. Metsien ja luonnonnilaisten soiden lisäksi myös nurmiviljellyt pellot ovat hiili-nieluja. Tervon kunta esittää viherverkosto -merkinnän poistamista. <u>Maakuntakaavaan tulee lisätä Tervon eteläosaan Hyvölän-Suostunkylän-Haapamäen alueelle maatalouden suuryksikkö -merkintä</u>, joka varmistaa maa-, metsä- ja biotalouden sekä hajautetun energiantuotannon harjoittamisen kyseisellä alueella. Tervamäen drumliinin rajauksen on mahdollistettava kalliokiviaineksen otto ja murskaus alueen pohjoispuolella. Valmisteilla olevan maankäyttö- ja rakennuslain ennenaikainen huomioiminen ei ole perusteltua erityisesti vaihtoehdossa 1 Kyvykkään uudistujan esittämällä tavalla. Suunnittelujärjestelmään ja oikeusvaikutuksiin kohdistuvien mahdollisten muutosten ennakoiminen ei ole perusteltua lain ollessa valmisteluvaiheessa. <u>Huomioitakoon siis ainoastaan voimassa olevat lait.</u> Maakuntakaavaa laadittaessa olennaista on keskittyä tarkoituksenmukaisella tavalla MRL:n 28 §:n mukaisesti • maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakentamiseen • alueiden käytön ekologiseen kestävyys	monimuotoisuuden parantumisella on vahva kytkös ilmastonmuutokseen sopeutukseen. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvas-tine kappaleessa 1.2. Kehittämisperiaatemarkinnat kytkeytyvät mm. maakuntaohjelmaan ja maakuntasuunnitelmaan. Maaseudun kehittämisperiaatemarkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja tunnistaa Pohjois-Savon eri alueiden erilaisuutta. Maatalouden suuryksikköjä ei osoiteta maakuntakaavassa. Kiertotalouden alueita tai energiatuotannon alueita voidaan osoittaa, mikäli merkittävyys on maakunnallista tasoa, eikä tilakohtaista energiantuotantoa. Yleispiirteisyyden vuoksi hajautettua energiantuotantoa kiertotaloutta koskevat maininnat ovat mm. maaseudun kehittämisperiaatemarkinnan suunnitteluohjeessa. Tervamäen drumliinin merkintä ottaa rajoituksessaan huomioon kivenmurskauksen. Juuri näin kaavaehdotusta laadittaessa toimitaan. MRL-uudistuksessa esiinnostettujen tavoitteiden ja muutosten <i>tutkiminen</i> on ollut Pohjois-Savon liiton näkökulmasta perusteltua, sillä maakuntakaavalle on laki-luonnoksessa esitetty suuria mm. oikeusvaikutteisuuteen liittyviä muutoksia, joita olemme itse lausunnossamme ja edunvalvontatyössä kritisoineet. Lisäksi kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksen siirtymäsäännöksissä on ollut esillä myös taannehtivan voimaantulon vaihtoehto, jolloin Kaavoitus- ja rakennuslaki voimaantullessaan olisi
--	--

16.5.2022

• ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin • vesi- ja maa-ainesvarojen kestävään käyttöön • maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin • maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen, sekä • virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen. Aineiston informatiivisuuteen tulee kiinnittää huomiota siten, että kaava-aineiston käyttäminen mobiililaitteilla on mahdollista. <u>Painetun maakuntakaavakartan oheen on tuotettava erillisiksi tarkastelutasoiksi avautuvat kaavakarttatiedostot.</u>	muuttava jo voimassa olevienkin maakunta-kaavojen oikeusvaikutuksia. Vireillä oleva maakuntakaava laaditaan voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain sekä valtakunnallisten alueidenkäyttö- ja voitteiden (VAT) mukaan. Ks. yleisvastine 1.2. Lopulliseen maakuntakaavaan lisätään kirjaintunnukset. Pdf-aineistoa voi tutkia niin älypuhelimella kuin tabletilla. Valmis kaava-aineisto julkaistaan aikanaan paikkatietokunassa, jolloin kaavamerkintöjen sisällöt avautuvat merkintää klikkaamalla. Erilliset teemakartat ovat kaava-aineistoa selventäviä ja ne esitetään kaavaselostuksessa. Valitettavasti keskeneräisen maakuntakaavan kokoaminen helppokäyttöiseksi, sähköiseksi, eri tasoja sisältäväksi aineistoksi ei kustannussyistä ole mahdollista. Lopullinen maakuntakaavan aineisto tulee olemaan tarkasteltavissa mm. paikkatietokunnassa eri tasoina ainakin merkintätyyppien mukaan jaoteltuna. Teemoittaisten tasojen mahdollisuutta tutkitaan.
Tuusniemi	Vastine
Tuusniemen kunnanhallitus keskusteli kokouksessaan 21.2.2022 esityslistan ulkopuolisena asiana kunnan mahdollisesta kannanoton tarpeesta asiassa. Käydyn keskustelun yhteenvedona kunnanhallitus katsoi tarpeelliseksi, että kunta antaa asiassa seuraavan kannanoton: Tuusniemen kunnalla ei sinänsä ole tarpeen ottaa kantaa eri kaavaluonnosvaihtoehtojen välillä. Sen sijaan kunta kiinnittää huomiota kaavaluonnoksiin ja niiden tausta-aineistoon siltä osin, ettei niissä ole osoitettu lainkaan tuulivoima-alueita Tuusniemen kunnan alueelle. Kaavaluonnoksessa eikä sen tausta-aineistossa sinänsä ei näyttäisi olevan ehdottomia esteitä tuulivoima-alueille tiettyihin osiin Tuusniemen kuntaa, esimerkiksi Etelä-Tuusniemelle, Heinäveden kunnan rajan tuntumaan. <u>Tuusniemen kunta esittää</u>	Kaavaluonnoksissa osoitetut tuulivoima-alueiden merkinnät perustuvat Tuulivoimapotentialiselvitysten rajauksiin. Rajaukset ovat syntyneet poissulkemalla rakennus- ja huoneistorekisterin osoittaman asutuksen alueita sekä muita rajoittavia tekijöitä kuten luonnonsuojelualueita. Lisäksi alle 2 km2

16.5.2022

<u>maakuntakaavaluonnoksiin kannanottonaan, että Pohjois-Savon liitto tarkastelisi tuulivoima-alueiden osalta Tuusniemen kunnan alueella uudelleen ja pyrkisi löytämään kunnan alueelta tuulivoima-alueiksi kaavoitettavia alueita.</u>	alueet on jätetty pois niiden liian pienen koon vuoksi. Maakuntakaavassa Tuusniemelle ei ole osoitettavissa maakunnallisesti merkittäviä yli 7 voimalan tuulivoima-alueita, mutta tätä pienempien kokonaisuuksien rakentaminen on mahdollista maakuntakaavan sitä estämättä muiden edellytysten täyttyessä. Tämä vaatii yhteistyötä tuulivoimatoimijoiden sekä maanomistajien kanssa.
Varkaus	Vastine
Yleisesti Maakuntakaavan yleisenä tavoitteena on valtakunnallisten ja maakunnallisten intressien tunnistaminen ja niihin keskittyminen. On tärkeää varmistaa kaavan riittävä yleispiirteisyys ja joustavuus niin, ettei rajata yleis- ja asemakaavojen mahdollisuutta ottaa huomioon paikallisia olosuhteita ja erilaisia muuttuvia tekijöitä. Maakuntakaavaluonnoksen kaavaselostuksessa on esitetty vaihtoehtoisten kaavaluonnosten vertailua keskenään mutta <u>vaikutusten arviointia nykyiseen maakuntakaavaan on vähäisesti.</u> Vaihtoehtojen 1 ja 2 väliset erot vaikuttavat monilta osin keinotekoisilta ja lopulliseen maakuntakaavaan on tarpeen sisällyttää elementtejä molempien vaihtoehtojen sisällöistä. Turvallisuuspoliittinen tilanne on kiristynyt merkittävästi Ukrainan sodan myötä. Tämä lisää kansallisen huoltovarmuuden ja omavaraisuuden merkitystä. <u>Maakuntakaavan ratkaisulla tulee osaltaan varmistaa huoltovarmuuden ja omavaraisuuden kannalta keskeisten toimintojen jatkuvuus</u> sekä niiden sijoittuminen maakunnan alueelle. Keskeisiä kysymyksiä ovat muun muassa energiantuotanto, raaka-aineiden ja elintarvikkeiden saatavuus sekä tuotannollisen ja taloudellisen toiminnan mahdollistaminen. Kehittämismerkinnät VE 1 Kyvykkäässä uudistujassa Varkauden alueella on Viitoskäytävän, kaupunkikehittämisen, joukkoliikenteen ja vesimatkailun kehittämisyöhykkeitä. VE 2 Rohkea kasvajassa on osoitettu viitostien ja vesimatkailun kehittämisyöhykkeet. Kummassakin vaihtoehdossa yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntanuolilla on merkitty Hasinmäen työpaikka-alueen laajennustarve pohjoiseen sekä keskuksen yhdyskuntarakenteen eheyttämistarve nuolimerkinnöillä.	Ks. yleisvastine 1.1., jossa kuvataan maakuntakaavan pyrkimystä yleispiirteisyyteen. Ehdotusvaiheen kokonaisvaikutustenarvioinnissa peilataan 1:n ja 2:n, vaiheen maakuntakaavojen kokonaisuutta nykyiseen maakuntakaavaan. Ks. yleisvastine, joka liittyy huolto- ja toimintavarmuudesta saatuun palautteeseen kappaleessa 1.8.

16.5.2022

<u>Joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeen osalta VE1 on parempi. Kehittämisvyöhyke tulisi lisäksi osoittaa Joroisten suuntaan ydinvyöhyke-merkinnällä alueen merkittävän työmatkaliikenteen vuoksi. Lisäksi joukkoliikenteen kehittämisvyöhykettä tulee laajentaa vt 23:lle Pieksämäen ja Joensuun suuntiin.</u> Tieliikenteen yhteystarve-merkinnällä on osoitettu Rohkeassa kasvajassa vt23:n Varkauden keskustaa ohittava yhteys. Tämä yhteystarvemerkinä on tarpeeton. Ohitustien toteutuminen näillä ja tulevaisuudenkaan liikennemäärillä ei näytä todennäköiseltä ja tilanetta voidaan parantaa liikenneväylän muilla parantamistoimenpiteillä. Oikaisulla ei kuitenkaan poistettaisi tehtaiden tuottamaa raskasta liikennettä, joka jäisi edelleen Taipaleentielle. Lisäksi oikaisun molempiin päihin jäisi pääkatumainen osuus, joten todellisesta ohitustiestä ei voida edes puhua. <u>Ohitustien aluevaraus rajoittaa kaupunkikehitystä ko. alueella ja merkinä tuleekin poistaa maakunta-kaavasta.</u> Varkauden kaupungin näkemyksen mukaan <u>vaihtoehdon 1 tieliikenteen yhteystarvemerkinä Riikinnevan ja vt 5 välillä sekä Kiertotalouden kehittämisalue-merkintä Riikinnevan alueella ovat kannattavampi vaihtoehto.</u> Liikenneverkko Itä-länsi saavutettavuudella on suuri merkitys, joten <u>kaavakartalle on lisättävä merkittävänä tieyhteytenä vt 23 ja merkittävänä rai-deyhteytenä Joensuu-Pieksämäki-raideyhteys.</u> <u>Maakuntakaavaselostuksen mukaan Jäppiläntie (453) on merkittävästi parannettava seututie, kun taas kaavakartalla yhteys on merkitty uutena tieyhteytenä. Jäppiläntien uudesta linjauksesta on voimassa tiesuunnitelma. Kyseessä on tärkeä liikenneturvallisuuden parantamisen kohde sekä Itä-Suomen liikennestrategian mukainen hanke. Tieyhteyden parantaminen edesauttaa toimintavarmojen elinkeinoelämän keräily- ja kuljetusketjujen muodostumista alueelle sekä erityisesti metsäteollisuuden puukuljetusketjut ovat täsmällisiä ja turvaavat häiriöttömän tuotannon.</u> Satama-alue-merkinnällä on Varkauden alueelta maakuntakaavan merkitty Akonniemen satama. <u>Kaavaan tulisi lisätä Taipaleen rahtisatama, joka toimii muun muassa raakapuuliikenteen satamana. Venesatamissa ja uiton toimintapaikoissa tulisi keskittyä ainoastaan maakunnallisesti merkittäviin. Kaupungin näkemyksen</u>	Varkaus-Joroinen joukkoliikenteen kehittäminen sisältyy Viitoskäytävän kehittämisperiaatemerkinä. Kaavaehdotukseen lisätään uutena valtatie 23 ja Pieksämäki-Joensuu radan muodostama poikittainen 23-kehittämisvyöhyke. Vt 23 ohitustien yhteystarvemerkinä poistetaan kaavaehdotuksesta. Ks. yleisvastine 1.6. Merkinnät säilytetään kaavaehdotuksessa. Kaavaehdotukseen lisätään uutena valtatie 23 ja Pieksämäki-Joensuu radan muodostama poikittainen 23-kehittämisvyöhyke. Luonnoksen selostuksessa on virhe. Merkinän logiikka tarkistetaan ehdotusvaiheessa. Voimassa olevassa maakuntakaavassa Jäppiläntie on osoitettu uutena tielinjauksena ja sellaisena se osoitetaan myös kaavaehdotuksessa. Taipaleen rahtisatama rahtisatama lisätään palautteen mukaisesti kaavaehdotukseen. Kaavaehdotukseen osoitetaan Varkauden kaupunkialueelta vain palautteessa mainitut kaksi venesatamaa/uiton toimipaikkaa.
---	---

16.5.2022

mukaan Varkauden kaupungin alueella maakunnallisesti merkittäviä ovat <u>Viltinranta sekä Taipale ja Siitinselkä</u> (kanavan yläpuoli). Saimaan syväväylä on merkitty kaavaluonnoksiin laivaväylänä. Syväväylä on tärkeä osa koko itäisen Suomen liikenneverkkoa ja tukee osaltaan kestäviä liikennetkaisuja. Virkistys ja viherverkosto Esitämme että <u>maakunnallisesti merkittäväksi virkistyskalastuskohdeeksi tulee nostaa Ämmäkosken alue</u>. Alueelle suunnitellaan luonnonmukaista ohitusuomaa säännöstelypadon ohi. Lisäksi tavoitteena on muodostaa koskialueelle ympäristövirtaama, joka lisää lohikalojen elinalueita parantaen myös kutumahdollisuuksia sekä poikasten selviytymistä. Hanke tulee osaltaan parantamaan myös alueen virkistyskäyttöä merkittävästi. Kämärin alueelle on valmistunut vuonna 2021 uudet sillat, joiden kautta pääsee kävellen ja pyöräillen Päiviönsaaresta Kämärille. Aluetta on tarkoitus kehittää merkittävänä keskusta-alueen kevyen liikenteen verkostoon kuuluvana osana. Kaupungin tavoitteena on, että alueen arvokkaat luontokohteet säilyvät ja aluetta voidaan kehittää kalastuksen, luontomatkailun ja virkistyksen näkökulmasta. Alueen hoitosuunnitelmaa ollaan parasta aikaa päivittämässä. <u>Ulkoilunohjaamistarvetta ja erityisiä ympäristöarvoja omaavia alueita osoittavat merkinnät maa- ja metsätalousalueilla</u> ovat lähempänä kuntakaavoitusta kuin maakuntakaavoitusta. Näillä alueilla tulee varmistaa että elinkeinotoiminnan harjoittaminen ei vaarannu. Tuulivoima Maakuntakaavaluonnosten potentiaaliset <u>tuulivoima-alueet ovat rajauksiltaan osoitettu liian yksityiskohtaisesti</u>. Varkauden kaupunki esittää, että rajauksia esitetään yleispiirteisemmäksi, rajaukset tarkentuvat YVA- ja kuntakaavoituksen kautta. Riikinnevan potentiaalisen tuulivoima-alueen rajausta tulee laajentaa sisältämään myös nykyinen jätteenkäsittelyalue lähiympäristöineen. Rakennettu kulttuuriympäristö Kulttuuriympäristön osalta maakuntakaavaan on lisätty moderni rakennusperintö. Varkauden alueelle on arvotettu useita yksittäisiä kohteita ja aluekohteita. Varkauden kaupunki on ollut mukana inventoimassa modernia kulttuuriympäristöä mutta arvottamisen on tehnyt Pohjois-Savon liiton kokoama arvottamistyöryhmä.	Virkistyskalastuskohteita on pyritty karsimaan, mutta ehdotusvaiheessa niiden määrää ja merkitsemistapoja (yleispiirteisyys, kehittämistavoitteet, matkailu ja virkistyspalvelut) tarkastellaan uudelleen. Kyseiset aluevaraukset ovat peräisin joko kuntien yleiskaavoista tai vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi. Tuulivoimapotentiaalien alueiden merkinnät perustuvat luonnosvaiheessa vielä tuulivoimaselvitysten rajauksiin. Merkintöjä yleispiirteistetään ehdotusvaiheessa teeman muiden muutos- ja tarkennustoimenpiteiden kanssa.
---	---

16.5.2022

Varkauden kaupunki lausui maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, että kunkin kunnan edustajan tulee olla mukana arvottamistyöryhmässä. Näin ei kuitenkaan ole toimittu vaan arvottamistyöryhmässä on ollut edustajia vain Pohjois-Savon ELY-keskuksesta, Museovirastosta, Pohjois-Savon liitosta ja Kuopion kulttuurihistoriallisesta museosta. Varkauden kaupunki näkee ongelmallisena, että maakuntakaavan selostuksessa ei ole laajasti avattu vaikutusten arviointia tai maakuntakaavan ohjausvaikutusta rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Varkaudesta modernin kulttuuriympäristön maakunnallisesti merkittäväksi on nostettu seuraavat kohteet/alueet: Asuinkerrostalo Kiinanmuuri, Taulumäen päiväkot, Könönpellon seurakuntakeskus, Painotalo (entinen Varkauden lehden painotalo), Vesitornin alue, Puurtilan asuntomessualue, Satakunnankadun omakotitalot (liitettynä jo olemassa olevaan maakunnallisesti merkittävään Juurikantien alueen ympäristöön) ja Käpykankaan asuinalue. Vesitorni on rakennuksena nykyisessä maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävä kohde, merkitä on laajennettu rakennuksen ympäristöön aluemerkinäksi. Sen sijaan jo aiemmin inventoitu Varkauden kaupunginkirjasto ei ole mukana arvottamistyöryhmän loppuraportissa. Inventointikortin mukaan luettelointiperuste on maisemallinen ja suurikokoinen keskusrakennus poikkeaa arkkitehtuuriltaan ympäröivistä rakennuksista. Varkauden kaupunki korostaa, että <u>osa maakuntakaavaluonnokseen merkityistä maakunnallisesti merkittävistä rakennuksista ei täytä nykypäivän toiminnallisia vaatimuksia ja niiden muokkaaminen voi aiheuttaa niihin merkittäviä muutoksia tai jopa purkua. Maakuntakaavalla ei saa kohtuuttomasti rajata alueiden kehittämisen mahdollisuuksia.</u> Rakennusten varsinaisesta suojelusta pääteään yleis- ja asemakaavatasolla maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. <u>Maakuntakaavalla ei voi suojella rakennuksia.</u> Suunnittelu määräyksissä on kirjattuna, että alueen tai kohteen erityispiirteitä tulee vaalia. Kuitenkin työryhmän arvottamisraportissakin mainitaan, että rakennusteknisten syiden pohjalta joidenkin rakennuskohteiden tulevaisuutena on väistämättä purku. Maakuntakaavalla on merkittävä ohjaava vaikutus kuntakaavoitukseen, eritoten siihen tukeutuvien viranomaisen lausuntojen kautta. <u>Tästä syystä maakuntakaavaan ei saa merkitä maakunnallisesti merkittäviksi kohteiksi muuta kuin sellaisia kohteita, joiden</u>	Kaavaehdotuksessa asiaa avataan tarkemmin, samoin kokonaisvaikutusten arvioinnissa tähän kiinnitetään huomiota. Moder- nin kulttuuriympäristön osalta harkitaan erillisen ohjaamisen tarve osana ma/MA- merkinnän määräyssisältöä. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.5. Kulttuuriympäristöä koskevia merkintöjä selvennetään ja perusteluja täydennetään kaavaselostukseen. Merkinnän vaikutuksia kuntakaavoitukseen tuodaan tarkemmin esille. Merkinnän vaikutus arvioidaan kokonaisvaikutusten arvioinnissa. Nostaessaan esille maakunnallisen arvon, maakuntakaava jättää harkinnan ja toteutuksen rakennusten mahdollisesta vaalimisesta kunnalle.
--	--

16.5.2022

<u>oikeasti katsotaan vaativan tarkempaa arvottamista kuntakaavoituksessa.</u> Rakennusten omistajilla ja ylläpidosta vastaavilla on oltava mahdollisena vaihtoehtona rakennuksen tekniseen käyttöikään nähden hallittu loppuun käyttäminen ja varautuminen hyvissä ajoin uudisrakentamiseen, ellei rakennusten suojelulle ole ehdottomia edellytyksiä. Varkauden kaupungin mielestä <u>vain Puurtilan asuntomessualue ja Varkauden kaupunginkirjasto ovat uusista kohteista ja alueista maakunnallisesti merkittäviä ja tarpeen merkitä maakuntakaavaan.</u> Puurtilan asuntomessualueen osalta merkinnän sisältö tulee tarkentaa niin, että rakennuskannan uudistaminen alueen arvoja kunnioittaen tulee sallia ja kaavamääräyksiin tulee lisätä alueen arvo kokonaisuutena, ei yksittäisinä rakennuksina. Varkauden kaupungin rakennetun kulttuuriympäristön suojelu-luokitus hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa vuonna 2017. Luokitus on kaupunginvaltuuston strateginen linjaus siitä, miten rakennetua kulttuuriympäristöä huomioidaan kaavoituksessa. Lähtökoh-tana on, että luokitusta noudatetaan ja esitykset kohteiden suoje-lemisesta tai suojelematta jättämisestä tehdään luokituksen mu-kaisesti. Jos kohteista tulee ilmi muuta kuin mitä inventoinnissa tai luokituksessa on ollut tiedossa, luokitus ja sen mukainen suojelu ratkaistaan tapauskohtaisesti. Viranomaisista Museovirasto, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Varkauden museo, Pohjois-Sa-von ELY-keskus, Pohjois-Savon liitto ja Varkauden rakennusval-vonta osallistuivat suojeluluokituksen neuvotteluihin. <u>Suojeluluoki-tuksessa on merkitty luokkaan 2 (ei suojelua) maakuntakaavaluon-nokseen merkityt Puurtilan koulu, Imatran voiman rakennukset ja Rivitalot: Kissankello, Päivänkakkara ja Sinikello. Maakuntakaava-luonnoksessa ei ole huomioitu suojeluluokitusta ja kaupunki vaatii, että nämä kohteet poistetaan maakuntakaavasta.</u>	Mahdollisista poistettavista kohteista neu-votellaan (suojeluluokituksessakaan ei ollut yksimielistä näkemystä?).
Vesanto	Vastine
Vesannon kunta on tarkastellut Pohjois-Savon liiton valmistelemaa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040: 2. vaiheen kaavaluonnoksia ja valmisteluaineistoa ja esittää lausuntonaan seuraavaa: Yleisesti kunnanhallitus toteaa, että vaihtoehto 1; Kyvykäs uudis-tuja on radikaalimpi. Siinä tavoitellaan mm. hiilinegatiivisuutta ja tiiviimpää asuntorakentamista eli ehdotus on kaupungistumista suosiva. Samalla vaihtoehto 1 unohtaa laajat maaseutualueet ja maaseututaajamat. <u>Kyvykkään uudistujan kaavamerkinnät (erityi-sesti viherverkosto) saattavat rajoittaa suoraan tai välillisesti maa-seudun tulevaisuuden elinkeinoja, minkä vuoksi Vesannon kunta ei</u>	Ks. yleisvastine viherverkostoja koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.2. Elinkeinojen

16.5.2022

<u>pidä tämänkaltaisia rajoittavia merkintöjä tarkoituksenmukaisina ja tarpeellisina.</u> <u>Maaseudun kehittämisvyöhykemerkinän pitäisi kattaa koko maakunnan maaseutualueet.</u> Sen vuoksi em. merkintöjen osoittaminen vain osalle maaseutualueista ei ole perusteltua. Vaihtoehto 2; Rohkea kasvaja on maltillisempi. Siinä tavoitellaan hiilineutraalisuutta ja se on kokonaisuutena perustellumpi ja tarkoituksenmukaisempi. <u>Vaihtoehto 2 pyrkii paremmin pitämään koko maakunnan asuttuna ja mahdollistaa siten mm. enemmän maaseuduille ominaista omavaraisuutta ja hiiltä sitovaa puurakentamista.</u> Vaihtoehto 2 <u>Rohkea kasvaja soveltuu paremmin maaseudulle ja pieneen kirkonkylään sekä maaseutu- ja matkailupitäjään.</u> Vaihtoehtoon 1 Kyvykkään uudistujan koko maakuntakaava-aluetta koskevista suunnittelumääräyksistä todetaan: <u>Ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen kirjatut linjaukset ovat tarpeettoman voimakkaita lukuun ottamatta tulva-, sortuma- ja vyörymävaara-alueainintoja.</u> Linjaukset rajoittavat alueiden käyttöön, liikenteeseen, hajautettuun energiatuotantoon, yritystoimintaan ja maa- ja metsätalouteen liittyviä toimintoja. <u>Pintavesien ekologiseen tilaan viittaava kirjaus ”Kaikissa vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimissa on parannettava pintavesien ekologista tilaa” on perusteettoman ehdoton,</u> esimerkiksi jo nykyisin luokitukseltaan hyvien tai erinomaisien vesistöjen alueilla. Samoin <u>kirjaus taajamien hulevesien käsittelystä ja haltuunotosta ei vastaa koko maakunnan taajamien perusteltuja tarpeita.</u> Tuulivoimaan liittyvät kirjaukset, samoin kuin maakunnan työssäkäyntialueiden kirjaukset, ovat perusteltuja ja tarpeellisia. <u>Vesistömatkailun kehittämisalueen laajentaminen</u> ulottumaan myös Niinivedelle, Keitele-järveen ja Konnevedelle, niin että	rajoittaminen ei ole tavoitteena. Merkintöjen sisältöjä kehitetään mm. metsätoimijoiden kanssa kaavaehdotukseen. Maaseudun kehittämisvyöhykkeeseen (karjatalous) on tunnistettu alueet maatalouden rakennuslupien paikkatietojen perusteella. Marjatalousalue taas on tunnistettu marjatalouden biomassoja kuvaavan paikkatiedon kautta. Vyöhykkeinä osoitetaan alueet, joilla rakennusluvitettujen tilojen tiheys ja mm. biomassojen volyymi on suurinta. Merkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja tunnistaa Pohjois-Savon alueiden erilaisuutta. Kaavaehdotusta laaditaan luonnosvaihtoehtoja yhdistellen. Aluerakenteessa säilyy niin tiivistyviä keskuksia kuin kylien verkosto. Ilmastomuutos on läpileikkaava teema, siksi se halutaan ottaa huomioon kaikissa maakuntakaavan teemoissa. Sanamuodot tarkistetaan ehdotusvaiheeseen mennessä. Pintavesien tavoitetilaa koskeva yleismääräyksen sanamuoto muotoillaan uudelleen. Tavoitteena on vähintään hyvä ekologinen tila ja erinomaisen tilan säilyttäminen. Hulevedet ja pintavesien tila liittyvät toisiinsa. Pienissäkin maaseututaajamissa voi olla laajoja asfaltoituja alueita, joilla hulevedet eivät pääse imeytymään. Ko. merkintä säilyy kaavaehdotuksessa.
---	--

16.5.2022

vyöhykkeeseen liittyy myös Vesannon kuntakeskus, on ensiarvoisen tärkeää. <u>Matkailukohteiden saavutettavuuden kannalta merkittävät tiedot 551 ja 545 on otettava huomioon maakuntakaavassa, siten kuin VE1 Kyvykäs uudistuja -mallissa on ilmaistu.</u> Kyvykkäässä uudistujassa huomioidaan vesistömatkailun kehittämisaluemerkintä Suonenjoen lisvedeltä Pielavedelle saakka. On tärkeää, että luontomatkailu ja vesistöreitti ulottuu mm. EteläKonneveden kansallispuiston alueelta Nilakan poikkeuksellisen runsaille ja hienoille hiekkarannoille. Vesistömatkailu tulee olemaan merkittävästi kasvava matkailuelinkeinon osa-alue lähivuosikymmenen aikaan, ja tämän vuoksi on huolehdittava mm. riittävästä matkailijoita palvelevasta infrasta. <u>Vesannon kunta pitää tärkeänä sisällyttää kaavamerkinnät mm. erilaisille reiteille (mm. moottorikelkkareitti, ulkoilureitti), erityisesti taajamien ja matkailukohteiden välille. Kyvykkäässä uudistujassa esitetyt ulkoilureitit toivotaan sisällytettävän lopulliseen kaavaan.</u> On erityisen hyvä, että kaava on rinnakkain matkailua, loma- ja vakituista asumista salliva. Nykyisin ei ole enää tarpeellista jakaa asumista eri kategorioihin, kun yhtä aikaa loma-asuminen muuttuu vauhdilla kausiasumiseksi ja monipaikkaisuus on todellisuutta. Perinteisesti maaseutualueilla on ollut eri vuodeaikojen mukaan vaihtuvaa asutusta ja se on maaseudun rikkaus ja osa kulttuuriperintöä. <u>Viherverkosto -merkintä Kyvykkäässä uudistujassa nähdään ristiriitaisena ja tarpeettomana.</u> Vesannon kunnan mielestä rakentamismääräyksillä ja mm. materiaalivalinnoilla voidaan vaikuttaa viherverkostoalueen rakentamiseen ja tällä tavalla varmistetaan monimuotoisuutta. <u>Kunnan näkemyksen mukaan tämänkaltaisia merkintöjä ei tulisi sisällyttää maakuntakaavatasoihin maankäytön suunnitelmiin ainakaan velvoittavina määräyksinä.</u> <u>Maaseudun kehittämisvyöhyke merkintöjen merkitys jää epäselväksi.</u> Ne eivät saa haitata alueelle rakentamista, reitistöjen tekoa tai estää harjoittamasta maatalous- ja biotalouselinkeinoja tai muuta yritystoimintaa. Tämänkaltaisen <u>Pohjois-Savon maakuntastrategian "ulottaminen" maakuntakaavaan ei ole tarkoituksenmukaista.</u> Vesannon kunnanhallituksen mielestä koko Pohjois-Savon maaseutu on nähtävä maaseudun kehittämisvyöhykkeenä	Ko. merkintä säilyy kaavaehdotuksessa. Reitit säilytetään, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai ylimaakunnallista kehitystarvetta tai laajempaa matkailullista kytkentää. Ko. merkintä säilyy kaavaehdotuksessa Luonnon monimuotoisuuden parantamisessa halutaan nähdä laajempia kokonaisuuksia kuin mitä paikallisesti voidaan suunnittelun keinoilla turvata. Luonnon monimuotoisuuden parantumisella on vahva kytkös ilmastonmuutokseen sopeutumiseen. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine kapaleessa 1.2. Kehittämisperiaatemarkinnat kytkeytyvät mm. maakuntaohjelmaan ja maakuntasuunnitelmaan. Maaseudun kehittämisperiaatemarkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja
--	---

16.5.2022

läpileikkaavasti, jossa voidaan tuottaa mm. puhtaita raaka-aineita elintarvike-, metsä- ja muulle biotuoteteollisuudelle. Siirryttäessä fossiilitaloudesta kohti biotaloutta luonnonvarojen arvo sekä kestävä, tuotannollinen merkitys tulee kasvamaan rajusti. Huomattavaa on, että metsien ja luonnontilaisten soiden lisäksi myös nurmi- viljellyt pellot ovat hiilinieluja. <u>Esitämme viherverkosto -merkinnän poistamista.</u> Sen sijaan lopulliseen maakuntakaavaan <u>tulee lisätä maatalouden suuryksikkö -merkintä</u>, jolla varmistetaan ko. alueilla maa-, metsä- ja biotalouden sekä hajautetun energiantuotannon harjoittaminen. <u>Valmisteilla olevan maankäyttö- ja rakennuslain ennenaikainen huomioiminen ei ole perusteltua</u> erityisesti vaihtoehdossa 1 Kyvykkään uudistujan esittämällä tavalla. Vesannon kunnan näkemyksen mukaan suunnittelujärjestelmään ja oikeusvaikutuksiin kohdistuvien mahdollisten muutosten ennakoiminen ei ole perusteltua lain ollessa valmisteluvaiheessa. Vesannon kunnan näkemyksen mukaan <u>olennaista on keskittyä tar-koituksenmukaisella tavalla MRL:n 28 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa</u> • maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakentamiseen • alueiden käytön ekologiseen kestävyYTEEN • ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin • vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväään käyttöön • maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin	tunnistaa Pohjois-Savon eri alueiden erilaisuutta. Viherrakenne osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa, mutta sen esittämistapaa ja jakoa ekologisiin ja virkistykseen liittyviin tavoitteisiin kehitetään. Selvitysaineistoa päivitetään kaavatyön liitteeksi, ks. yleisvastine 1.2. Maatalouden suuryksikköjä ei osoiteta maakuntakaavassa. Kiertotalouden alueita tai energiatuotannon alueita voidaan osoittaa, mikäli merkittävyys on maakunnallista tasoa, eikä tilakohtaista energiantuotantoa. Yleispiirteisyyden vuoksi hajautettua energiatuotantoa kiertotaloutta koskevat maininnat ovat mm. maaseudun kehittämisspe-riaatemerkin- nän suunnitteluohjeessa. Vireillä oleva maakuntakaava laaditaan voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain sekä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan. Ks. yleisvastine 1.10. Juuri näin kaavaehdotusta laadittaessa toimitaan.
---	---

16.5.2022

• maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä • virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen. Lausunnon valmistelijat: Elinkeinoasiamies Sari Tulila ja rakennus-tarkastaja Tero Röntynen	
Vieremä	Vastine
Kaavan luonnosvaihtoehdoissa on kuvattu kaksi toisistaan hieman poikkeavaa mallia. Vieremän kunnan näkökulmasta vaihtoehdoilla ei ole kovin suuria eroja. <u>Kaupungistumisen tukeminen ei luonnol-lisesti voi olla päätavoitteena Pohjois-Savon maakunnassa.</u> Siitä nä-kökulmasta vaihtoehdoista yksi ei ole toimiva. Molemmissa malleissa on tunnistettu Vieremä merkittävänä työssäkäyntialueena ja teolli-suuden sekä maatalouden keskittymänä. Myös Vieremän tärkeät luonto- ja kulttuurialueet on vaihtoehdoissa huomioitu. 1. Aluerakenne, liikennejärjestelmä, asuminen ja elinkeinojen ke-hittäminen Vieremä on tärkeä teollisuuden ja maatalouden työssäkäyntialue, jolla on erittäin suuri merkitys Pohjois-Savon tuotantoon ja vientiin. <u>Elinkeinoelämän toimintaedellytysten kannalta viitostien ja 88-tien kehittäminen on oltava maakunnan painopistetoiminto. Junaradan osalta lisälmen ratapihan toimivuus ja kapasiteetti on turvattava. Kevyen liikenteen väylästäön pitkäaikainen tavoite tulee olla, että seutukunnan keskuskaupunkiin pääsee turvallisesti kevyen liiken-teen väylää pitkin ympäröivistä kunnista.</u> Kevyen liikenteen ja asu-misen osalta lisälmen ja Vieremän välinen maasto on selkeä kehit-tämisen painopistealue runsaasta pendelöinnistä johtuen. Raideli-iikenteen kehittäminen on hyvä vaihtoehdoista maakunnan sisäisen työ-matkaliikenteen toimivuuden parantamiseen. 2. Viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, luonnonvarat, kult-tuuriympäristö Luonnosvaihtoehdoissa on tunnistettu tärkeimmät maisema- ja luontoarvoalueet sekä kulttuuriympäristöt ja ne on riittävällä tark-kuudella karttoihin merkitty. 3. Energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto ja muut teemat <u>Potentiaaliset tuulivoima-alueet on merkitty luonnoksiin turhankin tarkasti.</u> Alan tekniikka ja laitteiston koko kehittyvät jatkuvasti. Tuu-livoiman osalta riittäisi tuulivoimalle sopivien alueiden karkea hah-mottelu ja kieltoalueiden merkitseminen. Tuulivoiman mahdollis-ten tarkempien sijoituspaikkojen arviointi voitaisiin jättää	Kaavaehdotuksessa keskeiset, suurimmat, taajamat kuvataan yleispiirteisinä alueva-rauksina. Pienemmille palvelutaajamille osoitetaan symbolimerkinnot. Kyläverkosto (kriteerinä palvelut ja väestö) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei osoiteta suunnit-telumääräyksiä. Pyöräilyn ja muun kestävän liikkumisen edistäminen lisätään määräykseen – kaava-kartalle ei osoiteta merkintöjä väylistä. Tuulivoimapotentialien alueiden merkin-nät perustuvat luonnosvaiheessa vielä tuuli-voimaselvitysten rajauksiin. Merkintöjä yleispiirteistään ehdotusvaiheessa tee-man muiden muutos- ja tarkennustoimenpi-ten kanssa. Ks. yleisvastine 1.4.

16.5.2022

kunnallisen kaavoitustyön aiheeksi. Hieman suuremmat mahdolliset sijoitusalueet mahdollistaisivat sellaisten toteutuspaikkojen löytämisen, jotka sopisivat niin paikalliselle yhteisölle, yritykselle kuin maanomistajallekin. <u>Moottorikelkkailun osalta olisi hyvä tehdä yhteinen selvitys ja suunnitelma Pohjois-Savon ja ympäröivien maakuntien matkailuyrittäjien kanssa. Kelkkareittien pitäisi muodostaa Itä-Suomen matkailun kannalta loogisia kokonaisuuksia.</u> Vaellus ja erähihto ovat nostaneet suosiotaan viime vuosina. Voisi olla järkevää tutkia mahdollisuuksia perustaa <u>kuntakeskusten välistä vaellusreittejä</u>, jolloin retkeilijöiden palvelut ja kuljetukset voitaisiin hoitaa osittain olemassa olevalla palveluinfralla. Päätös: Kunnanhallitus päätti esityksen mukaisesti	Moottorikelkkareitit, kuten muutkin ulkoilureitit osoitetaan maakuntakaavassa ohjeellisinä yhteystarvetta kuvaavina merkintöinä. Suunnittelua on mahdollista edistää eri toimijoiden kesken tehtävänä selvityksenä. Vieremän ja Sonkajärven välille osoitetaan ulkoilureitin yhteystarve.
3. NAAPURIMAAKUNNAT JA KUNNAT	
Pohjois-Karjalan maakuntaliitto	Vastine
Kaavassa esitetään kaksi vaihtoehtoa: VE1 kyvykäs uudistuja ja VE2 rohkea kasvaja. Molemmissa varaudutaan kehittämään Pohjois-Savo kestävästi. Rohkea kasvaja tähtää mittavaan väestönkasvuun kohdentamalla kasvua Pohjois-Savon kärkialoihin ja vahvoin olemassa oleviin työpaikkakeskittymiin. Kyvykkäässä uudistujassa mukaudutaan väestön vähenemiseen tiivistämällä aluerakennetta ja vastaamalla palvelujen tarpeeseen kysyntälähtöisesti. Läpileikaava teema on ilmastonmuutos. Kyvykäs uudistuja ottaa ilmastohaasteeseen kunnianhimoisen lähestymistavan mm. lisäämällä tuulivoimaa merkittävästi ja panostamalla päästöttömään liikenteeseen. Kyvykkäässä uudistujassa tavoitellaan maakunnan hiilinegatiivisuutta. Rohkeassa kasvajassa tavoitetasona on hiilineutraali maakunta. Pohjois-Savon liitto on tehnyt ansiokkaan työn vaihtoehtotarkastelun toteuttamisessa ja niiden kytkemisessä maakunnan muuhun suunnitteluun. Molemmat vaihtoehdot edistävät maakunnan elinvoimaisuutta ja tukevat ilmastotavoitteita. Kaava-asiakirjat ovat hyvin laadittuja eikä Pohjois-Karjalan maakuntaliitolla ole huomautettavaa kaavan luonnosvaiheen aineistosta.	Merkitään tiedoksi.
Savonlinna	Vastine
Savonlinnan kaupunki toteaa, että Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnoksen eteläosassa Savonlinnan kaupunki on Joutenveden ja Koloveden osalta rajanaapurina sekä välillisesti Rantasalmen puolelta Haukiveden kautta.	Merkitään tiedoksi.

16.5.2022

Kaavaselostuksessa todetaan 2.4.4., että ”Pohjois-Savo kuuluu Saimaan syväväyliä kautta Euroopan TEN-T ydinverkkoon, jonka tehtävänä on parantaa koko Euroopan alueen eri kuljetusmuotojen linkittymistä yhteen sekä tulevaisuuden kehittymistä. Saimaan kanavan sulkujen pidentäminen avaa vesiliikenteelle uusia kehittymismahdollisuuksia.” Tämä on myös Savonlinnan kaupungin kannalta toivottavaa Saimaan syväväylän ollessa osa kansainvälistä TEN-T ydinverkkoa sekä Savonlinnan sijaitessa syväväylän solmukohdassa. Risteilylaivaliikennettä on ollut Kuopion ja Savonlinnan välillä, jonka kehittämisedellytyksiä syväväylän ja kanavan parantaminen tukee. Lisäksi kaupunki näkee hyvänä, että raakapuun uitto Vuoksen vesistöllä otetaan huomioon osana alueen kuljetusjärjestelmää. Selostuksessa kohdassa 2.4.5. todetaan, että ”Tavoitteena maakunta-kaavassa on lisätä uiton osuutta puukuljetuksista osoittamalla vesistöjen uiton vaatimat toimintapaikat ja vähentää maantiekuljetuksista aiheutuvia päästöjä.” Etelä-Savon maakuntaliitto on käynnistämässä maakuntakaavaluonnoksen laatimista, missä uittoliikenteen mahdollisuudet on myös hyvä selvittää. Kannatettavaa on myös luonto- ja vesistömatkailun kehittäminen Järvi-Suomen alueella sekä vesistömatkailun kehittämisvyöhyke-merkinnän ulottuminen jatkossa lähemmäs Savonlinnan vesialueita. Maakuntakaavassa esitetään melontareittejä, mikä tukee myös luontomatkailun kehittämistä. Uutena maakuntakaavaluonnoksessa on myös arvioitu sini-viherrakennetta ja viherverkoston jatkuvuutta. Viherverkostona osoitetaan Pohjois-Savon maakuntakaavan 2030 ekologisten vaikutustenarvioinnissa tunnistetut luonnon ydinalueet, jotka muodostuvat eri suojelualueiden ympärille. Kaavaluonnoksessa <u>Savonlinnan kaupungin kannalta kannatettavaa on, että viherverkoston jatkuvuus on osoitettu Linnasaaren ja Koloveden Natura-alueiden suuntaan.</u> Savonlinnan kaupunki on mukana Metsähallituksen Unescon maailmanperintöhankkeen valmistelussa Saimaalle (2021 –2024). Lisäksi kaupunki on hakenut ja saanut kansallisen kaupunkipuiston statuksen ympäristöministeriöltä 2021, teemana linna- ja norppasaaristokaupunki. Tosin ympäristöministeriön perustamispäätös on vielä käsiteltävänä IHAO:ssa siitä tehdyn valituksen vuoksi. Kaupunkipuiston raja-alue ulottuu pohjoisessa Linnansaaren kansallispuiston eteläreunaan. Savonlinnan Oravin – Jouteveden saaristojen ja Koloveden Natura-alueen tärkein suojeluperuste on erittäin uhanalainen	Tämä otetaan huomioon osoitettaessa viherrakennetta kaavaehdotukseen.
--	--

16.5.2022

saimaannorppa. <u>Saimaannorppa on leviämässä ilmastonmuutoksen myötä ja kannan kasvaessa pohjoisemmaksi Varkauden ja Heinäveden suuntaan.</u> Savonlinnan kaupungilla on kaavoitusohjelmassa tulevaisuudessa Oravin – Joutaveden osayleiskaavan tarkistaminen. Osayleiskaavamuuotoksessa tutkitaan rantarakentamisen siirtomahdollisuuksia saimaannorpan pesätihtymäalueilta. Kulttuuriympäristöistä Heinäveden reitin vesistömaisemaan ei esitetä maakuntakaavaluonnoksessa muutoksia. Kulttuurimaisema alkaa Savonlinnan Oravin kanavakylästä. Vaikkakaan kaupungin ei ole muuten tarpeen kulttuuriympäristöstä lausua, kulttuuriympäristökohteiden tulkintaa selkeyttävät yksityiskohtaisemmat teemakartat taajamista vaikuttavat esitystapana hyvältä. Maakuntakaavalla voisi olla myös vaikutuksia muuhun liikenneverkkoon, näihin ei kuitenkaan kohdistu Savonlinnaan kulkevien yhdys- ja seututeiden osalta muutoksia. <u>Savonlinnan kaupunki on pitänyt tärkeänä liikenneyhteyksiä Rantasalmen kautta Kuopioon,</u> Kuopion yliopistollisen sairaalan saavutettavuuden kannalta (mt 464). Savonlinnalaiset käyttävät myös Kuopion kaupallisia palveluita (tiedot kaupungin 2021 teettämän kaupan palveluverkkoselvityksen pohjalta). Savonlinnan Ahvensalmen asukkaiden kannalta Varkauden palvelut ovat lähellä. Tuulivoimaa ja energiaomavaraisuutta on maakuntakaavan pohjalta mahdollisuus lisätä Pohjois-Savossa. Tuulipotentiaaliset alueet eivät ulotu Savonlinnan läheisyyteen, jotta näistä olisi tarpeen kaupungin lausua. Savonlinnan kaupunkia kiinnostavat merkittäviä ympäristövaikutuksia aiheuttavat teollisuustoiminnot lähinnä Varkauden tai Kuopion seutukuntien alueelta ja nämä mahdollistavat kaavamerkinnot. Savonlinna ja koko Etelä-Savo on mineraalipotentiaalista aluetta mm. nikkelin suhteen, mikä näyttää selvitysten pohjalta ulottuvan Varkauden seudulle ja lisäksi Rantasalmen kultapotentiaalin alue. Savonlinna lähimmät kaavamerkinnot mineraalipotentiaalisesta alueesta (ek, ek-1) näyttäisivät olevan Leppävirran kunnan pohjoispuolella. <u>Suur-Saimaan vesistöjen puhtaus nähdään kaupungin kannalta tärkeänä, eikä uuden teollisuuden haluta vaarantavan vesistöjen puhtautta.</u> Yhteenvetona kaupunki toteaa seuraavansa mielenkiinnolla kaavatyön etenemistä ja odottavansa lausuntopyyntöjä seuraavista suunnitteluvaiheista.	
--	--

16.5.2022

Etelä-Savon maakuntaliitto	Vastine
Tausta Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen luonnosvaihtoehdot ja valmisteluaineisto ovat nähtävillä 14.3.2022 saakka. Kaavassa käsitellään seuraavia teemakokonaisuuksia: 1. aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen, 2. liikennejärjestelmä, 3. viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, 4. luonnonvarat, 5. kulttuuriympäristö, 6. energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto ja 7. muut teemat. Lisäksi läpileikkaava teema on ilmastonmuutos. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaluonnosvaihtoehtoina on laadittu kaksi vaihtoehtoa (VE): VE1 kyvykäs uudistuja ja VE2 rohkea kasvaja. Molemmissa varaudutaan kehittämään Pohjois-Savoa kestävästi. Vaihtoehtojen tavoitteet, kaavaratkaisut ja esitystapa poikkeavat toisistaan. VE 2 tähtää mittavaan väestönkasvuun, kohdentamalla kasvua Pohjois-Savon kärkialoihin ja vahvoin olemassa oleviin työpaikkakeskittymiin. VE2 noudattaa pitkälti voimassa olevien maakuntakaavojen tavoitteita, esitystapaa ja ratkaisuja päivittäen niitä. VE1 asetettavat tavoitteet poikkeavat entisestä ja niin kaavaratkaisut kuin esitystapa ovat erilaiset. VE 1:ssä mukaudutaan väestön vähenemiseen tiivistämällä aluerakennetta ja vastaamalla palvelujen tarpeeseen kysyntälähtöisesti. VE1 ottaa ilmastohaasteeseen kunnianhimoisen lähestymistavan mm. lisäämällä tuulivoimaa merkittävästi ja panostamalla päästöttömään liikenteeseen. Etelä-Savon maakuntaliitto seuraa mielenkiinnolla kaavaprosessia ja kahden vaihtoehtoisen luonnoksen mahdollisesti herättämää keskustelua – strategisen suunnittelun näkökulmasta vaihtoehtoiset luonnokset antavat hyvän pohjan kehittämiselle. Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa, että kaavamerkinnot Etelä-Savon maakuntaan rajoittuvilta alueilla ovat pääpiirteissään yhteneväiset ja jatkuvat. Muutama asiaan Etelä-Savon maakuntaliitto kuitenkin kiinnittää huomiota:	

16.5.2022

- <u>Kaavakartoista puuttuu Fingridin Huutokoski-Alapitkä voima-johto. Samaan johtokäytävään on tulossa myös Järvilinjan vahvistaminen Vaalasta Joroisille 400+110 kV. Tämä tulisi lisätä kaavakartalle.</u> - Tuulivoima-alueen (alue nro 25 Korpisenkangas) osalta, Etelä-Savon maakuntaliitto toteaa: Pohjois-Savon maakuntakaavan mukainen <u>tuulivoima alue (alue nro 25) sijaitsee Leppävirralla Pieksämäen kuntarajan välittömässä läheisyydessä ja n. 600 metrin etäisyydellä Jäppilän ja Joroisten vanhat metsät – natura- (nat 4.404) ja luonnonsuojealueista (SL 4.429). Lisäksi alueen luoteispuolella, noin 5 km päässä sijaitsee Sorsaveden saaristo (nat 11.409), jonka suojeluperusteena on linnusto.</u> Etelä-Savon maakuntaliitolla on myös vireillä tuulivoimaselvitys, jossa tavoitteena on löytää Etelä-Savoon uusia tuulivoima-alueita. Ko. alueen osalta voidaan tarkastella, olisiko Pieksämäen puolelle mahdollisuutta laajentaa ko. tuulivoima-aluetta. Pentti Mäkinen, maakuntajohtaja Jenni Oksanen, aluesuunnittelupäällikkö	Sähkönsiirtolinjat on käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa, jossa mm. Järvilinja on osoitettu. Ehdotusvaiheessa laadimme kaavayhdistelmän, jotta merkintöjen kokonaisuus hahmottuisi paremmin! Tuulivoimapotentialiin liittyvistä asioista järjestetään yhteinen neuvottelu kevään aikana.
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Vastine
Korkein hallinto-oikeus on 17.1.2022 antanut päätöksensä (H40/2022) Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan hyväksymisestä tehdyistä jatkovalituksista. KHO hylkäsi valitukset, ja maakuntavaltuuston 11.6.2018 tekemä hyväksymispäätös (§ 5) pysyy voimassa ja Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on lainvoimainen maakuntavaltuuston hyväksymässä muodossa. Kuu-lutus kaavan voimaantulosta on julkaistu 26.1.2022 alkaen maa-kunnan kuntien ilmoitustauluilla (MRA 93§) sekä liiton ilmoitusleh-dissä (Kaleva, Kalajokilaakso, Koillissanomat, Raahen seutu). Nyt kolmannen vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman 1.-3. vaihe-maakuntakaavoilla kumoutuvat Pohjois-Pohjanmaan kokonais-maakuntakaava, Himangan alueella Keski-Pohjanmaan 1. ja 2. maa-kuntakaava sekä Vaalan alueella Kainuun maakuntakaava 2020 ja Kainuun kaupan maakuntakaava. Hanhikiven ydinvoimakaava jää edelleen voimaan, mutta täydentyy merkinnöiltään niiltä osin kuin näissä vaihekaavoissa aihealueita on käsitelty. Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt maakuntakaavan uudis-tamisen loppuvuodesta 2021. <u>Energia- ja ilmastovaihemaakunta-kaava käsittelee koko maakunnan alueidenkäyttöä ja teemat ovat: aluerakenne ja saavutettavuus, liikennejärjestelmä ja logistiikka-</u>	

16.5.2022

<u>alueet, energiatuotanto ja -siirto, viherrakenne ja ekosysteemipalveluiden tarkastelu ja energiamurroksen vaikutukset maankäytön suunnitteluun ja ilmastovaikutusten arviointi.</u> Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta ja uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta. TUULI-hankkeessa on valmistunut joulukuussa 2021 useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen selvitysten ja hankkeessa laadittavan sijainninhajausmallin tulokset ovat maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan luonnos tulee alustavan aikataulun mukaan nähtäville kesäkuussa 2022 ja hyväksymiskäsittelyyn kesällä 2023. Tuulivoima-alueiden ohjaaminen maakunnallisella tasolla on mahdollistanut tuulivoiman hallitun rakentumisen Pohjois-Pohjanmaalla. Maakuntakaavan tulkinnaissa on pyritty joustavuuteen kuitenkin sen ohjausvaikutuksesta kiinni pitäen. <u>Useat hankkeet sijoittuvat kunta- ja maakuntarajoille, mikä korostaa maakuntakaavan yhteensovittavaa roolia.</u> Maakuntakaavan tulkinta on ollut viranomaisten keskuudessa samansuuntaista (ELY ja maakunnan liitto). <u>Pohjois-Savon maakuntakaavassa Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajan läheisyyteen on osoitettu viherverkostoalueita. Vaihtoehdossa VE 2 viherverkostomerkintä ulottuu myös maakuntarajojen ulkopuolelle Pyhännän kunnan eteläosaan Ahokylän alueella. Tämä alue on tunnistettu myös TUULI-hankkeen yhteydessä laaditussa Pohjois-Pohjanmaan viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvityksessä luonnon ydinalueeksi. Pohjavesi- ja Natura-alueet jatkuvat myös Pohjois-Savon maakunnan puolelle. Alueen kautta kulkee myös selvityksessä määritelty ekologinen käytävä kaakkois-luode-suunnassa.</u> Pohjois-Savon ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien rajan tuntuun molemmiin puolin on suunnitteilla tuulivoimaa. Pohjois-Savon puolella tuulivoimapotentiaaliselvityksen perusteella jatkotarkasteluun ovat edenneet mm. Murtomäen, Linnankankaan, Konnunsuon, Rikkasuon alueet Pyhännän kunnan läheisyydessä, Verkasuon ja Laulurämeen alueet Pyhäjärven kaupunginrajaa vasten. Nämä alueet on osoitettu maakuntakaavan luonnoksessa tuulivoimapotentiaalisina alueina. Pohjois-Pohjanmaan maakunnan	Tuulivoimapotentiaaliin liittyvistä asioista järjestetään yhteinen neuvottelu kevään aikana. Vieremän Hällämönharju – Valkeiskangas
---	---

16.5.2022

puolella Pyhännällä on vireillä Konnunsuon ja Pilapankankaan tuulivoima-alueet. Alueet rajautuvat maakuntarajaan. Pyhäjärven koillisosassa on vireillä Hautakankaan tuulivoimapuisto. Vuohomäen tuulivoimapuisto on luvitusvaiheessa. Kokonaissuunnittelu on olennaista myös sähköverkon suunnittelun kannalta, mitä mm. Fingrid on tuonut esiin. <u>Maakuntarajojen läheisyydessä sijaitsevat tuulivoimapuistot mahdollistavat myös tuulivoimapuistojen sähkönsiirron suunnitteluun liittyvää yhteistyötä.</u> Sähköverkon kehittämisenäkymiin liittyen Pohjois-Pohjanmaan liitto ja Pohjois-Savon liitto osallistuivat 17.12.2021 Kainuun liiton järjestämään suunnittelukokoukseen itäisen Suomen kantaverkon kehittämistarpeista. Liikennejärjestelmän osalta todettakoon, että <u>kantatie 88:aa ei ole Pohjois-Pohjanmaalla esitetty valtatieksi, tämä on myös Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanta. Pohjois-Pohjanmaalla on esitetty rautatie lisälähteenä Pyhäjärven suuntaan parannettavaksi, mutta tätä ei ole huomioitu Pohjois-Savon maakuntakaavavaihtelunoksesta kummassakaan vaihtoehdossa. Aluerakenteellisesti VE2:ssa on esitetty lisälinja-Pyhäjärvi kaupunkiverkossa, minkä voi todeta olevan toimiva ratkaisu.</u> Maakuntarajalla on molemmilla puolilla <u>seudullisesti merkittäviä tuulivoima-alueita, joiden mahdollisesta yhteissovittelusta tulee käydä työneuvottelu keuhään 2022 aikana ennen Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihtemaakuntakaavan valmisteluvaihteen kuulemistä.</u> Viherrakenteen ja tuulivoimarakentamisen kokonaissuudesta saatiin palautetta vaihtemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelman kuulemisen aikana. <u>Keskustelua viherrakennetta ja viherverkostoa koskevista kokonaisuuksista, joita käsitellään Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavassa ensimmäistä kertaa, tulee käydä myös Pohjois-Savon kanssa.</u> Tuulivoimarakentamisen (tuulivoimapuistot ja sähköverkot) ja viherrakenteen yhteys on kiistaton, ja sitä on tarpeen yhteissovittaa maakuntarajoilla. Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, paikkatietopäällikkö Rauno Malinen, TUULI-hankkeen projektikoordinaattori Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen. Ilpo Tapaninen, vs. suunnittelujohtaja Erika Kylmänen, ympäristöpäällikkö	Liiton tavoitteena – myös voimassa olevassa Pohjois-Savon maakuntakaavassa - on valtatietasoinen suora yhteys maakuntakeskusten Kuopion Oulun välillä. Lisälinja-Ylivieska -radalle lisätään kaavaehdotuksessa kehittämismerkintä. Työneuvotteluja pidetään keuhään aikana. Ks. yllä.
---	--

16.5.2022

4. VIRANOMAISET JA ALUEHALLINTO	
Etelä-Savon ELY-keskus	Vastine
Joroisten valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet on osoitettu kaavaluonnoksessa asianmukaisesti, mutta niitä koskevat raportit puuttuvat kaavan selvitysaineistoista. Joroisten valtakunnalliset kohteet löytyvät aineistosta http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2014/02/ESA-raportti-valtakunnalliset.pdf ja maakunnallisesti arvokkaat raportista http://www.maaseutumaisemat.fi/wp-content/uploads/2014/02/ESA-raportti-maakunnalliset-1.pdf Vesimatkailun kehittämisaluemerkinnän (VE1 ja VE2) suunnittelumääräysten mukaan "Varkaudessa sijaitsevien Natura-alueiden kohdalla tulee ottaa huomioon erittäin uhanalaisen saimaannorpan esiintyminen". <u>Norppakantaa on suojelun myötä saatu vahvistumaan ja laji on palautumassa vesistöihin, joissa sitä ei ole aikoihin tavattu. Siten suunnittelumääräystäkin olisi hyvä laajentaa koskemaan Saimaan vesistöalueita muutoinkin kuin Varkauden Natura-alueiden osalta.</u> Osa luonnoskarttojen kaavamerkinnöistä on kovin vaikeaselkoisia. Jatkossa on syytä kiinnittää huomiota mm. joidenkin rasterimerkintöjen (esim. maisema-alueet) erottumiseen paremmin sekä pistekatkoviivojen ja kohdemerkintöjen tarkennusten (esim. rm, rmk) lisäämiseen. Etelä-Savon ELY-keskus ei ole havainnut ristiriitoja taikka muita ongelmakohtia Savojen maakuntakaavojen välillä eikä katso aiheelliseksi tarkastella yksityiskohtaisemmin maakuntakaavaluonnosta. Lausunto on laadittu ELY-keskuksen ympäristövastuualueella ja sen laatimiseen on osallistunut maankäyttöasiantuntija Sirpa Pelttonen. Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt maankäyttöasiantuntija Satu Karjalainen ja ratkaissut yksikönpäällikön sijainen luonnonsuojelu-asiantuntija Pasi Ryhänen	Liiteaineistot Joroisten valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaista maisema-alueista lisätään mukaan ehdotusvaiheessa. Suunnittelumääräystä muutetaan koskemaan laajempaa aluetta. Osittain vaikeaselkoisuus selittyy luonnosmaisuuksella ja osin tavoitteellamme laatia merkinnät HAME-yhteensopiviksi. Harmonisoidut merkinnät ovat luonnosvaiheessa osoittautuneet informatiivisuuden kannalta heikohkoiksi, mikä tuodaan tiedoksi myös HAME-hankkeeseen. Merkintöjen selkeyttä parannetaan kaavaehdotukseen, jolloin myös kirjaintunnukset lisätään merkintöihin.

16.5.2022

Finavia Oyj	Vastine
Pohjois-Savon liitto on asettanut nähtäville Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaluonnokset ja valmisteluaineiston. Finavia kiittää Pohjois-Savon liittoa hyvästä yhteistyöstä kaavaluonnoksen laatimisessa ja toteaa mielipiteenään seuraavaa. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 luonnoksessa esitetään kaksivaihtoehtoa, joista valitaan teemat jatkosuunnitteluun nähtävillä olon palautteen perusteella. VE1 kyvykäs uudistuja sopeutuu väestön vähenemiseen maakunnassa. Kaavallisina lähtökohtina ovat tässä hiilinegatiivisuus mm. tuulivoimaa ja päästötöntä liikennettä lisäämällä, hyvä saavutettavuus ja kaupungistumisen jatkuminen sekä elinkeinoelämän kansainvälistyminen. Vaihtoehdossa 2 rohkea kasvaja tavoitteina ovat mm. teollisuuden kilpailukyvyyn ja elinvoiman parantaminen ja maakunnan hiilineutraalius. Tässä vaihtoehdossa maaseutumainen, omavarainen elämäntapa vahvistuu teknologisen kehityksen ja ekologisten trendien vaikutuksesta. Pohjois-Savon maakuntakaavan alueella sijaitsee Finavian lentoasemaverkostoon kuuluva Kuopion lentoasema, joka on Itä-Suomen merkittävin siviili liikenteen lentoasema ja Ilmavoimien pysyvä tukikohta. Tämän vuoksi <u>Kuopion lentoaseman kehittämismahdollisuuksien turvaaminen on erittäin tärkeää sekä maakunnallisesti että valtakunnallisesti.</u> Kuopion lentoaseman kehittämismahdollisuuksien turvaamiseksi tärkeimmät kaavoitustekniset keinot <u>ovat riittävä LL-alueen laajuus ja lentokonemelualueiden huomioiminen ja näille soveltuvat suunnittelumääräykset.</u> Finavia katsoo, että kaavaluonnoksissa esitetty LL- aluerajaus tulee päivittää Finavian ja Puolustusvoimien syksyllä <u>2021 yhdessä sopiman mukaiseksi.</u> Finavia toimittaa päivitetyn LL- aluerajauksen aineiston kaavoittajalle. <u>Kuopion lentoaseman uusinta lentokonemelualuetta ei ole merkitty kumpaankaan kaavaluonnosvaihtoehdon karttaan, mutta merkintä ja suunnittelumääräys on todettu kaavan aineistossa.</u> Finavia pitää hyvänä suunnittelumääräystä, jossa todetaan, että Lden yli 55 dB alueelle ei tule sijoittaa uutta asuinrakentamista tai melulle herkkiä toimintoja. <u>Finavia toimittaa kaavoittajalle vuonna 2010 laaditun lentokonemeluselvityksen ennusteen 2025 mukaiset Lden 55 ja 60 dB lentokonemelualueet.</u>	LL-alueen laajennusta on luonnoksissa jo otettu huomioon, mutta tilanne varmistetaan vielä Finavian kanssa. Lentomelun alueen (Lden 55 dBA, 2010) merkintä lisätään kaavaehdotukseen. Luonnoksesta se puuttuu epähuomiossa.

16.5.2022

<u>Finavia pitää erittäin tärkeänä, että molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa on esitetty Finavian toimittaman aineiston mukainen lentokonemelun varauma-alue. Varauman merkitseminen kaavaan on tehtävä, jotta tarkemmassa maankäytön suunnittelussa ennakoivasti huomioidaan Ilmavoimien uusien hävittäjien meluvaiikutusten mahdolliset muutokset. Finavia pitää soveltuvana alueen suunnittelumääräystä, jossa todetaan tarve mahdollisen lentokonemelun lisääntymisen huomioimiselle.</u> <u>Finavia on esittänyt lentoliikenteen laskeutumisvyöhykkeen merkitsemistä kaavakarttaan. Laskeutumisvyöhykkeen merkintä osoittaa tarpeen uusien melulle herkkien toimintojen rakennusten ulkokuoren ääneneristävyysvaatimusten huomioimisesta alueilla, joilla lentokonemelu on laskeutuvien lentokoneiden vuoksi jatkuva ja toistuvaa. Finavia toteaa, että lentokonemelua on myös muualla Lden 55 dB ulkopuolella etenkin sotilaslentoliikenteen lentoasemilla, mutta korostaa, että laskeutumiskiitoteiden jatkeilla melutapahtumien toistuvuus on tiheämpää, eikä sen sijoittumiselle muualle ole vaihtoehtoja. Tämän perusteella Finavia pitää hyvänä, että laskeutumisvyöhyke on esitetty kaavaluonnosvaihtoehdossa VE2, mutta katsoo, että se tulisi myös esittää kaavaluonnosvaihtoehdossa VE1. Finavia perustelee tätä toteamalla, että vaihtoehdossa 1 yksi lähtökohdista on kaupungistumisen ja asutuskeskittymien kasvu, jonka perusteella voidaan olettaa kasvupaineita myös niille alueille, jotka sijaitsevat kiitoteiden jatkeiden läheisyydessä. Lisäksi Finavia toteaa, että alueelle tulee osoittaa konkreettisesti suunnittelua ohjaava suunnittelumääräys. Tämän vuoksi Finavia esittää laskeutumisvyöhykkeen suunnittelumääräystä täydennettäväksi siten, että alueelle asetetaan melulle herkkien toimintojen rakennusten ulkokuoren ääneneristävyydeksi vähintään 35 dB.</u> Lisätietoja Finaviassa antaa ympäristöasiantuntija Satu Routama Tekniikka, vastuullisuus ja turvallisuus Mikko Viinikainen johtaja, kestävä kehitys	Lentomeluvarauman merkintään lisätään merkinnän määräaikaaisuutta kuvaava selvennys ("uuden meluselvityksen valmistumisen jälkeen varauma-alue ei ole enää voimassa" tai määräaika 2 v?). Kaavaselostukseen täydennetään melutilanteen kuvaus. Laskeutumisvyöhykettä ei osoiteta kaavaehdotuksessa, koska käytössämme ei ole selvitystietoa asiasta. Tulkitsemme laskeutumisvyöhykkeen perustuvan arvioon laskeutumiskiitoteiden jatkeilla tapahtuvien melutapahtumien tiheästä toistuvuudesta. Rissalan lentoaseman kohdalla tulee maakuntakaavassa olemaan puolustusvoimien toimintaan liittyviä lukuisia suojavyöhykkeitä sekä vuoden 2010 selvityksen lentomelualueita ja lentomeluvarauman vyöhykettä osoittavat merkinnät. Tämä katsotaan riittäväksi maakuntakaavassa, jonka merkitys on kuntakaavoitusta ja muuta viranomaistoimintaa ohjaava.
Fingrid Oyj	Vastine
Ohessa huomioitamme kaavaluonnoksesta. Huutokoski-Kontio-lahti 400 kV voimajohtovarauksen eteläisempi <u>ohjeellinen reitti Jo-roisten ja Varkauden välillä voidaan poistaa</u> (punainen nuoli kuva 1.) VAIN VERKOSSA Kuva 1. Poistettava ohjeellinen voimajohtoreitti	Johtoreittivaihtoehto VE 1B (Fingrid Oyj 2006) voidaan poistaa Huutokosken ja Varkauden väliltä, koska toteutettava voimajohtoreitti on valittu.

16.5.2022

Kajaanissa sijaitsevalta Vuolijoen sähköasemalta tarvitaan uusi 400+110 Kv voimajohto Pyhäjärvelle. Hankkeen aikataulu on 2030-luvun puolivälin tiedoilla. Voimajohto tulisi merkitä kaavaan yhteystarpeena nykyisen 110 kV voimajohdon yhteyteen. Vaalan ja Joroisten välisen, niin sanotun Järvilinjan, vahvistamisen YVA-menettely päättyi syksyllä 2021. Uuden 400 +110 kV voimajohdon yleissuunnittelu on käynnissä ja sen rakentamisen on suunniteltu ajoittuvan vuosille 2023–2026. Iisalmen sähköaseman ja Tervakorven välisen 110 kV voimajohdon (punainen nuoli kuva 2.) uusiminen ja kapasiteetin kasvattaminen tehdään edellä mainitun Järvilinjan vahvistamisen yhteydessä. Hankkeen valmistumisaikataulu on 2026. VAIN VERKOSSA Kuva 2. Iisalmi-Tervakorpi 110 kV voimajohto. Mika Penttilä, yksikön päällikkö	Vuolijoki (Kajaani) - Ruotanen (Pyhäjärvi) sähkönsiirtolinjan 400+110 kV yhteystarve (kehittämisperiaatemarkintä) lisätään kaavaehdotukseen nykyisen 110 kV sähkönsiirtolinjan rinnalle. Järvilinjan vahvistaminen (400+110 kV) toteutetaan lähes koko matkaltaan uusina yhteispylväinä. Järvilinjan vahvistaminen on huomioitu maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa. Uusi 2 x 110 kV voimajohtoyhteys rakennetaan nykyisen Iisalmi-Tervakorpi 110 kV sähkönsiirtolinjan rinnalle yhteispylväisiin. Voimajohtoalueen leveys tulee kasvamaan 28 metriä. Merkitään uusi linja ohjeellisena sähkönsiirtolinjana kaavaehdotukseen.
Kuopion alueen kauppakamari	Vastine
Kuopion alueen kauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaihe: luonnosvaihtoehdoista. Kuopion alueen kauppakamari pitää tärkeänä, että kaavaluonnoksen molemmista versioista ”VE1 kyvykäs uudistuja” ja ”VE2 rohkea kasvaja” yhdistetään asioita. On ymmärrettävää, että vaihtoehdoilla halutaan herättää keskustelua, mutta tärkeää on, että vastakkainasettelun sijaan uskotaan rohkeasti maakunnan potentiaaliin kasvaa, kehittyä ja luoda hyvinvointia sekä mahdollistaa elinkeinoelämän kilpailukykyinen edelläkävijyys ilmastohaasteen ratkaisemisessa sekä uusissa liiketoimintamahdollisuuksissajatkuvasti muuttuvassa globaalissa toimintaympäristössä. Kauppakamari näkee, että kaavan pitkän ajallisen ulottuvuuden näkökulmasta kaavan tulee olla mahdollistava. Viimeisten vuosien ja viikkojen toimintaympäristön nopeatkin muutokset edellyttävät toimijoilta jopa ripeää reagointia, mukautumiskykyä ja sopeutumista, mikä edellyttää maakuntakaavoitukseltakin joustavuutta ja laaja-alaisuutta. Kauppakamarin toteuttaman selvityksen (2/2022) perusteella maakunnan 40. kärkiyrityksillä on todella vahvaa tahtoa kasvaa ja investoida. Seuraavan viiden vuoden investointisuunnitelman ovat 1,9 miljardia euroa ja rekrytointitarve 2900 uudelle työntekijälle. Kasvun pullonkaulana, jopa muita maakuntia enemmän on kuitenkin	Maakuntakaavassa pyritään joustavuuteen, mutta yhteensovittamisen näkökulmasta kaiken sallivuus ei aina ole mahdollista. Maakuntakaava joustaa kolmitasoisesti – 1) tarkempi kuntakaavoitus täsmentää maakuntakaavan ratkaisuja, 2) maakuntakaavasta voidaan tarkemmassa suunnittelussa poiketa hyväksyttävästi, mikäli maakuntakaavan tavoite ei eroavuuden kautta muutu ja 3) maakuntakaavaa voidaan tarkistaa

16.5.2022

pula osaavasta työvoimasta. Peräti 84 prosenttia yrityksistä kokee pulaa tai paljon pulaa osaavasta työvoimasta. Ja jopa 75 prosenttia yrityksestä arvioi, että pula osaavasta työvoimasta on rajoittanut yritysten kasvua ja liiketoimintaa. <u>Työvoiman saatavuuteen tulee rakentaa vahva strategia huomioiden ihmisten asumis- ja vapaa-ajanviihtymisen, työmatkaliikkumisen sekä saavutettavuuden.</u> Maakuntaohjelman kuin valmistelussa olevan maakuntakaavankin tulee vahvasti vastata yritysten tarpeeseen. Yritykset haluavat kasvaa ja kehittyä ja siksi kaavan (vaihtoehdon) nimen tulee olla ”rohkea kasvaja”. Toimijoiden ja toimintojen, kuten maakuntakaavan tulee houkutella maakuntaan niin kansallisesti kuin kansainvälisesti ihmisiä <u>(asukastavoitteen tulee olla vähintään 260.000, työpaikkatavoitteen vähintään 113 000) ja investointeja, mahdollistaa elinkeinoelämän panostukset innovointiin, automaatioon, tehokkuuteen ja jalostusasteen kehittämiseen.</u> Kuopion alueen kauppakamari haastaa luonnoksessa esitettyä väestötavoitetta ja näkee, että korkeampi väestötavoite ohjaisi toimia vahvemmin kohti kasvua sekä hyvinvointia. Alueella on merkittäviä vetovoimatekijöitä, joita pitää vielä rohkeammin tuoda esille sekä kehittää. Orgaaninen kasvu lisää verotuloja ja siten hyvinvointia alueelle sekä ihmisille. <u>Yritykset uskovat myös kunnianhimoiseen ilmastohaasteen ratkaisemiseen, hiilinegatiivisuuteen panostamalla mm. tuulivoimaan, biopolttoaineisiin, vetytuotantoon ja kiertotalouteen.</u> Alueen veturiyrityksillä on tarjota jo nyt maailmaluokan ratkaisuja ja vahvaa potentiaalia ilmastomuutoksen hillintään ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen. Kauppakamarin tavoitteena on menestyvä elinkeinoelämä ja Savo. Maakuntaohjelmassa, -kaavassa ja liikennejärjestelmäsuunnitelmassa <u>tärkeintä on keskittyä kasvun, kansainvälistymisen ja kilpailukyyn kiihdyttämiseen panostamalla osaajien saatavuuteen sekä saavutettavuuteen (infra).</u> Elinkeinoelämän menestys edellyttää vahvaa kilpailukyvykkyyttä globaaleilla markkinoilla ja siksi merkittävät investoinnit infran kehittämiseen (viitos- ja ysikäytävät sisältäen raideliikenteen, lentoliikenne, vesiliikenne, tietoliikenne- ja energiaverkot) ovat elintärkeitä. <u>Liikennesektori on merkittävä päästölähte, jonka takia panostuksia tulee kohdentaa tieliikenneinfran kuntoon, sujuvuuteen sekä erityisesti vaihtoehtoisin polttoaineisiin sekä raide- ja vesiliikenteeseen.</u> Uusimman selvityksen mukaan (SKAL 3.3.2022) kuorma-autokuljetusten hiilidioksidipäästöjä voidaan merkittävästi vähentää parantamalla tiestöä ja liikennetekniikkaa. On myös huomattava, että liikenneinvestoinneilla on	mitä merkittävämmästä asiasta on kyse, jos se on ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Alueidenkäytön suunnittelussa työvoiman saatavuutta pyritään parantamaan mm. vahvistamalla vetovoimaa, saavutettavuutta ja lisäämällä hyvinvointia. Pohjois-Savon asukastavoitetta on tuotu tietoisesti realistisempaan suuntaan. Maakuntakaavatyössä pyritään tunnistamaan alueiden eroavaisuudet niin kasvun kuin muunkin kehityksen tavoitteissa. Kasvavilla, taantuvilla ja nykytilanteen säilyttävillä alueilla on erilaiset suunnitteluhaasteet, joihin kunnat vastaavat. Esim. matkailun laaja kehittämispotentiaali tunnistetaan. Ilmastotavoitteet, energia- ja kiertotalousratkaisut pidetään esillä myös kaavaehdotuksessa. Saavutettavuuden tavoitteet näkyvät maakuntakaavan liikennejärjestelmän ratkaisuissa. Vetovoimatekijöiden ja maakunnan kehittämispotentiaalin osoittaminen on kaavaehdotuksen keskeistä sisältöä. Liikennejärjestelmän sekä alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisessä pitkän
---	---

16.5.2022

merkittäviä aluetaloudellisia vaikutuksia tuottavuuteen, työmarkkinoihin, tuotemarkkinoihin ja maankäyttöön unohtamatta liikenneinvestointien rakentamisaikaisia vaikutuksia sekä valmiin infran käyttäjähyötyjä. Lisäksi ihmisten arkielämän sujuvuuden ja viihtyvyyden parantamiseksi on huomattava tarve edistää joukkoliikennepalveluita sekä kävelyn ja pyöräilyn mahdollisuuksia. Maakunnan kärkitoimialat ovat valittu älykkäästi peilaten alueen osaamista ja megatrendejä. Vahvat tukijalat tukevat toisia myös suhdanteiden eri vaiheissa sekä mahdollistavat pitkäjänteisesti osaamisen keskittymisen. Tässä ajassa <u>on erittäin merkityksellistä, että kaavoituksessa huomioidaan huoltovarmuus- ja omavaraisuuskysymykset erityisesti energian (kuten tuulivoima, vety, bio ja kiertotalous) ja elintarvikkeiden (alkutuotanto, jatkojalostus) osalta.</u> Kaija Savolainen, toimitusjohtaja	aikavälin tavoitteena on päästöjen voimakas vähentäminen. Huoltovarmuuteen liittyvät tavoitteet ovat kevättalven aikana nousseet uudella tavalla esille. Huolto- ja toimintavarmuuden merkitystä korostetaan vielä kaavaehdotuksessa. Ks. yleisvastine 1.8.
Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo/Kuopion kulttuurihistoriallinen museo	Vastine
Pohjois-Savon liitto on asettanut nähtäville otsikon mukaisen maakuntakaavan kaavaluonnosvaihtoehdot ja valmisteluaineiston. Kaavassa käsitellään seuraavia teemakokonaisuuksia: 1. aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen, 2. liikennejärjestelmä, 3. viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, 4. luonnonvarat, 5. kulttuuriympäristö, 6. energia, yhdyskuntatekniikka ja tekninen huolto ja 7. muut teemat. Nähtäville on asetettu kaksi vaihtoehtoa vertailevine vaikutusten arviointeineen: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. Näistä kaavaehdotukseen etenee vain toinen esitys. Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo) on tutustunut kaavaluonnosvaihtoehtoihin ja toteaa seuraavaa. Maakuntakaava 2040:n läpileikkaavana teemana on ilmastonmuutos. Lisäksi kaavaluonnosratkaisut pyrkivät vastaamaan mm. väestörakenteen ennustettuun muutokseen. Voimakkaimmin väestön on ennustettu vähenevän vt5-vyöhykkeen ulkopuolella, maakunnan reuna-alueilla. VE1 kehittääkin yhdyskuntarakennetta olevaan keskusnauha-rakenteeseen pohjautuen kasvukeskuksien ympärille. VE2 vaihtoehdossa nähdään maaseudun ja haja-asutusalueen	

16.5.2022

mahdollisuudet kyläverkostojen kehittämisessä. Kaavoitustilanne on yleensä ottaen parempi kasvukeskusten tuntumassa, joten <u>VE2 voi luoda maankäyttö-painetta alueille, joilla ei ole ajantasaista tietoa kulttuuriympäristöistä ja näin lisätä merkittävästi selvitystarpeita.</u> <u>Yhtenäiset ja laajat vihervyöhykkeet tukevat omalta osaltaan kulttuuriperinnön suojelua. Luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja kestävä luonnonvarojen käyttö ovat paremmin esillä vaihtoehdossa yksi.</u> Siinä esitetään laajemmat yhtenäiset vihervyöhykkeet ja luontoalueet kuin vaihtoehdossa kaksi. Vihervyöhykkeet, metsät ja vesialueet ovat merkittäviä hyvinvoinnin lähteitä sekä hiljaisia alueita. Niihin liittyy potentiaalia myös matkailun ja kulttuuriperinnön yhdistämisen osalta. Toisaalta metsätalous ja puunjalostus on yksi maakunnan keskeisiä toimialoja ja hakkuukertymä on hieman kasvanut. Koronaepidemia toi ennennäkemättömän käyttäjämäärän nousun mm. kansallis- ja luonnonpuistojen alueille. Luontosidonnaisen matkailun kasvualueet on esitetty kaavaselsotuksessa. Näistä <u>paineita uudelle tai muuttuvalle maankäytölle voi nähdä lähinnä Tahkon ja Puijon alueella.</u> Rautavaaran Tiilikka ja Etelä-Konneveden alue ovat selkeämmin luontosidonnaisia kohteita. Selsotuksessa pohditaan myös vesistömatkailua ja virtavesialueiden virkistys- ja matkailukäyttöä. Myös näissä tulee arvioida selvitystarve hankekohtaisesti. Yleisesti ottaen sekä <u>maakunnan virtavesialueiden että sisävesisaaristojen kulttuuriperinnön inventointitilanne on huono.</u> Energiatuotannon osalta molemmissa vaihtoehdoissa mahdollistetaan suuri tuulivoiman tuotanto maakunnassa. Turpeentuotannon osalta V1 lopettaa tuotannon nopealla aikajänteellä. Vaihtoehdossa 2 on osoitettu nyt tuotannossa olevat ja luvitetut alueet. Jos kaavaehdotus lähtee VE2 linjalle, museo toteaa, että <u>soiden ja kosteikkoalueiden potentiaalinen kulttuuriperintö on turvattava.</u> Arkeologinen kulttuuriperintö Luku 5.7.4 käsittelee arkeologista kulttuuriperintöä. Sen alkuun <u>olisi hyvä lisätä muutaman lauseen kuvaus maakunnan arkeologisesta kulttuuriperinnöstä.</u> Osallistumis- ja arviointisuunnitelmavaiheessa tavoitteina arkeologisen kulttuuriperinnön osalta mainittiin merkintälogiikan tarkistaminen ja yleismääräyksien käyttö mm. inventointitarpeen merkinnässä. Kaavaluonnosvaihtoehdoissa VE1 ja VE2 arkeologinen kulttuuriperintö on huomioitu identtisellä tavalla. Kummassakin vaihtoehdossa arkeologinen kulttuuriperintö esitetään sellaisena kuin se on voimassa olevassa	Kulttuuriympäristön selvitystarpeeseen on kiinnitetty huomiota mm. maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön kaavamääräyksessä. Laajojen vihervyöhykkeiden vaikutus kulttuuriperintöön tuodaan kaavaehdotuksen vaikutustenarvioinnissa luonnosvaihetta paremmin esille. Viherrakenteen osoittamista ja siihen liittyvää ohjausta tai määräyksiä tarkennetaan kaavaehdotuksessa. Ks. vihervyöhykkeeseen liittyvä yleisvastine 1.2. Virtavesialueiden ja saariston puutteellinen inventointitilanne tuodaan esille kaavaehdotusvaiheessa. Soidenkäyttöön liittyen pohditaan yleismääräykseen lisäystä niiden kulttuurihistoriapotentiaalista / sen turvaamisesta.
---	---

16.5.2022

maakuntakaavassa. Selostuksessa todetaan, että tarkennukset ja päivitykset tehdään ehdotusvaiheessa museoviraston ajantasaisen rekisterien mukaan. Myös VARK- hankeen kohteet huomioidaan ehdotusvaiheessa, jos valtioneuvoston hyväksyntä luettelolle tulee ennen kaavan ehdotusvaihetta. <u>Alueellinen vastuumuseo toteaa, että on erittäin hyvä, että kiinteät muinaisjäännökset on osoitettu molemmissa kaavaluonnosvaihtoehdoissa. Erinomaista on myös kulttuuriympäristöihin liittyvä yleismääräys, jossa on nostettu esille erityisesti inventointitarve. Museo esittää tekstiä tarkennettavaksi seuraavaan muotoon:</u> “Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan arkeologiseen kulttuuriperintöön ja sen ennakoivaan inventointiin mm. historiallisen ajan muinaisjäännostien, soiden ja kosteikkoalueiden sekä vesien kulttuuriperinnön kartoittamiseksi. Ajantasainen tieto alueen tunnetuista kiinteistä muinaisjäännostista ja muista arkeologista kulttuuriperintökohteista tulee tarkistaa Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännostirekisteristä. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointien ja modernin aikakauden kohteiden inventointitarpeeseen.” Yleismääräystekstissä ja <u>sm-kaavamääräystekstissä Museoviraston sijaan on parempi käyttää käsitettä museoviranomainen, joka kattaa sekä Museoviraston että Museolain (314/2019) nojalla alueellisia tehtäviä hoitavan Pohjois-Savon alueellisen vastuumuseon (Kuopion kulttuurihistoriallinen museo).</u> <u>Sm-merkinnän tekstiksi museo esittää seuraavaa:</u> “Merkinnällä osoitetaan Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännost. Alueella on voimassa MRL 33 § mukainen rakentamisrajoitus. Kaikki kiinteät muinaisjäännostet on rauhoitettu muinaismuistolailla. Rahoitus koskee myös vielä löytämättömiä muinaisjäännostia. “ Suojelumääräys: “Muinaismuistolailla (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäännost. Kohteen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Kohdetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto. “ Jos muinaisjäännostella on vahvistettu suoja-alue, on myös suoja-alue merkittävä kaavaan. <u>Pohjois-Savossa Jyrkkäkosken ruukilla on</u>	Tekstiä tarkistetaan esitetyllä tavalla. Maininta Museovirastosta muutetaan esitetyllä tavalla museoviranomaiseksi. Ehdotusvaiheessa päivitetään sm-kohteiden ja SM-alueiden merkinnät. Samalla päivitetään kaavamääräykset palautteessa esitetyllä tavalla.
---	---

16.5.2022

<u>vuonna 2001 Pohjois-Savon Ympäristökeskuksen päätöksellä vahvistettu suoja-alue. Tällöin koko alueesta käytetään aluevarausmerkintää SM (Muinaismuistoalue). Aluemarkintään suositellaan liitettäväksi määräys:</u> “Muinaismuistolaila (295/1963) rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty. Aluetta koskevista suunnitelmista on pyydettävä museoviranomaisen lausunto.” <u>Taajamakarttojen osalta tulee tarkistaa myös ajantasaiset tiedot alueilla sijaitsevista muinaisjäänöksistä muinaisjäänösrekisteristä. Esimerkiksi Kuopion keskusta-alueelta puuttuu paljon kohteita.</u> Lisäksi museo haluaa tuoda esille kaavaselostuksessa <u>3.2.viimeisessä kappaleessa mainittuihin lakiuudistuksiin liittyen keskeisen kulttuuriympäristöihin ja maankäytön prosesseihin vaikuttavan Valtioneuvoston lakiuudistushankkeen, Muinaismuistolain (295/1963) uudistamisen (OKM064:00/2020 säädösvalmistelu). Kyseessä on kattava kokonaisuudistus.</u> Rakennettu kulttuuriympäristö Pohjoissavolaisen modernin rakennusperinnön kulttuuriympäristöarvoja on tutkittu maakuntakaavan laatimisen yhteydessä. Vuonna 2017 käynnistyneen selvityshankkeen tavoitteena on ollut muun muassa arvottaa 1960-1990-luvuilla valmistunutta rakennettua ympäristöä. Tosin selvitysaineistossa on joitain 50-luvulla valmistuneita kohteita täydennyksenä. Vaikka selvitysaineisto kattaa keskenään hyvinkin erilaisia rakennustyyppisiä, on ajallisesti rajattu tutkimusaineistolla teemallisesti selkeä yhteys. <u>Pohjois-Savon alueellinen vastuumuseo pitää selvitysaineistoa maakunnan kulttuuriympäristöarvojen kannalta tärkeänä. Se on useiden kuntien osalla toistaiseksi ainoa modernia rakennusperintöä arvottava aineisto.</u> Selvitys arvottaa maakunnallisesti merkittävän rakennetun kulttuuriympäristön arvoja, mutta sen voi arvioida tutkivan rakennetun kulttuuriympäristön tilaa maakunnassa myös paikallisemmin. Kuopion kulttuurihistoriallisen museon edustaja on osallistunut inventointien arvottamistyöhön vuosina 2018-2021. Pohjois-Savon alueellisella vastuumuseolla ei ole huomautettavaa rakennetun kulttuuriympäristön selvitykseen tai rakennettua kulttuuriympäristöä koskeviin merkintöihin.	Ajantasaiset tiedot tarkistetaan. Kohteet osoitetaan myös taajamien kulttuuriympäristön oikeusvaikutteisissa erilliskartoissa. Maininnat ajantasaisista lakiuudistuksista täydennetään ehdotusvaiheessa kaavaselostukseen siten, että myös Muinaismuistolain uudistus mainitaan.
--	--

16.5.2022

Lopuksi <u>Alueellinen vastuumuseo näkee vaihtoehdon 1, Kyvykäs uudistuja, kannatettavana ja tulevaisuuteen realistisesti suuntaavana vaihtoehtona.</u> Sen ratkaisut huomioivat leikkaavan pääteeman, ilmastonmuutoksen, ja pyrkivät korjaamaan tilannetta kestävään suuntaan. Siinä esitetyt ratkaisut tukevat myös paremmin kulttuuriympäristöarvojen ja alueidenkäytön yhteensovittamista. Helka Väisänen, vt. museonjohtaja Tytti Räikkönen, intendentti Mikko Paalanen, intendentti	Maakuntakaavaehdotus muodostetaan yhdistelemällä luonnosvaihtoehtojen ratkaisuja, mutta ainakin ilmastonmuutokseen suhtautumisessa ja väestö- ja työpaikkatavoitteiden osalta VE1:n ratkaisut siirtyvät kaavaehdotukseen.
Museovirasto	Vastine
Pohjois-Savon liitto pyytää Museoviraston lausuntoa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen luonnosvaiheesta. Kahdessa osassa laadittavan maakuntakaava 2040 tavoitteena on nykyisten kuuden voimassa olevan maakuntakaavan sijaan saada aikaan yksi kokonaisuus ja samalla nostaa seudullisen maankäytön rajaa ja yleispiirteistää maakuntakaavaa. Tarkoitus on painottaa ja valita maakuntakaavallisia keinoja, joilla toteutetaan maakuntastrategian toteutumista. Luonnosvaiheessa esitetään kaksi vaihtoehtoa vertailevine vaikutusten arvioinneineen. Saadun palautteen perusteella eri teemojen osalta valitaan toinen ehdotusvaiheeseen. <u>Kahden selvästi erilaisen vaihtoehdon esittäminen on hyvä ratkaisu,</u> koska niiden linjaukset ja arvioidut vaikutukset auttavat ymmärtämään eri vaihtoehtojen seurauksia. <u>Vaikka kummassakin vaihtoehdossa kulttuuriympäristö: arkeologinen kulttuuriperintö, rakennetut kulttuuriympäristöt ja arvokkaat maisema-alueet, esitetään hyvin ja samoilla kaavamerkinnöillä ja määräyksillä, on eri vaihtoehdoilla kuitenkin erilaiset vaikutukset kulttuuriympäristön kehitykseen.</u> Seuraavan 20 vuoden aikana Pohjois-Savossa ennusteiden mukaan nuorten määrä vähenee ja vastaavasti yli 75-vuotiaiden määrä kasvaa merkittävästi, jopa kaksinkertaistuu maakunnan ydinalueilla. Vaihtoehto 1 Kyvykäs uudistuja mukautuu väestön vähenemiseen tiivistämällä aluerakennetta ja vastaa palvelujen tarpeeseen kysyntälähtöisesti. VE2 Rohkea kasvaja tähtää mittavaan väestönkasvuun kohdentamalla kasvua Pohjois-Savon kärkialoihin ja vahvoihin olemassa oleviin työpaikkakeskittyisiin.	Palautteessa esiintuotuja kulttuuriympäristöön kohdistuvia vaikutusten arviointeja syvennetään ehdotusvaiheessa laadittavassa kokonaisvaikutusten arvioinnissa.

16.5.2022

VE1:n tavoitteena on hiilinegatiivisuus ja se lisää merkittävästi tuulivoimaa ja panostaa päästöttömään liikenteeseen. Tuulivoiman osalta VE 1 tavoittelee 20 %:n osuutta ja VE 2 kuuden % osuutta energiantuotannosta. Ilmastohaasteen osalta VE2 tähtää hiilineutraaliuteen. VE1 kasvattaa metsien hiilinieluja, turvaa hiilivarastoja ja luonnon monimuotoisuutta. Kummassakin vaihtoehdossa tunnistetaan sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat riskit, mutta VE1 tunnistaa riskialueet yksityiskohtaisemmin. <u>Kyvykäs uudistuja on kunni-anhimoinen kestävän elämäntavan, liikenteen ja energiantuotannon ympäristöhaittojen vähentämisen, luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen ja ilmastomuutokseen sopeutumisen suhteen. Museovirasto pitää näitä tavoitteita parempina kuin Rohkean kasvajan teollisuuden kilpailukykyä ja elinvoimaisuutta painottavaa mallia.</u> Pohjois-Savon aluerakenteen selkäranka on pohjois-eteläsuuntainen viitosvyöhyke, joka muodostuu vt 5:n ja Savonradan liikenteellisestä kokonaisuudesta, jonka varteen sijoittuu valtaosa maakunnan asukkaista ja elinkeinoelämän keskittymistä. Tosin asumista ja teollisuutta on eri puolilla maakuntaa, myös sen reuna-alueilla. VE 1 painottaa keskuksia, valtatieyhteyksiä ja saavutettavuutta yhdyskuntarakenteen kehittämisen perustana, ja se perustuu oletukseen keskittymiskehityksen ja kaupungistumisen jatkumisesta. VE 2 nostaa esille maaseudun ja haja-asutusalueiden uudet mahdollisuudet teknologisen kehityksen, ekologisen ja omavaraisen elämäntavan ja ilmastomuutoksen aikaansaamien trendien myötä. Vaihtoehdossa taajamien taantuminen pysähtyy ja uutta elinvoimaa syntyy kyläverkolle, jota VE 1:ssä ei esitetä kuin pohjakarttamerkintänä. <u>Kulttuuriympäristön kannalta kasvun keskittäminen kaupunkeihin (VE1) aiheuttaa enemmän ongelmia kuin VE2, joka voi vähentää esimerkiksi Kuopion tiivistämisaineita, mikä on johtanut ja johtaa purkutoimiin sekä turhan tiiviiseen ja korkeaan rakentamiseen arvokkaissa kulttuuriympäristöissä. VE 2 turvaa paremmin myös kylien rakennettujen kulttuuriympäristöjen säilymistä elinvoimaisina.</u> Samalla kyläverkko mahdollistaa yksilötasolla pienemmän toimintaympäristön kuin VE1, mikäli väestöpohjat paikallisesti pysyvät riittävän suurina vähintään peruspalvelutason ylläpitämiseksi ilman kohtuuttomia kustannuksia. Se antaa myös paremmat mahdollisuudet asumisen ja elinkeinoharjoittamisen yhdistämiselle sekä ylipäätään monipuoliselle ja omavaraisemmalle asumiselle. Myös asumisen hiilijalanjäljen osalta on nykyisin jo kyseenalaistettu tiiviin kaupunkirakenteen etu väljään maaseutuun verrattuna. Toisaalta väestökehitystä tarkastellen Pohjois-Savoon ei kohdistu suuria	Palautteessa esiintuotua näkökulmaa hyödynnetään kaavaehdotusvaiheessa ja vaikutusten arvioinnissa. Vaikka kaavaehdotusta laaditaan monen teeman kohdalta VE1:n mukaan, tullaan aluerakenteessa osoittamaan VE2 mukaisesti kyläverkosto.
---	--

16.5.2022

kasvupaineita, vaan todennäköisesti keskustojen kasvattaminen tyhjentää reuna- ja haja-asutettua maaseutua. Se taas johtaa maaseudun rakennettujen kulttuuriympäristöjen tyhjenemiseen ja autioitumiseen. <u>Kasvupyrkimysten sijaan Museovirasto näkee hyvänä olevan asutuksen elinvoiman säilyttämisen ja kallistuu aluerakenteen osalta vaihtoehtoon kaksi.</u> Kyvykäs uudistuja kehittää joukkoliikennettä laajemmin kuin VE2, joka rakentuu pitkälti yksityisautoilun varaan. Molemmat vaihtoehdot toteuttavat kuitenkin Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman tavoitteita. VE 2 noudattelee nykyistä maakuntakaavaa, kun VE 1 vastaa liikenteen tulevaisuuden tarpeisiin ja näkee mahdollisuuksia raideliikenteen lisäksi vesiliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuksessa sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisessä. <u>Museovirasto pitää perusteltuna ratkaisuna osoittaa kaavassa vain valtatie, kantatiet ja seututiet (VE 1).</u> <u>Museovirasto pitää hyvänä VE1:n ratkaisua osoittaa viherverkoston suojelualueiden lisäksi laajat yhtenäiset luontoalueet ja luonnon ydinalueet (Corine-aineiston perusteella).</u> Vaihtoehdossa on viheryhteystarpeina osoitettu maakunnan merkittävimmät kehitettävät viheryhteydet suojelualueiden välillä. Viherverkoston suunnitelmallinen kehittäminen ja sen huomioiminen muussa maankäytössä on nykytilanteessa välttämätöntä ja tarpeellista. Museovirasto näkee hyvänä myös sen, että esimerkiksi <u>Matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhykkeen määräyksessä huomioidaan kohdealueen yhteys suojelualueisiin osana matkailun ja virkistykseen edistämistä. Myös luonnonrauha-alueiden osoittaminen kaavassa on tärkeää.</u> Arkeologinen kulttuuriperintö Kulttuuriympäristöä koskeva yleismääräys on kummassakin vaihtoehdossa sama: Alueidenkäyttöä suunniteltaessa on kiinnitettävä huomiota maakunnan arkeologiseen kulttuuriperintöön ja sen ennakoiwaan inventointiin mm. muinaisjäännösten ja historiallisen ajan muinaisjäännöspotentiaalin kartoittamiseen. Lisäksi on kiinnitettävä huomiota rakennetun kulttuuriympäristön päivitysinventointien ja modernin aikakauden kohteiden inventointitarpeeseen.	Maakuntakaavassa osoitetaan valta-, kanta- ja seututeiden lisäksi yhtenäisin kriteerein arvioidut maakunnallisesti merkittävät yhdystiet. Ks. yleisvastine 1.6. Viherverkoston osalta merkintöjä tarkistetaan vielä kaavaehdotukseen, ks. yleisvastine 1.2.
--	---

16.5.2022

Yleismääräys on asiallinen ja inventointien tarpeen osoittaminen ohjaa tulevaa toimintaa. <u>Arkeologista kulttuuriperintöä koskevissa määräyksissä on syytä muuttaa Museovirasto museoviranomaiseksi, koska sekä alueellisesti vastuumuseolla että Museovirastolla on arkeologiseen kulttuuriperintöön liittyviä tehtäviä.</u> <u>Kaavaan on merkitty voimassa olevien maakuntakaavojen muinaisjäännökset. Tilanne on vanhentunut, ja ajantasainen tilanne tulee ladata Museoviraston ylläpitämästä muinaisjäännösrekisteristä sekä merkitä latauspäivämäärä näkyviin.</u> Kaavan merkinnät ja määräykset osioon sisältyvistä laajemmista taajamakartoista puuttuu useita muinaisjäännöksiä, esimerkiksi Kuopion Piispanpuisto, joka on Pohjois-Savon merkittävimpiä muinaisjäännöksiä. Ne tulee luonnollisesti lisätä karttoihin. <u>Museovirasto esittää harkittavaksi, että laajemmat muinaisjäännökset merkitään näihin taajamakartoihin aluerajauksina. Osa muinaisjäännöksistä vastaa kooltaan RKY-alueita.</u> <u>Pohjois-Savon matkailuun liittyen olisi hyvä tunnistaa kulttuuriympäristön tuomat mahdollisuudet.</u> Kulttuuriympäristön kohteita, arkeologinen kulttuuriympäristö mukaan lukien, on helppo ottaa osaksi luontokohteita, myös vesistömatkailu hyötyy kulttuuriympäristökohteista. Soiden ja kosteikkojen arkeologinen kulttuuriperintö Museovirasto haluaa kiinnittää huomiota soiden ja kosteikkojen kulttuuriperintöön. Ne nähdään pääsääntöisesti luontokohteina ja hyödynnettävinä raaka-aine varantoina. <u>Turvetuotantoa käsiteltäessä tulee huomioida turpeen ja rahkasammalen noston vaikutukset valuma-alueiden ja luonnonolosuhteisiin kohdistuvan vaikutuksen lisäksi myös vaikutukset soiden ja kosteikkojen kulttuuriperintöön.</u> Soiden ja kosteikkojen hapettomat kerrostumat tarjoavat ainutlaatuiset säilymisolot orgaanisille arkeologisille aineistoille, joiden tutkimus lisää merkittävästi tietoa muinaisista väestöistä, heidän materiaalisesta kulttuuristaan, elinkeinoistaan ja ympäristöoloistaan. Suomen pohjoinen sijainti, geologinen luonne, soiden suuri pinta-ala sekä esihistoriallisten väestöjen harjoittamat asutus- ja elinkeinomuodot viittaavat tällaisten ympäristöjen poikkeuksellisen suureen, mutta edelleen pitkälti hyödyntämättömään arkeologiseen potentiaaliin.	Maininta Museovirastosta muutetaan esiteyllä tavalla museoviranomaiseksi. Ehdotusvaiheessa päivitetään sm-kohteiden ja SM-alueiden merkinnät muinaisjäännösrekisterin mukaisiksi. Ajantasaiset tiedot tarkistetaan. Kohteet osoitetaan myös taajamien kulttuuriympäristön oikeusvaikutteissa erilliskartoissa. Laajojen muinaisjäännösalueiden merkinnät harkitaan tapauskohtaisesti. Kulttuuriympäristön hyödyntämispotentiaali mm. matkailussa tuodaan ehdotusvaiheessa esille esim. kehittämisperiaatemenkinnöissä. Turvetuotantoa käsittelevää yleismääräystä tarkennetaan monella tavalla. Harkitaan samalla lisättäväksi mainintaa soiden ja kosteikkojen arkeologisesta potentiaalista. Turvetuotantoa ei osoiteta kaavakartalla.
--	---

16.5.2022

Esihistoriaan ajoittuvan arkeologisen perinnön lisäksi soilla ja niityillä on runsaasti myöhempään asutukseen, eränkäyntiin, tervanpolttoon ja niittytalouteen liittyvää kulttuuriperintöä. Soihin liittyy myös paljon nykyaikaan jatkunutta aineetonta kulttuuriperintöä, kuten marjastusta, metsästystä sekä retkeilyä ja virkistystä. Soilla on maisema-arvo ja mahdollisuus kestävään matkailuun. Ne ovat virkistykseen, kokemusten, elämysten ja tutkimuksen ympäristöjä. Turvetuotantoon liittyen soiden ja niiden kulttuuriperinnön löytäminen, hyödyntäminen ja tutkiminen on tärkeää. Paitsi turpeen käyttö, myös soiden kosteusolosuhteiden muutokset esimerkiksi kunnostusten yhteydessä vaikuttavat orgaanisen materiaalin säilymiseen. Soiden kestävän kehityksen kannalta niihin liittyvät kulttuuriperinnön selvitykset olisi syytä ottaa mukaan maakuntakaavan velvoitteina määräyksiin. Maisemat Kaavassa osoitetaan päivitettyt valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (Vama 2021) ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet MA-v ja Ma -merkinnällä ja asiallisin määräyksiin. Nilsin mäkikylän valtakunnallisesti arvokkaan maisema-alueen ulkopuolelle rajattiin Kinahmin rinteiden kvartsimalmilouhos jäte- ja rikastamo-alueineen, koska se poikkeaa niin selvästi alueen arvokkaasta maisemasta. Museovirasto ehdottaa V2 vaihtoehdossa alueelle on osoitetun malmipotentialalue-merkinnän poistamista. Sen tulevaisuudessa mahdollisesti aiheuttamat toimet syventäisivät edelleen ristiriitaa maiseman arvojen kanssa. Rakennettu kulttuuriympäristö ja modernin inventointi Pohjois-Savon liiton 2017 aloittama modernin aikakauden rakennuskohteiden inventointityö tuodaan maakuntakaavaan asianmukaisin kaavamerkinnoin. Työssä on hyödynnetty kuntien aikaisempia sekä maakuntakaava varten laadittuja rakennusinventointeja, ja valikoimaa on tarkistettu maastokäynnein. Nämä 1960-1990-lukujen rakennukset ovat päiväkoteja, kouluja, kirjastoja, terveydenhuollon rakennuksia, virastoja, kirkollisia rakennuksia sekä erilaisia asuin ympäristöjä. Inventointien arvottamistyöhön osallistuivat liitto, ELY-keskus, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Pro Agria ja Museovirasto. Myös kuntia kuultiin kahteen otteeseen prosessin aikana. Valikoimaa täydennettiin myös vanhemmalla rakennuskannalla, pääasiassa 1950-luvun kohteilla. Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut ympäristöt (RKY, 2009) osoitetaan maakuntakaavassa (MA-v, ma-v). Joillekin uusille	Suoalueiden kulttuuriperintöä selvitetään tarvittaessa maankäyttöä muuttavien hankkeiden yhteydessä, eikä maakuntakaavalla osoiteta laajempaa selvitysvelvollisuutta. Kinahmin alueella pyritään säilyttämään mineraalipotentialisuutta osoittava merkintä. Sen määräystä täydennetään maisemaan liittyvien arvojen huomioon ottamisella. Pyrkimyksessämme tukea alueen elinkeinotoimintoja Pohjois-Savon liitto toi Vama-valmistelussa useaan otteeseen esille Kinahmin statuksen maakunnallisesti merkittävänä maisema-alueena. Kaivostoiminnan laajenemiselle on olemassa alustavia suunnitelmia.
---	--

16.5.2022

modernin aikakauden kohteille tunnistettiin selvityksissä ja arvotamiskeskusteluissa mahdollinen valtakunnallinen merkitys. Näitä ovat Niiralan päiväkotia ja Kuopion Männistössä sijaitseva Juha Leiviskän suunnittelema Pyhän Johanneksen kirkko, joka saa maakuntakaavassa suojelumerkinnän (sr). Modernin ajan rakennuksia pyrittiin ottamaan huomioon mieluummin kokonaisuuksina kuin yksittäisinä kohteina. Kohteita lisättiin jo olevien maakunnallisesti merkittävien aluerajausten sisään, täydennyksinä kohteen tai alueen kuvaukseen sekä muutoksina aluerajauksiin. Asuinalueissa todettiin asemakaavaratkaisun olevan usein arvoa määritettäessä merkityksellisin asia, jolloin kokonaisuus on tärkeämpi kuin yksittäiset rakennukset. Se selittää myös asuinalueiden laajuutta. Museoviraston kanta lyhyesti Kulttuuriympäristöt osoitetaan molemmissa luonnosvaihtoehdoissa asianmukaisin merkinnöin ja Museovirasto pitää hyvänä yleismääräystä, jossa tuodaan esiin myös tulevaisuuden inventointitarpeet. <u>Modernin aikakauden rakennusperinnön tuominen kaavaan täydentää merkittävästi Pohjois-Savon maakunnallisesti arvokkaita rakennettuja kulttuuriympäristöjä.</u> <u>Museovirasto pitää vaihtoehtoa 1 Kyvykäs uudistuja pääosin parempana ratkaisuna alkaen mukautumisesta väestön vähenemiseen. Museoviraston käsityksen mukaan tämä mukautuminen ei kuitenkaan edellytä aluerakenteen tiivistämistä.</u> Hiilinegatiivisuus on kannatettava ja tärkeä tavoite ja sen toteuttaminen tuulivoimaa lisäämällä, metsien hiilinielua kasvattamalla, hiilivarastoja ja luonnon monimuotoisuutta turvaamalla on keskeisen tärkeää tulevaisuuden kannalta. <u>Kulttuuriympäristöjen säilymisen kannalta on vaihtoehto 2:n aluerakennemalli, joka lähtee myös maaseudun ja kylien elinvoimasta, turvallisempi.</u> Pääjohtaja Tiina Merisalo Intendentti Marja-Leena Ikkala	Realistinen väestötavoite pitää sisällään kasvavia, taantuvia ja nykyisellään säilyviä alueita. Tämä edellyttää joillakin alueilla, maakunnan keskus- ja seutukaupungeissa, tiivistämistä ja yhdyskuntarakenteen eheyttämistä. Asumisväljyyden lisääntymisen vuoksi nykyisellään säilyvien asukasäärien vuoksi tarvitaan lisää asuntoja. Samoin taantuvilla alueilla tarvitaan tiivistämistä, jotta palvelujen säilymiselle olisi edellytyksiä. Kaavaehdotusta laaditaan luonnosvaihtoehtoja yhdistellen. Aluerakenteessa säilyy niin tiivistyviä keskuksia kuin kylien verkosto.
MTK -Pohjois-Savo ry., MTK ry. Metsänomistajat -linja ja alueen metsänhoitoyhdistykset	Vastine
MTK Pohjois-Savon, MTK Metsänomistajat -linjan ja Pohjois-Savon alueen Metsänhoitoyhdistysten nimissä esitämme seuraavaa: Maakuntakaavan tulee mahdollistaa hyvät puitteet kokonaisvaltaiseen maakunnan, sen elinkeinojen ja yritystoiminnan	

16.5.2022

tasapainoiseen kehittämiseen koko maakunnan alueella. Suunnitelmassa todetaan että, maankäytön suunnittelulla luodaan edellytykset elinkeinojen kehittämiseksi sekä hyvälle ja elinvoimaiselle asuin- ja elinympäristölle. Näin pääsääntöisesti suunnitelmassa onkin. Suunnitelman kyvykkäässä uudistujassa on osoitettu viheryhteystarpeet, joilla viheryhteyden turvaaminen on osa toimintojen yhteensovittamista ja rohkeassa kasvajassa viheryhteystarpeissa on huomioitu lisäksi virkistysyhteydet ja alueet. Yleisenä huomiona toteamme, että <u>kaavaan suunnitellut viheryhteydet eivät sinne tässä muodossa kuulu. Arvokkaiden luontokohteiden säilyminen, virkistys- ja ulkoilumahdollisuuksien sekä maisema-arvojen turvaaminen ei edellytä kaavatason merkintöjä viheryhteyksistä ja alueista.</u> MRL 28 § edellyttää, että maakuntakaavaa laadittaessa on kiinnitettävä erityisesti huomiota maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin. Metsätalouden ja puunjalostuksen on todettu olevan yksi maakunnan avaintoimiala. Tähän peilaten <u>kaavan vaikutuksia metsätaloudelle ei ole riittävästi arvioitu.</u> Vaikutusten arviointi on tärkeää etenkin, kun kaavasta on esitetty kaksi eri vaihtoehtoa. <u>Metsätalouden harjoittamisen näkökulmasta VE2 on kannatettava vaihtoehto ja ehdotamme, että kaavaprosessi etenee VE2 kautta.</u> Kaavaselostuksessa todetaan, että hiilinielujen kannalta metsien merkitys on suurin verrattuna muihin maankäyttömuotoihin. On ymmärrettävä, että tehokas hiilensidonta edellyttää, että metsä kasvaa hyvin. Ikääntyvä puusto alkaa lahota ja vapauttaa hiiltä takaisin ilmakehään. Lisäämällä suojeltua metsäpinta-alaa ei saada aikaan hiilensidonnan tehostumista eikä näin ollen myöskään positiivisia ilmastovaikutuksia. Monimuotoisuus ja luontoarvot huomioiva metsätalous on tähän toimivampi ratkaisu. Tästäkin näkökulmasta katsottuna on tärkeää turvata metsätalouden harjoittamisedellytykset maakunnassa. Kaavaselostuksessa todetaan, että Pohjois-Savon metsien suojeluaste on alhaisempi verrattuna naapurimaakuntiin. Suomessa on hyvin toimivat vapaaehtoisuuteen perustuvat suojeluohjelmat (Metso ja Helmi). Pohjois-Savossa Metson osalta on ylitetty koko ohjelmakauden tavoitteet ja vapaaehtoista suojelua tehdään nyt lisärahoituksen turvin. <u>Metsien suojelemisen tulee jatkossakin perustua vapaaehtoisuuteen, eikä kaavalla siksi tule osoittaa ainakaan uusia suojeltavaksi tarkoitettuja alueita. SSTE-alueita ei tule merkitä kaavaan yksityismaiden osalta,</u> koska alueet on tarkoitettu	Viheryhteyksiä osoitetaan kaavaehdotuksessa. Niiden tarve, merkitys ja vaikutukset kuvataan selkeämmin kaavaselostuksessa ja tueksi tuodaan v. 2010 Siton selvitys täydennettynä uudemmalla aineistolla. Maakunnallisesti merkittävimpien viheryhteyksien kokonaisuutta harkitaan vielä ehdotusvaiheessa tarkemmin. Kokonaisvaikutusten arvioinnissa palataan myös metsätaloudelle kohdistuviin vaikutuksiin. VE2:n ominaisuuksia siirtyy kaavaehdotukseen, kuten myös VE1:n ominaisuuksia. Suojelun vapaaehtoista toteuttamista tul- laan korostamaan myös kaavaehdotuksessa. Soiden suojelun täydennysohjelman toteutus on tavoitteena ja merkinnät osoitetaan kaavaehdotuksessa.
---	---

16.5.2022

suojeltavaksi vapaaehtoisuuteen perustuen. Mikäli kohteita merkitään kaavaan, tulee merkinnät toteuttaa ainoastaan valtion maiden osalta. Kaavamääräysten tulee olla selkeitä ja ymmärrettäviä. <u>Viherverkoston ja viheryhteystarve merkintöihin tulee lisätä suunnittelumääräykseen teksti, jonka mukaan kaavalla ei tule rajoittaa tai ohjata metsänhoitoa tai metsien käyttöä. S-merkinnällä ei tule osoittaa luonnonsuojelulain mukaan suojeltavia alueita, vaan nämä alueet tulee merkitä kaavaan merkinnällä SL. Vesilain nojalla suojeltavat alueet ovat maanomistajien kannalta ongelmallisia vesilaista puutuvien korvauspykälien vuoksi, emmekä siksi voi kannattaa tällaisten merkintöjen laittamista kaavaan. Perinnebiotooppien osalta tulee kaavaan rajata selvästi, minkä tasoista hankkeista tulee hakea viranomaiselta lausunto. Maisema-alueiden osalta edellytys lausunnon pyytamisestä usealta viranomaiselta on byrokratialtaan turhan raskas menettelymalli. Viittaukset museovirastoon tulee näistä merkinnöistä poistaa. EO2 ja eo2 määräysten osalta on huomautettava, että määräys koskee maa-ainesten ottoa. Määräyksessä oleva viittaus maisemallisiin arvoihin tulee kohdentua selvemmin maanmuodostumaan, eikä esimerkiksi alueen puustoon. MY-merkinnällä tarkoitetaan maa-ainelain mukaisia arvoja omaavia alueita. On korostettava, että maa-ainelaki koskee maa-ainesten ottoa, joten merkinnällä ei saa rajoittaa muuta toimintaa kuin maa-ainesten ottoa alueella.</u> Vaihtoehdossa 1 (Kyyväs uudistuja) on mahdollista peilata tämän hetkisiä MRL-uudistuksen elementtejä. Selvyyden nimissä todettakoon, että emme ole VE1 kannalla, mutta jos kaavaprosessia päätetään viedä tämän vaihtoehdon kautta eteenpäin, tulee jatkovaiheissa ottaa huomioon myös uuden lain vaatimukset kaavan laatimisen osalta, joihin kuuluu mm. maanomistajien nykyistä parempi tiedottaminen. Muuttunut turvallisuustilanne Euroopassa vaati myös huomionsa kaavassa. Huoltovarmuuskäytöstä turvetuotannolle varattuja alueita tulee olla kaavassa niin paljon, että <u>huoltovarmuuden kannalta tärkeä turpeen nosto energiaksi, kasvu- ja kuiviketurpeeksi</u>	Kaavamääräykseen lisätään voimassaolon aikarajaksi 5 vuotta, jolloin merkintä ei tuota tarpeetonta haittaa maanomistajille. Valtion suoalueiden osalta suojeluvaraukset on toteutettu jo Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa. Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3. Viherverkoston osalta merkintöjä tarkistetaan vielä kaavaehdotukseen, ks. yleisvastine 1.2. S- ja SL-merkintöjen logiikkaa tarkistetaan. Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3. Perinnebiotooppien kokonaisuutta täydennetään ELY:n laatiman selvityksen mukaisesti ja lausuntopyyntötarve harkitaan. Lausuntopyyntömenettelyä tarkistetaan johdonmukaisiksi. Ehdotukseen tarkistetaan, onko maa-ainestenottoalueiden merkinnän sisällössä tarkistamisen tarvetta. Turvealan epävarmojen näkymien vuoksi joidenkin luvitettujen alueiden lupia on jo purettu/peruttu. Vaikka pitkän aikavälin tavoitteena on energiaturpeesta luopuminen, on Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan saanut pohtimaan Suomen energiaomavaraisuutta ja huoltovarmuuden näkökulmaa.
--	--

16.5.2022

voidaan toteuttaa. Käytöstä pois jääneille turvetuotantoalueille voidaan osoittaa uutta käyttö energia tuotannossa, kuten biokaasukasvien viljely tai aurinkopaneeli kentät. Biokaasulaitoksia voidaan sijoittaa poistuneille turvetuotantoalueille. Biokaasukasvit sitovat hiiltä ja säätösalaajitus tekniikalla energiakasviviljelystä tulee hiiltä sitovaa ja päästöjä vähentävää toimintaa. Tuulivoiman rakentamiseen suhtaudumme myönteisesti ja siksi kaavassa on oltava riittävä varaus tuulivoimalle niille alueille missä ei ole asutukselle ja maisema-arvoille haittaa. Pohjois-Savon energiaomavaraisuutta voidaan turpeen säilyttämisellä ja lisäämällä tuulivoimaa merkittävästi parantaa. Tieverkon on oltava riittävä ja kunnossa. Nykyaikainen maa- ja metsätalous sekä uusiutuvan energiatuotannon kuljetukset tukeutuvat vahvasti tieverkkoon. <u>Pääteiden lisäksi on muistettava huolehtia myös alemman asteen tieverkostosta.</u> Kasvava biotalous merkitsee myös lisääntyvää kuljetusta alemman asteen tieverkoston kautta. Biotalous uusi nousu edellyttää ratkaisuja myös logistiikkaan. Sen vuoksi maakuntakaavaan <u>on perusteltua ottaa mukaan suuret terminaalit ja myös sisävesiliikenteen terminaalit tulee huomioida.</u> Laura Harjunpää, juristi, MTK Metsänomistajat Jari Kauhanen, toiminnanjohtaja, MTK -Pohjois-Savo Alueen Metsänhoitoyhdistykset (Mhy Pohjois-Savo, Mhy Savotta, Mhy Rautavaara, Mhy Keski-Savo)	Turpeenkäyttöä koskevat merkinnät jätetään pois, mutta yleismääräyksiin tulee niitä koskeva määräys ja suunnitteluohje. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.7. Potentiaaleja tuulivoima-alueita osoitetaan edelleen kaavaehdotuksessa, vaikka niiden määrää ja yhteisvaikutuksia tarkastellaankin täydentävästi. ks. liikennejärjestelmään liittyvä yleisvastine kappaleessa 1.6.
MTK Joroinen ry., lausunto saapui 16.5.2022	vastine
Joroisten kuntaa koskeva <u>maakuntakaavan päivitys yhdenmukaisiksi Pohjois-Savon maakuntakaavan kanssa tulee tehdä pohjautuen Etelä-Savon maakuntakaavaan.</u> <u>Joroinen-Varkaus - kehittämisvyöhykkeen lisääminen kaavaan on tarpeellinen lisäys</u> talousalueen elinkeinojen kehittymisen näkökulmastakin. Rakennettujen kulttuuriympäristöjen kohteilla on merkitystä maa- ja metsätalouden harjoittamisessa. Niiden uudelleentarkastelussa tulee ottaa huomioon, että kaavalla ei heikennetä maa- ja metsätalouden toimintaedellytyksiä jatkossa. Maakuntakaavan tulee mahdollistaa hyvät puitteet kokonaisvaltaiseen maakunnan, sen elinkeinojen ja yritystoiminnan	Joroisissa voimassa olevat, suhteelliset uudet Etelä-Savon maakuntakaavaratkaisut ovat olleet suunnittelun lähtökohtana.

16.5.2022

tasapainoiseen kehittämiseen. Tämä ehdotus on mielestämme nyt lausuttavilta osin sellainen. <u>Tieverkon on oltava riittävä ja kunnossa.</u> Viitostien kehittämien on tärkeä osa kaavalla ohjattavaa tieverkoston kehittämistä myös Joroisten osalta. <u>Erityisesti Joroinen Juva väli tarvitsee kehittämistä minkä kaavan tulee mahdollistaa.</u> Nykyaikainen maa- ja metsätalous sekä uusiutuvan energiatuotannon kuljetukset tukeutuvat vahvasti myös alempaan tieverkkoon. <u>Pääteiden lisäksi on muistettava huolehtia myös alemman tieverkoston kehittämisestä.</u> Biotalous uusi nousu edellyttää ratkaisuja myös logistiikkaan. <u>Sen vuoksi maakuntakaavaan on perusteltua ottaa mukaan suuret terminaalit.</u> Myös Joroisten osalta terminaali ja niiden tarve tulee käydä huolellisesti läpi. Peltojen osalta pidämme tärkeänä, että viljelyalueet säilyvät maatalouskäytössä. Tämä johdosta <u>on perusteltua osoittaa kaavassa elintarviketuotannon kannalta tärkeimmät maatalousalueet.</u> <u>Uusien toteuttamattomien ulkoilu- ja moottorikelkkareittien suunnittelussa yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa.</u> Maa- ja metsätalousvaltaiset alueet, joilla erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta pääkäyttömuoto tulee olla selkeästi metsätalous. Kaavalla ei tule ohjata metsälain mukaista metsänhoitoa.	Ks. liikennettä koskevat yleisvastineet 1.6. Tieväyliin tukeutuvaa terminaaliverkostoa ei osoiteta maakuntakaavassa. Terminaaleja koskevia merkintöjä ja kuvauksia selkeytetään ja yhtenäistetään ehdotusvaiheessa kaavakartalla ja kaavaselostuksessa. Kaavaehdotukseen osoitetaan sekä retkeilyettä moottorikelkkareitit yhteystarvemerkinnoilla. Reiteissä painottuvat ylikunnalliset ja ylimaakunnalliset sekä matkailukeskusten kannalta tärkeä reitit. MU- ja MY-merkinnät tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa.
Pohjois-Savon ELY-keskus	Vastine
Pohjois-Savon liitto on pyytänyt lausuntoa Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaluonnoksista. Pohjois-Savon ELY-keskus on valmistellut lausuntonsa yhteistyössä eri vastuualueiden kesken ja toteaa maakuntakaavaluonnoksista seuraavaa. Voimassa olevat maakuntakaavat Pohjois-Savossa on voimassa kuusi maakuntakaavaa: vuonna 2008 vahvistetut Kuopion seudun maakuntakaava sekä Leppävirran pohjoisosan valtatie 5 maakuntakaava, vuonna 2011 vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaava 2030, vuonna 2014 vahvistettu Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava, vuonna 2016 vahvistettu Pohjois-Savon kaupan maakuntakaava 2030 ja vuonna 2018 hyväksytty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaihe. Joroisten osalta voimassa on vuonna 2010 vahvistettu Etelä-Savon maakuntakaava	

16.5.2022

2010, vuonna 2016 vahvistetut Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava ja 2. vaihemaakuntakaava.

Maakuntakaavojen tarkistamisen tavoitteena on saada aikaan yksi kokonaisuus, ja samalla nostaa seudullisen maankäytön rajaa sekä yleispiirteistää maakuntakaavaa. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa on osoitettu muun muassa sähkönsiirtolinjat, soijensuojelualueet, ampumarata/moottoriurheilualueet, ampuma- ja harjoitusalueet, puolustusvoimien alueet ja suojavyöhykkeet, soittailmailun suojavyöhykkeet, sekä Yaran osalta kaivostoimintojen alue ja suojavyöhykkeet. Yaraa käsitellään tarkemmin vielä maakuntakaavan 2. vaiheen ehdotuksessa.

Maakunnan strategiset tavoitteet ja maakuntakaavaluonnoksen vaihtoehdot

Maakuntakaava kytkeytyy maakuntasuunnitelmaan ja -ohjelmaan. Pohjois-Savon maakuntasuunnitelma 2040 ja maakuntaohjelma 2022-2025 on hyväksytty maakuntavaltuustossa marraskuussa 2021.

Maakuntakaavaluonnosta on valmisteltu samanaikaisesti maakuntaohjelman kanssa, mikä on kaavaselostuksen mukaan mahdollistanut tiiviin yhteistyön ja kehittämistavoitteiden yhteensovittamisen suunnitelmien välillä. Uudessa maakuntaohjelmassa on muun muassa valittu maakunnan kehittämisen kärjet sekä määritetty uudeksi väestötavoitteeksi 242 000 asukasta vuoteen 2040 mennessä. Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen kaavaluonnokseen on laadittu kaksi vaihtoehtoa: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. On nähtävissä, että maakuntakaavaluonnoksen molemmat kaksi vaihtoehtoa pohjautuvat varsin pitkälti voimassa olevan maakuntakaavan kaavamerkintöihin ja -määräyksiin, mutta vaihtoehtoja on nyt suunnattu uudelleen muun muassa seudullisen merkittävyyden, ilmastomuutoksen sekä maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen näkökulmasta.

Tarkoituksena on, että maakuntakaavassa osoitetaan vain aidosti seudullisia toimintoja. Tällaisiksi on määritetty vähintään seudullisesti (mieluiten maakunnallisesti ja ylimaakunnallisesti) merkittävien asioiden/merkintöjen lisäksi palveluverkosto sekä toiminnot, joilla on merkittäviä ympäristö- ja liikennevaikutuksia. Lisäksi kriteerinä on, että merkintöjen painopiste on nykytilan kuvaamisen sijaan tulevaisuuden alueidenkäyttöä kuvaavaa, ja että niillä edistetään valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita sekä Pohjois-Savon maakuntasuunnitelman pitkän aikavälin tavoitteiden toteutumista.

16.5.2022

VE1:n väestö- ja työpaikkatavoitteet ovat uuden maakuntaohjelman mukaisia eli 242 000 asukasta ja 105 500 työpaikkaa. VE1:n taustalla on oletus kaupungistumis- ja keskittymiskehityksestä, jonka pohjalta aluerakenne on (myös voimassa olevaan maakunta-kaavaan nähden) kaupunki- ja taajamakeskeisempi. VE1:ssä on painotettu erityisesti ilmaston muutoksen hillintää ja sopeutumista, hiilinegatiivisuutta, luonnonmonimuotoisuutta, päästötöntä energiantuotantoa ja raide- ja vesiliikenteen kehittämistä. Voimassa oleviin maakuntakaavoihin nähden selkeimmät havaittavissa olevat muutokset kaavamerkintöjen osalta ovat kaupunkikehittämisen kohdealueiden supistuminen ja kyläverkoston huomattava supistuminen, maito- ja marjatalouden kehittämisvyöhykkeiden, viherverkoston sekä kansallispuistojen ja kansallisen kaupunkipuiston välisen kehittämisvyöhykkeen lisäykset, laajemmat potentiaaliset tuulivoima-alueet sekä Vaajasalon valtatie -yhteyden, Kuopio-Tahko matkailun kehittämiskäytävän ja turvetuotantoalueiden poistuminen.

VE2:ssa väestö- ja työpaikkatavoite ovat Pohjois-Savon kaupan kaavan 2030 mukaisia eli 260 000 asukasta ja 101 000 - 113 000 työpaikkaa. VE2:ssa maaseudun ja haja-asutusalueiden uudet mahdollisuudet nähdään teknologisen kehityksen, ekologisen ja omavaraisen elämäntavan sekä ilmastomuutoksen aikaansaamien trendien myötä. VE2 jatkaa nykyisten maakuntakaavojen linjauksia taloudessa ja kasvussa ja lisäksi tavoitteena on muun muassa ilmastomuutokseen sopeutuminen, hiilineutraalius sekä maantieliikenteen kehittäminen. Voimassa oleviin maakuntakaavoihin nähden selkeimmät havaittavissa olevat muutokset kaavamerkintöjen osalta ovat laajemmat tuulivoima- ja mineraalipotentiaaliset alueet, turvetuotantoalueiden vähentyminen, viherverkoston lisäys, virkistys- ja matkailuvyöhykkeiden supistuminen, kyläverkoston supistuminen sekä Vaajasalon valtatie -yhteyden ja Iisalmen ja Kiuruveden välisen maaseudun kehittämisen kohdealueen poistuminen.

Kaavaluonnoksesta annettavan palautteen ja niihin laadittujen vastineiden pohjalta aluerakennetyöryhmä ja maakuntahallitus linjaavat kaavaehdotuksen perusratkaisun, joka on oletettavasti yhdistelmä luonnosvaihtoehtojen eri teemoista. Kaavaehdotuksesta laaditaan kokonaisvaikutusten arviointi ja suoritetaan viranomaiskuuleminen, jonka jälkeen kaavaehdotus asetetaan tavoiteaikataulun mukaan nähtäville alkuvuodesta 2023. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaiheen vuonna 2023.

16.5.2022

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon maakunnan suunnittelussa siten, että edistetään niiden toteuttamista. <u>Kaavaselostuksessa valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on tuotu esille osana suunnittelutilannetta, mutta arviointia niiden toteutumisesta ei ole tehty vielä luonnosvaiheessa. Luonnosvaiheen osalta nousee esille myös se, että VE1:ssä ei ole käsitelty Seveso-kohteita. Seveso III -direktiivin huomioiminen maankäytön suunnittelussa sisältyy valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.</u> Maankäyttö- ja rakennuslain uudistus <u>Kaavoitus- ja rakentamislakiuudistuksen osalta on syytä huomioida myös KRL lakiluonnoksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten (luku 40) mahdollinen vaikutus nyt laadittavana olevaan kaavaan. Esitys uudeksi kaavoitus- ja rakentamislaki on tarkoitus antaa vuoden 2022 syksyllä.</u> Alustavasti arvioiden uusi kaavoitus- ja rakentamislaki voisi tulla voimaan aikaisintaan vuoden 2024 alusta lukien. Vuoden 2021 lopulla lausuttavana olleen kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksen mukaan maakuntakaava, joka on ollut ehdotuksena julkisesti nähtävillä tai hyväksytty, mutta ei ole vielä tullut voimaan ennen tämän lain voimaantuloa, käsiteltäisiin ja ratkaistaisiin maankäyttö- ja rakennuslain säännösten mukaisesti. Mikäli maakuntakaava hyväksyttäisiin maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti, se olisi voimassa viiden vuoden ajan maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaisin oikeusvaikutuksin. Kaavaluonnoksessa esitetyn aikataulun mukaan kaavaehdotus olisi tarkoitus asettaa nähtäville ja hyväksyä vuoden 2023 aikana, eli mitä luultavimmin ennen uuden lain voimaantuloa. Tämä tarkoittaisi, että sekä <u>maakuntakaavan sisältö että sen hyväksymistä koskeva menettely määrittyisivät maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti. Riippumatta siitä, minkä lain mukaisesti nyt laadittavana oleva maakuntakaava hyväksytään, on uudessa laissa määriteltäviin linjauksiin syytä kiinnittää huomiota maakuntakaavaprosessin aikana sikäli kuin uuden lain sisällöstä on tietoa. Vaikka maakuntakaava hyväksyttäisiin nykyisen maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti, kaavan oikeusvaikutukset tulisivat luultavasti jossain vaiheessa määräytymään uuden lain mukaisesti. Lausunnolla olleen lakiluonnoksen mukaan kaavan oikeusvaikutukset koskisivat jatkossa vain aluerakennetta, liikennettä ja viherrakennetta. Lisäksi</u>	Kokonaisvaikutusten arviointi tehdään kaavaehdotusvaiheessa, jolloin myös käydään läpi vaikutukset valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden kautta. Seveso-kohteet osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa. Muuttuvaa lainsäädäntöä seurataan. Kaavoitus- ja rakentamislain uudistus muuttui maaliskuussa kahden eri lain valmisteluksi (YM:n tiedote 22.3.2022). Maankäyttöosaan tehdään vain pieniä tarkistuksia ja kaavoituslaki viedään omana lakikokonaisuutenaan hyväksyttäväksi. Digitaalisuutta koskeva pykäläuudistukset etenevä erikseen. Maankäyttölain suurten muutosten peruuntuminen antaa työrauhaa maakuntakaavan laatimiselle.
--	--

16.5.2022

myös ilmastomuutoksen huomioiminen on otettava huomioon entistä vahvemmin.

Kuten kaavaselostuksessa tuodaan ilmi, maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksen lisäksi meneillään on myös muita lakiuudistuksia (ilmastolaki, luonnonsuojelulaki, kaivoslaki), joiden osalta tulee arvioida niiden mahdollisia vaikutuksia valmisteltavana olevan maakuntakaavan sisältöön.

Alue- ja yhdyskuntarakenne

Kaavaselostuksen mukaan kummassakin luonnosvaihtoehdossa on tavoitteena korostaa taajamia maakunnallisena palveluverkostona. Vaihtoehdoissa on varioiden osoitettu aluerakenteeseen ja palveluverkostoon liittyen kehittämisperiaatemarkintoina kaupunkikehittämisen kohdealue ja valtateiden kehittämisvyöhykkeet, aluevarausmerkinnöillä keskustatoimintojen alue ja taajamatoimintojen alue sekä kohdemerkinnöillä keskustatoimintojen alakeskus, monipuoliset palvelutaajamat, pienet palvelutaajamat ja pientaajamat sekä kylät.

Molemmissa vaihtoehdoissa on lisäksi pohjakarttamerkintänä osoitettu taajama, kylä, pienkylä -alueet.

Molemmissa vaihtoehdoissa keskustatoimintojen ja sitä ympäröivä taajamatoimintojen alue on osoitettu kaupunkikehittämisen kohdealueille (Kuopio, Siilinjärvi, Iisalmi, Varkaus). VE1:ssä keskustatoimintojen alakeskukseksi on osoitettu kaikki nykyiset kuntakeskukset sekä Juankoski ja Nilsiä. Suonenjoki, Leppävirta, Lapinlahti, Kiuvesi ja Räimä on osoitettu lisäksi monipuolisina palvelutaajamina. Pieninä palvelutaajamina / pientaajamina on osoitettu loput nykyiset ja entiset kuntakeskukset sekä joitakin taajamia kaupunkikehittämisen kohdealueella sekä valtateiden kehittämisvyöhykkeillä. VE2:ssa keskustatoimintojen alakeskukseksi on osoitettu kaikki nykyiset ja entiset kuntakeskukset, ja merkittävimmät taajamat on osoitettu yhdenlaisella aluevarausmerkinnällä, kuten on voimassa olevissa maakuntakaavoissakin.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan VE1:n suuntainen aluerakenne ja palveluverkko olisi tavoiteltavampaa erityisesti yhdyskuntarakenteen, liikennetarpeiden vähentämisen, palvelutarpeisiin vastaamisen sekä ilmastomuutoksen näkökulmasta. ELY-keskus näkee hyvänä myös taajamien erilaisten roolien tunnistamisen. Keskustatoimintoja ja taajama- alueita koskevissa merkinnöissä ja määräyksissä on kuitenkin osittain päällekkäisyyttä, eikä taajama- ja palveluverkoston hierarkia siten hahmotu selkeästi vaihtoehdoissa. Tätä

Muuttuvaa lainsäädäntöä seurataan ja niiden vaikutuksia arvioidaan ja tuodaan esille ehdotusvaiheessa kaavaselostuksessa.

Kaavaehdotuksessa keskeiset, suurimmat, taajamat kuvataan yleispiirteisinä aluevarauksina. Pienemmille palvelutaajamille osoitetaan symbolimerkinnot. Kaavaehdotuksessa päällekkäisyydet pyritään poistamaan ja merkinnöillä ja määräyssisällöillä tuodaan suunnitteluhierarkiaa esille.

16.5.2022

olisi hyvä selkiyttää kaavaehdotukseen. Myös kyläverkoston osalta voisi miettiä, mikä on se näkökulma ja <u>mitkä ovat kriteerit, joiden perusteella seudulliset kylät määritellään ja osoitetaan maakunta-kaavassa</u>. Esimerkiksi Kainuun maakuntakaavaa varten on yhdenlainen tarkastelu tehty. Kaavakartan yleispiirteistämisen näkökulmasta nousee esille myös yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntien osoittaminen. Voisiko olla, että <u>seudullisesti merkittävä asia olisi kasvun ohjaaminen tietuille alueille, jolloin yhdyskuntarakenteen laajenemissuunta olisi kuntakaavoituksessa ratkaistava asia?</u> Liikenne <u>ELY-keskus näkee VE1:n kannatettavampana vaihtoehtona jatkosuunnittelun pohjaksi, ilmastomuutoksen torjumisen, ilmastavoitteiden ja liikenteen päästövähennysten saavuttamisen näkökulmasta. Molemmat vaihtoehdot toteuttavat Itä-Suomen liikennestrategian ja Pohjois-Savon liikenne-järjestelmäsuunnitelman tavoitteita, mutta <u>VE1 vastaa kattavammin liikenteen tulevaisuuden tarpeisiin kuin nykyistä maakuntakaavaa noudatteleva VE2.</u></u> Molemmissa vaihtoehdoissa liikenteen kehittämisen keskiössä ovat kehittämisvyöhykkeet, joista VE1:ssä viitoskäytävän ja ysikäytävän kehittämisvyöhykkeitä kehitetään maantieliikenteen rinnalla raideliikenteeseen ja siihen liittyvään raidejoukkoliikenteeseen tukeutuen. VE2:ssa joukkoliikennettä kehitetään suppeammalla alueella. Kestävän kehityksen kannalta VE1:ssä esitetään merkittävimpiä mahdollisuuksia raideliikenteen ohella vesiliikenteen henkilö- ja tavarankuljetuksen sekä kävelyn ja pyöräilyn edistämisessä. <u>VE1:n Viitoskäytävän ja ysikäytävän kehittämisvyöhyke -merkinnät turvaavat valtateiden 5 ja 9 kehittämisen</u>, edistäen näin maakunnan kehittymistä kestävästi elinvoimaiseksi ja saavutettavaksi. VE1:n tieverkon esitystapa on selkeä; kehittämismerkinnöissä on huomioitu liikenteen kehittämisen keskeiset painopisteet ja kaavamääräyksissä tiehankkeiden yhteydessä tarvittavat liittymät ja rinnakkaistiet. <u>Kaupunkikehittämisen kohdealue -merkinnän</u> suunnittelumääräys sisältää myös useita liikennehallinnon näkökulmasta kannatettavia ja edistettäviä asioita. Merkinnällä osoitetaan Kuopion, Iisalmen ja Varkauden kohdealueet lähikuntineen. ELY-keskus esittää yksityiskohtana merkinnän <u>osoittamista Varkauden kohdalla niin, että se kattaisi selkeämmin myös Joroisten keskustaaajaman.</u>	Saadun palautteen perusteella kyläverkosto (kriteerinä palvelut ja väestö) osoitetaan symboleilla, mutta niille ei osoiteta suunnittelumääräyksiä. Nuolimerkintöjen poisjättämistä pohditaan. Kuopion ja Siilinjärven kasvulla nähdään olevan maakunnallista merkitystä. Liikennejärjestelmän osalta VE1 on pohjana kaavaehdotukselle. Varkauden kaupunkikehittämisen kohdealue -merkintää laajennetaan ulottumaan Joroisiin.
---	--

16.5.2022

Joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke -merkinnän ydinalueena on osoitettu lisalmi-Kuopio-Varkaus ja Kuopio-Suonenjoki -väli. Viitoskäytävä ja ysikäytävä on puolestaan merkitty maakuntarajoille saakka kehittämisvyöhykkeinä, joiden suunnittelussa on huomioitava pitkämatkaisen liikenteen sujuvuus ja turvallisuus sekä liikenteen ja matkailun palvelut. <u>ELY-keskus esittää näin ollen joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeiden ydinalueen (1. taso) merkintöjen kehittämistä siten, että merkinnät jatkuisivat maakuntien rajoille.</u> <u>Joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeiden 2.taso</u> tavoittaa kuntakeskukset Kuopiosta, Varkaudesta ja lisalmesta, mutta olisiko lisäksi tarvetta esimerkiksi <u>lisalmi-Pielavesi</u> -merkinnälle tai joillekin kuntakeskusten välisille merkinnöille tai muille ylimaakunnallisille merkinnöille esimerkiksi Varkaudesta Pieksämäen ja Joensuun suuntaan? <u>Taajamatoimintojen alue -merkinnän sekä taajama-merkintöjen suunnittelumääräyksessä on edellytetty palveluiden saatavuutta ja kävely- ja pyöräily-yhteyksiä seudullisille virkistysalueille. ELY-keskus esittää määräyksen kehittämistä niin, että siinä korostettaisiin myös palveluiden saavutettavuutta kävelen ja pyöräillen.</u> Kaavaselostuksen mukaan maakuntakaavaluonnoksissa pyritään osoittamaan vain maakunnallisesti ja valtakunnallisesti olennainen verkosto. <u>Kaavaselostuksessa ja VE1:n kaavakartalla on ristiriitaa seututien 453 Jäppiläntie Varkaudessa ja seututien 577 Kuopion Nilsiässä osalta; selostuksessa mainitaan merkittävästä parannettava tieosuus, kun taas VE1:n kaavakartalla osuudet on osoitettu uusina tieyhteyksinä.</u> Valtakunnallisia ja maakunnallisia painottavassa <u>strategisemmassa esittämistavassa ELY-keskus esittää harkittavaksi yksittäisiä kuntia koskevien edellä mainittujen seututeiden parantamista koskevien merkintöjen poistamista maakuntakaavakartalta.</u> Luonnonsuojelu ja viherverkosto Soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteet myös yksityismailla on molemmissa vaihtoehdoissa mukana suojeltavina kohteina. Tällä on suuri merkitys luonnon monimuotoisuuden kannalta, koska soiden ojitusaste on Pohjois-Savossa keskimääräistä korkeammalla tasolla, ja maakunnan useat suotyypit ja suoyhdistymät on arvioitu uhanalaisiksi. Samalla ojittamattomina säilyvät suot	Joukkoliikenteen kehittämistavoitteet maakuntarajoille/ylimaakunnallisina sisältyvät väylien kehittämisvyöhykkeisiin. Joukkoliikenteen kaksitasoista kehittämisperiaatemerkintää tulee tulkita siten, että se ei osoita linja-autoreitistöjen sijaintia vaan vyöhykettä, jolla joukkoliikenteeseen tukeutuvaa maankäyttöä tulee kehittää ja joukkoliikennettä pyrkiä järjestämään. Kaavaluonnoksissa harmaana osoitettu nuolimerkintä Pielavedelle mahdollistaa myös suoran reitin kehittämisen esim. lisalmeen. Pieksämäki-Varkaus-Joensuu -yhteys tullaan osoittamaan omana vt23:n ja raideliikenteen kehityskäytävänä, vrt. Varkauden palaute. Määräystä kehitetään palautteessa esitellyllä tavalla. Luonnosaineistossa on tässä virhe, joka korjataan kaavaehdotukseen. Seututeiden osalta maakuntakaavassa on esitetty parantamistoimenpiteitä vain kohteista, joista on laadittu tiesuunnitelma taikka riittävän yksityiskohtainen esi/tarveselvitys. Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3.
---	---

16.5.2022

tukevat ilmastonmuutoksen hillintää, kun hiili pysyy turpeeseen si- dottuna luonnontilaisilla soilla. <u>Soidensuojeluvarausten ja muiden toteuttamattomien suojelukoh- teiden kaavamääräystä tulee selkeyttää ja täsmentää sellaiseksi, että kohteiden luonnonarvoja ei voi turmella kaavan tultua voi- maan.</u> Niille tarvitaan alempana esiin nostettu suunnittelumääräys tätä varten. Suojelualueiden (SL ja S) kaavamääräys ei yksiselitteisesti erottele olemassa olevia ja vasta suojeluvarauksina esitettyjä kohteita. Kaavamääräys voisi olla esimerkiksi muodossa 'merkinnällä osoite- taan luonnonsuojelulla suojeltuja tai suojeltavaksi tarkoitettuja alueita', niin kuin on voimassa olevassa maakuntakaavassa. Mer- kintään tulee liittää suunnittelumääräys, kuten 'alueella ei saa ryh- tyä sellaisiin toimenpiteisiin tai suunnitella toimintoja, jotka saatta- vat vaarantaa alueen suojeluarvoja'. Suojelualueiden <u>kaavamääräys S on tällä hetkellä epäselvä</u>, koska siinä viitataan vesilakiin ja samalla tuodaan esille maa-alueet. Mää- räys on kuitenkin samankaltainen kuin voimassa olevassa maakun- takaavassa, joten kaavaselostukseen tulee lisätä vastaava teksti kuin on voimassa olevan maakuntakaavan kaavaselostuksessa. Täl- löin merkinnän tarkoitus tulee ymmärrettäväksi. Usean kaavamerkinnän kohdalle on laitettu kaavamääräystekstiä, jolla pyritään ottamaan huomioon luonnonsuojelulain 65 § mukai- set vaikutukset, joita toiminnasta ei saisi aiheutua. <u>Määräyksessä pitäisi kuitenkin viitata siihen, että toiminnalla ei saa vaarantaa kohteen suojeluperusteena olevia luontotyyppisiä tai lajeja.</u> Nyt kaavamääräyksessä tuodaan esille, että vaikutuksia tulee arvioida mm. alueen geologiaan, maaston kulumiseen, pintavalumaolosuh- teisiin ja pienilmastoon, jotka eivät suoranaisesti ole Natura-koh- teiden suojeluperusteita, vaikka konkretisoivatkin asiaa kansalai- sille. ELY-keskus pitää tärkeänä, että <u>kaavaselostuksessa maakunnalle luonteenomaisten tai täällä harvinaisina esiintyvien luontotyyppien esiintymistietoja tarkennetaan kaavaehdotusvaiheeseen ja kohteet osoitetaan kaavakartalla.</u> <u>Viherverkosto ja viheryhteystarpeet</u> ovat paljolti uutta asiaa ja nä- kökulmaa, jota pitää <u>vielä konkretisoida kaavaehdotusvaiheessa.</u> Nyt alueet pitävät sisällään laajalti normaalia talousmetsäaluetta,	Soidensuojeluvarausten ja muiden toteutta- mattomien suojelukohteiden kaavamää- rystä selvennetään kaavaehdotukseen. Esi- tetty kaavamääräyssidältö on hyvä lähtö- kohta. Sen lisäksi olemme lisäämässä kaava- merkintään maanomistajien kokeman hai- tan estämiseksi mainintaa 5 vuoden määrä- ajasta merkinnälle. Määräystekstiä korjataan tältä osin. Näin voidaan menetellä, mikäli aineistoa on saatavana yksiselitteisesti ja arvotettuna paikkatietomuodossa ja mikäli kohteille on osoitettavissa kaavamääräyksen kautta maankäytön tai suojelun tavoite. Ks. luon- nonsuojelun yleisvastine 1.3. Ks. yleisvastine 1.2. Viherrakenne osoite- taan maakuntakaavaehdotuksessa, mutta
---	---

16.5.2022

ja vaikutukset sekä metsätaloudelle että luonnonmonimuotoisuudelle jäävät epäselviksi. Kaavamääräyksen sisältö kattaa nyt laajan joukon erilaisia tavoiteltuja asioita kuten maisema, hiilensidonta ja virkistyskäyttö.

Parempaan lopputulokseen voisi päästä, jos aihe pilkottaisiin pienempiin osiin ja käsiteltäisiin aiheittain. Teemat, kuten hiilensidontan kannalta tärkeät oijittamattomat suot, voitaisiin merkitä omalla alaindeksillä karttaan, jolloin ne erottuisivat laajoista suo- ja metsätalousmaista.

Viherverkostoon liittyen tulisi olla mahdollisuus ja työväline tarkastella viherverkoston alueita suunnitelmallisesti, joko kaavaselvityksen liitteessä erillisenä raporttina tai kaavan valmistumisen jälkeisenä työnä. Siinä voitaisiin tarkastella tunnettuja luonnonydinalueita ja niiden läheisyydessä sijaitsevia luonnonarvoiltaan kehityskelpoisia kohteita, joita voitaisiin kehittää erityisesti painottaen luonnon monimuotoisuusarvoja ja kytkeytyneisyyttä. Samalla hiilensidontan kannalta keskeiset alueet olisi mahdollista nostaa esiin. Kytkeytyneisyyden tarkastelunäkökulman tulisi pohjautua biologiaan. Asiaa voidaan lähestyä eri eliöryhmien indikaattorilajien näkökulmasta, jotka vaativat erilaista mittakaavaa viheryhteyksien toimivuuden tarkasteluun. Visuaalisesti kartalla yhtenäiset viheralueet eivät olisi työn ensisijainen tavoite. Työn tulos pitäisi kytkeä alueelliseen metsäsuunnitelmaan, useisiin valmisteilla oleviin metsää koskeviin strategioihin sekä maakuntaohjelmaan ja sen tavoitteisiin.

Kaavaluonnosvaihtoehtojen välillä on myös nähtävissä selkeä ero siinä, että VE1 painottuu terrestriseen luontoon, kun taas VE2 nostaa voimakkaammin esille vesiluontoa muun muassa Kallavedellä, Suvasvedellä, Sorsavedellä ja Heinäveden reitillä. Lopullista esitystä viherverkostosta voisi kehittää yhdistelemällä molempien versioiden parhaita puolia. Kaavakartalle tulisi merkitä myös kirjaimilla MU, MY, V sekä viherverkoston kohteet. Nyt kartoilla on 3-5 eri viheren sävyistä merkintää ilman varmuutta siitä, mitä kukin kohde edustaa.

Perinnebiotooppien päivitysinventoinnin 2019-2021 aineistot ovat saatavilla, mutta valtakunnallisesti arvokkaiden kohteiden lopullinen valinta vielä inventoinnin ohjausryhmän käsittelyssä (selvinnee vuoden 2022 loppuun mennessä). Inventointia jatketaan myös maastokaudella 2022.

Jatkovalinnoista riippuen voi olla, että esimerkiksi mineraalipotentiaalisia alueita on syytä tarkastella myös viherverkoston ja luonnon

sen esittämistapaa ja jakoa ekologiisiin ja esim. virkistykseen liittyviin tavoitteisiin kehitetään. Viheryhteyksiä osoitetaan kaavaehdotuksessa. Niiden tarve, merkitys ja vaikutukset kuvataan selkeämmin kaavaselvityksessä ja liiteaineistoksi tuodaan v. 2010 Siton selvitys täydennettynä uudemalla aineistolla. Maakunnallisesti merkittävimpien viheryhteyksien kokonaisuutta harkitaan vielä ehdotusvaiheessa tarkemmin.

Palautteessa esitettyjä **täydentäviä ja tarkentavia teemoja, kuten hiilensidontan kannalta merkittävät alueet, harkitaan.**

Vesiluonnon osa tuodaan kaavaehdotukseen VE2:sta. Lisäksi mukaan tuodaan luonnon monimuotoisuuden teemaa zonation aineistosta. Kaavamerkintöjen kirjainkoodaus osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa.

Perinnebiotooppien päivitysinventoinnin aineistoa hyödynnetään kaavaehdotukseen.

16.5.2022

<u>monimuotoisuuden osalta</u>, koska alueet sijoittuvat osittain päällekkäin. Yksittäisiin luonnonsuojelukohteisiin ja niiden rajauksiin liittyen ELY- keskuksella on joitain rajaumuutosehdotuksia ja lisäyksiä. Nämä kohteet ja rajaukset voidaan toimittaa liittoon myöhemmin. Pohjavedet <u>E-luokan pohjavesialueet on huomioitu kaavakartalla ja merkin-</u> <u>nöissä/määräyksissä, mutta ne olisi mainittava myös kaavaselo-</u> <u>tuksessa.</u> Pohjois-Savossa on 1-luokan ja 2-luokan pohjavesialuei- den lisäksi 22 kappaletta 1E-luokan pohjavesialueita, 13 kappaletta 2E-luokan pohjavesialueita ja 2 kappaletta E-luokan pohjavesialu- eita. Maa-ainesten ottoalueiden <u>osalta ELY-keskus katsoo, ettei Pyssy-</u> <u>mäen pohjavesialueelle tule osoittaa pohjavedelle vaaraa aiheutta-</u> <u>vaa toimintaa,</u> ennen kuin tutkimuksin on voitu osoittaa, että kysei- nen alue ei ole vedenottoon soveltuva. Pintavedet VE1:n suunnittelumääräyksissä on nostettu esille pintavesien eko- loginen tila. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan <u>erinomaisen tilan</u> <u>tavoite ei ole realistinen,</u> koska edes hyvää tilaa ei saavuteta kaikille vesillä. Maankäytön suunnittelulla voidaan vaikuttaa vesistöille tärkeällä lähivaluma-alueella syntyvään kuormitukseen ja toisaalta hyvillä ratkaisuilla myös pidättää kauempaa tulevaa kuormitusta ennen vesistöön pääymistä. Asia koskee laajasti hajakuormitusta koskien asutusta, maataloutta, metsätaloutta, hulevesiä ja yleisesti kaikkea maaperää, valuntaa sekä virtauksia muuttavaa toimintaa. ELY-keskus <u>esittää kaavaselostuksen (s. 70) tarkentamista pintave-</u> <u>sien osalta seuraavasti "Vesienhoidon toimenpideohjelmassa kun-</u> <u>nostustoimenpiteitä on esitetty noin 70 järvelle ja kymmenille vir-</u> <u>tavesille. Kunnostushankkeita toteutetaan vuosittain, mutta kaikki</u> <u>eivät ole edellä mainittuja ohjelmakohteita."</u> Kaavaselostusta voisi tarkentaa myös vaikutusten arvioinnin osalta (s. 96) seuraavasti: "Pintaveden ekologinen on tila tyydyttävällä tasolla laajalti lisälmen <u>vesistörein alueella ja isoista vesistöistä esimerkiksi Pohjois-Kalla-</u> <u>vedellä, Unnukalla ja Haukiveden pohjoisosassa. Välttävällä tasolla</u> <u>on joukko pienempiä humuspitoisia järviä."</u> Kulttuuriympäristö	Kaavaehdotukseen teemoja valitaan ja yh- teensovittamista tehdään tarkemmin. Kaavaehdotusvaiheessa selostusta täyden- netään näiltä osin. Näin menetellään kaavaehdotuksessa. Pintavesiä koskevan yleismääräyksen sana- muotoa tarkistetaan. Selostuksen tarkennukset tehdään esitetyllä tavalla.
---	---

16.5.2022

Koko maakuntakaava-aluetta koskevaan kulttuuriympäristön suunnittelumääräykseen tulee lisätä inventointien ja kartoittamisen lisäksi myös <u>kulttuuriympäristöarvojen vaalimisen edistäminen</u>. Valtakunnallisesti arvokkaan ja maakunnallisesti arvokkaan maisema- alueen sekä kulttuuriympäristön vaalimisen kannalta valtakunnallisesti tärkeän alueen tai kohteen suunnittelumääräystä voisi tarkentaa siten, että <u>lausunto on pyydettävä alueelliselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta</u>. Ilmasto Pohjois-Savon ilmastotiekartta on valmistunut maakuntakaavan valmistelun aikana, keväällä 2021. Ilmastotiekartan päätavoite on, että <u>Pohjois-Savo olisi hiilineutraali viimeistään vuonna 2035. Tämän tavoitteen tulisi olla lähtökohtana myös maakuntakaavassa</u>. Luonnosvaihtoehtoissa on erilaiset ilmastotavoitteet, VE1:n ollessa tältä osin kunnianhimoisempi. VE2:n tavoite hiilineutraaliudesta 2040 mennessä ei vastaa ilmastotiekartan tavoitetta. <u>Kaavaselostuksessa ei mainita lainkaan ilmastotiekarttaa tai sen tavoitteita ja painopisteitä</u>. ELY- keskus esittää myös niitä kirjattavaksi kaavaselostukseen. VE1:ssä alue- ja yhteiskuntarakenteen eheytyminen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen sekä joukkoliikenteen kehittämisvyöhykkeet vähentävät erityisesti liikenteen ilmastovaikutuksia. Luontomatka- ilun tukeminen on nostettu VE1:een erityiseksi tavoitteeksi. <u>Maa- kuntakaavan tulisi tukea näiden kohteiden saavutettavuutta vähä- päästöisin liikkumismuodoin</u>. Raskaan liikenteen päästöjen vähentämiseksi <u>raide- ja vesiyhteyksiä tulisi hyödyntää enemmän kuljetuksiin</u>, mikä on huomioitu vahvemmin VE1:ssä. VE1:ssä on huomioitu vahvemmin myös hiilen sidonta ja hiilivaras- tojen kasvattaminen suunnittelumääräyksissä. Kaavaselostuksen mukaan VE1 tavoittelee tuulivoimatuotannon osuudeksi 20 % maa- kunnan primäärienergian tarpeesta, kun VE2:n tavoite on 6 %. <u>Tuulivoimaan panostaminen on tärkeää niin ilmastomuutoksen hillin- nän kuin paikallisen kustannustehokkaan ja vähähiilisen energian- tuotannon kannalta</u>. Potentiaalisten tuulivoima-alueiden aluerajauksissa eikä määräyk- sissä ole kuitenkaan eroa vaihtoehtojen välillä, eikä	Suunnittelumääräystä tarkistetaan palaut- teessa esitetyillä tavoilla. VE1:n kunnianhimoisempi ilmastotavoite otetaan kaavaehdotuksessa lähtökohdaksi. Maakunta olisi hiilineutraali siis vuoteen 2035 mennessä ja kaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä jo hiilinegatiivinen. Kaava- selostusta täydennetään palautteessa esite- tyllä tavalla ilmastotiekartan tavoitteilla ja painopisteillä.
--	--

16.5.2022

kaavaselostuksesta käy ilmi, miten VE1:n mukainen suurempi tuotanto-osuus on mahdollista saavuttaa VE2:een verrattuna. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaihe sisältää yleismääräyksen geoenergiasta. <u>ELY-keskus esittää, että myös aurinkoenergiaa koskeva määräys sisällytettäisiin kaavaan.</u> Suunnittelumääräys voisi olla esimerkiksi seuraavanlainen: "Suunniteltaessa laajoja aurinkoenergian tuotantoalueita tulee ne ensisijaisesti sijoittaa tarvittavan infrastruktuurin läheisyyteen. Alueen suunnittelussa on otettava huomioon asumiseen, virkistykseen ja alkutuotantoon sekä maisema-, kulttuuriympäristö- ja luontoarvoihin kohdistuvat vaikutukset". <u>Maakuntakaavan vaikutus turpeen tuotantoon ja sen tulevaisuuteen on heikko verrattuna muihin tuotantoon vaikuttaviin tekijöihin</u>, kuten päästöoikeuden hintaan ja valtakunnallisiin ratkaisuihin. Siten vaihtoehtojen turvetuotantoa koskevien kirjausten eroa on vaikea arvioida ilmastovaikutusten kannalta. VE1:n nopeampi turpeen energiakäytön lopettaminen ja turvetuotantoalueiden ilmastokestävä jatkokäyttö on ilmaston kannalta kestävämpi vaihtoehto. Kestävän kehityksen kannalta turpeen tuotannon vähentyessä tulee huomioida sen vaikutukset kasvu- ja kuiviketurpeen käyttöön sekä korvattavuuteen maa- ja metsätaloudessa. Maakuntakaavalla tähän ei voida kuitenkaan juuri vaikuttaa. Ilmastonmuutoksen hillinnän lisäksi <u>ilmastonmuutokseen sopeutumisen tulisi näkyä vahvana teemana läpi maakuntakaavan, ilmastotiekartan ja kansallisten ilmastotavoitteiden mukaisesti.</u> VE1:ssä sopeutuminen on huomioitu paremmin, muun muassa maankäytön ja liikenneväylien suunnittelumääräyksissä. Parhaillaan uudistettavana oleva ilmastolaki tullee ohjaamaan jatkossa myös alueellisten ilmastosuunnitelmien laadintaa sekä hillintä- ja sopeutumistoimien vahvempaa huomioimista alueellisissa suunnitelmissa. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen toimenpiteet ovat keskeisiä erityisesti tiivistä rakennetuilla alueilla, joissa sääntäjäilmiöille altistuu suurin osa alueen asukkaista. Kaavaselostuksessa on huomioitu hyvin matkailuyritysten kilpailuedun kasvattaminen kestävä kehityksen periaatteita noudattamalla. Kestävän kehityksen kannalta <u>suuria matkailijamääriä tulisi ohjata alueille, joissa luonnonmonimuotoisuutta ei vaaranneta.</u> Tämä edistää myös ilmastonmuutokseen sopeutumista. Naapurimaakuntien kaavatilanne	Aurinkoenergia tullaa ottamaan kaavaehdotuksessa esille jollain tavalla, esim. turvetuotantoalueiden jälkikäyttönä. Palautteessa ehdotettua yleismääräystä harkitaan lisättäväksi. Turvetuotantoon varattavia alueita ei osoiteta kaavaehdotuksessa, vaan turpeen hyödyntämistä ohjataan yleismääräyksellä. Ks. yleisvastine 1.7. Kaavaehdotusvaiheessa sopeutumiseen keskitytään tarkemmin, lähtökohtana on VE1.
--	--

16.5.2022

Kaava-aineiston liitteinä olevissa aluerakenneselvityksessä ja tuuli-voimapotentialissa on jossain määrin huomioitu Pohjois-Savon maakuntakaavan yhteydet naapurimaakuntiin. <u>Kaavaselistuksessa nämä liittynät ovat jääneet vähäisemmälle huomiolle. Asiaan on syytä kiinnittää huomiota jatkotarkastelussa koska, että maakuntakaava on mahdollisuuksien mukaan yhteen sovitettava maakuntakaava- alueeseen rajoittuvien alueiden maakuntakaavoituksen kanssa</u> (MRL 28.1. §). Osallistaminen ja vaikutusten arviointi Maakuntakaavaluonnosta on valmisteltu monipuolisessa vuorovaikutuksessa eri osallisryhmien kesken. ELY-keskus pitää mielenkiintoisena toisistaan poikkeavien kaavaluonnosvaihtoehtojen tarkastelua, joskin se on tuonut omat haasteensa palautteen valmisteluun. Osana vaikutusten arviointia on ennen kaavaluonnoksen nähtäville asettamista pidetty kaksi työpajaa. Kaavaselistuksessa on tehty vertailua vaihtoehtojen välillä, mikä on myös osa vaikutusten arviointia. Kaavaselistuksessa (s. 89) todetaan, että "Vaikutustenarvioinnin tarkemmat tiedot löytyvät raportista, joka on kaava-aineiston liitteessä". Kyseinen <u>raportti ei ole kuitenkaan ollut löydettävissä nähtävillä olevasta kaava-aineistosta</u>. Kaavaehdotuksessa tulee olemaan yksi vaihtoehto, josta laaditaan kokonaisvaikutusten arviointi. Vaihtoehtojen välillä on eroja muun muassa siinä, millaisia keinoja kaavassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi on tarkoitus käyttää. Esimerkiksi VE1:ssä tavoitteeksi asetetaan maakunnan vesien erinomainen tila vuoteen 2040 mennessä. VE2:ssa vastaava tilatavoite on asetettu tasolle 'vesien hyvä tila'. (Kaavaselistus, s. 96) VE1:ssä asetettujen tilatavoitteiden saavuttamiseksi kaavamääräyksiin esitetään erillistä, koko maakuntakaava-aluetta koskevaa, suunnittelumääräystä otsikolla "Pintavesien ekologinen tila". VE2:ssa vesien hyvä tilatavoite näytään saavutettavan ilman tarvetta vastaavalle suunnittelumääräykselle? VE1:ssä koko maakuntakaavaa-aluetta koskevana suunnittelumääräyksenä esitetään pintavesien ekologisen tilan osalta mm. seuraavaa: "Kaikissa vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimissa on parannettava pintavesien ekologista tilaa. -- Turvemailla metsäojitusten aiheuttamia vesistö päästöjä on vähennettävä." Kaavaselistuksen vaikutustenarviointia koskeva osiosta ei ilmene,	Ehdotusvaiheessa ylimaakunnalliseen suunnitteluun ja suunnitelmien yhteensovittamiseen sekä yhteisvaikutusten selvittämiseen keskitytään tarkemmin. Vaikutusten arvioinnin raportti jätettiin pois lopullisesta liiteaineistosta ja sen keskeiset osat löytyivät kaavaselistuksesta. Maininta on jäänyt kaavaselistukseen epähuomiossa.
---	--

16.5.2022

millaisia vaikutuksia edellä mainitun kaltaisilla suunnittelumääräyksillä olisi viranomaistoimintaan, esim. ympäristöluvitukseen. <u>Vaikutustenarvioinnissa tulisi huomioida paitsi asetettavien tavoitteiden realistisuus, myös niiden suhde ja vaikutus muiden lakien mukaisiin menettelyihin.</u> Myös muita esimerkkejä haastavasta tavoitteenasettelusta on löydettävissä. Näin esimerkiksi VE1:ssä ”turpeen poltto halutaan lopettaa hyvin nopealla aikajänteellä, mikä voi haitata energiantuotannon huoltovarmuutta ja vähentää maakunnassa olevia työpaikkoja. Lisäksi turpeen nopea alasajo voi johtaa jalostuskelpoisen puun polttoon, jos energiapuuta ei ole riittävästi saatavilla kohtuullisin kustannuksin. Vaihtoehdossa 2 turpeen alasajo on maltillisempaa ja näin ollen helpottaa energiamurroksen välivaiheiden toteuttamista sekä huoltovarmuuden ylläpitämistä” (kaavaselostus, s. 97). Osalliselle <u>jää epäselväksi, missä määrin edellä mainittuihin tavoitteisiin voidaan vaikuttaa maakuntakaavalla ja missä määrin ne ovat seurausta valtakunnantasoista ratkaisusta.</u> Kaavaselostus, kaavakartta sekä kaavamerkinnät ja -määräykset <u>Ehdotusvaiheen kaavaselostukseen olisi hyvä selventää ja tarkentaa sellaisia vähintään seudullisen merkittävyyden omaavia kohteita, joita ei kuitenkaan osoiteta kaavakartalla. Esimerkiksi Finnfo-relilla on taajamatoimintojen alueella Varkaudessa valtakunnallisesti merkittävä kalanviljelylaitos.</u> <u>Kaavaluonnoskarttojen lukeminen on ollut hieman työlästä, koska muun muassa merkintöjen tunnisteita ei ole kartoilla.</u> Osittain myös merkintöjen kuvaustekniikka poikkeaa toisistaan karttojen ja merkintöjen ja määräysten välillä tai symbolia ja/tai määräystä ei ole merkinnöissä ja määräyksissä (esimerkiksi jätevedenpuhdistamot, perinnebiotooppi-kohteet). Peltoja ei ole myöskään osoitettu pohjakarttamerkintänä VE1:ssä, vaikka ne on osoitettu karttalegendalla. Kaavaluonnoksesta saatavan palautteen myötä valinnat, perustelut ja vaikutusten arviointi luonnollisesti tarkentuvat kaavaehdotusvaiheeseen. Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt johtaja Kimmo Haapanen ja ratkaissut ylijohtaja Pasi Patrikainen.	Tähän palataan kaavaehdotuksessa. Ks. yleisvastine 1.1. Kaavaehdotuksessa merkintöjen koodaus tehdään kaavakartoille.
---	---

16.5.2022

Pohjois-Savon Pelastuslaitos	Vastine
Ei Huomautettavaa.	Merkitään tiedoksi.
Haataja Antti, valmiuspäällikkö	
Suomen metsäkeskus	Vastine
Suomen metsäkeskus kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto Pohjois-Savon maakuntakaavan luonnoksesta. Suomen metsäkeskus tarkastelee maakuntakaavaa metsälain valvonnan ja kestävään metsätalouteen perustuvien elinkeinojen edistämisen näkökulmasta. <u>Valmistelussa on hyvä huomioida, että metsälakia (1093/1996) ei sovelleta maakuntakaavassa suojeluun varatuilla alueilla. Kun metsälakia ei sovelleta, vaikuttaa se myös muiden metsänkäyttöä ohjaavien lakien voimassaoloon, kuten kestävän metsätalouden määraikaiseen rahoituslakiin (34/2015) (Kemera) ja lakiin metsätuhojen torjunnasta (1087/2013) (metsätuholaki). Nämä lait ovat riippuvaisia metsälain soveltamisesta. Suomen metsäkeskus valvoo metsälainsäädännön noudattamista.</u> <u>Alueilla, joilla metsälakia sovelletaan, metsälaki ohjaa metsien hoitoa ja käyttöä. Metsälain ohella metsien käyttöä säätelevät myös metsälain nojalla annettu valtioneuvoston asetus metsien kestävästä hoidosta ja käytöstä. Myös ympäristölainsäädännöllä on vaikutuksia metsätalouteen. Metsälaki asettaa metsien hoidolle ja käytölle vähimmäisvaatimukset. Vähimmäisvaatimuksissa säädetään muun muassa puun korjuusta, metsän uudistamisesta ja metsäluonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. Käytännön työssä <u>kestävä metsätalous huomioi luontoarvot.</u></u> <u>Kaavaluonnoksissa tulisi näkyä enemmän metsien merkitys osana ilmastotyötä ja metsäbiotalouden edellytysten turvaaminen. Hiilensidonnän edistämiseksi ja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi metsien ottamista muuhun maankäyttöön (yhteiskuntarakenne, liikenne, pellonraivaus) tulisi välttää. Kestävän ja kannattavan metsätalouden harjoittaminen on yksi merkittävimmistä tavoista edistää hiilensidontaa Pohjois-Savossa – toisaalta myös edistää pohjoissa-volaista elinkeinoelämää. <u>Kaavamerkinnoilla ja -määräyksillä ei pidä tarpeettomasti rajoittaa metsätalouden toimintaedellytyksiä.</u></u> Maakuntakaavoilla on vaikutusta metsäalueiden pirstoutumiseen ja metsäkatoon maankäytön suunnittelun kautta. Kaavaselostuksessa on mainittu, että ”suunnittelussa on otettava huomioon	Hiilensidonnän merkitystä nostetaan esille kaavaehdotuksessa (esim. osana ekologisten verkostojen merkintöjä tai yleismääräyksissä). Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3.

16.5.2022

tuulivoima-alueiden ympäristövaikutukset, erityisesti maisemaan, kulttuuriympäristöön, luontoon ja elinympäristöön kohdistuvat vaikutukset sekä liikenteen toiminnasta aiheutuvat rajoitteet”. Eri-tyistä huomiota tulisi kiinnittää myös tuulivoimapuistojen suunnitteluun ja suunnitelmien metsätalousvaikutuksiin. Tuulivoimaa suunniteltaessa on muun muassa kiinnitettävä huomiota voimalinjojen ja huoltoteiden suunnitteluun, niin että metsäalueiden pirstoutuminen ja metsäkato olisi mahdollisimman vähäistä. Myös kuljetusinfraa suunniteltaessa tulisi huomioida metsätalouden tarpeet mm. tiestö ja puutavaraterminaalit. Mahdollisuuksien mukaan tulisi hyödyntää olemassa olevaa infraa metsäkadon minimoimiseksi.

Huomioita osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta (OAS)

Maakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa on esitelty kattavasti osalliset, joilla on eri kaavaprosessin vaiheissa mahdollisuus vaikuttaa osallistumis- ja arviointisuunnitelman sisältöön, kaavan tavoitteisiin, kaavan sisältöön ja vaikutusten arvioinnin riittävyyteen. Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2.vaiheen 1.viranomaisneuvottelu on järjestetty 23.10.2019. Huomioitavaa on, että viranomaisneuvottelussa ei ole ollut osallisena Suomen metsäkeskuksen edustajaa välillisenä valtionhallinnon edustajana metsäalalta. Materiaalista ei käy ilmi neuvotteluun kutsuttujen organisaatioiden tietoja.

Suomen metsäkeskuksen toimintaa ohjaa Maa- ja metsätalousministeriö. Maankäytön suunnittelu vaikuttaa muun muassa Metsäkeskuksen lainsäädännöllisiin tehtäviin metsälainsäädännön valvojana ja metsän- ja luonnonhoitotöiden rahoittajana. Sillä on myös vaikutusta metsäelinkeinon harjoittamiseen kaavoitetulla alueella. Metsälakia sovelletaan maakuntakaavan muilla kuin suojelualueeksi osoitetuilla alueilla.

Metsälain 25 §:ssä säädetään, että kaavoitettavien ja kaavoitetujen alueiden osalta Suomen metsäkeskuksen tulee olla riittävässä yhteistyössä kuntien kanssa metsälain ja maankäyttö- ja rakennuslain tavoitteiden yhteensovittamiseksi. Kun kaavoitettava alue sisältää metsää, tulisi Suomen metsäkeskus osallistua kaavaprosessiin ja kutsua mukaan maakuntakaavojen viranomaisneuvotteluihin. Lisäksi toivomme saavamme maakuntien liitoilta ja kunnilta lausuntopyynnöt maakuntakaavoista.

Suomen metsäkeskus toivoo aktiivista yhteistyötä maankäytön suunnittelijoiden kanssa koko kaavaprosessin ajan. Suomen metsäkeskuksella on tietojärjestelmässään metsänomistajien

Suomen metsäkeskukselle on lähetetty kokouskutsu 10.10.2019. Muita kutsuttuja osallisia ovat olleet: Finavia Oyj, Fingrid Oyj, Ilmatieteen laitos, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Kuopion kulttuurihistoriallinen museo, Metsähallitus, Museovirasto, Pohjois-Savon pelastuslaitos, Pohjois-Savon ELY-keskus, Puolustusvoimat; 3. Logistiikkarykmentti, 1. Logistiikkarykmentti ja Pääesikunnan operatiivinen osasto, Suomen Turvallisuusverkko Oy, Traficom, Työ- ja elinkeinoministeriö, Väylävirasto, Ympäristöministeriö, Etelä-Savon maakuntaliitto, Keski-Suomen liitto, Pohjois-Pohjanmaan liitto, Kainuun liitto ja Pohjois-Karjalan maakuntaliitto

16.5.2022

<u>yhteystiedot ja kattava metsä- ja luontotieto.</u> Suomen metsäkeskuksen metsävaratieto on avointa aineistoa ja hyödynnettävissä kaavavalmistelussa. Kaavoittaja voi tehdä Metsäkeskukselle tietopyynnön kaavoitusprosessinsa tueksi, josta on hyötyä esimerkiksi metsänomistajien tavoittamisessa, luontokartoituksissa ja kaavan metsätaloudellisten vaikutusten arvioinnissa. Vaikutusten arviointi kaavoituksessa Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta. Tällä tarkoitetaan ensisijaisesti kaavan kokonaistaloudellisia vaikutuksia. Samoin on pidettävä silmällä sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kaavasta kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on myös otettava huomioon Suomen perustuslain 6 §:stä ilmenevä yhdenvertaisuusvaatimus. Se edellyttää muun muassa, että alueiden omistajia ei aseteta kaavassa toisistaan poikkeavaan asemaan, ellei siihen kaavan sisältöä koskevat säännökset huomioon ottaen ole maankäytöllisiä perusteita. MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. Vaikutuksia metsätalouden harjoittamiseen voi olla esimerkiksi kaavojen virkistys-, ulkoilu- ja suojelualuevarauksilla. <u>Metsäsektori tulee ottaa laajasti huomioon jo vaikutustenarviointivaiheessa.</u> Arvioitaessa vaikutuksia viherverkostoihin, virkistykseen, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonsuojeluun on kaavoitustyössä käytetty Suomen ympäristökeskuksen Metsien Zonation -analyysiaineistoja kartoittamaan monimuotoisuudelle tärkeitä metsäalueita Pohjois-Savossa paikkatietoaineistojen pohjalta. Analyysiaineistojen käyttö osana maakuntakaavoitusta on yleistynyt, mutta haasteena on, että niiden pohjalta saatetaan tehdä liian suoraviivaisia yleistyksiä kaavakartoille. <u>Zonation -analyysiaineistoja ei ole tarkoitettu kohdentamaan suoria kaavamerkintöjä tai suojelualueita, vaan niitä tulee käyttää kartoittamaan potentiaalisia monimuotoisuuskohteita maastossa. Näiden Zonation -analyysien käyttöön liittyvien kartoitusten osalta on hyvä osallistaa laajasti metsäalan toimijoita osana kaavoitustyötä.</u> <u>Suomen metsäkeskus esittää, että kaavan vaikutukset metsätalouteen selvitetään metsänomistajien, elinkeinotalouden,</u>	Yhteisiä neuvotteluja eri metsätoimijoiden kanssa järjestetään kaavaehdotusta valmisteltaessa. Kaavaehdotusvaiheessa laaditaan kokonaisvaikutusten arviointi, jossa vaikutuksia mm. metsäsektoriin selvitetään. Corine- ja zonation aineistoja käytetään täydentämään ekologista selvitystä. Aiheesta neuvotellaan myös metsätoimijoiden kanssa.
--	---

16.5.2022

<u>luonnonvarojen ja energiantuotannon näkökulmasta.</u> Suomen metsäkeskus esittää myös, että kaikki mahdollisesti metsätalouteen vaikuttaviin kaavamerkintöihin ja suunnitteluohjeisiin ja -määräyksiin lisätään tarkennus vaikutuksista metsien käyttöön. Yleisiä huomioita kaavamerkinnoista <u>Maakuntakaavamerkinnot ja -määräykset tulisi olla niin selkeitä,</u> että niiden oikeusvaikutukset tulevat selviksi viranomaisille, toimijoille ja maanomistajille. Kaikki maakuntakaavamerkintöjen ja -määräykset eivät ole Suomen metsäkeskuksen mukaan selkeitä ja niiden oikeusvaikutukset jäävät niin viranomaisille, toimijoille kuin maanomistajille epäselviksi. Ympäristöministeriön julkaisussa "Maakuntakaavan sisältö ja esitystapa" todetaan seuraavaa: "Maakuntakaavan esitystavan tulee olla sellainen, että se vastaa maakuntakaavan tehtävää yleispiirteisenä alueiden käyttöä koskevana suunnitelmana. Samalla on varmistettava, että kaava on esitystavaltaan riittävän selkeä ja havainnollinen niin, että eri osapuolet saavat oikean kuvan maakuntakaavan sisällöstä ja sen merkityksestä." Samassa julkaisussa mainitaan: "Suojelumääräys voidaan MRL 30.2 §:n mukaisesti antaa vain, jos aluetta on erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava. Tämän vuoksi esimerkiksi metsänhakkuuta ei voida määräyksellä rajoittaa ilman, että alueella on myös erityisiä ympäristöarvoja. Suojelumääräyksiin liittyvät oikeusvaikutukset korostavat näiden ympäristöarvojen todentamis- ja yksilöintitarvetta maakuntakaava-asiakirjoissa ja myös niiden tunnistamiseksi laadittujen selvitysten riittävyyttä." Suomen metsäkeskus lausuu, että <u>kaavamerkintöjen kuvauksia, suunnitteluohjeita ja -määräyksiä tulee selkeyttää, erityisesti maakuntakaavan merkintöjen vaikutuksista metsätalouden harjoittamiseen sekä tarkentaa ohjausvaikutusta kuntakaavoitukseen.</u> Huomiot kaavamerkintöjen vaikutuksista metsien käyttöön; Maa- ja metsätalouteen osoitetut alueet -M-alkuiset merkinnät <u>Maakuntakaavoissa maa- ja metsätaloustalouteen osoitetuilla alueilla tulee suhtautua pidättyväisesti muuhun kuin rakentamisen ohjaukseen.</u> Maakuntakaavassa maa- ja metsätaloustaloutta koskevia aluevarauksia ja kaavamerkintöjä sisällytettäessä niiden tarpeellisuus tulee olla riittävällä tavalla selvitetty ja niiden vaikutukset elinkeinojen harjoittamiseen oltava asianmukaisesti arvioitu. Vaikutusten arvioinnissa on huomioitava merkintöjen rajoitteet	Ehdotusvaiheessa vaikutuksia tullaan selvittämään niin suhteessa voimassa olevaan maakuntakaavaan kuin alueella toteutuneeseen maankäyttöön. Vaikutuksista tuodaan esille merkittävimmät. Maakuntakaavan ohjausvaikutus ei ulotu metsätalouteen, sitä kautta vaikutusten arvioidaan olevan myös vähäisiä. Merkintöjen ja määräysten selkeyteen kiinnitetään luonnosvaiheen jälkeen erityistä huomiota. Maa- ja metsätalouden suhteen kaavassa esitetään joitakin tavoitteita mm. luonnon monimuotoisuuden lisäämisen, hiilensidontan ja luontoalueiden pirstaloitumisen ehkäisyn suhteen.
--	--

16.5.2022

<u>metsätalouteen ja mahdolliset oikeusvaikutukset tarkemmille suunnittelutasoille. Maa- ja metsätalousalueiden päällekkäiskäyttöä tulee välttää, kuten alueiden osoittamista ulkoilu- ja virkistyskäyttöön, ja eikä päällekkäiskäytöllä pidä ns. laajentaa jokamiehen-oikeuksia.</u> Valkoiset alueet (ei kaavamerkintää) Metsäbiotalouden kannalta <u>valkoiset alueet</u> ovat erittäin merkittäviä ja kuvauksessa olisi perusteltua tuoda esiin tarve kehittää valkoisia alueita tavalla, joka mahdollistaa metsätalouden toimintaedellytysten parantamisen ja turvaa sen kasvumahdollisuudet. Tavoite on erittäin keskeinen sekä <u>uusiutuvan raaka-aineen saatavuuden</u> että <u>hiilen sidonnan ja hiilivarastojen kasvattamisen kannalta.</u> <u>Metsäkeskus esittää, että maakuntakaavan jatkovalmistelussa vielä varmistetaan ilmaisujen muotoilu tavalla, jossa tuodaan selkeästi esiin, että metsätaloutta ohjataan erillislainsäädännöllä, jonka avulla käytännön toimintaa suunnataan joka tapauksessa maakuntakaavan tavoitteiden mukaiseen suuntaan.</u> Lisäksi metsäsektori kehittää koko ajan omaehtoisesti toimintaansa, mikä osaltaan ohjaa kehitystä samojen tavoitteiden suuntaan. Ilmaisujen selkeys on erityisen tärkeää alempiasteisen kaavoituksen laatimiselle. On tarpeen huomioida, että kaavatietojen saatavuutta sähköisessä muodossa kehitetään parhaillaan voimakkaasti. Edellä mainittujen metsätaloutta koskevien ilmaisujen tulee näkyä riittävästi kaavamääräysten tasolla, jotta ne välittyvät eteenpäin sähköisten aineistojen käsittelyssä. <u>Suomen metsäkeskus esittää lisättäväksi, että "valkoiset alueet" ovat ensisijaisesti maa- ja metsätalouuskäyttöön ja maankäytön muutosta pitää välttää.</u> Suojelualue varaukset S- ja SL-aluevarausmerkinnät Pohjois-Savon maakuntakaavan esittely- ja keskustelutilaisuudessa 25.1.2022 mainittiin, että uusia suojelualueita ei ole maakuntakaavaan esitetty. Tämän Suomen metsäkeskus pitää hyvänä asiana. Suojelualuevarauksia maakuntakaavaan esitettäessä tulisi Suomen metsäkeskuksen näkemyksen mukaan ensi neuvotella maanomistajan kanssa perustettavista alueista, jotta kaavassa esitettäisiin sellaisia kohteita, jotka tuleva asianmukaisella lainsäädännöllä suojelluksi. Näin toteutuisi myös Metso- ja Helmi-ohjelmien ajatus siitä, että suojelu perustuu vapaaehtoisuuteen. Metso- ja Helmi-ohjelmilla toteutettu vapaaehtoisuuteen perustuva suojelu on maanomistajien näkökulmasta todettu hyväksi ja hyväksytyksi, mikä lisää myös luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä. Kaavaselostuksessa mainitaan, että uusia metsien suojeluvarauksia tarvittaisiin	Palautteessa tarkoitetut MU- ja MY-merkinnät aluevaraukset ovat pääosin peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi neuvotteluissa ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi. Palautteen perusteella (valkoiselle alueelle) harkitaan yleismääräyksen osoittamista. Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3.
---	--

16.5.2022

erityisesti Kuopion lehtokeskuksen alueella. Luonnonsuojelualueita on täydennettävä maakunnalle tyypillisillä, mutta nykyisin aliedustetuilla luontotyypeillä ja luontotyyppiyhdistelmillä. Kaavaselostuksessa mainitaan myös, että Pohjois-Savolle asetettu METSO-ohjelman tavoite on 6 562 ha. <u>Suomen metsäkeskuksen näkemyksen mukaan suojelualuevarauksia maakuntakaavaan esittäessä tulisi ensin neuvotella maanomistajan kanssa perustettavista alueista, jotta kaavassa esitettäisiin sellaisia kohteita, jotka tuleva asianmukaisella lainsäädännöllä suojelluksi. Näin toteutuisi myös Metso- ja Helmi-ohjelmien ajatus siitä, että suojelu perustuu vapaaehtoisuuteen.</u> Metso- ja Helmi-ohjelmilla toteutettu vapaaehtoisuuteen perustuva suojelu on maanomistajien näkökulmasta todettu hyväksi ja hyväksytyksi, mikä lisää myös luonnonsuojelun hyväksyttävyyttä ja vähentää mahdollisia "aavistushakkuita". Suomen metsäkeskus muistuttaa, että metsälakia (1093/1996) ei sovelleta maakuntakaavan S-alkuisilla alueilla. Metsänomistajalla ei S-alueilla ole mahdollista saada kestävän metsätalouden määrääkaiseen rahoituslakiin (KEMERA) (34/2015) perustuvia tukia metsänhoitotoimenpiteisiin. Alueilla, joissa metsälaki on voimassa maanomistaja voi saada myös ympäristötukea, joka on tarkoitettu ensisijaisesti metsälain 10 §:ssä tarkoitettujen erityisen tärkeiden elinympäristöjen ominaispiirteiden säilyttämiseen. Ympäristötukisopimukseen voi sisältyä METSO-ohjelman mukaisia elinympäristöjä, joiden luontoarvoja voidaan parantaa ja palauttaa luonnonsuojelutoimenpiteillä. METSO-ohjelmaan hyväksyttäviltä kohteilta vaaditaan erityisiä luontoarvoja. Tässä suhteessa maakuntakaavan tulisi olla myös mahdollistava, mutta tämänhetkisillä kaavaluonnoksilla rajoitetaan tällaisen vapaaehtoisen suojelun edellytyksiä. Suomen metsäkeskus muistuttaa myös, että S- ja SL- alueilla ei sovelleta lakia metsätuhojen torjunnasta. Tällöin mahdollisten metsätuhojen, esimerkiksi kirjanpainajatuhon, aiheuttamista vahingoista ei ole mahdollista saada korvauksia, mikäli tuho leviää S-alueilta metsätalousmaalle. Ilmastonmuutos voi aiheuttaa tuhoriskien kasvua, ja tämä olisi huomioitava myös kaavoituksessa. MRL 28 §:ssä todetaan, että kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. <u>Suomen metsäkeskus esittää, että S-alkuisten merkintöjen taloudelliset vaikutukset maanomistajalle arvioidaan maakuntakaavaa valmistellessa.</u> MRL 32 §:ssä todetaan, että maakuntakaava ei ole	Kaavaehdotuksessa tullaan osoittamaan suojelutavoite soidensuojeluohjelman täydennysalueille yksityisten maiden osalta. Ko. alueille osoitetaan 5 v. toteutumisen määräaika, jotta vaikutukset maanomistajille eivät olisi kohtuuttomat. Vapaaehtoisuutta korostetaan suojelutavoitteissakin. Ks. luonnonsuojelun yleisvastine 1.3. Vaikutuksia pyritään arviomaan ehdotusvaiheessa, mikäli siihen saadaan riittävästi lähtötietoja.
---	--

16.5.2022

oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella voimassa muutoin kuin 1 momentissa tarkoitetun kaavojen muuttamista koskevan vaikutuksen osalta. Suomen metsäkeskus esittää tarkastettavaksi oikeusvaikutteisen yleiskaavan ulkopuoliset alueet. <u>Kaavaa valmistellessa tulisi selvittää ovatko aiemmat maakuntakaavaan merkityt suojelualuevaraukset toteutuneet ja onko kaikille nykyisessä maakuntakaavassa esitetyille suojelualuevarauksille perusteita.</u> Suojelualuevarausten osalta tulee tarkastella erityisten ympäristöarvojen esiintymistä uuden selvitystyön kautta. <u>Mikäli kohteella ei ole erityisiä luontoarvoja eikä alueella ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, Suomen metsäkeskus esittää kohde-merkintöjen poistamista.</u> Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan, nämä alueet olisi mahdollista esittää M-alueina, jolloin maanomistajan olisi mahdollista saada kestävän metsätalouden määräaikaiseen rahoituslakiin (34/2015) perustuvia tukia metsänhoitotoimenpiteisiin, mikäli alueella on erityisiä luonnonarvoja. Suomen metsäkeskus lausuu, että <u>pistemäisiä S- tai SL-merkintöjä ei maakuntakaavassa tulisi näkemyksemme mukaan olla, koska vain alueiden oikeusvaikutteisista rajauksista voi tulla vaikutuksia alueiden käyttöön ja muun muassa metsälain soveltamiseen.</u> Virkistykseen osoitetut alueet -V-alkuiset merkinnät <u>V-aluevarausmerkintää suositellaan käytettäväksi vain, jos sen taustalla on selvityksiä, joilla voidaan alueilla osoittaa olevan erityistä virkistyskäyttöä ja normaali maa- ja metsätalousvaltainen aluevarausmerkintä ei riitä. Ellei näin ole, ehdotamme V-merkinnän sijaan käytettäväksi MU-merkintää.</u> Suomen metsäkeskus esittää <u>lisättäväksi suunnitteluohjeeseen, että virkistysaluemerkintä ei vaikuta metsätalouden harjoittamiseen, ja yksityiskohtaisemmissa kaavoissa mahdollisesti asetettavien kaavamääräysten vaikutukset metsätalouden harjoittamiseen on arvioitava.</u> Lisäksi on selvitetävä mitä oikeuksia ja velvoitteita merkinnöistä ja määräyksistä seuraa. Viherverkosto MRL 25.4 § Maakuntakaavassa esitetään alueiden käytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteet ja osoitetaan maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisia alueita. Aluevarauksia osoitetaan vain siltä osin ja sillä tarkkuudella kuin alueiden käyttöä koskevien valtakunnallisten tai maakunnallisten tavoitteiden kannalta taikka useamman kuin yhden kunnan alueiden käytön yhteen sovittamiseksi on tarpeen.	Pohjois-Savossa on yli 17000 ha suojelualueiksi varattuja, mutta toteuttamattomia alueita, joista osa on osoitettu voimassa olevissa maakuntakaavoissa. ELY-keskus selvittää suojeluvarausten perusteita tapauskohtaisesti, ainakin mikäli kyseessä on selvästi vanhentuneeseen inventointiin perustuva suojelutavoite. Joitakin tällaisia aluevarauksia kaavaehdotuksessa poistetaan osittain tai supistetaan aluevarausta. Alle 20 ha:n kohteet esitetään pistemäisinä maakuntakaavan mittakaavan vuoksi. V-, MY- ja MU -aluevaraukset ovat usein peräisin kuntien yleiskaavoista sekä vanhoista seutukaavoista. Merkinnät käydään läpi ja poistetaan vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteiksi.
---	--

16.5.2022

<u>Viherverkostomerkinnän tulkinnan on oltava yksiselitteinen.</u> Alueen suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maa-seutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset. Suomen metsäkeskus esittää lisättäväksi suunnitteluohjeeseen, että <u>viherverkostomerkintä ei rajoita metsätalouden harjoittamista.</u> Huomi- oitavaa on myös, että kaavaluonnoksissa esitetyt viherverkostoalu- eet keskittyvät maakunnan reuna-alueille ja ne koskevat lähinnä haja-asutusaluetta. <u>Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan voisi olla tarpeellista tarkastella pienempien viherverkostojen tarvetta myös tiheimmin asutuilla alueilla.</u> Metsäkeskuksen näkemyksen mukaan <u>maa- ja metsätalouteen osoitetut alueet riittävät viheryhteyksiksi maakuntakaavan maa- ja metsätalouteen osoitetuilla alueilla ja valkoisilla alueilla, eikä met- sien käyttöön tule asettaa rajoituksia viheryhteysmerkinnällä.</u> Mi- käli viherverkosto- ja yhteysmerkinnät ohjaisivat tulevaisuudessa maankäyttöä erilaisin rajoituksin, tämä voisi olla yksittäisten maan- omistajien kannalta haasteellista. Viheryhteystarpeet voidaan huo- mioida sen sijaan tarkemmassa yleis- ja asemakaavoituksessa. Kaa- vamaääräyksessä <u>viheryhteystarpeen suunnittelumääräys on moni- tulkintainen eikä anna selkeää ja yksiselitteistä ohjetta alempien kaavatasojen laatimiseen.</u> <u>Metsätalousalueilla viheryhteys toteu- tuu metsälain velvoitteiden takia</u> ja alemmissa kaavoissa kiinnitet- tävä huomiota maankäytön muutokseen, mikäli alue otetaan muu- hun kuin metsätaloustalouteen. Viivamaisena kohteena viheryh- teystarve on ongelmallinen metsälain tulkinnan kannalta. Esimer- kiksi mahdolliset toimenpidekiellot ja muut vaikutukset metsäta- louden harjoittamiseen tulisi arvioida selvitysten kautta. <u>Suomen metsäkeskus esittää lisättäväksi suunnitteluohjeeseen, että viher- yhteysmerkintä ei rajoita metsätalouden harjoittamista.</u> Heli Jääskeläinen, vs. elinkeinopäällikkö, Pohjois-Savo Silja Halonen, metsätietoasiantuntija	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine kap- paleessa 1.2. Viherverkoston selvityspohjaa, esitystapaa ja merkinnän ohjaussisältöä tar- kastellaan vielä ehdotusvaiheessa. Kuopion niemelle on osoitettu jo nykyisessä maakuntakaavassa viheryhteystarpeet. Palaute otetaan huomioon viherrakenteen käsittelyssä maakuntakaavaehdotuksessa.
Suomen Erillisverkot Oy	Vastine
Viitaten lausuntopyyntöönne 11.1.2022 koskien Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, 2. vaiheen luonnosvaihtoehtoja ja valmiste- luaineistoa. Suomen Erillisverkot Oy:llä ei ole lausuttavaa tai osal- listumistarvetta suunnittelukokonaisuuteen liittyen.	Merkitään tiedoksi ja poistetaan osallisten luettelosta.

16.5.2022

Savon Voima Verkko	Vastine
Savon Voima Verkko on lähettänyt maakuntakaavapalautteena kommentoidun pdf-kartan tarralapuun (tekstipöytäkirja tarralapusta). Sonkajärvi: Sukeva-Jyrkkä (uusi 45 kV), Sonkajärvi kk-(Jyrkkä)-Kiltuanjärvi (nyk. 45 kV:n paikalle mahdollisesti tulevaisuudessa 110 kV). Iisalmi: Soinlahti-Lapinlahti (Atro) (nyk. 45 kV:n paikalle mahdollisesti tulevaisuudessa 110 kV). Lapinlahti: Itäkoski (nyk. 45 kV:n paikalle mahdollisesti tulevaisuudessa 110 kV), Varpaisjärvi kk-Atro (nyk. 45 kV:n paikalle mahdollisesti tulevaisuudessa 110 kV) Keitele: Keitele Timber 110 kV ilmajohto. Siilinjärvi: Mustikkamäki 110 kV ilmajohto, Limalahti-Toivala 110 kV ilmajohto, Toivala-Sorsasalo 110 kV ilmajohto. Kuopio: Sorsasalon ilmajohdot, Rytty-Karttula 110 kV ilmajohto, Rytty-Suurisuo 110 kV ilmajohto. Tervo: Tervo-Vesanto 110 kV ilmajohto, nykyään 45 kV ilmajohto. Karttula-Tervo 110 kV ilmajohto. Leppävirta: Riikinneva 110 kV ilmajohto.	Sähkönsiirtolinjat on käsitelty Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa. Muutosta vaativat linjat otetaan huomioon kaavaehdotuksessa. Ehdotusvaiheessa laadimme kaavayhdistelmän, jotta merkintöjen kokonaisuus hahmottuisi paremmin!
Tornator	Vastine
Tuulivoima Pohjois-Savon <u>tuulivoimapotentialiselvitys on tehty poissulkevalla menetelmällä, mikä muodostaa ongelmallisen lähtökohdan maakunnan suunnittelulle</u>. Maakunnallisella tasolla tehtävät tuulivoimaselvitykset sisältävät yleistyksiä eikä niissä oteta huomioon hankkekehittäjien käytössä olevia keinoja poistaa tai lieventää tuulivoimaloiden ympäristövaikutuksia. Lisäksi etenkin tuulivoimaloiden teknis-taloudellisen hyvyyden arviointiin ei maakunnallisen selvityksen tekemiseen ole riittävän luotettavia välineitä ja tietopohjaa. Tuulivoimahankkeet rakennetaan nykyään markkinaehtoisesti, minkä ansiosta tuulivoimatuotantoon potentiaaliset alueet sekä niille mahdollisesti sijoitettavat hankkeet tulevat tehokkaimmin selvitettyä ja toteutettua kulloistakin tuulivoimatekniikkaa parhaiten hyödyntävällä tavalla. Tähän liittyy merkittävällä tavalla	

16.5.2022

tuulivoimahankkeiden liittäminen sähköverkkoon, joka edellyttää tuulivoimatoimijoiden ja sähköverkonhaltijoiden joustavaa yhteistyötä. <u>Maakuntakaava tuulivoimarakentamisen ohjaajana on edellisestä sekä maakuntakaavoituksen aikasykliä johdosta jäykkä menettely,</u> joka ei pysty ajantasaisesti seuraamaan tai ennakoimaan tuulivoimarakentamiseen liittyviä teknisiä mahdollisuuksia. <u>Maakuntakaavan tuulivoimarakentamiseen kohdistuva ohjausvaikutus tulisi nähdä mahdollistajana eikä rajoittavana. Maakuntakaavassa varattavat tuulivoima-alueet ovat tärkeitä mikäli kaavalla voidaan turvata ko. alueiden käyttömahdollisuudet tuulivoimarakentamiseen ilman, että muu uusi maankäyttö tai rakentaminen vähentäisi tuulivoimarakentamisen mahdollisuuksia.</u> Maakunnallisesti merkittävänä pidettävää tuulivoimarakentamista ei tule rajoittaa vain maakuntakaavassa esitetyille alueille. Tuulivoimakaavoitus/-rakentamisen ohjaus tulisi tapahtua ensisijaisesti kuntakaavoituksella (osayleiskaava), joka perustuu tarkkaan teknistä ja taloudelliseen suunnitteluun, laajaan ympäristövaikutusten arviointiin sekä monipuolisiin vuorovaikutusmenettelyihin. Näin tuulivoimasuunnittelussa otetaan huomioon sekä suunnitteluosaaminen että paikalliset vaikutusmahdollisuudet. <u>Maakuntakaavaan tulisi sisällyttää selvästi kuntakaavoituksen priorisointi.</u> On myös kokemusten perusteella todettava, että kunnat saattavat tehdä tuulivoimarakentamisen estävän kaavoituspäätöksen, vaikka jokin tietty alue olisikin sisältynyt maakuntakaavaan. Edellistä vielä korostaa, että <u>kaavaluonnoksessa maakunnallisen merkittävän tuulivoima-alueen kokorajaksi on asetettu 7 voimalaa, mikä on rajoittavana liian alhainen.</u> Edellä olevan lisäksi Tornator ei kommentoi yksityiskohtaisesti tuulivoimapotentiaaliselvityksessä käytettyä menetelmää ja siihen sisältyneitä kriteerejä. <u>Maakuntakaavanluonnokseen sisältyy tv-</u>	Maakuntakaavan ajantasaisuutta seurataan ja tarvittaessa muutoksia voidaan toteuttaa suhteellisen nopeallakin aikataululla. Tuulivoimarakentamisen vaikutukset ovat laajoine näkyvyyksineen, yhteisvaikutuksineen ja sähkönsiirtotarpeineen lähes poikkeuksetta seudullisia (=ylikunnallisia) ja tavallisimmin maakunnallisia ja valtakunnallisia: Sen vuoksi tuulivoima-alueiden yleispiirteinen osoittaminen maakuntakaavassa on perusteltua. Kaavaselostukseen tarkennetaan maakuntakaavan ohjaavaa vaikutusta ja joustavuutta. Yleiskaavoituksessa selviää tuulivoimarakentamisen yksityiskohtaiset edellytykset ja vaikutukset. Kuntien itsenäisen päätöksenteon vuoksi maakuntakaavassa ylimitoitetaan tavoiteltua tuulivoimarakentamiselle varattavaa aluetta. Seudullisuuden rajaksi on määritelty 7 voimalaa (mm. tuulivoimapotentiaaliselvityksen työpajojen keskustelun perusteella). Tärkeimpänä perusteena 7 voimalan rajalle on savolaisen maiseman erityispiirteet – pienipiirteisyys, mäkisyys ja mosaikkimainen järvimaisema. Maisemalliset erityispiirteet vaihtelevat myös maakunnan sisällä, mutta seitsemän voimalaa (ennakoituna voimaloiden kasvavalla koolla) katsotaan keskimääräisesti maakuntaan sopivana.
---	--

16.5.2022

<u>alueita, joille sijoittuu myös Tornatorin maita ja yhtiö suhtautuu niihin myönteisesti. Tuomme kuitenkin esille, että näkemyksemme mukaan Sonkajärvellä sijaitsevan Honkamäen (4) alueen rajausta on tarpeen laajentaa. Tornator tulee toimittamaan aluetta koskevan rajausesityksen perusteluineen todennäköisesti vielä maaliskuun aikana.</u> Viherverkosto, luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu Kuten kaavaselostuksen luonnosvaiheen esipuheessakin on mainittu, tarkoitus on herättää keskustelua ja arviointia eri vaihtoehtojen välillä. Tornator näkee, että <u>maakunnan kehittämisen kannalta VE 2 "Rohkea kasvaaja" on parempi lähtökohta jatkotyötä varten.</u> Tähän jatkotyöhön Tornator on valmis osallistumaan. Ilmastotavoitteet, kuten ilmastomuutoksen hillitseminen, hiili-neutraalisuus tai hiilinegatiivisuus luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on pyritty huomioimaan molemmissa vaihtoehdoissa. Näiden rinnalla luonnosvaiheessa on myös voimassa olevista maakuntakaavoista myös mukana muita, samoihin päämääriin tähtäviä ja tavoitteita sisältäviä toimenpiteitä kuten suojelualue- ja Naturaverkostot tai kansallispuistot. Metsätalouden harjoittajana yhtiötä katsoo, että <u>Vaihtoehdossa 1 viherverkostojen, viheryhteyksien ja niiden merkintöjen tulkin-</u> <u>nassa on liikaa epämääräisyyttä ja tulkinnanvaraa.</u> Matti Kuusisto, päällikkö, kiinteistöt	Kaikkia luonnosvaiheen tuulivoima-alueita kuvaavia merkintöjä, jotka kaavaehdotukseen siirtyvät, tullaan yleispiirteistämään. Rajausesitystä (ei ole vielä saapunut 9.5.2022) tarkastellaan yleispiirteistuksen yhteydessä. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkoston osoittamisesta maakunta-kaavassa ei luovuta, mutta sen merkintöjä ja sisältöä tarkennetaan ja täsmennetään ehdotusvaiheessa.
Traficom, liikenne- ja viestintävirasto	Vastine
Liikenne- ja viestintävirasto kiittää mahdollisuudesta lausunnon antamiseen Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 toisen vaiheen kaavaluonnoksista. Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 valmistellaan kahdessa vaiheessa. Maakuntakaavan ensimmäinen vaihe on hyväksytty Pohjois-Savon maakuntahallituksessa 19.11.2018. Tavoitteena on, että tarkistuksen 1. ja 2. vaihe muodostavat yhdessä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, jolloin kaava on yhtenä karttana ja selostuksena. Toisen vaiheen maakuntakaavaluonnos käsittelee kahdeksaa eri teemakokonaisuutta: aluerakenne asuminen ja elinkeinojen kehittäminen, liikennejärjestelmä, viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, luonnonvarat, kulttuuriympäristö, energia,	

16.5.2022

yhdyskuntatekniikka ja tekninen huolto, muut teemat sekä läpileikkaavana teemana ilmastonmuutos. Maakuntakaavan luonnoksia on tällä kertaa kaksi, joista ehdotusvaiheeseen täydennetään ja valmistellaan kaavaehdotus joko jomankumman luonnoksen pohjalta tai luonnosten yhdistelmänä. Maakuntakaavasta laadituista kaavaluonnoksista VE1:stä käytetään nimeä Kyvykäs uudistuja ja VE2:sta Rohkea kasvaja. Molemmissa vaihtoehtoissa tavoitellaan Tilastokeskuksen vuoden 2021 väestöennustetta suurempaa väestöpohjaa. Kaavan tavoitteet ja kaavaprosessin vuorovaikutus Kaavaluonnoksissa pyritään kehittämään Pohjois-Savoa kestävästi. Kaavan lähtökohtana on ilmastonmuutoksen hillintä ja ilmastonmuutokseen sopeutuminen. Kaavaselostuksen mukaan VE2:n tavoitetasona on hiilineutraali maakunta ja VE1:ssä pyritään hiilinegatiivisuuteen. Kaavassa ei kuitenkaan esitetä konkreettisia keinoja, kuinka tavoitteisiin päästään, vaan viitataan Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelman toimenpiteisiin sekä Hiilineutraali Pohjois-Savo - hankkeeseen. Suunnitteluprosessissa on otettu mukaan alueelliset toimijat ja sen sisältöä on esitelty luonnosvaiheen aikana kolmessa etänä pidetyssä kaikille avoimessa sidosryhmätilaisuudessa. Maakuntakaavan liikennejärjestelmä pohjaa vuonna 2021 hyväksyttyyn Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmaan 2040, jonka yhteydessä käytiin myös vuoropuhelua sidosryhmien kanssa. Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmassa huomioidaan hyvin mm. valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma ja sen strategiset tavoitteet toimiva, turvallinen ja kestävä liikennejärjestelmä. Kaavaselostuksen mukaan yhtenä kaavatyön keskeisistä tavoitteista on ollut <u>helpottaa maakuntakaavan luettavuutta. Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien mielestä tavoitteeseen on vielä matkaa.</u> Vaihtoehtojen esitysmuodot poikkeavat yllättävän paljon toisistaan; myös samoja asioita on esitelty rinnakkaisissa vaihtoehtoissa erilaisin kaavamerkinnoin, mikä vaikeuttaa kaavakarttojen tulkitsemista. <u>Valtateiden kehityskäytävien tarkkarajainen merkintä kartalla teiden tai radan molemmin puolin ei anna oikeaa kuvaa kehitysvyöhykkeistä. Myös kaupunkien vaikutusalueita kuvaavat merkinnät ovat erilaisia ja ympyrät ovat eri kokoisia. Tätä erovaisuutta tulisi perustella selkeämmin.</u> Kestävän ja toimivan liikennejärjestelmän huomioiminen kaavassa	Ks. yleisvastine 1.1. Kaavaehdotusta laadittaessa luettavuuteen ja selkeyteen kiinnitetään erityistä huomiota. Merkintätapa noudattaa maakuntakaavojen harmonisoitua merkintöjä. Kaupunkikehittämisen alueiden kuvauksia ja ratkaisujen perusteluja täsmennetään selostuksessa. Merkintöjä muokataan myös
---	--

16.5.2022

Liikenne on johdettua kysyntää, joten alue- ja yhdyskuntaranteella on merkittävä vaikutus liikennetuotoksiin. <u>Liikenne- ja viestintävirasto pitää erittäin hyvänä, että kaavamääräyksissä on tuotu esiin liikennetarpeen vähentäminen, liikenneturvallisuuden parantaminen ja joukkoliikenteen edellytysten edistäminen. Myös työssäkäyntialueiden liikennejärjestelmien kehittäminen on nostettu mukaan määräykseen (liikennepalvelutarjonta, liikenneturvallisuus, liikenteen sujuvuus, kaikkien käyttövoimien saatavuuden parantaminen).</u> Hyvänä pidetään erityisesti sitä, että taajamatoimintojen alueiden kaavamerkinnoissa on huomioitu uuden rakentamisen osalta yhdyskuntarakenteen eheyttäminen ja tukeutuminen kestäväan liikkumiseen. Toivomme lisäksi, että <u>taajamatoimintojen ja taajamien suunnittelumääräyksissä huomioitaisiin valtakunnallisesti ja seudullisesti tärkeät pyöräliikenteen yhteydet ja niiden jatkuvuus.</u> Vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfraan toivotaan huomioitavan kaavassa VE1:n mukaisella tavalla. Liikenne- ja viestintävirasto pitää myös hyvänä, että liikenteen sujuvuus on huomioitu kaavamääräyksissä. Traficom katsoo, että <u>kestävän liikkumisen edellytyksiä tukee paremmin VE1:n mukainen aluerakenne, jossa aluerakennetta tehostetaan taajamien ja keskusten alueella valtatie 5 ja Savonradan sekä valtatie 9 muodostamisissa käytävissä.</u> Lisäksi VE1:ssä käytävien ulkopuolella olevat kuntakeskukset nostetaan esiin. Keskittyneemmässä rakenteessa kestävien kulkutapojen ja erilaisten liikkumispalveluiden järjestämisen ja toteutumisen edellytykset ovat paremmat. VE2:n mukaisessa hajautuneemmassa rakenteessa voidaan nähdä riskinä riittävän väestöpohjan saaminen palveluiden syntymiseksi, jolloin palveluiden äärelle hakeutuminen kauempaa tukeutuu henkilöautoiluun. Liikennejärjestelmän kehittäminen Tavoite vähentää liikenteen päästöjä on liikennehallinnon tavoitteiden mukaista. Luonnosvaihtoehdot ovat linjassa myös Pohjois-Savon liikennejärjestelmän vision kanssa, jossa yhtenä kehittämisen periaatteista on kestävää liikkumista, kuljetuksia ja yhdyskuntarakennetta suosiva liikennejärjestelmä. Liikennejärjestelmän pääpiirteet ja kehittämissuunnat tulevat esiin kaavaselostuksessa olevista liikenteen teemakartoista. Ehdotetut liikenneverkon kehittämishankkeet sijoittuvat pääasiassa valtatieverkolle sekä maakunnan vilkkaimmille rataosuuksille. Sekä tie- että rataverkon kehittämiskohteet ovat molemmissa vaihtoehdoissa samoja ja molemmissa luonnosvaihtoehdoissa painotetaan	muun luonnosvaiheessa saadun palautteen perusteella. Pyöräilyn teemaa tarkastellaan ehdotusvaiheessa kootummin ja tarkemmin ja sen näkyvyyttä kaavamääräyksissä korostetaan. Ks. liikennejärjestelmän yleisvastine 1.6. Kaavaehdotus laaditaan tältä osin VE1 pohjalta.
---	--

16.5.2022

viitoskäytävän ja ysikäytävän merkitystä. Liikenne- ja viestintävirasto toivoo, että <u>liikennejärjestelmän teemakarttaa täydennettäisiin joukkoliikenteen ja raskaan liikenteen kehittämissuunnilla. Traficon huomauttaa, että teemakartoissa on ristiriitaa vesireittien merkinnöissä.</u> Joukkoliikenne Liikenne- ja viestintävirasto pitää hyvänä, että alueen joukkoliikennetarpeisiin kiinnitetään maakuntakaavassa huomiota. Liikenneväylien kehittämiseen liittyvät merkinnät ovat molemmissa vaihtoehtoissa melko samanlaiset. Joukkoliikenteen merkinnöissä sen sijaan on selkeä ero. Kestävässä uudistujassa (VE1) joukkoliikenteen kehittämisvyöhyke Suonenjoen, Varkauden, Kuopion ja Iisalmen välillä on merkitty mustin katkoviivanuolin ja yhteystarpeet pienempiin keskuksiin harmain katkoviivanuolin. Joukkoliikennevyöhykettä ei sen sijaan erotu Rohkean kasvajan (VE2) kaavakartalla. Kaavan <u>luettavuutta paransi, jos VE1:n kaavakartalla näkyvät harmaat nuolet korvattaisiin esimerkiksi tekstinä kaavamääräyksissä.</u> Liikenne- ja viestintävirasto toivoo, että <u>kaavassa esitettäisiin selkeämmin valtakunnallisesti ja maakunnallisesti tärkeät joukkoliikennekäytävät, joukkoliikenteen keskeiset solmupisteet (lentoasemat, rautatieasemat ja pitkänmatkaisen linja-autoliikenteen solmupisteet) ja mahdolliset muut keskeiset joukkoliikenteen vaihtopaikat ja liityntäpysäköintipaikat.</u> On hyvä, että kaavan suunnittelu määräyksiin on sisällytetty ajatuksena eri kulkumuotojen yhteentoimivuus. <u>Myös maaseutualueiden mahdollisuuksia tukeutua joukkoliikenteeseen tai kuljetusten yhdistelyyn voisi kaavamateriaalissa nostaa esiin.</u> <u>Liikenne- ja viestintävirasto ehdottaa viitos- ja ysikäytävien kaavamääräyksiin tutkittavaksi, voisiko runkojoukkoliikenteen käytävän käyttöä lisätä.</u> Se tukisi niin linja-autoliikenteen kuin lähijunaliikenteen kehittämisedellytyksiä. Joukkoliikennevyöhykkeen pienentäminen Vaajasalon kohdalla lieenee realistista, koska alue ei kaupungin laajenemissuuntana ilman Kallaveden ylittävää siltaa ole kovin houkutteleva. Tieliikenne TEN-T-tieverkko on huomioitu 5- ja 9-vyöhykkeiden kaavamääräyksissä. TEN-T - asetusmuutosehdotuksessa on mainittu kaupunkisolmu Kuopio sekä kaupunkisolmuihin liittyvät yhteydet	Liikenteen kehittämisperiaatemerkinnot voidaan siirtää liikennejärjestelmän teemakarttaan, asiaa harkitaan kaavaehdotusvaiheessa. Merkintöjen kokonaisuutta harkitaan ehdotusvaiheessa. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien solmukohtien korostamista tutkitaan kaavaehdotuksessa, kun kaikkien merkintöjä pyritään kehittämään strategisempaan ja yleispiirteisempään suuntaan. Asia tuodaan esille kaavaselostuksessa. Runkojoukkoliikenteen sisällyttämistä kehittämiskäytävien määräyksiin harkitaan ehdotusvaiheessa.
--	---

16.5.2022

<u>raideliikenteeseen ja satamiin. Mikäli asetusehdotus etenee EU:ssa, yhteydet olisi hyvä ottaa huomioon seuraavassa suunnitelluvaiheessa.</u> <u>Kantateille 77 ja 88 on kaavakartoissa ehdotettu tieluokan muutosta kantatiestä valtatieksi. Liikenneverkon strategisessa tilannekuvassa ei kyseisillä kantateilla ole nähty välityskyongelmia, eivätkä ne kuulu maanteiden pääväyläverkkoon.</u> Tieluokan muutoksista päättää liikenne- ja viestintäministeriö. Traficom muistuttaa, että liikennejärjestelmä kehittämisessä on tärkeää huomioida myös <u>raskaan liikenteen taukopaikat</u>. Eri alueiden sopivuutta mahdollisesti tulevan <u>TEN-T-asetuksen mukaisiksi palvelualueiksi</u> olisi hyvä tarkastella ennen maakuntakaavan lopullista hyväksymistä. Raideliikenne Ilmastonmuutoksen hillitseminen on yksi keskeisimmistä haasteistamme. Liikenteen tuottamien kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen on merkittävä osa ilmastonmuutoksen hillintää. Tavaravirtojen siirtyminen tieliikenteestä raiteille on tässä vaiheessa yksi varteenotettavista keinoista vähentää liikenteen kokonaispäästöjä. Alueellisesta junaliikenteestä on juuri valmistunut selvitys, jossa mukana on myös Kuopion ympäristö (Alueellinen junaliikenneselvitys. Infrastruktuuri, kapasiteetti ja kalusto. Väyläviraston julkaisu 79a/2021). Sekä mahdollisen lähijunaliikenteen että tavaraliikenteen tarvetta silmällä pitäen <u>Savonradan parantamista koko yhteysvälin kaksoisraidetta kevyemmillä ratkaisuilla tulisi jatkossa selvittää tarkemmin</u>. Junaliikenteen järjestäminen vaatii riittävää väestöpohjaa ja Traficomissa ollaankin lähiaikoina aloittamassa selvitystä alueellisen junaliikenteen kysyntäpotentiaalista. Vesiliikenne Laivaväylät ovat maakuntakaavan toisen vaiheen luonnoksissa molemmissa vaihtoehdoissa nykyisen kaltaisia. TEN-T ydinverkon vesireitti ulottuu maakunnan etelälaidalta Iisalmeen saakka. Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 ensimmäisessä vaiheessa on otettu kantaa <u>Saimaa-Päijänne -kanavaan. Liikenneverkon strategisen tilannekuvan mukaan vesiväyläverkoston nykyinen palvelutaso vastaa pääosin elinkeinoelämän tämänhetkisiä tarpeita, eikä liikennehallinto tue ajatusta tämän vesiväylän rakentamisesta.</u>	Mikäli asetusehdotus etenee maakuntakaavalle sopivassa aikataulussa, se otetaan huomioon kaavaehdotuksessa. Tieluokan muutos pohjautuu tavoitteeseen valtatietasoisista suorista yhteyksistä maakuntakeskusten välillä. Raskaan liikenteen taukopaikkoja ei osoiteta maakuntakaavassa, mutta verkostoa tarkastellaan kaavaehdotusvaiheessa ja mahdollisia palvelualueita nostetaan esille kaavaselostuksessa. Ks. liikennejärjestelmän yleisvastine 1.6. Kaksoisraidemerkintä tunnistetaan ylipitkän aikavälin tavoitteeksi. Merkintä mahdollistaa tavoitteen toteuttamisen vaiheittain mm. kohtauspaiikkoja lisäämällä. Raidelähi-liikenteen kehittämisessä maakuntakaavan tavoite on maltillinen. Päijänne-Saimaa -kanava on voimassa olevassa 1. vaiheen maakuntakaavassa merkitty ohjeellisenä. Merkintä säilytetään sellaisenaan.
--	--

16.5.2022

Lentoliikenne Kuopion lentoasema Siilinjärvellä on sekä siviili- että sotilaslento-kenttä, jonka toimintaedellytykset tulee turvata. Lentomelun vaikutus tulee jatkossakin ottaa huomioon ympäristön rakentamista ja kaavoitusta suunniteltaessa. Tulevien uusien hävit-täjien melutasoa ei vielä tiedetä. Kun melutasoja on päästy mittaa-maan, Finavia ja Puolustusvoimat laativat alueen meluselvityksen. <u>Liikenne- ja viestintävirasto ehdottaa, että ennen meluvaikutusten kartoitusta lähialueille ei sijoitettaisi lisää melulle herkkää toimin-taa. Ennen kaikkea koneiden nousu- ja laskeutumislinojen suun-nissa tulisi noudattaa varovaisuutta sekä kaavoituksessa että ra-kentamisessa. Tiivistysrakentamisessa ja olemassa olevan raken-nuskannan korjauksissa tulisi muistaa tehokkaan ääneneristyksen toteuttamisessa etenkin kattorakenteiden ääneneristävyys.</u> <u>Varkauden lentoasema sijaitsi Joroisissa, mutta kaupallisten lento-jen loputtua se on poistettu Suomen lentoasemaverkostosta. Viit-teitä toiminnan käynnistämisestä uudelleen valvomattomana len-topaikkana yleis- ja harrasteilmailun käyttöön on noussut esiin. Harrasteilmailun kannalta valtakunnallisesti merkittävä lento-paikka on Rautavaaralla. Lisäksi Kiuruvedellä ja lisäalassa ovat pie-net lentopaikat.</u> Aluerakenne Pohjois-Savon aluerakenteen runkona ovat valtateiden ja kantatei-den sekä Savonradan muodostamat käytävät. Luonnosvaihtoehdot ovat yhdyskuntarakenteen kehittymisen kannalta rakenteeltaan erilaiset; Kyvykkäässä uudistujassa (VE1) tukeudutaan pääväyliin ja Rohkeassa kasvajassakin (VE2) asutus on paljolti Viitoskäytävällä, mutta myös kylillä eri puolilla maakuntaa. <u>Liikennetarpeen vähen-täminen on mahdollista ohjaamalla aluerakennetta yhdyskuntara-kennetta tiivistävään suuntaan, johon kaavaluonnoksissa hieman toisistaan poikkeavissa rakenteissa pyritään.</u> Taajamajunaliikenteen kehittäminen edellyttäisi asemanseutujen tiivistämistä sekä työpaikkojen sijoittamista kävelyetäisyydelle ase-mista. Paikallisjunaliikenteen kannattavuus edellyttäisi laajamit-taista uudisrakentamista näillä alueilla. Maakuntakaavan luonnoksissa on vain yksi merkittävä lisäys nykyi-siin taajamiin. <u>Siilinjärven Räimää on ajateltu tieliikenteeseen ja alueen kasvuun tukeutuvaksi monipuoliseksi palvelutaajamaksi. Taajamalle olisi alusta asti hyvät yhteydet henkilöauto- ja</u>	Asian varmistamiseksi kaavaehdotuksessa osoitetaan meluvarauman alue. Sen mer-kintä on voimassa kunnes uusi meluselvitys valmistuu tai korkeintaan 2 vuotta. Kaikki palautteessa mainitut lentopaikat osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa. Kaavaehdotusta laaditaan luonnosvaihto-ehtoja yhdistellen. Aluerakenteessa säilyy niin tiivistyviä keskuksia kuin kylien (har-vahko) palveluihin ja väestöön perustuva verkosto. Räimä osoitetaan kaavaehdotuksessa ylipit-kän aikavälin monipuolisena
---	--

16.5.2022

<u>tavaraliikenteelle, koska alueella on moottoritien liittymä, joka on toistaiseksi vain vähällä käytöllä. Traficon haluaa huomauttaa, että uuden alueen suunnittelussa tulee huolehtia myös joukkoliikenteen toimintaedellytyksistä.</u> <u>Kuopion kaupungin yhdyskuntarakenteen hajauttamista Kallaveden toiselle puolelle ei olisi taajaman lisääntyvän liikennetarpeen vuoksi syytä kannustaa.</u> Matkailu ja viherverkosto Matkailukeskusten saavutettavuus on tärkeä kysymys. Liikenne- ja viestintävirasto toteaa, että etenkin valtakunnallisesti merkittä- vissä kohteissa tulisi tehdä yhteistyötä matkaketjujen sujuvuuden edistämiseksi. Matkailua palvelevilla alueilla olisi mahdollista kehittää myös matkojen yhdistelyä ja liikenteen uusia palveluita. Matkailuliikenteen kannattavuutta ajatellen tulisi kehittämisessä huomioida ympärivuotisen matkailun mahdollisuudet. Vesimatkailun kehittämisvyöhyke on Kyvykkäässä uudistujassa laajempi kuin Rohkeassa kasvajassa. Traficomien mielestä <u>vesimatkailun alueiden rajaaminen Kyvykkäässä uudistujassa keltaisilla ja Rohkeassa kasvajassa sinisillä pisteiviivoilla hankaloittaa kartan luettavuutta.</u> Juankosken kanavan matala käyttöaste antaa viitteitä siitä, että pelkästään vesimatkailun varaan rakennettava Saimaa-Päijänne -kanava ei olisi yhteiskuntataloudellisesti kannattava hanke. Liikenne- ja viestintävirasto Traficom muistuttaa, että <u>ensisijaisesti kannattaisi hyödyntää olemassa olevaa infraa.</u> Moottorikelkkailu on viime vuosina lisääntynyt voimakkaasti. Etenkin liikenneturvallisuuden kannalta olisi tärkeää, että harrastekelkailijat käyttäisivät merkittyjä reittejä. Nämä liikenneväylistä irralliset <u>reitit kuitenkin puoltaisivat paremmin paikkaansa erillisellä oikeusvaikutuksettomalla liitekartalla, johon voisi yhdistää sekä moottorikelkkareitit, retkeilyreitit että melontareitit.</u> Viherverkostot Pohjois-Savossa on laajalti asumattomia metsäalueita. Kyvykkään uudistujan kaavakartassa laajat yhtenäiset luontoalueet on merkitty voimakkaan vihreinä, jolloin niiden sisällä olevia luonnon arvoalueita on vaikea erottaa. <u>Kansallispuistojen välisten viheryhteystarpeiden merkintä nuolin jää tarkoitukseltaan epäselväksi.</u>	palvelutaajajana. Merkintää kehitetään siten, että se kuvaa ylipitkän aikavälin tavoitetta (esim. katkoviiva). Toisessa vaihtoehdossa on osoitettu laajenemissuuntina Vaajasalo ja Laivon saari. Maakuntakaava on Pohjois-Savossa nähty tärkeäksi selkänajaksi moottorikelkkareitistöjen kehittämisessä ja virallistamisessa. Ajatuksena on osoittaa maakunnallisesti merkittävimmät reitit yhteystarpeina kaavaehdotuksessakin. Nuolimerkintä poistetaan kaavaehdotuksesta. Kansallispuistojen, unohtamatta Linnansaaren kansallispuistoa, joka luonnosvaiheessa jäi vähemmälle huomiolle,
---	---

16.5.2022

Tietoliikenne ja automaatio Maakuntakaavassa <u>ei tule unohtaa tietoliikenneyhteyksien edistämistä</u>. Maakuntakaavan tulisi edistää tai vähintäänkin mahdollistaa digitaalisen infrastruktuurin strategiaa. Liikenne- ja viestintävirasto muistuttaa, että väyliä kehitettäessä ja parannettaessa tulee myös varautua automaation vaiheittaiseen kehittämiseen. Tuulivoima-alueet Kaavaluonnoksissa on maltillisesti varauksia tuulivoimala-alueille. Kaavaselostuksessa on muistutettu siitä, että tuulivoima-alueen suunnitteluvaiheessa on pyydettävä muilta viranomaisilta lausunto alueen käyttötarkoituksesta. Lentoliikenteen turvallisuusvaateista tarvitaan <u>ilmailulain 165 §:n mukainen lentoestelupa</u>. Liikenne- ja viestintävirasto muistuttaa, että <u>tuulivoimarakentamista suunniteltaessa tulisi ottaa huomioon tuulivoimaloiden vaikutukset radiojärjestelmiin</u>. Eri osapuolten tulisi tehdä yhteistyötä jo tuulivoimaloiden suunnitteluvaiheessa ja pyrkiä valitsemaan tuulivoimaloiden sijainti niin, ettei häiriötä radiojärjestelmille aiheudu tai että ne ovat poistettavissa. <u>On suositeltavaa, että tuulivoimahankkeesta vastaavat ovat yhteydessä kaikkiin tiedossa oleviin radiojärjestelmien omistajiin lähialueilla</u>. Riittävänä koordinoitietäisyytenä on pidetty noin 30 kilometriä. Vaikutusten arviointi Kaavaselostuksen vaikutusten arvioinnissa vertaillaan luonnosvaihtoehtoja keskenään. Arviointiraporttia ei tässä vaiheessa avoimesta aineistosta löydy, joten ulkopuolisen on vaikeaa määritellä, <u>milläsiin asioihin vaihtoehdon arvotukset kussakin tapauksessa perustuvat</u>. Liikenne- ja viestintävirasto olisi kaivannut myös arviointia, <u>toeuttaako kaava kokonaisuudessaan sille asetettuja tavoitteita</u>. Jatkotyössä tulisi kiinnittää huomiota myös vaihtoehtojen yhteiskuntataloudelliseen toteuttamiseen. Esimerkiksi olisivatko erot liikennepalveluiden järjestämisen kustannuksissa merkittäviä? Vaihtoehtojen vaikutuksilla ei näyttäisi olevan kaavakarttojen erilaisesta ulkoalusta huolimatta kovin suuria eroja. Arvioinnissa aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen on yhdistetty kokonaisuudeksi, joka peittyy ympäristövaikutusten arvioinnin varjoon. Aluerakenteen kehittämisessä vaihtoehdot kuitenkin eroavat	kytkeytyvyys ja palvelujen ja saavutettavuuden kehittäminen tuodaan esille kaavaselostuksessa. Tietoliikenneyhteydet ovat tärkeä osa saavutettavuutta. Pohditaan, kuinka asiaa tuodaan esille kaavaehdotuksessa. Lentoestelupavaatimus tuodaan esille kaavaehdotuksessa. Samoin vaikutukset radiojärjestelmiin otetaan esille vaikutusten arvioinnissa. Vertailevan vaikutustenarvioinnin keskeiset seikat on tuotu esille kaavaselostuksessa. Kaavaehdotusvaiheessa laaditaan perinteinen kokonaisvaikutusten arviointi, jossa kaavaratkaisua peilataan myös voimassa olevan maakuntakaavan tilanteeseen yhdessä jo voimassa olevan maakuntakaavan 1. vaiheen kanssa.
---	---

16.5.2022

toisistaan. Eroja kuvataan ehkä enemmänkin kaavaselostuksessa kuin selostukseen liittyvässä vaikutusten arvioinnissa. Liikenne- ja viestintäviraston mielestä <u>vaikutusten arviointia tulee täydentää ennen kaavaehdotuksen käsittelyä.</u>	Vaikutustenarviointi täydentyy.
Väylävirasto	Vastine
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe luonnos täydentää maakuntakaavan 1. vaiheen käsittelyä kahdeksan teeman piirissä. Valmistuessaan kaavavaiheet muodostavat yhdessä Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040. Väyläviraston kannalta keskeiset maakuntakaavan sisällöt ovat maakunnan <u>aluerakenteen kehittäminen liikennejärjestelmän näkökulmasta sekä kehittämiskäytävälle asetetut tavoitteet väyläverkolta odotettavien toimenpiteiden kannalta.</u> Väylävirasto on maakuntakaavan laatimisen aikana osallistunut Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitteluun, jonka tuottama aineisto mainitaan sellaisenaan maakuntakaavan selvitysaineistoksi liikenteen osalta. Yleistä kaavaluonnoksesta Maakuntakaavassa valittuja teemoja tarkastellaan kahden vaihtoehdon kautta, VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. Vaihtoehtojen merkittävin ero on väestön ja työpaikkojen kasvun ennuste, VE1 ollessa maltillinen ja VE2 luottaessa suurempaan kasvuun. Vaihtoehtojen alle on esitetty toisistaan poikkeavia tavoitteita mm taajamien, kylien, joukkoliikenteen kehittämisestä. Tavoitteet eivät ole suoraa seurausta kasvun määrästä, vaan tavoitteita voidaan jatkossa sovittaa molempien vaihtoehtojen sisään. Sen vuoksi <u>Väylävirasto ei aseta vaihtoehtoja suoraan keskinäiseen paremmuusjärjestykseen, mutta toteaa VE1 realistisen kasvun toimivan paremmin Pohjois-Savon kestävä kehityksen toimenpiteiden mitoitusperusteena.</u> Kaavakartan esityksessä ja merkkien hierarkiassa on hyvin painotettu maakunnallisesti merkittävien asioiden esittämistä ja pyritty jättämään paikallisesti merkittävät kysymykset kunnallisessa suunnittelussa ratkaistaviksi. Tiestö Maakuntakaavan luonnoksessa esitetyt Vt 5 ja Vt 9 kehityskäytävät ovat ylimaakunnallisia ja niihin kohdistuvia toimia edistetään	Kaavaehdotus laaditaan VE1 väestötavoitteen pohjalta.

16.5.2022

valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman antamien suuntaviivojen mukaisesti suunnittelu- ja investointiohjelmien kautta. <u>Tieluokkien muutoksien perusteita voidaan esittää ELY-keskuksen ja Väyläviraston kautta</u>, päätökset tieluokkien muutoksista tehdään ministeriön päätöksillä. Tieverkon kehittämisen tavoitteita arvioidaan yksityiskohtaisesti Pohjois-Savon ELY- keskuksen lausunnossa. Rautatiet Rautateiden osalta maakuntakaavassa osoitettu maankäyttölinen varautuminen mahdollisiin kaksoisraiteisiin on aiheellista, kaksoisraiteiden toteuttamisen ollessa edelleen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman periaatteiden mukaisesti investointi- ja suunnitteluohjelmassa arvioitavia päätöksiä. <u>Lähijunaliikenteen pysäkkien ympäristöjen kehittämisen volyymissä tulee ottaa huomioon seudullisen junaliikenteen selvityksissä todettu raidelähiliikenteen "maltillinen potentiaali".</u> Pääratojen, yhdysratojen ja sivuraitteiden luokittelu on periaatteiltaan selkeä. Vesiväylät Vesiväylät on esitetty kaavaluonnoksessa kattavasti väyläsyvyksi-neen. Käytetyissä kaavamerkinnöissä ei ole uuden vesiväylän mer-kintää ja kaavaselostuksessa ei ole mainittu uusia vesiväylästä. Väylävirasto osallistuu kauppamerenkulun väylien kehittämiseen, veneilyn väylien kehittämisessä paikalliset toimijat ovat avainase-massa. Aluerakenne Yleisenä tavoitteena maankäytölle ja liikennejärjestelmän kehittä-miselle on kaavaselostuksessa esitetty kestävän liikkumisen mah-dollisuuksien parantaminen. <u>VE1 ohjaa maltillista kasvua oleviin keskuksiin pyrkimyksenä kasvattaa kestävien liikkumismuotojen osuutta.</u> Kyläalueista kaavasta osoitetaan vain merkittävimmät säi-lyvät kylät. VE2 jakaa runsasta kasvua laajemmalle, luottaen mm etätöön osuuden kasvuun ja sen mukana laajemman kyläverkon säilymiseen. <u>VE2 on arvioitu lisäävän henkilöautoriippuvuutta.</u> Vaihtoehtojen kärjisty helpottaa keskustelua aiheista, <u>mutta jat-kotyössä oletettavasti arvioidaan myös vaihtoehtojen kuvauksista poikkeavia skenaarioita, esimerkiksi etätöön kasvun ja vähäisen vä-estömuutoksen yhteisvaikutusta säilyvien kylien määrään ja</u>	Tieluokkamutoksia perustellaan tavoit-teella osoittaa valtatieasoiset yhteydet maakuntakeskusten välillä (Kuopio-Oulu). Kaksoisraidevaraus on ylipitkän aikavälin ta-voite, jota voidaan edistää vaiheittaisella to-teutuksella. Näin menetellään. Kaavaehdotusvaiheessa tuodaan esille uu-det väylätarpeet. Kaavaehdotus laaditaan vaihtoehtoja yhdis-tellen. Vaikutustenarviointi ottaa huomioon mm. palautteessa mainittuja kehityssuuntia
---	--

16.5.2022

<u>toisaalta mahdollisen voimakkaan kasvun keskittämistä edelleen olemassa olevan rakenteen sisään.</u> Anna Saarlo Osastonjohtaja Seppo Serola Ylitarkastaja	väestön sijoittumisesta kylien ja tiivistyvien keskusten alueille.
UPM Metsä, Maankäyttö	Vastine
Viherverkostot, virkistys, luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu <u>Yleisesti voidaan todeta, että VE 2 (Rohkea kasvaja) on esitetyistä kahdesta vaihtoehdosta parempi.</u> Silti kaikessa suunnittelussa tulee huomioida esim. suojelualuerajausten nykytila. Esimerkiksi <u>soiden suojelun täydennysohjelman toteuttaminen perustuu puhtaasti maanomistajan vapaaehtoisuuteen, joten niiden merkitseminen suojelualueeksi ei ole tarpeen.</u> Merkintä lisää epäselvyyksiä viranomaispäätöksissä ja alempiasteisessa kaavoituksessa. Aineistossa on todettu, että laajemmat viheryhteysmerkinnät VE1:ssä turvaavat luonnon monimuotoisuutta. <u>Luonnon monimuotoisuus voidaan ottaa huomioon ja sitä kasvattaa laajoilla metsäalueille myös ilman viheryhteysmerkintöjä.</u> Viherverkostomerkinnöissä eri asiat eivät saa sekoittua keskenään. Paikkatietopohjainen eri tasojen yhdistely ei saa johtaa tilanteeseen, missä esim. jonkin muun kuin metsänkäyttöön liittyvän sini-viheraineiston perusteella tulee metsätalouden toimenpiteille vaikutuksia. Kaavasta ei saa aiheutua maanomistajalle tarpeetonta haittaa. <u>Suojelualuumerkinnät ja merkittävästi muuttuvat kaavamerkinnät tulee käydä yksityiskohtaisesti läpi maanomistajien kanssa.</u> <u>Laajojen viheryhteyksien merkitseminen maakuntakaavan on täysin tarpeetonta.</u> Etenkin laajoilla metsäisillä alueilla viheryhteydet toteutuvat luonnostaan ja merkintöjä, jotka voivat johtaa eriäviin tulkintoihin lupaprosesseissa tai alempi asteisessa kaavoituksessa tulee välttää. <u>Merkintöjen vaikutusten arviointia tulee käsitellä laajasti (esim. metsätalouden vaikutusten arvioinnit).</u> <u>Siniviherrakennetta on esitetty käynnissä olevassa KRL laki uudistuksen yhteydessä lakiluonnokseen oikeusvaikutteiseksi merkinnäksi.</u> Tätä rakennetta ei tule kuvata maakuntakaavaan nykyisen lain ollessa voimassa. Kaavoitus- ja rakennuslakia ei ole hyväksytty ja maakuntakaavan laadinta tulee tehdä nykyisen MRL:n mukaisena. Siniviherrakenteen mahdolliset tulevat oikeusvaikutukset tai	Soiden suojelun täydennysohjelman toteutus on tavoitteena ja merkinnät säilytetään. Kaavamääräykseen lisätään voimassaolon aikarajaksi 5 vuotta, jolloin merkintä ei tuota tarpeetonta haittaa maanomistajille. Ks. yleisvastine viherverkostoja koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.2. Metsätoimijoiden kanssa järjestetään neuvotteluja kevään aikana ja kun kaavaehdotus alkaa hahmottua. Viherrakenne osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa, mutta sen esittämistapaa ja jakoa ekologiaan ja virkistykseen liittyviin tavoitteisiin kehitetään. Selvitysaineistoa päivitetään kaavatyön liitteeksi, ks. yleisvastine 1.2. Ks. yleisvastine 1.10.

16.5.2022

tavoitteet eivät ole vielä selvillä, joten siniviherrakenteen lisääminen kaavaan on ennakointia ja lisää eroja maakuntien välillä siniviherrakenteen kuvaamisessa. Ratkaisut energiantuotannossa, yhdyskuntatekniikassa ja teknisessä huollossa <u>Turvetuotannon osalta etenkin huoltovarmuus tulee edelleen huomioida.</u> Vaihtoehtojen 1 ja 2 välinen suuri tavoite-ero tuulivoimatuotannon mahdollistamisessa jää hieman epäselväksi. Tuulivoimatuotantoa voi kartoittaa sinne, missä sen edellytykset ovat parhaat. <u>Kaavallisella tarkastelulla ei ole syytä ainakaan pienentää tai rajata mahdollisuuksia tuulivoiman kehittämiseksi vaan tarjota sille laajasti mahdollisuuksia.</u> Lopullinen kehityspotentiaali tarkentuu aluetta tarkemmin suunnitellessa tuulivoiman tarpeisiin. <u>UPM Kymmene Oyj:n omistamille kiinteistöille Sahala 297-471-12-5 ja Kumpumäki 778-424-25-1 on kohdistunut kiinnostusta tuulivoimakehittämiseen. Tv-alueen osoittaminen ko. tilojen alueelle tulisi selvittää.</u> KAAVAMERKINNÄT MÄÄRÄYKSISTÄ: Viherverkosto VE 1 Viherverkoston merkintä on epäselvä, sillä se sisältää kaksi erilaista merkintää, joiden eroa ei tarkasti avata kaavamääräyksessä. Suojelualueiden kytkeminen toisiinsa viherverkostolla ei itsessään lisää luonnon monimuotoisuutta. Suojelun ja viherverkoston perusteena tulee olla todelliset luontoarvot. Karttatarkasteluun perustuva alueiden yhdistäminen toisiinsa ei ole tarkoituksenmukaista ja voi aiheuttaa maanomistajille tarpeetonta haittaa. <u>Viherverkoston merkintä on maakuntakaavatasolla tarpeeton ja se tulee poistaa.</u> Metsätalousalueet eivät tarvitse erikseen viherverkoston merkintää. Viherysteystarpeet toteutuvat luonnostaan. Kaavamääräyksestä tulee ilmi, että alueen pääkäyttötarkoitus on maa- ja metsätalous, mutta sisältää myös suojelualueita. Tämä on epäselvää tulevan suunnittelun kannalta ja merkintä pyrkii kuvaamaan normaalia metsätalousaluetta kartalle. Myös viherverkoston ulkopuolella on samanlaista aluetta ilman viherverkoston merkintää.	Ks. yleisvastine 1.7. Turvetuotantoa ei osoiteta kaavakartalla. Sen yleismääräystä kehitetään. Ks. yleisvastine tuulivoimaa koskevaan päätökseen 1.4. Seudullisen tuulivoimarakentamisen määräksi on määritelty 7 voimaa. Tätä pienempiä hankkeita on mahdollista toteuttaa suoraan kuntien osayleiskaavoilla. Kiinteistöjen Sahala ja Kumpula alueella on suunnittelussa huomioitava mm. alueen pienvesien ranta-asemakaavojen rakentamisoikeudet sekä Ilmatieteenlaitoksen alle 20 km päähän sijoittuva Kuopion Oinosenmäen säähavaintoasema. Maakunnallisessa selvityksessä tuulivoimarakentamisen vaikutukset säähavaintoasemaan on arvioitu 20 kilometriksi. Merkintä tulee säilymään, mutta sitä kehitetään edelleen, ks. yleisvastine 1.2. Viherysteystarpeista meillä on usean vuoden kokemus Kuopion alueella. Merkinnät ovat ohjanneet asemakaavoja säilyttämään itä-länsi- ja pohjois-eteläsuuntaisia yhteyksiä kaupunkirakenteessa.
--	---

16.5.2022

VE 1 tämä merkintä kattaa hyvin suuren pinta-alan myös <u>luonnon ydinalue</u> -merkinnän alle. <u>Merkintöjen tavoitteiden ja pitkän aikavälin vaikutusten arviointia kaivataan lisää.</u> Merkinnästä voi olla välillisiä vaikutuksia ja näin laajojen alueiden merkitseminen on tämän vuoksi kyseenalaista. KAAVAMERKINTÄ MÄÄRÄYKSISTÄ: Vihertarveyhteys <u>Viheryhteystarve kohdistuu monin paikoin laajalle metsätalousaluelle, mikä ei käy ilmi suunnittelumääräyksestä.</u> Monin paikoin pääasiallinen käyttö merkinnän ympärillä on maa- ja metsätalous. Merkinnän vaikutus jää epäselväksi. <u>Mitä tämä merkintä tarkoittaa esim. yleiskaavaa laadittaessa? Tulkinta ei saa olla epäjohtonmu- kaista eri alueille maanomistajien oikeusturvan kannalta.</u> UPM Metsä varaa mahdollisuuden tarkentaa lausuntoa ja käydä tarvittaessa tarkemman keskustelun maakuntakaavasta luonnos- vaiheessa Pohjois-Savon liiton kanssa. <u>Samassa yhteydessä pyytäisimme mahdollisuutta tavata UPM Met- sän ja Pohjois-Savon liiton kanssa.</u> Tapaamisessa voisimme keskus- tella tarkemmin kaavan tavoitteista ja merkinnöistä. Tapaamisen tiimoilta yhteyshenkilönä Juha Rissanen (juha.rissanen@upm.com, puh. 040-6722784) Juha Rissanen, UPM Metsä/ Maankäyttö	Vaikutustenarviointi laaditaan kaavaehdo- tuksesta kokonaisvaltaisempana kuin mitä luonnosvaiheessa tehtiin. Asiaa pyritään selventämään ja perustele- maan paremmin kaavaselostuksessa. Palaveri on 3.5.2022.
Metsähallitus, Kiinteistökehitys	Vastine
Metsähallitus on tutustunut maakuntakaavaluonnokseen ja lausuu seuraavaa: Maakuntakaavan luonnoksen vaihtoehtotarkastelu tuo uuden lä- hestymistavan kaavaratkaisuihin tarkasteluun ja vaikutustenarvi- ointiin. Hyvin laadittu esittelymateriaali edesauttaa laajan kaava-ai- neiston selvitysten läpikäyntiin ja arviointiin. Kokonaisuutena kaava luonnosta voidaan pitää hyvin valmisteltuna ja riittäviin selvityksiin perustuvana. Kaavaluonnosvaihtoehtoina on laadittujen vaihtoehtojen tavoit- teet, kaavaratkaisut ja esitystapa poikkeavat toisistaan. Vaihtoehto 1 (VE1) Kyvykäs uudistuja ja vaihtoehto 2 (VE2) Rohkea kasvaja. Kummassakin vaihtoehdossa viherverkostoon kuuluu maakunta- kaavan teemoja luonnonsuojelusta virkistykseen, retkeilyalueisiin ja - reitistöihin, hiljaisiin alueisiin (luonnonrauha-alueisiin) ja mai- sema-alueisiin. VE1:ssä on myös maakunnan laajat yhtenäiset luon- toalueet sekä luonnon ydinalueet, joita VE2:ssa ei osoiteta.	

16.5.2022

Tuulivoimaselvityksen perusteella maakuntakaavaluonnoksissa osoitetaan 30 tuulivoimapotentialia aluetta. Tuulivoimapotentialia osoitetaan kummassakin luonnosvaihtoehdossa (VE1 ja VE2) samalla tavalla, mutta VE1 sisältää tuulivoiman osalta rajoittavia tekijöitä. Viherverkoston kehittämisperiaatteiksi on VE1 Kyvykkäässä uudistujassa nostettu yhtenäisten luontoalueiden pirstaloitumisen välttäminen, luonnon monimuotoisuuden parantaminen myös suojelualueiden ulkopuolella, luonnonsuojeluverkoston täydentäminen (metsäluonnon, rantaluonnon, soiden ja kallioalueiden luontotyyppien tai luontotyyppiyhdistelmien osalta) sekä merkittävien viheryhteyksien turvaaminen ja kehittäminen. <u>VE1 lähestymistapaa on luonnonsuojelullisista lähtökohdista perusteltu, koska se huomioi paremmin luonnonsuojelualueverkoston ja kytkeytyneisyyden.</u> Maakuntien välisillä viheryhteyksillä ja kytkeytyneisyydellä on suuri merkitys. Etenkin maakuntien rajoilla sijaitsevien kansallispuistojen, luonnonsuojelualueiden ja maisemajatkumoiden huomioiminen on tärkeää. Kaavaselostuksessa on myönteistä kansallispuistojen merkityksen tunnistaminen, ja kansallispuistomatkailun edellytysten kehittämisen tuominen esiin. Metsähallitus korostaa, että kehittämisessä tulee huomioida kestävyys ja sitä turvaavat toimet, tunnettuuden ja saavutettavuuden lisääminen ja liiketoiminta ja uudet työpaikat. <u>VE1, kyvykäs uudistuja, sisältää kansallispuistojen kannalta osuvampia tavoitteita kuin VE2. Matkailun ja virkistykseen kehittämisvyöhyke, joka ulottuu Etelä-Konnevedeltä Kuopion kautta Tiilikjärvelle, on hyvin hahmotettu, ja kehittämispanoksia kannattaakin suunnata sen mukaisesti.</u> Luontokohteiden saavutettavuudessa vähähiilisyys on olennainen tavoite. Sitä toivotaan edistettävän liikennejärjestelmäsuunnitelman kautta. Metsähallitus pitää hyvänä, että Pohjois-Savon maakuntakaavassa 2040 on huomioitu hallitusohjelman tavoitteet tuulivoiman osuuden kasvattamiseksi Suomen energiantuotannossa. <u>Metsähallitus pitää tärkeänä, että Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 on tuulivoimatuotantoa mahdollistava, ja että aluerajaukset ovat riittävän laajoja maakuntakaavavaiheessa.</u> Alueiden yksityiskohtaisessa suunnittelussa voidaan ottaa huomioon ympäristövaikutukset ja niiden perusteella osayleiskaavoitettavaa hankealuetta voidaan tarvittaessa rajata tapauskohtaisesti. Tuulivoimaselvityksen perusteella maakuntakaavaluonnoksissa osoitetaan 30 tuulivoimapotentialia aluetta.	Viherverkostoa tarkastellaan ehdotukseen vielä uudelleen niin merkintöjen kuin määräystenkin osalta, ks. yleisvastine 1.2. Naapurimaakuntien kanssa tehdään yhteensovittavaa suunnittelua. Kansallispuistoja yhdistäviä nuolimerkintöjä on myös kritisoitu. Merkintätapaa kehitetään kaavaehdotukseen. Kaavaehdotuksessa otetaan huomioon myös Linnansaaren kansallispuisto, mikä luonnosvaiheessa on jäänyt vähemmälle huomiolle.
--	---

16.5.2022

Tuulivoimapotentiaali osoitetaan kummassakin luonnosvaihtoehdossa (VE1 ja VE2) samalla tavalla. Erona on se, että VE1:ssä on määritelty niille vesistöille, joilla sijaitsee kansallispuisto tai kansallinen kaupunkipuisto, 5 km vyöhyke, jonka sisällä tuulivoimarakentamista ei sallittaisi. Perusteluna tuulivoimarakentamisen rajoittamiseen ovat kansallispuistoihin liittyvät maisemalliset ja imagoon vaikuttavat syyt. <u>Tuulivoimapotentiaalia koskeissa selvityksessä mainittu 330 tuulivoimalan lukumäärä Pohjois-Savon alueelle on hyvin kunnianhimoinen ja lukumäärän toteutuminen edellyttäisi, että tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden osalta rajoituksia ja kieltoalueita ei lopulliseen kaavaan sisällytetä.</u> Maakuntakaavan ohjausvaikutus huomioiden mahdolliset rajoitukset tulee ratkaista yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tapauskohtaisesti. <u>Vaihtoehtoa VE2 pidetään tuulivoimarakentamisen kannalta parempana, ja toteuttaa maakuntakaavan tavoitetta ilmastonmuutoksen torjumisesta.</u> Kansallispuiston erämaisuuden ja maiseman koskemattomuuden turvaamisen osalta vaihtoehdon VE1 perustelut ovat hyviä. Tuulivoiman potentiaaliselvityksessä on käytetty puskurina linnuston kannalta tärkeisiin SPA-alueisiin 1000 m sekä SCI-alueisiin 500 m. <u>1000 m puskurin riittävyttä tulisi vielä arvioida kriittisesti tarkemman suunnittelun yhteydessä.</u> Maakuntakaavassa on esitetty tuulivoimarakentamista Vieremän ja Kiuruveden kuntien pohjoisosiin. <u>Saarisuo-Kurkisuon Natura-alueen ympärille muodostuneen suojelualuekeskeytymän yhteydet Kainuun puolelle, ja Hällämönharjun ja Rahajärvi- Kontteroisien kautta Talaskankaalle tulee huomioida kuten myös Tiilikkajärven alueella yhteyttä Älänteelle. Tiilikkajärven alue on ydinalue, jonka yhteydet ovat keskeisiä ympäristön suojelualueille.</u> Suojelualueaineistossa on joitain puutteita valtion alueiden osalta. Esimerkiksi <u>maininta Linnansaaren kansallispuistosta puuttuu kaavaselostuksesta,</u> vaikka se pieneltä osin ulottuu myös Pohjois-Savon puolelle. Maakuntakaavan valmistelussa tarvittavat aineistopyynnöt valtion luonnonsuojelualueiden sekä valtion suojelutarkoituksiin varattujen alueiden osalta voi osoittaa Metsähallituksen kirjaamoon. Soiden suojelun täydennystä koskevan valtioneuvoston päätöksen mukaan valtion maiden kohteet toteutetaan joko luonnonsuojelulailla tai Metsähallituksen omalla päätöksellä. <u>Metsähallituksen omalla päätöksellä toteutettavia kohteita ei tulla toteuttamaan luonnonsuojelulailla, joten niitä ei voi merkitä kaavakarttaan SL- tai</u>	Tuulivoimapotentiaaliselvityksen perusteella hahmotetusta voimaloiden maksimimäärästä (330 kpl) tulisi toteutua skenaariosta riippuen 30-50%, jotta VE1:n tavoite 20% maakunnan primäärienergiatarpeesta tuotettaisiin tuulivoimalla. Kieltoalueilla ei ole kuin vähäinen vaikutus tuulivoimapotentiaaliin alueisiin, sillä merkittävämpää on Puolustusvoimien kanta tuulivoiman toteuttavuuteen. Ks. tuulivoimaa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.4. Yleiskaavoituksessa moni asia tarkentuu. Ekologisiin yhteyksiin kiinnitetään huomiota vihervestoston tarkastelussa. Palautteessa mainitut yhteydet otetaan huomioon. Linnansaaren kansallispuisto otetaan huomioon ehdotusvaiheessa. Soiden suojelun täydennystä koskevan valtioneuvoston päätöksen mukaan valtion maiden kohteet on osoitettu Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa ja ne ovat jo lainvoimaisia. Luonnonsuojeluteemaa tarkistetaan kaikilta osin
--	--

16.5.2022

<u>S- merkinnöillä, joilla kaava määräysten mukaan merkitään luonnonsuojelulain perusteella suojeltavia alueita.</u> <u>Kaavaluonnoksessa osa valtion maiden soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteiden rajauksista ei ole lopullisen päätöksen mukaisia. Lopulliset rajaukset ovat saatavilla Syken avoimesta tiedosta. Samasta aineistoista käy ilmi onko kohteen toteutustapa luonnonsuojelulaki vai Metsähallituksen oma päätös.</u> https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot/Ladatavat_paikkatietoaineistot#S Kaavaluonnoksen merkinnöissä ja määräyksissä on kaavamerkintä Tiilikjärven kansallispuiston alustaville laajennusalueille. Metsähallitus on antanut lausunnon Rautavaaran kunnan lausuntopyyntöön kansallispuiston laajennusalueista ja tuonut siinä esiin mahdollisen kansallispuiston laajennuksen vaikutuksia. Ehdotetulla laajennusosalla sijaitsevat monimuotoisuuden kannalta tärkeät ja arvokkaat kohteet on turvattu ja suojeltu METSO 10000:ssa ja alue-ekologisen suunnittelun luonto- ym. kohteilla. Alueelle on tehty Natura-luontotyyppi-inventoinnit ja uhanalaista luontotyyppiä olevat kohteet on turvattu. Ehdotetulla laajennusosalla metsät ovat hoidettuja, pääasiassa nuoria metsiä. <u>Metsähallitus on perustanut Rautavaaralle v. 2019 yhden kolmesta 5000 hehtaarin laajuisesta jatkuvan kasvatuksen havaintoalueesta, joilla on tarkoitus selvittää laajalla alueella peitteisen metsätalouden menetelmien soveltuvuutta ja kehittää menetelmiä. Havaintoalueet on valittu siten, että ne edustavat rakenteeltaan ja kasvupaikkajakaumaltaan tavanomaisia valtion talouskäytössä olevia metsiä. Kokeilu kestää ainakin vuoteen 2050.</u> Rautavaaran alueelta saadaan ainoana kolmesta jatkuvan kasvatuksen havaintoalueesta tieteellistä tietoa ja kokemusta keskiborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä. <u>Metsätalouden harjoittaminen edes tutkimustarkoitukseen ei ole kansallispuistoissa sallittua, joten kansallispuiston mahdollinen laajentaminen merkitsisi havaintoalueen loppumista.</u> Metsähallitus pitää tärkeänä, toimintaedellytykset vähintään vahvistamiseksi vähennettäessä fossiilisista energialähteistä. Maakuntakaava-aluetta koskevissa suunnittelumääräyksissä vaihtoehdossa VE1 tuodaan esiin metsien hiiliinlujien merkitys muttei metsäsektorin tuotteiden merkitystä fossiilisten ja uusiutumattomien raaka-aineiden korvaajana. <u>Vaihtoehto VE1</u>	kaavaehdotukseen (merkintöjen tunnusten koodaus, rajaukset jne). Metsähallituksen päätöksellä toteutettavat alueet on aiemmin maakuntakaavoissa osoitettu omalla s2-merkinnällä. Yksityiskohtaiset ja tarkoin kaavamääräyksiin eritelty erilaisen statuksen omaavat suojelualueet ja sellaisiksi tarkoitettut alueet olisi tavoitteena osoittaa nykyistä yleisemmällä merkinnällä maakuntakaavassa. Edellytyksiä tämän tavoitteen toteuttamiseen tutkitaan vielä kaavaehdotusvaiheessa. Rajauksia tarkistetaan ja asiassa keskustellaan vielä eri osapuolten kanssa. Havaintoalueen ja kansallispuiston ristiriita tulee kaavaluonnoksia koskevassa palautteessa esille. Liitto näkee jatkuvan kasvatuksen tutkimustoiminnan tärkeänä ja ko. alue voidaan jättää maakuntakaavaehdotuksessa kansallispuiston laajennuksen ulkopuolelle. Liitto käy keskustelua myös kansallispuiston Masterplaniin liittyen Rautavaaran kunnan ja muiden osallisten kanssa. Aiempien tietojemme mukaan Tiilikjärven kansallispuiston laajennuksen masterplan -suunnitelmassa niin havaintoaluetta, kuin muiden maanomistajien ja metsästysseurojen näkökulmat on pyritty ottamaan huomioon. Masterplanissa esitetty laajennus on n. 2000 ha pienempi kuin maakuntahallituksen v. 2020 ympäristöministeriölle tekemässä kansallispuiston laajennusesityksessä oli.
---	--

16.5.2022

<u>suunnittelumääräys suoalueiden kartoittamisesta ja säilyttämisestä luonnontilaisena on ylimalkainen ja ristiriidassa sen kanssa, että soista on huomattavat pinta-alat metsätaloustaloudessa.</u> <u>Vaihtoehto VE1 viherverkosto-kehittämisperiaatemerkinne selitteessä on syytä selkeästi todeta, että merkinnän alueilla pääasiallinen maankäyttö on maa- ja metsätalous. Tärkeää on suunnitteluhjeen kirjaus siitä, että viherverkoston alueiden suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset.</u> <u>Vaihtoehtoon yksi (VE1) ohjausvaikutus metsätalouden harjoittamiseen jää epäselväksi, joten metsätalouden kannalta VE2 vaikuttaa paremmalta vaihtoehtolta. Vaihtoehtoon kaksi (VE2) suunnitteluhjeeseen on syytä lisätä maininta, että viherverkoston kuuluvilla alueilla pääasiallinen maankäyttö on esim. maa- ja metsätalous, mutta siihen kuuluu myös Natura 2000 alueita ja luonnonsuojelualueita, ja alueen suunnittelussa on turvattava metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset.</u> <u>Metsähallitus esittää erillisten työneuvottelujen järjestämistä tarpeen mukaan esimerkiksi "Tiilikjärven kaavamerkinnöistä".</u> Muilta osin Metsähallituksella ei ole lausuttavaa kaavaluonnoksesta. Metsähallitus pyytää, että lausuntoon lähetetään vastine sähköpostiosoitteeseen kirjaamo@metso.fi. Tauno Kandelin, kiinteistökauppapäälikkö	Suunnittelumääräyksiä tarkistetaan. Viherverkoston kehittämisperiaatemerkinneä kehitetään kaavaehdotusvaiheessa, ks. yleisvastine 1.2. Maa- ja metsätalouden asemaa alueen maankäytössä tullaan korostamaan, mikäli merkintätapa säilyy luonnoksissa esitetyn kaltaisena. Koska maakuntakaavan ohjausvaikutus metsätalouteen on heikko, tulee maininnat tulkita yleisenä tavoitteena. ks. edellä. Työneuvotteluja kaikkien metsätoimijoiden kanssa pidetään kevään 2022 aikana ja myöhemmin, kun ehdotus on muokattu pitemmälle.
Neova-Group	Vastine
Neova Oy kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta ja esittää seuraavaa: Maakuntakaavan tavoitteena on valtakunnallisten ja maakunnallisten intressien tunnistaminen ja niihin keskittyminen sekä lisätä kaavan strategisuutta sekä varmistaa kaavan riittävä yleispiirteisyys ja joustavuus. Kaavaluonnoksessa on esitetty kaksi hyvin erilaista vaihtoehtoa; VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja, joiden avulla tuodaan esiin maakunnan eri kehityskulkujen vaihtoehtoja. Näkemyksemme mukaan kaavaehdotusta laadittaessa on oltava avoin myös muille kuin luonnosvaiheen vaihtoehdoille.	

16.5.2022

Pohjois-Savon maakuntakaavan 2. vaiheen tavoitteena on luonnonmonimuotoisuuden lisääminen, hiilinielujen kasvattaminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Vaihtoehdossa tavoitteet ovat selkeästi näkyvissä, joskin VE1 ottaa kantaa luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen voimakkaammin kuin VE2. Luonnonvarojen kestävä käytön ja monimuotoisuuden edistämien lisäksi kaavoituksessa pitää olla tilaa elinkeinotoiminnan kehitykselle kaupungeissa ja maaseudulla.

Lausunnossamme keskityimme kaavaluonnoksen merkintöihin ja niihin liittyviin suunnittelumääräyksiin.

Koko kaava -aluetta koskevat suunnittelumääräykset VE1 ja VE2

VE1 Kyvykäs uudistujan koko kaava -aluetta koskee ilmastomuutoksen hillintään ja sopeutumiseen liittyvä suunnittelumääräys: "Ilmastomuutoksen hillintä on otettava huomioon kaikessa alueidenkäyttöön ja liikenteeseen liittyvissä toimenpiteissä koko maakunnan alueella. Metsien ja viheralueiden hiilinieluja on kasvatettava, viljelyalueiden hiilensidontaa on parannettava, suoalueiden hiilivarastot tulee kartoittaa ja säilyttää luonnontilaisina."

Suunnittelumääräyksen kohta suoalueiden hiilivarastojen säilyttä-
misestä luonnontilaisena tarkoittaa käsityksemme mukaan puuttu-
mista rajusti maanomistajien oikeuteen päättää omaisuutensa käy-
töstä. Mikäli kaavassa annetaan tämän kaltainen suunnittelumää-
räs, on kaavaehdotuksen yhteydessä esitettävä miten ja millä ai-
kataululla maakunta varautuu korvaamaan maanomistajille aiheu-
tuvat menetykset luonnontilaisena säilytettävien suoalueiden
osalta.

VE2 Rohkea kasvaja on annettu turvetuotantoa koskien suunnittelumääräys: "Valuma-aluekohtaista vesistön kuormitusta tulee vähentää valtakunnallisen vesiensuojelun tavoiteohjelman mukaisesti. Suopohjien jälkikäytön suunnittelussa tulee ottaa huomioon alueelliset maankäyttötarpeet. Valuma -alueilla 4.56 (Koskenjoki), 4.57 (Luupuvesi), 4.66 (Tiilikajajoki) ja 4.67 (Keyritynjok0 ja 14.7 (Rautalammin reitin vesistöalue) on kiinnitettävä huomiota turvetuotantoalueiden toiminnan järjestämiseen ja ajoitukseen siten, ettei toiminnan aiheuttaman kuormituksen yhteisvaikutus aiheuta veden laadun heikkenemistä.

Muistutamme, että VE2:een on merkitty ainoastaan tuotannossa jo olevia alueita. Kaavaselostuksen mukaan nykyiset alueet riittävät tarvittavaan käyttöön kaavan suunnitteluajana. Kaavaluonnoksen lähtökohtana on, että turvetuotanto tulee nykyisestään

Maa- ja metsätalouskäyttö on päämaankäyttöä luonnoksissa viherverkostoina osoitetuilla alueilla. Viherverkoston esitystapaa kehitetään kaavaehdotukseen edelleen, ks. yleisvastine 1.2.

Maininnalla osoitetaan maakuntakaavan tavoitetta. Tunnistamme kaavoituksen heikon ohjausvaikutuksen niin maa- kuin metsätalouteen, eikä yleisestä tavoitteena mainitusta kehityksestä aiheudu kaavan suhteen maanomistajien menetyksiä, eikä siten korvattavuutta. Suojelu perustuu vapaaehtoisuuteen ja se tuodaan kaavaehdotusvaiheessa voimakkaasti esille.

16.5.2022

väheneeseen. Tätä taustaa vasten <u>turvetuotantoa koskeva suunnittelumääräys on ristiriitainen. Hämmästelemme myös, miksi VE2:ssa on kiinnitetty huomioita vain yhden maankäytön vesistökuormitukseen.</u> Turvetuotantoalan vähentyessä vähenee myös sen aiheuttama vesistökuormitus. Turvetuotanto vaatii aina ympäristöluvan, jossa asetetaan määräykset käytettävistä vesienkäsittelyrakenteista, enimmäispitoisuudet alueelta pois johdettaville vesille ja tarkkailuvelvoitteet, joilla toiminnan päästöjä ja vaikutuksia alapuoliseen vesistöön tarkkaillaan koko toiminnan elinkaaren ajan. Viime vuosikymmeninä turvetuotannon vesistöpäästöt ovat alentuneet merkittävästi, kun käyttöön on otettu tehokkaat vesienkäsittelymenetelmiä. Turvetuotannon vesistökuormitus on jo hyvin hallinnassa. Sen osuus vesistökuormituksesta on vesistöaluekohtaisestikin vain muutama prosentti, joten unohtamalla muun maankäytön aiheuttaman kuormituksen vesistöjen tila ei tule paranemaan. <u>Suopohjien jälkikäytön osalta Neova muistuttaa, että alueen seuraavasta maankäytöstä päättää kaikissa tapauksissa maanomistaja.</u> Seuraavan maankäytön vaihtoehtoja on useita, yleisimpinä metsätalous, erilaiset kosteikot ja myös viljelykäyttö. Kehittämisperiaatemerkinnot Kaavavaihtoehdossa VE1 laajat yhtenäiset luontoalueet ja luonnon ydinalueet on osoitettu viherverkostoalueina, joiden pääasiallinen maankäyttömuoto suojelualueiden ulkopuolella on esim. maa- ja metsätalous. VE1:ssä viherverkostomerkinnot ovat laajoja, kattaen laajat alueet maakunnan pohjois- ja itäosista. <u>Viherverkostojen oikeudellinen asema jää epäselväksi.</u> Kuinka salliva tai kieltävä merkintä on muulle maankäytölle. Neovan näkemyksen mukaan <u>viherverkosto ja -käytävä merkintöjen osalta on varmistettava, että merkinnot eivät aiheuta uusia ylimääräisiä rajoitteita maankäytölle.</u> Merkinnot eivät saa johtaa korvauksettomaan harmaaseen suojeluun. Aluevaraus- ja kohdemerkinnot Turvetuotanto Kaavan luonnosvaihtoehdossa turvetuotantoa osoittavia merkintöjä on VE2 vaihtoehdossa vähennetty osittain ja VE1:ssä poistettu kokonaan. VE2:ssa osoitetaan luvitetut ja toiminnassa olevat turvetuotantoalueet. Kaavaselostuksessa todetaan, että turvetuotantoa koskeva vihreä siirtymä on ollut ennakoitua nopeampaa ja viitataan	VE2:ssa niin turvetuotannon alueet kuin kaavamääräys noudattavat voimassa olevaa maakuntakaavaa (poislukien nykyinen turvetuotantopotentiaali, jota kaavaluonnoksessa ei ole esitetty). Ks. turvetuotantoa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.7. Ks. yleisvastine 1.7. Kaavaehdotusvaiheessa turvetuotannon jälkikäyttöön annetaan erilaisia vaihtoehtoisia suosituksia. Kehittämisperiaatemerkinnot eivät yleispiirteisyydessään ole oikeusvaikutuksiltaan voimakkaita. Niillä kuvataan tahtotilaa ja tavoitteita. Viherverkostomerkinnot, sen esitystapaa ja sisältöä kehitetään kaavaehdotusvaiheessa. Ks. yleisvastine 1.2.
--	--

16.5.2022

hallitusohjelmaan kirjattuun tavoitteeseen "puolittaa turpeen käyttö vuoteen 2030 näyttää tapahtuvan nopeasti, sillä päästökauppa on nostanut turpeen hintaa". Edellä mainittuun viitaten maakuntakaavaan ei ole enää tarkoitus merkitä aikaisempien maakuntakaavojen turvetuotantopotentiaalia. Kaavaselostuksen mukaan kaavan merkinnät mahdollistavat myös nykyistä hitaamman siirtymän. Kaavaselostuksen mukaan "jäljelle jäävien varauksien arvioidaan riittävän hiipuvalle energiaturvetuotannolle ja siirtymäajaksi myös kuivike- ja kasvuturpeen tuotannolle." Neova muistuttaa, että <u>hallitusohjelman kirjaus koskee nimenomaan turpeen energiakäytön puolittamista vuoteen 2030. Tältä osin kaavaselostuksen tekstiä on tarkennettava.</u> On totta, että energiaturpeen käytössä on käynnissä voimakas muutos, kuten kaavaselostuksessa todetaan. Turpeen energiakäyttö on vähentynyt voimakkaasti ja puoliintumassa nopeammalla aikataululla kuin hallitusohjelman tavoite oli. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että turpeen tuotanto ja käyttö ei ole kiellettyä Suomessa. Energiakäytön lisäksi turpeella on myös muita käyttömuotoja, tutuimpina kasvu- ja kuiviketurvekäyttö sekä tulevaisuudessa myös uudet korkeamman jalostusasteen tuotteet. Kasvuturpeella on merkitystä ruokahuollon näkökulmasta Suomessa, mutta myös koko Euroopassa. Kuiviketurpeella on puolestaan merkitystä eläinten hyvinvointiin, joka liittyy myös ruokahuoltoon. <u>Neova esittää, että toiminnassa olevat turvetuotantoalueet merkitään maakuntakaavaan. Lisäksi esitämme, että kaavaan lisätään selkeä määräys siitä, että turvetuotannolle on mahdollista hakea ja saada ympäristölupa myös uusille alueille, vaikka uusia turvetuotantoon soveltuvia alueita ei ole merkitty kaavaan.</u> Turvetuotanto tulee olla mahdollista myös vihervetkostoalueilla, lukuun ottamatta luonnonsuojeluun osoitettuja alueita. Turvetuotannon aloittamien vaatii aina lainvoimaisen ympäristöluvan. Ympäristöluparatkaisussa otetaan kattavasti huomioon alueen luontoarvot, mahdolliset vaikutukset ympäröiviin luonnonsuojelualueisiin ja alapuoliseen vesistöön. Ympäristöluvassa määritetään alueella käytettävät vesienkäsittelyrakenteet ja annetaan määräykset mm. alueelta pois johdettavan veden enimmäispitoisuuksille siten, että vaikutukset alapuoliseen vesistöön voidaan hallita. Kaavaselostuksessa vähemmälle pohdinnalle on jäänyt energiatuotannon huoltovarmuus ja omavaraisuus. Kuten viime viikkojen tapahtumat ovat osoittaneet, niin kriisitilanteet maamme rajojen	Kaavaselostusta täydennetään palautteen mukaisesti. Ks. yleisvastine 1.7. Maininta turvetuotannon mahdollisuuksista voidaan sisällyttää yleismääräykseen.
--	--

16.5.2022

ulkopuolella voivat vaikuttaa energiahuoltoon myös Suomessa. <u>Huoltovarmuuteen liittyviä näkökulmia olisi mahdollista arvioida kaavan vaikutusten arviointi osiossa nykyistä laajemmin.</u> Kuinka maakunnassa varaudutaan energiahuollon osalta huoltovarmuuteen ja turvataan omavaraisuutta lämmön- ja sähköntuotannossa. Luonnonsuojelualueet Kummassakin kaavaluonnosvaihtoehdossa uusia luonnonsuojelu-alueita osoitetaan soidensuojelualueiden täydennysehdotuksen mukaisille yksityisomistuksessa oleville suoalueille. Kaavaluonnos-kartoista tai kaavaselostuksen kaavamerkintäliitteistä ei käy ilmi onko yksityisomistuksessa olevat alueet tarkoitus osoittaa S- vai SL-merkinnällä. Kaavaselostuksen liitteestä ei myöskään ilmene mitkä suojeluun osoitettavista kohteista ovat soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteita. Kaavaluonnoksesta ei käy ilmi, onko alueiden suojelusta sovittu maanomistajien kanssa. Neova muistuttaa, että <u>soidensuojelun täydennysehdotuksen mukaan yksityisomistuksessa (sisältäen yhtiöt) olevien kohteiden suojelun tulee perustua vapaaehtoisuuteen. Kaavan suojelumerkintä ei tue vapaaehtoisuutta vaan ohjaa pakkoon.</u> S ja SL-merkintöihin liittyy alueella voimassa oleva MRL:n 33 §:n mukainen rakentamis-rajoitus, joka rajoittaa maanomistajan mahdollisuutta alueen muuhun käyttöön kaavan hyväksymisen jälkeen. Neova esittää, että <u>suojelumerkintä soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteelle asetetaan ainoastaan, mikäli siihen on saatu maanomistajan lupa. Mikäli soidensuojelun täydennysehdotuksen kohteelle lisätään kaavassa suojelumerkintä, tulee merkintänä käyttää SL-merkintää</u> yksityisomistuksessa olevalla alueilla. SL-merkintä on korvausmahdollisuuden osalta selkeä toisin kuin S- merkintä. Hyvänä pidämme, että kaavaluonnoksessa ei ole käytetty luo-merkintää. Lisäksi <u>esitämme, että uusien perustettavaksi esitettävien suojelu-alueiden suojelumääräykseen asetetaan alueiden suojeluun lunastukselle 5 vuoden takaraja.</u> Aikaraja ohjaa kaavassa suojeluun varattavien alueiden nopeaan lunastamiseen suojeluun ja toivottavasti oikeudenmukaisiin korvauksiin maanomistajille. Neova tekee mielellään yhteistyötä kaavoitukseen liittyen ja pitää tervetulleena mahdollisia <u>tarkentavia keskusteluja</u> yhtiön hallinnassa olevien alueiden osalta. Päivi Peronius, Head of Peat Assets	Ks. yleisvastineet 1.7. ja 1.8. Soiden suojelun täydennysohjelman toteutus on tavoitteena ja merkinnät säilytetään. Kaavamääräykseen lisätään voimassaolon aikarajaksi 5 vuotta, jolloin merkintä ei tuota tarpeetonta haittaa maanomistajille. Suojelun vapaaehtoisuutta korostetaan ehdotusvaiheessa selkeämmin. ks. yllä.
--	---

16.5.2022

	Neuvotteluja järjestetään nyt keväällä sekä ehdotusvaiheessa.
Puolustusvoimat, Pääesikunta, operatiivinen osasto (saap. 10.5.2022)	Vastine
Tässä Pohjois-Savon maakuntakaavaan PE:n näkemys alueista! VTT:n haittavaikutuslaskennan tarvitsevat: 30, 17, 18, 16, 15, 13, 14, 19, 24, 22, 26, 25 ja 28 12: NOK Muut: OK Yhteensä alueita on 30kpl (1-30) Jussi Karhila Insinööri (AMK) / Engineer	Kaavaehdotukseen osoitetaan tv-2 -alueina ne, joilla VTT:n tutkavaikutusselvitystä vaaditaan. Muut osoitetaan tv-1-alueina. Tuulivoimateeman jatkoselvitysten perusteella joitakin alueita jää vielä pois mm. maisemallisin perustein ja yhteisvaikutusten vuoksi. Samoin selvästi alle 7 voimalan alueita ei osoiteta kaavaehdotuksessa. Ks. yleisvastine 1.4.
5. MUUT YHTEISTYÖKUMPPANIT, YRITYKSET, YHDISTYKSET YMS.	
Iisalmen Teollisuuskylä Oy, hallitus, Terho Savolainen	Vastine
Iisalmen Teollisuuskylä Oy on Iisalmen kaupungin ja Iisalmen yrittäjät ry:n omistama kiinteistöyhtiö, jonka tehtävänä on hallita omistus- tai vuokraoikeuden nojalla kiinteistöjä ja rakentaa niille teollisuus- ja palvelutiloja yritysten tai yhteisöjen käyttöön pääasiallisesti vuokrattavaksi tai omakustannushintaan luovutettavaksi. Yhtiön liikevaihto on n. 800 000 €/vuodessa. Olemme tutustuneet maakuntakaavaluonnoksiin ja taustamateriaaleihin. Haluamme jättää seuraavan lausunnon koskien erityisesti modernin rakennetun kulttuuriympäristön kohdemerkintöihin ja tori ympäristön kannalta tärkeän alueen rajauksiin: <u>Iisalmen Teollisuuskylä Oy omistaa Iisalmen torin laidalla sijaitsevan ns. Postitalon kiinteistön osoitteessa Riistakatu 5, rakennus on merkitty kaavaluonnoksien liitteenä olevaan rakennetun kulttuuriympäristön arvottamistyöryhmän raporttiin sivulla 23 maakunnallisesti suuren merkityksen omaavana julkisena rakennuksena. Lisäksi kaavaselostuksen VE1 Kyvykäs uudistuja liitemateriaalissa kohde on mainittu rivillä 121 <u>Tori ja Liikerakennusten kokonaisuudessa merkittävänä. Vastustamme tätä merkintää emmekä näe kohteella olevan maakunnallisesti merkittävää vaikutusta. Paikallisena maamerkinä rakennus on toki tunnettu kuten vastapäinen Putkola, joka on merkitty samassa raportissa keskisuuren merkittävyyden rakennuksena samassa ympäristössä. Aiemmissa Iisalmen kaupungin laatimissa rakennusperinnön selvityksissä Postitalolla</u></u>	Arvottamisraportissa on todettu Postitalolla olevan erityisesti kaupunkikuvallinen merkitys (M) osana toria ympäröivien rakennusten kokonaisuutta ja rakennushistoriallinen merkitys (R) aikakauttaan edustavana rakennuksena. Maakuntakaavassa on ollut pyrkimyksenä osoittaa maakunnallisesti merkittävänä mieluummin kokonaisuuksia kuin yksittäisiä rakennuksia. Kokonaisuus, jossa on myös ajallista kerroksellisuutta, kestää myös muutoksia, kuten rakennusten käyttötarkoituksen muuttamisia, rakennusten korvaamista uusilla jne. Tästä näkökulmasta maakuntakaavan merkinnän voidaan

16.5.2022

on todettu olevan vain vähäistä paikallista kaupunkikuvallista merkittävyyttä ja ainoastaan rakennuksen julkisivu on suojeltu, mutta myös uudisrakentaminen paikalle nykyisellä kaavalla on mahdollista. Näin tulisi olla jatkossakin ja perustelemme kantaamme seuraavilla asioilla. Iisalmen keskusta-alueen elinvoima on kärsinyt merkittävästi erityisesti viime vuosina ja useimpien liikerakennusten käyttöaste on laskenut taloudellisesti kannattamattomalle tasolle, Postitalon omistajana saamme vuokrilla juuri ja juuri katettua juoksevat kulut rakennuksen käyttöasteen ollessa 70 %:n luokkaa. Pääomia odotettavissa oleviin investointeihin ei ole mahdollista kerryttää. Riistakadulla oleva päärakennus on rakennettu v. 1956, peruskorjattu ja laajennettu v. 1989. Iisalmen Teollisuuskylä Oy:n omistukseen se siirtyi 2000-luvun alkupuolella. Rakennukseen on tehty laaja kuntosuunnitelma vuosina 2016 - 17, jonka mukaan se sisältää useita riskirakenteita ja vaatisi laajan peruskorjauksen lähivuosina. Peruskorjauksen arvioitu hintalappu on 4 – 5 M€, nykyisellä vuokratyövoimalla yhtälö on taloudellisesti ylivoimainen toteutettavaksi. Lisäantunut etätö tulee entisestään laskemaan toimistotilojen vuokratyövoimaa ja hintatasoa. Riistakadulle Postitalon viereen toteutettiin v. 2019 - 20 uusi hybridihanke Vetrea Terveys Oy:n ja Petterinkulma Oy:n toimesta, samassa yhteydessä Postitalon purkaminen aloitettiin poistamalla rakennuksesta eteläsiipi ja osa tontista myytiin Iisalmen kaupungille asemakaavan mukaisen uuden tontin muodostamista varten. Kaupunki on tekemässä keskusta-alueen elinvoimaselvitystä, jossa selvitetään millaisia palveluita tai asumismuotoja keskustan alueelle voisi tulevaisuudessa sijoittua ja millaisia investointeja ne vaativat. Todennäköistä on, että <u>Postitalon paikalle voisi sijoittua vastaavaa uudisrakentamista ja palveluita tai asumista kuin viereiselle tontille on juuri valmistunut.</u> Nykyinen pohjaratkaisu on erittäin haasteellinen modernille palvelutuotannolle ja peruskorjaaminen uuteen käyttöön ei tule olemaan taloudellisesti kannattavaa vaan uudisrakennusvaihtoehto tulee säilyttää kaavaratkaisuissa. Keräämiemme tietojen mukaan vastaavia Postitaloja on Suomessa vielä useampia, joissain isoimmissa kaupungeissa niitä on pystytty säilyttämään ja peruskorjausvaihtoehto on ollut taloudellisesti kannattavaa hyvän sijainnin ja vuokralaiskysynnän ansiosta. Kuitenkin jo Iisalmea suuremmissa kaupungeissa kuten Savonlinnassa vastaavien rakennusten suojelua ei ole katsottu tarpeelliseksi ja rakennuksia on purettu.	tulkita ohjaavan mahdollista uudisrakentamista. Iisalmen torialueelle esitetään kaavaehdotuksessa uutta, kaupunkikuvallista merkitystä korostavaa MK-merkintää, ks. yleisvastine kappaleessa 1.5. Kaavaehdotukseen esitetty MK-merkintä sallisi uudisrakentamisen, mikäli postitalolle ei osoitettaisi erikseen maakunnallisesti merkittävän rakennuksen kohdemerkintää.
--	--

16.5.2022

<u>Maakuntakaavalla ei tule tarpeettomasti hankaloittaa lisalmen keskusta-alueen kehittämistä vaan mahdollistaa tarpeelliset uudisrakennushankkeet kaupunkikehittämisen kannalta merkittävälle paikalle. Seutukaupunkeja ei tule museoida tuleville sukupolville vaan kehittää moderneiksi palvelujen ja asumisen keskuksiksi vaihtoehdona isoille maakunta- ja kasvukeskuksille. Löyhästi perustelluilla suojelumerkinnöillä olisi kaupunkikuvallisesti ainoastaan haitallista vaikutusta, jos vanhaa rakennuskantaa ei voida uudistaa kustannustehokkaasti vaan ne pääsevät rapistumaan ja jäävät vajaakäytölle.</u> Suojelu-uutisia Postitaloista: Savonlinna: https://yle.fi/uutiset/3-6789704 Rovaniemi: https://yle.fi/uutiset/3-7713176 Helsinki: https://www.hs.fi/kaupunki/art-2000007671742.html Kohdeinventointilomake lisalmen kaupunki (Merkittävyys:paikallinen):https://www.iisalmi.fi/loader.aspx?id=677ada76-8676-4b76-a8d6-eff1772a390f	Ehdotettu MK-merkintä korostaa torin ympäristöjen maakunnallista kaupunkikuvallista merkittävyyttä niin Kuopiossa, lisalassa kuin Kiuruvedelläkin. Uudet modernin aikakauden arvokasta rakennuskantaa osoittavat MA- ja ma-merkinnot perustuvat pääosin kuntien inventointiaineistoihin, konsultin kokoamaan aineistoon ja arvottamistyöryhmässä laadittuun arvottamiseen. Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistyöryhmän loppuraporttiin on koostettu vain yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Pohjois-Savon liiton tavoitteena on julkaista maakunnallisesti merkittävien kohteiden laajemmat kuvaukset sähköisesti. Julkaisua on viivytännyt jo valitun sähköisen alusta ylläpidon lakkaaminen, mihin emme ole voineet varautua. Tämän vuoksi arvottamisen perustelut voivat näyttäytyä ”löyhinä”, mutta maakuntakaavan yleispiirteisyyden kannalta riittävällä tarkkuudella kerättyä inventointiaineistoa löytyy jokaisesta kohteesta.
liden ry., lisalmen Yrittäjät ry. ja lisalmen seudun Yrittäjänaiset ry.	Vastine
Olemme tutustuneet esityksiin maakuntakaavasta. <u>Huolestuneena toteamme, että lisalmen keskustaa ei tule museoida vaan mahdollistaa kehittäminen</u> niin vanhoja rakennuksia remontoiden kuin huonokuntoisia purkaen. Liiallinen rakennusten suojelu aiheuttaa omistajille kuluja ja pahimmassa tapauksessa rakennus jää odottamaan korjauksia vuosikymmeniksi. Nyt näyttää siltä, että suojelua ehdotetaan yhdelle jos toisellekin rakennukselle hyvin hövelisti.	Uudet modernin aikakauden arvokasta rakennuskantaa osoittavat MA- ja ma-merkinnot perustuvat pääosin kuntien inventointiaineistoihin, konsultin kokoamaan aineistoon sekä arvottamistyöryhmässä laadittuun arvottamiseen. Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistyöryhmän loppuraporttiin on koostettu vain yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Modernin aikakauden rakennuskanta muodostaa laajan osan olevasta rakennusmas- sasta, joten merkittäviksi arvotettujen kohteiden lukumäärä on runsas. Kohteiden

16.5.2022

Kaavaselostuksen kohta 2.4 Liikennejärjestelmä. Kaavaselostuksessa todetaan oikein, että maakunnan radoilla on korjausvelkaa. Sitä on paljon ja sen velan kuittaminen vie vielä kauan aikaa. <u>Molemmissa vaihtoehtoissa esitetään koko Savonradan kehittämistä kaksiraiteisena koko matkaltaan. Tässä kohdassa tukeudutaan haaveajatteluun. Painopisteen pitäisi olla nykyisen rautaverkoston korjausvelan poistamisesta ja radan käyttöasteen nostamisesta, jonka vahvana tukena toimii maantieliikenteen tehokas tuki solmukohtiin. Versiossa VE1 kyvykäs uudistuja, tukeudutaan raideliikenteen lisäämiseen henkilö- ja tavaraliikenteessä. Versiossa esitetään jopa, uusia pysäkkejä, vaikka kaavaselostuksessa todetaan raidelähiliikenne kehityskelvottomaksi. Sitä se onkin.</u> <u>Tavoitteena pitäisi olla nopea, lentoliikenteen kanssa nopeudella, ympäristöystävällisyydellä ja edullisella hinnalla, kilpaileva ratayhteys etelään. Tämä vaatii nykyisienkin pysähdysten karsimista. Nopean yhteyden ei tarvitsisi pysähtyä esim. Lapinlahdella ja Sukevalla. Näiltä paikkakunnilta pitäisi viedä ihmiset linja-autoilla kokooma-asemille. Ohitettavilla paikkakunnilla voi tarvita uusia rai-deyhteyksiä taajamien ohi. Tätä tukemaan tarvitaan toimivat liikenneasemat esimerkiksi lisälmeen ajatuksena, että linja-autoilla ja yksityisautoilla pääsee joustavasti siirtymään nopeaan junayhteyteen. Radan nopea henkilöliikenne antaa aikaikkunaa myös tavaraliikenteelle.</u> <u>Koko maakunnan alueella yksityisautoilu tulee olemaan tulevaisuudessaakin välttämätöntä. Viitostien turvallisuuden ja sujuvuuden kehittäminen Siilinjärveltä Kajaaniin saakka on oltava tärkeimpänä painopisteenä. Tämä ei kuitenkaan tarkoita moottoritien rakentamista tuolle välille, vaan ohituskaistatietä ja ohiajoteitä myös pienille taajamille.</u>	arvottaminen perustuu asiantuntijatyöhön, jossa tavoitteena on ollut osoittaa kattavasti eri rakennustyyppien maakunnallisesti merkittävin kokonaisuus. Alkuperäisestä laajasta inventoidusta rakennuskannasta mukaan on karsittu harvalukuinen, ei ”höveli”, kokonaisuus. Kaksiraiteisuus on kaavan tavoitevuoteen nähden ylipitkän aikavälin tavoite. Merkintä pitää sisällään myös tavoitetta tukevat lyhyemmän aikavälin toimenpiteet korjausvelan poistamisesta, tasoristeyksien poistamisesta ja parantamisesta, liikenneturvallisuuden parantamisesta sekä esim. riittävän tiheän kohtaamispaikkojen verkoston rakentamisesta. Ilman näitä toimenpiteitä radan käyttöasteen nostaminen – mikäli sillä tarkoitetaan henkilöliikenteen vuorotiheyden nostoa ja tavaraliikenteen määrän kasvattamista – ei ole rajallisen kapasiteetin vuoksi nykyolosuhteissa mahdollista. Viitostien kehittämisen painopisteet (uudet tielinjaukset) on osoitettu Kuopio-Leppävirta -välille, Nerkoon kohdalle sekä Siilinjärvi-Alapitkän välille. Merkittävästi parantavat osuudet Alapitkä-Lapinlahti -välille ja Leppävirran kohdalle. Viitostien kehittämisvyöhykkeen merkinnällä otetaan huomioon koko viitostien ja Savonradan muodostaman kehityskäytävän tarpeet.
---	--

16.5.2022

Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri	Vastine
Tämä toinen vaihe on erittäin hyvin kirjoitettu. Kappaleet ovat lyhyitä ja selkeitä. Kuvat olivat jo ensimmäisessä vaiheessa hyviä ja nyt ne ovat vielä parempia. Niistä muutamasta kuvasta, joiden kohdalla olisi korjaustarvetta, olemme erikseen tässä kritisoinneet tai olemme ottaneet yhteyttä Maakuntaliittoon ja saaneet apua. Monet valokuvat ovat erittäin kauniita ja hyviä, vaikka sitä emme yleensä mainitse. Maakunnan luonnon kauneus näkyy niistä hyvin. Kehujen ohessa emme täysin ymmärrä sivun 94 laatikoiden kriteerejä esim. infran ja kasvun kestävyys osalta. Vaihtoehdot Maakuntakaavan <u>vaihtoehtoista "Kyvykäs Uudistaja" on mielestämme selvästi tavoitellumpi</u>. Perustelemme valintaamme seuraavilla: <u>"Kyvykäs uudistaja" on mm. asukastavoitteeltaan selväsi realistisempi</u> kuin "Rohkea kasvaja", sillä mm. Suomen, koko Euroopan, Kiinan ja Intian luonnollinen lisääntyminen ovat jo nykyään ja tulevana vuosina hyvin maltallista. Luonnollinen lisääntyminen on suurta lähinnä Afrikassa ja sielläkin se on alentunut. Sieltä muuttavista ihmisistä työvoimana kilpailevat parhaiten maat, joissa puhutaan ranskaa tai englantia, koska nämä kielet ovat usein afrikkalaisten äidinkieliä tai sivistyskieliä. Lisäksi ainakaan nykyään Suomen palkkataso ei ole houkuttava verrattuna moniin muihin Euroopan maihin. Muutenkin Pohjois-Savo ja muukin yhteiskunta tarvitsee jatkuvasti uudistumista, jotta edes pysymme muun maailman mukana. Mieluiten meidän olisi hyvä olla edelläkävijöitä. Kyvykäs uudistaja nojaa Rohkeaa kasvajaa enemmän hyvään koulutukseen, minkä uskomme olevan tulevaisuutta. Yleinen koulutustaso on jo nyt selvästi noussut. Kyvykäs uudistaja vaatii enemmän jo nyt hyvästä koulutusjärjestelmästä, minkä uskomme olevan kilpailuvaltti sekä maakunnan väelle, mutta se auttaa myös koulutusjärjestelmän ulkomaanviennissä. Jotta pysymme kehittyneenä maana, meidän on pystyttävä myymään osaamista, mm. koulutuksessa alkaen esikoulusta aina tutkijakoulutukseen saakka. Halvan, matalan jaloitusasteen massan myynti ei ole järkevää eikä kannattavaa. Osaaminen ja hyvä, kaiken tason koulutus ovat keinoja, jolla voimme saada edes jonkun verran vierasta työvoimaa maahan. <u>Kyvykäs uudistaja tavoittelee hiilinegatiivisuutta eikä tyydy vain hiilineutraalisuuteen. Pidämme tätä hyvin tärkeänä, sillä ilmasto on jo</u>	Kaavaehdotuksen pohjaksi tältä osin tulee VE1:n väestötavoite. Ehdotusvaiheessa korostetaan, että hiilineutraalius saavutettaisiin tavoitteen

16.5.2022

nyt muuttunut, mitä emme pidä hyvänä. Tässä on mahdollista, että hiilipolitiikkaan tulee vielä rajoituksia, jolloin tavoitteena hiilinegatiivisuus on enemmän valtavirtaista. Päättäjien pitäisi ymmärtää, että vanhojakin metsiä tarvitaan ja metsäluonnon biodiversiteetin on oltava suuri – paitsi biologisista syistä myös ihmisten mielipiteiden tähden. Kyvykäs uudistuja varautuu paremmin mm. ilmaston ääri-ilmiöihin, mikä turvallisuutta ajatellen on järkevää. Kyvykäs uudistuja tukeutuu voimakkaammin ns. viitosväylään sekä valtatiehen 9, jolloin jopa julkisen liikenteen paraneminen voisi olla taas mahdollista. Tässä se siis nojaa jo valmiiseen infraan. Tasokas ja tiheä julkinen liikenne yhdistettynä hyvään kevyeen liikenteeseen olisi monin paikoin hyvä vaihtoehto. Tällöin matkustaja voi rentoutua tai tehdä töitä matkan aikana. Suurempi julkisen liikenteen osuus vähentäisi polttoaineen kulutusta riippumatta energialähteestä. Liikenne 1. Olemme aikaisemmin jo kaavan vaiheessa 1, tuoneet esille <u>lisääntyvän tarpeen kevyeen liikenteeseen. Maanteiden viereen pitäisi aina varata tilaa pyörä- ja jalankulkuväylille, sillä jo nyt yhä useammat ihmiset kulkevat varsinkin sähköavusteisilla pyörillä useiden kilometrien pituisia työmatkoja myös talvisin. Tämä lisää jo nyt työssäkäyntialueita maakunnassamme ja voi vähentää tiettyjä työtyömyyden muotoja.</u> 2. Suhtaudumme periaatteessa hyvin positiivisesti liikenteen sähköistämiseen, sillä polttomoottori on ensi sijassa lämpövoimakone ja polttoaineesta liike-energiaksi muuttuu vain pieni osa polttoaineesta. Sitä vastoin sähkö pyörittää suoraan pyöriä, jolloin energiasta paljon suurempi osa muuttuu liike-energiaksi. Tekniikka sähköisessä maantieliikenteessä ei liene vielä ihan valmista lukuun ottamatta monien kaupunkien trolleybusseja ja raitiovanuja. Alalla tehdään kuitenkin tutkimusta jatkuvasti. Kiinnostavana uutuutena ovat esimerkiksi kuorma-autoille tarkoitetut ”sähkötiet” https://group.vattenfall.com/fi/medialle/uutinen/ruotsi-ja-saksa-johtavatsahkoteiden-kehittamista. Myös akkuvoimalla kulkevat kuorma-autot ovat tulossa. Akuissa tulevaisuutta ovat akut, joissa ei ole raskasmetalleja. 3. Mekin olemme huomanneet, että <u>Savon radalla on paljon häiriöitä, joiden tähden matkalla voi olla monia ylimääräisiä, eripituisia pysähdyksiä. Savosta tultaessa häiriöt heijastuvat aina Kouvolan</u>	mukaan vuonna 2035 ja kaavan tavoitevuoteen 2040 mennessä suunta kääntyisi hiilinegatiivisuuteen. 1. Pyöräilyä ja kävelyä edistetään kehittämisperiaattemerkinnöillä ja suunnittelumääräyksillä. Ks. liikennejärjestelmää koskeva yleisvastine kappaleessa 1.6. 2. Merkitään tiedoksi 3. Savon radan kaksiraiteistaminen osoitetaan koko maakunnan alueelle. Suunnittelumääräyksessä on huomioitu myös nykyisen
---	---

16.5.2022

<u>ratapihalle saakka</u> ja siellä usein joudutaan odottamaan omaa lähtövuoroa menetetyn sijasta. Joskus alkumatkan häiriöt vaikuttavat aina Helsinkiin asti. Ei ole kovin harvinaista, että Kuopiosta lähdöstä on kulunut kolme tuntia, kun juna edelleen seisoo Kouvolan ratapihalla odottamassa uutta lähtöaikaa, sillä se on taas myöhästynyt omasta lähtöajastaan. Helsingistä tultaessa häiriöt Savon radalla voivat myöhästyttää juna lisää radalla muun liikenteen kohtaamisten tähden sekä heijastua myös poikittaisiin junayhteyksiin. Matkaan voi kuulua myös ylimääräinen bussimatka Kuopion ja Suonenjoen tai Kuopion ja Pieksämäen välillä tai joskus juna Kuopiossa odottaa lisäalusta tulevia busseja. Pääsyy lienee <u>radan huono kunto sekä se, että on vain yksi raide ja vain harvoja ohituspaikkoja</u>, joten odotus vastaantulevien junien kanssa voi kestää. Siksi radan kunnostus ja sen saaminen kaksiraiteiseksi olisi ensi arvoisen tärkeää. Paikoin tarvitaan lisää ohitusraiteita. Raiteiden korjaamisessa ja uudistamisessa on vielä huomattava, että ne voidaan tehdä osissa, jolloin rahoitus on helpompi saada. 4. <u>Kannatamme lämpimästi suunnitelmaa saada sähköistä paikallisjunaliikennettä lisälmen ja Suonenjoen välillä.</u> Savilahti on hyvä pysäkin paikka niin Kuopion tiedekampukselle kuin sairaalallekin, sillä alueella on jo nykyään useita tuhansia työntekijöitä ja opiskelijoita. Siinä mielestämme paras pysähdyspaikka olisi valmiin tunnelin kohta Minna Canthin koulun kohdalla, sillä siitä on lyhyt kävelymatka sekä sairaalaan että yliopistolle ja edelleen tutkimuslaitoksiin. Sairaala läheinen pysäkki tuhansien ihmisen työpaikkana ja monen potilaan sekä vierailijoiden kannalta on paljon tärkeämpi kuin iso marketti, jonne harvempi tulee julkisella liikenteellä (vrt. bussipysäkki Prisman kohdalla tai Niiralankadulla Moottoritesillan alla). Pyydämme harkitsemaan junalle mahdollisia lisäpysähtymistä Kalansiltaojen eteläpuolella Kuopiossa sekä Vuorelassa tai Toivalassa Siilinjärvellä, sillä molemmissa asuu paljon ihmisiä. Matkustajien kannalta ainakin joitakin paikallisliikenteen vuoroja pitäisi ulottaa Pieksämäelle saakka, sillä siellä olisi hyvät junayhteydet edelleen länteen ja itään sekä Tampereen tai Jyväskylän kautta eteenpäin – ja vaikka Pieksämäki on Etelä-Savoa, mutta sieltäkin käydään työssä esimerkiksi Kuopiossa. 5. Tavaraliikennettä pitäisi ohjata paljon nykyistä enemmän juna- raiteille, sillä silloin energiaa kuluu paljon vähemmän, maanteiden liikenneturvallisuus paranisi ja myös maanteiden kuluminen vähenisi. Vaarallisten kemikaalien sekä raskaiden kuormien (esim.	radan korjaus- ja parantamistarpeet sekä kohtaamispaikat. 4. Paikallisjunaliikenteen mahdollisuus sisällytetään ylipitkän aikavälin mahdollisuutena kaavamerkintöihin, vaikka tavoite ei tällä hetkellä vaikuta realistiselta. Pysäkin paikkoja ei osoiteta kaavakartalla, vaan potentiaali sisältyy kaavamerkintään. Ks. liikennejärjestelmän yleisvastine 1.6. 5. Esitetyt toimenpiteet sisältyvät helmikuussa 2021 maakuntahallituksen hyväksymään Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma2040:een (YARAn ja Siilinjärven
--	--

16.5.2022

malmiraaka-aineet ja -jalosteet sekä mm. puutavara) kohdalla junakuljetusten pitäisi olla aina ensisijaista. Tähän liittyy myös teollisuusratojen sähköistys. <u>Tärkeää olisi saada sähköistettyä radat Siilinjärven ja Joensuun välillä sekä Pieksämäen ja Joensuun välillä. Kaikkein tärkeintä olisi saada sähköistys edes ratapätkälle Siilinjärven ja Yaran välille.</u> Tämä hanke on jo kerran ollut eduskunnassa, mutta silloin se ei saanut tarvittavaa kannatusta. Maakuntaliiton pitäisi ajaa asiaa uudestaan, sillä sähköistys olisi Pohjois-Savon lisäksi monien muidenkin maakuntien etu, koska nyt dieselveturi voi vetää junaa Uudenkaupungin ja Siilinjärven tai Kotkan ja Siilinjärven välillä. Pieksämäen ja Joensuun välillä on myös henkilöliikennettä, joka vain lisää sähköistystarvetta. Pieksämäen ja Joensuun välinen henkilöjuna pysähtyy Pohjois-Savossa vain Varkaudessa. Aikaisemmin junat ovat pysähtyneet myös Huutokoskella ja olisi hyvä saada tämä pysähdyspaikka uudelleen palvelemaan liikennettä Joroisille. Aseman puute ei estä saman junan pysähtymistä esimerkiksi Vihtarissa, jossa entinen asemarakennus on asuinkäytössä ja rakennuksessa lienevät junankulun seurantalaitteet, jotka voivat hyvin olla pienessä rakennuksessa tai kontissa. Erään pieksämäkeläisen pitkään veturinkuljettajana toimineen henkilön mielestä Huutokoskella olisi helppo pysähtyä näkyvyyden yms. tähden. 6. <u>Liikenneverkkoon liitettävät terminaalit ovat selvästi vähentyneet tämän maakuntakaavan eri vaiheissa. Kuva 22 on silti jossain määrin epäselvä, sillä sekä syväsatamat että kuivan maan terminaalit ovat molemmat punaisia ympyröitä.</u> Tulkitsemme, että syväsatamia on neljä (Yara, kaksi Kuopion keskustan tuntumassa ja yksi Varkaudessa). Terminaaleja on 12, josta ainakin puolet rautateillä, jossa ne eivät haittaa muuta liikennettä. <u>Onko osa maanteillä tai jonkun yrityksen piha-alueella?</u> Olisi ollut hyvä, jos rautatie- ja maantieterminaalit sekä mahdollisesti molempiin tarkoitettut terminaalit olisi merkitty eri värein. 7. <u>Laivaliikennettä tavaraliikenteenä hehkutetaan usein. Sitkeistä väitteistä huolimatta se ei säästä energiaa</u> ainakaan Lipasto-tilastojen valossa ja veden vastus on selvästi isompi kuin ilman. Jos laiva kulkee Pohjois-Savon ja jonkun ulkomaisen sataman välillä, laivakuljetus voi olla järkevää – ottamalla huomioon, että jäät voivat rajoittaa liikennettä useankin kuukauden ajan. On huomattava, että Keski-Euroopan monet kanavat ovat nykyään vähällä käytöllä. Täten uudet kanavat tuskin enää ovat taloudellisesti järkeviä, vaikka niitä aina vähän väliä putkahtaa esille. Suunnitelmat voivat olla	välinen rataosuus on jo sähköistetty). Esitetty näkökohdat sisällytetään kaavaselostuksen kohtaan ”Raideliikenne”. Kaavaehdotuksessa poikittaisratoja osoitetaan parannettavina ja sähköistettävänä raideyhteyksinä. 6. Terminaaleja koskevia merkintöjä ja kuvauksia selkeytetään ja yhtenäistetään ehdotusvaiheessa kaavakartalla ja kaavaselostuksessa. 7. Vesiliikenteen edistäminen on sekä maakuntakaavan että Pohjois-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma2040:n tavoite.
--	--

16.5.2022

esteenä maanteiden kehittämiseksi ja toiveille muuttaa valtatie moottoritieksi. Kaavoitustarvetta? 1. Kuopion seudulla tuoreen KHO-päätöksen mukaan mm. suunniteltu Finnpulp ei ole saanut ympäristölupaa. Puutavaran saanti Venäjältä tuskin olisi muutenkaan todennäköistä poliittisista syistä. Tästä syystä kannattaa harkita <u>tarvetta levittää asutusta Siilinjärven Paasisaloon ja Kuopion Sorsasaloon 5-tien länsipuolelle.</u> Sitä vastoin <u>emme näe mitenkään perusteltuna levittää asutusta Vaajasaloon</u>, sillä tämä ratkaisu vaatisi massiivisen sillan tai kalliin tunnelin ja hiljan Koillis-Savon liikennettä varten on tehty Jännevirran silta, joka palvelee myös Vaajasalaa. Vaajasalossa asutusta olisi niin vähän, että lähipalveluihin (ala-aste, kirjasto, kauppa, terveysaseman sivupiste tms.) ei olisi mitään erityistä tarvetta. Myöskään julkiselle liikenteelle ei olisi mahdollisuuksia. Tässäkin on huomiotava, että epärealistiset toiveet voivat kaataa tarpeelliset toiveet ja estää ne vuosikymmeniksi. Jos myös Kuopion kaupungin johto pitää kiinni Finnpulp-toiveistaan, tämä kaavoitussuunta on ristiriidassa Finnpulp-suunnitelman kanssa. Kaavoitusasioissa korostetaan taajamien asutuksen tiivistämistä, joka ei suinkaan ole sama asia kuin asutuksen levittäminen mm. Kuopion keskustan reunametsiin, Puijolle, Taivaanpankolle, Neulamäkeen yms. aina pieni pala kerrallaan. 2. <u>Räimän kaavoitustarvetta asumiseen emme näe tarpeellisena, mutta emme sitä erityisesti vastustakaan</u>, sillä siitä epäilemättä on hyvät yhteydet. Samalla suunnalla epäilemme myös kaupan suuryksikön tarvetta, sillä a) jo nyt näkyy, että Kuopion keskusta kaupat näivettyvät ja b) kauppaa käydään yhä enemmän verkon välityksellä ja jopa ruokaa myydään verkon välityksellä. Vaatteissa ja muissa kulutustuotteissa tavaraa voidaan tilata lähes mistä tahansa ja tuote tulee aikanaan pakettina. Jopa autokauppaa tehdään niin, että asiakas tutustuu myytäviin tuotteisiin ensin netin kautta ja käy sitten mahdollisesti koeajamassa kiinnostavat autot ja lopuksi ostamassa ja maksamassa auton toiselta puolelta Suomea tai Ruotsista tai Saksasta ym. Kaupan volyymin kasvun sijasta kartongin valmistajat myyvät entistä enemmän pakettien päällysmateriaaleja. Muuta elinkeinoista	1. Kummassakin luonnosvaihtoehdossa osoitettiin Paasisalon suuntaan yhdyskuntarakenteen laajenemissuunnan nuolimerkinnot. Vaajasalo osoitettiin laajenemissuuntana VE2:ssa. Asia ratkaistaan ehdotusvaiheessa. 2. Räimä osoitetaan kaavaehdotuksessa ylipitkän aikavälin varauksena alueena, jolla on seudullista merkitystä ja hyvät liikenneyhteydet sekä joukkoliikenteen kehittämisedellytykset.
--	---

16.5.2022

1. Kaavoitukseen liittyvät voimalinjat ja voimalaitokset. Voimalinjoista ajankohtaisin on nyt kesällä 2021 päättynyt Fingridin voimalinja Vaalasta Huutokoskelle. Voimalinjan tarpeellisuutta emme kiistäneet, mutta olemme samaa mieltä, että Tervaruukinsalon luonto ei saa kärsiä (kohta 5.6.6.). Voimalinjan pohjoisosassa Viere-mällä on yksi maakotkan reviiri 10 km päässä aiotusta sähkölinjasta. Olemme hyödyntäneet tässä petolintuasiantuntijoita. Heidän kantansa oli se, että merikotkien keskimääräinen ravinnonhakumatka on alle 10 km, mutta matkan pituuden vaihtelu on suurta ja matka voi täten olla suurempikin. Lisäksi kaikki tieto perustuu hyvin pie-neen aineistoon, joten tieto ei ole kovin varmaa. Jos linjaa ei voida muuttaa, niin oranssit tai muun väliset huomiopallot voivat estää törmäyksiä – vaikka ne eivät ehkä vaikuta kauniilta. 2. Voimalinjoja tehdään osin sen tähden, että yhä suurempi osuus energiasta tehdään tuulen avulla ja voimalat sijaitsevat usein pohjoisimmissa osissa Suomea ja kulutus taas on suurempaa EteläSuomessa. <u>Pohjois-Savoonkin on suunniteltu monia voimaloita. Joka voimalasuunnitelman kohdalla arvioimme luontoarvoja huomioi-den kuitenkin tuulivoimalan energiatuottoa polttoprosessin energiatuottoon ja edelleen kasvihuonekaasujen tuottoon, jotka seikat on tuotu ansiokkaasti esille tässäkin kaavaselostuksessa. Ajoittain linnut törmäävät tuulivoimalan siipiin ja silpoutuvat kuoliaaksi – ja voivat aiheuttaa sähkönsyötön katkeamisen. Lisäksi ihmisten tietoon tuskin tulevat kaikki tapaukset, sillä luonnossa haaskansyöjät syövät äkkiä sinne tulleet lihat. Tietojemme mukaan törmäämiset vähenisivät, jos yksi voimalan siipi olisi musta. Törmäminen voi olla voimalaitoksellekin taloudellinen riski, joten voimalaitoksien kannatta tehdä, mitä tehtävissä on.</u> <u>Erityisesti tuulivoimalakaavoihin liittyvät myös hiljaiset ja pimeät alueet.</u> Näitä ei saa unohtaa ja metsät eivät voi olla reserviä, joka otetaan käyttöön, kun tarvitaan. Tässä tarvitaan aktiivista tahtoa. Hiljaiset alueet on käsitelty hyvin lyhyesti kaavaselostuksessa, mutta pimeistä alueista ei ole sanaakaan. <u>Ehdotamme, että pimeät alueet ja hiljaiset alueet otetaan mukaan kaavaan.</u> Tuulivoimaloiden sijoittelussa on otettava huomioon myös yksityiset luonnonsuojelualueet ja niiden viereen tarvitaan puskurivyöhyke. 3. Elinkeinopolitiikkaan liittyvät <u>kaivokset ja mineraalipotentiaali.</u> Niistä on oma GTK:n 2020 tekemä liite nimeltään ”Pohjois-Savon ja Joroisten malmi- ja teollisuusmineraalipotentiaali tausta-aineis-tona Pohjois-Savon maakuntakaavan päivitykseen.” Sen lukuisat	1.Järvilinjan kehittäminen on osoitettu voimassa olevassa Pohjois-Savon maakunta-kaavan 2040 1. vaiheessa. Luonnonrauha-alueet osoitetaan kaavaehdotuksessa tarkennettuina. Pimeiden alueiden osoittaminen vaatisi selvityspohjaa, jota emme tiedä olevan saatavilla.
--	--

16.5.2022

kartat kattavat lähes koko maakunnan, että joukkoon on vaikea enää mahdollistaa ihmisasutusta. <u>Tässä ihmisetkin on otettava huomioon. Lisäksi tässä kaivosaineistossa on mukana edelleen mm. Särkiniemen kaivos Leppävirralla. Tukes ei sitä ole poistanut kaivosrekisteristä, vaikka sen nikkeliutuotanto ei ole koskaan päässyt Tukesin omiin aineistoihin, sillä se on ollut hyvin vaatimatonta niiden muutamien kuukausien aikana, kun toimintaa on ollut. Tämä kaivos on jättänyt jälkeensä laajat pinnat happoa tuottavaa kiveä ja saasteita. Kaivos on tehnyt konkurssin ja sen ympäristövahingot tulevat veronmaksajat maksamaan. Vahinkojen korjauksen hintaa ei tiedetä, mutta miljoonista euroista on mainittu. Tähän asti veronmaksajat ovat kokonaan maksaneet selvityksen. Toivottavasti siellä ei ole muita vastaavia "elinkeinohankkeita". Kaivos tässä paikassa on siksikin ongelmallinen a) Leppävirran kunnanhallitus vastusti syksyllä 2021 yksimielisesti jo etsintälupaa ja b) alueen vedet valuvat Oravilahteen. Oravilahden-Särkilahden ekologinen tila putosi vuoden 2019 vain tyydyttäväksi, joka ei vastaa vesipuitelidirektiivin vaatimuksia eikä sille käsittääksemme voisi kaivolupaa myöntää. Tässä rikottaisiin siis sekä kunnallista demokraattista päätöksentekoa että vesipuitelidirektiiviä, joka sitoo myös Suomen valtiota.</u> <u>Mineraalipotentialiin yhteydessä mainitaan usein serpentiinialueet, joita on Kaavilla. Kyseessä ovat luonnonsuojelullisesti arvokkaat alueet, joissa ja vain niissä on monia rauhoitettuja kasveja. Sitä vastoin metsinä nämä alueet ovat varsin vaatimattomia. Niiden raskasmetallipitoisuudet ovat niin pieniä, että tuskin kaivos olisi kannattava. Ne kannattaisi kaikkein parhaiten rauhoittaa luonnonsuojelualueiksi, joissa meidän mielestämme ei muutenkaan saa harjoittaa kaivostoimintaa eikä malminetsintää. Mm. Kaavin Niinimäelle ei pidä mielestämme tästä syystä merkitä malmipotentialista aluetta.</u> Kaivostoimintaan joissain määrin liittyy maa-aineksen ottaminen. Pohjois-Savossa on jo tuhottu useita harjuja soran ja kiviaineksen oton yhteydessä. Nyt Maaningan Pyssymäessä kaavaillaan soranottoa pohjavesipinnan alapuolelta. Toimenpide pilaisi pohjaveden, joka kuitenkin on ainakin periaatteessa kiellettyä. Lisäksi puhdas pohjavesi on rikkaus, jota ihminen tarvitsee. 4. Tavallaan kaavoitukseen liittyy myös erityisesti <u>lisalmen reitin huono kunto</u>. Maa- ja metsätalous ovat siinä tärkeimmät saastuttajat ja niihin maakuntakaava ei voi puuttua. Osin huonoon tilaan vaikuttavat, että ainakin Kiuruveden, lisalmen, Lapinlahden ja Maaningan keskustat ovat aivan kiinni lisalmen reitin vesiä. Näitä keskustoja ei voi siirtää, mutta niiden ranta-alueen kaavoituksessa	3.Mineraalipotentialisimmat alueet osoitetaan kaavaehdotuksessa. Merkinnän sisältöä täydennetään, ks. yleisvastine 1.9. Ehdotusvaiheessa yhteensovittamista tarkistetaan ja pohditaan mm. Kaavin alueella. Pyssymäen osoittaminen selvitysalueeksi oli VE2:ssa. Kaavaehdotuksessa alueen selvittämistä ei osoiteta kaavakartalle. 4.Pintavesille osoitettiin luonnosvaiheessa yleismääräyksellä tavoiteltava tila, mutta merkintää harkitaan kaavaehdotuksessa uudelleen. Sitä tuodaan mm. muun saadun
---	--

16.5.2022

rannan luonnonmukaisuuteen on syytä kiinnittää huomioita. Rannassa saa olla puita, pensaita ja kukkia, mutta näitä ei saa lannoittaa, sillä jokainen gramma fosforia lisälmen reitin vesissä, muuttuu levä- ja sinibakteerimassaksi (arkikielessä sinileväksi), jotka alentavat veden tilaa. Myöskään vesirajaan ei pidä kaavoittaa asuntoja, teitä yms. Matkailu Matkailu on niitä elinkeinoja, jotka tuovat rahaa ja joissa myydään työtä. Sen monipuolistaminen vaatii maakunnan tuntemusta ja viitseliäisyyttä. Monet kohteet täydentäisivät hyvin Lapin luontokohteita ja sopisivat hyvin Etelä-Suomen asukkaille vaikka viikonloppukohteiksi. Pitkin maakuntaa on aivan valmiita hyvin monia kohteista, joita sellaisenaan kannattaisi markkinoida -huomioimalla toki eri ihmisten erilaiset liikkumiskyvyt ja kengät sekä sää. Hyviä kohteita on sekä talviin että kesiiin. Pohjois-Savossa on siis mahdollisuuksia muuhunkin kuin lasketteluun ja kylpylöissä leikkeluun. Osassa kohteista voitaisiin tarvita retkiin tilauslinja-autoa sekä ehkä retkimuonitusta. Kuopiossa talvikauden matkailuun kannattaisi liittää konsertit ja muu kulttuuri. Kuopion musiikkikeskuksen iso sali on niin poikkeuksellisen hyvä, että konserttitoiminta on vilkasta ja ainakin klassista musiikkia levyttävät levy-yhtiöt ovat tätä salia käyttäneet levytykseen sen tasapainoisen soinnin tähden. Konsertti sopii myös ulkomaalaisille. Suurien metsien, monien vesimuodostumien ja tunnettujen kohteiden (esim. Puijo, Pisa, Korkeakoski) sekä Etelä-Konneveden ja Tiilikajärven kansallispuistojen lisäksi Pohjois-Savossa olisi monia muitakin matkailuun soveltuvia kohteita. <u>Kansallispuistojen veroisia olisivat esimerkiksi Talaskangas Pohjois-Savon ja Kainuun rajoilla sekä Jäppilän-Joroisten (osin Leppävirran) vanhat metsät Pohjois- ja Etelä-Savon rajoilla.</u> Talaskankaalla on osin valmiina pitköspuuverkosto ja talviaikaan soilla hiihtäminen olisi kohtuullisen helppoa. Jäppilän-Joroisten-Leppävirran vanhojen metsien kohdalla etuna olisivat hyvät yhteydet mm. läheistä tietä 23 ja pienempiä teitä pitkin. Tämän alueen reunaan on Varkaudesta vain noin 10 km, joten välimatka taittuisi helposti myös polkupyörällä tai talvella suksilla. Kuopiossa Tahkoon ja Puijoo verrattavissa olisi mm. Vuorilammin ympäristö, jonka lähelle pääsee hyvin julkisella liikenteellä tai alle 5 km kävelyllä Rauhalahdesta. Näistä kohteista osa on nyt vihervestoa, mikä on kannatettavaa. Varsinkin laajat metsät ovat maakuntien rajoilla, mutta tässä maakuntien yhteistyö on tärkeää ja maakunnat voivat tukea toinen toisiaan. Myöskään suojeltavat	palautteen perusteella realistisempaan suuntaan.
---	---

16.5.2022

eläimet ja kasvit eivät tunnusta maakuntarajoja vaan levittäytyvät maakunnasta toiseen. Vuoksen vesistössä Pohjois-Savon alueella ja Kymijoen vesistössä Rautalammin reitillä olisi heti valmiina hyviä melontareittejä, mutta kartat puuttuvat ja samoin mistään ei löydy tietoa, kuka vuokraisi kanootteja ja mistä saisi yöpymispaikan ja ateriapalveluita. <u>Melontareitit tai ainakin tärkeimmät niistä olisi kannattanut merkitä myös vaihtoehdossa VE1 (kohta 5.5.2), sillä melonnassa on matkailupotentiaalia.</u> Mm. Kuopion satamasta tai jostain muulta voisi lähteä soutelemaan, mutta tietoa vuokraajasta emmekä mekään löydä. Soutuveneessä istuminen on ollut suuri elämys muutamille ulkomaiselle vieraille, vaikka soutumatka on ollut vain joitakin satoja metrejä. Kirkkoveneen vuokrauksesta löytyy suomenkielinen tieto, mutta ei tietoa, miten kirkkoveneeseen voisi päästä tuttuneiden soutajien kanssa. Muu henkilöliikenne vesillä on lähinnä huviristeilyjä kau niissa maisemissa. Hyvällä säällä ne ovat hienoja kokemuksia, mutta säälle herkkiä. Niille on jo nykyään monia hyviä reittejä, joten uusia kanavia ei tarvita – ainoastaan viitoituksen ajantasaistamista ja satamien ylläpitoa. Moni savolainen marjastaa tai sienestää. Monelle ulkomaalaiselle sienestys on ollut pitkään muistettu kokemus, mutta se vaatii kokeneen oppaan, joka erottaa herkkutatin ja sappitatin toisistaan tai tietää milloin ja mistä sieniä kannattaa ja saa etsiä. Marjojen poiminnassakin on erotettava puolukka kielonmarjasta ja mustikka mustakonnanmarjasta, joten sitäkään ei voi suositella kaikille ulkomaalaiselle täysin varauksitta ilman suomalaista opastajaa. Ulkomaalainen voi myös pelätä eksymistä sekä vaarallisia eläimiä. Sitä vastoin suomalainen matkailija selviytyy marja- tai sienimetsässä, mutta hän ehkä vain tarvitsisi majoituksen, jossa voisi säilöä myös kerätyt tuotteet. Tässä matkailussa olisi potentiaalia. Samaan luontotuotteiden hyödyntämiseen kuuluu vapaa-ajan kalastus. Hyvin monet vapaa-ajan asunnot ovat itse asiassa kalastuksen tukipisteitä. Näiden asuntojen kunnostus tuo maakuntaan rahaa ja monet vapaa-ajan asukkaat voivat merkitä paljon Pohjois-Savon vesistöjen rannoilla. Tätä lyhytaikainen matkailuelinkeinokin voisi hyödyntää. Tässäkin voitaisiin tarvita opastusta, sillä kaikki eivät välttämättä osaa perata kalaa. On hyvä myös muistaa, että Saimaan alue ulottuu Pohjois-Varkauden ja Joroisten kautta. Haukivesi on yksi sen isoista altaista.	Melontareitit oli osoitettu VE1:ssä ja ne osoitetaan myös maakuntakaavaehdotuksessa.
--	---

16.5.2022

<u>Saimaata on ehdotettu Unescon maailmanperintökohteeksi. Pohjois-Savon on syytä tukea tätä ehdotusta.</u> Luonnonsuojelualueet ja maisemat (kohta 5.5.1) Lyhyesti: <u>tuemme Maakuntakaavan kaavaselostuksen sivujen 28-29 sekä 62-65 huomioita, sillä luonto ja sen suojelu ovat meidän tärkeitä yleiselle elämän jatkumiselle.</u> Tämä osio on mielestämme kirjoitettu hyvin: hyvällä ammattitaidolla ja hyvin kansantajuisesti. Tosin se voisi olla kunnianhimoisempi, sillä se on kirjoitettu nyt nuoria ihmisiä varten. Emme vähimmässäkään määrin tiedä, miten monta eliölajia ja mitkä niistä voidaan tuhota ilman, että se haittaa taloutta (esimerkiksi viljelykasvien tauteja rajoittavat eliöt tai marjojen, hedelmien ja monien muiden kasvien pölytyspalvelut, joista monet hyönteiset huolehtivat). Monet ekosysteemit säätelevät myös ilmastoon vaikuttavia tekijöitä, joista osa tunnetaan heikosti, kuten esimerkiksi metsämaiden syvien maakerrosten hiilitasapaino nieluineen ja lähteineen. Syvillä maakerroksilla on merkitystä myös vesivarastoina. Kannamme myös huolta siitä, että <u>Pohjois-Savon metsistä ja soista aivan liian pieni osa on rauhoitettu.</u> Kaavaselostuksesta puuttuu monia suojelualueita, mm. vuonna 2017 satavuotiaalle isänmaalle lahjoitetut Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin ja Kuopion luonnon ystävien yhdistyksen lahjoitukset Rastunsuo, Tyyrinvuori ja Kokkovuori (kartassa suurempi alue Kokkovuorenlehdon pohjoispuolella). Nämä kaikki sijaitsevat Rautalammilla on näkyvät mm. Kansalaisen karttapaikassa. Maisemaliite on erinomainen. Mielestämme tapauksissa, jossa saama aluetta suojellaan monin eri päätöksin ja niiden rajaukset vaihtelevat, yleensä laajin alue olisi kaikkein kannatettavin. Emme enää elä aikaa, jolloin suurin osa matkoista tehtiin kävelemällä – kävelemällä päivässä jopa useita kymmeniä kilometrejä ja talvella tehtiin matkoja hevoskyydillä etupäässä pitkin vesistöjä teiden puuttuessa. Siksi emme mielestämme voi olla täysin puritaanisia maiseman suhteen. Mielestämme kauniissa perinnemaisemassa saa olla nykyaikaan kuuluvia runsastuottoisia lehmiä alkuperäisrotujen sijasta ja vaunuvajoja, joihin nykyiset isot traktorit mahtuvat. Siksi arvokasta maisemaa ei mielestämme pilaa näkyvä teletorni, tie tai edes sähkölinja. <u>Maisemista puuttui Lapinlahden Väisälänmäki, josta maisemat kaikkiin suuntiin antavat hyvän kuvan Pohjois-Savosta.</u>	Tämä (Saimaa Unescon maailmanperintökohteeksi) huomioidaan ehdotusvaiheessa, vaikka päätöksiä asiassa ei olekaan tehty. Suojelualueverkoston uusin tilanne päivitetään kaavakartalle ehdotusvaiheessa. Väisälänmäki on osa Maaninkajärven ja Onkiveden valtakunnallisesti arvokasta
---	--

16.5.2022

Helvi Heinonen-Tanski, puheenjohtaja Jaana Hiltunen, sihteeri	kulttuurimaisemaa. Sille on osoitettu VE1:ssä myös matkailun kehittämiskohteen vihreä kolmiomerkintä.
Sisä-Savon luonnonystävät ry., pj. Osmo Naukkarinen	Vastine
YLEISIÄ TAVOITTEITA Yleistavoitteiltaan kaavaluonnoksen <u>versio VE1 tukee paremmin Pohjois-Savon kestävä kehitystä. Sisä-Savon luonnonystävät pitää tärkeinä tavoitteina päästötöntä energiantuotantoa, monimuotoisuuden suojelua sekä joukkoliikenteen kehittämistä.</u> Tämän ei kuitenkaan tarvitsisi tarkoittaa VE1:ssä korostuvaa kaupunki- ja taajamakeskeisyyttä, vaan <u>asuttu ja elävä maaseutu kehittyvine kyläverkostoineen voivat näkemyksemme mukaan myös olla osa kestävä tulevaisuutta.</u> VE1:n mukainen <u>tavoite vesistöjen erinomaisesta tilasta sekä kattavista viheryhteyskäytävistä suojelualueiden välille olisi tärkeää sisällyttää maakuntakaavaan.</u> VESIMATKAILUN KEHITTÄMISALUEET VE1:ssä <u>vesimatkailun kehittämisaalue on laajempi ja käsittää myös Iisveden Suonenjoelta Tervoon ja siitä pohjoisemmaksi.</u> Alue on tärkeä Suonenjoen ja Tervon vesistömatkailun kannalta. Vesiväylä kytkee SavoGrow'n alueen kunnat (Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Keitele, Pielavesi) toisiinsa. <u>Vesimatkailun kehittämisaaluetta voisi laajentaa myös Pohjois- ja Etelä-Konnevedelle.</u> Pohjois-Konnevedeltä Etelä-Konnevedelle kulkeva alue on vesistömatkailussa äärimmäisen tärkeä ja toimii laivaväylänä kansallispuistomatkailussa. Väylä on myös vuosisatoja vanha kirkkoveneväylä, joka on edelleen aktiivisessa veneily- ja laivaliikennekäytössä. VIRKISTYS- JA MATKAILUVYÖHYKKEET Luontomatkailun ja -retkeilyn kehittäminen on tärkeää Sisä-Savon alueelle. <u>VE2-luonnoksessa merkintätapa on selkeämpi. VE1-luonnoksen nuolimerkintä on liian suurpiirteinen eikä kaavamerkintä onnistu kuvaamaan vyöhykkeitä paikallisella tasolla riittävän tarkkaan.</u> <u>Virkistys- ja matkailuvyöhykettä Rautalammin ja Suonenjoen lounais-eteläosassa olisi syytä laajentaa kohti Pieksämäen ja Hankasalmien rajoja uuden kehiteillä olevan viiden kunnan yhteisen retkeilyalueen mukaisesti.</u> Tällöin vyöhyke kattaisi myös mm. Valkeisen	Kaavaehdotuksessa pitäydytään VE1:n kunnanhimoisissa ilmasto-, päästövähennys- ja joukkoliikennetavoitteissa. Monessa palautteessa tavoitetta on pidetty epärealistisena, joten sitä tarkistetaan. Vyöhykemerkin laajennusta harkitaan kaavaehdotuksessa. Kansallispuistoja yhdistävästä nuolimerkinästä luovutaan. Vyöhykemerkin laajennetaan palautteen mukaisesti. Hanke vireillä – hakemus ELYssä.

16.5.2022

ja Mehtiönkosken virkistyskalastusalueet sekä yhteydet Hankasalmelle Häähniinmäen ulkoilualueen suuntaan. MELONTAREITIT Melontareitti on otettu mukaan vain VE1:een. <u>Kannatamme melontareittien sisällyttämistä maakuntakaavaan.</u> Pieksämäen kaupunki on kunnostanut reitin alkuosan Haapajoella. VIHERVERKOSTO VE1-luonnoksen suunnitteluohje asettaa tarkemmat ja kunnianhimoisemmat tavoitteet luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi, <u>mitä pidämme hyvänä asiana</u> (mm. monimuotoisuuden lisääminen myös suojelualueiden ulkopuolella sekä suojeluverkoston täydentäminen). <u>Toisaalta VE2-luonnoksen merkintätapa on selkeämpi ja helpommin hahmotettava.</u> Siinä kuvattua aluetta tulisi jatkaa Rautalammin Myhinpään eteläpuolella pidemmälle, jotta myös Rajavuoren uusi suojelualuekokonaisuus ja muut suojelualueet tulevat huomioiduksi. Rautalammin eteläisimmät alueet ovat paikoin erittäin erämaista ja monimuotoista seutua, minne on viime vuosina perustettu lukuisia uusia suojelualueita. ULKOILUREITIT Sisä-Savon kunnat ovat viime vuosina panostaneet <u>Sisä-Savon retkeilyreitin</u> kunnostamiseen. Reitti on kokonaisuutena entistä merkityksellisempi maastopyöräilyn yleistyttyä. <u>Reitti on siis syytä pitää maakuntakaavassa.</u> LUONNONRAUHA-ALUEET Hiljaiset alueet ovat harvinaistumassa ja niiden säilyminen on tärkeää. Siksi on perusteltua, että <u>kaavassa on mukana luonnonrauha-alueita.</u> TUULIVOIMA Uusiutuvan energian lisääminen Pohjois-Savossa on lähtökohtaisesti tärkeä tavoite. <u>Tuulivoiman sijoittumisessa tulee kuitenkin huomioida luonnon monimuotoisuudelle tärkeiden alueiden yhtenäisyys ja pirstomattomuus, sekä hiljaiset alueet.</u> TUULIVOIMARAKENTAMISEN RAJOITUSVYÖHYKE <u>On hyvä, että tuulivoimalat ja muut vastaavat ympäristöä voimakkaasti muuttavat rakennelmat on rajattu pois kansallispuistojen lähiympäristöstä</u> luonnonrauhan, maiseman ja eläimistön	Melontareitit osoitetaan kaavaehdotuksessa. Viherrakenne osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa, mutta sen esittämistapaa ja jakoa ekologiin ja virkistykseen liittyviin tavoitteisiin kehitetään. Selvitysaineistoa päivitetään kaavatyön liitteeksi, ks. yleisvastine 1.2. Palautteessa mainitut laajennukset Myhinpäessä ja Rajavuorella otetaan huomioon. Reitti osoitetaan kaavaehdotuksessa. Näihin palautteessa mainittuihin seikkoihin kiinnitetään huomiota ehdotusvaiheessa. Selvityksiä tarkennetaan näiltä osin. Rajausmerkintä säilyy.
---	---

16.5.2022

turvaamiseksi. Yksityiskäyttöön tarkoitetun pientuulivoiman rakentaminen tulisi kuitenkin sallia tällaisillakin alueilla. <u>Ehdotamme lisäksi, että sama rajoitusvyöhyke koskisi myös kaivos-toimintaa, mikä sekä muuttaa maisemaa merkittävästi ja pitkäaikaisesti sekä aiheuttaa melu- ja pölyämisvaikutuksia.</u> HARJU-, KALLIO- TAI MOREENIALUEET Sisä-Savossa sijaitsee lukuisia valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita kallioalueita. Jostain syystä alueet eivät näy kaavaluonnosten kartoilla, mutta kaavaselostuksen mukaan alueet säilyisivät nykyisen maakuntakaavan merkintöjen mukaisina. <u>Arvokkaiden kallioalueiden turvaaminen on tärkeää paitsi maa-ainesten otolta, myös malminetsinnältä ja muulta vastaavan maa- ja kallioperään kajoavalta toiminnalta.</u> Lisäksi geologisesti merkittäviä alueita ovat vuonna 2011 inventoidut arvokkaat tuuli- ja rantakerrostumat sekä vuonna 2015 inventoidut arvokkaat kivikot. Nämä tulisi myös huomioida kaavassa.	Tällaista kaivostoimintaa rajaavaa merkin-tää emme tule osoittamaan. Arvokkaiden kallioalueiden ja kivikoiden li-säämistä kaavaehdotukseen harkitaan.
Sibelco Nordic Oy Ab	Vastine
Sibelco Nordic Oy Ab on tutustunut maakuntakaava 2040:n toisen vaiheen kahteen luonnosvaihtoehtoon: VE1 Kyvykäs uudistuja ja VE2 Rohkea kasvaja. Sibelco ottaa kantaa vaihtoehtoon VE2, koska tämä vaihtoehto kattaa myös mineraalipotentialiselvityksen mukaiset erinomaisen potentiaalin omaavat alueet, ml. Sibelcon Nil-siän tehtaan toimintaan liittyvät alueet. Yritys haluaa tuoda esille seuraavaa: <u>1.Kvartsilan kaivospiiri tulee lisätä luonnosvaihtoehto VE 2:n kart-taan.</u> <u>Kvartsilan kaivospiiri on suhteellisen pieni (6 ha), mutta ainakin kohdemerkintä kaivospiiristä tulisi olla kartassa.</u> Luonnosvaihtoeh-tojen materiaalien kaavamerkintäluettelossa mainitaan Sibelcon osalta ainoastaan ”ympäristölupa, Sibelco Nordic Oy Ab, Kaivospiiri 5.10.1977, (kvartsi), mahd. laajentuminen; Kvartsi (malminetsintä-lupahakemus 22.9.2017)”. <u>Kvartsila on jäänyt pois kartasta, vaikka se mainitaan kaavaluon-noksen tausta-ainestossa olevassa Pohjois-Savon teollisuusmine-raalipotentialiraportissa (GTK 1.6.2020), kohdassa 5.3. ”Kinahmin alueella on kaksi kaivospiiriä, Kinahmi ja selvästi pienempi Kvartsila, jotka sijaitsevat kahden kilometrin etäisyydellä toisistaan. Näiden</u>	Kaavaehdotus laaditaan tässä teemassa VE2:n pohjalta. Kinahmille on VE2:ssa osoi-tettu mineraalipotentialialinen alue, joka kat-taa pienemmän, Kvartsilan 6 ha kokoisen kaivospiirin. Merkin-nän on tarkoitus korvata nykyisen maakuntakaavan malmipotentialia-lisen alueen merkintä, (ek-1) joka kohdistuu Kvartsilan alueeseen. Kaavaehdotusvaiheessa pienempi kaivos-piiri osoitetaan ja sen ympärille merkitään

16.5.2022

ympärille on piirretty 1-luokan kvartsipotentiaalisen alueen raja- aus (kuva 7), joka sisältää yhtiön kaivostoimintaan varaaman ja tutki- man alueen Kinahmin kvartsiittijaksosta. Tällä alueella tuotantokel- poisen kvartsiitin löytyminen on todennäköistä.” Alla olevaan karttaan on merkitty tammikuun 2016 kaivoslain mu- kaiset lupa-alueet (TUKES 3. maaliskuuta 2022): Liitekuva vain verkossa. <u>2. Maakuntakaavassa tulisi ottaa huomioon Sibelcon maakunnalli- sesti merkittävä toiminta ja myös mahdolliset tulevaisuuden tar- peet</u> Sibelco on kansainvälinen teollisuusmineraaleihin ja kierrätysmate- riaaleihin erikoistunut yhtiö jolla on toimintaa 31 maassa viidessä maanosassa. Yhtiö työllistää kansainvälisesti yli 5000 työntekijää josta vajaa 100 henkilöä Suomesta neljällä eri paikkakunnalla. Si- belco Nordic Oy Ab louhii ja rikastaa Nilsiässä kvartsia ja nykyinen tehdas on käynnistetty 1976 Lohja Oy:n toimesta ja siirtynyt Sibel- con omistukseen 1997. Tänä päivänä Nilsiän tehtaalla työskentelee noin 20 henkilöä jonka lisäksi 5-10 aliurakoitsijaa. Luonnosvaihtoehto VE2:n kartasta ei ole mahdollista nähdä kaikkia yksityiskohtia, mutta haluamme painottaa, että <u>yrityksellä voi tule- vaisuudessa olla toiminnan laajenemistarpeita, joiden huomioimi- sen tulee olla mahdollista myöhemmässä vaiheessa, vaikka alue on luokiteltu valtakunnallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi.</u> Sibelco lähetti vastineen Ympäristöministeriölle myös 28. tammi- kuuta 2015 valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden päivi- tysinventoinnista, joka on yksi maakuntakaava 2040:n tausta-ai- neistoista. Vastineessaan <u>Sibelco ei vastustanut päivityksen teke- mistä tai Nilsiän mäkikylien alueelle ehdotettua statusta valtakun- nallisesti arvokkaaksi maisema-alueeksi, mutta pyysi jo tuolloin kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että yrityksen toiminta ja kehitysmahdollisuudet eivät tulevaisuudessakaan hankaloidu. Li- säksi on mahdollista, että Sibelco tarvitsee 2030 vuoden jälkeen uu- den alueen rikastushiekan loppusijoitukseen tehtaan lähiympäris- töstä.</u> Voimme myös huomauttaa, että Kvartsilan läheisyydessä on toisen yrityksen valtaus. Kim Michelsson toimitusjohtaja	mineraalipotentialista aluetta osoittava merkintä. Joulukuussa 2021 voimaan tullut valtakun- nallisesti merkittävän maisema-alueen sta- tus aiheuttaa maakuntakaavaan velvoitteen osoittaa, ettei kaivostoiminnan maltillinen laajennus vaaranna maisema-alueen arvoja. Tulevaisuuden tarpeita varten osoitetaan mineraalipotentialisuutta kuvaava mer- kintä, jonka suunnitteluohjeeseen kirjataan maisemavaikutusten huomioiminen ja hai- tallisten vaikutusten pienentäminen. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille Sibelcon laajentuvan kaivos- toiminnan aiheuttamat maisemalliset vaiku- tukset Kinahmilla. Vaikka kysymys on valta- kunnallisesti merkittävästä maisema-alu- eesta, on maisemavaikutukset arvioitu tässä vaiheessa vähäisiksi. Nykyisessä laajuudessa maisemassa erottuva kaivostoiminta ei ole estänyt alueen huomioimista valtakunnalli- sesti merkittävänä alueena. Kaivos ja sen lä- jitysalueet ovat kooltaan maltillisia, ja ole- tettavaa on, että ne sellaisina tulevat säily- mään. Asiaan palataan vaikutustenarviointi- vaiheessa syksyllä 2022.
---	---

16.5.2022

Yara Suomi Oy, Siilinjärvi	Vastine
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2.vaiheen luonnosvaiheessa tarkastellaan kahta vaihtoehtoa; VE1 kyvykäs uudistaja ja VE2 rohkea kasvaja. Kaavassa käsitellään seuraavia teemakokonaisuuksia: 1. aluerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen, 2. liikennejärjestelmä, 3. viherverkosto ja luonnon monimuotoisuus, 4. luonnonvarat, 5. kulttuuriympäristö, 6. energia, yhdyskuntateknikka ja tekninen huolto ja 7. muut teemat. Läpileikkaava teema on ilmastomuutos. Kaavanluonnos vaihtoehdot ovat olleet nähtävillä 11.1.2022 alkaen. Yara Suomi Oy kiittää mahdollisuudesta tuoda esiin mielipiteensä esillä oleviin kaavaluonnosvaihtoehtoihin ja lausuu niistä seuraavaa. 1. Luonnosvaihtoehdossa <u>VE1 "Kyvykäs uudistaja" ei ole huomioitu Siilinjärven apatiitti mineraaliensyntymää</u>, vaikka paikalla toimii Suomen ja EU:n ainoa fosforikaivos ja malmia hyödyntävä jatkojalostusketju, joka ulottuu myös maakunnan ulkopuolelle Uudenkaupungin lannoitetehtaalle ja Kokkolan rehufosfaattitehtaalle. Kuten GTK:n laatimassa kaavaselvityksessäkin "Pohjois-Savon ja Joroisten malmi- ja teollisuusmateriaalipotentiali" todetaan, nyky suunnitelman mukaan <u>kaivostoiminta Yaran Siilinjärven kaivoksella jatkuu vuoden 2035 loppuun saakka ja Yara tutkii esiintymää nykyisestä louhoksesta etelään turvatakseen toimintansa vuoteen 2060 saakka</u>. Kiristyneessä maailmanpoliittisessa tilanteessa Siilinjärven mineraalipotentialin merkitys on paitsi Suomen niin koko EU-alueen ruoantuotantoon liittyvän <u>huoltovarmuuden kannalta kriittinen</u>. Pidämme ehdottoman tärkeänä Siilinjärven apatiittimineralisaation sekä siihen liittyvän kaivostoiminnan ja teollisen jatkojalostustoiminnan osoittamista maakuntakaavassa kuten kaavaluonnoksessa "Rohkea kasvaja" pyritään osoittamaan. 2. Yaran Siilinjärven kaivoksen nykyiset malmivarat mahdollistavat kaivostoiminnan jatkumisen arviolta noin vuoden 2035 loppuun saakka. Toiminnan jatkuminen tämän jälkeen vaatii uusia malmivaroja. Yara on perustanut hankkeen nimeltä Tulevaisuudessakin leipää (Tule), jonka tavoitteena on selvittää toiminnan jatkumisen mahdollisuuksia vuoden 2035 jälkeen. Hankkeessa valmistui vuoden 2021 aikana esiselvitys ja sen tulosten perusteella päätettiin edetä ympäristövaikutusten arviointivaiheeseen. Arviolta noin kaksi vuotta kestävä <u>YVA-prosessin aikana selvitetään eri toteutusvaihtoehtoja ja niiden vaikutuksia ympäröivään luontoon, ihmisiin ja yhdyskuntarakenteeseen</u>. YVA hankkeen	Mineraaliesiintymä osoitetaan kaavaehdotuksessa kuten se luonnosvaiheessa VE2:ssa osoitettiin. Tavoitteena on ottaa tämä huomioon maakuntakaavaehdotuksessa.

16.5.2022

<u>toteutusvaihtoehdot tulevat nähtäville tämänhetkisen arvion mukaan toukokuussa 2022 YVA-ohjelman vireille tulon myötä. Toteutusvaihtoehdoista tulee lisätietoa kaavan ehdotusvaiheeseen mennessä ja Yaran laajenemistarpeita tulee tarkastella ehdotusvaiheessa kuten ehdotusvaiheen kaavaselostuksessa on kuvattu.</u> 3. Luonnosvaihtoehdossa VE1 ”Kyvykäs uudistuja” on osoitettu maakunnallisesti merkittävä <u>ulkoilureitti KT75:n suuntaisesti Yaran kaivoksen ja kemiantehtaiden väliselle alueelle</u>. Alueella kulkee tällä hetkellä KT75:n suuntainen kevyenliikenteenväylä. Mineraali-esiintymä ulottuu nykyisestä Särkijärven avolouhoksesta Laukansaloon. Edellisissä kohdissa esitettyihin perusteluihin nojautuen esitämme, että <u>mahdollisia uusia ulkoilureittejä suunniteltaisiin tarpeen ilmetessä mineralisaation pohjoispuolelle. Toissijaisesti esitämme, ettei kyseisellä ulkoilureittimerkinnällä olisi sellaista ohjausvaikutusta, joka estäisi kaivoksen tai kemiantehtaiden toiminnan ja edelleen kehittämisen alueella.</u> 4. Kaavaluonnosvaihtoehdossa VE1 ”Kyvykäs uudistuja” esitetään seuraavaa kaavamääräystä: ” Pintavesien ekologinen tila Kaikissa vesistöihin suoraan tai välillisesti kohdistuvissa toimissa on parannettava pintavesien ekologista tilaa. Tavoitteena Pohjois-Savon alueella on nostaa pintavesien ekologinen tila hyväksi tai erinomaiseksi kaikilla vesistöillä v. 2040 mennessä. Turvemaiden metsäojitusten aiheuttamia vesistö päästöjä on vähennettävä. Vesistöjen sisäistä kuormitusta vähennetään vesistökunnostuksilla. Taajamien hulevesien haltuunotossa ja käsittelyssä tulee järjestää imeytysalueita. Laajoja asfalttikenttiä on korvattava vettä läpäisevillä pinnoilla.” Yara Suomi Oy toteaa <u>vesien tavoitetilan määrittelyn perustuvan lakiin vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä 1299/2004. Kyseissä laissa on määritelty vesienhoitosuunnitelman ja toimenpideohjelman tavoitteeksi pinta- ja pohjavesimuodostumien tavoitetilaksi hyvä (21 §).</u> Mika Perälä tehtaanjohtaja Antti Savolainen kaivoksenjohtaja	YVA-prosessin tuottamaa tietoa hyödynnetään maakuntakaavassa, mm. suojavyöhykkeiden uudelleenmäärittelyssä. Ulkoilureittejä osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa yhteystarpeina. Reittien sijoittumista tarkastellaan osittain uudelleen. Niiden sijainti kaavakartalla on ohjeellinen ja osoittaa tarvetta eri kohteiden väliselle yhteydelle. Pintavesien tilaa koskevan yleismääräyksen sanamuotoa tarkistetaan kaavaehdotuksessa.
6. YKSITYISHENKILÖT (saapumisjärjestyksessä)	
A yksityishenkilö, lisämi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: Viherverkoston haitat vaihtoehdossa kyvykäs uudistuja	

16.5.2022

Palaute: Vaihtoehdossa "Kyvykäs uudistaja" on ehdotettu viherverkostoaluetta Pielaveden pohjoisosan läntiseen osaan. Viherverkoston pohjoisraja vaikuttaa olevan Ruotaanmäen tie ja eteläraja Paasikosken seutu. <u>Jos alue määritellään viherverkostoksi, vaarana on, että mittavat jo käynnissä olevat hankkeet panostaa hiilensidontaan vesittyvät.</u> Kun alue on karua, sen luonnontilaiset tai muut ojitamattomat suot on vaarallisen kasvihuonekaasun metaanin lähde, ja tämä lisää ilmastonmuutosta. <u>Karuilla soilla metaanin tuotanto lähes lakkaa ojituksella, ja tämän vuoksi kaavassa pitäisi tukea kaikkia toimia, joilla tätä edistetään.</u> Kun puuston kasvu paranee, se sitoo tehokkaasti hiiltä ja auttaa kamppailussa ilmastonmuutosta vastaan. Rehevillä soilla mekanismi on toinen, mutta alueella ei ole tällaisia ravinnerikkaita soita. Kun maakuntakaavan tekijät eivät selvästikään ole alan asiantuntijoita, on parasta jättää vastuu suunnittelusta maanomistajille. Tämän vuoksi <u>on syytä poistaa haitallinen ja huonosti perusteltu viherverkostomerkintä.</u>	Viherverkostomerkintöjä ja niihin liittyviä perusteluja ja ohjeita kehitetään palautteen perusteella kokonaisuutena, ks. yleisvastine 1.2. Tavoite hiilensidonnasta nostetaan esille. Luonnosvaiheen merkinnöillä oli tavoitteena osoittaa kehittämisperiaatteina maakuntakaavan tavoitteita mm. ilmastonmuutoksen hillinnästä ja luonnon monimuotoisuuden parantamisesta. Teeman käsittelyä kehitetään yhdessä metsätoimijoiden kanssa.
B yksityishenkilö, lisalmi (2. palaute)	Vastine
Vaatus: Kaikki ehdotukset viherverkostoista on poistettava. Perustelut: 1. Ehdotukset viherverkostoista eivät ole hyvän hallintotavan mukaisia tai ovat jopa lainvastaisia. 2. Ehdotukset viherverkostoista ovat ristiriidassa Pohjois-Savon liiton virallisen kannanoton kanssa. 3. Perustelu viherverkoston laajuudesta on lakiin perustumaton. 4. Ehdotukset viherverkostoista eivät auta saavuttamaan ilmastotavoitteita, jotka Pohjois-Savon liitto on asettanut. 5. Viherverkostojen tavoite lisätä talouskäytön ulkopuolelle jätettäviä alueita on tehoton maailmanlaajuisen ilmastonmuutoksen kannalta samalla kun se heikentää Suomen taloudellista asemaa. Yksityiskohtaiset perustelut <u>1 Ehdotukset viherverkostoista eivät ole hyvän hallintotavan mukaisia tai ovat jopa lainvastaisia</u> Virkamiesten toimia koskevassa lainsäädännössä ja yleisesti virkavastuulla tehtävien toimien lainmukaisuutta arvioitaessa keskeinen periaate on, että tehtävien toimien on perustuttava voimassa olevaan lainsäädäntöön. Periaatteen merkitystä osoittaa jo perustuslaki, jonka 2 §:ssä säädetään: Julkisen vallan käytön tulee perustua	Vireillä oleva maakuntakaava laaditaan voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain sekä valtakunnallisten

16.5.2022

lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia. Pohjois-Savon liiton on noudatettava maakuntakaavaa tehdessään voimassaolevaa olevaa maankäyttö- ja rakennuslakia, jossa on säädetty maakuntakaavan tekemisestä, sisällöstä ja oikeusvaikutuksista. <u>Nykyinen lainsäädäntö ja sen perusteella annettu asetus eivät tunne lainkaan viherverkoston käsitettä maakuntakaavan tasolla.</u> Ympäristöjärjestö Greenpeace alkoi käyttää 1990-luvulla aiemmin tuntematonta ilmaisua metsämantere, jolla kuvattiin sitä, että eri alueilla olevat luonnonsuojelun kannalta merkittävät alueet yhdistetään uusilla suojelualueilla toisiinsa laajemmiksi kokonaisuuksiksi, metsämantereiksi. Ympäristöministeriössä ei ole haluttu käyttää ympäristöjärjestön keksimää nimeä, vaan se korvattiin nimityksellä viherverkosto. Ajatus on kuitenkin sama: entiset luonnonsuojelualueet ja muut vastaavat alueet yhdistetään uusilla luonnonsuojelualueilla suuremmiksi kokonaisuuksiksi. Ympäristöministeriö kirjoitti viherverkostokäsityksensä ministeriössä valmisteltuun uuteen lakiin, jonka nimeksi on ehdotettu kaavoitus- ja rakennuslaki. Tämän lain valmistelu aloitettiin vuonna 2018 parlamentaarisesti ja eri ministeriöiden yhteistyönä. Viime vaiheessa ympäristöministeriö halusi syrjäyttää muut ministeriöt ja lähetti omissa nimissään lakiehdotuksen lausunnon. Lausuntoaika päättyi 7.12.2021. Lausuntoja kertyi kaikkiaan 438. Tärkein kannanotto on maa- ja metsätalousministeriön edustajan lausuma 14.9.2021. Ministeriö oli erityisen kriittinen lakiehdotuksessa olevaan viherrakennesäätelyyn. Ministeriön edustajan arvio oli tyly. ”Esiteksen perusteluissakin on todettu, että uusien viherrakenteen jatkuvuutta sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamista ja vaalimista koskevien kaavojen laadullisten vaatimusten arvioidaan heikentävän maanomistajien mahdollisuuksia hyödyntää omistamaansa aluettaan taloudellisesti. Käytännössä tällöin on kyse metsä- ja maatalousalueista, joille esim. metsätalousalueiden osalta asetettaneen uudistushakkuukieltoja tai muita rajoitteita, jotka rajoittavat alueen käyttöä ja alentavat alueen arvoa.” Sitten: ”Maa- ja metsätalousministeriö vastustaa viherrakennesäätelyä ja toteaa, että viherrakenteeseen ei tule kytkeä oikeusvaikutuksia. Kaavoihin ei tule ottaa uusia suojelumääräyksiä eikä kaavaa tule käyttää luonnonsuojelun välineenä. Ministeriö toteaa, että luonnonsuojelu tulee toteuttaa ensisijaisesti luonnonsuojelulla tekemällä suojeltavan alueen rajauspäätöksiä. Näillä	alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan. Ks. yleisvastine 1.2. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet: <i>Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävästä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta. (...) Huolehditaan maa- ja metsätalouden kannalta merkittävien yhtenäisten viljely- ja metsäalueiden (...) kannalta merkittävien alueiden säilymisestä.</i> Luonnosvaiheessa MRL-uudistuksessa esiin nostettujen tavoitteiden ja muutosten tutkiminen on ollut Pohjois-Savon liiton näkökulmasta perusteltua, sillä maakuntakaavalle on lakiluonnoksessa esitetty suuria mm. oikeusvaikutteisuuteen liittyviä muutoksia; vain kolme oikeusvaikutteista teemaa, joista yksi olisi viherverkosto. Lisäksi Kaavoitus- ja rakentamislakiluonnoksen siirtymäsäännöksissä oli esillä taannehtivan voimaantulo, jolloin Kaavoitus- ja rakennuslaki voimaantullessaan olisi muuttava jo voimassa olevienkin maakuntakaavojen oikeusvaikutuksia. Ympäristöministeriö keskeytti lakivalmistelun maankäytön osalta maaliskuussa 2022. Tämä vaikuttaa myös maakuntakaavatyöhön antaen ”työrauhaa”, jossa lakimuutoksen vaikutuksia ei ole tarvetta ennakoita.
--	--

16.5.2022

menettelyillä turvataan maanomistajan oikeus saada korvaus ja varmistetaan maanomistajan oikeusturva muutoinkin.” Varsinaiset lausunnot, jos niissä otettiin kantaa viherrakennesääte-lyyn, olivat paljolti kielteisiä. Maaseutuelinkeinoja lähellä olevat or-ganisaatiot kuten MTK:n alueelliset lausunnonantajat olivat hyvin kriittisiä. Myös Metsäteollisuus ry oli ehdotuksesta huolissaan. Metsäyhtiöistä UPM kiteytti kantansa seuraavasti: ”UPM vastustaa viherrakennevaatimusta. Erilliset viherverkostot ovat tarpeettomia ja hyvin epämääräisiä aiheuttaen tulkintaongelmia käytännössä. Vi-heryhteydet toteutuvat suurimmassa osassa maata luonnostaan, koska Suomen pinta-alasta valtaosa on metsää ja asutus on hyvin harvaa. Ehdotetut uudet viherrakenteen jatkuvuutta sekä luonnon monimuotoisuuden turvaamista koskevat kaavan laadulliset vaati-mukset heikentävät maanomistajien mahdollisuuksia hyödyntää omistamaansa aluetta ja harjoittaa omaa elinkeinoaan maa- ja met-sätalousalueilla.” Periaatteellisesti tärkeä on kysymys, miksi ympäristöministeriö ha-luaa vaikuttaa ympäristönsuojeluun maakuntakaavan viherraken-teilla, vaikka ympäristönsuojelusta on säädetty oma lainsäädän-tönsä. Länsi-Uudenmaan kauppakamari lausuin tämän ristiriidan seuraavasti: ”Viherrakenteen tavoite ei saa olla vähitellen lisätä suojelun astetta eli sitä ei tule käyttää luonnonsuojelun välineenä. Luonnonsuojelualueista päätetään luonnonsuojelulain nojalla.” Monissa lausunnoissa todettiin, <u>että kaavoituksen sijasta on käytet-tävissä pehmeitä keinoja</u>. Kaavoituksen tarkoittama pakkovalta to-dennäköisesti heikentää valmiutta ja halua käyttää luonnonarvo-kauppaa ja muita markkinaehtoisia malleja. Julkisen vallan sanelu kaavoituksella ei voi olla oikea keino, jos halutaan edistää virkistys-arvojen ja hiilinielujen kauppaa, mikä tukee maa- ja metsätalouden kannattavuutta. On toki myös lausuntoja, joissa kiitellään viherrakennetta koskevia ehdotuksia tai jopa halutaan tiukempaa lainsäädäntöä. Esimerkiksi lausunnonantaja Elokapinan arkkitehdit kirjoittaa: ”Lakitekstissä nostetaan esiin viherympäristön riittävyys, luonnon monimuotoi-suuden turvaaminen, luonnonympäristöjen vaaliminen sekä viher-rakenteen jatkuminen. Nämä ovat tärkeitä tavoitteita, mutta lähes-tymistapa on edelleen liian passiivinen ja perustuu olemassa ole-vien arvojen vaalimiseen. Lähestymistapa pitäisi olla regeneratiivi-nen: tavoitteena pitäisi olla, että maankäytön suunnittelulla voi-daan tunnistaa mahdollisuuksia monimuotoisuuden lisäämiseen.”	Vapaaehtoista suojelua nostetaan myös kaavaehdotusvaiheessa esille.
---	--

16.5.2022

Arvovaltaisimpien lausuntojen perusteella ei ole todennäköistä, että eduskunta säätäisi uuden lain viherverkostoja koskevat osat ympäristöministeriön esittämällä tavalla. Kun uuden lain sisältö ja voimaantulo on vielä kaikilta osiltaan epäselvää, on hyvin <u>moitittavaa, että maakuntakaavan tekemistä ohjannut ympäristöministeriö on houkutellut ja mahdollisesti painostanut Pohjois-Savon liiton kaavoittajia menettelyyn, jossa on luovuttu perustuslain vaatimasta tiukasta vaatimuksesta noudattaa voimassa olevaa lainsäädäntöä ja kehottanut tekemään maakuntakaavan ennakoidaan ympäristöministeriön toivomaa lakiuudistusta.</u> Tämä vaikuttaminen ilmenee julkisista asiakirjoista, jotka Pohjois-Savon liitto on toimittanut tämän kannanoton tekemistä varten (esim. muistiinpanot ympäristöministeriössä käydystä neuvottelusta 18.3.2021). Ympäristöministeriön ohjaus ei täytä hyvän hallintotavan vaatimuksia. Sen seurauksena syntynyt ehdotus viherverkostoista ei ole hyvän hallintotavan mukainen. Se voi olla jopa lainvastainen. <u>2 Ehdotukset viherverkostoista ovat ristiriidassa Pohjois-Savon liiton kannanoton kanssa</u> Pohjois-Savon liitto esitti kannanottonsa ympäristöministeriön valmistelemasta kaavoitus- ja rakennuslaista 26.11.2021. Lausunossa todetaan: ”Pohjois-Savon liitto esittää lausuntonaan, että kaavoitus- ja rakentamislaki tulee keskeyttää, koska - esitetylle uudistukselle ei ole valmistelussa saatu yhteistä poliittista hyväksyntää - esitetyllä uudistuksella ei saavuteta hallitusohjelmassa asetettuja tavoitteita - esitetyllä uudistuksella ei sujuvoiteta kaavaprosesseja eikä vähennetä byrokratiaa - esitys siirtää kuntien ja maakuntien liittojen toimivaltaa suunnittelusta valtion valvontaan mm. maakuntakaavan oikeusvaikutusten rajaamisella ja poistamalla maakuntakaavan toteuttamisen edistämisvelvoitteen - esitys tuo kunnille ja seutukunnille uusia tai entistä raskaampia menettelyitä, laajempia selvitysvelvoitteita ja merkittävää lisäresursointitarvetta	Ympäristöministeriö ei ole houkutellut, eikä painostanut liittoa tutkimaan viherrakennetta luonnosvaihtoehdoissa esitetyillä tavoilla. Palautteen antajalle pyynnöstä toimitetut asiakirjat (mm. muistiinpanot neuvotteluista) eivät tue tällaista näkemystä. Ratkaisut ovat olleet liiton omia. Samoin tahto ennakoida lakivalmistelun tuomia muutoksia maakuntakaavoille on ollut liiton omasta näkökulmasta tarpeellista. Tässä palautteen antaja on ymmärtänyt väärin aselman KRL-luonnoksesta annetusta palautteesta sekä samaan aikaan laadituista maakuntakaavan luonnosvaihtoehdoista. Lakiluonnokseen kohdistettu kritiikki on motivoinut myös tutkimaan maakuntakaavoituksessa, mitä valmistelussa ollut lakiuudistus tarkoittaisi maakuntakaavassa.
---	---

16.5.2022

- nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki mahdollistaa uudistukselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen; esimerkiksi viherverkostoja osoitetaan maakuntakaavoissa jo nykyisin, kuntien yhteisten yleiskaavojen laatiminen on mahdollista kaupunkiseuduilla, ilmastomuutoksen hillitsemiseen on runsaasti oikeusvaikutteisia elementtejä mm. maakuntakaavassa ja kaavojen tietomallia rakennetaan jo parhaillaan.” Pohjois-Savon liitto toteaa lausunnossaan aivan oikein, että viherverkostoja on jo tarjottu muihinkin maakuntakaavoihin. Valitettavaa on, ettei liitto kuitenkaan ole havainnut, että viherverkoston käsite on muualla toinen. Esimerkiksi Kymenlaakson vireillä olevassa maakuntakaavassa viherverkostoilla yhdistellään keskeiset lähivirkistystyksen, ulkoilun ja retkeilyn alueet, kohteet ja reitit. Tämä on aivan muuta kuin Pohjois-Savon maakuntakaavan luonnoksessa ehdotettu viherverkostojen käyttö uusien luonnonsuojelualueiden osoittamiseen. Samoin Uudenmaan vahvistetussa maakuntakaavassa viheryhteystarve osoitetaan virkistysalueiden ja vastaavien välillä. <u>Tietyvästi Pohjois-Savon maakuntakaavan luonnos on ensimmäinen yritys käyttää mahdollisen uuden lainsäädännön mukaista viherverkoston käsitettä luonnonsuojelun lisäämiseen.</u> Saadun tiedon mukaan Pohjois-Savon liiton kannanotto on syntynyt laillisessa järjestyksessä ja edustaa siten liiton virallista kantaa. Kun Pohjois-Savon liiton kaavoittajat kuitenkin valmistelevat Pohjois-Savon liiton lausunnon jälkeen ympäristöministeriön ohjauksessa liiton lausunnosta poiketen ympäristöministeriön haluaman uuden lainsäädännön mukaisen ehdotuksen, joutuu ihmettelemään. Johtavatko Pohjois-Savon liittoa Pohjois-Savon liiton omat hallintoelimet vai ympäristöministeriön toimihenkilöt oman ideologiansa mukaisesti? Vastaus on selvä. Pohjois-Savon liittoa johtavat sen omat elimet, jotka ovat vaatineet uuden lainsäädännön valmistelun keskeyttämistä. Jo siksi <u>on syytä poistaa maakuntakaavasta elementit, jotka eivät perustu voimassa olevaan maankäyttö- ja rakennuslakiin, vaan kuvitelmiin, millainen tuleva lainsäädäntö mahdollisesti on.</u> <u>3 Perustelu viherverkoston laajuudesta on lakiin perustumaton</u> Maakuntakaavan laatimista varten Pohjois-Savon ELY-keskus on laatinut päiväämättömän 35 sivua käsittävän muistion, jonka otsikko on ”Selvitys Pohjois-Savon luonnonsuojelun nykytilasta ja kehittämistarpeista maakuntakaavan 2040 2. vaihetta varten.”	Maakuntakaavatyölle on asetettu tavoitteeksi mm. luonnon monimuotoisuuden parantaminen myös muualla kuin suojelualueilla ja toisaalta maakunnalle tyypillisten, mutta suojelullisesti aliedustettujen luontotyyppien suojelun lisääminen. Tavoitteen tueksi on luonnosvaiheessa etsitty erilaisia, uusiakin keinoja. Ehdotusvaiheessa asiaa tarkastellaan uudelleen, ks. yleisvastineet 1.2 ja 1.10. Kaavoitus- ja rakentamislain keskeytyminen ja jako erillisiksi lakikokonaisuuksiksi vaikuttaa osaltaan kaavaehdotuksen laatimiseen.
--	--

16.5.2022

Muistiossa todetaan metsien suojelutilanteesta seuraavasti: ”Huolimatta lähimaakuntien kanssa samanlaisista metsävaroista ja luonnonoloista Pohjois-Savo ei yllä samalle tasolle suojellun metsä- ja kitumaan osuudessa. Ero on selvä eikä tilanne ole suhteellisesti juurikaan parantunut viime vuosina.” Maakuntakaavan luonnoksessa perustellaan viherverkoston laajuutta tällä maakuntien vertailulla. <u>Menettely on lakiin perustumaton. Luonnon ja maiseman suojelusta ja hoidosta säättää luonnonsuojelulaki, jonka mukaan ”luonnonsuojelusuunnittelussa ja maiseman suojelussa on otettava huomioon taloudelliset, sosiaaliset ja sivistykselliset näkökohdat sekä alueelliset ja paikalliset erityispiirteet.”</u> Missään lainkohdassa tai lainvalmistelussa ei ole pidetty mahdollisena perustella luonnonsuojelutarvetta maakuntien tai muiden alueellisten yksikköjen vertailulla tai kilpailulla. Luonnonsuojelun tarve määräytyy objektiivisesti todettavien luonnontieteellisten tekijöiden perusteella, ja ratkaisuisa otetaan huomioon luonnonsuojelulain mukaan myös taloudelliset näkökohdat. Vaikuttaa ilmeiseltä, että pyrittäessä lisäämään viherverkoston avulla Pohjois-Savon suojelualaa maakuntien kuvitellussa kilpailussa menestymiseksi <u>maakuntakaavan luonnokseen on rajattu kohteita, joilla ei olisi edellytyksiä tulla suojelluiksi kohteiksi luonnonsuojelulain perusteella.</u> Viherverkoston osaksi on merkitty mm. Pielaveden Ventosuo, jolle Vapo Oy aikoi perustaa turvetuotantoalueen ja johon se sai ympäristöluvan. Vaasan hallinto-oikeus hylkäsi päätöksellään 15/0548/1 (19.11.2015) valitukset, joiden tavoitteena oli estää turvetuotanto. Kun Vapo Oy luopui myöhemmin turvetuotannon aloittamisesta, on kohtuutonta, että maakuntakaavassa pyritäisiin nyt suojelemaan alue esimerkiksi ojitukselta ja puunkasvatukselta, vaikka hallinto-oikeuden päätöksessä ei nähty esteitä edes toista luokkaa olevalle muutokselle eli turpeen tuotannolle. <u>4 Ehdotukset viherverkostoista eivät auta saavuttamaan ilmastotavoitteita, jotka Pohjois-Savon liitto on asettanut</u> Pohjois-Savon maakuntasuunnitelmassa todetaan selkeästi: ”Metsätalous on keskeinen osa maaseudun kehittämistä. Tärkeää onkin edistää ilmastokestävää metsäbiotaloutta ja laadukkaan metsänviljelyketjun kehittämistä ja metsien monikäyttöä. Lisäksi tuetaan puun kestävää käyttöä, uusia käyttökohteita ja puurakentamista, puutuotteiden tuotantoketjujen syntymistä.”	Viherverkoston lähdeaineistona on ollut corine-aineisto laajoista yhtenäisistä luontoalueista ja luonnonydinalueista. Merkinnän suunnitteluohjeessa todetaan metsätalouden ja muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytysten turvaaminen. Merkintä on yleispiirteinen, eikä sitä tule tulkita yksittäisen alueen kohdalla, että viherverkoston jokaisella neliökilometrillä tulisi toteuttaa tavoitetta suojelun lisäämisestä.
---	--

16.5.2022

Käsiteltäessä kaikille kärjille yhteisiä teemoja maakuntasuunnitel- massa todetaan ilmaston, kiertotalouden ja kestävä kehityksen ta- voitteeksi ”Tuloksellinen ilmastonsuojelu, ei ideologinen.” Linjaus velvoittaa pohtimaan, millä tavalla metsätalouden on osal- listuttava ilmastonmuutoksen hidastamiseen ja pitkällä aikavälillä torjuntaan pyrittäessä tuloksellisuuteen. On kaksi vaihtoehtoa. <u>Suojelualuepainotteisessa strategiassa aja- tellaan, että tulos voidaan saavuttaa konservoimalla paljon (van- haa) puustoa ja luonnonmukaisella metsänhoidolla. Maakuntaka- vassa on valittu tämä vaihtoehto panostamalla viherverkostoihin, joiden tavoitteena on lisätä metsien suojelua.</u> <u>Toisessa vaihtoehdossa panostetaan metsien tehokkaaseen hiilen- sidontaan ja sitä seuraavaan korkeaan hiilivarastoon. Se merkitsee puulajien valintaa kasvupaikan mukaan, metsäpuiden rodunjalo- stusta, harvennushakkuita ja päätehakkuita kiertoajan keskimääräi- sen kasvun kääntyessä laskuun.</u> Kansainvälisessä yli 30 tutkijan tutkimuksessa todettiin, että ilmas- tonmuutoksen hillitsemisen kannalta jälkimmäinen strategia on pa- rempi. Tulokset on esitelty raportissa Sustainable boreal forest management – challenges and opportunities for climate change mitigation. Report 2021/11 from an Insight Process conducted by a team appointed by the International Boreal Forest Research Asso- ciation (IBFRA). Julkaisu löytyy tietoverkosta. Tutkimuksessa verrattiin Alaskan, Kanadan, Venäjän ja Pohjoismai- den metsätaloutta ilmastonmuutoksen hillitsemisen kannalta. Pel- kästään vuosien 1990–2017 välillä Pohjoismaiden metsätaloudessa hiilen määrä lisääntyi 35 prosenttia, kun se säilyi ennallaan Alas- kassa, Kanadassa ja Venäjällä. Sadan vuoden kuluessa Pohjoismai- den metsien hiilivarasto on enemmän kuin kaksinkertaistunut sa- malla kun se on pysynyt vakiona luonnonmukaisen, laajaperäisen metsätalouden maissa Alaskassa, Kanadassa ja Venäjällä. Metsien konservointi käytön ulkopuolelle on huono ratkaisu ilmas- tonmuutoksen hillitsemisen kannalta. Dynaaminen metsätalous merkitsee tehokasta hiilensidontaa sekä korkeaa hiilen varastoin- nin määrää metsiin ja pitkäikäisiin puutuotteisiin mm. rakentami- ssa. Samasta ilmiöstä pelkästään Suomen osalta kertoo vuonna 2021 julkaistu vertaisarvioitu tutkimus Forests of Finland 2014–2018 and their development 1921–2018. Tulosten mukaan lähes sadan	Kaavaehdotuksessa tullaan palautteen pe- rusteella nostamaan hiilensidonta esille. Maakuntakaava yhdistänee sekä tässä pa- lautteessa kuvattua suojelevaa että hiilensi- donta kasvattavaa strategiaa.
---	---

16.5.2022

vuoden aika hiilivarasto on kaksinkertaistunut, ja mikä tärkeintä, erityisesti Etelä-Suomessa puusto on järeytynyt. Esimerkiksi rinnantasalta yli 30 cm oleva kuusipuusto on kymmenkertaistunut. Myös tämä julkaisu löytyy tietoverkosta.

Järkeenkäypä selitys sille, miksi Pohjois-Savon maakuntakaavassa valittu metsien konservoimiseen tähtäävä strategia ei anna mahdollisuutta saavuttaa Pohjois-Savon liiton asettamia ilmastotavoitteita, selviää myös Suomen metsien inventointitiedoista. Nykyisestä puustopääomasta 65 prosenttia on vähintään 55-vuotiaissa metsissä. Kuitenkin kasvusta vain 40 prosenttia on näissä vähintään 55-vuotiaissa metsissä. Metsien tehokkaan hiilensidonnin turvaamiseksi niitä pitäisi säännöllisesti uudistaa. Tämä takaa myös parhaan hiilivaraston säilymisen. Tulokset ilmenevät tutkimuksesta Suomen metsien käytön rajat: Mera-aikakauden skenaariolaskelman tarina. Sen ovat tehneet 2021 tutkijat Pekka Nöjd, Helena Henttonen, Kari T. Korhonen ja Harri Mäkinen. Myös se löytyy tietoverkosta.

5 Viherverkostojen tavoite lisätä talouskäytön ulkopuolelle jätettäviä alueita on tehoton maailmanlaajuisen ilmastomuutoksen kannalta samalla kun se heikentää Suomen taloudellista asemaa

Maakuntakaavan luonnoksen perustelu viherverkoston edistämiseksi vaikuttaa olevan se, että maailmanlaajuisesti ilmasto hyötyy jokaisesta kuutiometristä puuta, joka saadaan jätetyksi Suomessa hakkuiden ulkopuolelle.

Käsitys on virheellinen. Suomi tuottaa metsäntuotteita maailmanmarkkinoille, ja parhaimmillaankin globaali Suomen markkinaosuus on vain kymmenen prosentin luokkaa. Tästä seuraa, että jos Suomi jättää myymättä selluloosaa esimerkiksi kiinalaisille wc-paperitehtaille, kiinalaisten hygieniä ei siitä huonone, koska Suomen sijasta selluloosa ostetaan muilta toimijoilta. Vastaavasti Suomessa tekeväntömiä hakkuiden tilalle tulevat muissa maissa lisääntyvät hakkuut, ja ilmastovaikutusta ei synny.

Sinänsä itsestään selvä tosiseikka on kuvattu vertaisarvioidussa tutkimuksessa Economic impacts of setting reference levels for the forest carbon sinks in the EU on the European forest sector. Se on julkaistu lehdessä Forest Policy and Economics vuonna 2018. Sen ovat tehneet A. Maarit I. Kallio, Birger Solberg, Liisa Käär ja Risto Päivinen. Se löytyy maksullisena tietoverkosta kustantajan ollessa saksalainen Elsevier.

16.5.2022

Tutkimuksessa tarkasteltiin Suomen sijasta koko Euroopan unionia ja Norjaa. Laskentamallin mukaan tätä aluetta koskevat hakkuurajoitukset aiheuttivat vuodon muiden maiden hakkuihin noin 80-prosenttisesti. Lisäksi laskettiin, että kansantulo ja työllisyys heikkenisi Euroopan unionin ja Norjan alueella merkittävästi. Pelkästään Suomea ei tutkimuksessa analysoitu, mutta voi olettaa, että vastaava vuoto muiden maiden hakkuihin olisi lähellä sataa prosenttia. Suomessa tekemättömät hakkuut eivät paranna ilmastoa, kun Suomen tekemättömät hakkuut kompensoituvat muissa maissa lisääntyvillä hakkuilla. Päätelmä on, että <u>maakuntakaavaluonnoksessa valittu keino on ilmastovaikutuksen kannalta tehoton, mutta alentaa Suomen kansantuloa ja työllisyyttä. Suurin osa kielteisistä taloudellisista vaikutuksista kohdistuisi Pohjois-Savoon.</u>	Viherverkoston turvaamisessa yksi tavoitteista on ollut luonnon monimuotoisuuden parantaminen. Yksilajinen viljelty metsä ei riitä, sillä eri lajit kytkeytyvät toisiinsa. Monimuotoisuus tekee luonnosta myös vastustuskykyisen muutoksille ja häiriöille, kuten ilmastomuutokselle. Metsien monimuotoisuutta voi lisätä niin suojelun kuin metsänkasvatuksen kautta. Tämä on mahdollista luonnosvaihtoehdoissa esitetyllä viherverkostolla. Vaikutustenarvioinnissa kaavaehdotusvaiheessa voidaan pohtia myös vaihtoehtoa, jossa monimuotoisuuden parantamiseksi ei tehdä mitään. Millaiset vaikutukset silloin ilmastomuutoksen edetessä olisivat esim. menestyksekkäälle metsätaloudelle tai ruuan tuotannolle?
C yksityishenkilö, Lapinlahti	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: <u>Hukkamäki/Rintamäki/Lapinlahti/Kuopio</u> Koskee tätä aluetta. Täällä on <u>paljon kesämökki sekä ympärivuotisen käytössä olevaa asutusta</u>. Pieni Syväkankaisten järvi lähellä ja isot marjamaastot. Siellä liikkuu myös susia ja karhuja, jotka ovat saaneet elää rauhassa siellä. Ei varmaan ole tarkoituksen mukaista että <u>luonto turmellaan teknologian vuoksi</u>, vain sillä perusteella että saadaan lisää tuulivoimaloita. Siellä ihmiset ovat halunneet elää rauhassa luonnossa ja se tahdotaan pilata. Onneksi Rautavaaran lentokenttä on siinä lähellä ja siinä oli muutama vuosi sitten isot	Hukkamäki-Riitamäen tuulivoimapotentialin merkintä poistetaan kaavaehdotuksesta Puolustusvoimien kielteisen lausunnon perusteella.

16.5.2022

sotaharjoitukset. Ja saattaa tulevaisuudessa olla enemmänkin käyttöä sillä alueella.	
D yksityishenkilö, Sonkajärvi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: Tuulivoimapotentialiset alueet Sonkajärvellä Palautteeni koskee <u>tuulivoimalle potentiaalisesti merkittyä aluetta Sonkajärven kunnan alueella, Sotkamon kuntarajaa vasten. Alue rajoittuu Pitkänjärvi-nimiseen järveen</u> koskien miltei kolmasosaa koko järven rantaviivasta. <u>Pitkänjärven Sotkamonpuoleisella rannalla on useita kesämökkejä, joista lähimpänä tuulivoima-alueeksi luokiteltua aluetta on noin järven puolivälissä sijaitseva mökki. Sen etäisyys tuulivoima-alueeksi merkityn alueen rajaan on vain noin 1300 metriä sekä samalla- että vastarannalla. Pitkänjärvellä kaikki äänet kantautuvat niin hyvin, että järven toisessa päässä olevasta veneestä voi kuulla puheen mökkirantaan. Näin ollen pelkään pahoin, että mikäli tuulivoima-alue totetutetaan kyseiselle rannalle, on kesämökkiläisten kokemus luonnon rauhasta menettänyt. Järvellä viihtyvät pesimässä muun muassa joutsenet ja harmaahaikarat ja sen rauha ja hiljaisuus ovat varmasti jokaiselle siellä aikaansa viettävälle merkityksellisiä. Olen aivan varma, että tämän erämaajärven rantaan sijoittuvat tuulivoimalat pilaavat sen virkistysarvon lopullisesti. Esitänkin, että ellei aluetta poisteta kokonaan tuulivoima-alueista, tulee Pitkänjärven rantaa vasten tehdään tuulivoima-alueeksi osoitettuun alueeseen sellainen muutos, jossa järven rantaan jätetään kilometrin laajuinen suojavyöhyke, jolle tuulivoimaa ei saa rakentaa. On käsittämätöntä, että sitä ei ole suunnitteluvaiheessa jo tehty.</u>	Kyseessä on alue nro. 30 Palomäki, joka liittiin kaavaluonnoksiin Tuulivoimapotentialiselvityksen valmistumisen jälkeen. Sen vuoksi kohteelle ei ole laadittu omaa kohdekorttia eikä tehty mm. näkymäanalyysiä. Kaavaluonnoksessa on Pitkänjärven kohdalla virhe. Toteutumattomien yleiskaavoitettujen rantarakennuspaikkojen sijainti olisi pitänyt ottaa huomioon jo Tuulivoimapotentialiaa kartoittavassa selvityksessä. Ks. tuulivoimaa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.4. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin vaikutuksia virkistykseen ja matkailuun. Näemme kuitenkin tärkeänä osoittaa jäljelle jäävän potentiaalin täydessä laajuudessaan silloin, kun laajoja yhteisvaikutuksia ei muodostu ja virkistykseen ja matkailuun ei kohdistu laajoja ja merkittäviä negatiivisia vaikutuksia.
E yksityishenkilö, Sonkajärvi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: <u>Jyrkän Pitkänjärven tuulivoimala.</u> Jyrkän seudun erämailta ja luontoarvoja on vuosien saatossa kohdeltu jo tarpeeksi paljon. Metsäyhtiöitten metsätaloudessa on tehty virheitä metsänhoidollisessa mielessä. Soitten ojituksen, ojat suoraan vesistöön, jonka seurauksena järvet laitettiin humusaltaiksi. Kiltuan voimalaitoksen suuret ympäristövaikutukset. Talvi-vaaran ja hopeakaivoksien sijaitseminen lähiympäristössä. Lukuisien sora- ja kivilaitosten sijainti sekä Kiltuan vesivoimalaitoksen vaikutus	Palautteessa tarkoitetaan Palomäen tuulivoima-alueita Jyrkän itäpuolella. Kyseessä on alue nro. 30 Palomäki, joka liittiin kaavaluonnoksiin Tuulivoimapotentialiselvityksen valmistumisen jälkeen. Sen vuoksi kohteelle ei ole laadittu omaa kohdekorttia eikä tehty mm. näkymäanalyysiä. Kaavaluonnoksessa on Pitkänjärven kohdalla virhe. Toteutumattomien yleiskaavoitettujen rantarakennuspaikkojen sijainti olisi

16.5.2022

alueilla on todella huomattava. Aivan tuntumassa olevat esim. Pitkänjärven mökkiasukkaat tulisivat aistimaan luonnon äänien ja maiseman erämaan menetetyksi jos vettä pitkin tuleva tuulivoimalan ääni ja läheisyydessä töröttävät vatkaimet pilaavat ympäristön.	pitänyt ottaa huomioon jo Tuulivoimapotentiaalia kartoittavassa selvityksessä. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin vaikutuksia virkistykseen ja matkailuun. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.4.
F yksityishenkilö, Iisalmi/Lapinlahti	Vastine
Huomautus Pohjois-Savon maakuntakaavan 2. vaiheen luonnokseen / tuulivoima-alueet Esitän, että 2. vaiheen kaavaluonnosta muutetaan niin, että tuulivoima-alueesta nro 11 (Iso Petäjämäki) poistetaan pohjoinen satelliittialue (Varpämäki-Mäntymäki-Kivimäki-Leipämäki-Paalimäki). Alueen lähellä (alle 1000 m) sijaitsee kaksi kesämökkiä ja luonnonsuojelualue (maallani). Alueella on merkittäviä luontoarvoja ja siellä pesivät mm. karhu, susi ja ilves. <u>Tuulivoimamerkintä on myös ristiriidassa skenaarion V1:n viheralueen kanssa.</u> Omistan alueella seuraavat kiinteistöt: Kelosärkkä xx (Lapinlahti) perustamani luonnonsuojelualue Kankaala xx (Iisalmi) Lehtola xx (Iisalmi) Olen Iisalmen osakas myös kotikuntani kautta.	Ks. tuulivoimaa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.4. Ehdotusvaiheessa arvioidaan tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi tarkemmin vaikutuksia virkistykseen ja matkailuun. Viherverkoston esittämistapaa tutkitaan ehdotusvaiheessa tarkemmin ja ilmeisiä ristiriitoja tuulivoimarakentamisen ja tärkeän viherverkoston välillä yhteensovitetään. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine kappaleessa 1.2.
G yksityishenkilöt, Tervo	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: Tervon Koskiniemen alueen (19 ha) merkitseminen matkailu- ja elämyspuistoalueeksi Yhtiömme Polar Lights Resort Oy (3122320-7) omistaa Tervon Koskniemessä hieman yli 19 ha alueen (tilat Repohäikkä 844-402-4-66 ja Nurkkala 844-402-4-66 sekä noin 0.8 ha vielä lohkaisematon alue Nurkkala-tilan itäreunalla). Alueella on voimassa oleva Koskiniemen ranta-asemakaava ja sinne rakennetaan merkittävä kulttuurinen elämyspuisto sekä matkailuun ja majoittumiseen liittyviä rakennuksia, kokonaisala 16.300 k-m2.	Aluetta koskee matkailun vetovoimakohte/vetovoima-alueen merkintä ja myös vesimatkailun kehittämisalueen merkintä (VE1). nämä merkinnät osoitetaan myös kaavaehdotuksessa. Kyseessä on maakunnallisesti merkittävä matkailun kehittämissanke, jolle osoitetaan maakuntakaavaehdotukseen oma kohde-merkintä.

16.5.2022

Pyydämme ystävällisesti, että tämä huomioidaan maakuntakaavan merkinnöissä ko. alueen osalta.	
H yksityishenkilö, Kuopio	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: 5.3.5 Matkailupalvelut ja virkistyskalastus Vaadimme, että Koivumäen kartanon alue merkitään maakunnallisena matkailukohteena maakuntakaavaan. Perustelumme: Koivumäen Kartanolla on ollut kaksi ELY:n osittain rahoittamaa kehittämishanketta, joiden seurauksena olemme lähiaikoina hakemassa rakennuslupaa majoitusrakentamista varten. Tarkoituksena on rakentaa 30 kpl majoitushuoneistoja, joissa on 60 majoituspaikkaa. Lisäksi 4/5 huoneista sisältää myös parven, joissa on lisämajoituspaikkoja. Täten kokonaismajoituspaikkojen määrä tulee olemaan vähintään 84 paikkaa. Alueen välittömässä läheisyydessä on myös Vanuvuoren luonnonsuojelualue, jonne on rakentamassa merkityt kävelyreitit ja näköalatorni. Kartanolla toimii myös ratsastuspalveluja tarjoava yritys ja majoituspalveluiden valmistuttua ohjelmapalveluita kehitetään monipuolisesti myös ulkona liikumiseen ja luontoelämyksiin. Myös olemassa oleva laivalaiturimme ja laivaväyläyhteys Hiltulanlahdesta Kalleveteen tukee asemaamme luontomatkailukohteena. Sijaintimme pyöräilyreitien varrella ja hyvät julkiset liikenneyhteydet tukevat ilmastonmuutoksen hillintää sekä kestävästä liikkumisesta. Täten emme hyväksy sitä, että emme olisi molempien esitettyjen luonnosvaihtoehtojen tavoitteiden ja kriteereiden mukainen matkailukohde tulevaisuudessa. Kiinteistö Oy Kuopion Henriksnäs ja Koivumäen kartano Oy psta Harry Dunkel	Matkailukohteita sekä matkailun ja virkistuksen vetovoima-alueita koskevia merkintöjä tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Koivumäen kartano osoitetaan maakunnallisesti merkittävänä matkailukohteena. Lisäksi kohteella säilyy sen kulttuurihistoriallista arvoa osoittava ma -merkintä.
I yksityishenkilö, Iisalmi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: Salmenniemi xx Niittyvilla xx FCG on tehnyt selvitysraportin 30.9.2021 Pohjois-Savon tuulivoimapotentialista maakuntakaavaa varten. <u>Kyseisessä raportissa on esitetty yhdeksi selvitettäväksi tuulivoimakohteeksi Honkamäki Sonkajärven kunnassa.</u>	Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin maisemallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia lähialueen virkistykseen ja matkailuun. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.4.

16.5.2022

Kyseinen FCG:n tekemä raportti ei sisällä riittävää selvitystä Matkusjoki-reitin merkityksestä Sukevan ja Hirvijärven seudun asukkailla, vapaa-ajanasutukselle sekä alueen matkailu- ja elinkeinotoiminnalle. Eikä tuulivoimalaitoksen maisemavaikutuksia suhteessa ko. alueen ympäristöön ole otettu riittävästi huomioon. FCG:n raportissa todetaan sivulla 33, että ”Sonkakoski on Sonkajärvellä sijaitseva jokivarren kulttuurimaisema. Vastaavia on Pohjois-Savossa vähän. Jokuomaa mukailee kapea peltovyöhyke maataloineen. Tuulivoimatuotannon selvitysalue sijaitsee Sonkakoskelta tarkasteltuna pohjoisessa ja näkymiä muodostuu laajalla alueella joenvarren peltoalueita.” Tuo em. ilmaisu pitäisi koskea koko Matkusjoki-reittiä aina Sukevalta Sonkakoskelle saakka. Honkamäen kupeessa (esitetyn tuulivoimapuiston vasemmalla puolella, aivan lähialueella = alle 2 km) kumpuilevan maaston ja viljelysmaiden halki virtaa etelään, Sukevan ja Hirvijärven kautta, Matkusjoki-reitti, joka on monen kalastajan ja melojan lähivirkistysaluetta. Reitillä on upeita koskia ja vaihtelevaa maastoa. Kauniit niemet, kuten esim. Lehtoniemi ja Salmenniemi (nyk. Pien-Salmenniemi) Venäänjärven rannalla sekä mäentörmä Keskikoskella ilmentävät luonnon monimuotoisuutta. Mutkittelevan joen rannoilla on peltoviljelmiä ja metsiköiden suojissa vapaa-ajanasutuksia. Alueelle on syntynyt asutusta mm. torppareiden toimesta aina 1860-luvulta. Matkusjoen varrella Hirvijärvellä sijaitsee neljä majoitusta tarjoavaa yritystä. Näistä kaksi yritystä edustaa perinteistä camping-tyyppistä leirintäaluetta, joiden toiminta on merkittävää ja kulttuurillisesti tärkeää. Hirvijärventien varrella on useita taloja ja vapaa-ajan asumuksia ja itse Honkamäen tien varressakin sijaitsee 5 pysyvää asutusta. Ylä-Venäänjärvi avautuu myös valtatie 5:n varrella olevien asukkaiden pihoihin, eikä ko. järven kohdalla muodostu minikäänlaista näkymäestettä suhteessa suunniteltuun tuulivoimapuisto-alueeseen. Entinen Hirvijärven koulu on mukana Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvityksessä. Muita kulttuurikohteita Hirvijärven läheisyydessä ovat Löytölänmäki (asuinpaikka 1500-luvun puolivälistä) sekä Sukevan taajaman kulttuuriympäristö ja vankila-alue.	Matkusjoki on osoitettu kaavaluonnoksessa VE1 melontareittinä. Kummassakin luonnosvaihtoehdossa Matkusjoelle on osoitettu myös kalastusmatkailun merkintä, mutta majoituspalvelujen merkintöjä alueelle ei enää osoiteta (voimassa olevassa niitä on osoitettu). Matkusjoki sijaitsee lähimmillään noin 2,5 km päässä Honkamäen tuulivoimapotentiaalista alueesta. Sonkakoski ja lähellä sijaitseva Kulvemäki on osoitettu maakuntakaavassa maakunnallisesti merkittävänä maisema-alueina. Ne sijaitsevat lähimmillään noin 5 km päässä Honkamäen tuulivoimapotentiaalista alueesta. Tuulivoimaloiden maisemallista vaikutusta tarkasteltaessa lähialuetta on 0-5 km etäisyysvyöhyke tuulivoimaloista. Tuolla alueella voimala on riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa. Maisemallisia vaikutuksia arvioitaessa on merkitystä mm. sillä, kohdistuuko haitallinen vaikutus maakunnallisesti tai valtakunnallisesti merkittävälle alueelle (maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta) vai onko alueella paikallinen merkitys. Sonkakosken ja Kulvemäen maakunnallisesti merkittävillä alueilla maiseman herkkyyks tuulivoiman aiheuttamille muutoksille on kohtalainen (kolmiportaisella luokituksella vähäinen herkkyyks – kohtalainen herkkyyks -suuri herkkyyks). Matkusjoen maisemallinen herkkyyks viljelymaisemineen ja matkailukohteineen on myös herkkyydeltään kohtalainen.
--	---

16.5.2022

Lähetän liitteenä Sonkajärven reitin vesien käytön yleissuunnitelman vuodelta 1988. Suunnitelman kuvat 10, 13, 14 ja 15 havainnollistavat Matkusjoki-reitin virkistys-, matkailu-, retkeily- ja ympäristölliset arvot nimenomaan Sukevalta aina Sonkakoskelle saakka. Kartalle on myös merkitty vapaa-ajanasuntojen sijainti sekä runsaat koskimaisemat. Koskia on Sukevalta Sonkakoskelle tultaessa 11 kpl. Joen rantakivistä löytyy vieläkin tukkien uiton jäljiltä teräsrenkaita, olihan tämä reitti suosittu tukinuittoväylä aina Kainuun rajalta lisaan saakka. Matkusjoki-reitin koskia on entisöity vuonna 1997. Hirvijärven seutu on visuaalisesti kaunista ja monimuotoista luontoa, jonka keskiössä virtaa vapaana Matkusjoki-reitti upeine maisemineen ja lukuisine koskineen. Jokireitin varrella pesivät mm. joutsenet, sorsat, kuovit, peltopyyt, viitakerttuset, metsot, teeret, pyylinnut, eri pöllölajit, haukat sekä liito-oravat. Jokireittiä meloessa voi tarkastella luontoa kaikessa rauhassa ja havaita moninaisen luonnon ja sen eläimet. <u>Palautteenani esitän, että Hirvijärven seudun asutuksen, vapaa-ajanasutuksen sekä virkistys- matkailu- retkeily- ja ympäristöarvot tulee sisällyttää maakuntakaavaan niin, että ko. seudun elinvoimaisuus ja luonnonmukaisuus turvataan. Tähän Matkusjoki-reitin kauniiseen ja monimuotoiseen ympäristöön eivät sovi tuulivoimalat, jotka sijaitsisivat jokireitin lähialueella ja aiheuttaisivat näkyvyyshaitan lisäksi merkittäviä muutoksia koko luonto ympäristölle sekä asutus-, matkailu- ja virkistystoiminnalle.</u> Liite: (VAIN VERKOSSA) Sonkajärven reitin vesien käytön yleissuunnitelma 1988 Kuva 15 Suojelukohteet Kuva 14 Virkistys-, matkailu- ja retkeilykohteita Kuva 13 Loma-asuntojen sijainti Kuva 10 Kosket ja luonnonravintolammikot	Palautteessa esitettyjä arvoja arvioidaan tarkemmin tuulivoimapotentialin alueen vaikutusalueella.
J yksityishenkilöt, Hirvijärvi, Sukeva asukkaat ja mökkiläiset, Sonkajärvi	Vastine
Honkamäen tuulivoimahankkeen vastustaminen Lähetän oheisena <u>Honkamäen tuulivoimahankkeen vastustamista koskevan kirjelmän</u> sekä nimelistat, joissa alueen asukkaiden sekä vapaa-ajan asukkaiden ja virkistyskäyttäjien nimiä.	Vastineet ks. edellä. Pääosa viitostien itäpuolella sijaitsevista tuulivoimapotentialeista alueista vaatii

16.5.2022

Kuten kuntalaisten kannanotosta ilmenee, <u>ei tuulivoimaloiden sijoittamista viitostien itäpuolelle haluta</u>. Ko. alueen kupeessa sijaitsee Matkusjoki -reitti, joka on luonnonkaunis alue sen lukuisine koskineen. Ko. reitin varrella, Hirvijärvellä, toimii mm. 4 matkailualan yrittäjää. Etäisyys suunnitellusta tuulivoimapuistosta on linnuntietä vain n. pari kilometriä. Myös asutuksen ja vapaa-ajan asutuksen kannalta kyseinen tuulivoimapuisto sijaitsee aivan vieressä. <u>Matkailuelinkeinokeskittymät ovat Hirvijärvellä ja Jyrkällä. Niin matkailijat kuin vapaa-ajan asukkaatkin hakevat ko. alueilta rauhaa, puhdasta luontoa ja turvallisuutta.</u> Mikäli Honkamäelle ja sen itäiselle puolelle levittäytyy tuulivoimapuistot, ovat ko. alueen luontoarvot uhattuina. <u>Me allekirjoittaneet Hirvijärven ja Sukevan seudun sekä lähialueen asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat vastustamme Honkamäen tuulivoimahanketta ja ja esitämme, että ko. hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta luovutaan.</u> Perusteluna esitämme: Valtioneuvosto on rahoittanut tutkimukset (VTT Oy, Helsingin yliopisto, TTL, THL), jonka loppuraportissa 22.6.2020 todetaan, ettei tuulivoimaloiden aiheuttama infraäänialtistus selitä tuulivoimaan liitettyä oireilua. Tutkimuksessa havaittiin, että infraäänien taso tuulivoima-alueella vastaa keskimäärin tavanomaisen kaupunkiympäristön infraääntä. Mitattu keskiäänitaso hyvin pienillä infraäänien taajuuksilla oli hetkittäin jopa yllättävän kova, enimmillään 102 desibeliä. Em. tutkimuksessa todetaan, että on mahdollista, että jotkut ihmiset kykenevät havaitsemaan suurimmat voimaloiden aiheuttamat infraäänitasot. Infraääni kantautuu ilmakehässä kauemmaksi kuin muut äänet. Infraääni voi aiheuttaa värähtelyä rakenteissa, jos se on riittävän voimakas. Em. tutkimuksen perusteella ei mielestämme ole voitu sulkea pois tuulivoimaloista aiheutuvia haittoja asukkaiden terveydelle ja viihtyvyydelle. Aikaisemmin tehdyissä tutkimuksissa on tullut esiin, että tuulivoimaloiden infraääni voi aiheuttaa kroonisia sairauksia, toiminnallisia oireita kuten uniongelmia ja säryt. Suomessa aikaisemmin tehdyissä tutkimuksissa on infraäänestä aiheutuvia fyysisiä oireita todettu jopa 15-20 km etäisyydellä tuulivoimalasta. Riskietäisyys kasvaa voimaloiden tehon, määrän ja	Puolustusvoimien lausunnon mukaan VTT:n tutkavaikutusselvityksen. Vaikka alueet osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa, on niiden toteutumisessa tiettyä epävarmuutta. Matkusjoki on osoitettu kaavaluonnoksessa VE1 melontareittinä. Kummassakin luonnosvaihtoehdossa Matkusjoelle on osoitettu myös kalastusmatkailun merkintä, mutta majoituspalvelujen merkintöjä alueelle ei enää osoiteta (voimassa olevassa niitä on osoitettu). Matkusjoki sijaitsee lähimmillään noin 2,5 km päässä Honkamäen tuulivoimapotentiaalista alueesta. Hankevaiheessa tuulivoimarakentamisen vaikutuksia selvitetään tarkemmin.
---	--

16.5.2022

korkeuden kasvaessa tai pitkäaikaisaltistuksessa. Saksassa on tutkittu tuulivoimaloiden vaikutuksia vuosina 2004-2016 (Geranna, Pliger) ja tutkimusten tulokset ovat samansuuntaisia Suomessa tehtyjen tutkimusten kanssa. Infraäänien lisäksi tuulivoimaloiden haittana ovat melu ja auringonpaisteella pyörivistä lavoista heijastuva välke sekä valot pimeällä. Lähin asuinrakennus sijaitsee linnuntietä n. 1 km:n etäisyydellä karttaan merkitystä tuulivoimapuistosta (liite) ja 2 km:n etäisyydellä sijaitsee useita asuintaloja sekä loma-asuntoja joen ja järvien rannoilla. THL teetti vuosina 2015-2016 (Turunen, Teittanen, Lanki) kyselytutkimuksen yhdeksälle tuulivoima-alueelle. Tutkimukseen osallistuneista osa on todennut, että tuulivoimaloiden ääni kuuluu 2,5-5 km:n etäisyydellä ulos talojen pihoihin ja myös sisälle lähes päivittäin. Honkamäen kupeessa kumpuilevan maaston ja viljelysmaiden halki virtaa etelään, Sukevan ja Hirvijärven kautta, Matkusjoki -reitti, joka on monen kalastaja ja melojan lähivirkistysaluetta. Matkusjoki-reitillä on useita koskia, jotka on entisoitu vuonna 1997, Ympärvöivät metsä tarjoavat sieni-, marjastus- ja metsästysmaastot. Matkusjoen varrella Hirvijärvellä sijaitsee neljä majoitusta tarjoavaa yritystä. Entinen Hirvijärven koulu on mukana Pohjois-Savon kulttuuriympäristöselvityksessä. Muita kulttuurikohteita Hirvijärven läheisyydessä ovat Löytölänmäki (asuinpaikka 1500-luvun puolivälistä), Sonkakosken vesimylly sekä Sukevan taajaman kulttuuriympäristö. Sukevan vajaan 1000 asukkaan taajama-alue sijaitsee linnuntietä noin 5 km:n etäisyydellä karttaan merkitystä alueesta (liite). <u>Tuulivoimahanke ei edusta kestävä kehitystä. Rakennuspaikkojen hiilinielut häviävät.</u> Maisemallisesti luonto ja sen eläimistö häviää. Tilalle tulee betonia ja terästä. Pitkäaikainen haitta koituu myös alueelle suuntautuvasta liikenteestä, betonin kuljetuksesta ja valmistuksesta sekä muusta materiaalikuljetuksesta ja rakentamisen aikaisesta liikenteestä- Alueen monimuotoisuus ja virkistyskäyttö tuhoaan. Miten sitten siirtolinjat ja huoltotiet aiheuttavat lisätuloja ympäristöön, tuleeko ”pakkolunastuksia”?	Tuulivoimaloiden toteuttaminen vähentää alueen hiilinieluja, koska perustusten, teiden sekä sähkönsiirtoverkon toteutuksen myötä metsän pinta-ala vähenee arviolta noin 1,5 ha tuulivoimalaa kohden (lähde: Tuulivoimaloiden metsätalousvaikutukset, Jere Tammi, 2015). Tämä tarkoittaa, että mikäli Pohjois-Savon alueella toteutuu 330 tuulivoimalaa, metsän pinta-ala vähenee noin 495 hehtaarilla ja hiilinielut pienenevät vuositasolla 1850 t CO₂ekv. Hiilinielujen pieneminen on esitetty FCG:n selvityksessä alun perin alakanttiin. Olemme korjanneet arviota 700 m²:sta 1,5 ha:iin voimalaa kohti.
---	---

16.5.2022

Tuulivoimaloiden käyttöön maansa vuokraaville luvataan korvauksia, mutta kuka korvaa menetetyn ympäristön ja kiinteistöjen romahtaneen arvon. <u>Tuulivoiman haitat tulisi korvata kaikille asukkaille.</u> Tuulivoimaloiden rakentajat ovat kehittäjiä, jotka hankkeen valmistuttua siirtävät paikallisyhtiön omistuksen kasvottomille kansainvälisille sijoittajille. Kuinka sitten käy, kun alueen vuokra-aika päättyy? Tuulivoimaloiden siivet ovat ongelmajätettä ja valtavat perustukset ovat ja pysyvät maastossa. Entä jo myllyn omistaja menee konkurssiin – kuva maksaa purkamisen, maanomistajat vai kuntalaiset? <u>Tuulivoimaloita suunnitellaan runsaasti Sonkajärven kunnan pohjoisosaan sekä kuntarajan läheisyyteen Kainuun ja Vieremän puolelle.</u> Honkamäen mahdolliset tuulivoimalat lisääisivät Sukevan ympäristön tuulivoimaloiden määrää merkittävästi. Tuulivoimaloista koituisi Sukevan alueelle ja sen lähiympäristöön ympäristö- ja terveyshaittoja ja niiden vaikutukset näkyisivät negatiivisesti asukkaiden, matkailijoiden ja vapaa-ajanviettäjäien viihtyvyydessä. FCG:n (Finnish Consulting Group) tekemässä kaavaselvitysraportissa 30.9.2021 Honkamäen tuulivoimahankkeen teknis-taloudellisen luokituksen pistemäärä on vain 2/9. Vastustamme Honkamäen tuulivoimahanketta, jolla asuinympäristömme tuhoetaan ja meille asukkaille aiheutetaan terveydellisiä ja ympäristöllisiä haittoja. Me allekirjoittaneet Hirvijärven seudun ja lähialueen asukkaat ja vapaa-ajan asukkaat vastustamme Honkamäen tuulivoimahanketta ja esitämme, että ko. hankkeen suunnittelusta ja toteutuksesta luovutaan. Lukuisa määrä allekirjoittaneita.	Tuulivoimarakentamisen vaikutuksia selvitetään tapauskohtaisesti ja tarkemmin hankkeiden yhteydessä. Maakuntakaavan merkinnöillä ei katsota olevan sellaista haittaa, että siitä muodostuisi korvausperusteita. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin maisemallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia lähialueen virkistykseen ja matkailuun. Ks. yleisvastine kappaleessa 1.4.
K yksityishenkilö, Leppävirta	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: MINERAALIPOTENTIAALINEN ALUE -merkinnän poistaminen Pohjois-Savon maakuntakaava 2040/rohkeassa kasvajassa on uusi mineraalipotentialinen alue -merkintä. Kyseinen merkintä on uusi ja eikä ole vaikutuksiltaan loppuun harkittu, koska se loukkaa yksityistä perustuslaissa määriteltyä omaisuuden suojaa sekä elinkeinovapautta.	Mineraalipotentialisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevaraus, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Sillä halutaan osoittaa todennäköisimmän mineraalipotentialisuuden alueita. Suunnittelumääräyksessä

16.5.2022

Esimerkiksi Oravikoskella Oraviniemessä on lainvoimainen rantakaava-alue, jonka päälle on merkitty kyseinen mineraalipotentiaalin -merkintä. Tästä merkinnästä seuraa rantakaava-alueelle rakennettujen kymmenien loma-asuntojen kaavavalmistelijoiden toimesta aiheutuva arvojen aleneminen. Koska maakuntakaavasta on tietoisesti ja tarkoitushakuisesti jätetty huomioimatta rantakaava-alueet, maakuntakaavan valmistelu on tältä osin epätydyttävää ja voi johtaa hankaliin korvausvaatimuksiin sekä oikeudellisiin virkavastuuselvityksiin. Edellä mainittujen syiden takia <u>kiistanalainen ja vaikutuksiltaan loppuun saakka harkitsematon mineraalipotentiaalin alue -merkintä tulee poistaa.</u>	mainitaan yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen kaivoshankkeen toteutuessa. Lisätään suunnitteluohjeeseen maininta vapaaajan asumisesta. Ks. mineraalipotentiaali-suutta koskeva yleisvastine kappaleessa 1.9. Merkintä säilyy kaavaehdotuksessa.
L yksityishenkilö, Leppävirta (2. palaute)	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: VE2 Rohkea kasvaja Esitys Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 <u>vaihtoehdon 2, rohkea kasvaja, on epärealistinen niin väestön lisäyksen kuin taloudellisten edellytystenkin osalta joten se tulisi hylätä kokonaan.</u> Verotietoja vertailtaessa nähdään että Pohjois-Savo on talouden mittareilla mitattuna alle maan keskiarvon. Samoin alueen elinkeinorakenne on kapea-alainen ja rajoittunut. Yhteenvetona voidaan todeta että Pohjois-Savon alueella ikärakenne painottuu ikääntyneisiin ja lähellä eläkeikää oleviin ja kun samaan aikaan tulo- ja varallisuusmittarit ovat alle maan keskiarvon niin vaihtoehto 2 jää haaveeksi samoin kuin aiempina vuosina utopiana esitetty Kuopion kaupungin kasvaminen 200.000 asukkaan kaupungiksi. Näin ollen vaihtoehto 2 tulisi hylätä kokonaisuudessaan. <u>Todennäköisesti myös vaihtoehto 1, kyvykäs uudistuja, on väestöennusteeltaan liian optimistinen.</u> Todennäköisempää on että väkiluku jatkaa laskuaan sekä kuolleisuuden että alhaisen syntyvyyden takia. On suuri haaste saada väkiluku ylittämään edes 200.000 vuonna 2040.	Kaavaehdotus laaditaan VE1:n väestötavoitteen mukaan.
M yksityishenkilö, Kuopio	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: VT9 linjaus...	

16.5.2022

Hei! Omistan kiinteistön Kaislaranta 297-434-0003-0019 Vaajasalossa. <u>Tervehdinkin ilolla uudessa maakuntakaavaluonnoksessa VT9:n Vaajasalon linjauksen pois jäämistä.</u> Olisihan sen mukaan Vaajasalon ainoa liittymä tullut juuri minun maille! <u>Toivoisin tästä asiasta tiedottamista julkisuuteen,</u> koska vastaavasti aikoinaan Vaajasalon tulevasta sillasta uutisoitiin kokosivun jutuilla ainakin maakuntalehdessämme.	Merkitään tiedoksi. Kaavaluonnosvaihtoehdossa VE2 Vaajasalon suuntaan on kuitenkin osoitettu nuolimerkinnällä yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntaa. Tätä voidaan pitää ylipitkän aikavälin tavoitteena. Vaajasalon asiaa pyritään nostamaan esille julkisuudessa.
N yksityishenkilö, Tervo	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palaute koskee: Kaavaluonnosten viherverkosto alueet kokonaisuutena ja varsinkin Tervon eteläpuolisella alueella. Maakuntakaavaan on sijoitettu todella paljon viherverkosto ja muita viherrakenne suojelualuevarauksia Tervon Haapamäen alueelle. <u>Suunnitellut aluevaraukset ovat täysin ylimitoitettuja ja yksityisomaisuuteen puuttuvia varauksia.</u> Nykyiset metsälait jo sinällään takaavat monipuolisen ja moni-ilmeisen metsänkäsittelyn joka takaa samalla monipuolisten luontotyyppien säilymisen eikä mitään lisäsuojelun tarvetta ole. Lisäksi <u>viherrakenteeseen ei voi kytkeytyä yleiskaavassa mitään oikeusvaikutuksia eikä suojelumääräyksiä eivätkä ne voi rajoittaa maanomistajan maankäyttöä.</u> Kaavoitus ei sovi eikä sitä pidä käyttää luonnonsuojelun eikä ympäristöpolitiikan välineenä millään tasolla. Kummassakin kaavaluonnoksessa varsinkin <u>viherverkoston ja viheralueiden merkintöjen selitykset ja suunnitteluohjeet ovat epämääräisiä ja ympäröityjä.</u> Esitettyjen viherverkostojen karttamerkinnot eivät voi olla samoja, kun jo olemassa olevien natura ja suojelualueiden merkinnät. Kaavan on oltava väline, joka on selkeä, oikeudenmukainen ja oikeassa suhteessa muuhun lainsäädäntöön. <u>Kummassakin kaavaluonnoksessa Tervon Haapamäen alueella Tuomionien ja Haudanniemen alueen vihermerkinnät on poistettava,</u> koska nuo alueet ei sisällä mitään normaalista metsätalousalueesta poikkeavaa. Rohkea kasvaja luonnoksessa oleva Tervosta Vihtalahteen ja Kypsaloon merkitty viheralue on myös poistettava täysin ylimitoitettuna ja vailla perusteita. Alue on normaalia maa- ja metsätalousaluetta eikä sillä ole mitään suojeluperusteita.	Ks. viherverkostoa koskevaan palautteeseen laadittu yleisvastine kappaleessa 1.2. Kyseessä on kehittämisperiaatemerkintä, jolla ei ole oikeusvaikutuksia. Kuten suunnitteluohjeessakin todetaan, alueiden pääasiallinen käyttö on maa- ja metsätalous. Merkinnällä tavoitellaan maakuntakaavalle asetettuja tavoitteita luonnon monimuotoisuuden parantamisesta, luontoalueiden säilymistä pirstoutumattomina jna. Kyse ei ole viherverkostomerkinnästä VE1:ssä. Kaavaluonnoksessa on osoitettu ympäristön kannalta merkittävä maa- ja metsätalousalue = MY1 34.290 Haapamäki (perusteena valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, drumliini).

16.5.2022

Pohjois-Savon tyyppisissä, käytännössä kokonaan maaseutua olevissa maakunnissa niin <u>viherrakenteet kuin ekologiset käytävät ovat täysin ylimitoitettuja. Kumpaankaan toimenpiteeseen ei ole tarvetta millään kaavatasolla maakunnissamme.</u>	VE2:n viherverkostomerkinnän laajuus (Rasvanki-Niinivesi) sis. mm. Haapamäen. Viherrakenteen osoittamisessa on kyseessä kehittämisperiaatemarkinnasta.
O yksityishenkilö, Leppävirta	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Huonosti valmisteltu kaavaehdotus VE2 Rohkea kasvaja Olemme VE2 ehdotuksen mukaan joutumassa Leppävirran Oravisalmentien varressa sijaitsevan kesäasuntokiinteistömme (xx) kohdalla tilanteeseen, jossa yhdenvertaisuutemme ei toteudu suhteessa muihin vastaavanlaisen kiinteistön omistajiin. VE2-ehdotus rikkoo myös perustuslain 15 pykälän suomaa omaisuuden suojaa, koska tämä merkintä pienentää merkittävästi kiinteistömme arvoa sekä käyttöä loma-asuntona. <u>Kiinteistömme on jäämässä kaivosalueeksi eli ko. ehdotuksessa tällaiseksi alueeksi:</u> <u>MINERAALIPOTENTIAALINEN ALUE (ek, ek-1)</u> Merkinnällä osoitetaan erittäin hyvän potentiaalisuuden metallimalmi- ja teollisuus-mineraalialueita. Alueella on poikkeuksellisen runsaasti tunnettuja esiintymiä ja/tai ne ovat vanhojen kaivosten lähiympäristöä.... Mielestämme tästä merkinnästä johtuen VE2 ehdotus on huonosti valmisteltu, koska omistamme kiinteistö on kaavoitettu loma-asunto käyttöön. Pyydämme em. syihin vedoten, että ehdotus <u>VE2 joko vedetään pois tai valmistellaan uudelleen tämä kaavan osoittama virhe huomioon ottaen.</u>	Mineraalipontiaalisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevaraus, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Sillä halutaan osoittaa todennäköisimmän potentiaalisuuden alueita. Suunnittelumääräyksessä mainitaan yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen kaivoshankkeen toteutuessa. Lisätään suunnitteluohjeeseen maininta vapaa-ajan asumisesta. Ks. yleisvastine 1.9.
P yksityishenkilö, Lapinlahti	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Pohjois-Savon maisema-alueet -päivitysinventointi 2019: Lapinlahti, Lahdenperäalue Pohjois-Savon maisema-alueet -päivitysinventointi 2019 aineistossa <u>Lapinlahti Lahdenperä -alue on ehdotettu arvoluokkaan Maakunnallisesti arvokas maisema-alue.</u> Entinen ehdotus alueelle on ollut Maakunnallisesti arvokas rakennettu kulttuuriympäristö. Alueella on vanhojakin maatiloja eli perinteitä ja kulttuuripohjaa löytyy, mutta ehkä <u>maisemallisesti alue korostuu vieläkin</u>	

16.5.2022

<u>paremmin. Mielestäni on erittäin tärkeää, että kulttuuri- ja maisema-alueet sekä luonnon monimuotoisuus (kasvit, eläimet, linnut) perinneympäristöineen havainnoidaan ja niiden arvo sekä tärkeys huomioidaan ja halutaan säilyttää.</u> Em. rajattuun Lahdenperä - alueeseen kuuluu omistamani Vanha-Kukkura -kiinteistö (Taskilanmäki, Huoripojanmäki suunnalla). Viimeisimmässä Lapinlahden kunnan osayleiskaavan päivityksessä Vanha-Kukkura -tila kuuluu kaavamerkinnällä sr-3 alueeseen eli maakunnallinen kulttuurihistoriallisesti arvokas alue. Lisäksi itse talo on merkitty kaavamerkinnällä s-3 eli historiallinen talopaikka. <u>Esittäisin, että osayleiskaavassa esitetyt merkinnät huomioidaan Vanha-Kukkura -tilan osalta Lahdenperä aluetta koskevassa tekstiosiossa ja kaavamerkinnöissä.</u>	Palaute merkitään tiedoksi. Koska Vanha-Kukkura on jo osoitettu yleiskaavassa, ei sen osoittamista maakuntakaavassa pidetä ehdottoman tarpeellisenä. Maakuntakaavaehdotuksessa se kuuluu Lahden perän alueeseen.
Q yksityishenkilö, Sonkajärvi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Sonkajärven Honkamäkeen suunniteltu tuulivoima-alue Sonkajärven <u>Honkamäkeen suunniteltu tuulivoima-alue tulee häiritsemään Matkusjoen virkistyskäyttöä ja vaikeuttamaan Hirvijärvellä sijaitsevien leirintäalueiden ja muiden majoitusta tarjoavien yritysten elinkeinotoimintaa.</u>	Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin maisemallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia lähialueen virkistykseen ja matkailuun. Ks. yleisvastine tuulivoimaa koskevaan palautteeseen 1.4. Matkusjoki on osoitettu kaavaluonnoksessa VE1 melontareittinä. Kummassakin luonnosvaihtoehdossa Matkusjoelle on osoitettu myös kalastusmatkailun merkintä, mutta majoituspalvelujen merkintöjä alueelle ei enää osoiteta (voimassa olevassa niitä on osoitettu). Matkusjoki sijaitsee lähimmillään noin 2,5 km päässä Honkamäen tuulivoimapotentiaalista alueesta.
R yksityishenkilö, Leppävirta	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Maakuntakaava 2040 VE 2 Rohkea kasvaja Maakuntakaavassa esitetty <u>Oraviniemen eteläosan suunnitelma kaivostoiminnasta tulee poistaa.</u> Aikaisemmat kaivostoimintaan liittyvät ongelmat, Oraviniemen lähialueilla, ovat haitanneet paikallista kesämökki asutusta jo vuosikymmeniä. Alueelle on suunniteltu vuosikymmeniä jatkuvaa kaivostoimintaa, jota ympäristö ei tule	Mineraalipontiaalisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevaraus, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Sillä halutaan osoittaa todennäköisimmän potentiaalisuuden alueita. Suunnittelumääräyksessä mainitaan yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen

16.5.2022

kestämään. Aikaisemmat päästö ym. ongelmat todistavat ettei suomalainen viranomaistoiminta ja kaivos lait pysty vastaamaan alan ongelmiin.	kaivoshankkeen toteutuessa. Lisätään suunnitteluohjeeseen maininta vapaa-ajan asumisesta. Ks. yleisvastine 1.9.
S yksityishenkilöt	Vastine
Muistutus liittyen tuulivoima suunnitelmiin Sonkajärven Jyrkällä: <u>Mökkimme sijaitsee Päämärijärven länsi rannalla jonne Honkamäkeen suunnitellut tuulivoimalat näkyvät ja näin ollen järvimaisema on pilalla koska ko tuulivoimaloiden ääni, melu joka kantautuu vettä pitkin paremmin kuuluu hyvin, tuulivoimaloiden valon välke joka näkyy erityisesti pimeällä, Nurmijoen seutu merkitty kaavassa hiljaiseksi alueeksi, joten edellä mainituista haitoista on vaikutusta myös koko alueelle. Myös kaavassa Natura 2000 -verkosto alueita ja luonnonsuojelualueita, jotka muodostavat maakunnallisesti merkittävät luonnon monimuotoisuuden ydinalueet. Osoitetaan olevan virkistys- ja luontomatkailun alueita ja sellaisiksi soveltuvia vähintään maakunnallisesti merkittäviä alueita, vyöhykemerkinällä on tarkoitus korostaa sen kattaman alueen virkistysarvoa ja tuoda tämä näkökulma huomioon otettavaksi vyöhykkeen suunnittelussa ja suojelualueverkoston ekologisesti kestävä hyödyntäminen. Myös tuulivoimaloiden vaikutus luonnon eläimistöön mm muuttolinnut ja muut metsän eläimet. <u>Toiveemme on että emme halua tuulivoimaloita näköpiiriimme emmekä lähiympäristöön rikkomään luonnonrauhaa</u>, täällä myös paljon muita mökkiläisiä ja vakituisia asukkaita joiden uskon yhtyvän yo mielipiteeseen. Miten vaikuttaa kiinteistöjen arvoon tuulivoimalat? Matkailu kärsii tästä myös koska matkailijat eivät halua seudulle jossa tuulivoimalat aiheuttavat monenlaista haittaa, Jyrkällä sijaitsee suosittu Volokin polku jossa matkailijat vaeltavat. Jyrkän seutu on luonnonläheinen paikka jossa voi rentoutua vapaa-ajallaan ja muulloinkin ei ole oikein että kaikki syrjäisimmätkin paikat ovat tärvelty näillä tuulivoimaloilla.</u> Sanonta: ihminen tarvitsee luontoa mutta luonto ei tarvitse ihmistä, kertoo paljon kuinka arvokas aito luonto on ihmisille.	Tuulivoimaloiden maisemallista vaikutusta tarkasteltaessa lähialuetta on 0-5 km etäisyysvyöhyke tuulivoimaloista. Tuolla alueella voimala on riittävän suurissa tuulivoimapuistoa kohti suuntautuneissa avotiloissa huomiota herättävä elementti maisemassa. Päämärin rannalta etäisyys tv-kaavamerkinään vähintään 7 km, ja Honkamäkeen n. 11 km. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin maisemallisia vaikutuksia sekä vaikutuksia lähialueen virkistykseen ja matkailuun. Ks. yleisvastine tuulivoimaa koskevaan palautteeseen 1.4.
T yksityishenkilö, Tervo	Vastine
Palautetta Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnoksesta. Huomautan, että omistamalleni <u>Kuusela xx nimiselle tilalle (Tervon Haapamäen kylässä) kuuluvaan Tuomioniemeen on esitetty maakuntakaavaluonnoksessa maisema- ja luonnonsuojelukohteeksi.</u>	Tilalle osuu ympäristön kannalta merkittävän maa- ja metsätalousalueen merkintä MY1 34.290 Haapamäki (perusteena sille on valtakunnallisesti arvokkaat moreenimuodostumat, drumliini).

16.5.2022

Koska Tuomioniemessä ei ole erityisiä luontokohteita ja maisemallisia arvoja ja alueelle on loma-asutusta. Alueen metsät ovat taimikovaltaisia nuoria metsiä eikä alueella ole vanhoja metsiä. <u>Maisema- ja luonnonsuojelualuevaraus haittaisi merkittävästi tilani metsätalouden harjoittamista.</u> Metsätalous on tilani tärkein elinkeino. <u>Vaadin maisema- ja luonnonsuojelualan poistamista Pohjois-Savon maakuntaluonnoksesta.</u> Karttaliite verkossa.	Merkinnällä ei ole vaikutusta metsätalouden harjoittamiseen, vaan maa-ainesten ottoon. MY=MAA- JA METSÄTALOUSVALTAINEN ALUE, JOLLA ON ERITYISIÄ YMPÄRISTÖARVOJA Merkinnällä osoitetaan ne kallio- ja harjualueet, joilla on maa-aineslain 3 §:n tarkoittamia arvoja. Suunnittelumääräykset: Alueen maankäyttöä suunniteltaessa on maa- ja metsätalouden ohella erityisesti otettava huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni- tai kalliomuodostuman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesistö tai kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojele.
U yksityishenkilö, Nilsä/Espoo	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Kinahmin kaavamerkinnot Pyydän maanomistajana huomioimaan Pohjois-Savon maakunta-kaavan 2040 jatkotyössä omistamaani tilaa Piimäki xx-xx koskevat seuraavat asiat: Kaivostoimintaa koskevat merkinnät <u>Piimäki -tilan sisällä olevalla Sibelcon Kvartsila -tilalla on saman niminen voimassa oleva kaivospiiri (kaivoslupa 2354), josta kaivoksesta jatkuvasti louhitaan mineraalia.</u> Tämä on siis erillinen pienempi kaivospiiri ja kaivos, josta noin kilometrin päässä etelämpänä sijaitsee suurempi Sibelcon kaivospiiri ja kaivos. Lisäksi Piimäki-tilalla on nimissäni voimassaoleva kaivosvaraus (VA2020-0046), johon tulen hakemaan malminetsintä lupaa lähikuukausina. <u>Nämä kaivos- ja malminetsintäluvut tulisi huomioida uudessa maakunta-kaavassa, kuten ne on huomioitu myös nykyisessä voimassa olevassa maakunta-kaavassa.</u> Maankäyttö- ja rakennuslaissa sekä perustuslaissa säädetty yhdenvertaisen kohtelun periaate edellyttää, että kaikki voimassa olevat kaivosluvut huomioidaan maakuntakaavoituksen kaikissa vaiheissa ja kaikissa kaavoitusvaihtoehdoissa. Lisäksi kiinnitän huomiota siihen, että ilmastonmuutoksen vaatima ja maailmanpoliittisen tilanteen nopeuttama vihreä siirtymä tulee vaatimaan investointeja Suomeen muodostumassa olevan	Kaavaehdotus laaditaan tässä teemassa VE2:n pohjalta. Kinahmille on VE2:ssa osoitettu mineraalipotentialinen alue, joka kattaa pienemmän, Kvartsilan 6 ha kokoisen kaivospiirin. Merkinnot on tarkoitus korvata nykyisen maakunta-kaavan malmipotentialisen alueen merkintä, (ek-1) joka kohdistuu Kvartsilan alueeseen. Kaavaehdotusvaiheessa pienempi kaivospiiri osoitetaan ja sen ympärille merkitään mineraalipotentialista aluetta osoittava merkintä. Joulukuussa 2021 voimaan tullut valtakunnallisesti merkittävän maisema-alueen status aiheuttaa maakunta-kaavaan veloitteen

16.5.2022

akkuteollisuuden klusterin tarvitsemien raaka-aineiden tuotantoon. Silica (SiO₂) on nousemassa nopeasti tehokkaampien ja edullisempien akkujen keskeiseksi raaka-aineeksi. Se merkitsee sitä, että <u>Kinahmin alueen mineraalipotentialilla (kvartsiitti SiO₂) on suuri valtakunnallinen ja eurooppalainen merkitys. Näistä syistä tulisi mineraalipotentialisen alueen merkintä Kinahmin alueella sisällyttää kaikkiin kaavoituksen vaihtoehtoihin.</u> Seuraavissa kuvissa (kuvamateriaali toimitetaan erikseen sähköpostilla, koska lomakkeen kautta ei ilmeisesti kuvien lähetys onnistu) ja linkeissä lisätietoa akkuteollisuuden murroksesta ja silican (SiO₂) merkityksestä: https://www.elkem.com/silicon https://www.silica-specialist https://www.tesmanian.com/ https://www.engadget.com/new https://www.pv-magazine.com/ Ulkoilureitti Tilalleni on merkitty kaavaluonnoksissa merkitty <u>ulkoilureitti. Tilalleni ei tule tehdä mitään sellaisia merkintöjä maankäytöstä, joiden merkintöjen sisältö voisi mahdollistaa maastoajoneuvojen, moottorikelkkojen tai muiden moottoriajoneuvojen käyttämän reitin perustamisen.</u> Koska tilani käyttötarkoitus on tulevaisuudessa kaivosalue, ei sille tulisi jo turvallisuussyistäkään osoittaa mitään ulkoilureittiä. Lausunto kuvineen löytyy vain verkosta.	osoittaa, ettei kaivostoiminnan maltillinen laajennus vaaranna maisema-alueen arvoja. Tulevaisuuden tarpeita varten osoitetaan mineraalipotentialisuutta kuvaava merkintä, jonka suunnitteluohjeeseen kirjataan maisemavaikutusten huomioiminen ja haitallisten vaikutusten pienentäminen. Maakuntakaavan vaikutusten arvioinnissa tuodaan esille Kinahmilla tapahtuvan kaivostoiminnan mahdollisen laajenemisen aiheuttamat maisemalliset vaikutukset. Vaikka kysymys on valtakunnallisesti merkittävästä maisema-alueesta, on maisemavaikutukset arvioitu tässä vaiheessa vähäisiksi. Ulkoilureitin sijainti on ohjeellinen ja se kuvaa yhteystarvetta. Aikanaan toteutettava reitti ei kulje kaivospiirien läheltä. Ulkoilureitti on tarkoitettu kävelyyn, hiihtoon tai maastopyöräilyyn. Moottorikelkoille osoitetaan erilliset reittiyhteydet.
V yksityishenkilö, Tervo	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tervo Pukkilansaari Hei, minulla on Tervossa Pukkilansaaren pohjoispäässä XX niminen tila omistuksessani. <u>Minua kiinnostaa millaisia mahdollisia suunnitelmia Pohjois-Savon maakuntakaavassa on koskien Pukkilansaarta.</u> Kiitoksia Teille.	Alueelle on luonnosvaihtoehdoissa osoitettu MU-merkintä (=maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on ulkoilun ohjaustarvetta). Tilan koillislaidalla on rantojesuojeluohjelman mukainen suojelualueen raja. Alue kuuluu kokonaisuudessaan vesistömatkailun kehittämisalueeseen vaihtoehdossa VE1 sekä viherverkostoon. Alueella on voimassa Rasvangin osayleiskaava (v. 1995), jossa rakentaminen ja maankäyttö on ratkaistu. MU-aluevaraus on peräisin vanhasta seutu-kaavasta. Kaavaehdotusvaiheessa ko. merkinnät käydään läpi ja poistetaan

16.5.2022

	vanhentuneet ja liian yksityiskohtaiset paikalliset merkinnät tai muutetaan merkintöjen esitystapaa yleispiirteisiksi.
W yksityishenkilö	Vastine
Kiitän mahdollisuudesta antaa palautetta kaavan vaihtoehtoista. Kangaslammen vapaa-ajan asukkaana, sekä maanomistajana haluan ilmaista kannattavani vaihtoehdossa VE1 Kyvykäs uudistuja esitettyjä periaatteita. Tiedämme että kasvun rajat tällä maapallolla on ylitetty. Maailman ylikulutuspäivä, eli se päivä, jolloin maapallon uusiutuvien luonnonvarojen käyttö on ylittänyt niiden tuoton, on viime vuosina ollut heinä-elokuussa. Suomalaisten elämäntavalla tämä rajapäivä on jo maaliskuuhuhtikuussa. Elämme siis jatkuvasti velaksi, tulevien sukupolvien kustannuksella. <u>Jatkuvan talouskasvun ideologia ei ole enää kestäväällä pohjalla. Siten en voi kannattaa Rohkea kasvaja-mallin ajatuksia, joissa takerutaan elämäntapaan, josta on tulossa mahdoton.</u> Kehityksen pohjaksi tulee ottaa degrowth-ajattelu, jossa sopeudutaan 0-kasvuun ja kohtuulliseen talouteen. Vain siten luonnonvaroja riittää myös tulevaisuudessa ja säilytämme toimivat ja monimuotoiset luonnon ekosysteemit. Jotka ovat omankin elämämme ehto. On oma etumme, jos voimme hallitusti sopeuttaa elämäntapamme. Tähän sisältyy varautuminen väestön ikääntymiseen ja vähentymiseen. Vaihtoehtona on pakon edessä tapahtuva muutos. Kuitenkin niin, että <u>Rohkea kasvaja-vaihtoehdossa on kannatettavaa maaseudun mahdollisuuksien tunnistaminen.</u> Viime aikojen tapahtumat maailmanpolitiikassa alleviivaavat omavaraisuuden tärkeyttä. On nähty ettei talouskasvu- ja tehokkuushakuinen ajattelu pidä kyllä elävinä. Niiden seurauksena väki on lähtenyt kaupunkeihin ja palvelut taantuneet, ”kun mikään ei kannata”. Mielestäni kyvykästä uudistumista olisi luontoa kunnioittavan elämän mahdollistaminen haja-asutusalueella. Siihen kuuluisi aidosti perhetila-kokoinen maa- ja puutarhatalous. <u>Kyvykäs uudistuja-mallissa erityisesti kannatan kunnianhimoisia tavoitteita hiilineutraaliudesta. Erityisesti tuulivoiman lisääminen energiantuotannossa VE1-ehdotuksen mukaisesti on kannatettavaa. Samoin kannatan erinomaiseksi määritettyä vesien tavoittelua. Metsätaloutta tullaan maakunnassa tarvitsemaan jatkossakin. Mutta todella kriittiseen tarkasteluun tulisi ottaa se, missä määrin</u>	Palaute merkitään tiedoksi. Kahden luonnosvaihtoehdon tutkimisella on haluttu herättää keskustelua esim. kasvuun liittyvistä teemoista. Tätä jatkokehitetään kaavaehdotusvaiheessa. Pääosa näistä tavoitteista säilyy kaavaehdotuksen pohjana. Vesientilan liian epärealistiseksi koettua tavoitetta tarkistetaan.

16.5.2022

tehty hakkuu hyödyttää kotimaatamme? Puusta tulisi valmistaa työllisyyttä ja verotuloja tuottavia korkean jalostusarvon tuotteita täällä Suomessa. Tuotekehitykseen ja suunnitteluun tulisi panostaa. <u>Yhtenäisten metsäalueiden pirstomisen välttäminen on tärkeä asia sekä luonnon että metsätalouden kannalta.</u> Metsän eläimet tarvitsevat riittävän laajoja yhtenäisiä alueita. Talousmetsien luonnonhoidosta tiedetään jo paljon. Tieto pitäisi vain ottaa laaja-alaiseen käyttöön. Erikseen kommentoin sivulla 26 kohdassa Ympäristön tila ja maakunnan luonnon monimuotoisuus esitettyjä lukemia metsistä ja niiden suojelusta Pohjois-Savossa. Suojeltujen metsien määrä kerrotaan matalaksi. Antaako lause metsä- ja kitumaan 4,5% suojelusta tai rajoitetusta metsätalouskäytöstä liian hyvän kuvan siitäkin vähestä? Kitumaat ovat heikkokasvuisia soita tai kallioita. Ne voivat olla luonnolle tärkeitä biotooppeja, mutta eivät todellista metsää. <u>Tausta-aineistossa olisikin hyvä kertoa %-osuus tiukasti suojellun kasvullisen metsämaan määrästä maakunnassa.</u> <u>Kartoilta näyttää puuttuvan suuri määrä viime vuosina METSO-ohjelmassa perustettuja suojelualueita.</u> Ne tulisi olla merkitty karttoihin viimeistään maakuntakaavan lopullisessa versiossa. Kaikki suojelualueet tulee olla maankäytön suunnittelussa huomioitu siten, ettei suojelualueen tarkoitus luonnon ja sen eläinten turvapaikkana vaarannu. Ajantasaisin saatavissa oleva tieto olisi saanut olla kartoilla jo tässä luonnonsuojeluvaiheessa, jotta taustatiedot ja niistä tehtävät päätelmät olisivat oikeita. <u>Rohkea kasvaja-vaihtoehdossa esitettyihin moottorikelkkareittein haluan puuttua erityisesti vastustettavana aiheena. Luontomatkailun ja virkistyskäytön tulee olla ekologisesti kestävä ja eettistä.</u> Saasteita ja melua aiheuttava huvi ajelu moottoriajoneuvoilla ei ole hyväksyttävää näinä ilmastonmuutoksen ja luontokadon aikoina. Moottorikelkkaurat haittaavat metsänhoito- ja hakkuutöiden järjestämistä. Moottoriajoneuvoilla ajo maastossa häiritsee metsän eläinten elämää ja altistaa ne törmäyksille ja jopa salametsästykselle. Usein nähdään ettei kelkkailu pysy uralla, vaan ajo karkaa lähialueille. Kelkkauraa ei voi talvikaudella käyttää muuhun liikkumiseen, joka on todella tehotonta maankäyttöä. Siispä <u>toivon ettei lopullisessa maakuntakaavassa enää osoiteta moottorikelkkareittejä.</u> Ainakaan niiden suunnitteluun, toteutukseen ja ylläpitoon ei pidä käyttää julkisia resursseja missään muodossa.	Ehdotusvaiheessa tarkistetaan, onko tietoa saatavilla. Ks. yleisvastine luonnonsuojelua koskevaan palautteeseen. Ajantasaista lähtötietoa tarkistetaan ja tuodaan kaavaehdotukseen. Kaavaehdotukseen tullaan osoittamaan reitistötarpeet, myös moottorikelkkareitistöt.
--	---

16.5.2022

Sen sijaan julkisia resursseja tulee käyttää kansanterveyttä ylläpitävän kuntoilun ja liikunnan edistämiseen luonnon ehdoilla.	
X yksityishenkilöt	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Korpisenkankaan tuulivoima-alue <u>Vastustamme Korpisenkankaan tuulivoima-aluetta.</u> Tuulivoimaloista aiheutuu kohtuutonta meluhaittaa, jota kaavoituksessa kautta linjan vähätellään ja käytetään liian optimistisia melumallinnuksia yhdessä liian suurten raja-arvojen kanssa. Aiheesta löytyy lukuisia artikkeleita, jossa ihmiset kärsivät ja ovat pahimmillaan joutuneet luopumaan kodeistaan. Ensisijaisesti <u>vaadimme koko aleen mitätöintiä ja toissijaisesti suoja-alueita asuin- ja lomarakennuksiin kasvatettavan merkittävästi.</u> Käytäntö on osoittanut, että <u>suunniteltu 1.5 km ei ole riittävä ja esimerkiksi Simon kunnassa (jossa näistä on jo runsaasti kokemusta) on säädetty 3 km suojaetäisyys.</u> Leppävirrallakin on jo kokemusta Sarkamäeltä, jossa edelleen painitaan meluongelmien kanssa. Voimaloita ei tulisi ehdoin tahdoin rakentaa liian lähelle asumuksia. Kaavaillun alueen läheisyydessä on vakituisia asumuksia, runsaasti vapaa-ajan asumuksia sekä hyviä kaavoitettuja rantatontteja. Rantatontti muutaman kilometrin päässä kaupungista, kuitenkin omassa rauhassa, alkaa olla jo harvinaisuus. Olemme juuri rakentaneet alueelle oman talon ja paikkaa valittaessa pääkriteerinä oli juuri rauha ja hiljaisuus. Ehdot täytyivät erinomaisesti, sillä alue on riittävän kaukana valtatiestä, eikä muutenkaan lähistöllä ole vilkkaasti liikennöityjä teitä. Tonttia valittaessa kävimme tarkkaan läpi sen hetkisen maakuntakaavan ja varmistimme vielä erikseen, että lähistölle ei ole suunnitteilla tuulivoimaloita. Nyt tuntuu aivan kohtuuttomalta, että heti talon valmistuttua tämä on romuttumassa aivan täysin. Huolta herättää myös välkevaikutus, koska toinen meistä kärsii pahasta migreenistä, jonka vilkkuvat valot laukaisevat.	Korpisenkankaan tuulivoima-alue osoitetaan kaavaehdotuksessa Riikinnevalle, Lepävirran kunnan alueelle. Puolustusvoimien antaman palautteen perusteella sen toteuttamiseksi tarvitaan VTT:n tutkavaikutusselvitys. Maakuntakaava on yleispiirteinen kaavataso ja sen selvityksetkin vielä varsin yleispiirteisiä. Maakuntakaavavaiheessa 1,5 km etäisyys asutukseen on katsottu riittäväksi. Mahdollisen hankesuunnittelun yhteydessä selvitetään meluvaikutukset aina tarkemmin.

16.5.2022

Suurin ongelma on melu, mutta voimalat tuhoavat myös luonnonkauniit maisemat sekä Sorsavedeltä että Osmajärveltä. Ja ne tulevat näkymään Varkauteen asti, Sorsakoskesta puhumattakaan. Kyseistä aluetta tulisi kehittää ennemminkin virkistyskäyttöön ja luonnonsuojeluun. Suomesta löytyy kyllä tyhjää tilaa voimaloille, jossa ne eivät häiritse asumista.	
Y yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Maakuntakaava luonnos 2. vaihe <u>Maakuntakaavan on oltava mahdollisimman yleispiirteinen ja vältettävä kaikin tavoin yksityiskohtaisia merkintöjä.</u> Maakuntakaava palvelee kuntien itsehallintoa sitä paremmin, mitä strategisempi kaava on. Nyt esitetty luonnos on liian tarkka. Maatalouden toimintaedellytykset Kaavoituksen on turvattava tai ainakin mahdollistettava Suomen huoltovarmuuden säilyminen. Tämä tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, ettei maatalouskäytössä olevalle pellolle pidä osoittaa sellaisia merkintöjä, mitkä vaarantavat peltoviljelyn. Kaavamerkinnoilla ei pidä edistää peltojen poistumista viljelykäytöstä. <u>”Rohkean kasvajan” Taajamatoimintojen alueen maininta ”Taajamatoimintojen alue -merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.” Osoittaa oikeaa tavoitetta. Kuitenkin sana ”tarvittaessa” mitätöi muun lauseen ja on poistettava.</u> Luonnonmonimuotoisuuden ja viihtyvyydenkin näkökulmasta katsottuna olemassa olevan asutuksen välittömässäkin läheisyydessä olevat pellot tuovat lisäarvoa alueelle. Kaavaa laadittaessa kannattaa muistaa, että maakuntamme vanhimmat pellot ovat aikoinaan muotoutuneet niin maaperän kuin pienilmaston mukaan parhaille viljelymaille. Jos nyt kyseiset pellot poistetaan viljelykäytöstä, menetetään samalla tuotantovarmuudeltaan parhaimmat viljelyalueet. Lisäksi, kun huomioidaan nykyiset ilmastotavoitteet, ei uusien peltojen raivaamista pidetä suotavana. Tulevaisuudessa peltojen raivaamista tullaan muutenkin rajoittamaan suuresti. Monesti pitkään viljelyssä ollut pelto on	Yleispiirteisyyteen, joustavuuteen ja selkeään esittämistapaan kiinnitetään erityistä huomiota kaavaehdotusta laadittaessa. Ks. yleisvastine kappaleesta 1.1.

16.5.2022

houkutteleva rakennusmaa helppoutensa ja sijaintinsa takia, mutta sen säilyttäminen edelleen peltona on pääsääntöisesti aina ympäristöteko parhaasta päästä. <u>”Kyvykkään uudistajan” maaseudun kehittämisvyöhykkeen raja</u><u>us on tarpeeton.</u> Yleisen tahtotilan on oltava maatalouden mahdollistava ja metsä- ja peltoalueiden säilyttävä koko Pohjois-Savon alueella. Jokainen maanomistaja tekee sitten omat päätöksensä pidemmällä tähtäimellä maaomaisuutensa osalta, kaavamerkinnot eivät sitä saa tehdä. <u>On täysin tarpeetonta puhua ainoastaan ma</u><u>totalouksiin suuntautuvasta raskaasta liikenteestä.</u> Tiestöä ja alemmaa tieverkostoa tarvitsee kaikki maa- ja metsätalous. <u>Maakuntakaavaan ei tule laittaa suunnitteluohjetta peltojen käytölle,</u> koska maatalouden tuotantosuuntia ohjaa maatalouspolitiikka ja viime aikoina nähty globaali tilanne. Ruuantuotanto on paikkaan sidottu! Jotta meillä olisi tulevaisuudessaakin mitä syödä, tarvitsemme ruuantuotantorauhan. Virkistysalueet ja reitit <u>Toteutumattomia reittejä ei tule merkitä kaavaan.</u> Myöskään paikallisia reittejä ei tule merkitä kaavaan. Kaavavalmistelu yhteydessä ei ole selvitetty reitin tarpeita ja käyttömahdollisuuksia. <u>Moottorikelkkareittien merkitseminen kaavaan ei ole perustelua varsinkaan ilmastopoliittisista syistä.</u> Viherverkostot Pohjois-Savon maakuntakaavassa <u>viherverkoston merkitseminen ei ole tarpeellista.</u> Pohjois-Savossa viherrakenteen riittävyys ja luontoalueiden kytkeytyneisyys ei muodostu ongelmaksi. Lisäksi, kun huomioidaan, etteivät viherverkostot ole oikeusvaikutteisia, niiden merkitseminen on vain hämmentävää ja resurssien tuhlaamista. <u>MRL ei tunne termiä viherrakenne eikä siitä johdettua viherverkostoa.</u> Olisi erittäin harhaanjohtavaa, jos tällainen termi tulee joskus lakiin, jolloin sille pitäisi olla myös tarkat määritelmät, ja maakuntakaavassa olisi jo näitä merkintöjä. Maa- ja metsätalouden sekä muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava koko kaavan alueella, ei ainoastaan viherverkoston kohdissa.	Maaseudun kehittämisvyöhykkeeseen (maito- ja liha/karjatalous) on tunnistettu maakunnan tyypillisimmät alueet paikkatietojen perusteella. Merkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja tunnistaa Pohjois-Savon alueiden erilaisuutta. Maa- ja metsätalouden liikennöintitarpeet tuodaan yleisemmin esille kaavaehdotuksessa. Ks. yleisvastine 1.6. Suunnitteluohjeella tuodaan esille maakuntakaavan tavoitetta. Harkitaan sen säilyttämistä ja/tai sanamuotoa kaavaehdotuksessa. Kaavaehdotukseen osoitetaan sekä retkeily-, melonta- että moottorikelkkareitit yhteystarvemerkinnöillä. Reiteissä painottuvat liikunnalliset ja ylimaakunnalliset sekä matkailukeskusten kannalta tärkeät reitit. Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa. Ks. yleisvastine viherverkoston koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.2. Viherverkoston esittämisestä kaavaehdotuksessa ei olla luopumassa, mutta merkintätapaa kehitetään. Ks. yleisvastineet 1.2 ja 1.10. MRL-uudistuksen keskeydyttyä maankäytön osalta, maakuntakaavatyökin saa työrauhan. Pohjois-Savon liiton näkemyksen mukaan viherverkoston osoittaminen ei ole voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain vastaista. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joita maakuntakaavoituksessakin tulee toteuttaa, todetaan, että ”<i>Edistetään luonnon</i>
---	--

16.5.2022

Metsätalous Metsäalueille ei ole syytä merkitä rajoituksia. Kaavassa voi olla näkyvissä korkeintaan olemassa olevat luonnonsuojelualueet. Kaavoitusta ei tule käyttää luonnonsuojelun välineenä. Suomessa on toimivat vapaaehtoisen suojelun mekanismit (METSO ja Helmi), näillä ei ole mitään tekemistä kaavoituksen kanssa. Vaihtoehdossa ”Kyykäs uudistaja” kohdassa ”viherverkostot” suunnitteluohjeessa oleva kohta ”Luonnonsuojelualueita on täydennettävä maakunnalle tyypillisillä, mutta nykyisin aliedustetuilla luontotyypeillä ja luontotyyppiyhdistelmillä” osoittaa, että ollaan siirtymässä vapaaehtoisesta lähestymistavasta pakkosuojeluun. Molemmissa kaavaehdotuksissa (Viitoskäytävän ja ysikäytävän kehittämisvyöhykkeet ja Viitostien kehittämisvyöhyke) käytetään sanamuotoa <u>ekologisten yhteyksien jatkuvuus</u>. Termi ei saa johtaa esim. metsienkäytön rajoittamiseen. Metsälaki ohjaa riittävästi metsien hoitoa ja käyttöä.	<i>monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön soveltuvien alueiden riittävyydestä sekä viheralueverkoston jatkuvuudesta.”</i> Kaavaehdotuksessa tarkistetaan luonnonsuojelualueiden ajantasaisuus. Ks. yleisvas-tine 1.3. Korostetaan suojelun vapaaehtoi-suutta. Maininta ohjaa pikemminkin teiden ja rakennettujen alueiden suunnittelua otta-maan ekologiset yhteydet huomioon.
Z yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Maakuntakaava 2. vaihe luonnos <u>Maakuntakaavan on oltava mahdollisimman yleispiirteinen ja väl-tettävä kaikin tavoin yksityiskohtaisia merkintöjä. Maakuntakaava palvelee kuntien itsehallintoa sitä paremmin, mitä strategisempi kaava on. Nyt esitetty luonnos on liian tarkka.</u> Maatalouden toimintaedellytykset <u>Kaavoituksen on turvattava tai ainakin mahdollistettava Suomen huoltovarmuuden säilyminen. Tämä tarkoittaa yksinkertaisuudes-saan sitä, ettei maatalouskäytössä olevalle pellolle pidä osoittaa sellaisia merkintöjä, mitkä vaarantavat peltoviljelyn. Kaavamerkin-nöillä ei pidä edistää peltujen poistumista viljelykäytöstä.</u> <u>”Rohkean kasvajan” Taajamatoimintojen alueen maininta ”Taaja-matoimintojen alue -merkintä ei estä maa- ja metsätalouskäytössä olevien alueiden säilyttämistä tarvittaessa nykyisessä käytössään.” Osoittaa oikeaa tavoitetta. Kuitenkin sana ”tarvittaessa” mitätöi muun lauseen ja on poistettava. Luonnonmonimuotoisuuden ja</u>	Yleispiirteisyyteen ja selkeään esittämista-paan kiinnitetään erityistä huomiota kaava-ehdotusta laadittaessa. Strategisuutta lisätään kaavaehdotusvaiheessa. Ks. yleisvas-tine kappaleesta 1.1.

16.5.2022

viihtyvyydenkin näkökulmasta katsottuna olemassa olevan asutuksen välittömässäkin läheisyydessä olevat pellot tuovat lisäarvoa alueelle. Kaavaa laadittaessa kannattaa muistaa, että maakuntamme vanhimmat pellot ovat aikoinaan muotoutuneet niin maaperän kuin pienilmaston mukaan parhaille viljelymaille. Jos nyt kyseiset pellot poistetaan viljelykäytöstä, menetetään samalla tuotantovarmuudeltaan parhaimmat viljelyalueet. Lisäksi, kun huomioidaan nykyiset ilmastotavoitteet, ei uusien peltojen raivaamista pidetä suotavana. Tulevaisuudessa peltojen raivaamista tullaan muutenkin rajoittamaan suuresti. Monesti pitkään viljelyssä ollut pelto on houkutteleva rakennusmaa helppoutensa ja sijaintinsa takia, mutta sen säilyttäminen edelleen peltona on pääsääntöisesti aina ympäristöteko parhaasta päästä. <u>”Kyvykkään uudistajan” maaseudun kehittämisvyöhykkeen raja</u> <u>on tarpeeton.</u> Yleisen tahtotilan on oltava maatalouden mahdollistava ja metsä- ja peltoalueiden säilyttävä koko Pohjois-Savon alueella. Jokainen maanomistaja tekee sitten omat päätöksensä pidemmällä tähtäimellä maaomaisuutensa osalta, kaavamerkinnot eivät sitä saa tehdä. On täysin tarpeetonta puhua ainoastaan maatalouksiin suuntautuvasta raskaasta liikenteestä. Tiestöä ja alemmaa tieverkostoa tarvitsee kaikki maa- ja metsätalous. <u>Maakuntakaavaan ei tule laittaa suunnitteluohjetta peltojen käytölle,</u> koska maatalouden tuotantosuuntia ohjaa maatalouspolitiikka ja viime aikoina nähty globaali tilanne. Ruuantuotanto on paikkaan sidottu! Jotta meillä olisi tulevaisuudessaakin mitä syödä, tarvitsemme ruuantuotantorauhan. Virkistysalueet ja reitit <u>Toteutumattomia reittejä ei tule merkitä kaavaan. Myöskään paikallisia reittejä ei tule merkitä kaavaan.</u> Kaavavalmistelun yhteydessä ei ole selvitetty reitin tarpeita ja käyttömahdollisuuksia. Moottorikelkkareittien merkitseminen kaavaan ei ole perustelua varsinkaan ilmastopoliittisista syistä. Viherverkostot <u>Pohjois-Savon maakuntakaavassa viherverkostojen merkitseminen ei ole tarpeellista.</u> Pohjois-Savossa viherrakenteen riittävyys ja luontoalueiden kytkeytyneisyys ei muodostu ongelmaksi. Lisäksi, kun huomioidaan, etteivät viherverkostot ole oikeusvaikutteisia,	Maaseudun kehittämisvyöhykkeeseen (maito- ja liha/karjatalous) on tunnistettu maakunnan tyypillisimmät alueet paikkatietojen perusteella. Merkintä ei sulje pois muiden alueiden kehittämispotentiaalia, mutta se kuvaa ja tunnistaa Pohjois-Savon alueiden erilaisuutta. Maa- ja metsätalouden liikennöintitarpeet tuodaan yleisemmin esille kaavaehdotuksessa. Ks. yleisvastine 1.6. Suunnitteluohjeella tuodaan esille maakuntakaavan tavoitetta. Harkitaan sen säilyttämistä ja/tai sanamuotoa kaavaehdotuksessa. Kaavaehdotukseen osoitetaan sekä retkeily-, melonta- että moottorikelkkareitit yhteystarvemerkinnöillä. Reiteissä painottuvat ylikunnalliset ja ylimaakunnalliset sekä matkailukeskusten kannalta tärkeä reitit. Reitin yksityiskohtaisempi suunnittelu tulee tehdä yhteistyössä maanomistajien kanssa. Ks. yleisvastine viherverkostoja koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.2. Viherverkoston esittämisestä kaavaehdotuksessa ei
--	--

16.5.2022

niiden merkitseminen on vain hämmentävää ja resurssien tuhlaamista. <u>MRL ei tunne termiä viherrakenne eikä siitä johdettua viherverkoston.</u> Olisi erittäin harhaanjohtavaa, jos tällainen termi tulee joskus lakiin, jolloin sille pitäisi olla myös tarkat määritelmät, ja maakuntakaavassa olisi jo näitä merkintöjä. Maa- ja metsätalouden sekä muiden maaseutuelinkeinojen toiminta- ja kehittämisedellytykset on turvattava koko kaavan alueella, ei ainoastaan viherverkostojen kohdissa. Metsätalous <u>Metsäalueille ei ole syytä merkitä rajoituksia.</u> Kaavassa voi olla näkyvissä korkeintaan olemassa olevat luonnonsuojelualueet. Kaavoi- tusta ei tule käyttää luonnonsuojelun välineenä. Suomessa on toimivat vapaaehtoisen suojelun mekanismit (METSO ja Helmi), näillä ei ole mitään tekemistä kaavoituksen kanssa. Vaihtoehdossa ”Kyy- käs uudistaja” kohdassa ”viherverkostot” suunnitteluohjeessa oleva kohta ”Luonnonsuojelualueita on täydennettävä maakun- nalle tyypillisillä, mutta nykyisin aliedustetuilla luontotyypeillä ja luontotyyppiyhdistelmillä” osoittaa, että ollaan siirtymässä vapaa- ehtoisesta lähestymistavasta pakkosuojeluun. <u>Molemmissa kaavaehdotuksissa (Viitoskäytävän ja ysikäytävän ke- hittämisyöhykkeet ja Viitostien kehittämisvyöhyke) käytetään sa- namuotoa ekologisten yhteyksien jatkuvuus.</u> Termi ei saa johtaa esim. metsienkäytön rajoittamiseen. Metsälaki ohjaa riittävästi metsien hoitoa ja käyttöä.	olla luopumassa, mutta merkintätapaa kehi- tetään. Ks. yleisvastineet 1.2 ja 1.10. MRL-uudistuk- sen keskeydyttyä maankäytön osalta, maa- kuntakaavatyökin saa työrauhan. Pohjois- Savon liiton näkemyksen mukaan viherver- koston osoittaminen ei ole voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain vastaista. Val- takunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa, joita maakuntakaavoituksessakin tulee to- teuttaa, todetaan, että ”Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säily- mistä. Huolehditaan virkistyskäyttöön sovel- tuvien alueiden riittävyydestä sekä viher- alueverkoston jatkuvuudesta.” Kaavaehdotuksessa tarkistetaan luonnon- suojelualueiden ajantasaisuus. Ks. yleisvas- tine 1.3. Korostetaan suojelun vapaaehtoi- suutta. Maininta ohjaa pikemminkin teiden ja ra- kennettujen alueiden suunnittelua otta- maan ekologiset yhteydet huomioon.
Ä yksityishenkilö, lisalmi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: lisalmi, OP pankkitalo, 1986 Louhenkatu/Savonkatu Tällä hetkellä voimassa olevan asemakaavan mukaan omista- mamme (Timosaurus Oy) entinen lisalmen Osuuspankin kiinteistö on merkitty voimassa olevassa kaavassa liikerakennuksen kortteli- alueeksi (AL). Varsin tuoreessa ydinkeskustan kaavamuutoksessa arvioitiin laajasti ydinkeskustan alueella sijaitsevien rakennusten suojelutarvetta. Tässä laajassa selvitystyössä ns. HOP:n talo	Maakuntakaavatyössä tavoitteena on ollut modernin aikakauden maakunnallisesti merkittävän rakennuskannan osoittaminen. <i>Pohjois-Savon moderni rakennettu kulttuu- riympäristö - Arvottamistyöryhmän loppura- portissa</i> lisalmen osuuspankin rakennus on arvotettu maakunnallisesti merkittäväksi: Osuuspankki (M=kaupunkikuvallinen arvo) Säilyneisyys julkisivujen osalta. Paikallisesti ainoa pankkimonumentti. Ulkoasu säilynyt,

16.5.2022

arvioitiin suojelukohteeksi, mutta ei kuitenkaan omistamaamme OP- toimitaloa. Nyt nähtävillä olevassa <u>maakuntakaavaluonnoksessa on omistamamme kiinteistö merkitty kaavamerkinnällä 113, merkittävänä maakunnallisena rakennutun kulttuuriympäristön kohteena nro 121 (M,R,H, A) OP-pankkitalo, HOP-pankkitalo jne. Ilmeisesti omistamamme kiinteistö on noussut suojeltavaksi modernina aikakautensa rakennuskohteena.</u> Huolestamme on, että maakuntakaavaluonnoksen merkintä rajoittaa kiinteistömme kehittämistä. Entinen Iisalmen Osuuspankin toimitalo on valmistunut vuonna 1986 sen ajan mukaisesti pankkikonttoriksi laajoine auloinen ja muine tiloineen, joiden käyttötarkoitus muuttuu lähivuosina. Kiinteistön käyttötarkoitusta ja toiminnallisuutta joudutaan lähivuosina muuttamaan, jotta tilojen käyttöaste voidaan turvata. Kiinteistö sijaitsee keskeisellä paikalla Iisalmen ydinkeskustasta ja olisi onnetonta jos kiinteistön käyttö näin keskeisellä paikalla jäisi vajaaksi. Iisalmen ydinkeskustan alueella on useita tyhjiä liikehuoneistoja ja yksi syy tähän on, että kiinteistöjen käyttötarkoitusta ei ole pystytty muuttamaan kaupunkilaisten askäskäyttämisen mukaisesti. <u>Esitämme, että maakuntakaavaehdotusta tarkistetaan niin, että muutos turvaa omistamamme kiinteistön kehittämissuunnitelmat ja tarvittavat rakenteelliset muutokset. Jos tämä ei ole muuten mahdollista pyydämme, että omistamamme kiinteistö (OP-pankkitalo) poistetaan ko. luettelosta.</u> TIMOSAURUS OY / Ismo Partanen	sisätiloissa jonkin verran muutoksia. Kuulua keskustan liikerakennusten kokonaisuuteen. Osuuspankki on osoitettu osana keskustan liikerakennusten kokonaisuutta MA-merkinnällä, eikä sille ole osoitettu kohdemerkintää, joka korostaisi juuri sen rakennuksen merkitystä. Kulttuuriympäristöä koskevia alueellaisia merkintöjä selvennetään kaavaselostukseen. Tilanteissa, joissa alueellisille kohteille on arvottamisen perusteella tunnistettu kaupunkikuvallinen merkitys (koodi M), on huomattava, että alueen kaupunkikuvallinen ilme kestää yleensä muutoksia. Maakuntakaavassa osoitettu alueellinen merkintä (MA) ei suoraan estä kiinteistön käyttötarkoituksen ja toiminnallisuuden kehittämistä.
Ä yksityishenkilö, Rautavaara	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: <u>Tuulivoiman rakentaminen ja viherverkostomerkinnät Rautavaaran Hiirikylän näkökulmasta</u> Taustaa: Omistan Rautavaaran kunnan Hiirikylässä Hiirenjärven itärannalla olevan x-niminen tilan, jolla sijaisee myös sinne rakennuttamani vapaa-ajan asunto rakennuksineen.- Hiirenjärvi on n. neljä km pitkä, kapeahko, leveimmältä kohdaltaan 900 m leveä ja melko syvä, hiekka- ja osin jyrkkärantainen erämainen järvi korkeiden vaa-rojen välissä, lännessä Maaselän- ja idässä Rötymäki. -Järveen laskee pari puroa ja eteläpäästä lähtee vanha uittojoki, joka johtaa Valtimon vesiin ja sieltä edelleen Pieliseen Vuoksen- vesistöön.	

16.5.2022

Kaskitalonpojat ovat asettuneet järven rantamille jo satoja vuosia sitten. - Kylä on autioitunut 1960-luvulta lähtien, niin että jäljellä on vain yksi savu, vakituinen asunto. -Kiineistöt ovat jääneet pääasiassa kylässä asuneiden vanhojen sukujen nimiin, mm. Tiaisen suku on asettunut Hiirikylään jo v.1716, Ison-Vihan aikaan, ja omistaa siellä edelleen kiinteistön, nyt jo 10.sukupolvessa. -Järven itäranalle on tehty muutamia kesämökkejä tai korjattu vanhoja asuinrakennuksia kesäkäyttöön. - Järven eteläpäässä Stora-Enso omistaa isoja alueita.

Metsät ovat normaalissa talouskäytössä. - Pari metsänomistajaa ovat tehneet Pohjois-Savon metsäkeskuksen kanssa määräaikaisia sopimuksia muutamasta järveen rajoittuvasta luontokohteesta.

Hiirenjärven puhtaissa, hiljaisissa, luonnon hiekkarantaisissa vesissä viihtyvät muuttolinnut: joutsenet ja hanhet. - Kuikka, sorsalinnut, käpytikat, korpit ja palokärki esiintyvät. Kanalinnut: pyyt pesivät sekä teeret soivat ja pesivät. - Kesäisin västäräkit, rantasipit, haarapääskyt, mustarastaat ja siepot ilmestyvät pihapiiriin. -Joskus punatulkutkin voivat näyttäytyä. Hirvet, sudet, ahmat ja karhut ovat liikkuneet vuosien mittaan aivan rantamaisemissa.

Maakuntakaavaluonnos herättää muutamia mietteitä ja kysymyksiä hiirikyläläisenä maanomistajana ja kesäasukkaana.

A. Tuulivoiman rakentaminen: Kaavaluonnoksissa on esitetty mahdollisina tuulivoima-alueina Rautavaaran Maaselän aluetta, kohde 18, - hyvin suurena, sekä pienempänä Rautavaaran Kuohulehdeon aluetta, kohde 17.- Molemmat kohteet sijoittuvat lähelle x-tilan - kiinteistöäni, Maaselän alue hieman alle 2 km:n ja Kuohulehdon alue noin 2,5 km:n päähän x-kiinteistöstäni. - Molemmilla tuulivoimalapuistoilla tulisi olemaan hyvin huomattava, järjestyttävä vaikutus Hiirikylän ja erityisesti Hiirenjärven ääni- ja rantamaisemiin. Mielestäni tuulivoimalat tulisi sijoittaa toteutuessaan mahdollisimman kauas Hiirenjärven tuntumasta, etteivät niiden aiheuttamat äänet ja välkkeet häiritsisi luontoelämää, esim. muuttolintuja tai ranta-asukkaiden elämää.

B. Hiirikylä viherverkostoon? - Hiirikylän alue, siis myös yksityisten omistamat maat ollaan luonnoksissa merkitsemässä maakunnan viherverkostoon. - Mitä tämä sitten tulisi käytännössä tarkoittamaan? -Tulisiko se merkitsemään ajan mittaan tiukempia

Kaavaehdotusvaiheessa tuulivoimateemaa, kuten muitakin kaavaratkaisuja, tarkastellaan vielä tarkentuvan selvityksen, sekä saadun palautteen pohjalta uudelleen. Vastineista kirjoitettaessa (12.5.) lopullisesti kaavaehdotuksessa osoitettava tuulivoima-alueiden verkosto ei ole vielä valmis.

Kaavaehdotusvaiheessa tuulivoimarakentamisen vaikutuksia arvioidaan vielä uudelleen. mahdollisten tuulivoimahankkeiden toteutumisvaiheessa selvitykset tarkentuvat.

Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoa koskevista merkinnöistä ei

16.5.2022

<u>rajoituksia nykyisiin metsänkäyttömuotoihin, kuten metsän uudistamisiin, soiden ojituksiin, lannoituksiin jne.; metsän omistajien saamiin Kemera-tukiin? - Entä maanomistajan rakennusoikeuksiin?</u> - Vaikka nyt voidaan sanoa, että maakuntakaavalla ei ole oikeusvaihtokutuksia, vaan vasta tarkemmilla kaavoilla tai lainsäädännöllä, niin käytäntö on käsitykseni mukaan useasti osoittanut, että viranomaiset ovat ryhtyneet ennakoivasti, ohjeellisesti, tiukemmin suhtautumaan suojelumerkinnällä olevien alueiden muihin maankäyttömuotoihin. On syytä huomata, että <u>Tiilikjärven kansallispuiston alue on hyvin todennäköisesti laajenemassa merkittävästi ja tulee silloin varsin lähelle Hiirikylää ja Hiirenjärveä. -Tämä osaltaan tullee ajan mittaan lisäämään suojelupaineita ja määräyksiä ko. puiston läheisyydessä olevia alueita kohtaan.</u> - En vastusta sinänsä lainkaan metsien ja luonnon suojelua, koska minullakin on osa rantamaistani vapaaehtoisen suojelun piirissä (n.2,2 ha, jo yli 20 v.), mutta <u>vastustan sitä, että jos joillakin kaava- ym. merkinnöillä asetetaan syrjäkulman maanomistajat muita maanomistajia heikompaan asemaan.</u> Kannatan sitä, että <u>edetään vapaaehtoisen suojelun kautta</u>, jolloin säilyy tasapaino maan omistamisen eri muotojen, suojelun ja taloudellisen käytön välillä yhteiskunnan yleisten säädösten puitteissa. Suojelumerkintöjen ollessa kaavassa, on myös mahdollista, että jotkut suojeluaktivistit katsovat niiden olevan sitovia ja aloittavat metelin, mikäli katsovat jonkun aiotun alueen käyttömuodon, sinänsä sallitun, olevan vastoin heidän näkemystään. -Tällöin maanomistaja jää helposti yksin, ilman riittävää suojaa. - Esim. metsänostajat pelästävät, kaupat peruuntuvat tai vähintäänkin maanomistaja julkisesti tuomitaan. - Vuosikymmenien hoitotyöt ja panokset metsänsä hyväksi voi valua hukkaan. Esitän siksi, <u>että maakuntakaavaehdotuksesta poistetaan vihervestomerkintä ainakin Hiirikylän siltä osalta kuin se kohdistuu Hiirenjärven itärannan kiinteistöihin aina Nurmeksen kaupungin rajaan saakka.</u>	luovuta kokonaan, mutta merkinnän tapaa ja sisältöä tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Luonnosvaiheen merkintöjä laadittiin ennakoiden tuolloin vireillä ollut Maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Uudistus on nyt keskeytetty maankäyttöä kosvalta osalta, joten vastaavanlaista ennakkointia ei enää ehdotusvaiheessa tehdä. Kaavaehdotuksessa tarkistetaan luonnon-suojelualueiden ajantasaisuus. Tiilikjärven kansallispuiston laajenemisella ei tiettävästi ole vaikutusta sen ulkopuolisen alueen suojelupaineeseen. Kaavaratkaisuissa on pyrkimys tasapuolisuuteen silloin, kun suunnittelun lähtötilanne on sama. Täydennettävässä selvityksessä tuodaan esille Pohjois-Savon koillis- ja pohjoisosien merkitys yhtenäisten luontoalueiden kannalta. Vapaaehtoista suojelua korostetaan myös kaavaehdotusvaiheessa. Ks. luonnonsuojelua koskeva yleisvastine kappaleessa 1.3. Kuten edellä mainitaan, viherverkoston esitystapa tulee muuttumaan kaavaehdotuksessa.
Ö yksityishenkilö, Siilinjärvi	Vastine
Me allekirjoittaneet <u>uudistamme omalta osaltamme siilinjärveläisten asuinalueiden asukkaiden 16 - 25.9.2019 maakuntahallitukselle/ Pohjois-Savon Liitolle tekemän muistutuksen sisällön.</u>	

16.5.2022

Muistutuksen allekirjoitti 520 Yaran tehtaan ja kaivoksen lähialueilla asuvaa asukasta ja 12 asunto-osakeyhtiötä. Muistutuksen allekirjoittajat olivat pääosin Siilinjärven Jynkänlahdelta, Tynnöriseltä, Leppäkaarteesta, Sulkavanniityltä ja Simonsalosta. Muistutus on liitteenä. Sen lisäksi me <u>uudistamme 26.9.2021 allekirjoittamamme muistutuksen, jossa kiinnitimme erityisen huomion asukkaiden perusoikeuksien toteutumiseen. Korostimme, että ne on otettava huomioon kaikessa yhteiskunnan päätöksenteossa.</u> Muistutus on liitteenä. Nyt arvioitavana olevassa Maakuntakaavan 2040 2. vaiheen kaavaselostusluonnoksessa ei kaivosalueen laajentumisasiaa käsitellä vielä kukaan yksityiskohtaisesti, vaan lausutaan siihen palattavan ehdotusvaiheessa, jolloin käytettävissä on syksyllä 2021 käynnistyvän YVA- ohjelman tuottamaa selvitysaineistoa. <u>On erikoista, että yleispiirteiseen maakuntakaavaan otetaan yhden teollisuusyrityksen ympäristölupaan liittyvä YVA - selvitys ratkaisevaksi edellytykseksi kaavaselosteen muotoilussa ja kaavaratkaisussa. Tätä ei voida pitää tasapuolisena menettelynä. Viranomaisen luovuttaa näin toimimalla julkista valtaa yksityiselle taholle.</u> Selvitystä ei ole syytä odottaa. Mikäli kaavan osalta näin tullaan lopulta toimimaan, palaamme osaltamme asiaan selvitysten valmistuttua. Kaavaselostuksessa on otettu esille uutena asiana viherverkostot, luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu. Tavoitteena kaavassa on luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö. Luonnon monimuotoisuuden kato on maailmanlaajuinen ilmiö, vaikka ratkaisut sen torjumiseksi ovat paikallisia. Luonnoksessa viherverkostoon kuuluu maakuntakaavan teemoja luonnonsuojelusta virkistykseen, retkeilyalueisiin ja -reitistöihin, hiljaisiin alueisiin ja maisema-alueisiin. <u>Uusi viheryhteysmerkintä on Kuopionniemeltä pohjoiseen, Siilinjärven ja Sänkimäen kautta Tahkon länsipuolen Natura 2000 alueelle. Tämä linjaus mahdollistaa asukkaiden elinolosuhteiden huomioon ottamisen myös Siilinjärvellä, nyt käsiteltävänä olevilla asuinalueilla. On tärkeää, että Siilinjärven kirkonkylän lähistölle, kunnan asutukseen asemakaavoittaman alueen äärelle turvataan asuinviihtyisyyden vuoksi riittävästi viherympäristöä, virkistysaluetta, hiljaista aluetta ja ympäristön viihtyisyyttä.</u>	Selvitysaineiston tuottamisessa ja hyödyntämisessä ei ole mitään poikkeavaa. Laajoissa hankkeissa julkisen toimijan on taloudellisesti mahdollista laatia/laadituttaa julkisin varoin vastaavaa selvitysaineistoa. YVA-menettelyä ohjaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhteysviranomaisena. Yhteysviranomaisen arvioi hankkeesta vastaavan asiantuntijuuden. Selvitysten luotettavuus varmistetaan sitä kautta. Maakunnan liiton tehtävänä on maakunnan suunnittelu eli yhteensovittaa ja suunnitella selvitysaineiston ja muun lähtötiedon perusteella kaavaratkaisu. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoa ja viheryhteyksiä koskevista merkinnöistä ei luovuta, mutta merkinnän tapaa ja sisältöä tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Ekologisissa yhteyksissä on tunnistettu merkittävä estevaikutus Siilinjärvellä liikenneväylien, taajamarakenteen, laajan kaivosalueen ja järvikuviodien vuoksi jo v. 2010 laaditussa ekologisen verkoston selvityksessä (Sito Oy, 2010).
--	--

16.5.2022

On turvattava se tarkoitus, joka kunnalla oli, kun se kaavoitti edellä mainittuja asuinalueita silloin, kun Yaran toiminta oli etäämpänä asutuksesta. <u>Toteutetun asuttamisen ja käsillä olevan Yaran toiminnan laajenemissuunnitelmien välillä on ristiriita, joka on ratkaistava siten, että vallitseva olotila otetaan riittävästi asukkaiden kannalta huomioon. Siihen kuuluvat myös maisemalliset arvot. Yaran kaivoksen laajeneminen kirkonkylän suuntaan romuttaa näiden periaatteiden toteutumisen.</u> Aikaisempaa muistutustamme toistaen vielä korostamme, että <u>alueen asukkaat ovat hankkineet asuntonsa ja valinneet asuinpaikkansa asemakaava-alueelta tai julkisen viranomaisen muutoin antaman luvan nojalla, ja investoineet asuntoonsa usein elämän säästönsä. Asemakaavassa, joka on syntynyt nykyisen kaivoksen ja sen kaatopaikan kanssa samoihin aikoihin, on luvattu päätöksen tekemille ihmisille asumiseen soveltuva asuinpaikka. Samoin on tehty myönnettäessä alueelle rakennuslupia. Asukkaat odottavat, että Siilinjärven kunta ja maakuntahallinto puolustavat tämän perusteella kansalaisten perustuslaissa vahvistettuja perusoikeuksia, erityisesti oikeutta valita asuinpaikka, omaisuudensuojaa ja oikeutta terveelliseen ja viihtyisään asuinympäristöön. Näihin toimiin on erityisesti Siilinjärven kunnalle syntynyt edeltävän oman toimintansa, asemakaavoituksen vuoksi erityisvelvollisuus.</u> Tilanne vaatii perusoikeusnäkökulmasta julkiselta vallalta toimenpiteitä, joilla annetaan oikeussuojaa ihmisille, jotka ovat luottaneet kaavoitukseen hankkiessaan asuntoja. <u>Asukkailla on mainittujen oikeustositseikkojen nojalla ”perusteltujen vastavuoroisten odotusten” - periaatteen mukainen oikeussuojaodotus. Kysymys on myös viranomaistoiminnan luottamuksensuojasta. Näitä kansalaisten oikeussuojaodotuksia ei ole perusteltua liiallisesti järkyttää. On siksi syytä toistaa aikaisemmasta muistutuksesta asian mittakaava. Nyt puheena olevalla asuinalueella asuu noin 5000 ihmistä. Suuri heistä omistaa kiinteistön tai asunnon. He ovat hankkineet tai ovat vasta hankkimassa tätä omaisuutta työllään, ja maksamassa asuntolainansa. Mikäli yhteiskunnan päätöksillä ilman todella pätevää oikeusohjetta (myös perustuslain näkökulmasta) tätä omaisuutta tai sen arvoa vaarannetaan, puututaan vahvasti yksilön perusoikeuksiin. Jos se, että kaivoksen tai kaatopaikan laajenemispäätös aiheuttaa näiden omaisuuksien, siis tosiasiasa suuren omaisuusmassan, arvон heikennyksen, on jo puututtu omaisuudensuojaan. Jos asunnon keskimääräinen arvo on 150 000 euroa ja alueella on noin 1000 asuntoa, puhutaan jo 150 miljoonan euron varallisuusmassasta.</u>	Maakuntakaavalla pyritään ristiriitaisten teemojen yhteensovittamiseen ja asian yleispiirteiseen ratkaisemiseen. Kuntakaavoitus tarkoittaa yhdyskuntarakenteen yksityiskohtaista suunnittelua yleis- ja asemakaavalla.
--	---

16.5.2022

Maakuntakaavan 2040 1. vaiheessa on hyväksytty yksipuolisella arvioinnilla Yaran kaivostoiminnalle toimintaa turvaavat suojavaohyhykkeet, jotka sellaisenaan heikentävät kansalaisen oikeusasemaa. Siksi ja edellä olevan omaisuuden suoja huomioon ottaen <u>tulisi kaavassa määritellä samalla myös asukkaiden kannalta vastavasti ainakin merkittävät haitta-alueet</u>. Niiden tulisi pääsääntöisesti vastata Yaran esittämiä suojavaohyhykkeitä ja erilaisia mallinnuksia (melu ym.). Merkittävä haitta kaivoksen naapurustolle on määriteltävissä myöhemmin mahdollisessa uudessa kaivostoimituksessa nykyisellä hintatasolla. <u>Oleellisia muutoksia kaivostoiminnassa näyttää edelleen olevan Yaran suunnitelmissa. Mikäli Yaran suunnitelmissa oleva kaivosvaraus otettaisiin maakuntakaavaan, pitäisi maakuntakaavan 2040 1. vaiheen suojavaohyhykkeitä ja selvitysalueita ja siten myös haittavaohyhykkeitä oleellisesti laajentaa.</u> On hiukan erikoista, että maakuntakaavamerkinnot koskisivat yksityiskohtaisesti eripuolilla maakuntaa olevia <u>mineraalivaroja, samalla kun yhteensovitusmäärittelyjä ei juurikaan tehty asutuksen, muun yhteiskunnan toimintojen ja mineraalialueiden välillä. Siksi näistä varausmerkinnöistä olisi syytä luopua.</u> <u>Maakuntakaava voi koskea vain kaavoittamatonta aluetta. Jos kaivostoimintavaraus tuodaan kaavassa lähelle asuntoaluetta, se tosiasiassa vaikuttaa ja puuttuu jo kaava-alueeseen.</u> Poliittisessa keskustelussa <u>asukkaiden huolta on vähätelty verrattaessa sitä tehtaan ja kaivoksen työllisyysvaikutukseen</u>. On huomattava, että työllisyyskään ei ole itsestäänselvyys kaivostoiminnan automatisoitua jatkuvasti. Toisaalta lannoitteiden tuotannolle kehitetään uusia kiertotalouden keinoja. Siksi Yaran kaivostoiminta maakuntakaavan osana on saanut jo liian suuren painoarvon. Yaralla on vuodelta 1980 peräisin oleva kaivospiirioikeus (16.8.2013 alkaen kaivosalue) valtatie 75 reuna-alueella Laukansaloon, Tynnörisen asuinalueelle saakka. Nyt kysymyksessä oleville asuinalueille on vahvistettu asemakaavat vuosien 1972 - 1984 välisenä aikana, ja yleiskaavat vuonna 2016. Nykyisen tiedon ja	Kaavaehdotusvaiheessa edellytetään uutta selvitysaineistoa, jonka pohjalta myös suojavaohyhykkeitä on mahdollista uudelleen arvioida, muuttaa ja laajentaa tarvittaessa. Mineraalipotentialisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevaraus, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Se kuvaa kyseisten alueiden erityisominaisuuksia, mineraalipotentialia. Suunnittelumääräyksessä mainitaan yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen kaivoshankkeen toteutuessa. Ks. mineraalipotentialisuutta koskeva yleisvastine kappaleessa 1.9. Maakuntakaava on voimassa vain yleis- ja asemakaavoittamattomalla alueella ja ohjaa niitä muutettaessa ja laadittaessa.
--	--

16.5.2022

oikeuskäytännön perusteella lienee selvää, ettei Yaralle myönnettäisi tänä päivänä enää kaivosoikeutta sanotulle alueelle. Aluehallintovirasto on päätöksellään 4.2.2022 (Dnro ISAVI/10287/2019) myöntänyt muun ohessa Yara Suomi Oy:n Siilinjärven tehtaille luvan kipsin läjitysalueen 5,2 hehtaarin laajenukselle ja uudelle kiertovesialtaalle KVA13. Hakemus on hylätty kipsin läjitysalueen korottamisen osalta. <u>Tämän hetken tiedoilla tilanne on, että Yaralla on lupa läjittää kipsiä vain noin vuoteen 2027 saakka. Tämä merkitsee, että luvallinen kaatopaikka olisi täynnä, kun Jaakonlammen kaivoksen pitäisi aloittaa. Siksi kaivosvarausten tekemisestä ylimalkaan olisi syystä pidättyä.</u> Hallituspuolueet ovat 23.2.2022 sopineet <u>kaivoslain uudistamisen keskeisistä sisällöistä. On muun ohessa syntynyt esitys kuntakaavoituksen edellyttämisestä kaivostoiminnalle paikallisten vaikutusmahdollisuuksien lisäämiseksi.</u> Kaikki olemassa olevat tiedot viittaavat, että tämä mahdollisuus on säädettävän lain kannalta otettava jo nyt riittävästi huomioon. <u>Tilanne ei puolla pitkälle meneviä kaivosaluevarauksia maakuntakaavassa.</u> Kaiken edellä lausutun <u>vuoksi maakuntakaavassa on suhtauduttava erittäin pidättyvästi puheena olevaan Laukansalon kaivosvaraukseen.</u> Allekirjoittaneet 11 siilinjärveläistä asukasta	Kaivoslain uudistamista seurataan maakuntakaavatyössä. Maakuntakaavan katsotaan olevan kuitenkin selkänöja kuntakaavoitukselle.
AA yksityishenkilö	Vastine
YMPÄRISTÖ Maankäyttö <u>Rakennetuilla alueilla turvattava lähiluonto.</u> <u>Teollisuus-, liike- ja tienvarsialueiden viherryttäminen ja villiinnytäminen monimuotoisuuslähtöisesti (perhosbiotoopit, ekologinen kestävyys, viihtyisyys, kauneus, eri vuodenaikojen huomioiminen).</u> Uusi lähestymistapa hulevesijärjestelmien rakentamiseen huomioiden ilmastonmuutoksesta johtuvien sademäärien lisääntyminen, myös kestävyys- ja kustannuskysymys. Sääilmiöiden äärevöitymisestä johtuvien <u>kertaluontoisten vesimäärien hallitseminen, kii- vuus- ja tulvaerojen tasoittaminen (hulevesikosteikot).</u>	Kaavaehdotuksessa nostetaan rakennettujen alueiden lähiluonto esille osana tavoitettua luonnon monimuotoisuuden lisäämiseen.

16.5.2022

Viherverkostot Viherverkostojen tärkeyden huomioiminen. EU:n luonnosvaiheessa oleva asetus koskien luonnon ennallistamista. <u>Ve 1 tukee valmiuksia saavuttaa tulossa olevan EU:n luonnon ennallistamista koskevan asetuksen tavoitteet.</u> ELINKEINOT Ruuantuotanto Maatalousmaan varaaminen leipävilja-, juures- ja palkokasvituotantoon. Tämä liittyy kestävään elämäntapaan, omavaraisuuteen ja ilmastomuutokseen sekä työllisyyteen. Tuotantoketjut mahdollisimman paljon kotimaassa. VIRKISTYS JA MATKAILU Moottorikelkka- ja vesikulkureitit On syytä asettaa moottorikulkuneuvoilla ajettavien reittien tarve ja käytön motiivit kriittiseen tarkasteluun. Herkille alueille pääsy tulee rajata melua ja päästöjä aiheuttavilta moottoriajoneuvoilta sekä maalla että vesillä. <u>Moottorireitit tulisi linjata jo olemassaolevien reittien yhteyteen.</u> Tällä tavoin minimoitaisiin luonnolle ja hiljaisuudelle aiheutuvat haitat. Tulee tarkasti analysoida moottoriajoneuvoilla kulkemisen motiivit. Moottoriajoneuvolla ajamiseen ei liity luonnossa kulkemisen nautinto: äänet, hajut, maut, tunnelmat, tutkistelu, hiljentyminen. Melureittien ei tule laajeta hiljaisille alueille. Monimuotoisuuden turvaaminen, turvallisuus, luonnossa liikkumisen ja luontomatkailun kehittäminen luonnon ehdoilla. TAIDE Savo-Karjalan tiepiirin Maisema Galleria-hanke, https://www.tieh.fi/savo-karjala/mgalleria/maisemagalleria.htm. <u>Maisemagallerian kehittäminen. Valtatie 5:n varressa jo olevien taideosten kunnossapito ja huoltaminen.</u> Valtatie- ja rataväylien varsille uusien teosten suunnittelu ja toteuttaminen. Huomiota valtatie- ja junaratanäkymiin.	Kaavan yleismääräyksessä on mainittu hulevesien hallinta osana ilmastomuutokseen sopeutumistoimia. Ks. yleisvastine 1.2. Viherrakenne osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa, mutta sen esittämistapaa ja jakoa ekologisiin ja esim. virkistykseen liittyviin tavoitteisiin kehitetään. Viheryhteyksiä osoitetaan kaavaehdotuksessa. Niiden tarve, merkitys ja vaikutukset kuvataan selkeämmin kaavaselostuksessa. Ruuantuotannon tavoitteita on jo luonnoksissa osoitettu maakunnan eriosien erilaista maataloutta hahmottavilla kehittämisperiaatemerkinä. Moottorikelkkareitit säilytetään yhteystarvemerkintöinä, ja niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai ylimaakunnallista kehitystarvetta tai matkailullista kytäkentää. Myös retkeily- ja melontareitit osoitetaan yhteystarpeina. Harkitaan väyliin liittyvän taiteen, maisemanäkymien ja mainonnan suunnittelun esille nostamista vähintään kaavaselostuksessa. Maakuntakaava on yksityiskohtaisten taidekohteiden esille tuomiseen liian
--	--

16.5.2022

Eriyishuomio tienvarsimainontaan. Sitä tulisi vähentää. Mainostaulut muodostavat ruman ja levottoman ympäristön. Kiinnitettävä yleisesti huomiota taajamien tienvarsinäkyymiin. Kauniisti suunnitellut puu- ja pensasistutukset näköesteiksi teollisuus- ja liikealuille. Lisää kauneutta ympäristöön.	yleispiirteinen kaava. Pohjois-Savon liitossa on käynnissä Viitoskäytävää koskeva aluekehittämishanke. Siinä luonnon kauneus, maisemalliset arvot ja viitoskäytävän estetiikka on tunnistettu.
AB yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Modernin kulttuuriympäristön inventointi ja arvottaminen Modernin rakennetun kulttuuriympäristön inventointi ja arvottaminen -raportissa on kirjattu useita Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymän omistamia rakennuksia kohteiksi, joilla on 1) maisemallinen/kaupunkikuvallinen, 2) historiallinen, 3) kulttuurihistoriallinen/rakennushistoriallinen tai 4) arkkitehtoninen arvo. <u>Kohdekohtaiset määritykset, joista joihinkin sisältyy kohteen nimeäminen jopa kaikilla em. arvoilla arvokkaaksi kohteeksi, on tehty ilman perusteluja kustakin arvottamisesta. Esitettyihin arvioihin ei voida ottaa kantaa ilman arvottamisen perusteiden avaamista.</u> Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymä on laatimassa kiinteistöstrategiaa, jossa se tulee arvioimaan kunkin omistamansa rakennuskohteen erityisesti seurakunnan toimintaan ja talouteen perustuvien kriteerien mutta myös yllä mainitun inventoinnin tarkoittamien kulttuuriperintöarvojen näkökulmasta. Kiinteistöstrategiassa huomioitava kulttuuriperintö nimenomaan sisältää maakuntakaavan valmisteluraportin tarkoittamat eri näkökulmat. Kiinteistöstrategia tullaan käsittelemään luottamuselimissä ja vahvistamaan yhteisessä kirkkovaltuustossa. <u>Kiinteistöstrategiassa ratkaistaan kutakin kohdetta koskevat toimenpiteet, jotka perustuvat asetettujen kriteerien pohjalta tehtävään kokonaisarvioon kustakin kohteesta.</u> <u>Seurakuntayhtymä toteaa, että kulttuuriympäristön inventointi ja arvottaminen -raportin sisältämän arvioinnin – varsinkin, kun sillä tulee olemaan myös oikeusvaikutusta suhteessa mahdollisiin tuleviin rakennuksia koskeviin toimiin - pitää perustua yksilöityihin ja julkilausuttuihin perusteisiin. Seurakuntayhtymä pidättää itsellään oikeuden ottaa myöhemmin tarkemmin kantaa tehtyihin arvioihin mm. vahvistettavan kiinteistöstrategian pohjalta.</u>	Kulttuuriympäristöä koskevassa palautteessa on tuotu esille epäilyjä inventoinnin keveydestä ja arvottamisratkaisujen huonoista perusteluista. Maakunnallisesti merkittävää modernia rakennuskantaa inventoitaessa ja arvotettaessa on laadittu kohdekohtaisia kuvauksia, joista arvottamistöryhmän loppuraporttiin on koostettu yhteenveto ja hyvin lyhyt tiivistelmä. Pohjois-Savon liiton tavoitteena on ollut julkaista maakunnallisesti merkittävien kohteiden laajemmat kuvaukset ei enää perinteisenä painettuna julkaisuna, vaan sähköisesti jo vuoden 2021 syksyllä. Julkaisua on viivytetty jo valitun sähköisen alustan (Mapgets) ylläpidon lakkaaminen, mihin emme ole voineet varautua. Julkaisu pyritään korvaamaan vuoden 2022 aikana. Kaavatyön ehdotusta laadittaessa käydään modernia kulttuuriympäristöä koskeva neuvottelu Kuopion ev.lut. seurakuntayhtymän kanssa. Inventointiaineisto pyritään jakamaan seurakuntayhtymälle.
Kuronen Olli, Niiralankulma Oy	Vastine
Asiakokonaisuus, jota mielipiteesi koskee: Juankoski, ruukkialueen asunnot Rasintie 2-6	Ruukkialueen asunnot (Rasintie 2-6) kuuluvat valtakunnallisesti merkittävän Juantehaan rakennetun kulttuuriympäristön

16.5.2022

Hei, aineistossa ko. asuinalue arvotetaan maakunnallisesti merkittävaksi. Olemme ko. alueella asuinkiinteistöjen omistaja. Vanhat työväen asuinkerrostalot Rasintie 2-6:ssa ovat erittäin heikkokuntoisia, vajaa käytöllä ja erittäin kalliita korjata. Asukasmäärä vähennee alueella kaiken aikaa ja asuntoja jää tyhjiilleen. Tavoitteenamme on poistaa osa huonokuntoisista rakennuksista purkamalla, joten pyydämme huomioimaan tämän kaavan laadinnassa.	alueeseen (RKY). Ne on osoitettu myös voimassa olevassa Pohjois-Savon maakunta-kaavassa 2030. Statukseltaan valtakunnallisten kohteiden poistaminen tai rajauksen muuttaminen maakunta-kaavassa ei kuulu maakunnan liiton toimivaltaan. Mahdollisesta purkamisasiasta tulee olla yhteydessä museoviranomaiseen.
AC yksityishenkilöt, Siilinjärvi	Vastine
Yleistä Maakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu 30 tuulivoimapotentiaalia aluetta. Kummassakin luonnosvaihtoehdossa on lähestytty asiaa samalla tavoin. Erona on, että VE1:ssä on määriteltä niille vesistöille, joilla sijaitsee kansallispuisto tai kansallinen kaupunkipuisto, 5 km:n vyöhyke, jonka sisällä tuulivoimarakentamista ei tule sallia. Perusteluina tuulivoimarakentamisen rajoittamiseen ovat kansallispuistoihin liittyvät maisemalliset ja imagoon vaikuttavat syyt. Kokemus kansallispuiston erämaamaisuudesta ja maiseman koskemattomuudesta halutaan turvata. Haluamme korostaa siksi kaavaluonnoksen uutta teemaa. <u>Kaavaselostuksessa on otettu esille uutena asiana viherverkostot, luonnon monimuotoisuus ja luonnonsuojelu. Tavoitteena kaavassa on luonnon monimuotoisuuden edistäminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö.</u> Luonnon monimuotoisuuden kato on maailmanlaajuisen ilmiö, vaikka ratkaisut sen torjumiseksi ovat paikallisia. Luonnoksessa viherverkostoon kuuluu maakunta-kaavan teemoja luonnonsuojelusta virkistykseen, retkeilyalueisiin ja -reitistöihin, hiljaisiin alueisiin ja maisema-alueisiin. <u>Maakunnan itäisten osien osalta tuulivoimalavaraukset ovat ristiriidassa viherverkostoteeman, erityisesti erämaamaisuuden kanssa.</u> Toisaalta <u>puolustusvoimien tehtävän turvaaminen aiheuttaa epävarmuutta tuulivoiman järkevyyden suhteen nimenomaan maakunnan itäisellä osalla. Nykyisessä maailmanpoliittisessa tilanteessa asialle on syytä antaa erityistä painoarvoa.</u> Asiaan osallisuus Katsomme olevamme asiassa tuulivoimarakentamisen aluevarauksen suhteen osaltamme vahvasti osallisia. Olemme hankkineet	Kaavaehdotusvaiheessa viherverkoston esittämistapaa tarkistetaan. Tuulivoima-alueiden ja muun maankäytön yhteensovittamista tarkastellaan uudelleen. Täydennettävien selvitysten perusteella joitakin alueita voi jäädä pois maisemallisten vaikutusten, yhteisvaikutusten tai esim. matkailuun liittyvien vaikutusten vuoksi. Puolustusvoimat on ottanut kantaa tuulivoima-alueisiin. Suurta osaa maakunnan itäosassa sijaitsevista tuulivoima-alueista tulee kaavaehdotuksessa koskemaan vaatimus VTT:n tutkavaikutusten selvittämisestä.

16.5.2022

metsähallituksen alueelta kesämökin nimenomaan erämaaolosuhteiden vuoksi. Mökkimme sijaitsee lähellä Rautavaaran Metsäkartanoa. Mökkimme on ns. linnuntietä noin 5 kilometrin päässä kaavaseloiteesta mainitusta mahdollisesta Kuohunlehdon tuulivoimalasta. Sitä lähempänä, noin 1,5 kilometrin päässä on kaksi yksityisten omistamaa loma-asuntoa, sekä Metsäkartanon toiminnassaan käyttämä Hevonkuusi - mökki Hepolammen vierellä (etäisyys vain 1,3 km). <u>Kuohunlehto sijaitsee Yläkeyrityn järveen nähden selkeästi korkeammalla ja siksi tuulivoimalan melu ainakin tietyissä sääolosuhteissa vaarantaa ainakin Yläkeyrityn järvelle saakka alueen erämaamaisuuden. Siltä kannalta on merkittävä myös maisemahaitta.</u> Tuulivoimalat myös korkeille paikoille asennettuna ja korkeina rakennelmina näkyvät kauas. <u>Alue, johon esillä oleva tuulivoimala vaikuttaa, on suosittu nimenomaan Metsähallituksen Eräpalveluissa. Aluetta käytetään laajasti metsästyksen ja retkeilyyn.</u> Myös Metsäkartanon asiakkaat käyttävät aluetta laajasti retkeilyyn, ja teemana on juuri erämaamaisuus. Myös luonnonsuojelualue on laajentunut ja laajentumassa hyvin lähelle suunniteltua tuulivoimalaa. Tältä osin myös mahdollinen Maaselänmäen tuulivoimalakohde on myös aivan luonnonsuojelualueen vieressä.	Kuohunlehto on yksi ehdotusvaiheessa uudelleen tarkasteltavista tuulivoima-alueista.
Kiinteistö Oy Kuopion Haapaniemenkatu 20, H-talo, Ihantola Risto ja hallituksen pj. Riitta Hallman	Vastine
POHJOIS-SAVON MODERNI RAKENNETTU KULTTUURIYMPÄRISTÖ. MAAKUNNALLISESTI ARVOKKAAKSI EHDOTETTU NS. H-TALON KIINTEISTÖ 297-4-26-5 Pohjois-Savon modernin kulttuuriympäristön arvottamistyöryhmän loppuraportissa 28.9.2021, päivitetty 13.12.2021, on esitetty ja maakuntakaavaluonnoksessa osoitettu omistamamme kiinteistö 297-4-26-5, ns H-talo, säilytettäväksi kaupunkikuvallisin, kulttuuri- ja rakennushistoriallinen sekä historiallinen perustein. Kiinteistö Oy Kuopion Haapaniemenkatu 20:n omistama kiinteistö, ns H-talo, sijaitsee Kuopion torin kulman korttelissa 26 Multimäen kaupunginosassa. Kiinteistö on kaavan mukaisesti liikerakennus ja kattaa koko korttelin. Se on rakennettu kahdessa vaiheessa, Lapinlankadun puoleinen tehdasrakennus, ns paitatehdas, valmistui 1950 ja siihen liitetty liikerakennus, H-talo, Kauppakadun, Haapaniemenkadun ja Ajurinkadun varrella valmistui vuonna 1966.	Kulttuuriympäristöä koskevia aluemaisia merkintöjä selvennetään kaavaseloitukseen. Tilanteissa, joissa aluemaisille kohteille on arvottamisen perusteella tunnistettu kaupunkikuvallinen merkitys (koodi M), on huomattava, että alueen kaupunkikuvallinen ilme kestää yleensä muutoksia, myös rakennusten korvaamista uusilla rakennuksilla. Silloin kysymys ei ole tarpeesta yksittäisten rakennusten säilyttämiseen vaan pikemmin kaupunkikuvallisesti eheänä

16.5.2022

Uudisrakennukset korvasivat 1800-luvun lopulla rakennetun kaupahuoneen rakennukset. Tontin koko on 3106 m², rakennusten bruttoala on 7051 m² ja kerrosala 5108,5 m². Vuonna 1966 valmistuneessa osassa on kaksi kerrosta maan päällä ja yksi alla ja kellari-tila (autohalli). Vuonna 1950 valmistuneessa osassa on neljä kerrosta (maanvarainen perustus, autohalli puuttuu), joten kerrosten lattiatasot poikkeavat toisistaan. <u>Rakentamisen jälkeen taloa on olennaisesti muutettu 11 kertaa ja vähäisempiä muutoksia tehty 55 kertaa kaupallisen kilpailukyvyyn säilyttämiseksi. Alkuperäistä, vuoden 1950 tai 1966 näkymää tai edes tunnelmaa talossa ei ole jäljellä eikä se muistuta alkuperäistä ostoskeskusmaista kauppiastavarataloa edes hämärästi. Muun muassa valopiha on muutettu lämpimäksi, tällöin alun perin täysin avoin jalkakäytävänä jatkuva sisätila on suljettu ovilla. Valopihalle on rakennettu henkilöhissit ja porrasyhteyksiä on muokattu. Kaupakadun sisäänkäynnin ulkoliukuportaat on poistettu, sisäiset kulkureitit ja sisäänkäynnit on muutettu talon keskeltä nurkkiin sekä hotellitoiminta tiloihin lopetettu. Talo on pidetty kaupallisesti kilpailukykyisenä ja vuokrattuna kunnes Kuopion kaupallinen keskus ja erikoiskauppa maksukykyisine vuokralaisineen siirtyi torin alueelta kaupungin laidalle viime vuosikymmenellä. Talon liiketiloista osa on tyhjillään ja suurin osa lopetetun hotellin hotellihuoneista on ullakkotilana. Kiinteistön huolto ja ajoneuvoliikenne kiinteistöön tapahtuu hankalasti pääsääntöisesti jalankulkuväylinä toimivien rännikatujen ja katujen kautta.</u> <u>Nykyisillä tai arvioiduilla tulevilla vuokratuotoilla ei edes liikekiinteistön turvallisuutta voida varmistaa ja talon ylläpito ei ole mahdollista. Kiinteistöosakeyhtiön omistaa kuusi yksityishenkilöä.</u> Kuopion kaupungin käsityksen mukaan Kuopion tori on ”mualiman napa” ja maakunnan keskus. Tämä edellyttäisi torin alueesta kaupallista, erityisesti erityiskaupan keskusta, mutta nyt tämä ei ole mahdollista, koska kauppa on torin ympäristössä hiljentynyt ja kaupan toimijat ovat siirtyneet keskustan ulkopuolelle. Tähän on vaikuttanut myös nykyaikaisten liiketilojen puute. ”<u>Mualiman navan</u>” palauttaminen torin alueelle ei ole mahdollista museoimalla ollenainen osa kaupungin keskustaa, vaan se on mahdollista lisäämällä <u>nykyaikaista liiketilatarjontaa</u>. Myös raportissa mainittu talon edustan laaja katutila kilpailee todellisuudessa torin ja sen kehittämisen kanssa. Mahdollisessa museokeskustassa H-talon säilyttäminen ja ylläpito ei taloudellisten realiteettien mukaan ole mahdollista. Heti	kehittyvän alueen vaalimiseen ja kaupungin kehittämisen mahdollistamiseen. Kuopion torin ympäristöön osoitetaan uusi MK-merkintä = Maakunnallisesti merkitävä kaupunkikuvallinen kokonaisuus. Sen arvokriteerejä ovat mm. alueen mittakaava, eheys ja kerroksellisuus. Uusi merkintä koski maakunnallista merkitystä omaavia kaupunkikuvallisia kokonaisuuksia Kuopiossa torin alueella, lisälnessä ja Kiuruvedellä samoin torien alueella sekä Siilinjärvellä. Merkinän kuvauksessa tuodaan esille alueen arvot ja suunnittelumääräyksessä kerrotaan, kuinka alueen rakennuskantaa voidaan täydentää, korvata ja uudistaa.
---	--

16.5.2022

sodan jälkeen rakennettu vanha rakennus vaatisi mittavan peruskorjauksen. Myös ”uusi” rakennus on yli 50 vuotta vanha. Vaikka kiinteistöä on viime vuosiin asti yritetty pitää kaupallisesti kunnossa, vaatisi sen säilyttäminen ja pitäminen turvallisena pikaisesti kokonaisvaltaisen perusremontin, jolloin kaikki vesieristeet, julkisivuelementit, LVIS-laitteet (osa alkuperäisiä!) ym. olisi uusittava. Tästä huolimatta liikekiinteistön käyttöä haittaavat vakavat puutteen, mm. matala huonekorkeus, ongelmalliset huolto- ja kulkuyhteydet, eivät tulisi korjatuiksi. Museointi merkitsisi talon rapistumista ja sulkemista jo tällä vuosikymmenenä. Koska kiinteistö 297-4-26-5, H-talo, liikekiinteistönä Kuopion torin paraatipaikalla on tullut tiensä päähän, ei sen maakuntakaavaehdotuksessa mainittu säilyttäminen ole taloudellisesti tai kaupungin kehittämisen näkökulmasta mahdollista. Kaupunkikuvallisesti uusiutunut ympäristö on muuttanut talon luonteen täysin. Taloa on modernisoitu useasti sen elinkaaren aikana, joten myöskään raportissa mainittuja historiallisia ja kulttuuri- tai rakennushistoriallisia perusteita ei enää ole. Näillä perusteilla <u>kiinteistöämme ei tule säilyttää arvokkaitten ja säilytettävien kiinteistöjen luetteloon ja valmisteltavaan maakuntakaavaan.</u> Vain verkossa! Liite: Tila- ja rakennevertailu 1966-2022	H-talon kohdalle ei osoiteta ma-merkintää kaavaehdotuksessa. Selvitysaineistossa säilytetään kohteen tiedot. Ratkaisu perustellaan kaavaselostuksessa.
AD yksityishenkilö, Kiuruvesi	Vastine
Muistelen, että viimeinen lausunnonanto päivä on 14.3.2022. Koeitin etsiä googlesta oikeaa osoitetta lausunnolle, mutta en löytänyt. Tuulivoima-alueisiin liittyvä kommentti, maakuntakaavalausunto Hei, Haluan antaa lausuntonani huomioitavaksi seuraavaa: 1) <u>Maakuntaliiton ei tule suunnitella voimala-alueita asutuksen läheisyyteen ilman varmistettuja minimietäisyyksiä olemassa olevaan asutukseen ja loma-asutukseen.</u> Esimerkiksi Leppävirran voimala-alueen aiheuttamat ongelmat on otettava todesta jo suunnitteluvaiheessa ja maakuntaliiton on ohjattava kuntia kestävästi toteutettavaan rakentamiseen. Se on korkeamman viranomaisen vastuu ja hyvää hallintotapaa on ennalta ehkäistä kalliita ja vaikeita ongelmia syntymästä. Aiempien voimala-alueiden koetut ja tutkitut haitat osoittavat, että isoimmat haitat voisivat leikkautua pois, jos <u>minimietäisyys</u>	Maakuntakaava ohjaa yleispiirteisenä tarkempaa suunnittelua. Maakuntakaavan selvitysvaiheessa määritelly 1500 m etäisyys asuntoihin on arvioitu maakunnallisella tasolla riittäväksi.

16.5.2022

<u>asutukseen ja loma-asutukseen olisi 10xlapakorkeus.</u> Siis esim. 10x300 metriä minimietäisyys asutuksen ja voimaloiden väliin. Tälle alueella ei saisi kaavoittaa tuulivoimaa. Valtion tuulivoimatutkimuksessa osoitettiin myös, että 545/2015 melua koskevan asetuksen rajat ylittyvät jo 3MW:n voimaloilla tutkitulla alueella. 2) Korona-aika on osoittanut, että rakentamattomassa luontoympäristössä meillä on turva silloinkin kun ihmisyhteydet sairastuttaa. Myös teknistyneen työelämän <u>vastapainoksi tarvitaan rakentamattomaa luontoyhteyttä.</u> Voimaannuttavan lähiluonnon menettäminen on valtava menetys ihmisille, joilla maaseudulla ei useinkaan ole muuta kuin lähimetsät ja järvet. 3) Ylemmän viranomaisen ohjeistuksena ympäristöluvan vaatimus voimaloille, jolla voidaan sekä ennalta hillitä kaikkein riskialttiimpien hankkeiden toteuttamishalua että luodaan selkeät vastuut ongelmatilanteiden syntyä ja hoitoa varten. 4) Ylemmän viranomaisen suunnittelu- ja ohjeistusvastuuta korostaa myös se, että osa kunnista ja asukkaista on arvioitu eriarvoiseksi tässä suunnittelussa eli yhdenvertaisuus ei toteudu. <u>Jos vain osaan Pohjois-Savon kuntia kaavoitetaan tuulivoimaa, ja näin asetetaan asukkaat, elinympäristöt ja olemassaolevat elinkeinot eriarvoiseen asemaan</u> suhteessa toiseen kuntaan, niin silloin myös suojaavat elementit on otettava käyttöön. Niillä voidaan ennaltaehkäistä ongelmia, säästää ihmisten ja kuntien varoja sekä luoda oikeudenmukaisuuden kokemusta ihmisten välille. Omaisuuden suoja on myös perusoikeuksia ja se on turvattava. 5) Tärkeää on myös selvittää, <u>millaiset määrät hiilinielua tällaisella kaavoituksella katoaa voimala-alueiden ja sähkönsiirtolinjojen alle sekä tuleeko rakentamisella todella tavoiteltua lopputulosta.</u> 6) <u>Sähkönsiirtolinjojen osalta on syytä varata myös suojaetäisyys olemassaolevaan asutukseen ja mökkeihin (500m) sekä ohjeistettava toteuttamaan se.</u>	Tuulivoimarakentamisen vaikutuksia selvitetään tarkemmin mahdollisissa yleiskaavoissa ja YVA-menettelyssä. Maaston muoto ja maiseman avoimuus/sulkeutuneisuus vaikuttavat tuulivoimaloiden vaikutusalueen laajuuteen. Kaavoituksessa yhdenvertaisuus pyritään aina toteuttamaan, kun suunnittelun lähtökohdat ovat samanlaiset. Selvityksessä tuulivoimalle on etsitty kaikki mahdollinen potentiaali. Alueiden erilaisten lähtökohtien, esim. puolustusvoimien tutkavaikutusten vuoksi, kaikkialla ei voida hyödyntää olevaa tuulivoimapotentiaalia. Arvio tuulivoimarakentamisen aiheuttamasta pysyvästä hiilinielun vähenemisestä suhteessa sen tuottamaan päästöttömään energiaan, varsinkin jos sillä korvataan fossiilisella polttoaineella tuotettua sähköä, on
---	---

16.5.2022

Pyydän kuittaamaan viestin saapuneeksi ja oikeaan osoitteeseen päätyneeksi! Kiitos, hyvää kevättä	vähäinen. Tilannetta kuvataan kaavaseloksessa tarkemmin. Maakuntakaavasta sähkönsiirtolinjat ja niiden varaukset osoitetaan yleispiirteisesti. Etäisyyttä asutukseen säätelee mm. Tukesin ohjeet.
AE yksityishenkilö	Vastine
Pohjois-Savon maakuntakaava 2040, luonnosvaihtoehtojen palaute: Haluan esittää seuraavat huomautukset ja kommentit koskien kehittämisperiaattemerkintöjä jotka koskevat Joroisten kunnan alueita; KYVYKÄS UUDISTAJA/ROHKEA KASVAJA: <u>VIHERVERKOSTO</u> • Haluaisin että näiden alueiden tuleva käyttö maa- ja metsätalous-alueina määriteltäisiin tarkemmin. Jos alueen elinkeinot kehittyvät niin mitkä toimenpiteet ovat jatkossa mahdollisia. Esimerkiksi energiatilouden muutos fossiilittomaan voi aiheuttaa aivan uudenlaisia paineita kehittää maa- ja metsätaloutta myös näillä alueilla, miten turvataan tämä kehitys? Ja <u>onko esimerkiksi metsälaki aina voimassa metsäalueilla.</u> <u>VIHERYHTEYSTARVE</u> • Tämän merkinnän yleistävä selitysteksti tulisi tarkentaa, esimerkiksi miten laaja (leveä) alue tulisi olla jotta tarkempi suunnittelu voisi ottaa kantaa siihen mitkä toimenpiteet alueella ovat sallittuja ja mitä lainsäädäntöä alueella seurataan.	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoa kuvaava merkintä osoitettiin luonnosvaiheessa kehittämisperiaatteena eli sillä ei olisi ollut oikeusvaikutuksia. Viherverkostoa ja viheryhteyksiä koskevista merkinnöistä ei luovuta kokonaan, mutta merkinnän tapaa ja sisältöä tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Ekologisia yhteyksiä selvitetäessä on tunnistettu merkittäviä estevaikutuksia liikenneväylien, taajamarakenteen, kaivosalueiden ja maakunnan lukuisien järvien vuoksi jo v. 2010 laaditussa ekologisen verkoston selvityksessä (Sito Oy, 2010). Viheryhteydelle ei määritellä leveyttä.
AF yksityishenkilö, Leppävirta	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Pohjois-Savon maakuntakaavasuunnitelma V.1985 kaavoitettiin Leppävirran kunnassa Oraviniemi loma-asunnoille, joista osa on siirtynyt kokovuotiseen asumiseen. Kesäasuntomme on Oravisalmentie 325, Oravikoski. Alkuvuosina vesistön laatu oli aistinvaraisesti huono, samaa, kunnes koheni. Muutaman viime vuoden aikana on alk.es.sinilevää. Kesällä -21 rantaan kertyi	Mm. Oravikoskelle osoitettu mineraalipontiaalisuutta kuvaava merkintä ei ole aluevara, eikä kaivosaluetta kuvaava merkintä. Sillä halutaan osoittaa todennäköisimmän

16.5.2022

myrkyn vihreää massaa, joka ei os. sinileväksi. Tämä seurausta aik. <u>kaivostoiminnan jäljistä Kotalahden kaivoksesta. (mitä kukaan ilm ei ole velvollinen korjaamaan).</u> <u>Oravikosken kylästä etelään johtava laaja vesistö on merkittävä luontoarvoltaan.</u> Mahdoll. uuden kaivostoiminnan aloitus pilaa suuren alueen eteläistä Kallavettä. Järviluonto ja puhdas vesi ovat tulevaisuudessa arvokkaammat kuin esim. kaivostoiminta, joka jättää jälkeensä pilatun luonnon. Kallavesi ja Kuopiosta etelään sij. alueet ovat ent. arvokkaammat Kuopion kasvaessa, matkailu- ja puhtaan luonnon monipuolinen hyödyntäminen sitä vaalien on kestävää tulevaisuuden suunnittelua. Luonnon raiskaaminen kaivostoiminnalla hyödyttää suppeaa piiriä, voittojen mennessä verottamatta ulkomaille, saasteiden jäädessä meille. Kaivostoiminnan jäljet ovat luonnon kannalta hirvittävät. Käytännössä koko alueen kiinteistöjen arvo romahtaa puhumattakaan vuosikymmenten aikana rakennetusta ja vaalitusta asutuksesta. <u>LUONTOARVOT ovat tärkein ja kestävin suunnittelukehys niin ekologisesti, väestön terveyden (Huom) ja Etelä-Savon alueen elinvoimaisuuden näkökulmasta.</u> Nyt alkaa olla korkea aika arvostaa sitä elinymp. joka meillä on! Eikö yksi Talvivaara ole kyllin selkeä esimerkki, mitä kaivostoiminta saa aikaan? Ilmaston muutoksen kannalta metsäluonto on avainasemassa. <u>Onko Itäisellä Suomella varaa tuhota luonto lopullisesti lyhyen tähtäimen uskolla kaivostoiminnan ylivertaisuuteen?</u> <u>Puhdas vesi ja matkailuelinkeino ovat tulevaisuuden valttikortit</u> sen lisäksi, että kuntien väestön elinympäristö säilyy saastumattomana. Metsän eläin- ja kasvikunnan monipuolisuus on kauniisti esillä Järvi-Suomessa - se on asia jota kaivostoiminnan jäljiltä ei voi korjata.	potentiaalisuuden alueita. Suunnittelumääräyksessä mainitaan erilaiset yhteensovittamisen tarpeet mahdollisen kaivoshankkeen toteutuessa. Ks. yleisvastine 1.9. Maakuntakaavassa asetetaan yleismääräys pintavesien ekologisen tilan parantamisesta. Pohjois-Savossa on merkittävä mineraalipotentiaalisuus. Sen hyödyntäminen ja kestäväällä tavalla toteutetun kaivostoiminnan edistäminen on Pohjois-Savolle yksi tulevaisuuden tärkeistä elinkeinoelämän ja työllisyyden tekijöistä. Tämä ei kuitenkaan saa tapahtua ympäristön tai asukkaiden hyvinvoinnin kustannuksella.
AG yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Pohjois-Savon maakuntakaavan luonnosvaihtoehdot <u>Luonnos maakuntakaavaksi on liian tarkka ja sen myötä liian pitkä ja vaikeaselkoinen,</u> kokonaiskuvan hahmottaminen on vaikeaa tai jopa mahdotonta. <u>Luonnos sopii muuttuneeseen maailmantilanteeseen äärimmäisen huonosti! "Viherpiiperryksen" sijaan nyt ja tulevaisuudessa on keskeyttävä ruoka- ja energiahuollon turvaamiseen niin Suomessa</u>	ks. yleisvastine 1.1. Ehdotusvaiheessa tavoitellaan yleispiirteisyyden ja myös kaavakartan luettavuuden parantamista entisestään.

16.5.2022

<u>kuin globaalisti</u>. Viljelijät ponnistelevat tämän päivän Suomessa jakamisen ääri rajoilla taloudellisesti ja sen myötä psyykkisesti ja fyysisesti. Minkäänlaisia <u>lisämääräyksiä tai -rajoituksia ei pohjois-savolainkaan maa- ja metsätalous enää kestä!</u> Viherverkostojen, virkistysalueiden, moottorikelkkareittien yms. sijaan on <u>turvettava maa- ja metsätalouden toimintaedellytykset koko Pohjois-Savon alueella.</u>	Energiaomavaraisuuteen liittyy mm. kunnianhimoiset tuulivoimantuotannon tavoitteet. Viherverkostoa kuvaavaa merkintää kehitetään ehdotusvaiheessa edelleen. Ks. yleisvastine 1.2. Maakuntakaavassa eri asioita yhteensoviteaan. Luonnon monimuotoisuuden parantaminen tukee maa- ja metsätaloudenkin toimintaedellytyksiä mm. ilmastonmuutoksen suhteen.
AH yksityishenkilö, Joroinen	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Rakennuksen suojelumerkinnän poistaminen maakuntakaavasta Meidän kiinteistöllä Joroisissa on Paajalan kartanon vanha kalastajatorppa, jolla on suojelumerkintä. Kiinteistötunnus: xx, kohde ID kulttuuriperintötietokannassa: 20424 Messalo. Kohde on käsityksemme mukaan inventoitu vuonna 1984 ja koska rakennuksen kuntoa ei ole aiempi omistaja ylläpitänyt, on sen korjaaminen ja ylläpitäminen nykyään taloudellisesti mahdotonta. Talon pohjois-seinä on pääosin täysin laho, kivijalka pahasti murentuneet ja tulisijat käyttökelvottomat. <u>Emme hyväksy suojelumerkintää ja vaadimme ma-kaavamerkintää Messalolta poistettavaksi kaavakartalta ja vähintäänkin kohteen katselmuksen paikan päällä sekä tietojen ja kohteen kunnon päivittämistä, mikäli merkintää ei poisteta maakuntakaavasta.</u>	Ote Etelä-Savon kulttuuriperintötietokannasta: <i>Entinen Paajalan kartanon kalastajatorppa edustaa rantojen historiallista rakennuskantaa. Päärakennus on vuorattu, pitkänurkkainen hirsitalo. Pihapiiriin kuuluu lisäksi kolmiosainen aitta- ja liiterirakennus 1800-luvun lopulta. Maakunnallisesti merkittävällä kohteella on rakennushistoriallisia ja maisemallisia arvoja ja se on kaavalla suojeltu. Yksityiskäytössä.</i> Kohteen tietoja voidaan sen kunnan osalta päivittää, jollei katselmus paikan päällä järjesty. Kohteen ma-merkintä ohjaa kunnan kaavoitusta. Rakennuksen kuntoon ja käyttöön liittyviä asioita tarkastellaan mahdollista detaljikaavaa laadittaessa.
AI yksityishenkilö, Kiuruvesi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimakaavoitus <u>Vaadin maakuntakaavaan muutoksia tuulitehtailun osalta koskien Kiuruveden Tihilän aluetta.</u> Olen ääni- ja valoyliherkkä, ja tästä terveydellisestä syystä johtuen olen tarkasti valinnut kymmenisen vuotta sitten asuinpaikkani sijainnin. Olin tässä talossa aluksi puolisen vuotta vuokralla, että	Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä osoittaa tuulivoimapotentialin täydessä laajuudessaan silloin, kun laajoja yhteisvaikutuksia ei muodostu ja mm. asumisen olosuhteisiin,

16.5.2022

pystyin toteamaan tämän elinympäristön riittävän hiljaiseksi. Sitten neuvottelin lainan, ja ostin itselleni sopivan kodin tältä riittävän hiljaiselta ja turvalliselta alueelta. En voi missään tilanteessa asua tehdasalueen melussa ja välikkeessä. Mikäli tuulitehdasalueet toteutetaan nykyisen suunnitelman mukaisesti, olen pakotettu muuttamaan pois jo ennen tehdasalueiden rakentamisvaiheen aiheuttamaa melua. <u>Vaadin, että elinympäristöni säilytetään sellaisena kuin se on ollut tähänkin saakka.</u> <u>Vaadin myös huomioimaan tuulitehdasaluesuunnitelmat pohjois-pohjanmaan maakuntakaavassa Kiuruveden rajoilla suhteessa Pohjois-Savon maakuntakaavan tuulitehdasaluesuunnitelmiin.</u> Tänne alueelle on tulossa tehdasalueita niin, että olemme joutumassa niiden keskiöön. Tulevaisuudessa täällä ei siis olisi hiljaista hetkeä tuuli mistä suunnasta tahansa. Vaadin ottamaan huomioon ääni- ja valoyliherkkyyteni jo tässä suunnitteluvaiheessa, että voin asua tässä minulle sopivassa ja terveyttäni ylläpitävässä elinympäristössä. Oikeudenmukaisuutta kohti. Tuulitehdasaluerakentamiselle on laitettava rajat. <u>Etäisyydet tuulivoimaloiden ja asuntojen välillä on oltava riittävät. Minimissään viisi kilometriä.</u> Henkilökohtaisella tasolla omalla kohdallani toki vielä pidempi, koska olen ääniyliherkkä. Kansalaisia on suojeltava melulta, rumuudelta ja turvattomuudelta sekä pelolta. Kansalaisia ei tule kiusata melulla missään olosuhteissa. Sikäli kun tehdasalueita on pakko rakentaa kärsimykset on korvattava oikeudenmukaisesti. Omaisuudet on korvattava tapauskohtaisesti. Jokaiselle halukkaalle on mahdollistettava muutto pois tehdasalueelta ennenkuin se tulee. Muuttokulut ja muut kulut on korvattava. Henkiset kärsimykset mukaalukien sekä mahdolliset tilanteen aiheuttamat sairaslomat yms. Ja menetettävä omaisuus siis ehdottomasti korvattava oikeudenmukaisesti. Henkilökohtaisia tilanteeni aiheesta, Kiuruveden ja Pyhännän sekä Pyhäjärven rajalta, jonne pyrkimässä lähes 20 000 hehtaaria tuulitehdasaluetta ja noin 150 jättituulivoimalaa, suruni ja menetykseni määrää ei voi millään mitalla edes mitata:	virkestykseen ja matkailuun ei kohdistu laajoja ja merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Naapurimaakuntien kanssa tehdään tiivistä yhteistyötä, sillä sekä Pohjois-Pohjanmaalla että Kainuussa ja Keski-Suomessa on samaan aikaan vireillä tuulivoimaa käsittelevät maakuntakaavat. Tuulivoimaa koskevat merkinnät (kuten kaikkia muitakin teemoja) yhteensovitetään maakuntarajoilla. Ehdotusvaiheessa arvioidaan tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutuksia, joita erityisesti Ylä-Savossa näyttää muodostuvan. Tuulivoimarakentamisen vaikutuksia selvitetään tarkemmin mahdollisissa yleiskaavoissa ja YVA-menettelyssä. Maakuntakaava ohjaa yleispiirteisenä tarkempaa suunnittelua. Maakuntakaavan selvitysvaiheessa määritelty 1500 m etäisyys asuntoihin on arvioitu maakunnallisella tasolla riittäväksi.
--	--

16.5.2022

Kuinka turhaksi voi kokea kaiken. Niinkuin kuuluisa saarnaaja aikoi- naan totesi, turhuuksien turhuus. Teet ahkerasti töitä saadaksesi tuloja, maksaaksesi asuntolainaa, pitääksesi oman rakkaan kotisi maaseudun kauneudessa ja rauhassa. No mutta, turhaahan se vuo- sien aherrus olikin. Yhtäkkiä tulee pörssiyhtiöt, jotka joidenkin kutsumana ja tuettuina rynnivät metelöivine ja väkkyvine sekä pelottavine ja rumine tor- neineen kotisi lähiympäristöön. Kotirauhasi on mennyttä, omaisuu- tesi arvo mitätöityy. Et voi asua enää kotonasi melun tähden, mutta kukaan ei osta taloasi. Täten käyt töissä lyhentääksesi lainaa ta- lostasi, jossa et voi enää asua. Maksat lainanlyhennystä tyhjästä ta- lostasi joka jää rapistumaan tuulitehdasalueen kupeeseen, itse muu- tat jonnekin, mihin minimaalisella vuokralla voit. Maksat kahta asuntoa. Joudut ottamaan toisen työn entisen lisäksi selvitäksesi laskuistasi. Vapaa aikaa ei ole, kotia ei enää ole, on vain sijainti missä joskus nukkua hetki. Pohdit vaihtoehtoja. Niitä ei ole, jos tah- too laskunsa maksaa ja olla kunniallinen kansalainen. Mietit elämän mielekkyyttä, se on päättynyt. Päätyi jo silloin kun kuulit ensim- mäistä kertaa kotisi lähelle pyrkivistä tuulitehdasalueista. Tur- huutta kaikki. Olenko jotenkin poikkeava kun en voi käsittää toimintamallia, jossa täysin tietoisesti riistetään joiltakin kotirauha ja omaisuudenarvo ja jätetään heidät oman onnensa nojaan melun ja ongelmien keskelle kärvistelemään, itse rahat tileille käärien. Rahat jotka kuuluisivat menettäville kulkeutuvat aivan muihin taskuihin. Silmäni eivät ky- kene näkemään tätä toimintamallia oikeudenmukaisena, vaikka käyttäisin kuinka suurta suurennuslasia. <u>Sikäli kun tällainen toimintamalli on yhteiskunnassamme hyväksyt- tävää ja jopa kannustettavaa, vaikuttaa siltä, että tässä yhteiskun- nassamme ei ole kaikki tällä hetkellä ihan kohdallaan. Tarttis var- maan tehdä jotain oikeudenmukaisia päätöksiä, ratkaisuja ja lakeja, että yhteiskunnassamme lisääntyisi enemmän hyvinvointi, eikä pa- hoinvointi.</u>	Kaavoituksessa yhdenvertaisuus pyritään aina toteuttamaan, kun suunnittelun lähtö- kohdat ovat samanlaiset. Yleinen etu näh- dään kuitenkin merkittävässä asioitta yksilön etua painavampana. Päästöttömän energia- tuotannon tarve on suuri nykyisin ja tulevai- suudessa.
AJ yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoima Pohjois-Savoon	

16.5.2022

<u>Kuka omistaa maiseman? Saako teollisuusluokan tuurivoimaa-alueilla raikata luontoa, maisemaa ja olosuhteita laillisesti ideologian vuoksi?</u> Onko oikein, että monikansalliset sijoitusyhtiöt saavat rakentaa sattumasähkö alueita pitkin Suomen kaunista luontoa? Onko päättäjillä energia-asiat kunnossa. Ymmärtääkö päättäjät tehon ja tuoton eron? <u>Kuinka paljon tuulivoiman vuoksi pitää rakentaa uutta siirtolinjaa ja paljonko se vie metsäalaa ja kiinteistön omistajan tuottoa?</u> Onko tämä sattumasähköä varten rakennettava lisäsiirtolinjatarve veronmaksajien vai tuulivoima yhtiöiden kulu? Näillä kysymyksillä varmasti lukija ymmärtää, että <u>en kannata tuulivoimaa sisämaahan enkä oikeastaan mihinkään muuallekaan.</u> Lopuksi. On kai päättäjille jo tänään selvää, että tuulivoima <u>ei tule olemaan koskaan kannattavaa toimintaa muille kuin niitä verovaroin tuetusti rakentaville ulkomaisille pörssiyhtiöille. On kai selvää, että lopulta nuo rumat maisemanpilaajat ovat ongelmajätettä</u> ja kunta ja veronmaksajat maksavat loppulaskun maisemoinnista ja massiivisen betonialan yms purkamisesta. On kai selvää sekin, että nämä tuurimyllyt ovat poikkeusoloissa heikkoja ja maanpuolustuksessa ongelmallisia esim. tulipalojen levittäjinä. Tästä oli alkusoittoa Kalajoella viime kesänä. Puolustusvoimat tuskin kiittää muutenkaan nyt muuttuneessa maailmantilanteessa, jos tuurivoimalat ovat maanpuolustuksellisesti hankalasti sijoitettuna Pohjois-Savon lentotoiminnan harjoitusalueella. Yhtä kaikki. TUULIVOIMAA EI PIDÄ RAKENTAA sisämaahan eikä oikeastaan mihinkään muuallekaan.	Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin vaikutuksia virkistykseen, matkailuun ja maisemaan. Energiaomavaraisuus on noussut erityisesti viime aikana keskusteluun. Pohjois-Savon liitto pitää tärkeänä osoittaa tuulivoimapotentialin täydessä laajuudessaan silloin, kun laajoja yhteisvaikutuksia ei muodostu ja virkistykseen ja matkailuun ei kohdistu laajoja ja merkittäviä negatiivisia vaikutuksia. Tuulienergian tuottaminen on voimalateknologian kehittymisen myötä taloudellisesti kannattavaa ilman tukea myös sisämaassa. Tuulivoimaloille laaditaan huolto-ohjelma. Tuotannossa olevien voimaloiden tekninen käyttöikä on 20–30 vuotta. Tulevaisuudessa käyttöiän ennakoidaan olevan pidempi, 35–40 vuotta. Tuulivoimaloiden ja muiden rakenteiden purkamisesta vastaa tuulipuiston omistaja. Puolustusvoimien lausunnon perusteella maakuntakaavaehdotuksesta poistetaan joitakin tuulivoima-alueita. Osalta alueista vaaditaan tutkavaikutusselvitys.
AK yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: V1:n kannattaminen ja moottorikelkkareitti <u>Kannatan ehdottomasti erityisesti ilmastonmuutosta hillitsevää ja luonnon tilaa enemmän huomioivaa vaihtoehtoa V1.</u> Mielestäni ilmastonmuutoksen hillitsemisen eteen on tehtävä kaikki mahdollinen. <u>Vastustan voimakkaasti moottorikelkkareitin suunnittelua Kangaslammin ja Varkauden välillä.</u> Moottorikelkkailu, kuten muukin moottoriurheilu, on turhaa, kovaäänistä, saastuttavaa ja	Kaavaehdotusta jatketaan ilmastotavoitteiden osalta juuri VE1 pohjalta. Moottorikelkkareitit säilytetään yhteystarvemerkintöinä, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai

16.5.2022

häiritsevää energiankulutusta, erityisesti kun se tehdään tiettyjä reittejä pitkin eikä esim. kalastusta tai mökkeilyä varten.	ylimaakunnallista kehitystarvetta tai matkailullista kytkentää.
AL yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimalapotentialialue Kytökangas Mielestäni on erittäin <u>huolestuttavaa ja surullistakin, että kaavaluonnoksessa on esitetty tuulivoimalapotentialialueeksi alue nro 22. Kytökangas.</u> Kaavaselostuksen yhteenvedossa on todettu; tuulivoimaloiden suuren koon vuoksi visuaaliset muutokset maisemassa voivat ulottua laajallekin alueelle. <u>Tuulivoimalapotentialialue nro 22. Kytökangas vaikuttaa suoraan haitallisesti Riuttalan talonpoikaismuseon (maakunnallinen merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö) maisemakuvaan.</u> Myös tuulivoimala-alueen aiheuttama <u>melutaso- sekä välkevaikutukset on syytä tarkastella huolellisesti.</u> Kytökankaan vaikutusalueen ympäristö on maastonmuodoiltaan mäkistä ja vaihtelevaa, joten on huomioitava tuulivoimala-alueen vaikutukset rakennettujen vakituisten asuinrakennusten sekä vapaa-ajan rakennusten käyttöön. Kyseisen tuulivoima-alueen vaikutusalueen asukkaille tämä tulisi olemaan merkittävä muutos elinympäristöön, koska asukkaat ovat hakeutuneet asumaan alueelle mm. hiljaisuuden ja alueen luonnonrauhan perusteella, jotka tulevat oleellisesti muuttumaan, mikäli Kytökankaan alue otetaan tuulivoimala-alueena käyttöön.	Maakuntakaavan selvitykset ovat yleispiirteisiä johtuen sen tehtävästä. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin mm. maisemallisia vaikutuksia. Alue 22. Kytökangas, Kuopio sijaitsee Riuttalan koillispuolella 2,5-6 km päässä. Sen näkyvyys Riuttalan maisemassa tulee olemaan huomattava. Tämä tuodaan esille ehdotusvaiheen vaikutusten arvioinnissa. Melu- ja välkevaikutukset tulevat tarkemmin selvitettyiksi, jos tuulivoimahanke etenee yleiskaavoitukseen.
AM yksityishenkilöt	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Pohjois-Savon moderni rakennettu kulttuuriympäristö <u>Kaavin kirkon säilyttämisen tukiryhmä tukee voimakkaasti arvottamis työryhmää Kaavin kirkon sisällyttämistä 2040 Maakuntakaavaluonnoksessa, sen kulttuurihistoriallisen, arkkitehtuurisen ja maisemallisesti arvokkaan kokonaisuuden vuoksi.</u> Olemme tukiryhmänä vahvasti kannattamassa kirkon säilyttämistä ja kunnostamista nykyisen- ja tulevaisuuden käyttö tarpeisiin. Tukiryhmän järjestämän <u>kansalaisadressin kirkon säilyttämisen puolesta on tähän mennessä allekirjoittanut 319 henkilöä</u>, mikä tukee suuresti tukiryhmän kantaa.	Kaavin kirkko osoitetaan maakuntakaavaehdotuksessa maakunnallisesti merkittävänä kohteena ma-merkinnällä.

16.5.2022

AN yksityishenkilöt, Sonkajärvi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Sonkajärven Honkamäen suunniteltu tuulivoima-alue maakunta-kaavassa <u>Pyydän selvittämään, mikä on Sonkajärven Honkamäelle suunnitellun tuulivoimapuiston alueen nykyinen susitilanne.</u> Uuran reviirillä liikkuu susipari, josta viimeiset viralliset havainnot ovat vuodelta 2021 (Heikkinen ym, s.78). Omien havaintojemme (alueella asuvina ja harrastavina) mukaan tällä susiparilla on ollut sen jälkeen Hirvijärvellä pentue, jonka jälkiä on nähty juuri nimenomaisella Honkamäen alueella. Suurimmissa susipentueissa voi olla jopa kymmenkunta pentua (Heikkinen ym, 7). Susista on myös useita näköhavaintoja viimeisen vuoden aikana. <u>Alueella on runsaasti hirviä, mikä tukee susien pesintää. Myös hirvenmetsästys on aktiivista ja alueella toimii useita metsästyseuroja, joiden toimintaan tuulivoimatuotannolla olisi haitalliset vaikutukset.</u> Viime syksyn GPS-havaintojen perusteella hirvenmetsästys koirilla toteutui usein ainoastaan viitostien länsipuolella, koska susilauma liikkuu nimenomaan Honkamäen alueella. <u>Susien suojelun kannalta tuulivoiman rakentaminen niiden reviirille ei ole perusteltua.</u> Susien lisäksi alueella on havaintoja karhuista, ahmoista, ilveksistä ja liito-oravista. Hirvijärvi onkin yksi harvinaisista kylistä Sonkajärvellä, jossa on sekä erämaista luontoa että asukkaita, matkailuyrityksiä ja vielä muutama maatalousyrityskin. <u>Alueen metsien ja Matkusjoen luonto- ja virkistyskäyttö on monimuotoista. Mielestäni on käsittämätöntä, että Sonkajärven merkittävän matkailualue Hirvijärvi-Jyrkkä aiotaan miehittää tuulivoimaloilla.</u> Pelkästään Hirvijärvellä on 4 matkailualan yritystä kolmen kilometrin säteellä suunnitelluista tuulivoima-alueista. Lisäksi vuokramökkiyrityksiä on Jyrkän ja Toivakon kylillä suunnitellun tuulivoimatehtaan läheisyydessä. Sonkajärven kunnan lausunnossa yhdystie numero 5862 on osoitettu matkailukohteiden merkittävän saatavuuden kannalta yhdystieksi. Kyseinen tie kulkee alueella, jolle tuulivoimalat näkyisivät laajalti. Tässäkin tapauksessa uudet, mahdolliset matkailuyritykset jäisivät tuulivoimaloiden varjoon.	Maakuntakaavassa selvitystaso on yleispiirteinen. Tuulivoimapuistot voivat muuttaa merkittävästi susien elintilan käyttöä ja valintaa sekä vähentää lisääntymispaikkakollisuutta, jolloin tuulivoimapuistohankkeet voivat vaikuttaa susien lisääntymismenestykseen. Selvitystilanne tarkentuu mahdollisten tuulivoimahankkeiden edetessä yleiskaavoitukseen. Susivaikutusta on kuvattu Pohjois-Savon tuulivoimapotentiaali-selvityksessä, josta voi todeta, että Honkamäen alue kuuluu susireviirialueeseen. Tutkimustiedon puutteen vuoksi susille on vaikeaa määrittää vähimmäisetäisyyttä ekologisista yhteyksistä varten. Susien on havaittu liikkuvan väliaikaisesti myös voimakkaan ihmisvaikutuksen alueilla. Potentiaalisten tuulivoimapuistojen toteutuessa, niiden välisen etäisyyden perusteella susireviirien leviämistä ei arvioida katkeavan, vaan susien levittäytyminen idästä länteen ja etelään arvioidaan olevan edelleen mahdollista. Tuulivoimarakentamisen yhteisvaikutusten tarkastelun lisäksi ehdotusvaiheessa arvioidaan tarkemmin vaikutuksia virkistykseen ja matkailuun. Pohjois-Savonliitto pitää tärkeänä osoittaa tuulivoimapotentiaalin täydessä laajuudessaan silloin, kun laajoja negatiivisia yhteisvaikutuksia ei muodostu.

16.5.2022

Kaavaluonnoksen viherverkostoalueet ovat lähes yksi yhteen tuulivoima-alueiden kanssa. Matkusjoki on kohdamerkintänä osoitettu virkistyskalastusalueeksi. Kaavaluonnoksessa on osoitettu melontareittejä Sonkajärvelle, ja nämäkin sijoittuisivat Matkusjoen osalta tuulivoima-alueelle. Tuulivoimaloiden maisemallinen vaikutus idyllisiin melontareitteihin olisi merkittävä. Lähde: Heikkinen, S., Valtonen, M., Härkölä, A., Helle, I. Mäntyniemi, S. & Kojola, I. 2021. Susikanta Suomessa maaliskuussa 2021. Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 39/2021. Luonnonvarakeskus. Helsinki. 114 s. https://riistahavainnot.fi/static_files/suurpedot/kantaarviot/luke-luobio_39_2021.pdf Lisäys 22.3.2022: Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnos 2040 / Rummukainen Haluan tehdä lisäyksen Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnoksesta 2040 antamaani palautteeseen. Kyseessä on maakunnan pohjoisosiin, Sukevan Hirvijärven kylälle suunniteltu Honkamäen tuulivoima-alue. Omistan 2-3 kilometrin päässä Honkamäeltä Hirvijärven itärannalla xx -nimisen kiinteistön, jossa asuu nykyisin poikani puolisoineen. <u>Koko perheemme on nähnyt useita kertoja alueella maakotkia.</u> Näillä leveyksillä on todella harvinaista, että omalta terassilta voi katsoa kahden maakotkan liitelevän järven yläpuolella. Itse näin maakotkan pihakoivussa istumassa jo 10 vuotta sitten. Koska havaintoja on ollut useita, aloimme kysellä asiasta, ja paikallisen Hirvijärven Erämiehet -seuran jäsenet ovat kertoneet kotkien pesivän läheisellä Oravimäellä, valtatie 5:n länsipuolella. Kyseiseltä mäeltä on linnuntietä matkaa suunnitellulle tuulivoimala-alueelle vain muutama kilometri. En tiedä, onko kotkien esiintyvyyttä Sukevalla virallisesti tutkittu ja niiden pesiä kartoitettu mitenkään. <u>Pyydänkin nyt tarkistamaan asian, ja pohtimaan vielä tuulivoimanhanketta näidenkin uhanalaisten lintujen suojelun kannalta.</u> Monia muita uhanalaisia eläimiä on myös alueella, kuten ensimmäisestä palautteestani ilmenee. <u>Alueen erämaaluonnons suojelemiseksi ja yhtenäisen virkistys- ja matkailualueen ylläpitämiseksi tuulivoimanhankkeesta luopuminen on vahvasti perusteltua koko kunnan hyvinvoinnin kannalta.</u>	Viherverkostojen esitystapaa tarkastellaan uudelleen vielä ehdotusvaiheessa. Tuulivoimarakentamisella ei saa pirstoa liiaksi yhtenäisiä luontoalueita eikä katkaista tärkeitä ekologisia verkostoja. Ko. kiinteistö sijoittuu myös Honkamäen laialueelle. Viranomaisien tiedossa olevat maakotkat on otettu huomioon tuulivoimapotentialiselvityksessä. Asiaa tarkistetaan ehdotusvaiheessa. Tarkemmin maakotkitalanne selvitetään aina tuulivoimanhankkeen yhteydessä, jolloin muutakin selvitystietoa ja vaikutusten arviointia aina tarkennetaan.
AO yksityishenkilöt	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Palaute kaavaluonnoksista	

16.5.2022

- <u>Maatalouden ja metsätalouden toimintaedellytykset on turvattava jo huoltovarmuuden takia</u>, eikä sellaisia kaavamerkintöjä saa olla, jotka vaarantavat näitä elinkeinoja. - <u>Heinäveden reitti</u> on valittu yhdeksi Suomen kansallismaisemista, jopa yhdeksi maailman kauneimmaksi vesireitiksi. <u>Suvasveden alue kokonaisuudessaan tulisi merkitä maakuntakaavaan vesistömatkailu-, virkistyskalastus-, ja retkeilyalueeksi</u>. Nämä eivät ole ristiriidassa maa- ja metsätalouden kanssa. <u>Tuulivoima- ja kaivostoiminta</u> eivät sen sijaan sovellu näille alueille. - Viherverkostomerkinnät ovat kaavassa tarpeettomia; ne rajoittavat maa- ja metsätaloutta. Metsälaki ohjaa metsien käyttöä ja hoitoa riittävästi, kaavaan ei tarvita merkintöjä. - <u>Moottorikelkkareitit on poistettava kaavasta</u> jo luonnonsuojelluksista syistä, sen sijaan ”hiljaisempia” retkeily- ja luontopalveluja on suosittava.	Maakuntakaavaluonnoksissa ei nähdäksemme ollut maatalouden tai metsätalouden toimintaedellytyksiä vaarantavia merkintöjä.. Suvasveden alueella harkitaan vesimatkailun kehittämismarkkinan laajentamista tai muuta virkistys- ja matkailun merkintää palautteen mukaisesti. Viherverkostoa koskevat merkinnät luonnosvaiheessa olivat oikeusvaikutuksettomia kehittämisperiaatemarkkintöjä. ehdotusvaiheessa viherverkostoa koskevia merkintöjä kehitetään edelleen, ks. yleisvastine 1.2. Moottorikelkkareitit säilytetään yhteystarvemerkintöinä, mutta niistä karsitaan sellaiset, joilla ei ole ylikunnallista tai ylimaakunnallista kehitystarvetta tai matkailullista kyt-kentää.
AP yksityishenkilö, Maaninka	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Liitoskuntien taajamien kehitys, Maaninka TEEMAT: -Auerakenne, asuminen ja elinkeinojen kehittäminen: kehittämisperiaatemarkkinat, taajamat, kylät, työpaikka-alueet -Kulttuuriympäristö: maisema-alueet, rakennettu kulttuuriympäristö -Virkistys: matkailu -Muut teemat: rantarakentaminen, vapaa-ajanasuminen Kuntaliitto määrittää aluekehityksen seuraavasti: aluekehityksen perusmuuttujia ovat väestönkehitys, työpaikkakehitys ja alueellinen bruttokansantuote. Samat tarkastelukriteerit pätevät myös paikallisesti. Kuopion maaseutualueet, esimerkkinä Maaninka	

16.5.2022

Maaningan liittyminen vuoden 2015 alusta osaksi Kuopion kaupunkia on herättänyt alueella luottamusta tulevaisuuteen. Kuopion panostukset, kuten entisen kirkonkylän uuden päiväkodin rakentaminen ja urheilutalon peruskorjaus, ovat erittäin myönteinen asia tulevaisuutta ajatellen. Myös yritystoiminta on panostanut merkittävästi alueen palveluihin: PeeAssä kuin K-ryhmäkin ovat uudistaneet ja modernisoineet taajaman marketmyymälänsä. Peruspalvelujen ja päivittäiskaupan monipuolisuuden parantuminen on hyvä kivi-jalka kehittää Maaningan taajaman vetovoimaisuutta.

Maaningalla on aito tarve ja tahtotila saada alueen yrittäjäys ja asukasluku taas nousuun. Se vaatii toteutuakseen täysin uudenlaista ajattelua kaikilla päättämisen tasoilla. Yritystoiminnan edellytysten luominen aluesuunnittelun ja kaavoituksen avulla antaisi uuden lähtökohdan alueen kasvuille. Myös Kuopion pohjoinen alue kaipaa uudenlaisia, innovatiivisia ja ekologisesti kestäväällä pohjalla toimivia yrityksiä. Mutta se vaatii kaupungilta uudentyyppistä markkinointia ja brändäystä sekä maakuntakaavalta ennakkoluulottomuutta.

Alueelle on olemassa alustavat hankeideat mm. uuden asuinalueen rakentamisen käynnistämiseksi sekä matkailuhanke, jonka markkinatutkimus antoi erittäin myönteisen kuvan liikeidean toimivuudesta. Toteutuessaan matkailuhanke olisi merkittävä päänavaus Pohjois-Savon historian elävöittämiseen ja kunnianosoitus alueen asutuksen alkujuurille, 1500-luvulle.

Lähes koko Maaningan entisen kunnan laajuinen valtakunnallisesti merkittävä maisemastatus on alueen menestystekijä, ei uhka vaan mahdollisuus. Mutta vain siinä tapauksessa, ettei se ole rajoittava tekijä kehitykselle, kuten esimerkiksi Maaningan taajaman kanta-alueen kehityssuunnitelmiin. Maisemaan ammattitaitoisesti sovitettu ekologinen rakennuskanta korostaa luonnon läheisyyttä ja virkistysarvoja. Tämä koskee myös rantarakentamista ja vapaa-ajan asunnon muuttamista vakituiseen asumiseen, jotka ovat merkittäviä syitä muuttaa maaseudulle. On jo useita kuntia, joissa rantarakentamista jopa suositaan.

Maaningan keskustaajaman asuntokanta on jo verraten iäkästä, pääasiassa 1970-90 -luvulta, siksi täydennys- ja uudistamisrakentamisen tulisi käynnistyä pikaisesti. Entisen kirkonkylän keskustasta on rakennusten purkujen kautta vapautunut reilun kokoisia tontteja. Alue vaatisi uuden, kokonaisvaltaisen tarkastelun ja tavoitteet

16.5.2022

<u>täydennysrakentamiseen</u>, luonnollisesti asukkaiden mielipiteet huomioiden. <u>Kaavoittamattomat sekä lievealueet ovat hyödyntämättä asumi-</u> <u>seen tai yritystoimintaan, koska ovat rakentamisen edullisuus-</u> <u>vyöhykkeessä IV.</u> Aikanaan asukkaita ei asiassa kuultu millään ta- valla, eikä kartoitusta tulevasta kartoitettu. <u>Luokitus ei mahdollista</u> <u>nykyisellään juuri mitään alueellisia kehitystoimia, vaikka infra on</u> <u>jo valmiina.</u> Siinä syy, miksi asuinrakentaminen on alueelta loppu- nut. Ratkaisu voisi olla keskustaajaman uudistettavan yleiskaavoit- uksen lisäksi kevyempien, esimerkiksi kyläkaavojen toteuttaminen <u>molemmiin puolin Maaningan taajamaa.</u> Kunnissa on huomattu, että emätilaperiaate on nykymaailmassa toimimaton keino luoki- tella alueita rakentamisen paremmuusjärjestykseen. Erityisesti pandemian myötä siitä on tullut enemmänkin rasite ja jarru aluei- den kehittymiselle. Omakotitalo maalla on yhä useimman suoma- laisen haave, miksi sen toteuttamista pitäisi tietoisesti jarruttaa by- rokratian avulla? Maaningan pitäjäraadin laatima aluestrategia vuosille 2018-2022 on hyvä pohja tarkastella alueen kehityksen tavoitteita. Alueen si- jainti keskeisellä työssäkäyntialueella on vahva peruste alueelliselle kehittämiselle. Kehityksen kierteen on oltava tulevaisuudessa posi- tiivinen, nykyisellään se on negatiivinen. Ottamatta kantaa mikä kehitysmalli maakuntastrategiassa on pa- ras, maakuntaliiton päättämät kehittämisperiaatemerkinnät ovat maakuntakaavassa suora kannanotto liiton näkemyksestä kunkin alueen tulevaisuuteen. <u>Kokonaisuutena Kuopion maaseutualueet</u> <u>tarvitsevat myös ulkopuolista ohjausta kehittämisajatuksilleen.</u> <u>Maakuntakaavalla on siihen merkittävä vaikutus, erityisesti entis-</u> <u>ten kirkonkylien kehittämisessä ja mikä tärkeintä, niiden moderni-</u> <u>soinnissa.</u> Landemia on uusi LUKEn kehittämä termi ja hankkeen nimi maaseudun kehittämiselle, siinä olisi mallia Pohjois-Savoon- kin. Yleisesti voidaan arvioida, että <u>Pohjois-Savon maakuntakaava 2040</u> <u>ei ota riittävästi huomioon muuttunutta maaseudun arvostusta</u> <u>asumisesta ja yrittäjyydestä.</u> Kaavasta puuttuu strateginen näke- mys ja ohjaus maaseutualueiden - etenkin kirkonkylien -	Maakuntakaavan ehdotusvaiheessa aluerak- kenne osoitetaan VE1 ja VE2:n ratkaisuja yh- distäen. Kylämerkinnät (at -kohdemerkintä) määritetään kaavaehdotukseen kylien pal- velurakenteen (koulu) ja asukasmäärän mu- kaan. Kylien kehittämiseen ei anneta maa- kuntakaavalla tarkkaa ohjausta, mutta esi- merkiksi kyläkaavojen laatimista voidaan tu- kea. Kaikki pienkylät ja kylät osoitetaan poh- jakarttamerkintöinä (harmaa ruudutus). Harkitaan palautteessa esitettyä tarvittavaa tarkempaa ohjausta kirkonkylille. Palautteessa kiinnitetty huomio siihen, ett- eivät maakuntakaavan luonnokset näytä ot- tavan huomioon muuttunutta maaseudun arvostusta voi selittyä maakuntakaavan ta- voitteella kaavan yleispiirteisyyden
--	--

16.5.2022

<u>kehittämisestä ja visio niiden tulevaisuuden suunnasta. Halutaanko elämän jatkuvan ja kehittyvän myös 5-tien ulkopuolella?</u> Pyydämme Pohjois-Savon maakuntaliittoa huomioimaan lausuntomme sekä tekemään tarvittavat lisäykset ja muutokset maakuntakaavaan 2040. Tässä lausunnossa käsiteltyjä kehittämisajatuksia on pohdittu ja visioitu Maaningan pitäjäraadin, kaupunkirakennelautakunnan sekä valtuuston edustajien keskuudessa.	nostamisella ja vain maakunnallisten ja valtakunnallisten asioiden huomioon ottamisella. Kaavaehdotuksessa asiaa selvennetään; maaseudun kehittämiselle on paikansa, mutta se katsotaan kirkonkylien osalta paikallisena, ei maakunnallisena asiana, jolloin päätösvalta on kunnilla.
AQ yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: VE2 Rohkea kasvaja, <u>viherverkosto merkintä Riistaveden vesistö-alueella</u> <u>Viherverkostomerkintä alueella on turha.</u> Savuniemi ja joitakin vesistöalueita on jo suojeltu. Muutoin alueella on toimivaa ja elinvoimaista maa- ja metsätaloutta sekä vakituista asutusta ja sitä tukevaa loma-asutusta. Näiden toimintaedellytykset pitää turvata ennallaan.	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoon liittyy olemassa olevia luonnonsuojelualueita kuten Riistaveden lintuvedet sekä Natura-alueita, mm. Savuniemi-Kipansalo, Riistaveden lintujärvet ja Hiidenjärven lehdot. Merkinnällä pyritään turvaamaan alueella em. luontoalueiden välinen kytkeytyvyys. Kuten merkinnän kuvauksessa mainitaan, alueen käyttötarkoitus on pääasiassa maa- ja metsätalous. (sama palaute kahteen kertaan)
AR yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimarakentaminen tuukivima (=tuulivoima) <u>alue 2 linnalla poistettava, pohjavesialuetta ja lentokoneiden varalaskupaikka liian lähellä ja luontopolku kulkee pyhännänpuolelle alueen läpi .tuulivoima alue 1 on susien pesimä ja reviiri aluetta ja alue on liian lähellä Rotimojarven loma-asutusta tämä alue on myös poistettava kaava ehdotuksesta</u>	Tuulivoimapotentiaalia ei ole esitetty 1. tai 2. luokan pohjavesialueelle. Alueiden rajoituksissa on otettu huomioon etäisyydet varalaskupaikkaan ja loma-asutukseen. Ulkoilureitin ja tuulivoima-alueen yhteensovittaminen järjestyy tarkemmassa suunnittelussa. Susivaikutusta on kuvattu Pohjois-Savon tuulivoimapotentiaaliselvityksessä. Tutkimustiedon puutteen vuoksi susille on vaikeaa määrittää vähimmäisetäisyyttä tuulivoima-alueisiin ekologisia yhteyksiä varten. Susien on havaittu liikkuvan väliaikaisesti myös voimakkaan ihmisvaikutuksen alueilla. Potentiaalisten tuulivoimapuistojen toteutuessa, niiden välisen etäisyyden perusteella susireviirien leviämistä ei arvioida katkeavan, vaan susien levittäytyminen

16.5.2022

	idästä länteen ja etelään arvioidaan olevan edelleen mahdollista Ylä-Savossa.
AS yksityishenkilö	Vastine
Palautteeni koskee Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040 sisällytettyä rakennusta Pielaveden taajamassa osoitteessa Puustellitie 36. <u>Kyseessä on ns. tienpidon tukikohdan hiekkahalli</u>. Kiinteistö kokonaisuutena on ollut yrityksemme omistuksessa vuodesta 2010. Rakennus on vuokrattuna Destia Oy:lle sen alkuperäisen käyttötarkoituksen mukaisesti, eli rakennuksessa vuokralainen varastoi hiekoitushiekkaa. <u>Maakuntakaavassa rakennus on määritelty kulttuurihistoriallisella ja rakennusteknisellä perusteella säilytettäväksi</u>. Kaavassa rakennusvuodeksi on mainittu 1988. Kyseisenä vuonna rakennusta on <u>laajennettu, varsinainen rakennusvuosi on 1980</u>. Aktiivisessa käytössä rakennus on ollut tuosta saakka ja luonnollisesti käytön jälki näkyy rakennuksessa. En tunne tarkemmin määritelmäperusteita, mutta omakohtaisesti en sisäistä asiaa kokonaisuutena. Ensisijaisesti jo rakennuksen ulkoasu hämärtää käsitystä. Rakennusteknillisesti rakennus varmasti on poikkeava, mutta en usko, että ainutkertainen. Vastaavalla konseptilla tehtyjä heikkahalleja uskoisin löytyvän muualtakin. <u>Liiketaloudellisesti mahdollinen säilyttäminen myös herättää kysymyksiä</u>. <u>Rakennukselle ei ole tehty vielä tähän mennessä suurempia korjauksia, mutta aikaa myöden tarvetta varmasti lienee</u>. Korjaustarpeen ajankohta tai kohde ei ole vielä määriteltävissä. Toisena seikkana on syytä muistaa ja huomioda mahdollinen rakennuksen käyttötarpeen muutos tai kiinteistöllä tapahtuva laajempi muutos, joka vaatisi muutoksia rakennukseen. <u>Edellä mainituilla perusteilla esitän asian uudelleen arviointia</u>.	Palautteessa tarkennetut tiedot rakennuksen iästä korjataan selvitysaineistoon. Modernin rakennuskannan inventoinnissa on haluttu tuoda esille erilaisia rakennustyppejä. Pohjois-Savosta muita vastaavia hiekkahalleja ei tullut esille. On hienoa, että rakennus on alkuperäisessä käytössään. Korjaamista tai käyttötarkoituksen muuttamista maakunnallisesti arvokkaaksi osoittaminen ei suoraan estä tai vaikeuta. Maakuntakaava ohjaa kuntaa ottamaan huomioon rakennuksen omissa asema- ja yleiskaavoissaan. Tavoitteena on kuitenkin rakennuksen vaaliminen.
Pohjan Voima Oy, Mäkipelto Tomi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: <u>Honkamäki-tuulivoimahanke, Sonkajärvi</u> Pohjan Voima Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Sonkajärvellä. Hankealue on osoitettu tuulivoima-alueeksi numero 4 Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnoksessa. Lausuntonaan Pohjan Voima Oy toteaa, että: - <u>Hankealue tulee säilyttää Pohjois-Savon maakuntakaavan jatkokäsittelyssä tuulivoimaloiden alueena.</u>	

16.5.2022

- Hankealueen itäosaa tulee laajentaa siten, että kaavassa osoitetun tuulivoima-alueen rajausta noudatetaan tarkemmin tuulivoimapotentiaalin selvityksessä (FCG) tunnistettua aluetta. Selvityksessä on esitetty alue 1500 m turvaetäisyydellä asuntoihin ja loma-asuntoihin, ja kaavaluonnoksen alue on rajattu pienemmäksi.	Maakuntakaavaluonnoksiin Honkamäen tuulivoimapotentiaalinen alue on rajattu itäosastaan hieman suppeampana, sillä maasto on rakentamisen suhteen soista Nielikkosuon ja Viitalamminsuon kohdalla. Tuulivoima-alueiden rajauksia yleispiirteistään vielä kaavaehdotusvaiheessa. Ks. yleisvastine 1.4.
Pohjan Voima Oy/Tomi Mäkipelto/Juho Rönni	
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: <u>Suurisuo/Jalkalansuo-tuulivoimahanke, Rautavaara</u> Pohjan Voima Oy suunnittelee tuulivoimapuiston rakentamista Rautavaaralle. Hankealue on osoitettu tuulivoima-alueeksi numero 14 Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 luonnoksessa. Lausuntonaan Pohjan Voima Oy toteaa, että: - Hankealue tulee säilyttää Pohjois-Savon maakuntakaavan jatkokäsittelyssä tuulivoimaloiden alueena. - Hankealue tulee sisällyttää maakuntakaavaan mahdollisimman laajana, mikä mahdollistaa hankkeen jatkosuunnittelussa alueen erityispiirteiden huomioinnin. Hankesuunnittelun ja hankkeen osayleiskaavaprosessin aikana selvitetään mm. alueen luontoarvot, alueella sijaitsevien kiinteistöjen käyttötarkoitus ja hankkeen vaikutukset Puolustusvoimien tutkavalvontaan. Mahdollisimman laaja hankealue mahdollistaa hankkeen kokoluokan ja tuulivoimaloiden sijaintien yhteensovittamisen alueen erityispiirteiden kanssa. - Hankealue ehdotetaan sisällytettäväksi maakuntakaavaan liitteen 1 mukaisen alustavan suunnittelualueen mukaisena. Kunnioittavasti: Tomi Mäkipelto, Toimitusjohtaja, Pohjan Voima Oy Liitekartta vain verkossa	Esitetty karttarajaus noudattaa luonnoksissa nähtävillä ollutta merkintää tv Suurisuo/Jalkalansuo. Alueelta vaaditaan VTT:n tutkavaikutusselvitys (viittaus Puolustusvoimien antamaan palautteeseen). Tuulivoima-alueiden rajauksia yleispiirteistään vielä kaavaehdotusvaiheessa. Lisäksi tuulivoimateemaa tarkennetaan maisemallisten vaikutusten ja yhteisvaikutusten osalta. Ks. yleisvastine 1.4.
AT yksityishenkilö	Vastine
Oheissa liitteenä palaute koskien maakuntakaava 2040 2-vaiheen nähtävilläolovaihtoehtoja VE1 ja VE2. Palaute koskeen Ritoniemen osaa maakuntakaavasta. ASIA: Maanomistajien ominaisuudessa lausumme seuraavat palautteet ja kommentit nähtävillä oleviin luonnosvaihtoehtoihin VE1 Kyvykäs uudistaja ja VE2 Rohkea kasvaja:	

16.5.2022

<u>Luonnoksessa on esitetty ulkoilureitti kohden Ritoniemeä. Tuo merkintä tulee poistaa.</u> (VE1:n liitekuva vain verkossa, mikä koskee Ritoniemen ulkoilureittiä.) <u>Merkinnästä aiheutuu maanomistajille kohtuutonta haittaa. Jo tällä hetkellä alueen ulkopuoliset käyttäjät ovat aiheuttaneet alueella vielä pystyssä oleville rakennuksille merkittäviä vahinkoja rikkomalla ikkunoita ja särkemällä mielivaltaisesti irtaimistoa. MRL 28§ ”Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.”</u> <u>Venesatama -merkintä tulee poistaa.</u> (VE2:n liitekuva vain verkossa, mikä koskee Vehmersalmen kirkonkylän, Ritoniemen, Litmalahden ja Haaposaaren venesatamia/uiton toimipaikkoja.) <u>Alueen yksityisillä omistajilla ei ole intressissä rakentaa yleistä venesatamaa ja satamapalveluita alueelle. Alue kuuluu pohjavesialueeseen ja sinne ei voi rakentaa satamapalveluihin kuuluvia mm. polttoainejakelupisteitä ilman, ettei siitä saattaisi aiheutua vaaraa pohjavesiin ääritilanteissa. Merkintä aiheuttaa maanomistajille myös kohtuutonta haittaa: MRL 28§ ”Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.” Lisäksi on todettava, että läheisyydessä on jo valmiina ainakin kaksi venesatamaa: Litmalahdessa (rantautumispaikka) ja Vehmersalmessa (retkisatama) joiden lisäksi luonnoksessa on esitetty Haaposaaren venesatama. Mikäli Ritoniemeen rakennettaisiin uusi venesatama palveluineen saattaisi se heikentää Vehmersalmen retkisataman nykyisten toimintojen liiketoimintaedellytyksiä.</u>	Ritoniemen matkailullinen merkitys on vähentynyt. Voimassa olevassa maakuntakaavassa sinne on osoitettu uusi veneväylä, satama, matkailupalvelujen alue ja tätä kokonaisuutta tukeva ulkoilureitti. Ritoniemen alue ei ole enää toiminnallisesti sellainen, että sillä olisi merkittävää maakunnallista merkitystä, minkä vuoksi luonnosvaihtoehdoissa RM merkintää ei ole. Ulkoilureitti ja toisessa vaihtoehdossa osoitettu satama voidaan jättää pois. Kaavaehdotusvaiheessa tarkastellaan vielä alueen luontoarvoja mm. hiekkarannan osoittamista maakuntakaavassa.
AU yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Luonnonsuojelualueet Toivon, että <u>maakuntakaavaehdotukseen päivitetään luonnonsuojelualueiden ajantasainen tilanne, ja että tämä huomioidaan myös viherverkoston sekä matkailu- ja virkistysvyöhykkeiden rajauksissa.</u>	

16.5.2022

Esimerkiksi <u>Etelä-Rautalammille on perustettu uusia luonnonsuojelualueita viime vuosina (Rajavuori, Vällilamminvuori, Särkijärvi ym) jotka eivät näy kaavakartassa. Myös luonnonsuojeluverkoston täydentäminen selvityksiin perustuen olisi tärkeää mm. lehtojen, kuru- ja rotkojen sekä kallioalueiden osalta.</u>	ks. luonnonsuojelua koskeva yleisvastine. Ajantasaiset luonnonsuojelumerkinnät tarkistetaan ehdotusvaiheessa.
AV yksityishenkilö palaute 2	
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: <u>Tuulivoiman rajoitusvyöhyke</u> Toisessa kaavaluonnoksessa (Kyvykäs uudistuja, VE1) ehdotetaan tuulivoiman rajoitusvyöhykettä kansallispuistojen sekä Kuopion kansallisen kaupunkipuiston ympärille. <u>Kansallispuistojen osalta esitys on erittäin ymmärrettävä ja kannatettava, sillä Pohjois-Savon kansallispuistot ovat matkailun ja luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisiä alueita, jotka perustuvat luonnonrauhaan, hiljaisuuteen ja erämaisyyteen. Sen sijaan Kuopion ympäristöön sijoittuva rajoitusvyöhyke on mielestäni perusteeton, sillä kansallisen kaupunkipuiston ajatuksena on yhdistää rakennettua kulttuuriympäristöä ja luontoa.</u> Myös tuulivoimalat voisivat tulevaisuudessa hyvin olla osa urbaania kulttuuriympäristömaisemaa. Kun energiaomavaraisuutta halutaan Suomessa lisätä, uusiutuvaa energiaa tulisi voida tuottaa myös siellä, missä sähkön kuluttajia on paljon, eli kaupunkien lähiympäristöissä. Nyt kansallisen kaupunkipuiston ympärille vedetyn rajoitusvyöhykkeen sisälle jää Kuopion kaupunkialue, moottoritietä, teollisuusalueita ja monenlaisia muita melun lähteitä ja urbaania ympäristöä, joten tuulivoimarakentamisen rajoittaminen alueella tuntuisi varsin erikoiselta ratkaisulta. Siksi ehdotan, että kaavassa osoitettaisiin tuulivoimarakentamisen rajoitusvyöhyke kansallispuistojen, mutta ei kansallisen kaupunkipuiston ympärille.	Tuulivoimarakentaminen on mittakaavaltaan sellaista, että sille on kaupunkiympäristössäkään vaikea nähdä perusteluja. Seudullisesti merkittävän tuulivoimarakentamisen eli 7 tai sitä useamman voimalan rakentaminen ko. alueelle estyy tuulivoimapotentiaaliselvityksen mukaan asutuksen sijoittumisen, liikenneväylien ja tutkien vuoksi. Urbani ympäristö ei em. syistä ole tuulivoimarakentamiselle erityisen potentiaalinen alue.
AX yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: VE2 Rohkea kasvaja, viherverkoston merkintä Riistavedellä ja muualla <u>Viherverkostomerkintä Riistaveden alueella on turha ja se tulee poistaa.</u> Tällä merkityllä alueella on paljon toimivia maatiloja ja metsätiloja, vakituista asutusta sekä loma-asutusta, eikä niiden toimivuutta tule haitata. Alueella on myös suojelualueita ja eliöt voivat jo nykyisinkin siirtyä niiden välillä ekologisista käytäviä pitkin. Jos tuolle alueelle laitetaan viherverkostomerkintä, tulisi vastaava merkintä laittaa hyvin monelle muullekin alueelle, joissa ko.	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoon liittyy olemassa olevia luonnonsuojelualueita kuten Riistaveden lintuvedet sekä Natura-alueita, mm. Savuniemi-Kipansalo, Riistaveden lintujärvet ja Hiidenjärven lehdot. Merkinnällä pyritään turvaamaan alueella em. luontoalueiden välinen kytkeytyvyys. Kuten merkinnän

16.5.2022

merkintää ei ole. Itse asiassa Pohjois-Savon maakuntakaavassa viherverkostojen merkitseminen on tarpeetonta, koska meillä on niin paljon toisiinsa yhteyksissä olevia luontoalueita.	kuvauksessa mainitaan, alueen käyttötarkoitus on pääasiassa maa- ja metsätalous.
AY yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Suvasveden Heinäveden reitti Suvasveden laivareitin osuutta Saimaan vesimatkailun osana tulisi voimakkaammin korostaa. Vehmersalmelta Rusinvirtaan jatkuva viherverkosto alue on hyvä kuten vesimatkailun kehittämis-alue. Alueen matkailumahdollisuuksien kehittämien perustuu alueen erityispiirteisiin. mm Natura-alueisiin, Heinäveden reitin kansallismäisemastatukseen, puhtaaseen luontoon kalavesineen, kaksoiskraateri syvänteisiin sekä luostareiden läheisyyteen. Alueella asukkaat ovat mm. kunnostaneet vuonna 2017 WWF:n virtavesihankkeena Koirajoen, johon tehdyt kunnostustoimenpiteet ja Vuoksen taimenmäti-istutukset ovat onnistuneet erinomaisesti. Alueelle toivotaan merkintää hiljaisuuden alueesta.	Palautteen perusteella harkitaan Suvasveden alueella vesimatkailun kehittämiskäynnin laajentamista tai muuta virkistys- ja matkailun merkintää palautteen mukaisesti. Ehdotusvaiheessa tutkitaan luonnonrauha-alueiden osoittamista tarkemmin.
AZ yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: VE1 Kyvykäs uudistuja Kahdesta nimetystä vaihtoehdosta olen enemmän luonnosvaihtoehdon VE1, Kyvykäs uudistuja, kannalla. Pidän ehdottoman tärkeänä kestävän kehityksen periaatteiden toteuttamista. Ekologinen kestävyys tulee turvata sekä maaseudulla että kaupungeissa. Kannatan erilaisten uusiutuvien energiamuotojen kehittämistä ja lisäämistä rinnakkain. Pidän tärkeänä suojella mahdollisimman paljon erilaisia luonnontilaisia alueita.	VE1:n kunnianhimoiset tavoitteet mm. ilmastomuutoksen suhteen otetaan pohjaksi ehdotusvaiheelle. Viherverkoston merkintöjä kuitenkin kehitetään. Tuulivoiman ja aurinkovoiman toteutumista edistetään maakuntakaavalla. Voimassa olevassa maakuntakaavassa huomioidaan myös geoenergia.
AÅ yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Pohjois-Savon maakuntakaava 2040 2. vaihe Maakuntakaavan luonnos 2. vaihe; palautetta 1. Liikenteen ratkaisusta Vaajasalon silta ja siten 9-tien oikaisu on poistettu seutukaavasta. Tuo linjauksen poisto on oleellinen heikennys Kuopion ja varsinkin Koillis-Savon alueiden turvallisuuden kehittämiseen. Kuten viime	Pohjois-Savon ELY-keskuksen liikennevastualue, yhteistyössä Väyläviraston ja Traficomin kanssa, on laatinut Vaajasalon

16.5.2022

kesäinen Jännevirran sillan henkilöautokolari osoitti, että jo pieni onnettomuus katkaisee liikenteen tunneiksi. Entä suuronnettomus? Kuinka hoidetaan pelastustyöt ja pelastusliikenne sillan itäpuolella. Kiertotiet tukkeutuvat ja kuluu paljon aikaa. Kallansillat on ainoa pakotie pohjoisen suuntaan Kuopiosta. Jossain tilanteesta voisi olla tarpeen Vaajasalon suuntakin olla käytettävissä. Kaasuonnettomuus tms. jolloin kaupungin keskusta olisi saatava tyhjäksi nopeasti. Tulevaisuuden tarpeita ei tiedetä varmuudella. Vaajasalo olisi lähellä keskustaa vaikka isoksi lähiöksi. Maantiet, rautatiet ja vesiväylät on pidettävä liikennekelpoisina ja palvelukykyä kehitettävä, jossa voitane hyödyntää myös EU-rahoitusta. 2. Viherverkostot, virkistys, luonnon monimuotoisuus ja luonnon-suojelu <u>Pohjois-Savon maakuntakaavassa viherverkostojen merkitseminen ei ole tarpeellista. Pohjois-Savossa viherrakenteen riittävyys ja luontoalueiden kytkeytyneisyys ei muodostu ongelmaksi. Maakunnassamme on erittäin monimuotoista luontoa luonnostaan. Uusia luonnonsuojelualueita voidaan perustaa vapaaehtoisin kauppoihin perustuen.</u> Alueella on jo riittävästi suojeltuja alueita. 3. Ratkaisut energiantuotannossa, yhdyskuntatekniikassa ja teknisessä huollossa. <u>Turve on katsottava uusiutuvaksi luonnonvaraksi</u> käytön ollessa vähäisempää kuin uuden turvemassan kasvu on Suomessa jossain toisaalla. Suomessa kasvavaan turpeeseen on aina sitoutunut enemmän hiilidioksiidia kuin käytetystä turpeesta on vapautunut. 4. Metsätalous <u>Metsäalueille ei ole syytä merkitä rajoituksia. Kaavassa voi olla näkyvissä korkeintaan olemassa olevat luonnonsuojelualueet.</u> Kaavotusta ei tule käyttää luonnonsuojelun välineenä. Suomessa on toimivat vapaaehtoisen suojelun mekanismit.	liikenneyhteyteen liittyen muistion (16.4.2019 "Valtatie 9 Pohjois-Savon maakuntakaavassa" ja muistion täydennyksen 18.7.2019 selvityksineen), jonka johtopäätöksenä valtion liikenneviranomaisen mielestä Vaajasalon yhteys ei ole pitkämatkaisen liikenteen näkökulmasta välttämätön, koska Kallansillat ja Jännevirran sillat ovat valmistuneet. Vaajasalon osoittaminen toisen luonnosvaihtoehdon mukaisena yhdyskuntarakenteen laajenemissuuntana on mahdollista myös kaavaehdotusvaiheessa. Viherverkostojen osoittamisesta ei luovuta kaavaehdotusvaiheessa, mutta niihin tehdään muutoksia, ks. yleisvastine 1.2. Luonnonsuojelun vapaaehtoisuutta korostetaan ehdotusvaiheessa. Turvetta ei katsota maakuntakaavassakaan uusiutuvaksi luonnonvaraksi. Turve on jatkossakin tärkeä hiilivarasto. Turpeen käytölle annetaan yleismääräyksiä kaavaehdotuksessa. Kaavakartalle ei osoiteta varauksia turpeen ottoon. Luonnosvaiheessa mm. viherverkostomerkinnöillä kuvattiin kaavan tavoitteita ilmastomuutokseen hillintään ja sopeutumiseen sekä luonnonmonimuotoisuuden parantamiseen. Ko. merkintöjä muutetaan ehdotusvaiheessa.
AÄ yksityishenkilö, Kiuruvesi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimahanke, Lapinsalo Heinäperä, Kiuruvesi	

16.5.2022

Kiuruveden Lapinsalon kylään on suunnitteilla tuulivoima-alue, josta osa ulottuu myös Lapinsalon Heinäperälle. <u>Heinäperän maisema ja ympäristö sisältää erityisiä ympäristöarvoja, jotka tulee ottaa huomioon maankäyttöä suunniteltaessa.</u> Heinäperän alueesta on tehty Ympäristöministeriön selvitys 2007, joka on vahvistettu Pohjois-Savon maakuntakaavassa ja vahvistettu ympäristöministeriössä 2011. MY1 23.290 Heinäperä (153ha) alueen käytöstä ohjeistetaan virallisesti seuraavaa; ”Alueen maankäyttöä suunniteltaessa tulee erityisesti ottaa huomioon alueen maisemalliset arvot ja harju-, moreeni tai kalliomuodostaman luonteenomaiset piirteet, ympäröivä vesi- ja kulttuurimaisema sekä pohjaveden suojele” Valtakunnallisesti arvokas moreenimuodostuma (YM Selvitys 2007). Edellä esitetyn, virallisen <u>Heinäperän statuksen perusteella suunniteltu tuulivoima-alue tulee poistaa</u> Pohjois-Savon maakuntakaavasta kokonaisuudessaan. Heinäperän ainutlaatuiset maisemakukkulat ja niiden korkeus ympäröivään alueeseen nähden ja huomioiden, <u>tuulivoimaloita ei tule sijoittaa kahtakymmentäkilometriä (20 km) lähemmäksi Heinäperän kukkuloita.</u> Toteutuessaan tuulivoima-alue tuhoaisi Heinäperän maisemavarojen lisäksi alueen asukkaiden ja kesälomalaisten virkistytymis- ja luovuuden lähteet. Jk. Lähetän myöhemmin vielä sähköpostitse kuvasarjan Heinäperän maisemasta päätöksenne tueksi ja huomioon otettavaksi.	Tuulivoiman vaikutuksia valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön tai maisemaan sekä tv-alueiden yhteisvaikutuksia tarkastellaan kaavaehdotusta valmisteltaessa. Katso tuulivoimaa koskevat yleisvastineet kappaleesta 1.4. Ehdotusvaiheessa tarkastellaan myös yhdessä naapurimaakuntien kanssa tuulivoimasuunnittelua maakuntien rajojen tuntumassa. Vaatus 20 km etäisyydestä ei perustu selvitystietoon.
AÖ yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoima Antti ja Maija Jylhä-Ollila, kiinteistön xx omistajat, Rautavaara. 1) <u>Suurisuo-Jalkalansuon tuulivoima-alue tulee poistaa maakuntakaavaehdotuksesta</u> Suurisuo-Jalkalansuo ei täytä ”parhaita edellytyksiä” tuulivoima-alueeksi ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet eivät täyty tämän kohteen osalta. Esitetty tuulivoima-alue sijaitsee Luostanjoen valuma-alueella ja on luonteeltaan hyvin erämainen ja hiljainen. Se on <u>eteläisimpiä pimeitä alueita Suomessa*</u>. Alue on maakuntakaavassa merkitty <u>osaksi yhtenäistä viherverkostoa</u>. Luostanjoki ja siitä	

16.5.2022

erkaneva Petäisjoki ovat vapaina virtaavia jokia. Alueella on paljon myös pienipiirteisiä soita, suosaarekkeitä sekä puroja ja harjuja. Alue kuuluu Vaara-Suomeen, vaarakylistä avautuisi maisemia tuulivoima-alueelle. Tuulivoima muuttaisi alueen teollisuusalueeksi. <u>Suurisuon-Jalkalansuon tuulivoima-alue tulee poistaa kaavaehdotuksesta alueen luontoarvojen, kulttuuriarvojen ja alueen erämaisen luonteen vuoksi.</u> * Light Pollution Map - DarkSiteFinder.com 2) <u>Maakuntakaavan viherverkostossa olevia alueita ei tule kaavoittaa tuulivoimalle</u> Useimmat Pohjois-Savon maakuntakaava 2040-luonnoksessa olevat tuulivoimakaava-alueet kuuluvat kaavassa merkittyyn laajaan ja yhtenäiseen viherverkostoon. Nämä alueet ovat erämaisia ja hiljaisia, joilla on paljon erilaisia luonto- ja virkistysarvoja. Syrjäisille alueille toteutettavat nykytuulivoimalat vaativat raskaan perustuksen ja tieverkoston sekä yleensä pitkät linjavedot, jolloin metsää tuhoutuu ja luonto pirstoutuu. Pirstoutuminen itsessään on jo luontokatoa kiihdyttävä tekijä, suurpedot sekä monet petolinnut tarvitsevat reviireikseen asumattomia alueita. Tuulivoima muuttaisi nämä alueet teollisuusalueiksi. Kyseessä olisi erittäin merkittävä tämän ajan luontokato Pohjois-Savossa. Tuulivoiman rakentamista on ohjattava jo valmiiksi rakennettuihin ympäristöihin ja lähemmäksi alueita missä myös sähkönkulutus on. 3) <u>Kuntien oikeus kaavoittaa pienempiä tuulivoimala-alueita ilman maakuntakaavamerkintää pitää kieltää</u> a) Tuulivoimaloiden koko kasvaa koko ajan. Nykyisin luvitettavat voimalat yltyvät jo 300 metriin (napakorkeus 200 metriä). Isommat tuulivoimalat vaativat yhä raskaamman perusinfra (mm. tiestö, perustus ja siirtolinjat). Tuulimyllyjen vaikutukset luontoon, meluun, maisemaan ja ihmisiin ovat yhä suuremmat. <u>Lukumäärältään pienetkin tuulivoimalayksiköt ovat seudullisesti merkittäviä ja niihin tulisi aina vaatia tuulivoimamerkintää maakuntakaavassa.</u> b) Tuulivoimala-alueiden <u>yhteisvaikutus</u>. Kunnat voivat nykyisin kaavoittaa pienempiä tuulivoimalayksiköjä lähekkäin, jolloin	Tuulivoiman vaikutuksia valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittävään kulttuuriympäristöön, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti merkittäviin maisema-alueisiin sekä esim. matkailun ja virkistysalueisiin tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Katso tuulivoimaa koskevat yleisvastineet kappaleesta 1.4. Ehdotusvaiheessa viherverkostoa tarkastellaan uudelleen. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkostoa ja viheryhteyksiä koskevista merkinnöistä ei luovuta, mutta merkinnän tapaa ja sisältöä tarkastellaan uudelleen ehdotusvaiheessa. Palautteen perusteella seitsemän voimalan määrää voidaan pitää sopivana (osa kritisoi sitä liian matalaksi, osa liian korkeaksi. Naapurimaakunnissa raja on korkeammalla). Seudullisen tuulivoimarakentamisen määräksi on määriteltä seitsemän (7) voimalaa. Sitä perustellaan mm. savolaisen maiseman pienipiirteisyydellä herkkyydellä (mäkisyyys, mosaiikkimainen vesistö). Perusteluja
--	---

16.5.2022

hankkeet yhdessä muodostavat suuren tuulivoimalakokonaisuuden ja tämä on maakuntakaavan ohjausta vastaan. c) <u>Tuulivoimala-alueet vaikuttavat usein yli kuntarajojen ja niillä voi olla ylimaakunnallisia vaikutuksia.</u> d) Kunta on jäävi päättämään. Kiinteistöverojen ja tuulivoiman muun mahdollisen hyödyn toivossa kunnat saattavat kaavoittaa tuulivoimalle maa-alueita luonnosta ja lähiseudun asukkaista välittämättä. Tuulivoiman riskejä ja haittoja helposti vähätellään ja tiedotus hankkeiden valmistelusta on heikkoa. e) Nykyinen tilanne tuo suurta epävarmuutta maanomistajille omaisuutensa käyttömahdollisuuksista sekä epävarmuutta lähiseudun asukkaille asuinviihtyisyydestä ja kiinteistöjen arvosta. 4) Turhia tuulivoimakaavamerkintöjä ei tule jättää maakuntakaavaan <u>Tuulivoima-alueet, joita ei nykyisen arvion perusteella voida toteuttaa, tulee poistaa maakuntakaavasta.</u> Maakuntaliiton pitää selvittää Puolustusvoimilta tuulivoimaloiden todelliset rakentamismahdollisuudet. Tuulivoimamerkintä aiheuttaa maanomistajalle monenlaista harmia esimerkiksi metsätilan myynnin, vapaa-ajan tonttien lohkomisen ja myynnin sekä rakentamisen yhteydessä. Alueen asukkaille tuulivoimamerkintä aiheuttaa turhaa epävarmuutta. Tuulivoimamerkintä kaavassa houkuttelee tuulivoiman hankeyhtiöitä, jolloin kaikkien aikaa ja rahaa menee hukkaan, kun hankkeella ei ole oikeasti perusteita edetä.	täydennetään kaavaselostukseen. Pienipiirteisessä muutoksille herkässä maisemassa ja laajoilla järviolueilla vähempikin määrä voimaloita aiheuttaa merkittäviä maisema-vaikutuksia. Yhteisvaikutuksia arvioidaan tarkemmin ehdotusvaiheessa, myös maakuntarajoilla olevien tuulivoima-alueiden ylimaakunnallisia vaikutuksia arvioidaan. Erityisesti yhteisvaikutukset tulevat arvioitavaksi aikanaan hankkekohtaisesti. Puolustusvoimien antaman kannanoton perusteella suurelle osalle tuulivoima-alueita vaaditaan tutkavaikutusselvitys. Alueet, joista puolustusvoimat arvioivat, ettei toteutusedellytyksiä ole, poistetaan kaavaehdotuksesta.
wpd Finland Oy	Vastine
Wpd Finland Oy antaa palautetta Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen kaavaluonnoksiin. wpd Finland Oy suunnittelee Vieremän ja Sonkajärven kuntien alueelle, Kurvilanmäen tv-alueelle (Pohjois-Savon tuulivoimamaakuntakaava 2014) maksimissaan 54 tuulivoimalan tuulipuistohanketta. Kurvilanmäen tuulipuistohankkeen kaava-aloitteet on hyväksytty Vieremän ja Sonkajärven kunnissa loppuvuodesta 2021. <u>Wpd Finland esittää Kurvilanmäen tuulipuistohankkeen YVA-menettelyn ja kaavoituksen ennakkoneuvotteluita viranomaisille suunnitellusti 2022 aikana kaavakonsultin tultua hyväksytyksi kunnissa.</u>	Pohjois-Savon liitto seuraa YVA-menettelyt etenemistä. Kurvilanmäki osoitetaan kaavaehdotuksessa tuulivoimapotentiaalina alueena.

16.5.2022

Lisäksi wpd Finland Oy:llä on muita Pohjois-Savon alueella kehitteillä olevia tuulipuistohankkeita, jotka julkistetaan maanvuokraneuvotteluiden edetessä. Pohjois-Savon maakuntakaavaluonnoksissa tv-alueet on esitetty paikkatietona toisistaan erossa olevina alueina, mikäli alueella sijaitsee esimerkiksi hallinnollinen raja. Kurvilanmäen tuulipuistoalue on tästä hyvä esimerkki. Kuntaraja jakaa kaavaluonnoksiin merkityn tv-alueen kahtia. <u>Tuulivoima-alueiden tulisi selkeyden vuoksi olla kaavassa yhtenäisiä.</u> Pohjois-Savon maakuntakaava edesauttaa ilmastonmuutoksen hillintää mahdollistamalla useamman suuremman mittakaavan tuulivoima-alueen maakuntakaavassa. Kummassakin kaavaversiossa on esitetty potentiaalisia tuulivoima-alueita. Kyvykäs uudistuja on esittänyt maakuntatasolle kunnianhimoiset tavoitteet, 20 % tuulivoimatuotantoa maakunnan primäärienergian tarpeesta ja tähtää perustellusti hiilinegatiivisuuteen, joka tukee hallitusohjelman ilmastotavoitteita. <u>On tärkeää, että maakuntakaava mahdollistaa paikallisten tuulivoimatuotantoalueiden tarkastelun myös tuulivoima-alueiden ulkopuolella.</u> Pitkälle tulevaisuuteen suunnitelluissa maakuntakaavoissa tulisi yleisesti tuoda esille, että seudullisesti merkittävien tuulivoimahankkeiden kaavoittamista maakuntakaavan tuulivoima-alueiden ulkopuolelle voisi tapauskohtaisesti tarkastella ja mahdollistaa, kunhan maakuntakaavan tavoitteet eivät vaarannu. <u>Maakuntakaavaprosessin tulisi omalta osaltaan vastata joustavuudessaan tuulivoimaloiden teknologisen kehityksen ja reunaehtoien muuttuviin olosuhteisiin.</u> Kaavoituksen näkökulmasta keskeiset tuulivoimateknologian mittarit, kuten voimalakohtainen nimellisteho ja voimaloiden kokonaiskorkeus, kehittyvät jo muutaman vuoden aikana merkittävästi, ja maakuntakaavan reunaehdot voivat olla käytettävissä olevan teknologian näkökulmasta jo vanhentuneet, kun kaava hyväksytään. Tästä syystä <u>on keskeistä tarkastella maakuntakaavan tuulivoima-alueita tulevaisuuden teknologiaa ennakoiden.</u> Uudet tekniset ratkaisut ja käytännössä todennetut menetelmät saattavat tulevaisuudessa vähentää myös ympäristövaikutuksia merkittävästi ja mahdollistaa suuremman mittaluokan tuulivoimarakentamisen merkittyjen alueiden ulkopuolelle. Hanke-toimijoiden on myös mahdollista käydä Puolustusvoimien kanssa keskinäisiä neuvotteluita hankkeiden hyväksyttävyydestä tietyillä alueilla. <u>Tavoitteiden saavuttamiseksi ei maakuntakaavassa tulisi myöskään esittää toisiaan poissulkevia tai rajoittavia</u>	Kuntaraja huomioidaan kaavassa, koska maakuntakaavassa osoitettujen alueiden pinta-aloilla tulee olla kuntakohtainen sijainti (paikkatieto-ohjelman ominaisuus). Alle 7 voimalan sijoittuminen eri puolille maakuntakaavan ”valkoisia alueita” on mahdollista. Maakuntakaavan toteutumista ja ajantasaisuutta seurataan. Muutostarpeisiin voidaan yleensä reagoida yksittäisten teemojen kohdalla nopeasti. Tulevaisuuden tarpeista otamme mielellään vastaan ennakoivaa tietoa. Yhteensovittamisen tarpeita katsotaan ehdotusvaiheessa tarkemmin.
---	---

16.5.2022

<u>alueidenkäyttömuotoja. Tästä esimerkkinä moottorikelkkareittien suunnittelu tuulivoima-alueiden välittömään läheisyyteen.</u> <u>Lopullisen kaavan tulisi ilmastotavoitteiden suhteen olla Kyvykästä uudistujaakin kunnianhimoisempi.</u> Tuulivoimapotentiaalia arvioitaessa on nyt esitetty tuulivoimapotentiaalin (teoreettinen kappalemäärä 521 kpl) kattavan noin 0,05 % koko maakunnan alueesta (laskennassa yksi voimala vie 2 hehtaaria maa-alaa) ja koko maakunnan alueesta on merkitty potentiaalisiksi tuulivoimala-alueeksi 0,5 %. <u>Tuulivoimaloiden vaikutuksesta metsäalan vähenemiseen on hyvä arvioida hiilinielujen muutoksia myös muiden toimien vaikutuksesta ja nostaa esiin se, että lähtökohtaisesti voimalakohtaiset rakennuspaikat voivat olla hyvinkin erilaisia.</u> 100 tuulivoimalan nostokenttien hakkuut vastaisivat noin 0,05% Suomessa jalostetusta raakapuun määrästä (57,3 milj. kuutiota v. 2020, Maa- ja metsätalousministeriö). Hehtaari suomalaista metsää sitoo arviosta riippuen noin 4000 kg hiilidioksidia vuodessa. Jos 10% tällä hetkellä kivihiihilauhdevoimalla tuotetusta sähköstä (n.160MWh) korvattaisiin tuulivoimalla, CO2-ekvivalentti päästövähennys olisi reilu 150 000 tonnia vuodessa (Tilastokeskus ja Hiilitieto ry). Esimerkiksi 100 tuulivoimalan alta poistuvan metsän hiilinielujen väheneminen vastaisi noin 0,5% yllä mainitusta päästövähennästä, joka tapahtuu, kun kivihiihilauhdevoimalla tuotettua sähköntuotantoa korvataan tuulivoimasähköntuotannolla. Pohjois-Savon yhdistelmämaakuntakaavassa sekä uuden 2040 maakuntakaavan tarkistamisen 1.vaiheessa Vieremän ja Sonkajärven pohjoisosassa on merkittynä ohjeellinen 110kV:n sähkönsiirtolinja, joka on Savon Voima Verkko Oy:n suunnitelma. Olemme keskustelleet <u>Savon Voima Verkko Oy:n kanssa kyseisestä linjasta ja heidän mukaansa sähkönsiirtolinja ei ole enää heille tarpeellinen.</u> Esitämme täten, että asia päivitetään kaavatasolle.	Kaavaehdotus laaditaan VE1 ilmastotavoitteiden pohjalta – hiilineutraali maakunta vuoteen 2035 mennessä (valtakunnallisen tavoitteen mukaan – ja hiilinegatiivinen v. 2040. Tätä on tuotu esille tuulivoimapotentiaaliselvityksessä, mutta korostetaan ja tarvittaessa tarkennetaan kaavaehdotusvaiheessa. Arvioinnissa on käytetty tutkimustietona keskimäärin 1,5 ha metsäalan poistumista/voimala. Palautteessa esiintuotuja tietoja voidaan hyödyntää vaikutusten arvioinnissa. Asia on meillä tiedossa. Savon Voima Verkko ei kuitenkaan karttalausunnossaan ole asiasta maininnut. -Tarkistettava Sukevalta länteen merkityn ohjeellisen 110 kV linjan tilanne.
BA yksityishenkilö	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Kaavaehdotuksen laadintaympäristön muutos Kaavaehdotus on laadittu aikana, jolloin "kaikki oli hyvin". Ukrainan sota on lisännyt Suomen tarvetta omavaraisuuteen monilta osin. <u>Pohjois-Savo on merkittävässä asemassa niin energia- kuin elintarvikeomavaraisuuden kannalta. Maakuntakaavassa tulee ottaa tämä asia huomioon ja varmistaa, ettei se heikennä mahdollisuutta omavaraisuuteen.</u>	Kaavasehdotusvaiheessa huolto- ja toimintavarmuuteen kiinnitetään erityistä huomiota, ks. yleisvastine kappaleessa 1.8. Huoltovarmuuteen ja energiaomavaraisuuteen liittyen tavoite tuulivoimatuotannon

16.5.2022

	voimakkaasta lisäämisestä säilyy kaavaehdotuksessa.
BB yksityishenkilö	Vastine
lisäalassa Peltomäen kaatopaikan itäpuolella (ohessa on kartta liite) on merkittävät kalliokiviaines varat, noin 7 miljoonaa m³ eli noin 20 miljoonaa tonnia 83 ha alueella. Hyvällä suunnitelulla alue voi olla laajempikin kun kartalla on esitetty. Kalliokiviainekset ovat maarakennus kelpoisia ja Peltomäen alueelta on pitkän aikaa käytetty kalliokiviaineksia. Ratojen rakentamiseen tälläkin hetkellä Peltomäen aluelta otetaan kalliokiviaineksia kaikenlaiseen rakentamiseen. Alue on sijainniltaan erinomainen, lyhyet ajomatkat lisälmen taa-jama-alueelle, joten hiilidioksiidi päästöjä tulee vähempi kuin kauempaa ajettuna (ympäristöteko) Kalliokiviaines oton jälkeen alue soveltuu esim. teollisuustonteiksi tarpeen mukaan tai maisemoituna takaisin metsätalous käyttöön. Siksi <u>esitänkin että kyseinen alue merkittäisiin maakunta kaavaan 2040 kalliokiviainesten otto alueeksi</u>. Se olisi ympäristöteko ja samalla turvattaisiin ratahankkeisiin tarvittavan kalliokiviaineksen saatavuus pitkälle tulevaisuuteen. Liitekuva vain verkossa!	Esitetty Viisarinmäen eteläpuolinen alue sijoittuu Peltomäen kiertotalousalueen ja maakuntakaavassa osoitetun toiminnassa olevan Ruokomäen kalliokiviaineksen otto-alueen eo2 21.696 väliin. Vireillä olevassa lisälmen strategisen yleiskaavan luonnoksessa alueelle on osoitettu uusi teollisuus-alue sekä t/kem -merkintä. Alueen poikki kulkee Fingridin 110 kV sähkönsiirtolinja. Maakuntakaavamerkintää ei ole tarpeen lisätä. Asia voitaneen ratkaista paikallisesti.
BC yksityishenkilö, Kuopio	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Maakuntakaavaluonnokset <u>Vaajasalon sillasta pitäisi kaavassa luopua</u>, koska ympäristön ja kaavatalouden kannalta järjetön hanke. <u>Joukkoliikenteen roolia tulisi liikkumistapana myös maakuntakaavassa pikaratikan toteuttamisen suhteen vahvistaa. Missä on pyöräily kaavoituksesta?</u>	Maakuntakaavaluonnoksissa ei enää osoiteta Vaajasalon valtatieasosta yhteyttä. Laajenemissuuntana sinne osoitetaan VE2:ssa nuolimerkintä. Nuolimerkintä (tai vastaava laajenemissuuntaa osoittava merkintä) tullaan säilyttämään kaavaehdotuksessa. Ks. joukkoliikennettä sekä kävelyä ja pyöräilyä koskeva yleisvastine 1.6.

16.5.2022

BD yksityishenkilö, Kuopio/Riistavesi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Maakuntakaava 2040 Palaute maakuntakaavaa 2040 koskien: Kaavan on oltava tyypiltään yleisluontoinen eikä siinä saa liikaa rajata toimintamahdollisuuksia. Luonnos on liian tarkka. Maatalous: Kaavassa ei saa rajoittaa yksityisomistusta eikä rajoittaa omistajan omaa päätösvaltaa maistaan. Lähtökohtaisesti jokainen maanomistaja haluaa säilyttää maansa ja kotinsa ympäristön hyvänä elää sekä eläinten että ihmisten. Useimmat metsänomistajat antavat arvoa myös luonnolle ilman, että sitä tarvitsee ohjata "ylhäältä päin". <u>Huoltovarmuus on ehdottomasti säilytettävä</u>; siis peltoviljelyä ei saa vaarantaa vaan sitä pitää päinvastoin tukea. Kaavamerkinnöillä ei saa asiaa vaarantaa. Maatalouspolitiikka ohjaa tarpeeksi jo maataloutta. Myös maailmanlaajuiset katastrofit, sodat (Ukraina viimeisimpänä) ohjaavat jo ihan tarpeeksi tuotantosuuntaa. Kaavamerkinnöillä ei siis saa rajata maanomistajan päätösvaltaa omista maistaan. Virkistysalueet <u>En hyväksy mitään toteutumattomia reittejä kaavaan. Moottorikelkkareititkin on kyseenalaistettava</u>, kun muutenkin pyritään kurottamaan yksityisautoilua ilmastosyistä. <u>Viherverkosto-termi ei ole virallinen eikä sellaista, jolla ei ole oikeudellisia perusteita, pidä sotkea kaavaan</u>, kun on mahdollista, että sanalle joskus tulee tarkat määritelmät lain kautta. Metsätalous <u>Kaavaan ei tule tehdä mitään oletettuja luonnonsuojelualueita.</u> Metsien luonnonsuojeluun on jo olemassa omat mekanismit. Luonnonsuojelu on säilytettävä vapaaehtoisena, jolloin siihen myös varmasti kohdistuu enemmän haluakin. Metsien käyttöä ei saa rajoittaa millään termeillä, kuten ekologisten yhteyksien jatkuvuus. Metsien käyttöä ja hoitoa ohjataan jo Metsälailla.	Tavoitteena maakuntakaavassa on strategisuuden ja yleispiirteisyyden lisääminen. Tähän keskitytään erityisesti kaavaehdotusta laadittaessa, ks. yleisvastine yleispiirteisyyttä koskevaan palautteeseen kappaleessa 1.1. Kaavaluonnoksessa VE1 onkin tunnistettu maatalouden kehittämisvyöhykkeet, joilla maatalouden toimintaedellytyksiä tuetaan. Huoltovarmuuden osalta ks. yleisvastine 1.8. Kaavaehdotukseen osoitetaan vähintään seudullisesti merkittävät ulkoilu-, melontaja moottorikelkkareitit yhteystarpeina. tarkka sijainti ratkaistaan reittisuunnitelmissa ja -toimituksissa. Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Kaavaehdotuksessa korostetaan suojelun vapaaehtoisuutta. Tavoitteena maakuntakaavassa on lisätä luonnon monimuotoisuutta ja myös metsien hiilensidontaa. Ks. luonnonsuojelua koskeva yleisvastine 1.3.
BE yksityishenkilö, Leppävirta	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee:	

16.5.2022

Pohjois-Savon maakuntakaavasuunnitelma V.1985 kaavoitettiin Leppävirran kunnassa Oraviniemi loma-asunnoille, joista osa on siirtynyt kokovuotiseen asumiseen. Kesäasuntomme on Oravisalmentie 325, Oravikoski. Alkuvuosina vesistön laatu oli aistinvaraisesti huono, samaa, kunnes koheni. Muutaman viime vuoden aikana on alk.es. sinilevää. Kesällä-21 rantaan kertyi myrkyn vihreää massaa, joka ei os. sinileväksi. Tämä <u>seurausta aik. kaivostoiminnan jäljistä Kotalahden kaivoksesta.</u> (mitä kukaan ilm ei ole velvollinen korjaamaan). <u>Oravikosken kylästä etelään johtava laaja vesistö on merkittävä luontoarvoltaan.</u> Mahdoll. uuden kaivostoiminnan aloitus pilaa suuren alueen eteläistä Kallavettä. Järviluonto ja puhdas vesi ovat tulevaisuudessa arvokkaammat kuin esim kaivostoiminta, joka jättää jälkeensä pilatun luonnon. Kallavesi ja Kuopiosta etelään sij. alueet ovat ent. arvokkaammat Kuopion kasvaessa, matkailu- ja puhtaan luonnon monipuolinen hyödyntäminen sitä vaalien on kestävää tulevaisuuden suunnittelua. Luonnon raiskaaminen kaivostoiminnalla hyödyttää suppeaa piiriä, voittojen mennessä verottamatta ulkomaille, saasteiden jäädessä meille. Kaivostoiminnan jäljet ovat luonnon kannalta hirvittävät. Käytännössä koko alueen kiinteistöjen arvo romahtaa puhumattakaan vuosikymmenten aikana rakennetusta ja vaalitusta asutuksesta. LUONTOARVOT ovat tärkein ja kestävin suunnittelukehys niin ekologisesti, väestön terveyden (Huom) ja Etelä-Savon alueen elinvoimaisuuden näkökulmasta. Nyt alkaa olla korkea aika arvostaa sitä elinymp. joka meillä on! Eikö yksi Talvivaara ole kyllin selkeä esimerkki, mitä kaivostoiminta saa aikaan? <u>Ilmaston muutoksen kannalta metsäluonto on avainasemassa.</u> Onko Itäisellä Suomella varaa tuhota luonto lopullisesti lyhyen tähtäimen uskolla kaivostoiminnan ylivermaisuuuteen? <u>Puhdas vesi ja matkailuelinkeino ovat tulevaisuuden valttikortit</u> sen lisäksi, että kuntien väestön elinympäristö säilyy saastumattomana. Metsän eläin- ja kasvikunnan monipuolisuus on kauniisti esillä Järvi-Suomessa - se on asia jota kaivostoiminnan jäljiltä ei voi korjata. Harrastustoiminnan näkökulmasta kaivostoiminnallisuuksilla olisi vakavia ja lopullisia muutoksia kokonaisvaltaisesti. Kalakanta on paikoittain hyvin kriittisellä tasolla ja moninaiset tahot ovat tehneet viime vuosien varrella kovasti töitä saadakseen ne elpymään. Tämä	Palautteessa viitataan Oravikoskelle osoitettuun GTK:n selvitykseen perustuvaan todennäköisen mineraalipotentialin alueeseen. Ks. mineraalipotentialisuuteen liittyvä yleisvastine 1.9.
--	--

16.5.2022

työ on selkeästi jo kantanut hedelmää, vaikkakin tilanne ei ole vielä hyvällä tasolla. Kaivostoiminta tekisi rajun impaktin kalakantaan, mistä suomalaiset ovat aina voineet olla ylpeitä. Nykyisen maailmantilanteen vallitessa erinäiset vapaa-ajan toiminnallisuudet ovat elintärkeässä asemassa myös kansan hyvinvointiin, niin henkiseen kuin fyysiseen. Näissä ei kovinkaan paljon liikkumavaraa ole ja jos niitä aletaan systemaattisesti viemään pois, on niillä selkeitä vaikutuksia tulevaisuudessa valtakunnallisessa mittakaavassa. Luonnon elintilaa viedään pois koko ajan kaupunkien kasvaessa. Samainen Suomen luonnon elintila joka on kansainvälisesti tiedossa ja josta Suomi on ollut ylpeä. Tämä elintila joka tuottaa ison osan matkailu- ja elinkeinoikevaihdesta Suomelle. Jos tätä pystytään mitenkään hidastamaan, on se tehtävä. <u>Tästä syystä kaivostoiminnan tuominen ei ole järkevää eikä sitä pitäisi hyväksyä yllämainituista seikoista.</u>	Pohjois-Savossa on merkittävä mineraalipotentiaalisuus. Sen hyödyntäminen ja kestäväällä tavalla toteutetun kaivostoiminnan edistäminen on Pohjois-Savolle yksi tulevaisuuden tärkeistä elinkeinoelämän ja työllisyyden tekijöistä. Tämä ei kuitenkaan saa tapahtua ympäristön tai asukkaiden hyvinvoinnin kustannuksella.
BF yksityishenkilö, Nilsä (palaute uusittu 14.3.2022 puhelinkeskustelun perusteella Pohjois-Savon maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen päivitetystä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annetusta palautteesta)	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimala/moottorikelkkareitit Hei Soittelin Annaelina Isolalle tuulivoimaloista ja hän kertoi, että Kinahmiin ja Linnanmäelle ei maakuntakaavoituksessa esitetä voimaloita, koska voimalat tulisivat liian lähelle asutusta mikä on ihan fakta asia!! <u>Moottorikelkkareitit pitää sijoittaa siten, että niistä ei aiheudu maanomistajille kohtuutonta haittaa</u> ja kiinteistön arvon laskua melu on vaikein haitta, koska suunnittelussa melualue on 150 m uran molemmin puolin. Hyvät tonttimaat pitää kiertää. Korvaukset reittipohjasta ovat nimelliset käytännössä ei mitään <u>Lisäksi puhelinkeskustelussa kysymys: Mitä Kuuslahden sataman merkinnät tarkoittavat tilojeni kannalta? Kannatan omalta osaltani VE1, jossa moottorikelkkareittejä ei osoiteta.</u>	Moottorikelkkareitin merkintä on maakuntakaavassa yleispiirteinen, eikä se tarkoita reitin toteutumista tilan x-x kautta. Kuopion kaupunki on sopimuksella maanomistajien kanssa toteuttanut kyseisen kelkkauran, joka kulkee nykyisin tilan pohjoispuolelta. Maakuntakaavassa ei sen yleispiirteisyyden ja ison mittakaavan (1:200 000) vuoksi ole mahdollista osoittaa toteutuneidenkaan reittien todellisia sijainteja. Maakuntakaavaa myös tulkitaan tuossa 1:200 000 mittakaavassa. Kuuslahteen osoitetun satamamerkinnän kohdalla on virhe! Sibelcon satamaa tarkoittava merkintä on noin 2 km väärässä paikassa. Korjaamme merkinnän oikeaan paikkaan kaavaehdotuksessa. Kuuslahden pohjukassa ei siis tule olemaan satamaa osoittavaa merkintää. Kuitenkin nykyisessä maakuntakaavassa sinne on osoitettu uiton toimipaikka. Uiton toimipaikkojen merkintöjen säilyttämistä harkitsemme. Niitä on nykyisin

16.5.2022

	maakuntakaavoissa runsaasti ja karsintaa tehdään.
BG yksityishenkilö, Tuusniemi	Vastine
1. LISÄYS KOHTAAN 2.5 Elinkeinot ja TKI-toiminta 2.5.3 Matkailu Tähän kohtaan maininta nostaa <u>Juojärvenreitin valuma-alue kokonaisuudessaan ylimaakunnallisiin sekä kansallisiin ohjelmiin. Maakuntakaavoitus yhteistyö Pohjois-Savon ja Pohjois-Karjalan kanssa.</u> Pohjois-Savon Maakuntakaavoitusvaiheessa koskettaa laajasti Kaavin ja Tuusniemen kuntia. https://skvsy.fi/vesistot/juojarven-reitti/ 2. LISÄYS: MATKAILUN VETOVOIMAKOHDE JA VIRKISTYS- JA MATKAILUVYÖHYKE YSITIEN KEHITTÄMISVYÖHYKKEEN JA JUOJÄRVENREITIN VALUMA-ALUEEN SOLMUKOHTA TUUSNIEMI, joka koskettaa myös Kaavin alueita. https://skvsy.fi/vesistot/juojarven-reitti/ Tässä huomioitava <u>ylimaakunnallisuus Pohjois-Karjalan suuntaan Vaikkojärveltä Varistaipaleen kanaville</u> sekä Ysitienvyöhykkeen jatkumo P-Karjalaan. Jopa voi muodostua ”Savo-Karjalan keskus”. 3.Lisäys: <u>Vesireitti merkinnät</u> Vaikko-Saarijärvi-Retunen-Kaavi-Ohtaansalmi-Luikonlahti-Ohtaansalmi-Tuusniemi-Varistaipale. 4. Liitteenä Ohtaan Silence Park esitys: (huom. ei ole aivan päivitetty versio), joka kertoo millä tavalla Juojärvenreitin valuma-alue olisi toteutettavissa ja liitynnät laajempiin kokonaisuuksiin. Mielelläni annan lisäinfoa tarvittaessa. LIITTEENÄ verkossa Ohtaan Sience -PDF	Maakuntakaavojen yhteensovitus tarkistetaan ehdotusvaiheessa. Juojärven alueelle tullaan osoittamaan vesimatkailun kehittämisalueen merkintä, kuten kummassakin luonnosvaihtoehdossa oli. Maakuntien välisessä kaavatyössä tehdään yhteistyötä. Mainitut vesireitit kytkeytyvät matkailun ja virkistykseen kehittämismerkinnän sisällä, kuten VE2:ssa osoitettiin. Palautteessa mainittuja asioita lisätään kaavaselostukseen.
BH yksityishenkilö, Vieremä	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: Tuulivoimakaava vieremän Murtomäki ja linnala. <u>linnalankangas on pohjavesi aluetta.</u> Kho ei suosittele tuulivoimaloita alueelle. Murtomäki on Kajaanin puolelta kho toimesta kerran torpattu.16.12.2017 päätöksessään kho korosti erityisesti vieremän puolta susien elinympäristönä. Alueet tulevat jatkossa puolustusvoimille entistä tärkeämmiksi.	Tuulivoimapotentialiaalia ei ole esitetty 1. tai 2. luokan pohjavesialueelle.

16.5.2022

BI yksityishenkilö, Kuopio/Riistavesi	Vastine
Asiakokonaisuus, jota palautteesi koskee: <u>VE2 Rohkea kasvaja, viherverkosto merkintä Riistaveden vesistö-alueella</u> <u>Viherverkostomerkintä alueella on turha.</u> Savuniemi ja joitakin vesistöalueita on jo suojeltu. Muutoin alueella on toimivaa ja elinvoimaista maa- ja metsätaloutta sekä vakituista asutusta ja sitä tukevaa loma-asutusta. Näiden toimintaedellytykset pitää turvata ennallaan.	Ks. viherverkostoa koskeva yleisvastine 1.2. Viherverkoston liittyy olemassa olevia luonnonsuojelualueita kuten Riistaveden lintuvedet sekä Natura-alueita, mm. Savuniemi-Kipansalo, Riistaveden lintujärvet ja Hiidenjärven lehdot. Merkinnällä pyritään turvaamaan alueella em. luontoalueiden välinen kytkeytyvyys. Kuten merkinnän kuvauksessa mainitaan, alueen käyttötarkoitus on pääasiassa maa- ja metsätalous.
BJ yksityishenkilö, Joroinen	Vastine
Otteeseen merkityllä virkistysalueella sijaitsee sekä loma-asuntoja että vakituista asutusta. Tämä pitää olla mahdollista myös jatkossa virkistysalueeksi merkityllä alueella. <u>Vesimatkailun kehittämiseksi Puomilansalmen sillan alittaminen tulee mahdollistaa vähintään 7 metriä korkealla mastolla ja väylä Joroisten satamaan tulee olla syvyydeltään vähintään 2 metriä.</u> Suojelukohteet ilmeisesti samat kuin Etelä-Savon maakuntakaavassa.	Kaavaluonnosten merkinnän raja-alue on peräisin Etelä-Savon maakuntakaavasta. Alueella on yhteensovittamisen tarvetta virkistykseen, matkailun, asumisen ja loma-asumisen kesken. Asumisen jatkuminen on alueella mahdollista. Sen ratkaisee kunta tarkemmassa kaavoituksessaan. Maakuntakaavaluonnoksissa Joroisten Kotkatharju on esitetty kehittämisen kannalta matkailun vetovoimakohteena, matkailu- ja virkistyspalveluiden kohteena, mm. golf sekä virkistys-, retkeily- ja ulkoilualueena. Alueella on myös olevia suojelu- ja Natura-alueita sekä muinaisjäänöksiä. Vesimatkailun kehittämisalueen merkintään ei sisälly yksityiskohtaisia tavoitteita väylien ja alikulkujen mitoituksista. Itse merkintää voidaan kuitenkin käyttää perusteena em. vaatimuksille. Suojelualueina on esitetty Etelä-Savon maakuntakaavan kohteet, mutta niiden ajantasaisuus tarkistetaan kaavaehdotukseen.